

Милорад Радојчић
ОСЕЧАНСКИ КРАЈ У РАТОВИМА 1912–1918.
Ратне жртве

Музеј жртава геноцида

Милорад Радојчић
ОСЕЧАНСКИ КРАЈ У РАТОВИМА 1912–1918.
Ратне жртве

Издавачи

Народна библиотека Осечина
Музеј жртава геноцида Београд

За издаваче

мр Ана Васиљевић
проф. др Вељко Ђурић Мишина

Уредник

проф. др Вељко Ђурић Мишина

Рецензенти

др Жарко С. Јовановић
др Милић Ј. Милићевић
мр Милоје Ж. Николић

Лектор и коректор

Графичка реализација
Margo in, Ваљево

Тираж

350 примерака

Штампа

„Топаловић“, Ваљево

Милорад Радојчић

ОСЕЧАНСКИ КРАЈ У РАТОВИМА 1912-1918.

РАТНЕ ЖРТВЕ

*Књига је објављена у оквиру обележавања завршетка
100 годишњице Великог рата*

Осечина – Београд, 2018.

Реч уредника

Музеј жртава геноцида у Београду формиран је 1991. ради истраживања злочина почињених у Другом светском рату, с посебним освртом на злодела на подручју које је обухватало Независну Државу Хрватску у периоду 1941–1945. година. Од оснивања Музеја до данас, значи нешто више од четврт века, много тога се догађало и штошта је откривено, и те чињенице су утицале на проширење распона тема које је требало истраживати. То је, у првом реду било последица додатног сагледавања и схватања значајних историјских процеса што је, пре свега у редовима историчара, резултирало тврдњом да је Други светски рат био само наставак Првог или Великог рата, а распад комунистичке Југославије 1991–1995. године то потврдио. Стога је јасно што је у том контексту постало нужно померити граничнике научноистраживачких пројеката за нешто више од две деценије – на почетак 20. века, на време ослободилачких ратова и стварање јужнословенске државе; а горњи напред на време растурања те државе, дакле крајем истог века.

Увиђајући те чињенице сагледане кроз истраживачке методе у историографији, морали смо да првобитну концепцију донекле променимо, и то најпре када је реч о временском оквиру, али да задржимо првобитни циљ из закона о оснивању Музеја. Први кораци нове стратешке политике видели су се у припремању неколико тематских поставки поводом великих годишњица (*Први дан Великог рата, Страдања у Колубарској бици*). У међувремену је у складу са тим и издавачка политика проширена па је најпре штампан рад Фрање Фабијанеца *Жртве села Бежаније у светским ратовима* (Београд 2016), недавно смо објавили мемоаре Николе Тубића насловљене *Записи шидског писара у вихоровима два светска рата* (Београд 2018), а у припреми је и други рад Фрање Фабијанеца *Ратне жртве насеља Општине Сурчин у 20. веку*.

Тако замишљена издавачка политика треба да допринесе успостављању нових методолошких принципа у истраживању ратних жртава и који ће послужити сврси деловања Музеја – то је, у првом реду, персонификација а не пуко бројање страдалника.

Схватајући значај активности Музеја жртава геноцида и вишеструке користи његове издавачке делатности као посебне врсте меморијализације, управе општина Ужице и Ваљево помогле су новчано објављивање радова Богића Красића *Ужички крај 1944. године* (Београд 2018) и Милорада Белића *Жртве Другог светског рата из ваљевске општине – Припадници поражених формација, стрељани, нестали* (Београд 2018).

Рукопис Милорада Радојичића *Осечански крај у ратовима 1912–1918 – ратне жртве* је наш првенац у серији научноистраживачких пројеката о

жртвама ратова с почетка 20. века. Убеђени смо да објављивањем рукописа постављамо камен у основу будућег пројекта истраживања жртава у ратовима од 1912. до 1918. године, као и да тако утемељујемо нова правила у методологији.

Управа Народне библиотеке Осечина је схватила вредност рукописа. Свестан њихових скромних финансијских могућности за свеобухватнији пројекат, Музеј жртава геноцида је прихватио да учествује заједнички учествује у финансирању припреме и објављивања овог значајног дела, јер ова својеврсна спомен-књига исказује дужно поштовање делима предака, славних ратника из два балканска и Великог рата наведених поименично по имену и презимену, уз сажете али богате биографије, за којима је аутор рукописа марљиво трагао, много казују, не само о том времену, будућим генерацијама.

проф. др Вељко Ђурић Мишина

ПРЕДГОВОР

Геостратешки положај, наше земље, стална тежња великих сила за освајањем туђих територија, за пљачкање природних и других добара, осветом за раније неуспехе, тежња за покоравањем и наметањем својих ставова и вредности и ко зна шта све још били су најчешћи поводи за агресију више земља на нас. Двадесети век посебно је трагичан за српски народ. Без кривице постајали смо криви, па смо морали шест пута ратовати и страдати у тим ратним сукобима (по два балканска и два светска рата, грађански рат на простору бивше Југославије од 1991. до 1995. и током НАТО бомбардовања 1999. године), а да и не помињемо бројне албанске побуне, разне притиске, уцене и провокације. Није срећно почео ни XXI век. Сетимо се само погрома Срба на Косову и Метохији 2004. године, па и упорних настојања појединих суседа и светских моћника да будемо проглашени кривим за злочине и геноцид, проглашења независности Косова и Метохије итд. Зато се многи с правом питају има ли краја тим страдањима и притисцима на српски народ, који у историји никад није водио освајачке већ само ослободилачке и одбрамбене ратове?

Мада су Срби из већине тих ратова излазили као победници или били на победничкој страни у сваком од сукоба претрпели су велике људске жртве и материјална разарања. И поред тога наши преци и савременици, задојени родољубљем и борбеним традицијама масовно су се одазивали на позиве за мобилизацију, храбро и упорно борили за сваку стопу своје отаџбине и крвљу стечену слободу. Скоро трећина њих својим животима платила је ту слободу, а за неке од њих ни после сто година не зна се ни где су, ни како страдали, да ли су им тела покопана и гробови обележени. И у крају који је тема ове књиге било је случајева где је и по десетак укућана одређене породице одлазило у рат а да се ретко ко од њих враћао. Зато су многе куће остале трајно затворене, а кућевна огњишта угашена. Било је и случајева да по неколико особа за кратко време умре и да их нема ни ко, нити у чему да сахрани. Уз то, многи од оних који су имали срећу да преживе те ратне страхоте и врате се својим кућама били су осакаћени, израђављени, изнурени, опседнутим разним болестима и неспособни за ма какво привређивање, па и природну репродукцију.

Нажалост, нису само агресори били ти који су убијали наше очеве, дедове, прадедове и друге претке, већ су они били жртве и разних болести што су у тадашњем времену харале земљом попут: тифуса, колере, дифтерије, дизентерије, туберкулозе, шпанске грознице и сличних. Те болести су не тако ретко доносили и ширили агресорски војници, а потом су те пошести налазиле плодно тло у овдашњем сиромаштву, слабој исхрани,

лошој хигијени, оскудној одећи и обући, неповољним временским и комуналним приликама итд. Не треба заборавити ни терор окупатора над цивилним становништвом, па и деловање разних хајдучких и сличних дружина чији чланови су користили ратно доба као време безвлашћа и опште тираније.

Злочине над српским народом чинили су Турци, Бугари, Албанци, Аустроугари, Немци, припадници усташке Независне Државе Хрватске, НАТО-а, па и поједине земље Европске уније 1999. године када је бомбардована Савезна Република Југославије без дозволе Уједињених нација. Ниједан народ на свету није приложио више своје деце на олтар отаџбине него српски у XX веку. Скупо је платио, па и даље плаћа, своју чежњу за очувањем територијалног интегритета, слободе, независности и војне неутралности. Крај о којем пишемо у овој књизи по злу посебно памти злодела аустроугарске војске у Великом (Првом светском) рату.

Са свешћу да је заборав особина слабих, немоћних и немарних, а да озбиљан народ не заборавља, већ памти за сва времена и кроз векове сећања гради своју будућност и бира нове путеве, како не би поновио грешке, покретано је у прошлости више иницијатива да се сачини јединствена база података са именима и презименима страдалих у свим поменутих ратовима, који су у прошлом веку десетковали Србе. Већина њих из различитих разлога није прихватана, премда су поједине још увек у току али се не назире ни њихов крај, ни значајнији резултати. Обраћајући се једном таквом скупу на којем је учествовало 28 представника културних и научних институција, невладиних организација и удружења из Србије и Републике Српске, где је договорен и конкретан план активности на сачињавању јединствене базе страдалих, проф. др Вељко Ђурић Мишина, в. д. директора Музеја жртава геноцида, поред осталог, рекао је: „Величина једног народа огледа се и у односу према прецима. О томе колико су Срби подбацили говори и чињеница да не постоји евиденција гробаља ни тачни подаци о броју погинулих ратника балканских ни I светског рата. Не постоје чак ни тачни подаци о погинулим ни у рату НАТО-а против Србије 1999. Ове поражавајуће чињенице окупиле су људе вољне да започну прављење јединствене базе података српских жртава у XX веку. Ово је последња прилика да исправимо, допустимо и објединимо постојеће податке.“

Полазећи од тих и сличних размишљања али и сазнања да за ваљевски крај не постоје било какви спискови страдалих у ратовима 1912–1918. године, а камоли свих учесника у њима, као потомак старог ратника страдалог на Солунском фронту и активиста Савеза потомака ратника Србије од 1912. до 1920, задојен родољубљем и поштовањем славне прошлости наших предака, а очекујући да ће свестрано и како доликује бити обележен предстојећи велики јубилеји – 100 година од Великог рата, још пре више од 20 година самоиницијативно сам започео рад на прикупљању података о нашим страдалницима у тим ратовима. Повољна околност је била та што сам крајем XX и почетком XXI века живео и радио у Београ-

ду, док ми је породица боравила у Ваљево. Отуда сам сваки слободан тренутак користио за истраживања по архивима, библиотекама, музејима и сличним установама, читање разних књига, часописа и других публикација и бележење података о њима.

Одлазак у пензију, поновни повратак у Ваљево и морална подршка појединих установа културе и охрабрење појединих научних и јавних радника подстакли су ме да наставим тај обиман, мукотрпан и веома деликатан посао без икакве финансијске и материјалне подршке уз значајне сопствене трошкове, али у нади да ће прикупљени материјал бити објављен и да ће постати својеврсни поменик посвећен страдалицима. Нови импулс да у томе истрајем представљала је подршка Српске православне цркве коју ми је исказао прота Стојадин Павловић, директор Патријаршијске канцеларије Српске православне цркве, главни и одговорни уредник Телевизије „Храм“ из Београда. Организовао је тим поводом два састанка у Шапцу и Обреновцу на коме су учествовали представници историјских архива, музеја, библиотека и сличних институција и организација, културни и јавни радници са подручја епархија Ваљевске и Шабачке, а међу учесницима сам био и ја. Обећано је да ће бити створени услови да се ти подаци прикупљају и јавно публикују за подручје које покривају наведене епархије. Чак сам на једном од тих састанака именован за организатора и носиоца поменутих активности за подручје свих шест општина Колубарског округа.

Мада сам у тим намерама убрзо остао усамљен поменути договор схватио сам озбиљно и посветио се још интензивније започетом послу. Наивно сам веровао да ће обележавање великог јубилеја 100 година од завршетка Првог светског рата бити zgodна прилика да се то успешно приведе крају и да се ода дужно поштовање славним прецима без чијих жртава ко зна да ли би и нас било. Многи су обећавали помоћ и подршку али је она изостала. На моје делимично задовољство функционери и установе мале и сиромашне општине Осечина нису мислили тако. Иницијативу мр Ане Васиљевић, директорке Народне библиотеке Осечина, са 200.000 динара подржали су челници те општине, па је договорено да њихова Народна библиотека буде издавач ове књиге. У међувремену за овај пројекат заинтересовао се и проф. др Вељко Ђурић Мишина, директор Музеја жртава геноцида, понудивши да установа коју предводи буде издавач или саиздавач ове публикације. Надам се да ће то бити и иницијална каписла и другима да промене свој однос према овим активностима и помогну објављивање прикупљене грађе јер у великој мери имам прикупљене податке и за осталих пет општина Колубарског округа.

Да би ова књига била што кориснија, разноврснија и занимљивија за читање одлучио сам да је после *Предговора* конципирам у осам поглавља. У поглављу насловљеном *Општина Осечина* дат је њен географски положај, сажета историја, настанак и развој варошице, административно-територијалне промене, људски и природни ресурси, пресек актуелног стања

итд . Осврт на *учешће Осечанаца у балканским и Првом светском рату* и ратне прилике, посебно оне под окупацијом, чини треће поглавље. Потом следи најобимније и најзначајније поглавље *Поменик страдалих Осечанаца у ратовима 1912–1918. године*, о чему ће касније бити више речи. Пето поглавље носи наслов *Страдали из других крајева на подручју општине Осечина* у коме сам покушао да напишем што више бораца рођених ван данашње осечанске општине, а страдали на њеној територији, како би им и на тај начин одали захвалност за жртвовање али показали како нису само наши сродници и суграђани гинули на „туђим“ територијама већ су то чинили и други. Наредно поглавље носи назив *Истакнути ратници из поменутих ратова*. Пошто нисмо могли пописати па ни објавити све учеснике тих ратова са ове територије одлучио сам да представимо најистакнутије међу њима. Пригодним биографијама најпре су представљени *витезови Карађорђевог звезда*, као носиоци најзначајнијег одликовања из тог периода са овог подручја. Потом следе основни биографски подаци за *носиоце Албанске споменице*, у народу углавном познати као Солунци. Трећу групу чине *остали истакнути ратници* који своју афирмацију нису стекли само на бојном пољу већ и мирнодопским радом у другим сферама живота попут просвете, привреде, политике, културе итд.

Наредно поглавље носи назив *Спомен-обележја на подручју осечанске општине* и пружа преглед и сажет опис спомен-обележја подигнутих у част страдалих као и значајнијих догађаја из тих ратова на подручју ове општине. У следећем поглављу дат је преглед коришћених *извора и литературе* за припрему ове књиге која се завршава *Белешком о аутору и изводима из рецензије* цењених историчара.

Колико је осечански крај у балканским и I светском рату дао жртава није било познато, па сам у овој књизи покушао да то утврдим. Нисам желео да пуко набрајам те жртве, а још мање да лицитирам са бројевима. Чак се нисам задовољавао пописивањем само имена и презимена страдалника јер она после једног столећа мало говоре и нису ретки случајеви да их се не сећају ни непосредни потомци а камоли други. Уз то, познато ми је да код нас имена предака и блиских сродника често носе потомци што може многе довести у заблуду и недоумицу. Такође, више пута сам се уверио да је у овим насељима у истој генерацији било по две и више особа са истим именом и презименом па се не зна ко је од њих, где је, када и како страдао.

Имајући све то у виду определио сам се за много обимнији, сложенији и деликатнији, али надам се и знатно кориснији и документованији приступ. Трудио сам се да за сваку од страдалих особа, кад год је то било могуће, прикупим што више биографских података, сачиним кратку биографску одредницу и тако их сачувам од заборављавања. Пре свега сам трагао за: презименом, очевим и личним именом; даном, месецом и годином рођења (ако се то није могло сазнати оно бар годином рођења или старосном добом у коме је настрадао); занимањем (како се огромна већина наших предака у

то време искључиво бавила пољопривредом определио сам да ту одредницу не понављам стално већ само уколико би се одређена особа бавила неким другом послом, на пример: трговац, ковач, учитељ, свештеник и слично); брачним статусом (по могућности и именом и девојачким презименом супруге); бројем деце и њиховим именима (како би страдалници постали препознатљивији и да би се имало у виду колико је деце остало сирочад); да ли је страдао као цивил или војни обвезник; ако је био обвезник, у којим је ратовима учествовао, коју је улогу имао, евентуални чин и звање; у којој се војној формацији (чети, батаљону, пуку, дивизији, односно батерији, дивизиону, ескадрону, колони и слично) борио и страдао, којем је позиву припадао, како је, када и где настрадао, где је сахрањен итд.

Да би прикупио што више података користио сам све расположиве и доступне изворе. Истраживао сам по архивима у Београду (Архив Југославије, Архив Србије и Војни архив), Ваљево, Шапцу и још неким местима. У Ваљево смо посебно драгоцене податке нашао у Фонду Окружног суда и Збирци матичних књига. Значајне податке пронашао сам и у шабачком Архиву у којем се чува грађа бившег подринског округа, пошто су нека садашња осечанска насеља припадала Азбуковачком и Рађевском срезу у том округу. Доста података је нађено и у сачуваним црквеним (матичним) књигама умрлих у Ваљево, Осечини, Пецкој, Ваљевској Каменици, Белој Цркви и Завлаци. Прелиставао сам и многе друге књиге, листове, часописе и сличне публикације (списак најзначајнијих увршћен је у поглавље *Извори и литература*), како бих прибележио публиковане податке. Посећивао сам више пута сва насеља, спомен-обележја, гробља и споменике, да бих забележио шта на њима пише. У том теренском раду сусретао сам се и разговарао са појединим потомцима страдалника и њиховим сродницима, али и познаваоцима завичајне прошлости и месних прилика.

Ово истраживање пратили су, разумљиво, бројни и сложени проблеми, попут некомпактности њене територије и непостојања јединствене установа која чува архивску грађу па и статистичке и друге податке; непосредовања изворне архивске грађе, а и она постојећа била је потхрањена у установама, фондовима и збиркама у више места. Чак и поједине црквене (матичне) књиге умрлих нису сачуване јер су уништене током Другог светског рата.

Осечина се убраја у места која имају слабо развијену издавачку делатност о чему сведочи и мали број објављених монографија, хроника и сличних публикација. Истине ради ваља напоменути да се последњих година стање мења набоље, али још увек то су издања са скромним бројем конкретних података о траженим збивањима на том подручју. Слична је ситуација и када је реч о спомен-обележјима посвећеним догађајима и личностима из датог периода. Сем варошица Осечине и Пецке и села Горње Црнићево друга места немају јединствених споменика. Поред тога што је тих обележја мало, недовољно се водило рачуна и о њиховом формату,

изгледу и садржају. Посебан је проблем што није било ни јединствених ставова чија имена треба унети на те споменике и што на обележја нису уписивани сви страдалници, пошто за поједине није имао ко то да затражи или дотични није био у могућности да уплати тражени износ новчаних средстава.

Посебан проблем осечанског краја у вези са овом темом јесте непостојање јединствених сеоских гробља у том периоду. Зато су страдалници сахрањивани по заселачким, фамилијарним, ускопородичним гробљима или су им подизани крајпуташа и тзв. споменици њиваши. Зато таква гробља и споменици и нису пописани а камоли обележени па су данас тешко доступна. Кад се до њих и дође често им је јако тешко прићи јер су обраста у шибље и коров, епитафи на споменицима једва су видљиви, а поједини споменици утонули су у земљу. Отуда заслужује сваку похвалу и подршку иницијатива запослених у Завичајном музеју да обнове текстове бар на неким од њих и да подижу нова спомен-обележја.

Можда ће деловати и нескромно али морам констатовати да сам уложио много труда да би спискови страдалника били што потпунији и веродостојнији. У прилог томе иде и чињеница да су прикупљени подаци за скоро три хиљада страдалих са овог подручја и још скоро пет стотина особа са стране које су страдале у њеном атару. Уз то дато је око 350 сажетих биографија истакнутијих ратника који су преживели ратне страхоте. Све то скупа поуздано сведочи о масовном учешћу житеља овог краја у одбрамбеним ратовима и њиховом великом доприносу коначној победи.

Нажалост и поред предузетих мера, низа активности и огромног уложеног труда и рада и евидентних резултата вероватно ће бити и појединаца које нисам успео пописати, а има и оних за које нисам могао прибавити све жељене податке. Било је и случајева да сам разговарао и са најближим сродницима неких од њих и да ми ни они нису могли дати тражене податке. Чак се дешавало да појединци нису могли да се сете имена свог деде или прадеде, а било је и оних који нису били спремни да сарађују по овом основу.

Имајући све то у виду може се закључити да је овај списак заиста импресиван премда, разумљиво, засигурно није сасвим коначан. Другим речима, после сто година од завршетка Првог светског рата једноставно није се могло урадити више. У оваквим рукописима, са обиљем личних имена, разноврсних и конкретних података, могући су и пропусти. Својски сам се трудио да нико не буде изостављен и заборављен. Ако буде таквих случајева унапред се извињавам и наглашавам да грешке, наравно, нису намерне већ су пре свега последица недоступности одговарајућих података. Зато молим све који за такве знају да ми не замере на томе, да приме моје искрено извињење и да се јаве у Музеј у Осечини и стручном раднику доставе конкретне податке. Уколико буде другог издања ове књиге, рукопис ће бити допуњен тим подацима.

Верујем да ће ова књига постати и остати трајан споменик нашим храбрим прецима, јер надгробни споменици под зубом времена и људског

немара постепено ишчезавају. За објављивање овог дела посебну захвалност упућујем издавачима, који су препознали потребу да се рад припреми и штампа. Хвала свима који су ми на било који начин помогли; њихова имена се налазе у поглављу *Извори и литература*. Нарочито захваљујем Влади Дамњановићу, запосленом у Међуопштинском историјском архиву Ваљева који ми је учинио доступном расположиву архивску грађу и Моми Миловановићу, пензионисаном раднику Безбедносноинформативне агенције у Ваљеву, родом из Горњег Црнијева, који ми је пружио драгоцену помоћ у обиласку целог подручја и теренским истраживањима.

На крају, велику захвалност дугујем господи др Жарку С. Јовановићу, пензионисаном директору Института за новију историје Србије у Београду, родом из Ваљевске Каменице, др Милићу Милићевићу, научном сараднику Историјског института из Београда, пореклом из Ваљева и мр Милоју Николићу, родом из Доње Буковице код Љубовије, историчару Завода за заштиту споменика културе из Ваљева – они су пажљиво ишчитали овај рукопис и написали рецензије па га препоручили за објављивање. Хвала господину Алекси Томићу за графичку и техничку припрему књиге као и радницама Штампарије *Топаловић* из Ваљева.

ОПШТИНА ОСЕЧИНА

Осечански крај захвата централни део северозападне Србије. Практично то је подручје садашње Општине Осечина која припада Колубарском округу. На северу према Мачви и Тамнави, ограничено је реком Тамнавом; на западу према Рађевини, речицом Баставком; на југу према Азбуковици и Подрињу, реком Љубовијом, а на истоку према Колубари, Црном реком. Са севера Општина Осечина се граничи са Коцељевом, на истоку са Ваљевом, јужним делом са Љубовијом, а са западне стране са Општином Крупањ.

Осечина је удаљена северозападно од Ваљева 32 км, а североисточно од Лознице 45 км. Од Београда је удаљена југоисточно 130 км; од Ибарске магистрале око 65, од пруге Београд–Бар 35, а од београдског аеродрома *Никола Тесла* око 100 км. Удаљена је око 45 км од граничног прелаза Трбушница–Шепак, а од прелаза Љубовија приближно 42 км. Поред Лознице и Ваљева асфалтом је повезана са Шапцем, Крупњем, Љубовијом а преко њих и са више других места.

Рељеф овог краја припада класичном типу брдско-планинског терена, са највишом врхом Рожањ од 971, а најнижом котом од 189 метара на ушћу реке Ловачке у реку Јадар. Подручје општине по својим рељефним карактеристикама може се поделити на три области: брдску коју чини око 60% територије, равничарско-таласасту са 20% и брдско-планинску са око 20% територије. Дакле, ту просечна висинска зона износи 782 метра, а влада умереноконтинентална клима. Вековима су овдашњу климу карактерисали умерено топла лета, умерено хладне зиме, и изражена пролећа и јесења као прелазна годишња доба. Последњих година све су израженије температурне промене и све мање се уочавају разлике између годишњих доба.

Подгорина. Варошица Осечина је привредни, културни и административни центар истоимене општине у предеоној целини познатој под именом Подгорина. Под тим појмом у ширем смислу се подразумева појас брежуљкастог и брдног земљишта које са свих или појединих страна окружују планине. По многим карактеристикама, то је пољопривредно-шумарски и воћарски крај. Како тих предела има у више делова земље то се за ову често може чути и израз *ваљевска Подгорина*. Према народном и Вуковом схватању¹ Подгорина је горњи ток Колубаре. Према новијим параметрима у ужем смислу *Подгорина* је планински предео у Србији, на изворишту река Колубаре, Јадра и Тамнаве.

Антропогеограф Љубомир Павловић² записао је да народ одавно употребљава овај израз као географски термин, али је он постао књижевни тек

¹ Вук Ст. Караџић, *Српски Рјечник*, државно издање 1898, стр. 586.

² Љубомир Павловић: *Колубара и Подгорина*, Београд, 1907, репринт издање, Ваљево, 1991, 349.

у XVIII веку, када су турске власти по Свиштовском миру биле дужне поделити Београдски пашалук и поставити у њима народне кнежеве, који ће се са београдским пашом договарати о народним пословима. Баш у то време ова област је постала кнежина, а њом је крајем XVIII и почетком XIX века управљао чувени Илија Бирчанин, оборкнез из Суводања испод Медведника. Тадашња подела ваљевског краја остала је иста и на почетку стварања модерне српске државе, па се још дуго у комуникацији помињала Подгорска кнежина, капетанија и најзад Подгорски срез.

Кроз време мењала се њена територија, па су јој нека села одузимана, друга додавана и слично. Зато је она често мењала своју величину, површину, па и унутрашњу структуру. Отуда већ дуже време постоје различита схватања тог појма. Најдуже је под њим подразумевана територија бившег среза Подгорског, најпре са седиштем у Ваљевској Каменици, а потом у Осечини. Још тада из Подгорине је изузето више села која су припојена Ваљевском срезу. Са укидањем бивших срезова и успостављањем новог комуналног система у Србији из бившег Подгорског среза издвојена су још нека села око Каменице, Става и Причевића и припојена Општини односно Граду Ваљево.

Сада се под Подгорином пре свега подразумева територија око горњег тока реке Јадар, десне притоке Дрине. Дакле, лоцирана је на обалама Јадра испод коса планине Влашић које се благо спуштају ка поменутој реци и обе стране савременог асфалтног пута Ваљево–Лозница. Ми ћемо у овој књизи под појмовима Подгорина и осечански крај подразумевати садашњу Општину Осечину састављену од већег дела Подгорине и мањих делова Азбуковице и Рађевине.

Осечина. По народном предању Осечина је дуго била одсечена од света па је по томе и добила име. Ко се упутио у Подгорину могао је под густом гором (шумом) набасати на хајдуке, разне дивље звери и друга непријатна изненађења. Већ дуго то је мирна и питома варош у коју се може стићи из више праваца.

Према писању историчара Велибора Видића³ први до сада у записима познати помен Осечине потиче из 1536. године. Увидом у објављене турске тефтере, које је публикувао А. Аличић⁴, тачније у *Поименични попис Влаха смедеревског санџака* из 1528. године пронађен је за сада први запис о Осечини. Нагласио је да је аутор, преведећи имена села што су припадала примућуру Радовану, претпоставио да је реч о селу Осечини. Међутим, по тврђењу антропогеографа Љубомира Павловића⁵ Осечина се први пут помиње 1735. године у *Списку села Ваљевске епархије*. Тада је имала само седам домова, значи била је скоро ненасељена. Већ на попису од 1866.

³ Велибор Видић, *Подгорина: мали корак у прошлост људи и насеља. 1*, Осечина, 2016, 106.

⁴ А. Аличић: *Турски катастарски пописи неких подручја западне Србије XV–XVI век*, књига II, Чачак, 1985, стр. 76–78.

⁵ Љубомир Павловић: *Колубара и Подгорина*, Београд 1907. године, поновљено фототипско издање, Ваљево, 1991, 830.

године било је 119 домова са 898 душа, а 1900. године имала је 180 домова и 1.585 житеља. У њој је углавном живело становништво српске народности и православне вероисповести.

Наводно је Осечина добила име по тврђави која се налазила пет километара узводно уз реку Јадар на брду Вагањ. О великом и малом граду или Градишту и данас сведоче само остаци зидина. На том локалитету прва археолошка истраживања обављена су пре више деценија; тада нађени предмети разнети су којекуда па сем остатака камених темеља од две куле и зидина готово да више нема трагова. Дакле, остале су само назнаке, које природа показује у јесен, где су се налазиле главне улице, тргови и црква.

У време када су у Кнежевини Србији озаконе општине као територијалне јединице са извесном самоуправом, у лето 1839. године, село Осечина чинило је засебну осечанску општину у срезу Подгорском (са седиштем у Каменици) у Ваљевском округу. Тада је Осечина имала 81 домаћинство са 108 пореских обвезника.⁶ Први *председатељ* Примирителног суда (општинске управе) осечанске⁷ био је Михаило Станишић⁸, а његови помоћници Драгутин Живковић и Марко Недић. Станишић се у јуну 1839. године налазио и међу депутатима Ваљевског округа у Народној скупштини у Београду. Он је, иначе, на кметовској дужности био и 1832. године али је тада именован од надлежне државне власти.

Настанак и развој варошица. Село Осечина је по Љ. Павловићу, старовлашко село са кућама издељеним по цематима, удаљеним од 50 до 500 метара. Према попису од 1895. године у Осечини је живео 1.451 становник у 182 домаћинства.

Место почиње да се интензивније развија тек средином XIX века. Око 1855. године, на ушћу Ловачке реке у Јадар најпре је подигнута путничка механа, а потом око ње ничу и неки други објекти. То је био просторно-физички нуклеус садашње варошице. Тако се формирало ново друмско насеље у почетку познато као *Осечина на Јадру* које је Љубомир Павловић почетком XX века овако описао: *Ту поред школе, цркве и општинске суднице имају две механе, 15. дућана, 8 приватних кућа, поред осталих зграда. Од заната се раде: ковачки, опанчарски, столарски, браварски, абаџијски, бојаџијски, кожухарски, качарски и пекарски, а има и трговаца, У приватним кућама седе надничари сељаци и чиновници овог места. Занатлије, трговци и механџије, занимају се поред заната и земљорадњом.*

⁶ Радош Љушић: *Попис пореских глава, кућа и чланова мировних већа Кнежевине Србије из 1839. године, Miscelanea – Мешовита грађа*, књ. IX, Београд, 1981, 47.

⁷ У том периоду на територији садашње Општине Осечина, којој су припадала Подгорском срезу још су биле: остружањска села (Остружањ и Братачић), Драгијевичка, Лопатањска, Туђинска (Туђин, Плужац и Црниљево). Остала села припадала су азбуковачком (Гуњаци, Драгодол и Царина из који су се касније издвојила и садашња насеља: Коњиц, Пецка и Скадар) и Рађевском срезу (Бастав, Белотић, Комирић и Коњуша) Подринског округа.

⁸ Своје породично презиме Марковић је променио у Станишић, по оцу Станиши Марковићу. Познато је да је имао браћу Матију, Андрију и Срећка.

Панорама старе Осечине

Први становници *Осечине на Јадру*, према истом извору, били су извесни свештеник Протић из Азбуковице, трговац Ђурђевић из Остружња, опанчар Ђорђевић из Лопатња, кожухар Милинковић из Срема, опанчар Баштовановић из Пилице код Бајине Баште, трговац Симић из Оклетца на Дрини и ковач Станисављевић из Драгијевице. Ту је био још један Ђорђевић, пореклом из Плушца, бојација по занимању. Од двојице Михаиловића један је био пореклом из Плушца, други из села Осечине, а обојица су били опанчари. Међу првим становницима су и четири породице Глигорића, две из Братачића, по једна из Доње Љубовиће и Оглађеновца; прве три су фамилије опанчара а четврта абације.⁹

Варошица Осечина развијала се углавном северно од Јадра, на месту где се спајају јадарска и долина Ловачке реке којима је нешто западније с југа долина Остружањске реке. Зато Осечина и сада има облик издуженог друмског насеља са два крака, на северу у долину Ловачке реке и на југу у долину Остружањског потока. Оба та крака поодавно показују тенденцију ширења што ће условити промену облика насеља.

За разлику од села Осечина, новоформирана истоимена варошица нема цемата (заселака, мала), него су подизане кућа уз кућу. Од почетка се развијала као друмско насеље дуж пута Ваљево–Лозница. Нарочито се у почетку развијала на северној страни јадарске долине која је и виша и заштићенија од поплава. Из досадашњег искуства у развоју варошице Осечина може се закључити да се њен облик прилагођава морфологији терена.¹⁰

⁹ Љубомир Павловић, *Колубара и Подгорина*, Београд, 1907, 832 и 833.

¹⁰ Олга Савић, *Територијални развој Осечине у Зборнику радова Географског института „Јован Цвијић“ Српске академије наука и уметности*, Београд 1978, књ. 30, 1907–209.

Мештанин – археолог аматер и књижевник Живан Ј. Грујичић¹¹ на основу казивања појединих старији људи писао је како је Осечина на превару проглашена за варошицу 19. јуна 1904. године. Покушај да се то потврди у архивским и другим изворима није дао резултате. Указ о проглашењу Осечине за варошицу није пронађен ни у *Службеним новинама* Краљевине Србије 1904. и 1905. године. О томе нема трага ни у архиви Министарства унутрашњих дела Краљевине Србије, а ни Бранислав Којић у прегледу вароши и варошица у Србији за 1910. године не помиње Осечину. Уз то познато је да је током ослободилачких ратова 1912–1918. године Осечина била јединствено насеље које су чиниле садашње село и варошица Осечина. Сви су изгледи да је Осечина за варошицу проглашена, као и Љиг, тек после Првог светског рата.¹²

Почетком XX века зграда општинског суда била је на месту садашње библиотеке и завичајног музеја, док је предео где је данашње насеље Колонија био сав под мочваром и муљем. Школска настава се одвијала у школи горње (старе) школске зграде, која је сачувана у првобитном стању, и где сада ради истурено одељење Средње економске школе из Ваљева. Верска служба је редовно обављана у старој цркви. Гробље је било изнад цркве, на истој локацији где и данас¹³.

Занимљиво је да садашња Општина Осечина као ретко која, па и много веће општине у Србији, има два градска насеља на својој територији. Поред актуелног средишта општине то је и варошица Пецка што је некад припадала Азбуковачком срезу, Подринском округу.

Пецка је образована у другој половини XIX века око старог хана који су подигли богати Турци Сокољани на речици Мрчаници под Богданићем, а помиње се 1863. године. По расељавању Турака Сокољана тај хан припао је општини царинској, а ова га је срушила и на његовом месту подигла и одржавала прописну механу, уз коју је била судница општине царинске. Уз хан су радиле и понеке занатлије и биле од велике користи путницима: ковачи, поткивачи, бојације и екмеџије. Тек по ослобођењу почели су се Турци повлачити у Соко град и отуда ређе излазити.

Први досељеник у Пецку, према наводима професора Љубомира Павловића, био је Величко Илић, пореклом Јерменин, који је извесно време живео близу Софије¹⁴. Он је претходно био на бојацијском занату у Ваљеву, а у Пецку је дошао да би се бавио својом професијом. Врло брзо је успео у свом науму, па је поред бојацинице држао и дућан где је продавао разне артикле. Пошто, када је стигао у Пецку, осим хана није било ниједне

¹¹ Живан Ј. Грујичић, *Историја Осечанског краја*, Осечина, 1994, 44–45.

¹² Милорад Радојчић, „Проглашење Пецке и Осечине за варошице“, *Велики народни календар Колубара за просту 1999. годину*, Ваљево, 1999, 121–125 (у даљем тексту: М. Радојчић, *Проглашење...*).

¹³ Живан Ј. Грујичић, *Историја Осечанског краја*, Осечина, 1994, 44–45.

¹⁴ Казивање његовог директног потомка и имењака Величка Илића, пензионисаног наставника математике и бившег директора основне школе у Пецкој.

куће радио је и дању и ноћу како би још кога привукао са стране из суседних села. Тако је временом створена варошица, стално се ширила и попуњава доласком сељака, трговаца и занатлија. Они уз своје радње подижу куће и друге објекте, па се формира ново насеље крај друма и речице Драгодолке.

Панорама старе Пецке

Током 1884. године Пецку је захватила велика поплава и тада је набујали поток Орловац однео три-четири куће, а река Пецка разрушила више помоћних зграда и засула дворишта; две особе су тада изгубиле живот. Ипак, крајем XIX века Пецка је имала четири дућана, три кафане, две абацијске радње, три ковачнице и једну бојацијску радњу. Према попису становништва 1900. године бројала је 171 житеља у 22 домаћинства, од којих је 18 било трговачко-занатлијских.

У другој половини XIX и првој половини XX века развијала се као занатски и трговачки центар околних села (Бастав, Гуњаци, Царина, Скадар Драгодол, Коњиц и Лопатањ. Око школе и административних зграда временом је формирано насеље добивши извесне урбане карактеристике. Због тога су јануара 1872. године мештани Пецке одржали збор и том приликом изразили жељу да се Пецка прогласи варошицом. Поводом тог захтева, начелник Азбуковачког среза се 23. јула 1873. године писаним путем обратио Начелству Подрињског округа. Жеља да Пецка буде проглашена варошицом остварена је тек после тридесетак година.¹⁵

После династичке промене на престолу Србије, 1903. године, група виђенијих житеља Пецке, предвођена трговцем Михаило М. Илићем, тадашњим председником царинске општине, поново је тражила проглашење Пецке за варошицу што су грађани здушно подржали. Указом Његовог

¹⁵ М. Радојчић, *Проглашење...*, 121–125

краљевског величанства краља Петра I Карађорђевића, донетим 24. децембра 1904. године, Пецка је проглашена варошицом, што јој је по тадашњим законима доносило одређена права и привилегије њеним становницима. Текст Указа гласи:

Ми Петар, по милости Божијој и вољи народној Краљ Србије, на предлог нашег Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 6 Закона о местима, решили смо и решавамо:

Да се заселак Пецка, који припада селу Царини, општина Царинска, у срезу Азбуковачком, округа Подринског, по изјављеној жељи њених становника, прогласи за варошицу под именом Пецка, с тим да ова нова варошица остане и даље у саставу општине Царинске, у истом срезу и округу.

Наш министар унутрашњих дела нека изврши овај указ.

24. децембра 1904. године у Београду.

Њ. К. В. Петар, краљ Србије и министар унутрашњих дела, Стојан М. Протић.¹⁶

По Закону и прописима о томе која су места у Србији вароши и варошице а која су села, донетим 16. јуна 1866. године, и допуњеним 21. априла 1885. године, све новопроглашене варошице и вароши морале су израдити свој регулациони и нивелациони план с обележјем варошког за зграде одређеног простора. Самим тим проглашење Пецке за варошицу био је значајан догађај тим пре што су на подручју данашњег Колубарског округа, тај статус имале само Мионица и Белановица, док су Ваљево и Уб убрајани у вароши.

Након тога Пецка почиње знатно брже да се развија јер све више трговаца и занатлија ту отвара радње и подиже куће, па је за кратко време постала економско-културни центар за већ поменута оближња, па и нешто удаљенија села (Врагочаницу, Станину Реку, Горњу Оровицу и још нека). Већ 1905. године Пецка је имала 240. становника, али је 2010. године тај број опао на 226. У то време у Пецкој су постојале три кафане, шест трговачких радњи, пет ковачница, три абацијске, шест опанчарских и по једна бојацијска, пекарска, пинторска и касапска радња. Међутим, према другим изворима у варошици је живело око 160 становника у 31 домаћинству, од којих су три била учитељска, једно свештеничко, а скоро сва остала занатско-трговачка. Велика већина житеља Пецке била је пореклом из околних села.

Први светски рат не само да је нарушио мир и спокојство житеља ове скрајнуте варошице већ јој и нанео огромну штету. Након повлачења српске војске преко Албаније, и Пецка доживљава судбину сличну усуду који је задесио друге делове Србије. Бива опустошена и разорена од аустроугарског освајача па цео крај прилично замире. Привредни живот практично не постоји, а и школа обуставља рад у периоду 1915–1919. година. О

¹⁶ *Српске новине*, Београд, 9. јануар 1905.

последницама и размерама страдања током I светског рата доста говори и податак да је у школи у Пецкој 1914. године било више од 200 ђака, а да их је пет година касније (1919) било само 120, а похађала су је ученици узраста од седам до 18 година, јер је требало надокнадити четири пропуштене године.

Историја. Судаћи по археолошким налазиштима (Комирић, Коњуша и још нека) овај крај био је насељен још у млађем каменом добу. Међутим, у другој половини XVII века због честих турских пустошења, углавном је био ненасељен.

Подгорци, или прецизније речено житељи општине Осечина, по одликама горштаци, редовно и масовно су учествовали у свим бунама, устанцима и борбама за ослобођење земље. Мало је познато да је у Осечини дуже време живела једна од најзначајнијих српских породица предустаничке Србије – Ненадовићи из историјске Бранковине код Ваљева. На неким од њених припадника, попут митрополита Григорија Ненадовића (око 1650–1714), који је вероватно пре монашења био свештеник Петар (*поп Григорије*) водила се баштина Ненадовића у Осечини, где су се доселили почетком XVIII века.¹⁷ Такође, познато је да је Григорије био рашки митрополит (1697–1704), а после и први ваљевски митрополит (1704–1714).¹⁸ Митрополит Григорије имао је брата Ненада који је био *властник* (кнез, кмет, главар) и учествовао је у управи још пре доласка Ненадовића у Србију. Ненад је имао синове Станоја, Станисава и Петка.

Станоје Ненадовић (око 1690–1749) био је оборкнез Подгорске кнежине Ваљевске нахије, кнез Подгорске кнежине у време аустријске (1718–1739) и турске управе (1739–1750).¹⁹ Петко Ненадовић био је брат оборкнеза Станоја и братанац митрополита Григорија, а имао је сина Стефана. Стефан Ненадовић је са Мандом изродио синове: оборкнеза и оберлајтнанта Алексу (1749–1804) и двадесет година млађег Јакова (1765–1836) Ненадовића, чувеног устаничког војводу. Касније су Ненадовићи мајци Србији подарили читаву плејаду знаменитих личности.

Храброст и родољубље народа овог краја дошли су до изражаја још више у Првом српском устанку, када су браћа Глигорије (Глиша) и Димитрије (Јанко)²⁰ Неђић са својих 300 бораца настрадали у чувеном боју на Чокешини 1804. године. Мада тешко рањени у ноге, седећи, настављали су

¹⁷ Велибор Берко Савић, *Ненадовићи*, Ваљево, 2004, 2 и 436.

¹⁸ Заменио га је 1714. његов егзарх Доситеј Николић, такође Херцеговац (1714–1738).

¹⁹ Према декрету аустријског цара Карла VI провизори и кнезови били су првостепена судска власт која је пресуђивала у мањим споровима, што је била функција кнезова и у време турске управе – Група аутора, *Историја српског народа*, Београд, 198, 4–1, 113.

²⁰ Љубомир Павловић у књизи *Колубара и Подгорина* пише да су Неђићи из братства Куча у Црној Гори, „храбри витезови и јунаци, браћа од стричева Дамњан и Глигорије погинули 16. априла 1804. године на *Српским Термопиграма* у Чокешини. Све је више оних што сматрају да је са Глигоријем погинуо његов рођени брат Димитрије, док је спомињани Дамњан његов сестрић Дамњан (Миленковић) Кутишанац.

борбу против надмоћније турске војске, све док нису били посечени сабљама. У Осечини је рођен и Михаило (Мијаило) Недић, такође хајдук и истакнута личност у Првом српском устанку; имао је свој барјак и носио га у свим бојевима а са својим саборцима дао је велики допринос у протеривању Турака из овог краја и паљењу турског села Петриц.

Алекса и Јаков Ненадовић

Турска војска под сребрничким командантом Хаџи-бегом, са око 7.000 људи, прешла је Дрину и од Соко-града, преко ваљевске нахије, надирала према Палежу (Обреновцу) како би се спојила са главном босанским снагама на путу за Београд. Турци су застали у Братачићу 1. августа 1806. године док су се потиснути устаници ваљевске нахије задржали у селу Осечина. Карађорђе је намеравао да најпре разбије Турке под Хаџи-бегом, а потом потуче турску војску из Босне, што се код Шапца прикупљала за надирање према Мишару. Због тога је у Кличевцу задржао 300-400 устаника, а већи број њих упутио у Осечину. Српске снаге бројале су око 1.500 пешака са два топа и 200 коњаника. Турци су истог дана опет напали Србе, али су их они подршком 60 коњаника под Матијом Ненадовићем задржали. Турци су мислили да Србима долазе већа појачања, па су се повукли у Братачић. Срби су се истог дана распоредили на косама око Братачића и напали Турке, а ови су се током ноћи повукли према Рожњу и даље ка Дрини. Тиме је Карађорђу обезбеђен пролаз од Ваљева према Обреновцу за предстојећу битку на Мишару. У селу Братачићу погинуо је кнез Пеја Јанковић из Забрдице код Ваљева који је на положају посаво-тамнавског оборкнеза заменио оборкнеза Алексу Ненадовића после погубљења, а тешко је рањен већ поменути Мијаило Недић. Три године касније Срби и Турци су водили нову борбу на Братачићу.

Посебно су Подгорци били запажени у балканским и I светском рату. Тада су се углавном борили у јединицама Дринске дивизије (I и II позива),

што су средином 1914. године ушле у састав III армије, под командом генерала Павла Јуришића Штурма, примајући главни аустроугарски удар од Љубовије и Шапца, у првој операцији по пристизању II армије и њеног противудара на Церу и у долини Јадра. У тим борбама од септембра до новембра 1914. године обе дивизије су тешко страдале на масивима десне обале Дрине. Преко тих крајева 1914. године протутњале су многе војске и на више места, а поготово на Рожњу, вису Соколских планина, вођене су оштре борбе. Још тада је ова општина поднела велики број људских жртава и значајна материјална разарања. О свему томе биће више речи у следећем поглављу.

И током Другог светског рата житељи овог краја дали су значајан допринос развоју народноослободилачког покрета и победи над фашизмом. Од почетка устанка Осечанци су ступали у Ваљевски народноослободилачки партизански одред и учествовали у бројним борбама и другим акцијама. У току прве непријатељске офанзиве Немци су спалили Осечину и побили већи број људи. Тешко је пострадала и Пецка. Кроз читав рат у овом крају деловао је илегални покрет и постојало је више народноослободилачких одбора по селима. Најактивнија села у том смислу била су Комирић и Белотић. Јединице Народноослободилачке војске Југославије ослободиле су Осечину и читав тај крај 17. септембра 1944. године.

Привредне прилике и друштвени живот. У Србији, па и у овом крају до почетка балканских ратова месно становништво углавном се бавило пољопривредом и домаћом радиношћу. Крајем XIX века јављају се и зачеци угоститељства, занатства и трговине. Као што је већ речено земљиште је углавном брдско, са равницом око река Јадар, Пецка и Тамнава. Највеће површине су биле под житарицама, пашњацима и воћњацима. Од житарица највише су гајене пшеница, кукуруз, јечам и зоб. Приноси су били веома скромни јер је земља била посна и обрађивана на врло примитиван начин уз ангажовање сточне запреге. Доста су гајени и конопља (кудеља) и лан (ћетен) како би били коришћени, пре свега, за израду делова одеће и постељине. Од поврћа највише су гајени пасуљ и кромпир. Почетком XX века почиње и гајење дувана.

Од воћа гајене су шљиве, јабуке, крушке и ораси, али је било и вишања, трешања, дуња итд. Читав крај посебно је познат по производњи шљива чији су тржишни вишкови посредством трговаца из Ваљева и Шапца извожени и у иностранство. У неким селима било је и мањих винограда. Гајена је крупна и ситна стока: краве, овце, козе, свиње и живина. За исхрану стоке обезбеђиване су траве са ливаде, граховина, сточна репа и поједине врсте детелине, пре свих луцерка. Од дивљачи било је зечева, лисица, вукова па и дивљих свиња, а нарочито разних птица.

До избијања балканских ратова у појединим селима (Лопатњу, Царини и Осечини) на иницијативу учитеља, свештеника и напреднијих сељака осниване су земљорадничке задруге углавном општег, штедно-кредитног и набавно-продајног типа са циљем да се старају о снабдевању земљорадни-

ка новцем, алатима и репроматеријалима. Оне су углавном окупљале имућније и напредније сељаке али нису имале масовнији карактер па ни значајнију улогу у развоју села и пољопривреде. Најпре је 31. марта 1899. основана Лопатањска (на челу са свештеником Заријом Протић), па Царинска 23. марта 1901, Осечинска земљорадничка задруга 1907. године (на челу са учитељем Грујицом Протић као председником и његовим колегом Николом Т. Даничић као секретаром). Годину дана касније основана је и Осечинска земљорадничко-набављачка задруга где је Даничић био један од кључних људи.²¹

Села разбацана по благим планинским падинама, брдима и брежуљцима богата су шумама, ливадама и пашњацима. Крај је веома богат шумом, у којој преовлађују буква и храст (цер). Шумско дрво је коришћено за огрев, прављење железничких прагова, па и у грађевинарству. По шумама било је доста лековитог биља али и разних врста печурки, а међу њима су најпознатије медведаре, лисичарке, млечнице, рујнице.

Бројне реке (нарочито Јадар), речице и потоци били су богати рибом и омогућавали су заливање башта, напајање стоке, купање, прање рубља и постелине. Некада је на њима радило више воденица-поточара које су обављале сву мељаву и неколико ваљарица за ваљање грубе вунене тканине, познате под називом сукно, од које су израђивани спољни делови одеће. На територији општине Осечина постоји и више извора хладне и питке воде. У селу Горње Црниљево има и извора минералне, киселе воде, богате гвожђем. Прва анализа те воде забележена је још 1846. године.

Ниједно насеље у осечанском крају, укључујући и седиште општине, својевремено није имало електричну енергију. Јавна расвета и у самој варошици Осечини састојала се од неколико петролејских лампи и оне су осветљавале тек ужи центар варошице. И путна мрежа је била у веома лошем стању, па организованог јавног саобраћаја готово и није било. Грађани су свако за своје домаћинство организовали водоснабдевање.

Друштвени живот пре ових ратова одвијао се преко основних школа које су радиле у Осечини, Лопатњу, Остружњу, Царини (односно Пецкој) и Комирићу. Међутим, број деце, нарочито женске, која су редовно похађала наставу био је на ниском нивоу. Само појединци су настављали школовање у гимназијама и средњим школама. Огромна популација житеља била је и остала потпуно неписмена.

У овом крају није било ни организоване здравствене службе. Касније је само у варошици Осечини радио један приватни лекар. Био је то изгледа др Данило Пашкван који је медицину завршио у Немачкој.²² Због скупих услуга и лекова мало је мештана тражило његову помоћ па се у крају масовно умирало у раном животном добу и од баналних болести. Тек пред

²¹ Милорад Радојчић, „Земљорадничке задруге у ваљевском крају (основане до I светског рата)“ у: зборник *СЕЛО: Колубара, Подгорина, Тамнава, Качер*, Ваљево, 1993, 56–61.

²² Душан Николић: *Душа заборављене варошице*, Ваљево 1995, 41.

II светски рат долази до самоорганизовања грађана и у овој области, па у Пецкој и Осечини образују здравствене задруге које успешно делују, посебно она у Пецкој где је радио др Херберт Краус, који ће по окончању тог рата обављати све значајније функције у српском и југословенском здравству.

Ни верски живот није био нарочито развијен, пошто су у то време постојале само цркве у Осечини, Скадру, Лопатњу и Пецкој. Богослужење је обављао веома мали број свештеника, па су појединци опслуживали и по неколико села. Народ је поштовао српску православну веру и држао се канонских заповести.

И књижнице и читаонице нису постојале до међуратног периода. Такође, ни културноаматерски рад није упражњаван. Вашари, игранке, прела и посела били су омиљени облик забаве посебно млађег нараштаја. Организованих друштава и удружења грађана такорећи и да није било. Наравно, изузетак су биле политичке странке и партије које су се грчевито бориле да освоје власт.

Административно-територијалне промене. У периоду између 1859. и 1880. године Осечина је извесно време била без *своје општине*. Припадала је Општини Остружањ, у чијем састав су, на пример 1866. године, била и села Осечина, Плужац, пошто је то био период укрупњавања и уситњавања општина у Србији. Тако су 1889. године осечанској општини припадале Осечина, Плужац и Црниљево. На њеном подручју 31. децембра 1890. године било је 1.870. становника.²³ У то време Подгорски срез бројао је 46 села. Од образовања Општина Осечина је припадала том - Подгорском срезу.

Скупштина општине Осечина основана је крајем 1944. године, као Народноослободилачки одбор општине Осечина. Припадала је Подгорском срезу са седиштем у Ваљевској Каменици, а у њен састав су ушле Осечина варош, Осечина село и Плужац. Крајем пролећа 1945. године прописано је да у Подгорском срезу (Каменица) постоји 11 општина, међу којима је била и осечанска, са још 26 месних (сеоских) народноослободилачких одбора.²⁴ Убрзо је уследило укрупњавање чиме је број месних народних одбора сведен на 19. У првој половини 1946. године мења назив у Месни народни одбор Осечина, након расписа Председништва Народне владе Србије о укидању општина, од 18. децембра 1945. године.

Законом о административно-територијалној подели Народне Републике Србије од 18. априла 1947. године, што је донео низ крупних промена, уз укидање округа, средиште Подгорског среза је из Каменице премештено у Осечину. Део дотадашњег Подгорског среза прикључен је Ваљевском срезу али је истовремено у Подгорски срез *пресељено* десет месних народних

²³ Здравко Ранковић, „Општина Осечанска 1839-2011. и њени председници“, *Велики народни календар Колубара за преступну 2012. годину*, Ваљево, 2012, 123.

²⁴ *Службени гласник Србије*, Београд, бр. 14 од 2. јуна 1945. године.

одбора из срезова рађевског, азбуковачког и посаво-тамнавског: Белотић, Комирић, Коњуша, Коњиц, Пуљези, Галовић, Пецка, Гуњаци, Драгодол и Скадар. Поред Осечине тамошњем Месном народном одбору припао је и Плужац. Истовремено, озаконена је промена назива села Црниљево у Горње Црниљево, док је Црниљево у Посаво-тамнавском срезу *постало* Доње Црниљево.²⁵ Са овим променама отпочиње и снажнији развој варошице Осечине.

У априлу 1952. године, Законом о подели територије Народне Републике Србије на општине, градове и срезове Подгорски срез је подељен на 13 општина (30 насељених места): Бастав, Белотић, Доње Црниљево, Драгијевица, Драгодол, Каменица, Комирић. Лопатањ, Миличница, Оглађеновац, Осечина, Осладић и Пецка. Осечина добија назив Народни одбор општине Осечина, а њена територија проширена је местима Братачић и Остружањ.

По Закону о подручјима срезова и општина, од 1. јула 1955. године, Подгорски срез је укинут и успостављена нова територијална подела општина на том подручју. Општини Осечина припојена су насеља Горње Црниљево, Драгијевица, Комирић, Коњуша, Лопатањ, Сирдија и Туђин, па су ту општину чинили Осечина (варошица и село), Братачић, Горње Црниљево, Драгијевица, Комирић, Коњуша, Лопатањ, Остружањ, Плужац, Сирдија и Туђин. Новим законским актом о подручјима општина и срезова у НР Србији усвојеним 26. новембра 1959. године, општини Осечина је, због смањења броја општина, припала целокупна територија општине Пецка. Тада у састав општине улазе Бастав, Белотић, Гуњаци, Драгодол, Пецка, Царина, Скадар и Коњиц.²⁶

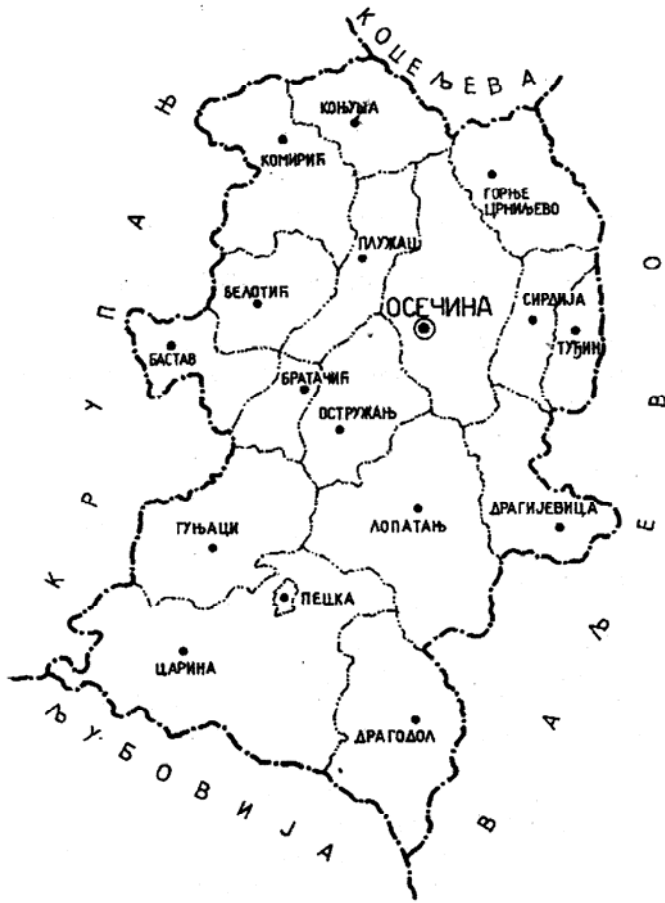
На свом садашњем простору осечанска општина је профункционисала 1. јануара 1960. године. Тада је у Ваљевском срезу уместо 18 малих образовано 18 великих општина. Осечанска је увећана тако што јој је у целини прикључена дотадашња општина Пецка, али и села Бастав и Белотић из општине Бела Црква Шабачког среза. Након тога осечанску општину чине Бастав, Белотић, Братачић, Горње Црниљево, Гуњаци, Драгијевица, Драгодол, Комирић, Коњиц, Коњуша, Лопатањ, Осечина (село); Осечина (варошица), Остружањ, Пецка, Плужац, Сирдија, Скадар, Туђин и Царина. Сама Осечина имала је 1961. године 2.784 становника (село 1.976, варошица 808) у 641 домаћинству.²⁷

Након проглашења Устава из 1963, Народни одбор општине мења назив у Скупштину општине Осечина и под тим називом функционише и данас.

²⁵ Живорад Јевтић, „Административно-територијалне промене у ваљевском крају (1944 – 1955)“ у: *Гласнику Међуопштинског историјског архива Ваљево*, Ваљево, 1988, бр. 23, 47–81. Љупко Миловановић, аутор књиге о Горњем Црниљеву тврди да се Горње Црниљево помињало још у XIX веку.

²⁶ Живорад Јевтић, „Административно-територијалне промене у ваљевском крају (1955–1990)“ у: *Гласнику Међуопштинског историјског архива Ваљево*, Ваљево, 1990, 108.

²⁷ Здравко Ранковић, „Општина Осечанска 1839–2011. и њени председници“, *Велики народни календар Колубара за преступну 2012. годину*, Ваљево, 2012, 124.

Карта општине Осечина

Актуелно стање. Снажнији развој Осечине у целини почео је 1947. године, пошто је седиште Подгорског среза пресељено у Осечину. Садашња Општина Осечина простире се на 319 квадратних километара (од чега на пољопривредну површину отпада 21.100 ха, а на шумску 9.151 ха) са 3.762, домаћинства и 23.108 становника. У њој су, поред цркве, продавница, кафана и занатских радњи образоване бројне јавне, културне и друге институције: општинска управа, школе, обданиште, дом здравља, апотека, културни центар, спортски центар или испоставе републичких органа управе. Наравно, ту су и поједини привредни субјекти, попут *Подгорине фрухт*, *Крушик пластике*, као и све више новоснованих приватних фирми које успешно послују.

Људски ресурси. Средином шездесетих година XX века Општина Осечина имала је 4.135 домаћинстава и 21.803 становника. Густина насељености становништва износила је 68 становника на један квадратни метар што

је сврстава у ређе насељена подручја. Крајем 1964. године у друштвеном сектору било је 549 запослених, од којих 328 у привреди.²⁸

Зграда општинске управе у Осечини

На простору општине живе радни и вредни људи и они се и даље преваходно баве пољопривредом. Занимљиво је да се у последњих пола века на том подручју драстично смањује број становника. По обављеним пописима, он се кретао овако: 1948 – 23.076; 1953 – 23.108; 1961 – 21.803; 1971–19.832; 1981 – 18.519 и 1991 – 16.745.²⁹

Према подацима пописа обављеног 30. септембра 2011. године, Општина Осечина имала је само 12.536 становника, од којих је 226 радило у иностранству. Сви они живели су у 4.248 домаћинстава и 6.060 станова. Скоро сва насеља осечанске општине у последња три пописа бележе пад у броју становника. Према подацима из 2004. природни прираштај је износио – 10,1%, а број запослених у општини обухвата 1.826 људи. Дакле, укупан број становника у општини скоро се преполовио у односу на пре 70 година.

Око 70% становништва бави се пољопривредном производњом као основном или допунском делатношћу. Овде се последњих година бележи значајан број домаћих миграната, нарочито из исте општине, што указује на то да је ово подручје још седамдесетих година прошлог века било изложено процесу деаграризације.³⁰ Нешто мање од 50% укупног становништва чини женска популација. Међу житељима ове комуне све је више оних са завршеном средњом, па и вишим и високом школом.

²⁸ *Срез Ваљево*, Информатор бр. 1183, А. Загреб 1965, 13.

²⁹ Др Србољуб Стаменковић и Живан Ј. Грујичић, *Насеља општине Осечина*, Београд–Осечина, 2002,

³⁰ Др Смилана Б. Ђукићин Вучковић, *Просторни развој Колубарске области и друштвено-географске промене*, Нови Сад, 2018, 39.

Највеће место у општини и даље је варошица Осечина, седиште општине са 2.730 житеља, а следе је села Лопатањ са 1.123 и Гуњаци са 1.110 становника, док је најмање село Коњуша са само 90 житеља, а Туђин има 171 становника.³¹

Природни ресурси: На територији општине Осечина под пашњацима и ливадама укупно је 5.518 хектара земљишта, те, с обзиром на конфигурацију терена, постоје одлични предуслови за бављење сточарством. У прилог тој констатацији иде и чињеница да се на подручју општине узгаја око 4.300 грла говеда и око 26.000 грла оваца, што је добра основа за озбиљније и организоване бављење том врстом делатности.

На подручју целе општине, на значајним површинама гаје се и разне врсте лековитог биља (нана, кантарион, слез, зова), шумских плодова и јестивих гљива итд.

Укупна површина под шумама износи око 9.329 хектара што свакако представља добру основу за бављење великим бројем делатности из области дрвне индустрије и производње биомасе. Шумски фонд се углавном састоји од лишћарског дрвећа, а шумске биљне врсте на подручју општине су: буква (40%), храст (20%), цер (10%), граб (20%), багрем (6%), остало (4%).

Досадашња истраживања, сазнања и искуства недвосмислено указују да је општинска територија Осечине богата разним врстама руда и минерала, али се та природна блага за сада недовољно експлоатишу. На разним испитиваним локалитетима одраније су познате или су новијим истраживањима откривене појаве и лежишта низа корисних минералних сировина: угља (северозападно од Комирића утврђен је изданак угља тврдог лигнита), живе (у атару села Драгодола), олова (северно од Осечине, околине Тисовика и у локалитету Градина), грађевинског камена (кречњак – северно од Белотића и Осечине и западно од Ваљева каолина).

На територији осечанске општине налази се природни хидрогеолошки потенцијал угљокиселих вода на локалитету Горње Црниљево и ту се, према извесним проценама, може започети комерцијална експлоатација. Издашност те квалитетне киселе воде износи две литре у секунди, а температура је око 19°C. За потпуно коришћење извора у комерцијалне сврхе потребни су детаљни и квалитетни истражно-експлоатациони радови.

Пољопривреда. Пољопривредно земљиште обухвата више од 66% територије општине и одликује се високом заступљеношћу ораничних површина територије општине (40%) у односу на пашњаке (11%), воћњаке и винограде (10%) и ливаде (6%). Око 30% површине покривено је листопадним шумама. Близу 70% становништва општине бави се неким видом пољопривредне производње док у општини има око 3.300 пољопривредних домаћинстава од којих је 3.160 регистрованих, по чему су у врху републичког просека кад је реч о узгоју воћних врста. Производња шљиве, малине и купине убраја се у најзаступљеније и најдоходовније. У сточар-

³¹ Велики народни календар Колубара Ваљево за преступну 2012. годину, 243.

ству постоје велике могућности, нарочито овчарству, јер велика пространства под ливадама и пашњацима у планинском делу општине пружају идеалне услове за ту делатност.

На територији општине је око 800.000 стабала шљиве па су овдашњи узгајивачи са производним капацитетима од око 16.000 тона међу водећим у Републици Србији, што представља огроман потенцијал не само за општину већ и државу у целини. Тренутно се под шљивом налази око 1.200 хектара што је нешто више од 7% површине општине. Једини су аутентични локалитет аутохтоне врсте шљиве *пожегаче* која се сматра најквалитетнијом домаћом сортом погодном за све врсте обраде.

Последњих година на значају нарочито добија производња суве шљиве тако да су произвођачи са око 150 мини сушара и 27 индустријских тунела за сушење на добром путу да тај потенцијал искористе на прави начин. Са око 3.000 тона суве шљиве која се осуши и преради на територији те општине, она је рекордер не само у региону већ и читавој Републици.

Поред сушења, на замаху добија и прерада суве и свеже шљиве у пољопривредним домаћинствима. На подручју постоје смештајни капацитети за воће и поврће у хладњачама у варошици Осечини (капацитета 4.500 тона), Пецкој (3.200 т), Баставу (1.800 т), селу Осечини (500 т) и у Комирићу (500 т).

На територији општине постоје следећи прерадни капацитети за воће, поврће и индустријско биље: 27 индустријских тунела за сушење шљива капацитета 1.800 тона; 150 мини-сушара код земљорадника за сушење шљива капацитета 1.500 тона и 98 сушара за дуван код земљорадника капацитета 170 тона.

Производни капацитети у ратарству износе: кукуруз 10.186 тона; јечам – тритикале 5.200; пшеница 2.900 т; луцерка 2.135 т; детелина 1.770 т; кромпир 1.400 т; оvas 1.200; пасуљ 307 т и дуван 260 тона.

Производни капацитети у сточарству су: 26.000 оваца; 19.000 свиња; 3.500 говеда и 800 комада остале стоке.

Производни капацитет у пчеларству по удружењима су следећи: Осечина 3.000 кошница, Пецка 1.780 кошница и индивидуални пољопривредни произвођачи 4.000 кошница. Дакле, укупно 8.780 кошница у општини.

Опремљеност сеоских газдинстава механизацијом је следећа: 2.000 трактора, 800 мотокултиватора, 14 житних комбајна, 15 вршалица, 35 берача кукуруза, 50 сило комбајна, 300 преса за сено, 1.000 самоходних тракторских косачица, 100 растурача ђубрива, 1.750 тракторских приколица, 1.000 тракторских прескалица, 1.600 плугова, 1.300 дрљача, 500 тањирача и 1.000 сејача кукуруза.³²

Индустрија. На подручју општине Осечина индустрија је смештена у индустријској зони *Јадар*, на површини од 31,96 хектара, на локацији између реке Јадар и планиране железничке пруге Ваљево–Лозница.

³² Извор података: *Пољопривредна стручна служба општине Осечина*, преузето са званичног сајта општине Осечина.

У локалној економској сфери издвајају се три доминантна сектора и ту постоји значајно акумулирано технолошко знање и дугогодишње искуство у раду са реномираним домаћим и иностраним компанијама. То су прехранбено-прерађивачки сектор (најзначајније место заузима прерада воћа), као и сектори производње пластике и прераде дрвета.

Прехрамбено-прерађивачки сектор. Водећа прехранбено-прерађивачка компанија на овом подручју јесте *Podgorina fruht* која се простире на 12,4 хектара и остварује годишњи приход од око два милиона евра. Значајан сегмент у структури општинске привреде чине и земљорадничке задруге од којих је највећа *33 Пецка* са укупном површином објеката од преко 18.000 квадратних метара и 105 запослених а чији годишњи приход износи више од 500 милиона динара. Значајне компаније из ове области су и *Племећ-комерц* са производњом и прерадом првенствено сушеног воћа и *Јадар нак* чија је основна делатност производња чајева, зачина и додатака јелима.

Сектор производње и прераде пластике. *Крушик – Пластика* је највећа компанија (138 запослених) која се на територији општине бави прерадом и производњом производа од пластичних маса, а простире се на површини од 10 хектара са 9.100 квадратних метара пословног простора. Поред ње, у општини послује још неколико значајних предузећа из помануће области: *Цане* – бави се производњом металне галантерије и пластике, са 41 запосленим; затим *Дал* са 23 запослена, те предузеће *Вожд* са 18 запослених итд.

Сектор прераде дрвета. Са више од 9.300 хектара под шумама општина Осечина има велики потенцијал у производњи дрвета и намештаја. Највеће компаније из ове области су *Гора грађа*, *Кош-комерц* и *Тапос-стил*.

У општини послује и око 300 предузетничких радњи из области прераде метала и пластике, грађевинарства, каменорезачке, пекарске као и ситопштарске делатности које запошљавају значајан број радника и дају велики допринос локалној економији.

Туризам. Поред пољопривреде, индустрије, занатства и трговине, туризам и угоститељство представљају потенцијално веома значајну привредну активност на којој се може засновати развој општине. Туристички развој планира се на валоризацији природних и културних расположивих ресурса и претпоставља и укључивање појединих сеоских домаћинстава у пружање услуга у туризму.

Спортско-рекреативна понуда општине темељи се на изграђеним спортским објектима, природним реткостима и очуваној природној средини у оквиру организовања екскурзија, тематских излета (сликарство у природи, фотографисање пејзажа), спортских турнира (фудбал, кошарка, тенис, одбојка, ватерполо) и других активности у природи (бициклизам, параглајдинг, пешачење, трчање, сакупљање лековитог биља, шумских плодова итд.). Природне лепоте, богатство и разноликост овог краја, активност два ловачка друштва (Осечина и Пецка), постојање и богатство ловишта *Подгорина* омогућавају и снажан развој ловног туризма.

Кад је реч о културном туризму овај крај се може подичити народним градитељством кроз вредне руралне целине, специфичним сакралним објектима и археолошким локалитетима. На територији општине као непокретна културна добра евидентирани су следећи споменици културе: Црква *Вазнесења Господњег* у Осечини; Црква – спомен-костурница *Успења Пресвете Богородице* у Пецкој; Црква брвнара *Вазнесења Господњег* у Скадру *Окућница Тешмана Солдатовића* у Баставу.³³ Вредни помена су и археолошки локалитети *Панађуриште* у Комирићу, *Шумер* у Белотићу итд.

Најпознатије привредне и културно-забавне манифестације су *Сајам шљиве* у Осечини, *Избор подгорског харамбаше*, *Ликовна колонија*, *Помен пилоту Миленку Павловићу* у Горњем Црниљеву, *Потам-повам* у Пецкој и др.

Инфраструктура. Правцем исток-запад пролази државни пут првог реда Ваљево–Лозница и он представља основну друмску везу Осечине са окружењем. Такође, значајни су државни путеви другог реда (регионални) Шабац–Љубовија и Осечина–Крупањ. Развој железничког саобраћаја предвиђен је по окончању започете изградње пруге Ваљево–Лозница. Мрежа локалних путева износи око 278 километара.

На територији општине постоји електроенергетска преносна мрежа, номиналног напона 110 кВ и 35 кВ, и дистрибутивна мрежа напона 10 кВ и 0,4 кВ. Напајање потрошача електричном енергијом обавља се из трансформаторске станице 110/35 кВ, 20 МВА Осечина. Она је повезана са електроенергетским системом Републике Србије далеководима 110 кВ: Ваљево 3–Осечина, Ваљево–Мали Зворник, Осечина–Крупањ што омогућава редовно и стабилно снабдевање електричном енергијом у свим временским условима.

За водоснабдевање на територији општине користе се јавни и сеоски водоводи, као и извори за индивидуална домаћинства. Становништво и индустрија воду добијају преко јавних водовода у Осечини и Пецкој који располажу са по два изворишта капацитета око 92–97 l/s. Укупна дужина водоводне мреже је око 60 километара и омогућава да око 30% становника општине има прикључак на јавни водовод. Покривеност канализационом мрежом је око 10% територије општине и односи се преваходно на уже градско језгро.

Општина Осечина располаже са приближно 1.781 хектаром грађевинског земљишта. Укупан број станова је 6.060 а у периоду 2007–2012 изграђено је 58 нових зграда са укупном површином од 4.300 квадратна метра.

Општина Осечина располаже и са квалитетном социјалном инфраструктуром са вишедеценијском традицијом: дом здравља, основна и средња школа, обданиште, културни и спортски центар. Основано је и неколико фудбалских, одбојкашких, кошаркашких, шаховских и других спорт-

³³ *Споменичко наслеђе Колубарског и Мачванског округа*, Ваљево, 2006, 89–91.

ских клубова који не само да се надмећу међу собом већ учествују на разним званичним такмичењима вишег ранга.

Инвестициони потенцијал. Инвестиције у општину Осечина чине 0,15% укупних инвестиција у Републици Србији, односно 1,6% инвестиција у Колубарском округу. У структури инвестиција у општину Осечина 79,4% чине инвестиције у грађевинарству.

Инвестициони потенцијал на **бази природних ресурса** представља: изградња постројења за флаширање воде (Горње Црниљево), изградња смештајних капацитета за бањски туризам (Горње Црниљево и Рожањ); инвестиције у дрвну индустрију; производња биомасе; производња намештаја, експлоатација и прерада каолина (Горње Црниљево).

Инвестициони потенцијал у **пољопривреду**: Воћарство – подизање савремених засада, инвестиције у хладњаче и логистику, свежа и сува шљива, јединствена производња са одређеним технолошким поступком, топла прерада, инвестиција у прерадне капацитете за традиционалне (пекмез, џем, слатко, шљивин колач и ракија) и индустријске производе (сокови, концентрати, воћне припреме за пекарску и млечну индустрију), заштита географског порекла и брендирање производа, изградња дестилерије са јединственом рецептуром; сточарство – инвестирање у прерадне капацитете за месо и млеко; пчеларство – инвестирање у прерадне капацитете, брендирање производа и организован наступ на тржишту.³⁴

³⁴ Подаци о инфраструктури и инвестицијама преузети са званичног сајта Општине Осечина.

УЧЕШЋЕ ОСЕЧАНАЦА У РАТОВИМА 1912–1918. ГОДИНЕ

Србија и српски народ у својој бурној историји и борби за физички опстанак, слободу и независност водили су многе ратове. Већина њих имала је, пре свега, народноослободилачки карактер, посебно од почетка XX века. Пошто су често ратовали против знатно надмоћнијих и технички опремљенијих непријатеља, то се негативно одражавало на укупно стање у друштву, али и привредни, културни, социјални и свеколики развој. Ипак, борбе против заостале османлијске царевине отвориле су нове странице српске историје.

Велике силе нису благонаклоно пратиле сва ова збивања у централном делу Балкана. Све оне, вођене амбицијама проширења своје територије у овом делу Европе, нису биле спремне да подрже ослободилачке тежње српског народа. Што се више ближио крај XIX века, расле су и њихове међусобне супротности, па и освајачки апетити. Формирањем ратних блокова крајем XIX и првих деценија XX века све су се више супротстављали њихови међусобни интереси. Било је питање времена и тренутка када ће им нешто послужити као повод за ново до тада невиђено светско крвопролиће.

Мале земље Европе, међу њима и Србија, са зебњом су бројале дане и године очекујући обрачун великих сила у којем се оне и њихови народи неће ни о чему питати. Освајачке тежње, пре свега Немачке, постајале су све изразитије. Немачко царство се више деценија спремало за рат, убеђено да ће им ратна срећа бити наклоњена, па ће владајући кругови остварити своје освајачке апетите.

Царској Немачкој савезник је била Аустроугарска. Национално, верски, социјално и привредно хетерогена, али жељна нових територија, пре свега на Балкану, Аустроугарска не само да је подржавала амбиција Немачке већ се и потпуно придружила свом савезнику. Беч је желео да ратом разреши многе нагомилане проблеме, учврстити Двојну монархију и оствари своје нереалне планове. Надали су се да ће лако загосподарити целим Балканским полуострвом и уништити две кнежевине, Србију и Црну Гору.³⁵

Зато је српска држава често била изложена бројним и разноврсним притисцима, уценама, па и агресијама. Имајући у виду амбиције својих потенцијалних противника након српско-турских ратова (1876–1878), српска војска је темељно реорганизована формацијски, модернизовала је наоружање и обезбедила школован кадар. На тај начин била је организована као и друге савремене европске армије. Уместо дотадашње народне

³⁵ Др Ђорђе Кнежевић, „Крупна и Рађевина у I светском рату“, у: *Рађевина у прошлости*, 1, Београд, 1986, 422.

војске милицијског типа чију су основу чиниле бригаде народне војске изграђена је кадровска армија са пуковском структуром и тактичким јединицама и дивизијама као тактичкооперативним телима. Пошто је задржана ранија обласна војнотериторијална подела земље, територија Дринске дивизијске области делила се на три пуковска војна округа: ужички, ваљевски и шабачки. У тим окрузима образовани су пешадијски пукови I, II и III позива³⁶: IV (ужички), V (ваљевски) и VI (шабачки), док је од људства сва три округа образован XVII пук I позива. Кадровски пук и батаљони последње одбране (стараца и младића) нису улазили у дивизијске саставе. Житељи садашње општине Осечина углавном су извршавали војну обавезу у V пешадијском пуку сва три позива и XVII пешадијском пуку I позива, у дивизијској артиљерији, коњици, санитету и позадинским службама, као и у армијској артиљерији, инжињерији и Коњичкој дивизији.

Почетак XX века обележен је веома бурним догађајима, како у Србији, тако и на читавом Балканском полуострву. Само у његовој првој половини, Србија је учествовала у два балканска и два светска рата. На сваки од тих изазова српски народ је спремно одговорио и показао да ће храбро и упорно бранити своје интересе, а пре свега слободу, независност и територијални интегритет отаџбине. Све је то, међутим, доносило велике људске и материјалне жртве и успоравало и онако успорен развој државе у целини, па и овог краја.

Балкански ратови

Оба балканска рата (1912–1913), међусобно су водиле балканске државе у циљу решавања тзв. *Источног питања*.

Први балкански рат (1912–1913) водиле су Србија, Црна Гора, Грчка и Бугарска против Османског царства. Пошто се терор над хришћанским становништвом у Турској наставио нарочито после младотурске револуције 1908. године, а велике силе биле су за *status quo* на Балкану, поменуте четири балканске државе у пролеће 1912. године образовале су Балкански савез у циљу предузимања заједничке војне акције ради рушења османлијске власти и турског војнофеудалног поретка на Балкану и ослобођења својих сународника у европском делу Турске. После склапања Балканског савеза и економског јачања Србије интензивирани су припреме земље за рат јер се назирала опасност од ратних сукоба.

³⁶ Први позив сачињавали су војни обвезници од 21 до 31 године старости, а ту су увршћени и војници на одслужењу редовног војног рока; обвезници II позива били су војни обвезници – резервисти старости од 31 до 38, а III позив чинили су обвезници од 38 до 45 година старости. Трећу групу сачињавале су тзв. последња одбрана старца (од 45 до 60 година) и последња одбрана младића (од 18 до 21 године). Предвиђало се да се обвезници последње обавезе позивају само изузетно и искључиво за службу у позадини: чување мостова, путева, железничких пруга, магацина, касарни и слично.

За I балкански рат мобилизација је почела 17/30. септембра 1912. године с тим да се као први дан тих активности рачуна 20. септембар. Чим је на уобичајен начин објављен указ о мобилизацији у многим местима је једва дочекан, а у суседном Ваљевоу настало је одушевљење. Скоро у сваком делу града појавиле су се групе грађана са заставама. Ваљевски трговац Љуба Дамњановић, звани Силајин, најмио је за себе три фијакера; у првом је седео сам, у другом је на седишту био само његов шешир, а у трећем његов штап. По кафанама је занос потрајао до зоре.

Мобилизација је изведена таквом брзином, уредно и прецизно, да се то у историји ратова наводи као један од најбољих примера. На територији Дринске дивизијске области мобилизација је била олакшана јер је у јесен 1911. године изведен велики маневар српске војске на том терену уз тзв. пробну мобилизацију. Уз то, сваки војни обвезник по одслужењу редовног војног рока добијао је објаву из које се видело где треба да се јави у случају мобилизације.³⁷

Тако је почео I балкански рат, односно рат за ослобођење балканских народа од Турака, познат и као Српско-турски рат 1912–1913. године. Разумљиво, ни он није почео без проблема пошто су војни обвезници били окупирани довршавањем својих пољских и домаћих послова – забринуте за своју и судбину својих најближих, настојали су да обезбеде сопствене породице најнужнијим потрештинама, а старали су се и о потребама властите стоке одређене за мобилизацију, коњским и воловским колима и сл.

Ваљевци пред полазак на фронт 1912. године

³⁷ Димитрије Драшковић, „Покољење за песму створено“ – Учешће припадника Дринске дивизије у ратовима за ослобођење и уједињење 1912–1913. године“ у: *Србија у ратовима 1912–1918. са освртом на ваљевски крај*, Ваљево, 1972, 14 (у даљем тексту: Д. Драшковић, *Покољење за песму створено...*).

Потом су мобилисани војници упућени на фронт, а обвезници III реда остављени да чувају позадину. У Ваљево пре поласка на фронт обављен је свечани дефиле јединица кроз град и приређен им скроман испраћај. Затим су ти војници марширали до Младеновца где су укрцани у железничку композицију и превезени до ратишта. Дринска дивизија I позива, предвођена генералом Павлом Јуришићем Штурмом, распоређена је у састав I армије у околини Враћа и била њена главна снага у борби против турске Вардарске армије. Дринска дивизија II позива, под командом пуковника Павла Пауновића, распоређена је у састав III армије и те трупе су биле концентрисане код Куршумлије.³⁸

Први је кренуо на границу V пешадијски пук *Краља Милана* под командом пуковника Јована Васића. Његово бројно стање на дан мобилизације било је следеће: официра и чиновника 45, подофицира 36, каплара 80, редова 1.873, музиканата 20; укупно 2.018 људи, коња 38, кола четири. Здравствено стање било је редовно. Другог дана мобилизације бројно стање пука је значајно увећано на 5.003 човека, 158 коња и 14 кола. Због значајног повећања бројног стања следећег дана вишак обвезника је упућен у допунски батаљон. При поласку бројно стање V пешадијског пука било је (без допунског батаљона): официра 54, чиновника четири, подофицира 153, каплара 423, значара 83, редова 4.166. Свега 4.883 војна припадника, коња 466, кола 58.³⁹

Убрзо су на више бојишта започели оштри сукоби. Први весници с фронта говорили су о нашим рањеницима и турским заробљеницима. Рањени су смештани у војну и грађанску болницу, зграду Гимназије, артиљеријске касарне и касарне на Јадру. Малобројни турски заробљеници доведени су у касарне V пешадијског пука на брду Крушик изнад града. Том приликом, како је остало забележено, испољена је велика племенитост српског народа према турским заробљеницима. У зиму 1912/13. године њих је посетила одређена делегација Међународног Црвеног крста из Женеве како би се уверила у услове смештаја и исхране и начин поступања са заробљеницима и била је веома задовољна оним што је имала прилику да види. У Ваљево је забележен и помена вредан гест тамошњег трговца Агопа Баронијана, пореклом Јерменина, који је када је посетио заробљене турске војнике и међу њима нашао и десет својих сународника затражио и добио дозволу команданта заробљеничког логора да их изведе у град, запосли код себе и одговара за њих и њихове поступке. По окончању рата неки од њих нису хтели да се врате у Турску већ су остали у Ваљево и још неким местима по Србији.⁴⁰

Рат против Турске трајао је скоро годину дана, и у њему су учествовали и бројни становници ваљевског краја, па и Осечине и околине. Осечанци

³⁸ Милорад Радојчић, *Доња Буковица, село код Ваљева*, Београд, 1913, 75–76.

³⁹ *Ратовање Петог пешадијског пука „Краљ Милана 1912–1920“*. Дневник средно пуковник Светомир Г. Николић, Ваљево, 1998, 7. и 8.

⁴⁰ Д. Драшковић, *Покољење за песму створено...*, 20.

обвезници I позива, углавном су се борили у саставу I армије (под командом престолонаследника Александра Карађорђевића) и прославили се у бици на Куманову, вођеној 23. и 24. новембра 1912. године, али су и масовно гинули. Другопозивци су се борили у саставу III армије, под командом генерала Божицара Јанковића. Многи су страдали и у борбама на Битољу, Великом Говедарнику, Велесу, Брици код Скадра итд.

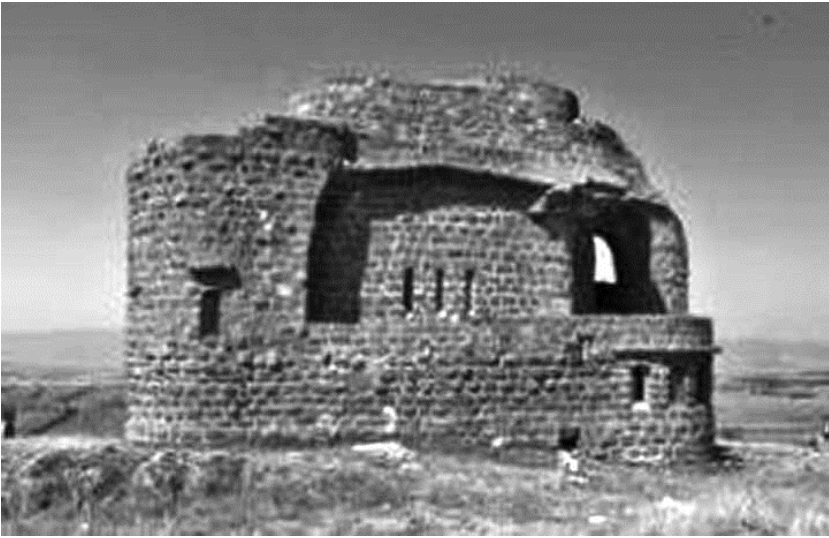
У I балканском рату српска војска је успела да заузме велики део Новопазарског санџака и добије заједничку границу са Црном Гором (на реци Лим), да заузме Косово, део Метохије, целу Вардарску Македонију и добије заједничку границу са Грчком, северно од Солуна; заузела је и северну Албанију и избила на јадранску обалу, али су се велике силе одлучиле да створе нову државу Албанију, чијим су границама поништене војне тековине изласка Србије на море. Ипак, најзначајније победе извојевала је српска војска у Кумановској (1912) и Битољској бици (1912).

Кумановска битка вођена је између I српске армије и турске Вардарске армије 23. и 24. октобра код Куманова. Првог дана битке Турци су, да би предухитрили концентрично наступање и напад српских армија на турске снаге на Овчем пољу, предузели наступање преко Кумановске висије на север и напали претходне снаге српске I армије на Пчињи. Мада су српске трупе биле изненађене нападом надмоћнијих снага, Дунавска дивизија I позива и Коњичка дивизија успеле су по цену великих жртава да зауставе напад трију турских дивизија и одрже положаје у висини села Младо Нагоричане.

Штаб српске I армије закључио је на основу жестине борбе да се армијске претходнице судариле са знатно бројнијим непријатељским снагама, па је одлучено да се цео први ешалон (Дунавска, Дринска и Моравска дивизија I позива) сутрадан ангажује у борби, а припаднике другог ешалона (Моравска и Дунавска II позива) и армијске артиљерије приђу довољно близу да могу брзо да потпомогну дивизије испред њих. Та одлука имала је капиталан значај. Турци су наредног дана први прешли у напад са три корпуса. Међутим, српске трупе не само да су успеле да сломају напад већ су преузеле и иницијативу.

У центар српског распореда, између Дунавске и Моравске дивизије I позива уведена је Дринска дивизија I позива која је тако силовито напала да је разбила цео турски VI корпус, пробила непријатељски фронт на Зебрењаку и прешла у гоњење, што је омогућило крилним дивизијама да изведу завршне ударе и отпочну гоњење на својим правцима напада. Турска Вардарска армија је у сумрак 24. октобра разбијена и натерана у панично бекство. За њом је остало бојиште покривено лешевима. У Кумановској победи Дринска дивизија имала је 76 погинулих и 567 рањених или укупно 643 избачених из строја.⁴¹

⁴¹ Др Петар Опачић, „У ратовима 1912–1918. године“ у: *Азбуковица, земља, људи и живот*, Љубовија, 1985, 227.

Спомен-костурница на брду Зебрењак – Сећање на Комунавску битку

После добијене Кумановске битке, која је имала одлучујући значај за исход рата у целини појачани су напори свих српских снага за коначно уништење турске војске на српском бојишту. Поред осталог, на иницијативу почасног генерала Стевана Луковића, команданта Дринске дивизијске области, добијена је и сагласност за мобилизацију пукова III позива са намером да се упуте ближе оперативној војсци како би јој се нашли у невољи у ослободилачком рату. Тако су и ти пукови са око 20.000 обвезника стигли на бојиште и одиграли значајну улогу у балканским и I светском рату.

О томе је веома афирмативно писао и потоњи војвода Живојин Мишић, који је за допринос победи у Кумановској бици 20. новембра/3. децембра 1912. унапређен у чин генерала. Следеће године објављена је и његова књига *Српско-турски рат* где је, поред осталог, описано ратовање српске војске од 5. до 15. октобра 1912. године. Средином 1913. застава V пешадијског пука II позива народне војске одликована је Златном медаљом за храброст.

Настављајући операције против турске Вардарске армије, српска I армија предузела је гоњење Турака низ Вардар преко Бабуне, Прилепа и Тетова долином Радике ка Битољу, где су се турске снаге (V, VI и VII корпус) припремале за нову битку. У току наступања у бојевима на Бабуни и код Алинаца учествовала је Дринска дивизија I позива. Описујући борбу код Алинаца, један турски официр каже да су са страхом и дивљењем посматрали дринске и моравске пукове са официрима испред стрељачких стројева у току њиховог наступања преко Прилепског поља.

Турци су код Кукуречана имали јако утврђен положај, са два реда стрељачких заклона подешених за двокатну ватру. Но, митраљеско одељење V

пешадијског пука, згодно постављено косо према непријатељском положају успело је да непријатеља истера из горњих ровова. Командант III батаљона V пешадијског пука, боравећи у првом борбеном реду и оценивши да непријатељ попушта, извео је брз јуриш и протерао турске снаге са Кукурчанске косе. Чим је батаљон заузео ту косу, одмах је примећено да Турци масовно одступају ка Битољу. Због тога је поменути батаљон брзо изашао на косу пред село Крколино и одатле отворио снажну паљбу на непријатеља, што је Турке приморало да оставе својих 10 потпуно нових топова.⁴²

Првог дана битке (17. новембра) Дринска дивизија I позива извела је дубок продор на пределе турског распореда, прешла реку Шемницу и заузела важне непријатељске положаје код Драгомана, док су, у исто време, српске крилне дивизије извршиле широк обухват турске армије. Осетивши опасност да ће Дринска дивизије по средини расцепити одбрану VII корпуса и тако предвојити турске снаге, Зеки-паша је наредио VI корпусу да одбаци Моравску дивизију II позива, која је била пресекла пут Битољ–Охрид, да би избегао да их Срби окруже и по деловима разбију целу армију.

Битка код Битоља трајала је три дана и вођена је са великом огорченошћу на обе стране. Страховитим ударом кроз центар турске одбране и освајањем Киромарице, кључног положаја турске одбране,⁴³ даљи отпор Вардарске армије код Битоља постао је сасвим безизгледан, на исти начин на који је та дивизија у Кумановској бици освајањем Зебрењака задала одлучујући ударац Турцима и отворила врата пуној победи. Након жестоких борби зараћених страна одлучујућа улога поново је припала Дринској дивизији. О томе сведочи и податак да је у Битољ прва ушла Дринска дивизија I позива предвођена V пешадијским пуком I позива. Иза IV батаљона V пука ишло је заставно одељење са ратном заставом V пешадијског пука. Одмах за њима наступала је војна музика V пешадијског пука са капелником и познатим композитором Јаном Јованом Урбаном, свирајући *Парадни марш*. Грађани Битоља са обе стране улице којом су пролазили српски војници одушевљено су поздрављали ослободилачку војску, клицали њеним припадницима и китили их цвећем.⁴⁴

И ту одлучујућу битку на вардарском војишту Турци су изгубили уз велике жртве, а победа Срба имала је велики војно-политички значај за даље вођење рата балканских савезника.

У међувремену III армија генерала Божидача Јанковића, при којој се налазила Дринска дивизија II позива, ослободила је Косово и Метохију, а Ибарска војска и Јаворска бригада Санџак.⁴⁵ Дана 9. октобра трупе III армије заузеле су Приштину, где су биле одушевљено дочекане од хри-

⁴² Ратовање Петог пешадијског пука „Краљ Милана 1912–1920. Дневник средно пуковник Светомир Г. Николић, Ваљево, 1998, 15.

⁴³ У току тог удара погинуо је и командант 7. корпуса Фети-паша.

⁴⁴ Д. Драшковић, *Покољење за песму створено...*, 43.

⁴⁵ П. Опачић, *У ратовима...*, 228.

шћанског живља у том граду. Истог дана одржана је заупокојена служба божја у цркви Грачаница за покој душа Срба палих у Косовском боју 1389. године.

Градска артиљерија код Битола
L'artillerie de forteresse à Monastir

Наша артиљерија код Битоља

За време марш-маневра главних снага III армије према Скопљу, у време Кумановске битке од 24. до 30. октобра, Дринска дивизија II позива ојачана XII шумадиским пуком задржана је на Косову са главнином у Приштини ради обезбеђења позадине армије, заштите комуникације са Србијом, разоружања Албанаца и организовања нових органа власти. Потом је Дринска дивизија II позива добила наредбу да настави пут преко Феризовића за Призрен, који је заузела 26. октобра 1912. године, а сутрадан је ушла и у Ђаковицу.⁴⁶

После пораза турске Вардарске армије у Македонији и одреда на Косову и Метохији, турске снаге су се повукле у Албанију, па је српска војска организовала гонеће колоне и одреде да би спречила њихову реорганизацију и натерала их на предају. Тако су српске трупе за три недеље поселе сву северну Албанију и избиле на морску обалу од Медове до Шкумбе. Тиме су операције српске армије на вардарском и албанском војишту биле завршене. Међутим, пошто савезничке армије нису успеле да у тако кратком року поразе непријатеља на својим фронтима Србија је у знак солидарности остала у рату све до 30. маја 1913. године када је у Лондону закључен мир са Турском.⁴⁷

⁴⁶ Д. Драшковић, *Покољење за песму створено...*, 45.

⁴⁷ Борислав Ратковић, *Први балкански рат 1912–1913. (операције српске војске)*, књ. II, стр. 325–372; Лука Стевић, „Ратни дневник 1912–1918“, у: *Годишњак Историјског архива Шабца*, 1985, 11–21.

За остварење војно-политичких циљева по заузећу Призрена образован је и Приморски кор, чије су две колоне прешле Дрим код Везировог моста. Претходница српске десне колоне 4. новембра 1912. године без борбе је запосела албански град Љеш. Убрзо потом образована је општинска власт у том месту на челу са Михаилом Јевтићем Кајлом, адвокатом из Ваљева. Лева колона српске војске ушла је у Тирану 15. новембра 1912. године, а два дана касније и у Драч. Потом је Дринска дивизија добила задатак да помогне Црногорцима у опсади Скадра. Посебно жестоке борбе вођене су на утврђењу Брдице пред Скадром, где је много српских бораца страдало, међу њима и доста оних из осечанског краја. На захтев великих сила Срби су приморани да одустану од даљих напада на Скадар и да се повуку. Било је то највеће српско губилиште у том рату.

Наши код Скадра 1913. године

Приликом пребацивања српске војске из Солуна морским путем до пристаништа Сан Ђовани ди Медуа њих је напала модерна турска крстарица *Хамидија*. Чим је са тог пловила отворена ватра на Србе, један артиљеријски поднаредник са обале брзо је припремио за гађање брдски брзометни топ од 65 милиметара. Одредио је потребне елементе и са неколико граната погодио крстарицу. Након тога људство са крстарице је одустало од даљег напада и повукло се, вероватно се плашећи могућности да Срби или Грци можда имају на располагању подморски торпедо.⁴⁸

Потом је уследила капитулација Турске, па је победом у овом рату ликвидиран турски феудални систем на Балкану, али је на Мировној конференцији у Лондону створена албанска држава. У I балканском рату против Турака, започетом у октобру 1912. године, мобилисан је велики број људи из ваљевске Подгорине углавном у састав Дринске дивизије и они су

⁴⁸ Д. Драшковић, *Покољење за песму створено...*, 47.

учествовали у одлучујућим биткама на Куманову, код Битоља и на Бакарном гумну. Србија је извојевала велику победу и коначно се ослободила петовековне турске владавине. Територија Србије је удвостручена, Црна Гора је проширена ка северу (део Новопазарског санџака) и истоку (део Метохије), а Грчка је заузела Егејску Македонију (са Солуном) и део Тракије. Територија Зирске (Османског царства) сведена је у Европи на Цариград (Истамбул) са околином.⁴⁹

Други балкански рат (1913). У I балканском рату македонски народ није дуго очекивано ослобођење пошто је територија где је живео подељена између Србије, Бугарске и Грчке. Како ни део који је припао Србији, на основу одредаба Српско-бугарског уговора о Балканском савезу, није био у сразмери са доприносом њене војске у победи над заједничким непријатељем, српска влада је тражила да јој се призна право на целу територију коју је ослободила њена војска. Бугарска влада није хтела да одступи од уговора о подели задобијених територија према коме је било предвиђено да разграничење између ове две земље у делу Вардарске Македоније иде линијом Крива Паланка–Охрид. Грчка је захтевала да јој Бугарска преда део територије што је посела њена војска источно од Солуна. Када су се, после дугих и мучних преговора, све стране у спору сагласиле да се прихвати руска арбитража и делегације кренуле у Петроград, Бугарска је на подстицај Аустроугарске, без објаве рата 30. јуна 1913. године напала своје дојучерашње савезнике и тако изазвала II балкански рат.⁵⁰

Одмах по избијању непријатељстава велике силе изјасниле су се да су оне против новог рата на Балкану и да неће дозволити ма какву промену граница. Но, зарађене балканске државе наставиле су ратне операције настојећи да остваре своје ратне циљеве. Доносећи одлуку да то реши посредством оружја Бугарска је одмах отпочела концентрацију војске у Македонији баш према линији коју су држале српске и грчке снаге. Она је од своје целокупне војске одвојила само 10% људства за напад на Грке, док је за напад на Србију одредила 90% својих снага.⁵¹

Главне борбе на Српско-бугарском фронту одиграле су се у сливу Брегалнице између бугарске IV армије и српске I и III армије у следећем распореду: III армија на левој обали Криве Лаковице и десној обали Брегалнице; I армија на десној обали Злетовске реке и на Осоговској планини; II армија и трупе одбране Зајечара браниле су фронт од Пирота до утока Тимока у Дунав, где су били груписане бугарска I и V армија. У резерви српске Врховне команде у Скопљу били су Црногорска дивизија и Добровољачки одред. У саставу III српске армије борила се Дринска дивизија I позива на споју I и III армије (Тестемелци–Сушево–Јежево брдо–Рујен).

⁴⁹ Небојша Јовановић, *Енциклопедија I светског рата (1914–1918)*, Нови Сад 2014, 59.

⁵⁰ П. Опачић, *У ратовима...*, 227.

⁵¹ Димитрије Драшковић, „Рат са Бугарском 1913. године“ у: *Србија у ратовима 1912–1918. са освртом на ваљевски крај*, Ваљево 1972, 59.

Бугарска је напала Србију у два сата после поноћи на целом фронту, са тежиштем на спољна и унутрашња крила I и III армије. Намера им је била да се она раздвоје и одвојено потуку. Најпре је непријатељ успео да потисне деснокрилне трупе I армије са Злетовске реке и избије на положај Кале–Дренак, где је заустављен. Међутим, на Осоговској планини српске трупе су одржавале своје положаје и одатле угрожавале десни бок бугарских снага на Злетовској реци. Тако је I армија успела, упркос изненадном нападу надмоћнијег непријатеља, да уз мања повијања на десном крилу заустави њихов напад. Најдраматичнија ситуација била је на левом крилу III армије, односно на фронту Дринске дивизије. Са више него двоструко надмоћнијим снагама (30 батаљона и 12 батерија према 12 батаљона и шест батерија), Бугари су извели снажан пешадијски напад. На V пук, стационаран на положају Рујен–Шаренковац, обрушила се читава Рилска дивизија (шест пукова), али није успела да га одбаци са његових положаја.

Положај IV пука (Средњи рид–Јежево) нападали су бугарски XXX и X пук. Непријатељски напад на Јежево брдо је сузбијен, али је XXX пук успео да на јуриш заузме Средњи рид. Запретила је опасност од ширења бреше, па је командант дивизије Павле Јуришић Штурм увео у борбу XVII пук из резерве чији су припадници у енергичном противнападу одбацили Бугаре и повратили изгубљени положај. Међутим, Бугари су остварили најдубљи продор на десном крилу дивизије одбацивши VI пук од Новог Села на Лозјански рид. Тада је командант армије генерал Божидар Јанковић наредио да Моравска дивизија I позива, удаљена око 15 километара од борбене линије у армијској резерви, противнападом одбаци непријатеља према Штипу.

Тимочка дивизија II позива, стационарана на левој обали Криве Лакавице, нападнута од вишеструко надмоћнијих снага непријатеља, после огорчених борби повукла се на западне падине Серте, где је успела да заустави нападача. Тиме је на целом фронту бугарски напад заустављен. Тако је пропао план бугарске команде да изненадним нападом разбије српске снаге на првим положајима, да избије на Овче поље и у једном налету реши одлучујућу битку у своју корист. Храбро држање српских трупа, посебно Дринске дивизије I позива, у чијем саставу се борило и више Осечанаца, а на коју је био усмерен главни удар, омогућило је Врховној команди да добије у времену, да прегрупише снаге и сутрадан предузме противофанзиву са фронта I армије, с тим да III армија остане у одбрани док се не испољи утицај дејства I армије.

Другог дана битке, Бугари су у зору поново напали Дринску дивизију, али нису успели да пробију фронт. У исто време I армија је прешла у напад и потиснула бугарске снаге на свом делу фронта. Благодаревши упорној одбрани III армије, посебно Тимочке дивизије II позива на масиву Серте, и преласку I армије у противнапад, нападна моћ бугарске војске на Брегалници је сломљена. Вест о поразу VII рилске дивизије изазвала је панику у бугарским јединицама, па су чак упућени парламентарци у покушају да

рат буде прекинут, јер је за Бугаре очигледно био изгубљен. Српска команда је одбила понуду.⁵²

Битка је настављена још седам дана. На македонском војишту бугарске трупе су одбачене преко старе бугарске границе, а на осталом делу фронта дуж старе српско-бугарске границе њихов напад је такође сломљен. Пораз бугарске војске на Брегалници и код Кукоша (од грчке војске), подстакао је Румунију и Турску да уђу у рат како би се дочепале бугарске територије.

Међутим, у борбама код Ђевђелије Бугари су успели да разбију српски V пук III позива и да заробе велики број војника скупа са командантом Спасојем Милојевићем Кутлачом. Том приликом су понижавали и на разне начине малтретирали заробљенике. За то време српски савезници Грци продрли су долином Струме и заузели Џумију, а турска војска такође је кренула са линије Енос–Мидија и заузела Лозенград и Једрене избивши на леву обалу реке Марице.

Српска тешка артиљерија код Једрена 1913.

То је убрзало предају Бугарске. Видећи катастрофу своје армије бугарски краљ Фердинанд замолио је румунског краља Каролу да посредује за мир. Тако су ратне операције прекинуте 31. јула, а мир закључен у Букурешту 10. августа 1913. године. Миром у Букурешту окончан је и Други балкански рат и довршена деоба територија освојених тод Турске. Према Букурештанском миру вардарска област припала је Србији у границама које је српска војска ослободила у рату с Турском.

Са каквом су упорношћу вођене борбе на српско-бугарском фронту најсликовитије сведоче обострано велики губици. Сматра се да је Бугарска изгубила 25.000 људи, а Србија 16.200, од којих 14.350 из III армије. Нај-

⁵² Саво Скоко, *Други балкански рат 1912–1913*, књ. I, Београд 1968, 74–159

веће губитке од српских јединица претрпела је Дринска дивизија I позива изгубивши 4.871 борца. За заслуге у балканским ратовима, Краљевим указом од 30. новембра/13. децембра 1913. године, заставе V пешадијског пука I и II позива, у чијим саставима се борило више Осечанаца, одликоване су Орденом Карађорђевог звезде са мачевима IV степена.⁵³

Дакле, Бугарска је у Брегалничкој бици поражена. У рат се укључила Румунија, нападајући Бугарску са севера и запоседајући Добруцу, а Турска је вратила у свој посед Једрене и део Тракије. Мировним уговором у Букурешту (1913) Бугарска се одрекла свих спорних територија.⁵⁴ Од припадника српских снага у борби на Брегалници посебно су се истакли пешадијски поручник Коста Ђорђевић⁵⁵ као командир митраљеског одељења у батаљону XVII пешадијског пука и пешадијски капетан I класе Мина Минић из Ваљево, као командир митраљеског одељења легендарног V пешадијског пука I позива; они су, како је остало записано, противницима задавали велике неприлике и наносили многобројне жртве.⁵⁶

Огорчене борбе вођене су и на Власини где се нарочито истакао V пешадијски пук II позива, хитно пребачен са јужног фронта. У одсудном јуришу на Бугаре посебно је био запажен командант тог пука Миладин Масаловић из Толисаваца код Крупња. Чим је са пуком стигао на војишни простор и расподелио снаге издао је заповест: „Застава и музика напред! Јуриш! Ура“. У борби хладним оружјем потерао је Бугаре и гонио их без прекида све до Босилеграда који је том приликом заузео.⁵⁷

Током балканских ратова, значајну улогу одиграли су четници – комите. Њихов немерљив допринос нарочито је био изражен током ратних операција 1912. године стварањем пометње у позадини турске војске и заузимањем турских караула на самом почетку рата. Четнички одреди (Војина Поповића, Војислава Танкосића и Божина Симића), учествовали су и у Кумановској бици и претрпели озбиљне губитке. Борбе са турским јединицама имао је Прековардарски одред у борбама између Дебра и Кичева, а потом у околини Охрида и Битољској бици.

Још пре напада Бугара почела је да бесни колера у српској и бугарској војсци односећи више жртава него у самим саме борбама. Како српски санитет није имао вакцину и адекватне лекове против те болести она се појавила и у Ваљево и околини августа 1913. године. Пуна два месеца та опака болест држала је становништво града на Колубари и његове околине у великом страху и неизвесности. Ипак, захваљујући предузетим адекватним мерама та болест је искорењена па се више није појављивала, ни у

⁵³ Здравко Ранковић, *Ваљевски крај у XX веку – Хронологија*, Ваљево, 2002, 60.

⁵⁴ Н. Јовановић, *Енциклопедија...*, 59.

⁵⁵ Марта 1941. године био је командант Дринске дивизијске области у Ваљево и обратио се окупљеним демонстрантима 27. марта.

⁵⁶ Димитрије Драшковић: *Рат са Бугарском 1913. године у књизи Србија у ратовима 1912–1918. са освртом на ваљевски крај*, Ваљево 1972, 63.

⁵⁷ Исто, 64.

крвавом I светском рату. Мада ваљевско подручје није било поприште директних сукоба зарађених страна током балканских ратова у Ваљевоу се лечио велики број српских и турских рањеника. Др Стјепан Станковић је 5/18. и 12/25. новембра 1912. године у Вараждину, у листу *Наше правце* објавио је своје утиске из тог града.⁵⁸

Михаило Максимовић

на овај, био *дечја игра* јер је изгинуло, осакаћено и нестало на десетине хиљада официра, подофицира и војника. Дринска дивизија, у којој су се углавном борили Осечанци, претрпела је велике губитке што се видело и приликом састављања бирачких спискова за парламентарне изборе одржане 1914. године.

После успешно завршених балканских ратова одушевљење међу победницима било је веома изражено. Све јединице Дринске дивизије вратиле су се у Ваљево, где им је приређен свечани дочек. Грађани су масовно изашли на улицу да дочекају и поздраве јунаке са Брегалнице. У име грађана Ваљева бираним речима и патриотским говором поздравио их је Михаило Максимовић, учитељ из Ваљева.⁵⁹

Велики број људи из осечанског краја учествовао је и у II балканском рату, а многи су и погинули на бојишту. Немали број тешко повређених или оболелих упућен је својим кућама на опоравак или да тамо умру. Међу војницима се говорило да је рат са Турцима 1912/13. године, у односу

Велики (Први светски) рат

У два балканска рата, 1912. и 1913. године Србија је под оружјем пуних 10 месеци имала 400.000 људи, одвојених од сваке привредне делатности. За њихово издржавање на фронту 1912. године утрошено је три пута више од износа буџета Србије. Због продужетка рата и 1913. године државна каса остала је такорећи празна. Велике победе у тим ратовима плаћене су десетинама хиљада погинулих, умрлих и осакаћених. Услед недостатка радне снаге, земља је обрађивана делимично и са великим закашњењем. Зато је Србија потпуно исцрпила све своје људске и материјалне резерве.

Због тих великих ратних напрезања Србији је мир био преко потребан. Знајући у каквим се приликама одвија целокупни живот Србије и њеног становништва Аустроугарска је одлучила да то искористи, јер је веровала да неће моћи да под својом влашћу задржи југословенске покрајине уколико и

⁵⁸ Милутин Лазаревић: *II балкански рат*, Београд, 1955. године.

⁵⁹ Отац песникање Десанке Максимовић, који је умро у епидемији пегавог тифуса у Ваљевоу 1915. године.

даље буде постојала снажна Србија. Њену ратну политику свесрдно је подржавала и Немачка, која је већ обављала ратне припреме, сматрајући да је свако даље одлагање сукоба само добит за противника, што се такође припрема за рат.

Зато Аустроугарска није бирала средства да оствари своје планове и нападне Србију у часу док још није успела да се одмори, залечи ране из поменутих ратова и занови своју ратну опрему, наоружање и муницију. Уверени у своју снагу журили су да искористе тај тренутак за напад и коначан обрачун са победничком али измореном и слабо опремљеном српском војском. Као непосредан повод за напад искористиће-но је убиство аустроугарског надвојводе Франца Фердинанда и његове супруге у Видовданском атентату 1914. у Сарајеву иако се оно није догодило на територији Србије нити га је то починио држављанин (поданик) Србије. Тим поводом активирана је раније осмишљена и припремљена пропаганда.

Аустроугарски пропагандни плакат

После дрског и понижавајућег ултиматума упућеног 23. јула српској влади, на који 25. јула није добила повољан одговор Двојна монархија 28. јула 1914. године објављује рат Србији, верујући да је надмоћнија и бројно јача па ће је брзо покорити. Међутим, тај рат се претворио у светски сукоб пошто су у њега ступиле Русија, Француска, Немачка, Енглеска и још неке земље са жељом да га што пре обуставе. Тако, тек што су завршени балкански ратови, почео је још жешћи и крвавији – I светски рат који је прекинуо миран живот у Србији, па и у ваљевској Подгорини. На његовом почетку, осечански, па и читав ваљевски крај, нашли су се на правцу главног удара и били приморани да бране сваку стопу земље.

Врхунац бурних догађања с почетка XX века – I светски рат, који је трајао од јула 1914. до новембра 1918. године, најпре је назван Великом ратом, а после социјалистичке револуције I светским ратом, и прошао је кроз неколико фаза. У првој је српска војска пружила јак отпор непријатељу, током лета и јесени 1914. године, у Церској и Колубарској бици. У другој фази од октобра 1915. до пролећа 1916. године, српска војска је притиснута са три стране, са истока, севера и запада, од три армије: бугарске, аустроугарске и немачке, прешла пут ка југу преко Албаније и од луке Драч до Крфа, а потом делимично опорављена пребацивана на Солунски фронт. Трећа и завршна фаза тог рата на Балкану почела је после слома немачке пролећне офанзиве на Западном фронту и повлачења Немаца са Марне, средином 1918. године.

Овај рат био је другачији од осталих. Чак 70 милиона људи мобилисано је широм света, од ровова Западног фронта, па све до Блиског истока и Африке. Примера ради, током рата испалено је више метака, бачено више бомби, убијено више људи, позајмљено и потрошено више новца него у било којем претходном сукобу. Била је то битка великих бројеве, за људство, муницију и храну. Квантитет је правио разлику између победе и пораза, и први пут у људској историји, све се бележило до најмањег детаља: 762.000 Британаца регрутовано је у прве четири недеље рата 980.000 ратних коња је послато из Америке у Европу, радни век пилота је трајао само 15 летачких сати, трошак за муницију коришћену у току једног дана борбе 1918. године износио је 3,8 милиона британских фунти. У данашњој вредности то би износило више од 237 милиона фунти. И ових неколико података јасно говори о размерама једног од највећих ратних сукоба.⁶⁰

За почетак тог рата Аустроугарска је формирала групацију, тзв. Балканске војске, јачине три армије, под обједињеном командом генерала Оскара Поћорекa, групишући се уз границе према Србији. У жељи да спречи могућа изненађења и напад Аустроугара, Србија је 26. јула 1914. године започела и извела потпуну мобилизацију војске, па и војних обвезника из осечанског краја, која је релативно брзо спроведена, али уз велике тешкоће, јер се осећао недостатак обуће, одеће, наоружања, а поготову муниције.

Још док је Народна скупштина на заседању у Нишу расправљала о ултиматуму бечког двора наводно је Степан Вуковић из Комирића, као каплар-извиђач V пешадијског пука Дринске дивизије, са патролом, осматрао шта се догађа на другој обали Дрине. Из Старе Љубовије, крај касарне у Братунцу, приметио је припаднике аустроугарске војске постројене у каре, како у ставу мирно слушају говор свог команданта. Дохватио је пушку, нанишанио и испалио први српски хитац на противничку војску. Том приликом смртно је ранио и са белог коња оборио аустроугарског команданта.⁶¹

⁶⁰ Т. М., „Статистика Великог рата“, *Вечерње новости*, Београд, 18. јун 2018, 22.

⁶¹ Ж. Тодоровић, „Пао је командант с белог коња“, *Политика*, Београд, 4. август 1960.

Павле Јуришић Штурм

У штабу српске Врховне команде владало је уверење да ће главни напад непријатељ предузети са севера, током Саве и Дунава у жељи да продре у моравско-вардарску долину. У циљу одбране тих сектора, на то подручје концентрисане су I и II армија, које су бројно и по квалитету наоружања чиниле главне српске снаге. Верујући да са запада, од Дрине, прети мања опасност тамо је упућена III армија састављена од Дринске дивизије I и II позива, Шабачког, Лозничког, Обреновачког и Љубовијског одреда, под командом генерала Павла Јуришића Штурма. Она је била концентрисана на северозападној граници од ушћа реке Колубаре до Љубовије, а Дринска дивизија I позива у рејону Ваљева. Иначе, четничке добровољачке одреде, ангажоване на тој територији, чиниле су специјалне јединице које су изводиле високоризичне акције. После битке на Кајмакчалану четнички одреди престају да постоје и на „ратну позорницу“ ступа Југословенски добровољачки одред. Многи сматрају да су четници жртвовани у обрачуну „црно-рукаца“ и престолонаследника Александра.

Од почетка рата у ближој и широј околини Ваљева вођене су тешке борбе, а само Ваљево имало је стратегијску улогу. Већ 8. августа 1914. године у град су доведена прва петорица аустријских војника претходно заробљених код Умке, између Обреновца и Београда. Такође, тог лета аеропланска ескадрила српске војске преселила се из Медошевца код Ниша на Дабића поље крај Ваљева. Од шатора су подигнути пољски хангари и отпочеле вежбе три расположива авиона за извршење борбених задатака у предстојећем ратном сукобу.

Тако је I светски рат изнедрио велике битке, бројне хероје и чувене војсковође, за историјске уџбенике – победнике и побеђене, док је обичним људима, мајкама, женама, деци и очевима, поред слободе донео и велику трагедију јер су често остајали без својих најдражих.

Церска битка

Полазећи од уверења српске Врховне команде да ће главни напад непријатељ предузети са севера, током Саве и Дунава, на правцу одбране биле су концентрисане I и II армија. У складу са раније наведеном проценом да са запада, од Дрине, прети мања опасност тамо су упућени III армија и мањи пратећи одреди са задатком да бране подручје око тока Саве, од ушћа реке Колубаре на север, затим око тока реке Дрине од Љубовије до ушћа у Саву на западу. Поједини српски одреди прилично

развучени држали су дуге линије фронта: на пример Шабачки одред скоро 120 километара.⁶²

Непријатељске снаге биле су знатно бројније и технички опремљеније. Августа 1914. на потезу од Бијељине до села Амајлије концентрисане су IX и II дивизија; код села Батара била је стационирана XXXVI дивизија, затим две бригаде – XIII пешадијска и XI брдска код села Козлука и XLII дивизија код Зворника. Поћорек је планирао да до 18. августа 1914. године, за рођендан цара Фрање Јосифа, заузме Шабац, Лозницу, Ваљево и Ужице, а потом да са те основице почне *војничку шетњу* ка Нишу. Са тим планом 11. августа 1914. године наређује својој V армији да форсира Дрину и нападне Србију.

Оскар Поћорек

Већ 12. августа 1914. године аустроугарске трупе су упале у Србију, две су прешле Дрину код Зворника и Љубовије, а трећа Саву код Шапца. Још приликом форсирања Дрине код Самуровића аде и Аде Курјачице отпор су им пружали мале јединице слабо наоружаних трећепозиваца, који

Степа Степановић

су од униформи имали само шајкаче, а били наоружани понеком бомбом и застарелим пушкама. Непријатељ је брзо заузео Мачванску Митровицу, Ноћај, Дреновац и Шеварице и на окупираној територији почео да убија мештане, не штедећи ни децу, вешао заробљенике па и жене, пљачкао имовину, а заробљене коњанике затворио у кафану у Метковићу, полио бензином и живе запалио.⁶³

Како су Аустроугари детаљно разрадили главне правце даљих продора реаговала је и Врховна команда српске војске. Команданту II армије генералу Степи Степановићу наређено је да одмах изведе снажан марш-маневар из ширег рејона Београда, преко Коцељеве и да што пре запоседне положаје за одбрану на Церу. Генерал Степановић доследан пракси да се увек нађе на месту са којег се најбоље прати догађај и утиче на његов ток, нашао се на Текеришу.

На простору Цера, у периоду од 15. до 20. августа 1914. године, вођена је жестока борба. У церској операцији лево крило српске војске било је једним делом ослоњено на Крупањ, другим делом на Осечину, док је главна битка

⁶² Живан Ј. Грујичић, *Историја Осечанског краја*, друго издање, Ваљево, 1994, 84 (у даљем тексту: Ж. Ј. Грујичић, *Историја...*).

⁶³ *Србија у ратовима 1912–1918. са освртом на ваљевски крај*, Ваљево, 1972, 88.

вођена на правцу Цер–Иверак. Остало је забележено да је у одлучујућим борбама те операције значајну улогу имао венац планине Влашић, којим је допремана муниција из Ваљева и извлачени рањеници са Цера.⁶⁴ Том приликом српске снаге задале су тежак ударац окупатору и приморале га да се 25. августа врати преко Дрине и Саве. У току Церске битке аустроугарска војска је изгубила 600 официра, 23.000 подофицира и војника. При повлачењу оставила је победницима и значајан ратни плен: 60 топова и хаубица, доста муниције, санитетског и другог ратног материјала. Истовремено српска војска изгубила је 2.017, док је 259 официра и 16.045 подофицира и војника избачено из строја.⁶⁵

Тако је Церска битка донела велики углед Србији у свету, а међу њеним савезницима посебно, пошто је то била прва велика победа савезника у I светском рату. Она је истовремено ојачала морал српској војсци и повратила веру у сопствене снаге. Након Церске битке аеропланска ескадра из Ваљева преселила се на Ступничко поље у Поцерини.

Положај код Крупања бранили су II батаљон V пешадијског пука III позива, Руднички четнички одред мајора Војислава Танкосића и једна чета III прекобројног пешадијског пука I позива. Међутим, те снаге ипак нису биле у стању да одбране Крупањ. Истог дана (15. августа 1914) стигао је извештај среског начелника, који је напустио Крупањ и повукао се у село Бањевац, да је непријатељ заузео Крупањ. Због погоршане ситуације за позадину III српске армије, а у циљу успоравања продора непријатеља ка Осечини, Каменици и Ваљеву, као и помоћи главнини српских снага у операцији што се већ увелико одвијала, командант III српске армије издаје наређење да се са јаревичког положаја упути ка Крупњу и остатак V пешадијског пука II позива са два топа. Међутим, и поред свега тога непријатељски XIII корпус продире до линије Крупањ–Ликодра–Завлака–Осечина и Пецка.

Страхујући за положај III армије, њен командант хитно је затражио помоћ од Врховне команде из Ваљева па је она одмах тамо упутила Моравску дивизију II позива. Она је кренула са Уба 16. августа, у току две ноћи и пола дана прешла скоро 70 километара и 18. августа стигла преко Осечине у Пецку. Због близине реке Дрине (22 километра) и важног путног превоја Прослоп (619 метара надморске висине) Пецка је имала битан стратешки положај. Доласком Моравске дивизије у помоћ Дринској, непријатељ је и ту доживео неуспех и отпочео одступање 19. и 20. августа 1914. године. Тако су 21. августа Дринска и Моравска дивизија повратиле Крупањ и од непријатеља заплениле доста хране и ратног материјала.⁶⁶

У згради школе у Пецкој био је смештен штаб Моравске дивизије II позива и образована ратна болница где су прихватани, збрињавани и лечени оболели и рањени са Гучева, Мачковог камена, Рожња и околних поло-

⁶⁴ Ж. Ј. Грујичић, *Историја...*, 85.

⁶⁵ Р. Ивановић, „Четири дана пакла“, *Народна армија*, Београд, 24. августа 1989, 10.

⁶⁶ Ж. Ј. Грујичић, *Историја...*, 85.

жаја. Свакодневно у њој је умирало на десетине војника од последица задобијених рана и пегавог тифуса. Умрла су и два војна лекара, један официр и др Ђорђе Дада. Један од рањеника са Рожња у тој болници био је и Владислав Рибникар, оснивач листа *Политика* и резервни капетан српске војске. Рањен је у борбама на Петриној стени крајем августа 1914. године, а преминуо је 1. септембра у поменутој болници. Сахрањен је на војничком гробљу у дворишту школе у Пецкој.

Битка на Дрини

После Церске битке српска војска прешла је Саву и заузела већи део Срема. У то време Аустроугарска прикупља нове бројне снаге у Босни са жељом да пређе Дрину према Гучеву и почне продор у Србију. Због тога српска војска напушта Срем и повлачи се на Дрину.

Када је 8. септембра кренула нова аустроугарска офанзива преко Дрине на Србију практично је започела и двомесечна борба (од 6. септембра до 11. новембра 1914) позната под именом *Битка на Дрини* или *Дринска битка*. Непријатељ је продирао до Руњеве главе, села Сакара и Врановине. У тој ситуацији командант III армије наређује пребацивање српских трупа на Црни врх и Кошутњу стопу. Пошто су припадници аустроугарских трупа прешли Дрину, морали су да овладају гребенима Гучева, Борање, Јагодње и Соколских планина. У току 9. септембра генерал Поћорек издао је наређење за напад у правцу тих планинских врхова. Тог и наредних дана, на положајима Човићи–Кошутња стопа–Мачков камен, вођене су најтеже борбе при чему је успорено наступање непријатељских снага.

Посебно су мукотрпне борбе вођене на Гучеву и Мачковом камену, а нешто слабијег интензитета на Борањи, Кошутњој стопи, Црном врху, Бобији, Костајнику и Ражњу. Рововска битка на Гучеву вођена је свакодневно и била једна од најкрвавијих у I светском рату. После огорчених окршаја непријатељ је био приморан да застане изнад Крупња и повуче се на гребен Борање и Јагодње на линију Кошутња стопа–Шанац–Кулине и да ту линију упорно брани. Генералу Поћореку, команданту Балканске војске, журило се, уз привид да одлучна битка треба да се одигра на његовом левом крилу са V армијом. Није уочио на време да му главна опасност прети на десном крилу из правца Пецке, па усмерава дејство у правцу Завлаке и Осечине. Након огорчених борби, 16. септембра српска Врховна команда издала је наређење I српској армији да изведе изненадни напад преко Соколске планине и ударом у десни бок аустроугарских трупа принуди непријатеља на повлачење са заузетих положаја.

После успешног противудара српске I армије 17. септембра на Соколској планини, аустроугарске снаге повукле су се на Јагодњу. Помисливши да је постигла одлучујући успех, I армија је организовала гоњење непријатеља на Дрини. Међутим, на Мачковом камену и Кошутњој стопи, највишем врху Јагодње, аустроугарске снаге пружиле су им нови снажан отпор.

Само што су јединице српске I армије стигле у подножје Мачковог камена, нашле су се изложене непрекидној ватри два дивизиона која су тука њихове положаје наносећи им велике губитке. У раним поподневним сатима IX пук II позива подишао је на 200 метара од непријатеља на коси Мачковог камена са Кошутњом стопом.

Учесници марша на Гучево

До 22. септембра на тим положајима вођене су огорчене борбе прса у прса. Мачков камен је у више махова прелазео из руку једних у руке других. Аустроугарске снаге ипак су се на њему учврстиле и после 22. септембра нису га испуштале, заустављајући све српске нападе који су трајали чак до 11. новембра.⁶⁷ Губици I армије били су велики. Од 18. до 23. септембра 1914. године, избачено је из строја 5.588 бораца и 107 официра, од којих је погинуло 748 војника и 35 официра. Од пет команданата пешадијских пукова, два су погинула, а три су рањена, док су њихове јединице десетковане. Битка за Мачков камен је завршена уз обострано велике губитке, али без коначног успеха непријатеља, његове победе и продора према Осечини, Каменици и Ваљево.

Несташица артиљеријске муниције и двомесечна борба знатно су исцрпили српску војску која је ратовала са променљивим успехом и била приморана да се повлачи. Врховна команда била је принуђена да у току 8. новембра 1914. изда наређење о повлачењу све три српске армије. Прва армија је заузела положај Петрина стена–Прослоп–Баре са задатком да брани правац Пецка–Ваљево. Током борби на Дрини српске снаге су имале бројне губитке, а забележено је и већи број жртава међу недужним цивилним ста-

⁶⁷ Небојша Јовановић, *Енциклопедија I светског рата (1914–1918)*, Нови Сад 2014, 325 (у даљем тексту: Н. Јовановић, *Енциклопедија...*).

новништвом, посебно у Мачви, Јадру и Поцерини где су окупатори чинили зверске злочине. Непријатељске репресалије над цивилним становништвом изазвале су велики егзодус становништва из угрожених подручја ка Осечини, Каменици и Ваљеву.

Борба на Рожњу

Четрнаестог септембра непријатељ је навалио свом снагом на Дунавску дивизију II позива. Посебно је нападао њено лево крило како би загосподарио Рожњем, Прослопом и отворио пут за надирање ка Ваљеву. На целом фронту од Крупња, преко Милутинова гроба, Мрамора, Равног брда и Кика, па преко Петковог брда и на Мали Рожањ. Резервне и допунске трупе на Малом Рожњу су малаксавале. Четврти батаљон IX пука II позива повлачио се са Петковог брда да би затворио прилаз Великом Рожњу, где је мајор Воја Ковачевић, командант Љубовијског четничког одреда, са трупама Моравског комбинованог пука и Крушевачких резервних трупа, два дебанжова топа и мањим бројем трећепозиваца, упорно држао положаје.

У седам сати Штаб дивизије наредио је да II батаљон IX пука одмах крене у помоћ Љубовијском одреду на Рожањ. Поступајући по наређењу дуж целог фронта водио је борбе, журећи без предаха. Час су претрчавали брисане просторе, час су се скривали иза нагиба да не би навукли на себе артиљеријску ватру. У подножју Петрине стене ка положају Великог Рожња засула их је са десне стране снажна плутонска ватра. Последња чета у колони распршила се и зачуо се јаук рањеника. Прве две чете појуриле су уз нагиб Рожња, где се појачала пушчана ватра. Тачно у подне три чете батаљона поселе су Мали Рожањ.

Непријатељ је осетио присуство одлучне војске и није одустајао. Напад је одбијен, и српске снаге на јуриш заузимају старе ровове на брежуљку Малог Рожња ка Соко граду. Но, поново их непријатељска артиљерија засипа ватром. Настаје колебање, посебно међу рањенима. Затим се ровови испражњују па опет Срби запоседају задње ровове на ивици шуме. У исти мах и непријатељ опет поседа српске напуштене ровове. За време њиховог ускакања у ровове српска војска отвара ватру и изводи контрајуриш. Аустроугари су се сјурили низ нагиб заклоњен од српске ватре. У наставку борби изведена су још три контрајуриша. Зараван је под ватром српских војника. Тада је непријатељ навалио на лево крило поменутог батаљона. Све је ровове ставио под снажну артиљеријску ватру а према левом крилу у колибе унео више митраљеза. Но, ни том приликом није успео да дође до српских заклона од наслаганог камења

Наредних дана смењивали су се јуриши једних и других, на све стране чули су се крици и јауци. Противник је био бројни и технички опремљенији али су се Срби грчевито борили и опирали. Тукли су их непријатељи из топова и митраљеза, а они су се супротстављали само пушчаном ватром и јуначким срцем. Све јурише су одбијали, али су им се при томе и редови проредили.

У последњем часу стигла им је помоћ. Четврти (ужички) пешадијски пук *Стеван Немања* под командом потпуковника Душана Пурића са једном брдском батеријом, стигао је баш кад је непријатељ јуришао спреда. Иза српске позадине трчећим кораком улазе у борбу припадници батаљона мајора Божиновића. Сударују се два таласа. Непријатељски се за час одбија, али се борбе настављају. И они уводе нове свеже снаге – још два батаљона. Са Великог Рожња прискаче у помоћ брдска батерија. Од тог трена тим бојом командује потпуковник Пурић са Великог Рожња. Најтеже је било на левом крилу код Малог Рожња. О жестини тих борби сведоче подаци о губицима српског IX пука и његовог II батаљона који су остали без скоро половине војника и официра⁶⁸. Цео Мали Рожањ запаљен је и гори. Пушчана, митраљеска и топовска паљба стварају пакао у коме се српски редови разређују, али противници више. Најзад је увидео командант II брдске бригаде, генерал Габриеле, да не може да освоји Мали Рожањ. Хтео је моћном ватром да српским снагама нанесе што више жртава. Грмело је и севало од хитаца до мрклог мрака. А када је ноћ пала све се утишало. У подножју Малог Рожња чуло се одроњавање камења. Тако се завршио дан 15. септембар, те 1914. године.

Српска пешадија на положају

Кад је поноћ прошла српске патроле су одлазиле све даље али није било пуцњаве. Опет се ништа није чуло. Припадници свих пет батаљона II брдске бригаде одбијени су и сломљени од српских снага. Кад је дан свануо на заравни Малог Рожња остали су читави магацини непријатељске ратне спреме: пушке, ранци, муниција, сигнални барјаци, па чак и пољски телефони и трубе. Док је на Малом Рожњу вођена борба дотле су друга

⁶⁸ Живан Ј. Грујичић, *Спомен костурница у Осечини: у славу хероја I светског рата*, Осечина, 2011, 48.

два батаљона IX пука II позива водила кржаве борбе и на Равном брду и Кику. Непријатељ је одбијен и повукао се на Соколску планину, на Милетину, Сеновачу, Кулине и даље.

Шеснаестог септембра, прешли су у наступање српски I и III батаљон IX пука. Уз њих су и VIII пук II позива и V прекобројни пук. Непријатељ се утврдио на војничкој ивици Милетине и Сеноваче. Ту су опет II брдска бригада и део XIII брдске бригаде под командом генерала Габриела. Напад је пре подне започео IV пешадијски пук и брдска батерија потпуковника Пурића, пристигавши са Рожња. За њима су стигли II и IV батаљон IX пука, са Малог и Великог Рожња. Како је која јединица пристизала командант Дунавске дивизије, пуковник Милош Васић, упућивао ју је у борбу. Штаб му се налазио надомак и артиљеријске и пешадијске ватре на Кику. Непријатељ је засипао све прилазе жестоком артиљеријском паљбом.⁶⁹

Осечина и збивања око ње

О атмосфери која је тих дана владала у крају, а посебно о борбама на Баставском брду, доста говоре следеће речи Нинка Петровића⁷⁰, тадашњег гимназијалца из Белотића, потоњег ратника, чувеног адвоката и једног од градоначелника Београда:

„Борба је све ближе нашем селу. Митраљеци штекћу, пушчана ватра све гушћа, гледамо са брда од „Ђедовог гроба“ распрскавање граната испред Завлаке. Рањеника све више пролази друмом и причају о тешким борбама. Непријатељ ће вероватно, ускоро стићи к нама. (...)

„Фронт је стигао до нашег села, на ивици Белотића. Суседна Бела Црква је два дана „на белом хлебу“ Ничија земља између наших и непријатеља. На западним висовима изнад цркве су Швабе, а овамо, са друге стране Белоцркванске реке су наши. Жестока борба траје већ два дана, и дању и ноћу. Уколико Швабе више наваљују, наши настоје да их што дуже задрже на овим положајима. Све док се не доврши одбрамбена линија са Баставским брдом, чворним положајем, који се упоредо са осталим утврђењима журно изграђују.

„Најзад, ноћу између 3. и 4. августа, наши се повлаче са белоцркванског положаја горе на Баставско брдо, на припремљени положај.

„Швабе су овде концентрисали јаке снаге и јурнули. Јуришали да их освоје, да продру у долину реке Пецке, затим да се домогну Осечине, пресеку главни друм и раскрсницу ратног саобраћаја од Ваљева, фронта и позадине.

„При првом нападу на Баставско брдо били су дочекани и одбијени са великим губицима. Са новим појачањима иза падине по други пут наваљују снажним јуришем. Овог пута били су сусретнути од наших, концентричном ватром придошлог појачања. Развијала се све жешћа борба. Са наше

⁶⁹ Радивоје Папић, *Ужичка војска и четврти пук 1914*, Ужице, 2014, 113–114.

⁷⁰ Нинко Петровић, *Сећање из трагичних дана Србије 1914–1918*, Осечина 2014, 27.

стране су их тукли пешадијском и митраљеском ватром, топовским картечима, са оруђима постављеним иза самих пешадијских ровова. Судар је био силовит и крвав. Потучен на крају, непријатељ се по други пут повлачи, са још већим губицима. Оставља иза себе мртве и рањене, не стигавши да их извуче.

Панорама Белотића

„Пошто се доле у долини Белоцркванске реке, поново среди и уведи у борбу нова појачања, кренуо је по трећи пут. Снажним и боље организованим јуришем надао је се најзад пробити нашу одбрану, домогнути се циља, реке Пецке и Осечине.

„Борба је била крвавија од оба ранија напада. О току и исходу овога непријатељског јуриша оставио је иза себе погинули мајор, командант два здружена батаљона, записано: „...У 16 сати непријатељска пешадија поново подилази. Ми је дочекујемо. Настало је бити или не бити. Швабе смо просто смлавили. Повукли су се и убрзо још снажније наваљују. Пред мрак врше напад на коту 372. Наши се колебају. Пристиже нам из резерве један батаљон Петога и један Шестога пука. Развија се паклена борба...“

„Није стигао мајор да заврши. Погинуо је у последњем окршају.

„Непријатељ је овај, трећи пут, још скупље од два претходна платио. Био је противјуришем наших тако сатрвен да је, користећи мрак, одступио. Овога пута још мање је могао стићи да своје рањенике спасе. Мртве није ни помишљао да понесе. Спасавао је се са још преосталим.

„Наши су пак били тако исцрпљени да нису имали снаге да их гоне, мада им се пружила прилика да непријатеља сасвим дотуку.“

После новонастале ситуације на фронту Јагодња–Мачков камен–Соколска планина, одакле је српска војска почела интензивно повлачење због неиздрживих напада агресора, српска Врховна команда била је принуђена да у току 8. новембра 1914, изда наређење о повлачење све три армије. Прва армија је заузела положај Петрина Стена–Прослоп–Баре са задатком

да брани правац Пецка–Ваљево, II армија је стационирана на десној обали речице Добраве на Церу, а III армија је ушла у Осечину и заузела положај на венцу планине Влашић изнад варошице. Тих дана на том терену боравила је и Дунавска дивизија II позива која је у Осечини имала своју резервну болницу. Била је смештена у старој (горњој) згради Основне школе и на простору око ње. Истовремено Осечина је била пуна избеглица са разних страна, највише из Подриња.⁷¹

На ратишту

На почетку I светског рата Дунавска дивизија II позива у свом саставу имала је коњички дивизион, VIII и IX пук II позива, пољски артиљеријски дивизион и пионирски полубатаљон. У њеном саставу су била и два ескадрона, осам батаљона и 12 топова. Командант те дивизије био је генералштабни пуковник Милош Васић, начелник штаба мајор Милутин М. Ускоковић. Она је углавном била у саставу Прве армије.

Посебно запажену улогу Дунавска дивизија II позива одиграла је у борбама за Мачков камен, успевајући да освоји коте 784 и 771, које су са Рујевским рудницама биле солидан ослонац за прелазак у напад на положају Кошутња стопа–Мачков камен–Перуника шуме. На тај начин отворена је и могућност за редовније снабдевање. Већ 19. септембра ујутро по киши и магли кренула је у одлучујући напад на Мачков камен. У тој борби из поменуте јединице избачено је из строја 11.490 људи, а међу њима је било и доста официра⁷².

Након тога и Дунавска дивизија II позива⁷³, попут осталих јединица, повлачила се пред бројнијим и надмоћнијим противником. Седмог децем-

⁷¹ Милорад Радојчић, „Војничко гробље у Осечини“, *Гласник Историјског архива Ваљево*, Ваљево, 2003, бр. 37, 136–151.

⁷² Ђорђе Лукић, *Битка на Дрини 1914. године*, Београд, 1966, 68.

⁷³ Присутна је дилема да ли је и зашто остала болница ове јединице у Осечини после њеног повлачења с тог подручја. Према мишљењу војног историчара Исидора Ђуковића претпоставља се да би то могла бити трећа болница Дринске дивизије.

бра 1914. избила је на планину Маљен и пресекла пут Ваљево–Ужице. У чувеној Колубарској бици поново је била у саставу I армије, под командом генерала Живојина Мишића, и дала значајан допринос победи. У то време у њеном саставу су били Рогатички одред, XVIII пешадијски пук I позива, II батаљон VIII пешадијског пука I позива, XII пешадијски пук II позива, XV прекобројни пешадијски пук III позива, два пољска и два брзопотезна топа и два дебанова топа.⁷⁴

Приликом одступања са положаја Петрина стена, Пецка и Баре српски одреди су имали више сукоба са непријатељем на теренима осечанског краја. Један од најзначајнијих био је у селу Гуњацима у Марковића забрану. Остала је прича да су српски војници трчећим кораком стигли из Драгијевице у тај забран и ту сачекали Аустроугаре и потпуно их потукли. Следећа битка је била у селу Баставу у Солдатовића забрану. Ту је српска војска Дринске дивизије напосто збрисала један одред Аустроугара. На ту битку подсећа и аустроугарско гробље у том забрану. Наредни оружани сукоб био је на Јелиној бреси у селу Драгијевици где су Срби уз незнатне губитке поразили непријатеља. Исти одред српске војске десетковао је једну чету Аустроугара и на Церовој главици у Драгијевици.⁷⁵

Окупатор је 12. новембра пре подне отпочео нови опсежан и снажан напад на Јелину бресту, узвишење на граници Драгијевице, Лопатња и Врагочанице које су бранили српски војници. Напад је одбијен, пре свега, јаком артиљеријском ватром. Услед тога непријатељске трупе су предузеле рокирање својих снага. Након бројчаног појачања оне су у раним поподневним сатима успевале да се значајно приближе српском центру. И српска војска, међутим, услед свог појачања, успева да одбије и тај напад и задржи достигнуте положаје.⁷⁶

Међутим, то није спречило непријатеља да заузме Пецку и настави продор према Осечини, Каменици и Ваљеву. Не жалећи жртве и наступајући најодлучније аустроугарске снаге су поколебале српске редове и убрзо их натерале на повлачење на целој линији фронта. Српска војска је била озбиљно угрожена због похабане опреме а нарочито због недостатка артиљеријске муниције. Прва армија задобила је снажан ударац. Стање на фронту било је изузетно тешко па је 8. новембра у Ваљево одржана заједничка седница Владе и Врховне команде под председавањем регента Александра и том приликом је војвода Радомир Путник истакао критичност стања и поменуо и могућност склапања сепаратног мира. Председник владе Никола Пашић захтевао је да се истраје у борби и запретио оставком владе. Коначан закључак је ипак одражавао став свих присутних, а то је подразумевало да треба наставити са отпором до крајњих граница.

Кад су заузеле Ваљево Аустроугари су наставили продор ка Руднику и Београду који су од почетка рата безуспешно нападали. Пошто се српска

⁷⁴ Милан Раденковић, *Колубарска битка*, Београд, 1959, 43.

⁷⁵ Ж. Ј. Грујичић, *Историја...*, 88.

⁷⁶ *Ратовање Петог пешадијског пука „Краља Милана“ 1912–1918*, Ваљево, 1998, 90.

војска повлачила пред окупатором за њом је ишао и народ у бежанију. Пред силним налетом противника бежали су старци, жене и деца, а ретко ко остајао код куће. Људи су гонили стоку, вукли и носили са собом све што су сматрали вредним. Некима су куће опљачкане, другима је страдала стока, а деца и старци су умирали од болести, хладноће и глади.

Избеглице

У општој бежанији забележен је и један занимљив догађај. Дечак Драгојло Ивановић из Горњег Црниљева са својом стоком улетео је у пратњу аустроугарског генерала Поћорекa. Кад је схватио шта је урадио бризнуо је у плач, па му је наводно пришао генерал и питао га куда је кренуо, кога има, где су му родитељи. Пошто је одговорио да је пошао да се склони са стоком јер му је отац мобилисан а мајка умрла, Поћорек га је помиловао по коси, дао му кесицу бомбона и наредио да га пуне. У знак захвалности кад се вратио и на Влашићу видео лешеве погинулих Срба и Аустроугара овај их је полио кречом и организовао њихову сахрану а изнад гробова исписао њихова имена. Када су то видели Аустроугари интересовали су се ко је то урадио и кад су сазнали одговор наредили су да се кућа поменутог не дира. Овај догађај је више пута описиван у штампи и чак ушао у српску литературу.

После извлачења главнине српских армија ка Ваљевоу, борбе су настављене несмањеном жестином. Крајња тачка повлачења према одлуци Врховне команде били су положаји на десној обали реке Колубаре. У деведодневним тешким одбрамбеним борбама погинуло је око 8.000 војника, изгубљена су 42 топа и 31 митраљез, а српске трупе остале су и без опреме и осталог ратног материјала.

Колубарска битка

После војевања на Дрини српска војска се повукла јужно и источно од реке Колубаре а главни удар непријатељ је ишао преко планине Суворор, са намером да продре даље, према Крагујевцу. У веома тешкој и неизвесној ситуацији и расулу, на чело I армије уместо рањеног генерала Петра Бојовића постављен је генерал Живојин Мишић из Струганика код Мионице – сместио је свој штаб у Горњи Милановац и наредио 26. новембра својој армији наизглед чудан потез – да се повуче са Суворора, што ближе Горњем Милановцу. На тај начин, међутим, успео је да одмори и нахрани исцрпљену војску и да је снабде новопрстиглом стрелачком и артиљеријском муницијом. Истовремено, пустио је претходнице аустроугарске војске да уђу у стратегијски цеп, небрањен са бокова.

У зору 3. децембра наредио је општу противофанзиву, извео пробој непријатељских линија које су се нашле у цепу, изазвао панику и општу бежанију са првих и других линија из редова непријатеља. Тако је почетком децембра 1914. сломљен отпор непријатеља на Суворору, заузет је Рајац и организовано гоњење непријатељске војске. Најогорченије борбе вођене су у долини Колубаре, а нарочито тешке на Врачем брду и Суворору. Потом је уследио прогон целе аустроугарске војске, најпре преко Колубаре а потом, за само неколико дана, и из целе Србије. У овој противофанзиви српске I армије садејствовале су II и III армија.

Наши војници у ровима

За време ове битке остварен је још један готово невероватан и мало познат подвиг. Први батаљон VI прекобројног пука Комбиноване дивизије био је под командом резервног капетана II класе Николе Даничића (Купиновац, Свилајнац, 1881 – Микра, Солун, августа 1917), предратног учитеља у Осечини. Он се са 232 војника и официра и два митраљеза у ноћи 6/7. децембар 1914. године изненада и непримећено провукао између неприја-

тељских редова и прешао на леву обалу реке Љиг у селу Цветановац код Љига. Том приликом затекао је један мађарски пук на одмору, па су се његови неустрашиви ратници свом силином бацили на далеко бројнијег непријатеља, збунили га својом смелашћу и после кратке борбе заробили 523 војника. Том приликом су ослободили и 600 српских грађана, које су Мађари држали као таоце, с намером да их интернирају у Мађарску. После ове успеле акције неуморне чете I батаљона продужиле су дејства свака по свом правцу.⁷⁷

Занимљиво је да су, поводом 75-годишњице Колубарске битке, 78 домаћинстава љишког села Цветановац сакупила више од милијарду и сто милиона тадашњих динара и у центру места подигли спомен-обележје у знак сећања на тај подвиг. На споменику је наведено да је поменути батаљон тада заробио 1.600 аустроугарских војника и официра, осам топова и велике количине ратне опреме и ослободио 500 српских војника. Споменик је 15. септембра 1989. године свечано отворио Јован Пауновић, последњи солунски ратник из Цветановца.⁷⁸

Живојин Мишић

У контраофанзиви српске снаге под вођством генерала Мишића поразиле су аустроугарске трупе чији су припадници безглаво побегли преко Дрине. Битка је трајала од 16. новембра до 15. децембра 1914. године, а завршила је бриљантном српском победом над бројчано надмоћнијом и опремљенијом аустроугарском војском.

Преокрет на балканском ратишту поново је одушевљено поздравила Европа, јер се српска војска, пре тога, налазила скоро пред капитулацијом. Чак је аустроугарски главнокомандујући генерал Поћорек већ био прешао из Тузле у Бању Ковиљачу у намери да се, кад чује вест о капитулацији, састане са представницима српске Врховне команде чијим ће потписом бити озваничена победа над српском војском.

За овај тријумф најзаслужнији је генерал Живојин Р. Мишић, који је већ 4. децембра 1914. године произведен у чин војводе. Тај успех не само да је са усхићењем дочекан већ је и малтене целокупна европска штампа извештавала о великој победи српске војске и генијалним подухватима војводе Мишића. Још увек се Колубарска битка наводи у многим историјским и војним уџбеницима и изучава се на многим војним академијама и институтима широм света.

⁷⁷ Слободан В. Ристановић, *Колубарска битка*, Београд, 2007, 158.

⁷⁸ Милорад Радојчић, *Војвода Мишић и његови Колубарци у ратовима 1912–1918.*, Београд 2014, 518–519.

После успеха у Колубарској бици I армија српске војске ослободила је Ваљево које је окупатор опустошио. Штаб I армије остао је у Ваљеву како би са својим трупима штитио границу на Сави и Дрини. Скоро истовремено када је српска војска ушла у Ваљево, ушла је и у Каменицу и у Осечину, где је од преживелог народа поздрављана бурним клицањем и цвећем.

Након оствареног успеха у Колубарској бици (15. децембра 1914), друга Поћорекска офанзива у Србији завршена је сломом његових армија и потпуним протеривањем агресора ван граница Краљевине Србије. Наредних десет месеци аустроугарске трупе нису више покушавале да нападну Србију. Наступио је период затишја у коме су се српске армије одмарале али и припремале за нове борбе, јер се крај рату још није назирао.⁷⁹

Велики пријатељ српског народа и почасни капетан српске војске др Родолф Арчибалд Рајс у својој књизи *Шта сам видео и преживео у великим данима* у поглављу *У Ваљеву у главном стану српске војске* говори о боравку Врховне команде у Ваљеву пред Церску и Колубарску битку: „Ваљево је било главни стан српске војске и цео генералштаб ту је био концентрисан. Велики шеф војвода Путник био је невидљив. Он готово никад није излазио из своје канцеларије смештене у белом, сасвим новом стану у окружном начелству... Један други човек, исто тако у генералштабу, учинио је на мене такође, и то у првом сусрету дубок утисак. То је био генерал Живојин Мишић. Инстинктивно имао сам утисак да имам пред собом неког најпрвокласнијег. Нисам се преварио, јер је Мишић постао херој са Колубаре...“

Потом др Рајс сликовито пише о тешким данима у Ваљеву и околини. Посебно наглашава да је становништво села Колубаре, Подгорине, Тамнаве, Рађевине, Посавине и Мачве, после сјајне победе у Колубарској бици и протеривања непријатеља, затекло порушене куће, помоћне зграде, ограде, посечене и упропашћене воћњаке, винограде и забране. И овога пута непријатељ је починио низ зверстава над недужним становништвом, а донео је у заразне болести, тифус и колеру, што су нарочито у Ваљеву однели многе људске животе.⁸⁰

Епидемија пегавог тифуса

После Колубарске битке у Србији је наступио краткотрајни мир. Уместо да предахну од силних ратних напора српска војска и локално становништво били су на удару новог, још опаснијег и подмуклијег непријатеља. У епидемији пегавог тифуса, што је захватила скоро целу Србију, изгледа да је најтеже страдало Ваљево. Тим поводом велики хуманиста Швајцарац др Арчибалд Рајс, дошавши у Србију да сагледа каква злочинства чини окупатор, у књизи *Шта сам видео и проживео у великим данима* написао је да је Ваљево тада било велика болница и да је било дана кад је ту умирало по 59 рањеника дневно.

⁷⁹ Ратовање Петог пешадијског пука „Краља Милана“ 1912–1918, 120.

⁸⁰ Србија у ратовима 1912–1918. са освртом на ваљевски крај, Ваљево, 1972, 98–99.

У касну јесен 1914. аустроугарски војници су почели да показују симптоме оболевања од пегавца а њихова команда је сакупила све оболеле и рањене у ратну болницу у Ваљево коју су били тренутно освојили. Након победе на Суворору и ослобођења Ваљева српски војници затичу страшну слику у болници, где су били измешани рањеници и болесници о којима се старало неколико лекара и мањи број болничара. Намерно су ту остављени и оболели од пегавца, а у подруму једне куће српски болничари проналазе набацаних као цепанице 150 тела умрлих пре више дана. Присуство огромног броја избеглица које су се слиле у Ваљево, у коме није било довољно места за њихово збрињавање и одговарајуће хигијенске мере, погодновало је вашљивости, па се јављају први случајеви пегавца. Према томе може се закључити да су пегави тифус пренели аустроугарски војници у контакту са избеглицама и војском. Ширењу те опаке болести допринели су додатно климатски услови и општа исцрпљеност српске војске, већ изнурене честим ратовањем.¹ Светски познати новинар Џон Рид оставио је потресне описе Ваљева, избеглица, болесника и тифусара али за цео један век ниједан истраживач из некадашње аустроугарске царевине није се позабавио позадином избијања епидемије.

Велика епидемија тифуса у Србији избила је у зиму 1914/15. године. Током I светског рата, процењује се да је од 500.000 оболелих од пегавог тифуса умрло више од 150.000 особа. Епидемија је почела спорадичним случајевима у децембру 1914. током завршних борби у Колубарској бици проширила се у јануару 1915. године да би достигла врхунац у фебруару, а окончана је на пролеће исте године у мају. Здравствена служба у Србији у то доба није била припремљена да се носи са размерама те пошасте. У тим тешким ратним околностима, српско санитарско особље је уз помоћ страних санитарских мисија и других добровољаца неговало болесне и рањене.

Недостатак здравствених радника, због кога се током окупације у I светском рату још више повећао број оболелих од туберкулозе, тетануса и других болести, донекле је надокнађен добровољним ангажовањем жена које су се пријављивале као болничарке. Њихов пожртвован рад на нези рањених и болесних војника остао је светао пример будућим генерацијама, пример који до тада није био забележен у свету.

Према за сада познатим подацима у то време у Ваљево радило је десетак војних и цивилних болница, па је цело Ваљево постало град болница. Ни у једној од њих није било довољно санитарског особља а оскудевало се и у хигијенским средствима, вати и памуку, па је уместо њих на ране стављана прокувана слама. Тада је у Ваљево било око 8.000 рањеника, мада се располагало са само 2.500 постеља. Било је дана када је дневно умирало по 120–150, па и више болесника.⁸¹

⁸¹ Драгољуб Дивљановић, „Пегави тифус у Србији“, у: *Зборник радова са научног скупа Србија 1915. године*, Београд, 1986, стр. 97.

Др Арчибалд Рајс

О стању у ваљевским болницама у јесен 1914. године др Арчибалд Рајс је пише: „Болнице су многобројне, сувише многобројне. Школе, кафане, готово свака мало пространија зграда која није употребљена за борачке потребе, претворене су у болнице. И још их нема довољно. Рањеници се морају смештати под велике шаторе у авлијама. Пуковник Стајић, мајор Вуловић, Холанђанин др Тиенховен и други врше операције без прекида. Величанствене и мирне енергије које још налазе лепу реч да улију храброст рањеницима којима често нема спаса, ови лекари раде без одмора, уз помоћ својих болничара и неколико добровољних великодушних болничарки и то са најограниченијим средствима.“⁸²

Амерички новинар Џон Рид обилазећи Србију у време епидемије, написао је: „... ако је Србија земља смрти, Ваљево је њена престоница... стотине на самрти, у делиријуму, у благу на улицама, услед недостатка болница... Многи се слажу у оцени да је Ваљево било нарочито погођен град, место ужаса, „велика кужионица у којој се једва знало ко је жив а ко мртав“.

Описујући ваљевску болницу Рид даље истиче: „Постојала је страшна соба, пуна људи са тифусном гангреном, ужасном болешћу... код које месо трули и кости се мрве. Једина нада да се она заустави у томе је да оболели део ампутира без икакве анестезије... Људи су јаукали и викали плачући 'куку мајко', 'мајко божја спаси ме'. Месо би са њих отпадало док им гангрена не би захватила срце или мозак, а онда би смрт дошла у страшној агонији...“⁸³

У условима великих оскудица, слабе исхране и лоших хигијенских прилика ни житељи Осечине и околних места нису били поштеђени епидемије пегавог тифуса. У то време у Осечини је функционисала резервна војна болница Дунавске дивизије II позива. Месни парох Зарија Протић у црквене књиге умрлих уписао је 121 особу преминулу од те опаке болести. Међу умрлима у тој болници били су др Александар Зикопулос и популарни глумач, истакнути певач и сценариста Жарко Лазаревић. Умрли су сахрањивани на војничком гробљу на Поповом брду, недалеко од болнице, западно од цркве.⁸⁴ Слично је било и у болници Моравске дивизије II позива у Пецкој и пољским болницама у Комирићу, Белотићу и још неким селима.

У школској згради у Комирићу, смештена је болничка чета Дунавске дивизије, чији је командир био београдски очни лекар др Ђорђе Нешић, резервни капетан.⁸⁵ Остало је забележено да су његови болничари у сло-

⁸² Р. А. Рајс, *Шта сам видео и проживео у великим данима*, Београд, 1928, 13–14.

⁸³ Џон Рид, *Рат у Србији 1915.*, Цетиње, 1975.

⁸⁴ Исидор Ђуковић, *Пегави тифус у Србији 1914–1915*, Београд, 2006, 27–28.

⁸⁵ Др Ђорђе Нешић је и након рата био истакнути лекар, професор Медицинског факултета, оснивач и вишегодишњи директор Очне клинике у Београду.

бодно време успостављали везе и забављали са „белим удовицама“ и локалним девојкама. Локални младићи били су љубоморни на те војнике, па су ишли др Нешићу да се жале. Он их је лепо примио и смешкајући се им узвратио: „...Такмичите се... боље освајајте своје девојке од њих...“

Стара зграда школе у Осечини у којој је била ратна болница

Иначе, као и Моравци и дунавски болничари су указивали сељацима санитарску помоћ, одлазили по селима, давали лекове и савете болесницима, записао је већ помињани Нинко Петровић.⁸⁶

Међутим, много више је било оних који су умирали ван болничких просторија што се могло видети у списковима страдалника по осечанским насељима.

То страшно страдање можда најбоље илуструје пример осечанског села Драгодол где су од пегавог тифуса крајем 1914. и почетком 1915. године умрли: Живојин Андрић, Радослав Андрић, Ранђија Андрић, Михаило Бојичић, Срећко Бојичић, Јеремија Васиљевић, Радојка Васиљевић, Јелана Васић, Јован Васић, Зарија Вилотић, Милоје Ђокић, Пеладија Ђокић, Мијаило Илић, Радојка Илић, Лазар Јевтић, Лука Јевтић, Пантелија Јевтић, Петар Костић, Милева Крсмановић, Милорад Крсмановић, Михаило Крсмановић, Стеванија Крсмановић, Драгутин Крстић, Драгутин – Драго Крстић, Живојин Лукић, Танасије Лукић, Данило Маринковић, Арсен Миловановић, Ђурђија Миловановић, Живојин Миловановић, Јанко Миловановић, Тодор Миловановић, Тодора Миловановић, Марија Милутиновић, Марко Милутиновић, Пантелија Милутиновић Павлија Павло-

⁸⁶ Нинко Петровић, *Сећање из...*, 61.

вић, Михаило Ристивојевић, Радојка Ристивојевић, Витомир Суботић, Драгић Суботић, Лазар Тадић, Перса Тадић, Трифун Тадић, Десимир Тешић, Ђурђија Тешић, Илија Тешић, Милан Тешић, Милош Тешић, Петар Тешић и Светозар Тешић.⁸⁷ Дакле, само у поменутом селу од те опаке болести за неколико месеци умрла је 51 особа. Међу умрлим било је и десетак брачних парова, па је доста деце остало без оба родитеља.

Епидемија пегавог тифуса у Србији одвијала се паралелно са великим ратним напорима српске војске у биткама вођеним од јесени 1914. године, као њихова пратећа појава. Према данку у људским животима (како припадника војске тако и цивилног становништва), она може да се сврста у ред највећих зала за које свет зна. То потврђује оцене др Хантера да је епидемија пегавог тифуса у Србији била најизненаднија по пореклу, најбржа по току, највећа у интензитету, а најбрже заустављена од свих познатих таквих епидемија у историји.

Почетком фебруара 1915. године током епидемије догодио се још један помор као последица ове пошасте. Већина српских лекара оболела је од пегавца, лечећи болеснике, тако да је коначан биланс био да је од 595 српских лекара њих 122 (око 20 %) умрло у току те епидемије. Сузбијању заразе најпре се супротставила мања група ваљевских лекара, будуће жртве епидемије. Међу страдалима у Ваљеву били су др Павле Војтех, др Драгиња Бабић, др Самјуел Кук, др Ђорђе Дада, др Селимир Ђорђевић, др Душан Поморишац, др Гавра Барако, др Тома Леко, др Тома Авраси, др Адем Фердинанд, др Пера Радосављевић, др Душан Радовић и још неки здравствени радници, потом болничарка и истакнута сликарка Надежда Петровић, апотекар Милорад Тадић и други који су представљали дефицитарни кадар те су у помоћ позване и поменуте санитетске мисије страних земаља. Осим тога, српски санитет није имао довољан број лекара, свега око 600 на 4.500.000 становника и 30.000 војника редовне војске, односно 409 лекара, на више од 400.000 мобилисаних војника у рату.

Долазак бројних страних лекарских мисија и појединаца сведочи о озбиљној пажњи која је поклањана сузбијању епидемије. Као што је познато, у Ваљеву су радили лекари у саставу: руске, француске, енглеске, америчке, шкотске, холандске и других мисија. Убрзо по њиховом доласку у град упућен је проглас месном становништву о мерама којих се ваља придржавати у вези са епидемијом: „Дошли смо да вам помогнемо и да вас спасемо од страшне напасти. Од вас тражимо само једно, да будете дисциплиновани и да нас слушате.“ Грађанство се држало упутстава па је болест почела постепено да јењава.⁸⁸

И поред значајне помоћи са стране највеће заслуге у заустављању епидемије припадају првенствено српском санитету. Ту чињеницу је истицао

⁸⁷ Архив Југославије, *Фонд МИП – IV Дирекција за уговоре*, фонд 334.

⁸⁸ Милорад Митрашиновић, „Санитетске прилике и појава епидемије пегавог тифуса у ваљевском крају“ у: *Зборник радова Ваљевска болнице 1914–1915*, Ваљево, 1992, 42.

шеф холандске мисије др Ариус ван Тиенховен, који је на дужности главног хирурга Ваљевске војне болнице био од августа 1914. до априла 1915. године. Одајући признање српским лекарима на стручности и залагању, он је своја сећања на трагичне дане проведене са српским народом објавио у илустрованом дневнику публикованом на француском језику 1918. године са предговором проф. Виктора Берара, под називом *Са Србима у Србији и Албанији 1914–1916*. Између осталог др Тиенховен је описао оне тренутке када га је већ оболелог од пегавог тифуса лечио окружни физикус др Селимир Ђорђевић, наглашавајући да је у то време смртност у ваљевским болницама износила преко 90%. Велики допринос сузбијању тифуса у Србији дао је и доктор Лудвик Хиршфелд, Пољак по народности, професор циришког универзитета, имунолог и бактериолог, који се почетком 1915. године запутио у Ваљево, у „српску долину смрти“. Он је творац петовалентне вакцине и епидемија је стала у пролеће 1915. године.

Током пролећа 1918. године Србију је захватио први талас епидемије шпанске грознице, да би други епидемијски талас започео у јесен 1918, а трећи у зиму 1919. године. Била је то једна од најсмртоноснијих епидемија у историји човечанства. Шпанска грозница у осечанском, па и ваљевском крају, однела је неколико хиљада живота и разредила већ проређено становништво. Нажалост та епидемија међу домаћим стручњацима није довољно проучавана па се о њој јако мало зна.

Повлачење српске војске преко Албаније на Крф (1915–1916)

После пораза Балканске војске и њеног повлачења иза речних баријера, аустроугарска Врховна команда је 23. децембра 1914. наредила новом команданту Балканске војске надвојводи Еугену Аустријском да предузме све како би спречио упад српских снага у област монархије, пре свега у правцу Беча и Будимпеште. Указано му је да је то најмање што од њега очекују, што је у ствари значило да надвојвода треба да припреми нову офанзиву против Србије и Црне Горе не би ли рехабилитовао пољуљани углед монархије. Међутим, поучен искуством свог претходника надвојвода Еуген је одговорио да Балканска војска дуже време неће бити способна за офанзиву. Упркос томе аустроугарска Врховна команда се заносила мишљу да још јануара 1915. изведе нову офанзиву али руска офанзива у Карпатима, пад тврђаве Пшемистл са 120.000 војника и 900 топова и улазак Италије у рат оклониле су за извесно време опасност над Србијом.

Септембра 1915. године Аустроугарска креће у нови напад на већ изнурену Србију. У тој офанзиви њима су се прикључили Немци, а убрзо затим и Бугари. Тако се Србија нашла у безизлазној ситуацији јер помоћи од савезника није било. Почело је повлачење српских снага према југу. Вођене су жестоке борбе око Обреновца, Београда, Смедерева... Губици српске војске били су велики. Међу бројним тада страдалим Подгорцима код Смедерева је био и резервни капетан Стојан Иконић из Горњег Црниљева.

Нападајући главним снагама преко Дунава и Саве, ка долини Велике Мораве, а помоћним преко Дрине и из Бугарске, армије Централних сила, под командом немачког фелдмаршала Макензена, имале су задатак да окруже и униште српску војску. Српска Врховна команда је избегавала одсудну битку, настојећи да повлачењем своје војске добије у времену до пристизања савезника из Солуна, уз чију би помоћ организовала противофанзиву. До 15. октобра аустроугарска III и немачка XI дивизија заузеле су Београд и шириле мостобран јужно од Саве и Дунава. Ноћу 13/14. октобра прешле су у напад и бугарске I и II армија. Макензен је затим у више махова покушавао да организује окружење српске војске: северно од Крагујевца у долини Западне Мораве, Топлице, Јабланице и на Косову, али без успеха. Међутим, упадали су и у болнице и превијалишта и заробљавали болесне, рањене, па избеглице. Тако је поред заробљених војника извештан број житеља осечанског краја интерниран у аустроугарске логоре где су већином страдали, а тек мањина њих је преживела те ратне страхоте и успела да се врати својим кућама.

У таквим околностима почело је српско повлачење према југу без обећане подршке савезника. Војска се повлачила, док је киша данима лила као из кабла. Народ у збеговима закрчивао је путеве. Сељанке су терале мал, своју стоку, да би је спасли од непријатеља. По јарковима крај пута лежала су претурена и напуштена запрежна кола. Многи старци, жене и деца одустајали су од пута јер нису могли даље. Убрзо потом стигла је и прва наредба Врховне команде да се народ врати својим кућама и да даље не одступа с војском. Нешто касније стигла је и друга наредба у којој је наведено да трупе треба саме да се снађу за исхрану на путу.⁸⁹ Многи су у том трагичном одступању прошли праву голготу која се граничила са надљудским напорима, јер су данима путовали гладни, промрзли и болесни. Слабо одевени пробијали су се кроз косовске и албанске врлети гледајући непрестано смрти у очи, а многи су живот оставили на том путу.

Повремено водећи и огорчене борбе код Лесковца (Лесковачки маневар) и Кончуљске клисуре, српска војска је избегавала непријатељеве сузбијајући ударе. Али није успео њен покушај продора ка Скопљу (Качанички маневар) ради повезивања са савезницима, па је Врховна команда 24. новембра одлучила да организује даље повлачење преко Црне Горе и Албаније на јадранско приморје и одатле да организује евакуацију српске војске. С тим у вези обавестили су савезнике где да благовремено упуте храну и опрему. Председник владе Никола Пашић телеграфисао је српским посланицима на страни: „Након повлачења ми ћемо за месец дана имати војску од 250.000 људи, добро опремљену, обучену и наоружану и која ће моћи, у друштву са Савезницима, не смо истерати непријатеља већ га и уништити.“

⁸⁹ Цветин – Милун Вуковић, *За отаџбину пали непобеђени*, Горња Бадања, 2014, 276.

У наредби Врховне команде од 25. новембра 1915. стоји: „Настао је тренутак када се стицајем прилика морамо повлачити кроз Црну Гору и Албанију... Капитулација би била најгоре решење, јер се њоме губи држава... Једини спас из ове ситуације је повлачење на јадранско приморје. Ту ће се наша војска реорганизовати... те ћемо опет представљати једну чињеницу с којом ће савезници морати рачунати. Држава није изгубила своје биће, она и даље постоји, иако на туђем земљишту, докле год је ту владалац, влада и војска ма колика њена јачина била.“

Наредба за повлачење издата је 25. новембра 1915. године. Повлачење српских снага одвијало се у три правца: Пећ–Андријевица–Скадар; Призрен–Љум Кула–Спис–Флети Пука–Скадар–Љеш и Призрен–Љум Кула–Пишкопеја–Дебар–Елбасан. Са Косова, преко Андријевице и Подгорице повлачиле су се српска I, II и III армија и Одбрана Београда. У заштитници су били I армија и црногорске снаге, што су још од Вишеграда, преко Златибора, Јавора и Мојковца (Мојковачка битка) стално штитиле леви бок српске војске. Врховна команда и трупе Нове области повлачиле су се од Ђаковице и Призрена преко Пуке на Скадру и Љешу, а тимочка војска и Коњичка дивизија од Призрена преко Пишкопеје, Дебра и Елбасана за Драч.

На саветовању команданата армија 1. децембра 1915. у Пећи вођена је жива дискусија и тада је одлучено да повлачење буде настављено ка јадранској обали. После скоро месец дана ванредно тешких маршева у веома неповољним временским условима и без основних средстава за живот, захваљујући изванредном моралу, српска војска се прикупила у рејону Скадра и Драча. Њено извлачење кроз Албанију остало је у српској историји запамћено као Голгота Србије. Бројни Подгораци који су прешли тај и више него напоран пут кроз Албанију постали су носиоци Албанске споменице.

Из Медове, Драча и Валоне на грчко острво Крф превезено је 151.828 војника до 9. фебруара 1916. године, у Бизерту 13.000 војника, а у Француску и на Корзику још око 5.000 људи. Бранећи се пред налетима знатно надмоћнијег непријатеља и остављена од својих савезника (изузев Црногораца), малобројна српска војска је ипак очувала своје борбено језгро и спремност да настави рат и ван граница своје земље. О атмосфери и солидарности међу српским војницима, док су се повлачили преко Албаније ка мору, доста говоре и стихови Милосава Јелића, официра који је пре ратова био на служби у Ваљеу, објављени у књизи *Србијански венац*..

Током I светског рата од 1916. до 1918. године у туниском граду и луци Бизерти, у ратној болници од 1916. до 1918. године лечено је више од 10.000 српских војника тамо доспелих након повлачења Српске војске до Крфа. Многи војници су директно са албанске обале француским бродовима пребацивани у Бизерту на лечење и опоравак. Опорављени српски војници у Бизерти су формирали позориште и у њему играли представе. Командант војне базе у Бизерти био је адмирал Емил Гепарт, по коме у

знак захвалности, носи имен једна улица у центру Београда. Данас се у Бизерти налази српско војничко гробље и спомен костурница.⁹⁰

Ратна војна болница у Бизерти

По доласку на Крф (*Острво спаса*) српска војска се брзо опоравила и реорганизовала, подељена у дивизије, распоређене по целом острву: I армија (Моравска и Вардарска дивизија) у селима Ипсос и Гувија, II армија (Тимочка и Шумадијска дивизија) у селима Стронгили и Месонгли) и III армија (Дринска и Дунавска дивизија) у селима Агиос Матеос и Врагањотик. Влада, Народна скупштина, Врховна команда и остале државне институције смештене су у самом граду Крфу (*Бела Венеција*). У Агиосу Матеосу на Крфу налазе се споменици Дринској дивизији и мештанину Јанису Јанулису који из пијетета према српским војницима који су сахрањени на његовом имању до краја живота није обрађивао то имање и бројна друга знамења посвећена боравку српске војске и државног врха у Првом светском рату.

Пред напад Централних сила 6. октобра 1915. године, српска војска је бројала 563.181 војника, подофицира и официра. На Крфу је опремљено, француским и британским наоружањем, свега 147.000 људи. У повлачењу српске војске преко Албаније до Крфа губици су износили чак 416.180 људи. Током априла и маја 1916. године српска војска је савезничким бродовима пребачена на Солунски фронт (1916–1918)⁹¹ и тако су започеле борбе за коначно ослобођење.

⁹⁰ Небојша Јовановић: *Енциклопедија...*, 75

⁹¹ Н. Јовановић: *Енциклопедија...*, 401–403.

Борбе на Солунском фронту

Солунски фронт⁹² формиран је после повлачења снага Антанте са Галипоља (*Дарданелска операција*) и повлачења српске војске преко Албаније до Крфа, од октобра 1915. до октобра 1918, на грчкој и албанској територији, од Орфанског залива (на истоку) до Јонског мора (на западу). Пребацивање мањих јединица почело је већ у марту 1916. године, док је највећи део кренуо средином априла. Транспорт је изведен у француској организацији и претежно њеним бродовима. Текао је готово савршено о чему говори и чињеница да није потопљен ниједан брод. У логорима на Халкидикију, претходно припремљенима од Француза, почетком јуна било је концентрисано до 127.000 људи да би их у јуну–јулу било 152.000. У то време заузеле су положаје између Кожуфа и Лерина.

Франше Д'Епере

Француско-британске трупе искрцале су се у Солуну и ту створиле ново савезничко упориште. У покушају да се споје са српском војском извеле су продор до Криволака, 5. септембра 1915, али су их зауставиле бугарско-немачке снаге које су потом, потискујући их, стале на северној грчкој граници и ту се утврдиле 12. децембра 1915. године. Антанта је, под командом француског генерала Мориса Сараја, с пролећа 1916. године учврстила своје положаје и добила појачање у виду италијанских и руских трупа. До лета је са Крфа пребачено и 136.000 српских војника (из три армије) и распоређено на положаје од Вардара до Пелагоније. Наспрам снага генерала Сараја стајале су бугарска I и II армија, немачка XI армија и један аустроугарски корпус.

Пошто су савезници приволели Румунију да нападне Аустроугарску припремана је офанзива на Солунском фронту. Централне силе прозреле су савезничке намере и одлучиле се за напад. Бугари су 17. августа 1916. кренули у офанзиву и потисли британске снаге и српску III армију. У противофанзиви снага Антанте разбијене су бугарско-немачке трупе код Острвског језера и натеране на одступање.

⁹² Уобичајени назив за Балканско ратиште у I светском рату мада је исправно Македонски фронт.

командант генерал Франше д'Епере прихватио је српски план за ту офанзиву. Међутим, владе и генералштабови Велике Британије и Италије енергично су се супротставили преузимању офанзивних операција на Солунском фронту. Суочени са њиховим отпором, француска и српска влада договориле су се да се ипак припреме планови за велику офанзиву, а да француска влада завара савезнике да се припреме обављају за локалну операцију на српском фронту. Вест о почетку припрема српски војници дочекали су са одушевљењем, после готово трогодишњег боравка у туђини и у рововима на прагу поробљене отаџбине.

Дринска дивизија водила је крваве борбе око Кајмакчаланана и запосела га 30. октобра, чиме је српска војска закорачила на територију своје државе. Немци су морали да довлаче појачања са Западног и Источног фронта. У луку Црне Реке I армија остварила је значајну победу па су се Бугари повукли 40 километара што је за последицу имало ослобођење Битоља. Српска војска је у тим борбама поново показала високе борбене квалитете, али је тај успех платила са 28.000 војника избачених из строја, а Бугари и Немци са 75.000. Након тих борби Солунски фронт се стабилизовао а затишје је потрајало све до 1918. године. У бици на Кајмакчалану било је много погинулих. У Дринској дивизији преко 3.000 војника избачено је из строја, али су делови те формације ипак у одлучном нападу заузели врх Кајмакчаланана. Истрајност и храброст српских војника поново је задивила читав свет.

Спомен-капела на Кајмакчалану

Уочи коначног пробоја Солунског фронта, Антанта је располагала са 619.000 војника и око 200 авиона, а Централне силе са 600.000 људи и око 80 авиона. Солунски фронт пробијен је 15. септембра 1918. године захваљујући одлучној акцији српске војске и две француске дивизије. Бугари су се 22. септембра повукли са фронта за читавих 150 километара. Прилеп су напустили 23. септембра, а Скопље шест дана касније, а када је српска војска избила на бугарску границу, Бугарска је 30. септембра капитулирала.

Српска I армија наставила је гоњење немачких снага долином Мораве, II армија Степе Степановића долином Ибра, док су савезничке снаге наступале кроз Бугарску и Албанију. Покушај Немаца да се задрже код Ниша осујетила је српска I армија Петра Бојовића 12. октобра, и већ 1. новембра јединице те армије су ослободиле Београд.

На Солунском фронту погинуло је 42.725 војника, односно трећина снага јединица српске војске које су се бориле. Многи од њих су сахрањени на Зејтинлику, војничком гробљу у Солуну. Међу гробовима француских, британских, италијанских, руских и грчких војника, обележених крстом именима, издвајају се гробови 8.081 српског војника у посебној спомен-костурници и посебној алеји са крстовима, попут савезничких хумки. То је место трајног окупљања потомака изгинулих војника и туриста из Србије и савезничких земаља.

Пробој Солунског фронта је убрзао и у значајној мери допринео коначном слому Централних сила и завршетку рата.⁹³ После херојског пробоја Солунског фронта слободу Србији у силовитом налету доноси њена храбра и неуморна војска. Ваљево бива ослобођено 30. октобра 1918. године, одмах потом и Осечина.⁹⁴

Вредно помена је да су неки наши ђаци са Солунског фронта упућивани на даље дошколовавање у иностранство, пре свега у Француску. Поједини од њих су тамо завршили и факултете, да би се потом вратили у отаџбину где ће обављати врло значајне и одговорне дужности. Својим знањем и стеченим културним навикама значајно су допринели не само афирмацији струка којима су се бавили већ и прогресу земље у целини, а посебно развоју српско-француских односа. Било је и појединаца који су се определили да остану дуже и наставе живот и рад у Француској.

Посебно је занимљив случај Илије (Љубомира) Ковачевића, рођеног 1882. године у Комирићу кога прате извесне контроверзе. Познато је да је прекинуо редовно школовање и учествовао у балканским ратовима а по њиховом окончању радио као учитељ у школи у Комирићу. Кад је почео I светски рат поново се нашао у ратном строју, учествовао у многим борбама и као ђак наредник је упућен у Француску, где је наводно умро 1914. године. По другим изворима као ђак наредник прешао је Албанију и стигао на Солунски фронт, па је одатле упућен у Француску да заврши школовање. Мр Гроздана Шимић⁹⁵ пише да је био судија, доктор права, како се тад говорило за дипломираног правника, учесник у Првом светском рату и да се после рата разболео од туберкулозе и умро у Паризу. Миодраг Милисављевић, дипломирани економиста у пензији из Осечине у Ваљево, тврди да је Ковачевић у Француској завршио Медицински факултет, да се 1920. године вратио у Србију и добио распоред за посао. Време до почетка

⁹³ Н. Јовановић, *Енциклопедија...*, 401–403.

⁹⁴ Владимир Кривошејев, *Ослобађање Ваљева у Великом рату – 30. октобар 1918*, Ваљево, 2018.

⁹⁵ Гроздана Шимић, *Комирић у новијој историји*, Шабац, 2009, 69 и 172.

радног ангажовања искористио је да после дуже паузе посети родно место и родбину. До Ваљева је дошао возом да би онда по великом снегу и хладном времену пешице кренуо до Комирића. Кад је прешао поток Камења-чуа и пошао уз брдо ка кући пао је од умора, прехладе и силног узбуђења и умро. На његовом надгробном споменику, на породичном гробљу Ковачевића у Комирићу, пише да је био студент Медицинског француског факултета и да је умро 16. новембра 1920. година. Истине ради треба констатовати да понегде пише да је био студент филозофије.

Живот под окупацијом

Опште је познато да је од почетка борбених дејстава на српском ратишту, због начина ратовања аустроугарских јединица, рат добио геноцидни карактер. Аустроугарска је веровала да је рат прилика да Србију војнички прегази, да је политички унизи, економски потпуно исцрпи, а посебно да масовним убијањем становништва биолошки уништи народ, тиме и њихову државу. Због тога је Аустроугарска водила општеразарајући рат у Србији кршећи при томе све ратне норме, законе и правила ратовања. Аустроугарско систематско истребљење српског народа у Подрињу и источној Босни, са намером да ту насели становништво лојално Хабзбуршкој монархији, почело је у првим данима I светског рата. Рат је била идеална прилика да се активира план стварања *етничког зида* – простор очишћен од Срба дуж границе са Србијом и Црном Гором.

Под снажним притиском бројно надмоћнијег непријатеља српска војска се преко Косова, Црне Горе и Албаније са делом народа повукла из Србије. У октобру 1915. године Аустроугари и њихови савезници Немци и Бугари поново су окупирали Србију. Аустро-немачке окупационе трупе 12/25. октобра 1915. године ушле су у Ваљево одакле се штаб I армије повукао три дана раније.

Дакле, овај крај је поново био окупиран. Уследила је опет бежанија; народ је све теже живео и окупаторски терор преживљавао. Након тога за Србију, па и за осечански крај наступају ужасно тешки дани јер се успоставља стравична окупација која ће трајати три године. Окупатор је за северозападну Србију сачинио план о истребљењу српског становништва и присаједињењу Аустрији дела територије по линији Соколске планине–Повлен–Маљен. Због тога су чињени стравични злочини, стрељања, вешања, силовања жена, убијања деце и стараца. Било је и хапшења и интернирања на принудни рад. Хапсили су српске војнике и већину њих слали у своје заробљеничке логоре; такву судбину доживели су многи, попут Трифуна Белића, Алексе Митровића, Танасија Павловића из Горњег Црниљева, а појединце попут Драгојла Бељића из истог села послали су на Источни фронт. Нису штедели ни цивилно становништво. Другим речима хапсили су и интернирали све мушко становништво од 15 до 70 година старости. Стравичне злочине у Мачви током краткотрајне окупације 1914. годи-

не углавном је обелоданио др Арчибалд Рајс. Злочини са краја 1915. године и током окупације нису детаљније расветљени до дана данашњег, иако они по карактеру засигурно представљају геноцид над српским народом.

Вешање цивила

Под окупацијом је задржана административно-територијална подела Србије па и Ваљевског округа, под управом Окружног и средских војних заповедништва. Уместо трговца Милана Матића, који се повукао са дужности председника ваљевске општине, на то место постављен је кафеџија Милутин Дојчиновић, кога ће убрзо наследити пензионер Димитрије Мита Милић.

Непријатељски заповедници спроводили су тежак терор над овдашњим становништвом. Међутим, окупационе власти су се својски трудиле да оставе утисак како све чине да нормализују живот у Ваљевоу и околини. Покретан је рад основних и других школа у којима су радили аустроугарски поданици или њима лојални српски грађани. За најситније нарушавање јавног реда и мира, евентуално скривање оружја, вређање аустроугарске монархије и њених властодржаца или неизвршавање наредби, Аустроугари су строго кажњавали и јавно вешали грађане. Образован је уз то Дом за ратну сирочад Ваљевског округа, покренут *Службени лист – АМТ's blaTT* Царског и Краљевског заповедништва у Ваљевоу, обављено спајање две постојеће ваљевске штампарије итд. Чак је оснажена и одлука претходних српских власти о даљем сахрањивању на брду Видрак изнад Ваљева. Истовремено, забележена је реквизиција свих месинганих и бакарних предмета, опште пљачкање месног становништва итд.

Свакодневни живот становништва под окупацијом углавном је био оптерећен бригом житеља за живот, како властити тако и њима најближих, потрагом за храном и страхом од болести и аустроугарског терора. Болести су нарочито током рата представљале велике несреће по породице, јер је услед недостатка лекара и лекова, а после окупације и болница, болесна одрасла особа у кући била тешко бремене за остале укућане. Многи су у

таквим условима били принуђени да се у потпуности ослоне на народну медицину. Болест мајке често је значила и болест једине одрасле особе у породици, ослонца на којем је почивала кућа у одсуству оца, девера или свекра.

Тешко је описати све недаће живљења у осечанском крају у доба аустроугарске окупације. Живот становника био је пун страдања и тешкоћа. Једва се састављао крај с крајем и истовремено се страховало за личну, породичну и имовинску безбедност. Са посебном зебњом и страхом ишчекиване су нове вести са фронта. Помно су праћене су вести о најближим члановима породице, сродницима, суседима и познаницима који су одступили са српском војском или храбро ратовали на Солунском фронту и другим војиштима.

Највећи део становништва није имао никаквих средстава за нормалан живот. Ако се томе дода и увођење обавезног присилног рада (кулука) за све категорије становништва, разни видови психолошког притиска и малтретирања, одсутност најближих чланова породице, страх од глади и неизвесности, данас можемо са дивљењем и поносом говорити о жилавости и храбрости нападеног народа. Рат и аустроугарска окупација донели су огромну материјалну штету због разарања кућа, економских зграда, опљачканог пољопривредног инвентара, страдања и заплена стоке, запуштеног пољопривредног земљиште уз хронични недостатак мушке радне снаге. Све побројано и много тога што не би стало на папир представљало је ненадокнадив губитак не само за развој пољопривреде већ целокупан развој осечанског краја у послератном периоду.

На рушевинама

Пољопривредна производња у Србији до балканских ратова није била довољно развијена ни напредна, али су ипак бележени производни вишкови за извоз. Један од првих мера окупационих власти у Србији, самим тим и у осечанском крају, била је интензивирање пољопривредне производње ради

стварања довољне количине хране за војску, становништво и извоз, односно подизање пољопривредне производње на предратни ниво. Принудни откуп житарица, стоке и воћа био је главни извор за снабдевање и организовање исхране читавог становништва. Реквизиција прихода летине из јуна 1916. године прописивала је да се целокупна жетва, сви млинови и стока на окупираном подручју ставе под надзор и располагање окупационој власти. Окупационе снаге у Србији су на основу тога изградиле систем монопола житарицама (пшеница, кукуруз, раж, зоб, јечам, а касније су ту додати црни лук, воће и производи од воћа). Целокупну производњу сељаци су морали да предају властима по веома ниској откупној цени, остављајући за исхрану свега по 300 грама кукуруза дневно и по 42 килограма пшенице годишње по члану домаћинства. За неизвршавање те наредбе следила је знатна новчана казна или до шест месеци затвора за старешину домаћинства.

Сведочанства о оскудици хране и високим ценама постаје још од краја 1915. и почетка 1916. године када су се појавиле први знаци глади у Србији. То је довело до ангажовања америчких, швајцарских и холандских организација на пружању помоћи, будући да окупациона власт све до друге половине марта 1916. године није желела да помаже становништву. Тада је одлучено да се упути минимум средстава за опстанак у виду најважнијих намерница, у првом реду кукуруза и соли, те семена за сетву кукуруза и овса. Становништво се на разне начине довијало да обезбеди бар минималне количине хране, али и да сакрије поједине намирнице током окупације. То је подразумевало и подмићивање окупационих снага и шверц дефицитарних производа.

Основни инструмент у рукама власти за обезбеђивање предвиђене количине хране у Србији био је систем реквизиције. Реквизиција се односила на све пољопривредне производе, али је посебну тежину за становништво Србије имало реквирирање намирница, јер се тиме доводио у питање физички опстанак појединца, породице и шире заједнице. Такве наредбе спровођене су на потпуно другачији начин од званично прокламованог: становништво није имало могућност избора, већ је свака реквизиција била присилна и реализована са малим војним одредима чији су припадници су ишли од куће до куће у потрази за намерницама. Аустријска војска је Србију драстично похарала. Однели су сву расположиву храну, па и одећу и обућу. Купили (отимали) су и мрсно и посно, говеда, овце, свиње, коње, сву пернату живину, све што су могли однети. Поред тога што није било у могућности, српско сеоско становништво није ни желело да производи планиране количине за окупатора. Зато је у другој и трећој години окупације више било претњи, казни и присилног одузимања, чак и неопходних количина нужних за преживљавање становништва.⁹⁶

Пољопривредна производња је пала на минимум јер није било здраве и способне радне снаге. Сељаци су терани да раде и обрађују земљу, а оку-

⁹⁶ Даница Милић, *Привреда под окупационим режимом*, Београд, 1989.

пационе власти су строго контролисале жетву и убирање других пољопривредних производа, узимајући знатан део за своју војску и своје потребе. Радно способни мушкарци били су у војсци или заробљеништву, а све више их је гинуло у борбама или умирало од болести и задобијених повреда. Сточни фонд је био скоро опустошен. Током прогона становништва и окупације аустроугарске власти су од народа узимале практично све што им је требало.

Изнурени бежанијом и другим ратним тегобама и живећи у опустошеним домовима, без довољно квалитетне одеће, разноврсне и добре исхране, елементарних хигијенских услова и нужне лекарске помоћи, а уз то оптерећени традиционалним незнањем и празноверицама, житељи осечинског краја били су изложени разним заразним и другим болестима. Поред пегавог тифуса умирали су од колере, дизентерије, запаљења плућа, туберкулозе, шпанске грознице и ко зна чега још. Нестајале су тако и целе породице.

Какав је терор чињен над народом најбоље показују извештаји општинских судова из Гуњака, Драгодол и Царине из 1919. године. Тако о извршењу злочина и других преступа током окупационе управе у општини Гуњаци у Извештају заведеном под бројем N-163. V од 15. фебруара 1919. године стоји: убистава оружјем 10, повреда батинама 68, злостављање 40, хапшења 26, интернирања 16, мрцварења 10, паљевина 28, пљачкања имовине 11 и по две уцена и изнуде. Тај извештај су потписали тадашњи председник суда Митар Младеновић, кметови Ст. Гајић и Алимпије Бељић, док је потпис деловође нечитак.

У Извештају општине Драгодолске заведеном под бројем N-12. V од 15. фебруара 1919. године наводи се: убистава оружјем три, вешањем једо дакле укупно четири убистава; повреда батинама 48, злостављање 48, бешчашћења 86, хапшења 13, интернирање 18, паљевина 42, пљачкања имовине шест, по једна уцена и изнуда и два пута узнемиравања грађана по разним основама. Тај документ је потписао председник суда Зарија В. (даље нечитко), кметови Илија Тадић и Жив. Павловић, а и у овом случају потпис деловође је нечитак.

Извештај општине Царинске, заведен под бројем N-165. V од 12. маја 1919. године: убистава оружјем девет, жив запаљени један, избоден ножевима (заклан) један, укупно 11 убистава, повреда батинама 300, злостављање 60, силовања једно, бешчашћења 200, хапшења 500, интернирање 200, мрцварење 10, паљевина 120, пљачкања имовине 370, рушења зграда 100, уцена и изнуде 150, колективно кажњавања становништва 200, оштећење богомоља и споменика једно, оштећење школских зграда три, узнемиравања грађана по разним основама 340 пута. У потпису је председник суда Љубо М. Илић, члан суда Љубо Милинковић и деловођа Ран. О....⁹⁷

⁹⁷ Милан С. Младеновић, *Азбуковица у наклу рата 1914–1918 – цивилне жртве*, Љубовија, 2015, 51–52, 55.

Следи појединачни списак аустроугарских злочина и жртава злочина у гуњачкој општини 1914–1918. године, заведен под бројем 271, и сачињен 6. марта 1919. године:

Бојичић Томо је тучен, малтретиран и поломљене му обе руке 1914. године, па је остао инвалид,

Бојичић Томо, тучен, избоден ножевима и осакаћен 1914. године,
Бељић Андрији, старом 75 година, запалили су кућу 1914. године,
Васић Недељко, стар 60 година, убијен је на путу за Шабац у октобру 1914. године,

Вилотић Ранђији, старој 50 година, запалили кошару 1914. године,
Гајић Милојки, старој 35 година, запалили све зграде 1914. године,
Ђурић Митру, запалили кућу и девет зграда 1914. године,
Ђурић Митру, старом једну годину, запалили десет зграда 1914. године,
Ђорђић Драгутину, старом 58 година, запалили две кошаре 1914. године,
Јанковић Ф. Петру, запалили две кошаре 1914. године,
Јовановић Алекси, стар 56 година, интерниран октобра 1914. године,
Маринковић Милоје, стар 20 година, интерниран 1915. године,
Марковић Иван, стар 20 година, убијен 1914. године,
Марковић Марко, стар 48 година, интерниран октобра 1914. године,
Марковић Милоју, старом 44 године, запалили кошару 1914. године,
Марковић Саво, стар 60 година, убијен октобра 1914. године,
Марковић Тодор, стар 64 године, хапшен и малтретиран 1916. године,
Миловановић Петар, стар 60 година, убијен октобра 1914. године,
Мићић Ивко, стар 70 година, убијен октобра 1914. године,
Младеновић Аксентија, стар 60 година, интерниран 1914. године,
Младеновић Аксентије, интерниран 1914. године,
Младеновић Драгомиру, старом 55 година, запалили кућу 1914. године,
Младеновић Милован, стар 65 година, убијен 1914. године,
Новаковић Живко, стар 51 године, интерниран 1916. године,
Ненадовић Јанку, старом 60 година, запалили кошару 1914. године,
Ненадовић Јовану, старом 62 године, запалили кошару и две колибе 1914. године,

Ненадовић Николији, старој 60 година, запалили кошару 1914. године,
Павловић Мило, стар 56 година, интерниран 1915. године,
Пантић Владимиру, старом 55 године, запалили две кошаре и две колибе 1914. године,

Перић Јелени, стара 60 година, запалили кошару 1914. године,
Петковић Аксентије, интерниран 1915. године и остао инвалид,
Петковић Аксентије, стар 55 година, интерниран 1915. године,
Симић Владимир, запалили му кошару и колибу 1914. године.
Симић Јулки, старој 40 година, запалили кошару 1914. године,
Симић Марко, старом 30 година, запалили колибу и кошару 1914. године,
Симић Радојло, старом 40 година, запалили кошару 1914. године,
Симић Совро, стар 67 година, интерниран 1917. године,

Симић Срећку, запаљена кошара у 1915. године,
Тешкић Никола, стар 55 година, убијен октобра 1916. године у Љубовији,
Тимотић Гвозден, старом 36 година, запалили кошару 1914. године,
Тимотић Мирко, старом 45 године, запалили кошару 1914. године,
Тимотић Никола, стар 53 године, интерниран октобра 1914. године,
Тишановић Јован, стар 58 године, убијен 1914. године,
Тишановић Петар, стар 22 године, убијен на путу за Шабац октобра
1914. године,

Тишановић Цветко, стар 30 година, убијен октобра 1916. године у
Љубовији,

Томић Живан, стар 35 година, интерниран 1915. године,

Томић Живко, стар 35 година, интерниран 1916. године,

Томић Тоша, стар 25 година, интерниран 1915. године,

Трифунковић Бојана, тучена и малтретирана 1916. године,

Трифунковић Гвозден, тучен од аустроугарске власти 1917. године,

Трифунковић Драгић, стар 52 године, убијен 1914. године,

Трифунковић Радојица, стар 52 године, интерниран 1914. године,

Филиповић Недељко, стар 50 година, убијен 1916. године,

Филиповић Раденко, стар 50 године, убијен 1916. године,

Овај списак су потписали председник суда Митар Младеновић и деловођа чије је потпис нечитак.⁹⁸

Геноцидно понашање аустроугарске војске изазвало је запрепашћење страних посматрача; они су били у неверици због свих тих свирепости, па и немоћни да се све те злочине објасне. Арчибалд Рајс је одмах поставио питање: како је могуће да се мирне, веселе Бечлије, очеви породица, одједном претворе у дивље звери. Он разлог томе налази у аустроугарској и немачкој штампи која је систематски, читаву деценију, сатанизовала српски народ, стварајући погодно тле за каснију дораду тих ставова од виших и нижих аустроугарских команди, виших и нижих аустроугарских официра и подофицира уочи саме инвазије. Таква дугогодишња пропаганда и непосредна упутства виших и нижих аустроугарских команди имали су знатна дејства. Но, чак и за Арчибалда Рајса остало је без објашњења питање зашто су се припадници једне европске културне царевине понашали горе неголи Азијати? Тешко је данас оценити који су припадници народа, засебно узев, од свих аустроугарских поданика испољили највећу крволочност и невиђени садизам. Аустријанци? Мађари? Хрвати? Муслимани? Чеси? Па и – Срби? Према неким историчарима, предњачили су, по свој прилици, Хрвати, нарочито припадници њихове 42. *вражје* дивизија и њени 25, 26, 27. и 28 пукови пучких усташа. Несхватљиве злочине чинили су нарочито у Поцерини, Мачви и Подрињу⁹⁹.

⁹⁸ Архив Југославије, Београд, Фонд МИП – IV Дирекција за уговоре, (фонд 334).

⁹⁹ Брана Димитријевић, Лука Николић, *Војска убица – Злочини аустроугарске војне силе у Мачви, Поцерини и Подрињу 1914. године*, Београд, 2014.

Ипак, окупатор је био поносан на оно што чини и очекивао је од грађана да га подрже. Др А. Ковач, цивилни комесар при Окружној команди у Ваљевоу, до рата професор на Правној академији у Кечкмету, објавио је два чланка у стручним немачким и мађарским новинама о организацији и раду ваљевске окружне окупационе управе. Народ ваљевског краја је за време трогодишње окупације преживео много тешких тренутка. Сваки покушај отпора окупатор је сурово кажњавао. Економска експлоатација је достигла невиђене размере.

Аустријанци су са старе цркве у Скадру однели тешко бронзано звоно и претопили га у гранате, а у Пецкој су направили пустош. Слично се десило и по њиховом доласку у Осечину. Опљачкане су куће и древна црква из које су однете многе вредне црквене иконе, записи и друге реликвије.

Ослобођење и уједињење

Окупација је трајала све до јесени 1918. Коначно, у септембру 1918. године извршен је пробој Солунског фронта на сектору српске војске (Добропољска битка) под врховном командом француског генерала – Франше д’Епераа, а по плану Врховне команде српске војске. У надирању на север, српска војска је најпре натерала бугарске трупа на капитулацију (29. септембра), а немачку војску разбила код Ниша, у борбама од 10. до 12. октобра 1918. године.

С тим у вези о Србима и српској војци Лојд Џорџ, председник британске владе и аутор мемоара о I светском рату забележио је: „Солунском офанзивом задат је смртни ударац Централним силама. Срби, које је предводио један од најталентованијих генерала овога рата, војвода Живојин Мишић, извели су операције са неодољивим јунаштвом. Навала Срба на непријатеља, који је био укопан у стене изнад њих, представља један од најсјајнијих подвига овога рата...”¹⁰⁰

Тек ових дана ваљевски историчар др Владимир Кривошејев¹⁰¹ установио је да је Ваљево у I светском рату коначно ослобођено 30. октобра 1918. године пошто су регуларне трупе српске војске ушле у град без борбе, без жртава и једног испалењеног места. Познато је да је први српски војник што је на коњу ујахао у тек ослобођени град на Колубари био познати ваљевски трговац и резервни официр Јован Ђорђевић. Истог дана у Ваљево је у оквиру планиране операције ушао и коњички извиђачки ескадрон под командом мајора Ивана С. Јовановића, растеравши нерегуларне комите. Та јединица, свечано дочекана од народа, прошла је кроз шпалир грађана дуж улица окићених заставама Србије и савезника које су Ваљевке претходних дана кришом шиле. Војску је са терасе Окружног суда говором поздравио адвокат Пера Марковић.

¹⁰⁰ „Из историјских докумената“, (новине) 15. септембар, Београд.

¹⁰¹ Слободан Ђирић, „Без испалењеног метка“, *Напред*, Ваљево, 25. октобар 2018, 5.

Долазак ослободилаца

Склањајући се пред незаустављивим продором српских снага после пробоја Солунског фронта, окупаторске снаге су Ваљево, као и нека друга насеља у северном делу Србије напустиле. По сазнању др Кривошејева кроз Ваљево су прошле још неке јединице без задржавања у свом походу ка северу и западу. Пошто се зна да је једна јединица из Ваљева продужила пут ка Лозници преко Осечине може се закључити да је тог или евентуално наредног дана коначно ослобођена и Осечина. Већ 1. новембра српска војска је ослободила престоницу Београд, а убрзо потом прешла и граничне реке Дрину, Саву и Дунав. Аустроугарска је 3. новембра а Немачка 11. новембра 1918. године потписала примирје са Антантом. Тиме је окончан војни део I светског рата, док је политички завршетак уобличен на Париској (Версајској) мировној конференцији (1919–1920).

У међувремену у Загребу, 24. новембра 1918. године, Народно вијеће Словенаца, Хрвата и Срба прокламовало је уједињење новоформиране Државе Словенаца и Хрвата са Србијом, а српска војска улазила је у Загреб, Сарајево и Љубљану. Два дана касније одлуком подгоричке Велике народне скупштине српског народа и Црна Гора се ујединила са Србијом, а претходног дана одлуком Велике народне скупштине у Новом Саду то је учинила и Војводина.

Заслугом српске војске коначно је могла да буде спроведена у дело стара идеја, поникла у XIX веку, а реализована 1. децембра 1918. године у

Београду проглашењем Уједињења Краљевине Србије са Државом Словенаца, Хрвата и Срба у заједничко Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца (Југославија). Српска војска је од почетка до краја I светског рата мобилисала укупно 7.007.000 људи.¹⁰²

О Србима и српској војсци француски генерал Франше д'Епере, командант савезничке војске на Солунском фронту записао је:

„То су сељаци скоро сви. То су Срби тврди на муци, трезвени и несаломиви; то су људи слободни, горди на своју расу и господари својих њива.

„Али дошао је рат. И ето, како су се на мах, за слободу земље, ти сељаци, без напора, претворили у војнике и ратнике најистрајније и најбоље од свих.

„То су сјајне трупе, створене од издржљивости и полета, због који сам горд што сам их водио, раме уз раме са војницима Француске у победоносној слободу њихове отаџбине...“

Рат је завршен, умукли су топови, нестало је окупаторских војника и убијања, малтретирања и пљачкања, интернирања у логоре и терања на свакојаке кулуке. Преживели ратници почели су се враћати својим проређеним породицама, згариштима и све приметљивијим крстовима. Нажалост, понеког од њих није имао ко да дочека и загрли. Није ни мали број оних који су остали без ноге, руке или неког другог дела тела и тако трајно постали ратни војни инвалиди и неспособни да пристojно живе од свога рада.

Ако је судити по масовности учесника и страдалих ратника учешће становника осечанског краја у тим ратовима било је значајно и по броју и по оствареном доприносу. Сви они су се мање или више храбро и пожртвовано борили. Многи су и погинули, бројни рањени или нестали у тим окршајима. Посмртни остаци већине њих никад нису доспели у место где су претходно боравили. Углавном су и сахрањени тамо где су усмрћени. Ипак, у знак поштовања и захвалности неким од њих су родитељи, супруге, деца и други сродници у месту ранијег боравка подизали споменике. За допринос у борби и слободу многи су и одликовани (орденима, медаљама, споменицама...), други похваљивани и награђивани, трећи унапређивани у више чинове, а активни официри добијали више положаје.

Бројне куће по осечанским насељима остале су без мушких потомака и неке од њих су врло брзо биле затворене и угашене. На ретко којој кући није се вијорио црни барјак. Ретки су били и они погинули чија су тела допремљени кући и ту сахрањени. Већина их је остала на ратишту у масовним гробницама, поједини и несахрањени.¹⁰³

Рат је престао, али је битка настављена. Битка за голи живот и преживљавање, тако да је и то допринело брзом забору тих страдалника.

¹⁰² Н. Јовановић, *Енциклопедија...*, 484.

¹⁰³ Љупко Миловановић, *Хроника Горњег Црниљева*, Осечина, 2010, 90.

РАТНЕ ЖРТВЕ

Ниједан рат није прошао, а да у њему није било учесника и страдалника и из осечанског краја. Многи који су учествовали у тим ратовима нажалост нису имали прилику да се врате својим кућама и бар још једном загрле своје најдраже и с њима поделе радост сусрета у слободи. Њих је и држава заборавила јер их, сем часних изузетака, ни у матичне (црквене) књиге умрлих није уписала. Тек након 12 година од завршетка Првог светског рата, тачније почетком 1930, сачињен је први и једини попис погинулих и умрлих у ратовима 1912–1918. године. За те активности били су задужени општински судови у Србији; спискови са именима пописаних жртава чувају се у Војном архиву у Београд. Међутим, тамо спискова за Колубарски округ нема. Не зна се тако да ли је тај попис уопште обављен, да ли су евентуални спискови предати архиву и, ако су постојали, шта се с њима десило.

Невероватно звучи податак да ни у једном од поменутих ратова нису вођене прецизније евиденције страдалих. Чак и тамо где је то по службеној дужности рађено нису вођене јединствене евиденције страдалих. Једни су у те спискове уносили и податке о умрлим од разних заразних болести и жртвама терора (тзв. цивилне жртве), док су у већини случајева само пописивани погинули или умрли од последица повреда задобијених на бојиштима (војни обвезници). Чак и тамо где постоје спискови страдалника они нису рађени на истоветан начин. Негде су уношени основни биографски подаци о погинулим или умрлим, у другим су забележени само име и презиме и године рођења и смрти страдалих, у трећим само име и презиме ратних жртава.

Огроман допринос у спознаји размера српских жртава у Великом рату дао је велики српски пријатељ и хуманиста, форензичар др Рудолф Арчибалд Рајс. Он је где год је то могао пописивао, поименично утврђујући од чега и како су страдали Срби у Великом рату. Сем места где су уморени Рајс је записивао да ли су жртве стрељане, убијене ножем, обешене или смртно претучене. У данашњем подручју града Шапца смртно је страдало од Аустроугара 697 мушкараца и чак 321 жена. Многе особе су убијене на најсвирепији начин.

Списак страдалих Осечанаца у ратовима 1912–1918. године представља поменик за сва времена.

БАСТАВ

Бастав је ратарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа на долинским странама Баставског потока и левој долинској страни речице Пецке, леве притоке Јадра. Налази се западно од локалног пута Осечина–Пецка, а удаљено је осам километара од Осечине. Површина сеоског ата-ра је 1.289 хектара, а обрадивог земљишта 731 хектар. Просторно се развија у висинском појасу од 240 до 360 метара надморске висине.

Убраја се у старија насеља а основано је на месту где има значајних трагова старе насељености (неолитско насеље, тумули из бронзаног доба и др). Помиње се 1528. године са 11 домова у аустријским списима. У селу се налази комплекс старих грађевина са двориштем, познат као **Тешманов конак** у коме је живео Теодор Солдатовић Тешман, марвени трговац, рађевски капетан и начелник Подринског округа, и тај комплекс представља непокретно културно добро.

Према попису из 2011. године било је 477 становника у 155 домаћинстава и 195 станова. У домаћинству живи просечно 3,29 становника чија просечна старост износи 45,8 година.

ВАСИЋ Марка МИЛОРАД – Милан, рођен 27. октобра 1868, женио се три пута (Милевом, Милицом и Јулком), отац петоро деце (Видосаве, Јеве, Душанке, Живана и Марка), редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро у болници у Скадру (Албанија) 28. децембра 1915. године.¹⁰⁴

ВАСИЋ Тодора НОВАК, рођен 1889, ожењен Живаном (рођ. Ђурић из Мојковића код Крупња), отац једног детета, као војни обвезник погинуо 1914. године у борби против Аустроугара на Еминовим водама на Гучеву.

ВУКОВИЋ ВАСИЛИЈЕ, стар 20 година, неожењен, оболео од туберкулозе и умро 20. фебруара 1916. године у Баставу.

ГАЈИЋ ИВАНА, стара 56 година, рођена у Гуњацима, супруга Јована, оболела и умрла 15. децембра 1912. године у Баставу.

ГАЈИЋ НИКОЛА, стар 70 година, ожењен, оболео од грипа и умро 18. августа 1918. године у Баставу.

ГАЧИЋ Љубомира БОГИЋ, рођен 20. августа 1896, ожењен Зорком (рођ. Марковић из Бастава), отац два сина близанца (Миливоја и Видоја) војник – коморција муницијске колоне, са коњима и колима, Немци га натерали у муљ у Скадарско језеро, где се утопио 1915. године.

¹⁰⁴ Томислав Пантелић у књизи *Село Бастав* (Шабац, 2003, 36) наводи да је учествовао у свим биткама Дринске дивизије од 1912. до 1918. године, па и у пробоју Солунског фронта и да је погинуо негде код Ниша при ослобођењу Србије.

ГАЧИЋ Луке РАДОЈЕ, рођен 25. марта 1893, неожењен, као војни обвезник погинуо 1913. године у борби против Турака на Овчем пољу.

ГРУЈИЋ Радомира ТИКОМИР, рођен 1887, ожењен Милицом (рођ. Марковић), отац двоје деце (Пелодије и Живка), као војни обвезник српске војске погинуо 1914. године у Колубарској бици.

ДИМИТРИЈЕВИЋ Милана ЛУКА, живео шест година, оболео од запаљења плућа и умро 17. априла 1913. године у кући својих родитеља у Баставу.

ЂУРЂЕВИЋ Милована ВЕЛИМИР, рођен 27. фебруара 1878, ожењен Крстином (рођ. Ранковић из Бастава) отац дванаесторо деце (Андрије, Радојке, Гвозденије, Стоје, Станије, Станка, Живка...), као војни обвезник страдао 1915. године у Албанији.

ЂУРЂЕВИЋ Велимира ЖИВКА, живела три године, умрла од кашља 3. маја 1914. године у Баставу.

ЂУРЂЕВИЋ Радомира МИЛУТИН, живео три године, умро од кашља 18. маја 1914. године у Баставу.

ЂУРЂЕВИЋ Томе СРЕТЕН, рођен 1885, неожењен, као ађутант команданта пука по повратку са Солунског фронта оболео од шпанске грознице и умро 1918. године у болници у Алексинцу.

ЂУРЂЕВИЋ СТОЈА, стара 12 година, оболела од туберкулозе и умрла 5. јануара 1917. године у Баставу.

ЂУРЂЕВИЋ ЦВЕТА, стара 38 година, домаћица, рођена у Шљивови код Крупња, супруга Радомира, оболела од туберкулозе и умрла 15. априла 1916. године у Баставу.

ЂУРИЋ МИЛЕВА, стара 47 година, домаћица, супруга Милисава из Комирића, оболела од великих богиња и умрла 24. марта 1914. године у Комирићу.

ЂУРИЧИЋ Ивана ЖИВКО, рођен 20. августа 1892, ожењен Стеванијом из Остружња, без порода, као војни обвезник страдао у Албанији 1916. године.

ЂУРИЧИЋ Ивана ЈОВАН, живео шест месеци, оболео од богиња и умро 17. фебруара 1914. година у Баставу.

ЂУРИЧИЋ Павла МИЛЕНКО, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо у борби на Кочобеју 13. септембра 1916. године.

ЖИВАНОВИЋ МИЛОЈКА, стара 15 година, неувдата, оболела од туберкулозе и умрла 26. марта 1914. године у Баставу.

ИВАНОВИЋ Ивана СМИЉКА, стара 11 година, оболела од грипа и умрла 18. октобра 1918. године у Баставу.

ЈОВАНОВИЋ ДЕСПОТ, рођен 1845, страдао 9. јануара 1915. године у аустроугарском логору Нежидер. Сахрањен у гробници 439.

ЈОВИЋ БОЖАНА, рођена у Врбићу код Крупња, стара 31 годину, домаћица, супруга Милорада, умрла од грипа 14. октобра 1918. године у Баставу.

ЈОВИЋ Станка ДАНИЛО, рођен 1888. године, земљорадник, нежењен, као војни обвезник умро на Крфу 1916. године.

ЈОВИЋ КРСТИНА, рођена у Дробњацима, супруга Радована, оболела од туберкулозе и умрла 24. септембра 1917. године у Баставу.

ЈОВИЋ КРСТИНА, стара 40 година, домаћица, Чедомирова супруга, оболела од грипа и умрла 8. октобра 1918. године у Баставу.

ЈОВИЋ Илије МАРКО, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо у борби на Браздастој коси 17. новембра 1916. године.

ЈОВИЋ МИЛИЦА, стара 42 године, рођена у Белој Цркви код Крупња, удовица Ранисава, оболела од грипа и умрла 11. октобра 1918. године у Баставу.

ЈОВИЋ МИЛОРАД, стар 18 година, нежењен, оболео од грипа и умро 11. октобра 1918. године у Баставу.

ЈОВИЋ Станка НИКОЛА, рођен 1879. године, ожењен Крстином, (рођ. Јевтић из Рађевских Става), отац троје деце (Ђурђије, Борке и Величка), као војни обвезник погинуо у борби на Гучеву 1914. године.

ЈОВИЋ Милана СЕЛИМИР, живео два месеца, оболео од богиња и умро 1. априла 1914. године у Баставу.

ЈОВИЋ Рајка ТИХОМИР, рођен 27. септембра 1903. године, дечак – цивил убили га Немци 1914. године.

КОВАЧЕВИЋ ЛЕПОСАВА, стара 23 године, домаћица, супруга Цветка у Рађевским Ставама, умрла 18. октобра 1918. године у Баставу.

КОСТИЋ ПАВЛИЈА, стара 40 година, рођена у Гуњацима, супруга Антонија, оболела од запаљења плућа и умрла 4. новембра 1912. године у Баставу.

КОСТИЋ СПАСЕНИЈА, стара 55 година, рођена у Гуњацима, супруга Живана, оболела и умрла од запаљења плућа 30. јануара 1913. године у Баставу.

КРСТИЋ Миладина ГВОЗДЕНИЈА, живела годину и по дана, оболела од туберкулозе и умрла 13. октобра 1916. године у Баставу.

КРСТИЋ МИЛОЈКА, стара 25 година, домаћица, супруга Миладина, оболела од туберкулозе и умрла 26. маја 1916. године.

КРСТИЋ Чедомира ТИЈОСЛАВ, живео годину дана, оболео од богиња и умро 29. априла 1914. године у Баставу.

ЛАУШЕВИЋ МИЛИВОЈЕ, свештеник баставски у Белој Цркви код Крупња, војни свештеник 5. пешадијског пука 1. позива, а после 3. завојништа Дринске дивизије. Умро у Баставу за време Првог светског рата.

МАРКОВИЋ АКСЕНТИЈЕ, стар 21 годину, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 24. августа 1916. године.

МАРКОВИЋ Радомира АНТОНИЈЕ, живео осам месеци, оболео од богиња и умро 1. априла 1914. године у Баставу.

МАРКОВИЋ Милорада БОГОЉУБ, рођен 30. марта 1899. године, ожењен Станијом, отац двоје деце (Загорке и Адама), као војног обвезника заклали га ноћу Бугари у борби на Брегалници 30. јуна 1913. године.

МАРКОВИЋ Владислава БОРИСАВ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, тешко рањен у борби на Кајмакчалану, и умро 3. септембра 1916. године.

МАРКОВИЋ Милорада ВИТОМИР, рођен 1891. године, нежењен, као војни обвезник заклан од Бугара у борби на Брегалници 30. јуна 1913. године.

МАРКОВИЋ Гроздане ВЛАДАН, живео 14 месеци, оболео од шарлаха и умро 18. априла 1913. године у Баставу.

МАРКОВИЋ Милорада ЖИВКО, рођен 14. марта 1895. године, нежењен, као регрут српске војске нестало приликом одступања преко Албаније 1915. године.

МАРКОВИЋ Макевије РАДОМИР, рођен 1. маја 1875. године, ожењен Милевом (рођ. Милосављевић из Беле Цркве), отац једанаесторо деце (Чеде, Милана, Светислава, Душана, Милице, Видосаве, Станоја, Ранисава, Антонија...), као редов погинуо у борби на Костајничком вису 1914. године.

МАРКОВИЋ РАНЂИЈА, стара 30 година, удовица Драгутина, оболела од запаљења плућа и умрла 7. јуна 1914. године у Баставу.

МАРКОВИЋ Љ. СВЕТИСЛАВ, стар 25 година, нежењен, умро од туберкулозе 21. маја 1918. године у Баставу.

МАРКОВИЋ Радомира ЧЕДО, рођен 1894. године, погинуо у борби против Немаца на Дунаву код Смедерева 1915. године.

МИЈАТОВИЋ НЕРАНЦА, стара 51 годину, рођена у Баставу, удовица Радована из Рађењских Става, оболела од грипа и умрла 14. октобра 1918. године у Рађењским Ставама.

МИЛОВАНОВИЋ ЖИВОЈИН, стар 23 године, ожењен, погинуо хицем из пушке 12. маја 1913. године у Баставу.

МИЛОВАНОВИЋ Живка МИЛАН, живео годину дана, оболео од великог кашља и умро 17. јуна 1914. године у Баставу

МИЛОВАНОВИЋ Макевије МИЛАН – Мика, рођен 1891. године, нежењен, као војни обвезник погинуо у борби против Аустроугара на Гучеву 1914. године. Сахрањен у месту рођења.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛЕВА, стара 59 година, супруга Василија, оболела од запаљења плућа и умрла 28. априла 1914. године у Баставу.

МИЛОВАНОВИЋ Мијаила МИЛОРАД, рођен 14. септембра 1867. године, женио се два пута (Илинком Филиповић из Шљивове код Крупња и Зорком Цветиновић из Бастава), отац десеторо деце (Даринке, Томке, Цвете, Живорада, Сретена, Душана, Крстивоја, Душанке и једног некрште-ног детета) као војни обвезник, погинуо 1916. године у борбама на Лерину код Солуна.

МИЛОВАНОВИЋ Макевије СВЕТОЗАР, рођен 1889. године, нежењен, редов 1. чете 2. батаљона 23. пешадијског пука, умро од последица рањавања шрапнелима 7. октобра 1916. године. Сахрањен на гробљу села Доњи Врбени.

МИТРОВИЋ ДАРИНКА, стара 26 година, домаћица, супруга Матије из Равнаје код Крупња, умрла од скрофулозе 25. јануара 1915. у Баставу.

МИТРОВИЋ Живојина ДРАГУТИН, рођен 2. јуна 1891. године, нежењен, као војни обвезник 2. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо у борби против Немаца код Смедерева 22. октобра 1915. године.

МИТРОВИЋ Живојина МИЛАН, рођен 1886. године, ожењен Босиљком (рођ. Благојевић из Рађевских Става), отац једне кћи (Негосаве), као војни обвезник погинуо у борби на Овчем пољу 17. јуна 1913. године.

МИТРОВИЋ СТАНИЈА, стара 23 године, супруга Милорада, оболела од тифуса и умрла 9. октобра 1912. године у Баставу.

МИЋИЋ ДРАГИЊА, стара 51 годину, супруга Милана, оболела од запаљења плућа и умрла 22. априла 1917. године у Баставу.

МИЋИЋ ЖИВКА, стара 63 године, супруга Илије, оболела од запаљења плућа и умрла 6. октобра 1913. године у Баставу.

МИЋИЋ МИРОСЛАВА, стара 17 година, неувдата, оболела од туберкулозе и умрла 13. октобра 1916. године у Баставу.

МЛАДЕНОВИЋ Милоја БОГОЉУБ, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо у борби на Браздаској коси 30. новембра 1916. године.

МЛАДЕНОВИЋ Саве ЖИВАН, рођен 1894. године, нежењен, као војни обвезник погинуо у Колубарској бици на Рајцу код Љига 1914. године.

МЛАДЕНОВИЋ Аксентија ЉУБОМИР, рођен 1883, нежењен, као редов погинуо у Колубарској бици на Рајцу код Љига 1914. године.

МЛАДЕНОВИЋ Филипа МАРКО, рођен 1889. године, војни обвезник погинуо у борби против Аустроугара на Каменичком брду 1914. године.

МЛАДЕНОВИЋ Саве МИЛОЈЕ, рођен 1884, ожењен Цветом (рођ. Јовић из Мојковића код Крупња), отац троје деце (Будимира, Данице и Миодрага), као редов учествовао у I светском рату, вратио се кући у Бастав и умро 18. октобра 1918. године.

МЛАДЕНОВИЋ Милована МИЛОРАД – Миладин, рођен 6. новембра 1862, два пута се женио (најпре Петријом – Петром Ристивојевић из Белотића, а потом Босиљком Гачић из Бастава), отац једанаесторо деце (Босиљке, Богољуба, Димитрија, Драгиње, Лепосаве, Милана, Бојане, Стоје, Љубинке, Савка и Загорке), као цивил оболео од шпанске грознице и умро у Баставу 19. октобра 1918. године.

МЛАДЕНОВИЋ Филипа МИЛОРАД, рођен 23. јула 1894, нежењен, као редов учествовао у I светском рату и пробоју Солунског фронта и кад се враћао страдао октобра 1918. године.

МЛАДЕНОВИЋ Филипа МИРКО, рођен 1889, нежењен, као војни обвезник погинуо 1914. године у борби против Аустроугара на Каменичком брду.

МЛАДЕНОВИЋ Радомира МИРОСЛАВ, живео две године, умро од кашља 24. јуна 1914. године у Баставу.

МЛАДЕНОВИЋ Гвоздена ЦВЕТА, живела годину дана, оболела од богиња и умрла 24. јануара 1914. године у Баставу.

НИКОЛИЋ (Антонић) Милутина МАРКО, рођен 1867, ожењен Милицом (рођ. Ракић из Беле Цркве код Крупња), као војни обвезник нестало у Албанији 1916. године.

ОСТОЈИЋ ДРАГИЊА, стара 54 године, рођена у Баставу, домаћица, удова Милисава из Комирића, оболела и умрла 13. јануара 1915. у Комирићу.

ПЕТРОВИЋ Живојина БОГОЉУБ, живео годину и по дана, оболео од шарлаха и умро у Баставу 15. децембра 1912. године,

ПЕТРОВИЋ Марка ДИМИТРИЈЕ, рођен 4. марта 1881. године, ожењен Крсманијом (рођ. Стајчић из Беле Цркве код Крупња), отац две кћери (Зорке и Стане), као редов погинуо у борби на Гучеву 1914. године.

ПЕТРОВИЋ Тривуна ПЕТАР, рођен 24. маја 1881. године, ожењен Ружицом, отац петоро деце (Алимпија, Милојке, Радована, Живке и Милке), као редов 2. позива заробљен и интерниран у Мађарску, где је страдао 23. маја 1917. године. Подигли су му споменик у породичном дворишту поред пута.

ПЕТРОВИЋ Марка СВЕТО, ожењен Стојом (рођ. Васић из Бастава), отац двоје деце (Владана и Анке), као редов страдао на Крфу 1916. године.

ПОПОВИЋ МИЛЕВА, стара 61 годину, удовица Степана из Врбића код Крупња, оболела од грипа и умрла у јесен 1918. године у Врбићу.

РАНКОВИЋ Трифуна ЈЕРЕМИЈА, рођен 1887, ожењен Стаменом, отац две кћери (Даринке и Станије), као војни обвезник погинуо 6. новембра 1912. године у борби против Турака на Алинцима у Македонији.

РАНКОВИЋ Трифуна МИЛАН, рођен 1890, ожењен Мирославом, отац једне кћери (Станије), као редов погинуо 3. децембра 1914. године у Колубарској бици на Рајцу.

РИСТИВОЈЕВИЋ Благоја СРЕТЕН, живео две године, оболео од кашља и умро 2. јуна 1914. године у Баставу.

РИСТИЋ МИЛОРАД рођен 1865. године у Крупњу, стар у Баставу, ожењен Косаром (рођ. Ивановић из Бастава), отац петоро деце (Драгољуба, Надежде, Мићана, Властимира и Сеје), убијен од хајдука Ивића у Баставу 25. јуна 1917. године.

СИМИЋ БОСАНКА, стара 32 године, рођена у Белој Цркви код Крупња, супруга Ивана из Бастава, оболела и умрла од грипа 15. октобра 1918. године у Баставу.

СИМИЋ Димитрија ВЕЛИЗАР, рођен 14. јула 1896. године, неожењен, као редов погинуо у борбама при образовању Солунског фронта 1916. године.

СИМИЋ Нестора СВЕТОМИР, рођен 1885, ожењен Милицом, отац једног сина (Цветка), као редов погинуо у борби на Гучеву 1914. године.

СИМИЋ Богосава СВЕТОЗАР – Свето, рођен 1873. године, ожењен Веселом (рођ. Марковић из Шљивове код Крупња), отац седморо деце

(Борке, Николије, Персиде, Стоје, Андријане, Загорке и Остоје), као војни обвезник страдао 1915. године при повлачењу кроз Албанију.

СОЛДАТОВИЋ АНЂЕЛИЈА стара 19 година, неувата, оболела од туберкулозе и умрла 4. јануара 1917. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ Андрије БЛАГОЈЕ, рођен 1885. године, као цивил убијен од Немаца у Баставу 1914. године. Место на коме је убијен мештани зову Благојев гроб.

СОЛДАТОВИЋ Милана БОГДАН, рођен 1890. године, свршени економ на свом поседу, неожењен, као редов – коњаник учествовао у I светском рату, утопио се 1915. године у реци Дрим.

СОЛДАТОВИЋ Симе БОГДАН, живео три године, умро од кашља 19. јула 1916. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ БОРИСАВ, стар 30 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 27. јануара 1914. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ ВЛАСТИМИР, живео девет година, добио запаљења мозга и умро 7. јануара 1917. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ ВОЈИН, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 3. фебруара 1914. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ Марка ВОЈИСЛАВ, рођен 28. октобра 1872. године, ожењен Персом (рођ. Стевановић из Братачића), отац осморо деце (Андрије, Милоша, Живка, Живке, Мирићије, Лепосаве, Вукосаве и Сретена), оболео од тифуса и умро 3. фебруара 1914. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ Марка ДАНИЛО, рођен 22. јула 1870. године, ожењен Милевом (рођ. Поповић из Врбића код Крупња), отац четворо деце (Јакова, Анђелије, Миленије и Андријане), оболео од шпанске грознице и умро пред крај 1914. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ Андрије ЂУРИЦА, рођен 1877. године, ожењен Драгињом, као војни обвезник страдао приликом повлачења преко Албаније 1915. године.

СОЛДАТОВИЋ Данила ЈАКОВ, рођен 8. новембра 1894. године, неожењен, као војни обвезник страдао 1915. године и са острва Видо бачен у море.

СОЛДАТОВИЋ МИЈАИЛО, стар 70 година, трговац, углавном стар и радио у Шапцу, ожењен, убијен од хајдука Ивића 25. јуна 1917. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ Радомира МИЈАТ, рођен 21. маја 1895. године, неожењен, као војни обвезник нестао 1915. године у I светском рату.

СОЛДАТОВИЋ Николе МИЛАН, рођен 1850. године, трговац-извозник, ожењен Милевом кћерком Мићана Ристића, трговца из Крупња, отац осморо деце (Јована, Лепосаве, Наце, Ивана, Марије, Светислава, Богдана

и Богољуба), живео и радио у Шапцу, убио га хајдук Ивић 25. јуна 1917. године у Баставу.¹⁰⁵

СОЛДАТОВИЋ МИЛОРАД, стар 35 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 4. новембра 1913. године у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ (Кекић) Симе МИХАИЛО – Милан, рођен 25. августа 1854. године, трговац, ожењен Крсманијом, отац десеторо деце (Петра, Милорада, Милице, Милојке, Радојке, Стане, Симе, Ружице, Станије и Дује), као цивила убили га 1914. године Немци код његове куће у Баставу.

СОЛДАТОВИЋ Радомира СВЕТИСЛАВ, рођен 10. октобра 1882. године, ожењен Драгињом, отац двоје деце (Борке и Милосава), као војни обвезник погинуо 1914. године на положају Бојичица код Ваљева.

СТАНИЋ АНГЕЛИНА, домаћица, удовица Живка из Рађевских Става, оболела од грипа и умрла 8. октобра 1918. године у Рађевским Ставама.

СТЕВАНОВИЋ ЈУЛКА, стара 55 година, супруга Драгића из Комирића, оболела од запаљења плућа и умрла 22. децембра 1913. године у Комирићу.

СТОЈЧИЋ ЛЕПОСАВА, стара 38 година, рођена у Равнаји код Крупња, супруга Милана, оболела и умрла 12. марта 1916. година у Баставу.

ТЕШИЋ ДРАГУТИН, стар 23 године, земљорадник, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 22. фебруара 1914. године у Баставу

ТИМОТИЋ (Милошевић) ДРАГОМИР, стар 55 година, ожењен, након дужег боловања умро 16. децембра 1913. године у Баставу.

ТИМОТИЋ КРСМАНИЈА, стара 55 година, удовица Драгомира, оболела од тифуса и умрла 27. децембра 1913. године у Баставу.

ТРИФУНОВИЋ РАДИСАВ, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, допремљен 31. јануара 1916. године у болницу на острву Видо где је преминуо 7. фебруара 1916. године.

ЦВЕТИНОВИЋ Миодрага РАДОЈЕ, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 4. октобра 1916. године у борби на Рововској коси.

¹⁰⁵ Према писању Миодрага Гајића у књизи *Страдање Шапчана у ратовима 1912–1918* (Шабац, 2010, 89) страдао је 29. јула 1917. године у Баставу.

БЕЛОТИЋ

Белотић је ратарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Сместено је на левој долиној страни Јадра и његове притоке Пецке. Удаљено је шест км северозападно од Осечине, а западно од пута Ваљево–Осечина–Лозница. Површина сеоског атара износи 1.367, а обрадивог земљишта 1.014 км². Простире се у висинској зони од 190 до 300 метара апсолутне висине.

Спада у стара српска насеља, а образовано је на локалитету неког ранијег насеља где су откривени археолошки материјал из бронзаног доба, остаци „маџарског гробља“, маџарске карауле, средњовековног православног храма Светог архангела Гаврила, турског гробља и сл. Сматра се да је постојало у VII и VIII веку. Помиње се 1528. године са 11 кућа.

Указом Његовог величанства краља Петра I одобрено је решење Народне скупштине у редовном сазиву за 1. октобар 1909. године, од маја 1910. године „да се село Белотић одвоји од своје садашње општине комирићанске, у срезу рађевском, округа подринског и споји са општином белоцркванском у истом срезу и округу.“¹⁰⁶

Према попису из 2011. године Белотић је имао 538 становника у 200 домаћинстава и 326 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 2,87, а просечна старост становништва износила је 46,1 годину.

БЕГОВИЋ МИЛАН, ожењен, у I светском рату мобилисан и погинуо; његова хрома супруга кад је чула за његову судбину се обесила.

БЛАГОЈЕВИЋ МИЛОВАН, ожењен, као редов учествовао у I балканском рату и умро 25. новембра 1912. године у Љешу (Албанија).

БЛАГОЈЕВИЋ МИЛУТИН, стар 21 годину¹⁰⁷, као редов 5. пешадијског пука заробљен и интерниран у аустроугарски логор Нађмеђер (Мађарска) где је оболео од пегавог тифуса и умро 2. фебруара 1915. године.

БЛАГОЈЕВИЋ МИРОСЛАВА, стара 17 година, неудата, оболела од туберкулозе и умрла 5. септембра 1917. године у Белотићу.

БОЈАНИЋ СТАНА, рођена у Врбићу код Крупња, оболела од запаљења плућа и умрла 1. јануара 1918. године у Белотићу.

БРАДОЊИЋ (Крстић) ИЛИНКА, стара 62 године, супруга Срећка из Комирића, оболела од туберкулозе и умрла 29. априла 1914. године у Комирићу.

¹⁰⁶ Полицијски гласник, Београд, 1910, бр. 10, 73.

¹⁰⁷ Ђуковић пише (страна 200) да је рођен у Белотићу, Подрински округ. Насеља истог имена постоје још и у Рађевском и у Посавотамнавском срезу.

БУДИМИРОВИЋ СВЕТОЗАР, стар 41 годину, учествовао у I светском рату као редов б. пешадијског пука *престолонаследника Александра* Дринске дивизије, умро од дизентерије 12. јануара 1915. године у логору Нађмеђер (Мађарска).

ВАСИЛИЋ Драгомира ВАСИЛИЈЕ – Васа, стар 18 година, као редов последње одбране младића при 5. пешадијском пуку 2. позива погинуо 27. јануара 1913. године на Брдици пред Скадром.

ВАСИЛИЋ Јована ДОБРОСАВ, ожењен, отац две кћери (Лепосаве и Зорке), као редов учествовао у I светском рату и погинуо на Гучеву 1914. године.

ВАСИЛИЋ Сређка ИВКО, ожењен, отац двоје деце (Радована и Зорке), као редов 2. позива погинуо у борби против Турака на Брдици пред Скадром 27. јануара 1913. године.

ВАСИЛИЋ Јована МИЛОРАД, ожењен, отац троје деце (Даринке, Драгића и Гвозденије), редов, учествовао у I светском рату и страдао у зиму 1915. године при одступању кроз Албанију.

ВАСИЉЕВИЋ АЛЕКСА, стар 26 године, неожењен, оболео од грипа и умро 3. новембра 1918. године у Белотићу.

ВАСИЉЕВИЋ Слободана СТАНИСЛАВА, живела две године, оболела од кашља и умрла 28. јуна 1916. године у Белотићу

ВИЋИЋ ЖИВОЈИН, војни обвезник – профитант колоне 17. пешадијског пука, умро 27. августа 1916. године у болници Седес код Тулона у Француској. Сахрањен на болничком гробљу у Седесу.

ДАНИЛОВИЋ Милана СРЕТЕН, живео годину дана, оболео од кашља и умро 22. априла 1916. године у Белотићу.

ДИМИТРИЈЕВИЋ СВЕТОЗАР, рођен 1858. године, заробљен и спроведен у аустроугарски логор Нежидер где је страдао 24. јуна 1916. године. Сахрањен у гробници број 3139.

ДРАГУТИНОВИЋ Ј. МИЛОРАД, резервни пешадијски поручник-водник у 4. чети 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, погинуо 30. септембра 1915. године у Кртинској код Обреновца.

ДРАГУТИНОВИЋ Милорада МИРОСЛАВА, живела девет година, оболела од запаљења плућа и умрла 27. јуна 1918. године у Белотићу.

ЂУРИЧИЋ ЦВЕТКО, стар 35 година, земљорадник, ожењен, оболео од грипа и умро 18. новембра 1918. године.

ЂУРИЧИЋ СРЕТЕН, стар 12 година, оболео од тифуса и умро 27. новембра 1912. године у Белотићу.

ЈАНКУЛОВИЋ ВЕЛИМИР, стар 26 година, земљорадник, ожењен, оболео од шкрофулозе и умро 17. јула 1913. године у Белотићу.

ЈЕВТИЋ АНИЦА, стара 28 година, супруга Стевана из Завлаке код Крупња, оболела и умрла 3. марта 1914. године у Завлаки.

ЈЕРЕМИЋ Милана ТОМАНИЈА, стара 22 године, као избеглица умрла 7. новембра 1914. године у Азањи код Смедеревске Паланке.

ЈОСИПОВИЋ¹⁰⁸ ДРАГОМИР, интерниран у аустроугарски логор Нађмеђер где је умро од шпанске инфлуенце 14. децембра 1918. године. Сахрањен на Римокатоличком гробљу Ипољске Шаки, ред 39, гроб 28.

ЈОСИПОВИЋ ДРАГУТИН, стар 22 године, редов 4. чете 1. батаљона 14. пешадијског пука, умро од задобијених повреда 31. јануара 1917. године у енглеској болници у Соровићу.

ЈОСИПОВИЋ ЈОВАН, стар 25 година, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 18. априла 1917. године у Белотићу.

КОСТИЋ Милана ВЛАСТИМИР, живео годину и по дана, оболео од шарлаха и умро 9. новембра 1913. године у Белотићу.

ЉУБИНКОВИЋ Стевана ЈЕВРЕМ, ожењен, отац две кћери (Миленије и...), као обвезник 3. позива погинуо на мосту иза Ваљева у Колубарској бици 1914. године.

ЉУБИНКОВИЋ Стевана МИЛИНКО, удовац, умро од ратних патњи и туге за изгубљеним сином у Белотићу 1913. године.

ЉУБИНКОВИЋ Милинка МИЛОРАД, ожењен, отац двоје деце (Стојана и Драгића), као редов учествовао у I балканском рату и страдао на Брдици пред Скадром 27. јануара 1913. године.

ЉУБИНКОВИЋ Стевана ПЕТАР, ожењен, није имао деце, као редов српске војске учествовао у I светском рату и нестало.

ЉУБИНКОВИЋ СТЕПАНИЈА, стара 16 година, неудата, оболела од туберкулозе и умрла 26. априла 1916. године у Белотићу.

МАКСИЋ МИЛАН, интерниран у аустроугарски логор Нађмеђер, где је оболео од туберкулозе и преминуо 19. јануара 1915. године.

МАРЈАНОВИЋ АНИЦА, стара 61 годину, супруга Лазара из Завлаке код Крупња, оболела од запаљења плућа и умрла 22. децембра 1912. године у Завлаци.

МАТИЋ АНДРИЈАНА стара 14 година, оболела од туберкулозе и умрла 5. марта 1917. године у Белотићу.

МАТИЋ Ж. МАРКО, ожењен, редов 2. позива, погинуо у борби против Турака 27. јануара 1913. године на Брдици пред Скадром у Албанији.

МИЛОСАВЉЕВИЋ МИЛУТИН, стар 32 године, као редов 1. пешадијског пука *Милоша Великог* учествовао је у I светском рату и страдао.

МИТРОВИЋ Николе МАРКО, стар 18 година, као припадник последње одбране младића учествовао у I светском рату и страдао.

ПЕТРОВИЋ Марка БОГОСАВ, отац пет синова (Сретена, Милана, Нинка, Живка и Драгића), као цивил у јесен 1915. године повлачио се за српском војском, заробио га непријатељ и упутио у логор Младеновац где му се губи сваки траг.

ПЕТРОВИЋ, (рођ. Мијаиловић) ЈЕЛЕНА, стара 35 година, мајка петоро деце (Данојле, Новака, Величка, Даринке и Живка), удова Владимира из Осечине, оболела од пегавог тифуса и умрла 3 марта 1915. године у Осечини, а сахрањена на војничком гробљу код цркве.

¹⁰⁸ Ђуковић је записао (страна 364) да се презива Јосифовић.

ПЕТРОВИЋ Богосава МИЛАН, ковач, ожењен Мирјаном, отац двоје деце (Чедомира и Катарине), војник 2. коњичког пука *Цара Душана*, повлачио се преко Албаније и борио на Солунском фронту. У офанзиви при јуришу на коту 1050 погинуо 1916. године и сахрањен у порти цркве у селу Суводолу.

ПЕТРОВИЋ Богосава СРЕТЕН, ожењен Јулком, отац сина Драгутина¹⁰⁹, као војник 3. прекобројног пука Комбиноване дивизије погинуо 1914. године у борби на Мишару код Шапца.

ПЕТРОВИЋ Богосава МИЛОЈЕ, неожењен, као војник 5. кадровског пука пешадије, после неуспеле битке код Качаника у јесен 1915. године при одступању српске војске ка Битољу, погинуо у борби против Бугара на Бабуни испред Прилепа.

ПЕТРОВИЋ Рајка син (?), рођен 1896. године, мобилисан као регрут и повлачио се са Дринским пуком регрута преко Албаније и стигао у Охрид. Одатле под борбом одступао испред Бугара преко Струге ка Елбасану у Албанији где му се губи сваки траг.

РИСТИЋА једно дете у бежанији умрло од студи и глади.

РИСТИЋ ПЕТАР, ожењен, отац две кћери, као трећепозивац мобилисан у српску војску и учествовао у I светском рату, погинуо 1914. године у борбама на Дрини.

РИСТИЋ Саве ТОМА, неожењен, војник 5. кадровског пука учествовао у I светском рату, погинуо у јесен 1915. године испред Битоља.

СЕКУЛИЋ ИВАНА, рођена у Гуњацима, стара 53 године, супруга Василија из Белотића, оболела од туберкулозе и умрла 1. августа 1912. године у Белотићу.

СЕКУЛИЋ Светозара ЈЕЛИСАВКА, живела шест месеци, оболела од кашља и умрла 9. августа 1912. године у Белотићу.

СЕКУЛИЋ СВЕТОЗАР, стар 54 године, ожењен. оболео од запаљења плућа и умро 7. марта 1916. године у Белотићу.

СЕКУЛИЋ Ј. ТОДОР, ожењен, редов српске војске 2. позива, погинуо 27. јануара 1913. године у борби на Брдици пред Скадром.

СИМЕУНОВИЋ Владимира ПЕТРИЈА, живела шест година, оболела од запаљења плућа и умрла 29. децембра 1914. године у Белотићу.

СТАНКОВИЋ ДУШАН, каплар коњичког пука, страдао и сахрањен.

СТЕКИЋ ЖИВАН, рођен 1879. године, интерниран у аустроугарски логор Нежидер где је страдао 11. марта 1915. године. Сахрањен у гробници број 1276.

СТОЈНИЋ ВОЈИСЛАВ, као редов учествовао у I светском рату и страдао. Сахрањен на Српском војничком гробљу Зејтинлик, парцела 16, гробно место 869.

СТОЈНИЋ ЛЕПОСАВА, стара 38 година, супруга Милутина из Комирића, оболела од запаљења плућа и умрла 29. децембра 1913. године у Комирићу.

¹⁰⁹ Драгутин је погинуо као пилот пред II светски рат.

СТОЈНИЋ Драгутина ТИЈОСАВА, живела четири године, оболела од запаљења и умрла 30. јула 1916. године у Белотићу.

ТЕОДОСИЋ ВОЈИСЛАВ, редов-болничар Дринске дивизије, 25. марта 1916. године допремљен у болницу на острву Видо где је умро шест дана касније 31. марта 1916. године и сахрањен у гробницу 850.

ТОМИЋ Макевије ПЕТАР, живео две године, оболео од кашља и умро 20. децембра 1916. године у Белотићу.

ТОМИЋ Јована ЦВЕТКО, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука првог позива, нестao 13. септембра 1916. године приликом ноћног јуриша у борби на Кочобеју.

ЧОЛИЋ И. ЉУБИЦА, као избеглица умрла 12. децембра 1914. године у Азањи код Смедеревске Паланке.

БРАТАЧИЋ

Братачић је ратарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Лоцирано је на северним падинама Соколске планине (973 м) и десној долинској страни Тушите, десне притоке Јадра. Удаљено је седам километара југозападно од Осечине, а два километра од локалног пута Осечина–Пецка. Сеоски атар захвата површину од 685, а обрадивог земљишта 386 хектара. Простире се у висинској зони од 260 до 400 м апсолутне висине.

Помиње се 1528. године са 10 домова. Првобитно село је расељено, када су се мештани населили у Мачву и Срем. Потом је обновљено крајем XVII века.

*У њему је током I српског устанка вођен чувени **Бој на Братачићу** 1806. године. Нападао је Хаџи бег сребренички а са српске стране су били Милан Обреновић, Грбовић и прота Матеја Ненадовић. Најпосле је стигао и Карађорђе са својом војском. После велике борбе Турци су разбијени, а међу устаницима је погинуо оберкнез Пеја Јанковић из Забрдице код Ваљева, а тешко рањен Мијаило Недић, чувени хајдук и устаник из Осечине. Три године касније овде је дошло до новог боја.*

Према попису из 2011. године Братачић је имао 258. становника у 86 домаћинстава и 116 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,48 а њихова просечна старост износи 41,8 година.

АНДРИЋ Љубомира МИЛЕНИЈА, стара 16 година, неодата, оболела од тифуса и умрла 24. новембра 1914. године у Братачићу.

АНТОНИЋ АНЂЕЛИЈА, рођена у Остружњу, стара 40 година, удовица Јездимира, оболела од тифуса и умрла 14. марта 1915. године у Братачићу.

АНТОНИЋ Јездимира ВИДОСАВА, живела осам година, оболела од тифуса и умрла 27. марта 1915. година у родитељској кући у Братачићу.

АНТОНИЋ ЈЕЗДИМИР, стар 49 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 24. фебруара 1915. године у Братачићу.

АНТОНИЋ Цвете УРОШ, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 2. маја 1917. године у борбу на Командантовом вису.

БОЖИЋ Ранисава ВУКОСАВА, живела осам година, оболела од тифуса и умрла 10. фебруара 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

БОЖИЋ Драгомира ДУШАН, живео шест година, оболео од тифуса и умро 1. марта 1915. године у кући својих родитеља у Братачићу.

БОЖИЋ СТЕВАН, стар 52 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 1. марта 1915. године у Братачићу.

БОЖИЋ ТОМАНИЈА, рођена у Гуњацима, стара 21 годину, супруга Драгомира из Братачића, оболела од тифуса и умрла 16. марта 1915. године у Братачићу.

ВАСИЋ Луке БОГДАН, оболео од тифуса и умро 27. марта 1915. године у Братачићу.

ВАСИЋ ВЛАДИМИР, стар 56 година, удовац, учествовао у оба балканска и I светском рату, као редов-профијент колоне Дринске дивизије пробијао се кроз Црну Гору и Албанију и борио на Солунском фронту, оболео од шпанске грознице и умро након I светског рата у Братачићу.

ВАСИЋ ДРАГОМИР, стар 38 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 20. фебруара 1915. године у Братачићу.

ВАСИЋ Драгомира ЈЕВРЕМ, живео шест година, умро од пегавог тифуса 15. априла 1915. године у кући својих родитеља у Братачићу.

ВАСИЋ КАТА, рођена у Толисавцу код Крупња, стара 40. година, супруга Владимира из Братачића, оболела од тифуса и умрла 17. марта 1915. године у Братачићу.

ВАСИЋ ЛЕПОСАВА, стара 36 година, рођена у Белотићу, удовица Драгомира из Братачића, оболела од тифуса и умрла 26. марта 1915. године у Братачићу.

ГЛИГОРИЈЕВИЋ Радоја СВЕТИСЛАВ, живео две године, оболео од запаљења плућа и умро 3. децембра 1914. године у Братачићу.

ГЛИГОРИЋ ЂОРЂИЈЕ, стар 65 година, удовац, оболео од запаљења плућа и умро 4. децембра 1914. године у Братачићу.

ГРУЈИЋ ДРАГИЊА, рођена у Царини, стара 40 година, удовица Спасоја из Братачића, оболела од пегавог тифуса и умрла 26. маја 1915. године у Братачићу.

ГРУЈИЋ Спасоја ДУШАН, живео две године, умро од великог кашља 15. септембра 1915. године у Братачићу.

ГРУЈИЋ Проке ЂУРА, кадровски каплар чете 3. батаљона 5. пешадијског пука, рањен у борби на Рововском брду 28. септембра 1916. године и умро на Браздастој коси 22. новембра 1916. године.

ГРУЈИЋ Спасоја ЖИВКА, живела шест година, оболела од пегавог тифуса и умрла 20. маја 1915. године у Братачићу.

ГРУЈИЋ ЖИВКО, стар 55 година, удовац, оболео од тифуса и умро 25. марта 1955. године у Братачићу.

ГРУЈИЋ ЖИВОЈИН, стар 40 година, ожењен, оболео и умро 3. априла 1916. године у Братачићу.

ГРУЈИЋ СВЕТИСЛАВ, стар 52 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 25. јануара 1915. године у својој кући у Братачићу.

ГРУЈИЋ СИМАНА, стара 60 година, рођена у Врбићу код Крупња, удовица Стевана из Братачића, оболела од тифуса и умрла 20. фебруара 1915. године у Братачићу.

ГРУЈИЋ СПАСОЈЕ, стар 50 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 23. маја 1915. године у Братачићу.

ДЕСПОТОВИЋ Драгомира ЛЕПОСАВА, стара три године, оболела од запаљења и умрла 10. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Братачићу.

ДЕСПОТОВИЋ СРЕЋКО, стар 60 година, удовац, оболео од тифуса и умро 20. јануара 1915. године у својој кући у Братачићу.

ДЕСПОТОВИЋ СТАНА, стара 60 година, удовица Миливоја, оболела од тифуса и умрла 5. априла 1915. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ (име непознато), ожењен Милевом, имали су децу, као војни обвезник учествовао и страдао у (?) рату.

ЂУРИЧИЋ АЛЕКСИЈА, стара 60 година, рођена у Толисавцу код Крупња, супруга Јеротија из Братачића, оболела од тифуса и умрла 15. фебруара 1915. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ Николе АНКА, живела девет месеци, оболела од великих богиња и умрла 20. новембра 1914. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ Драгутина БОГОЉУБ, стар 16 година, нежењен, оболео од запаљења плућа и умро 2. фебруара 1916. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ Милорада БРАНИМИР, живео пет година, оболео од тифуса и умро 21. фебруара 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ ВЕЛИМИР, стар 74 године, удовац, оболео од туберкулозе и умро 24. јуна 1917. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ Ј. Милорада ВУКОСАВА, живела годину дана, оболела од великог кашља и умрла 26. јануара 1916. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ Светислава ДУШАН, живео две године, оболео од тифуса и умро 13. марта 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ С. Милорада ЛЕПОСАВА, стара 20 година, неудата, оболела од тифуса и умрла 28. фебруара 1915. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ Чедомира ЛЕПОСАВА, живела пет месеци, оболела од тифуса и умрла 5. марта 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ МАРИЈА, рођена у Остружњу, стара 38 година, удовица Милорада из Братачића, оболела од тифуса и умрла 10. фебруара 1915. године у Остружњу.

ЂУРИЧИЋ МИЛОЈЕ, ожењен Босилком, отац двоје деце, страдао у рату. Породица остварила право на инвалидску потпору.

ЂУРИЧИЋ Св. МИЛОРАД, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 4. фебруара 1915. године у Братачићу.¹¹⁰

ЂУРИЧИЋ ПЕТАР, стар 25 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 1. фебруара 1915. године у својој кући у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ РАДОЈКА, стара 48 година, рођена у Лопатњу, удовица Милутина из Братачића, оболела од јевтике и умрла 10. јула 1917. године у Братачићу.

¹¹⁰ Бивши кмет села Братачића, члан школског одбора и Осечинске земљорадничко-набављачке задруге. Један од најдаровитијих сељака и најбољих кметова у округу.

ЋУРИЧИЋ С. Милорада РАТКО, живео годину и осам месеци, оболео од тифуса и умро 28. фебруара 1915. године у Братачићу.

ЋУРИЧИЋ РУЖИЦА, стара 65 година, рођена у Толисавцу код Крупња, супруга Љубомира из Братачића, оболела од тифуса и умрла 12. децембра 1914. године у Братачићу.

ЋУРИЧИЋ Ћурице СРЕЋКО, живео четири године, оболео од тифуса и умро 17. фебруара 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

ЋУРИЧИЋ Стевана СТАНА, стара 10 година, оболела од јевтике и умрла 12. маја 1916. године у Братачићу.

ЋУРИЧИЋ ЧЕДОМИР, стар 32 године, ожењен Станијом, отац сина Властимира, редов 1. одељења Главног интендантског воза Дринске дивизије, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење и опоравак у Братачић, где је умро 16. априла 1915. године.

ИЛИЋ Радоја ДРАГУТИН, живео десет година, оболео од тифуса а умро 3. фебруара 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

ИЛИЋ ЖИВАН, стар 75 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 13. априла 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ Крстивоја АЛЕКСАНДАР, живео три године, оболео од пегавог тифуса и умро 24. априла 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ АРСЕН, стар 33 године, удовац, оболео од тифуса и умро 7. марта 1915 године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ Крстивоја БОЖО, живео седам месеци, оболео од тифуса и умро 5. марта 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ Михаила БОРИСАВ, стар 12 година, оболео од пегавог тифуса и умро 20. јуна 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ Живојина ЖИВАНА, стара 19 година, неувдата, оболела од тифуса и умрла 24. марта 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ ЖИВКА, стара 23 године, рођена у Плушцу, супруга Јанка из Братачића, оболела од тифуса и умрла 7. фебруара 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ ЖИВОЛИН, стар 48 година, удовац, оболео од тифуса и умро 30. марта 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ Цвете ЗОРКА, живела девет година, оболела од дизентерије и умрла 30. октобра 1917. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ ЈОВАН, стар 55 година, ожењен, оболео од тифуса а умро 4. фебруара 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ ЈОСИФ, стар 58 година, земљорадник и мајстор¹¹¹, ожењен, оболео од тифуса и умро 13. марта 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ (Васиљевић) КРСТИВОЈ, рођен 21. марта 1881. године, ожењен, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро 21. јануара 1915. године од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини, где је и сахрањен на војничком гробљу.

¹¹¹ Био је зидар, качар и столар.

ЈАНКОВИЋ КРУНИЈА, рођена у Бањевцу код Крупња, стара 65 година, удовица Пантелије из Братачића, оболела од тифуса и умрла 19. децембра 1914. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, стар 70 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 21. новембра 1914. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ Јосипа СМИЉКА, стара 17 година, неудата, оболела од пегавог тифуса и умрла 5. маја 1915. године у Братачићу.

ЈАНКОВИЋ Светозара ХРИСТИНА, живела седам година, оболела од тифуса и умрла 5. априла 1915. године у Братачићу.

ЈОВАНОВИЋ ГЛИГОРИЈЕ, стар 52 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 17. фебруара 1915. године у Братачићу.

ЈОВАНОВИЋ РАДОМИР, стар 50 година, земљорадник, ожењен, оболео од тифуса и умро 6. марта 1915. године у Братачићу.

ЈОКСИМОВИЋ МАРЈАН, ожењен Драгињом (рођ. Симић из Белотића), редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, учествовао у оба балканска и I светском рату, умро 13. априла 1915. године у 1. резервној војној болници у Ваљеву.

КРСМАНОВИЋ Димитрија ДАНИЦА, стара 22 године, неудата, слабо обучена, неухрањена и уморна смрзла се на путу ка својој кући 9. јануара 1918. године у Братачићу.

КРСМАНОВИЋ ДИМИТРИЈЕ, стар 58 година, ожењен. умро од пегавог тифуса 1. маја 1915. године у Братачићу.

КРСМАНОВИЋ Томе ДРАГОЈЉО, живео три месеца, оболео од запаљења плућа и умро 4. јула 1915. године.

КРСМАНОВИЋ Светозара ИКОНИЈА, живела десет година, оболела од запаљења плућа и умрла 9. фебруара 1916. године у Братачићу.

КРСМАНОВИЋ Томе МИЛОЈКА, живела седам година, оболела од пегавог тифуса и умрла 7. јула 1915. године.

КРСМАНОВИЋ Томе ПАУН, живео три године, оболео од пегавог тифуса и умро 14. јула 1915. године.

КРСМАНОВИЋ РАДОМИР, земљорадник, ожењен Станицом, страдао у (?) рату.

КРСМАНОВИЋ Владимира РАДОСАВ, живео четири године, умро од великог кашља 21. августа 1915. године у Братачићу.

КРСМАНОВИЋ ТОМА, ожењен Радојком, деца нису имали, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива учествовао у I светском рату, тешко повређен у борби на Мајдану и од задобијених рана умро у 3. резервној болници у Ваљеву 13. децембра 1914. године.

МАРИЋ Михаила МИЛОЈКА, живела шест месеци, оболела од великог кашља и умрла 29. јула 1915. године у Братачићу.

МАРКОВИЋ Пантелије ДУШАНКА, живела годину и девет месеци, оболела од запаљења плућа и умрла 27. новембра 1914. године у Братачићу.

МАРКОВИЋ МИХАИЉО, стар 38 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 7. фебруара 1915. године у својој кући у Братачићу.

МАРКОВИЋ Светозара РАДОЈЕ, стар 12 година, оболео од тифуса и умро 24. марта 1915. године у породичној кући у Братачићу.

МИЛИВОЈЕВИЋ Петра ДУШАН, живео две године, оболео од пегавог тифуса и умро 30. марта 1915. године у родитељској кући у Братачићу.

МИЛИВОЈЕВИЋ РАДОЈЕ, стар 44 године, ожењен Крстином, отац сина Сретена, учествовао у оба балканска и I светском рату, као редов муницијске колоне Дринске дивизије борио се и на Солунском фронту, при повратку кући оболео од шпанске грознице и умро 19. новембра 1918. године у војној болници у Шапцу.

МИЋИЋ Радојла БОРКА, стара 13 година, оболела од тифуса и умрла 12. децембра 1914. године у родитељској кући у Братачићу.

МИЋИЋ Пантелије БРАНКО, живео две године и девет месеци, оболео од дифтерије и умро 10. децембра 1914. године у Братачићу.

МИЋИЋ СТЕПАН, стар 60 година, удовац, оболео од запаљења плућа и умро 9. априла 1918. године у Братачићу.

НЕШКОВИЋ Драгољуба АЛЕКСАНДАР, живео три и по године, оболео од тифуса и умро 8. јануара 1915. године у Братачићу.

ПЕТРОВИЋ САВО зв. Весо, рођен у Љубовићи код Љубовије а живео у Братачићу, стар 65 година, удовац, умро од пегавог тифуса 21. априла 1915. године у Братачићу.

ПЕТРОВИЋ ТОМАНИЈА, стара 60 година, Весина супруга, оболела од запаљења плућа и умрла 10. новембра 1914. године у Братачићу.

РАДОЈИЧИЋ СОФРОНИЈЕ, стар 60 година, удовац, оболео од тифуса и умро 21. јануара 1915. године у својој кући у Братачићу.

САВИЋ Светислава БОРКА, живела пет година, оболела од пегавог тифуса и умрла 10. маја 1915. године у Братачићу.

САВИЋ Димитрија ТАНКОСАВА, живела две године, оболела од тифуса и умрла 8. фебруара 1915. године у Братачићу.

СПАСОЈЕВИЋ МИЛИВОЈКА, стара 50 година, рођена у Братачићу, удовица Рајка из Остружња, оболела од јевтике и умрла 19. јануара 1917. године у Остружњу.

СТЕВАНОВИЋ Стевана ДРАГУТИН, живео седам година, оболео од тифуса и умро 16. марта 1915. године у Братачићу.

ТОМИЋ - КРСМАНОВИЋ СВЕТОЗАР, рођен 3. септембра 1881. године, ожењен, редов 1. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука, погинуо 18. септембра 1914. године у Коренити код Лознице, где је и сахрањен.

ГОРЊЕ ЦРНИЉЕВО

Горње Црниљево је ратарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа на долинским странама изворишних кракова Тамнаве, леве притоке Колубаре, и јужним падинама Влашића. Површина атара села је 1.768, а обрадивог земљишта 940 хектара. Физиономски се развија у висинској зони од 260 до 350 м надморске висине.

*Припада старим селима. Основано је „пре Косова“ у близини неког неолитског насеља и римског утврђивања познатог под именом **Шаренград** (изграђен од белог и црвеног камена). Црниљево је било јединствено насеље али се временом поделило на два самостална села – **Горње** које припада општини Осечина и **Доње Црниљево** које припада општини Коцељева.*

*На изворима минералне воде у римско време постојале су бање, називане **киселе**. Постојао је и латински пут, који је венцем Влашића водио за Цариград. По легенди, ту се, у долини реке Тамнаве, одиграла битка између српске и мађарске војске око 1387. године. Српску војску је предводио чувени војвода Рађ по коме је крупански крај добио име Рађевина. У селу се налази спомен комплекс посвећен Миленку Павловићу (1959–1999), пилоту потпуковнику Ратног ваздухопловства и противваздушне одбране Војске Југославије.*

Према попису из 2011. године имало је 427 становника у 155 домаћинстава и 232 стана. Просечан број чланова по домаћинству је 3,38 особа а њихова просечна старост износи 44,7 година.

АЛЕКСИЋ МИЛОЈЕ, ожењен, отац Драгутина и Ђорђа, редов учествовао у балканским ратовима и погинуо на Брегалници 1913. године.

АНДРИЋ Маринка ЖИВОЈИН – Живан, рођен 2. децембра 1863. године, стално настањен у Галовићу код Коцељеве, земљорадник, ожењен Обренијом (рођ. Гојковић), отац четворо деце (Стојадина, Недељка, Крстивоја и Милојка), као редов последње одбране старца на служби при 5. окружној пуковској команди, у време одступања српске војске заробљен је у Албанији и интерниран у логор Каузгрин, у Чешкој, где је страдао 1. фебруара 1916. године.¹¹²

БЕЉИЋ ВОЈИСЛАВ¹¹³

БЕЉИЋ ЖИВОЈИН

¹¹² По другом извору умро је 1916. године у логору Ашах.

¹¹³ Војислав и Живојин Бељић су браћа.

БЕЉИЋ Драгића ЖИВОЈИН, као редов учествовао у I светском рату и нестало 1915. године приликом повлачења преко Албаније.

БЕЉИЋ ТИХОМИР

БОГОСАВЉЕВИЋ Живана ВЕЛИСАВ, неожењен, као војни обвезник 1. чете 2. батаљона 2. пешадијског батаљона Крагујевачких резервних трупа разболео се и упућен у болницу у Фијери, где је умро јануара 1916. године.

БОГОСАВЉЕВИЋ СРЕТЕН

БРАНКОВИЋ МИЛОРАД¹¹⁴

БРАНКОВИЋ РАДИВОЈЕ, ожењен Љубицом, имао сина Живорада, нестало 1915. године за време одступања преко Албаније.

БРАНКОВИЋ ТИХОМИР

ВАСИЛИЋ ВАСИЛИЈА, стара 62 године, удовица Илије из Цветуље код Крупња, оболела од тифуса и умрла 29. новембра 1914. године у Цветуљи.

ВАСИЋ СТАНКА, стара 70 година, удовица Тимотија из Оглађеновца код Ваљева, оболела од тифуса и умрла 29. новембра 1914. године у Оглађеновцу.

ВУКОВИЋ МАРТА, стара 35 година, удата за Богосава из Комирића, где је оболела од шкорфулозе и умрла 1. маја 1913. године.

ГРУЈИЧИЋ КАТАРИНА, стара 42 године, супруга Бранка у Комирићу, оболела од тифуса и умрла 26. новембра 1914. године у Комирићу.

ДАМЊАНОВИЋ ЈЕЛЕНА, стара 28 година, удовица Ђоке, оболела од тифуса и умрла 15. децембра 1914. године у Оглађеновцу.

ЂУРИЋ ЈОВАНА, стара 50 година, супруга Богосава у Комирићу, оболела од тифуса и умрла 12. новембра 1914. година у Комирићу.

ЂУРИЋ ПАУН

ЖИВАНОВИЋ ВЕСЕЛИН

ЖИВАНОВИЋ ЖИВКО

ИВАНОВИЋ ЖИВОЈИН, ожењен, отац шесторо деце (Драгојла, Живорада, Радојла, Манојла, Олге и....), учествовао је у оба балканска и I светском рату; прешао је Албанију и умро 1916. године на Крфу.

ИКОНИЋ АНДРИЈА, зв. Ђедо, ожењен, као цивил убили га хајдуци током Првог светског рата.¹¹⁵

ИКОНИЋ Маринка ВАСИЛИЈЕ – Васо, стар 39 година, ожењен Наталијом, отац четворо деце (Видосаве, Миливоја, Сретена и Душана), као војни обвезник умро у I светском рату 1915. године.

ИКОНИЋ ЈЕВРЕМ, као цивил убили га хајдуци током I светског рата.

ИКОНИЋ Маринка ОБРАД, стар 40 година, ожењен Милицом, отац двоје деце (Живке и Стојке), као цивил убијен 12. марта 1915. године,

ИКОНИЋ Вићентија РАДОСАВ, стар 32 године, ожењен Станијом - Станом, отац четворо деце (Косаре, Доке, Александра и Крстивоја), као

¹¹⁴ Милорад и Тихомир Бранковић су браћа.

¹¹⁵ Љупко Миловановић пише да су Андрија, Јеврем и Обрад Иконић страдали у својим кућама мученичком смрћу од руке непријатеља.

редов учествовао у I светском рату, рањен у Македонији а пребачен у Београд где је умро.

ИКОНИЋ Маринка СТОЈАН, рођен 1879. године, ожењен Љубицом, отац једне кћери, резервни капетан I класе, као командир 3. чете 4. батаљона 1. пешадијског пука 1. позива, учествовао у балканским и I светском рату, а погинуо 2. фебруара 1915. године код Смедерева.

ИЛИЋ ДУШАН, редов 17. пешадијског пука Дринске дивизије, учествовао у I светском рату, страдао је на Крфу и почива у Маузолеју на Виду, у касети бр 322.¹¹⁶

ЈАКОВЉЕВИЋ ЈАНКО¹¹⁷

ЈАКОВЉЕВИЋ СПАСОЈЕ

ЈАНКОВИЋ МАРКО, ожењен, имао кћер Љубицу, удату за Стојана Иконића из Горњег Црниљева, убили га хајдуци као цивила.

ЈАНКОВИЋ РАДОМИР¹¹⁸, ожењен Катом, био мобилисан у коњичку јединицу, Аустроугари убили његовог коња који га је при паду усмртио.

ЈЕРЕМИЋ ЖИВОЈИН

ЈЕРЕМИЋ МИЛАН

ЈЕРЕМИЋ МИЛУТИН

ЈОВАНОВИЋ Миладина ВЛАДИСЛАВ

ЈОВАНОВИЋ ДРАГОМИР, стар 42 године, ожењен Томанијом, отац петоро деце (Чеслава, Илије, Богољуба, Десанке и Јордана), као редов учествовао у I светском рату, заробљен и интерниран у заробљенички логор где је умро 1917. године.

ЈОВАНОВИЋ Алексе ДРАГОМИР¹¹⁹

ЈОВАНОВИЋ Алексе ДУШАН

ЈОВАНОВИЋ МИЛАДИН¹²⁰

ЈОВАНОВИЋ МИЛИВОЈ¹²¹

ЈОВАНОВИЋ МИЛОРАД

ЈОВАНОВИЋ МИТАР

ЈОВАНОВИЋ РАДОЈЕ

ЈОВАНОВИЋ РАДОСАВ

ЈОВИЋ АЛЕКСА¹²², ожењен Милицом, отац два сина (Милутина и Душана) као коморција српске војске погинуо 1914. године на Мачковом камену.

ЈОВИЋ Николе АЛЕКСА, као дечак оболео од тифуса и умро у време епидемије у родном месту.

¹¹⁶ У Каталогу *Бесмртни ратници*, Коцељева, 2014, стр. 143 пише да је он из Доњег Црниљева.

¹¹⁷ Јанко и Спасоје Јаковљевић су браћа.

¹¹⁸ Радомир је синовац Марку Јанковићу.

¹¹⁹ Драгомир и Душан Јовановић су браћа.

¹²⁰ Миладин и Митар Јовановић су браћа а Миладинов син је Владислав.

¹²¹ Милорад и Миливој Јовановић су били браћа.

¹²² Алекса, Милутин и Чедомир Јовић су браћа.

ЈОВИЋ БОРИСАВ, рођен 4. новембра 1868. године, ожењен Смиљаном (рођ. Максимовић), отац троје деце (Сретена, Живке и Загорке), каплар последње одбране младића, учествовао у балканским и I светском рату, оболео од пегавог тифуса, пуштен кући у Горње Црниљево, где је умро 17. децембра 1914. године.

ЈОВИЋ Николе МИЛУТИН, земљорадник, ожењен Ђурђијом, имао кћер Илинку, учествовао у I светском рату, оболео од тифуса, отпуштен кући на боловање у Горње Црниљево, где је и умро 1915. године.

ЈОВИЋ Јована ЧЕДОМИР, неожењен, учествовао и страдао у Првом светском рату.

КОВАЧЕВИЋ МИЛОРАД, ковач и држао кафану, ожењен Косаром, имао сина Огњена, оболео од пегавог тифуса и умро у месту рођења.¹²³

ЛАЗАРЕВИЋ ЗАРИЈА, ожењен, отац сина Радоја, рањен у Колубарској бици, пуштен кући на оправак и умро у Црниљеву.¹²⁴

ЛАЗАРЕВИЋ ИЛИЈА, имао сина Боривоја, као редов српске војске учествовао је и погинуо у I балканском рату.

ЛУКИЋ ПАВЛИЈА, стара 60 година, супруга Радосава из Осечине, оболела од јевтике и умрла 29. августа 1916. године у Осечини.

МАРЈАНОВИЋ ДРАГИЋ, земљорадник, ожењен, имао два сина (Петра и Митра), као редов учествовао у I светском рату и страдао у Албанији.

МАРКОВИЋ МАРТА, стара 60 година, супруга Глише из Оглађеновца, оболела од тифуса и умрла 19. новембра 1912. године у Оглађеновцу.

МИЈАИЛОВИЋ МИЛАН

МИЛОВАНОВИЋ Јеврема ВИЋЕНТИЈЕ, ожењен Обренијом, нису имали деце; друга му супруга Босилка довела поћерку Савку, редов 4. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, рањен на положају Рововска коса 6. октобра 1916. године и умро.

МИЛОВАНОВИЋ Јеврема МИЛОЈЕ, рођен 1867. године, ожењен Живаном, отац троје деце (Милинка, Александра и Живке), коморција у I светском рату, рањен у борби и упућен кући на боловање у Горње Црниљево где је умро децембра 1914. године.

МИЛОВАНОВИЋ Милоја МИЛИНКО, рођен 1895. године, неожењен, мобилисан 1915. године; повлачио се преко Албаније, промрзао и није могао да хода па су га саборци оставили под једном буквом са тиквом пуном воде и шаком сувих шљива.

МИЛОВАНОВИЋ РАДОВАН, ожењен Петријом, отац троје деце (Ђуре, Драгољуба и Драгомира), редов учествовао у I светском рату и умро 1915. године.

МИЛОВАНОВИЋ Благоја САВО, ожењен Милевом, отац четворо деце (Гвоздена, Момчила, Лепосаве...), као редов учествовао у I светском рату и погинуо 1914. године на Мачковом камену.

¹²³ Љупко Миловановић пише да је страдао у својој кући мученичком смрћу од непријатељске руке.

¹²⁴ Зарија и Илија Лазаревић су браћа.

МИЛОВАНОВИЋ Благоја СЛАВКО, ожењен Крстином, отац три сина (Срећка, Стевана и Миливоја), као редов српске војске учествовао и погинуо у I балканском рату.

МИТРОВИЋ Маринка МИЛОРАД, као редов 2. чете 3. батаљона 5. Пешадијског пука тешко рањен у борби на Кајмакчалану и умро 3. септембра 1916. године.

МИТРОВИЋ МИХАИЛО

МИТРОВИЋ СВЕТОЗАР

МИТРОВИЋ УРОШ, стар 53 године, умро 8. децембра 1915. године у концентрационом логору Нађмеђер.

НОВАКОВИЋ АЛЕКСА, као редов 4. пешадијског пука Дринске дивизије умро 26. децембра 1914. године у Војној болници у Ужицу.¹²⁵

НОВАКОВИЋ ВОЈИСЛАВ

НОВАКОВИЋ ЖИВАН

НОВАКОВИЋ МИЛОРАД

НОВАКОВИЋ ОБРЕН

НОВАКОВИЋ НОВАК

ПАВИЋ (Спасојевић) ЖИВОЈИН, ожењен Живаном, отац четворо деце (Радоја, Војислава, Мирослава и Милосава), као војни обвезник у I балканском рату заробљен и интерниран у Бугарску где је умро у Дубници 29. јуна 1913. године.

ПАВЛОВИЋ ЖИВКО

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН

ПАВЛОВИЋ МИЛАН

ПАВЛОВИЋ МИЛОЈЕ, учествовао у I светском рату, заробљен и интерниран у Мађарску где је страдао.

ПАВЛОВИЋ МИЛОРАД¹²⁶

ПАВЛОВИЋ НИНКО, ожењен, имао сина Војислава¹²⁷, са браћом Павлом и Радојицом учествовао у I светском рату, погинуо на Мачковом камену 1914. године.

ПАВЛОВИЋ (Тешић) НИНКО, ожењен, отац два сина (Саве и Радосава), убијен као цивил код своје куће током Првог светског рата.¹²⁸

ПАВЛОВИЋ СВЕТИСЛАВ

ПАНИЋ АНЂЕЛКА, стара 54 године, супруга Станка из Комирића, умрла средином марта 1915. године у Комирићу.

¹²⁵ Алекса, Војислав, Живан, Милорад, Новак и Обрен Новаковићи су браћа.

¹²⁶ Његови синовци су страдалници Живко и Живан.

¹²⁷ Војислављев унук, а Радмилини и Милорадов син, Миленко Павловић, пуковник – командант 204 ловачко-авијацијског пука Ратног ваздухопловства и противваздушне одбране Војске Југославије храбро је погинуо 4. маја 1999. године изнад Ваљева бранећи небо своје отаџбине. За тај херојски гест посмртно је унапређен у чин пуковника, постхумно одликован и добитник је и других признања. У његову част подигнута су бројна спомен-обележја а његовим именом поносе се житељи многих улица широм Србије, чланови Ловачког друштва из Осечине, фудбалског клуба из родног Горњег Црниљева и ко зна ко још не.

¹²⁸ Љупко Миловановић пише да су Нинка у његовој кући мученички уморили непријатељи.

ПАНТЕЛИЋ ЖИВОРАД

ПЕРИЋ МАРИЈА, стара 35 година, супруга Чедомира из Комирића, оболела и умрла 12. септембра 1914. године у Комирићу.

ПЕТРОВИЋ АЛЕКСАНДАР

ПЕТРОВИЋ ЖИВКО

ПЕТРОВИЋ ЖИВОРАД

ПЕТРОВИЋ НЕДА, домаћица, супруга Саве из Коњуше, оболела од парализе и умрла 26. марта 1915. године у Коњуши.

РАНКОВИЋ БЛАГОЈЕ

РАНКОВИЋ ДРАГОМИР

РАНКОВИЋ ДУШАН

РАНКОВИЋ ЂУРАЋ

САВИЋ АЛЕКСАНДАР

СИМИЋ АНТОНИЈА¹²⁹

СИМИЋ ЉУБОМИР

СИМИЋ МИХАИЛО

СРЕЋКОВИЋ БОРИСАВ, стар 52 године, као редов учествовао у I светском рату и умро 1915. године.

СРЕЋКОВИЋ ИВАН

СРЕЋКОВИЋ ИЛИНКА, стара 40 година, супруга Ђурађа, умрла 3. новембра 1917. године.

СРЕЋКОВИЋ НИКОЛА, живео седам година, оболео од неке заразне болести и умро 2. јануара 1913. године.

СРЕЋКОВИЋ Војина РАНКО, живео годину дана, оболео од неке заразне болести и умро 1917. године у Горњем Црниљеву.

СТАНКОВИЋ ЈЕЛИЦА, стара 57. година, удата за Светозара из Осладића код Ваљева, оболела и умрла 13. октобра 1913. године у Осладићу.

СТЕПАНОВИЋ Обрада ЈОВАН, ожењен Стеванијом, отац шесторо деце (Аврама, Милана, Владимира, Милије, Драгиње и Ивана), учествовао у I светском рату, у Лесковцу оболео од тифуса, пуштен кући и умро крајем 1915. године у Горњем Црниљеву.

СТЕФАНОВИЋ ЈОВАН¹³⁰

ТАДИЋ ВАСИЛИЈА, стара 70 година, супруга Ненада из Коњуше, оболела од тифуса и умрла 19. новембра 1914. године у Коњуши.

ЧВОРИЋ ВЕЛИМИР, ожењен, имао деце, страдао у ратовима, тражена инвалидска потпора.

¹²⁹ Антоније и Љубомир Симићи су браћа.

¹³⁰ Јован је предак рано трагично настрадао мајора Александра Стефановића, а коме је подигнута спомен-плоча у Спомен-комплексу Миленку Павловићу у Горњем Црниљеву.

ГУЊАЦИ

Гуњаци су вођарско сеоско насеље на обе стране реке Пецке, северно од варошице Пецке и села Царина. Простире се с обе стране пута Осечина–Пецка, 13,5 км југозападно од Осечине. Лоцирано је у висинском појасу од 300 до 480 м надморске висине. Површина атара износи 2.336, а обрадивог земљишта 1.487 ха.

Делом атара Гуњака простире се висораван или нижа планина Рожсањ на којој се виде трагови шанчева одакле су Срби тукли Соко-град и бранили Рађевићу од најезде Турака. На почетку Првог светског рата на њему су вођене жестоке борбе против Аустроугара.

*Указом Његовог величанства краља Петра I од 18. фебруара 1906. године одобрено је решење Народне скупштине сазване у први редовни сазив од 1. октобра 1905. године: „Да се село Гуњаци, у срезу азбуковачком, округа подрињског, по израженој жељи својих становника одвоји од општине царинске и образује за себе општину под називом **општина гуњачка** у истом срезу и округу“.¹³¹*

Према попису из 2011. године било је 1.116 становника у 341 домаћинству и 440 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,75, а њихова просечна старост износи 43,2 године.

АНДРИЋ МИЛАН

АНТОНИЋ (Урошевић) Живка ДАНИЛО, рођен 1894. године, ожењен Радојком, отац сина Јордана, редов – регрут 3. чете 2. батаљона 14. кадровског пука, умро децембра 1915. године у околини Ћевђелије.

АРСЕНОВИЋ Стевана МИЛАДИН, неожењен, редов 1. вода 1. чете болничког завојишта Дринске дивизије, разболео се у Ћевђелији, умро 30. априла 1914. године у Гуњацима.

АРСЕНОВИЋ Петра РАДОМИР, земљорадник, ожењен Петријом, наредник 2. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 1915. године на Качанику.

АРСЕНОВИЋ СТЕВАН, рођен 1858. године, ожењен, отац три сина (Милорада, Милана и Миладина), редов последње одбране старца, умро 10. маја 1916. године у Гуњацима од последица рањавања.

БЕЉИЋ Обрена МИОДРАГ, каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, тешко рањен 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану.

БОЈЧИЋ ГВОЗДЕН

¹³¹ *Полицијски гласник*, Београд, бр. 10, 5. март 1906, 81.

БОЛИЧИЋ Ћ. ЖИВОЈИН

БОЛИЧИЋ ЉУБОМИР – Љубо

БОЛИЧИЋ РАДОВАН, ожењен Томком, отац троје деце (Илије, Живка и Десанке), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, погинуо 6. октобра 1914. године у борби на Гучеву код Лознице.

БОЛИЧИЋ РАДОМИР

ВАСИЉЕВИЋ Данила МИОДРАГ, рођен 1892. године, неожењен, редов 1. чете 1. батаљона 4. пука, погинуо августа 1914. године код Вишеграда.

ВАСИЋ НЕДЕЉКО, земљорадник, стар 60 година, убијен од стране Аустроугара на путу за Шабац 29. октобра 1914. године.

ВЕЛИМИРОВИЋ РУЖИЦА, стара 49 година, домаћица супруга Павла из Рађевских Става, оболела од тифуса и умрла 6. јануара 1913. године у Рађевским Ставама.

ВЕСИЋ МИЛАН

ВЕСИЋ РАДОЈЕ

ВИЛОТИЋ БОГИЋ

ВИЛОТИЋ МИЛАДИН

ВИЋАНОВИЋ Срећка ДРАГИЋ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, рањен у борби на Кајмакчалану 9. септембра 1916. године.

ВИЋАНОВИЋ РАНИСАВ

ГАЈИЋ БОГОМИР, редов-болничар у I светском рату, умро на острву Видо 7. фебруара 1916. године и тамо сахрањен.

ГАЈИЋ ДУШАН, неожењен, редов-регрут 2. чете 2. батаљона Крагујевачких резервних трупа, пребачен 24. јануара 1916. године у болницу на острво Видо где је умро 7. фебруара 1916. године.

ГАЈИЋ ЖИВАН, редов 1. чете 2. батаљона 12. пука, учествовао у I светском рату и умро је на острву Виду 21. марта 1916. године.

ГАЈИЋ ЖИВОЈИН

ГАЈИЋ ИВАНА, стара 56 година, супруга Јована из Бастава, оболела и умрла 15. децембра 1912. године у Баставу.

ГАЈИЋ МИЛЕНА, стара 35 година, рођена у Рађевским Ставама, домаћица, супруга Радомира, оболела од туберкулозе и умрла 26. фебруара 1917. године у Гуњацима.

ГАЈИЋ СРЕЋКО, редов 3. чете допунског батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије, учествовао у I светском рату и погинуо 4. августа 1914. године у Баставу а сахрањен је крај Баставског потока.

ГАЈИЋ ЦВЕЈО

ГЛИГОРИЋ ДОБРИСАВ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, учествовао у I светском рату, од последица рањавања умро 30. децембра 1912. године у болници у Кроји (Албанија).

ГЛИГОРИЋ МИЛИНКО

ГЛИГОРИЋ СВЕТОЗАР, ожењен Петром, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука учествовао у I светском рату, оболео од тифуса и умро децембра 1914. године у ваљевској болници.

ДАМЊАНОВИЋ ДРАГУТИН

ДАМЊАНОВИЋ СВЕТОМИР

ДАНИЛОВИЋ ВЕЛИЗАР, ожењен Драгињом, редов 2. чете 2. батаљона 6. пешадијског пука, учествовао у I светском рату, и погинуо 1915. године.

ДАНИЛОВИЋ ВЕЛИМИР

ДАНИЛОВИЋ ВИТОМИР, стар 59 година, ожењен, оболео од тифуса а умро 5. марта 1917. године у Гуњацима.

ДАНИЛОВИЋ СТЕПАН, земљорадник, ожењен Цветом, отац двоје деце (Милене и Милинка), редов 1. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 15. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ЂЕРИЋ МИЛАН

ЂЕРИЋ ОБРЕН

ЂОКИЋ ТЕОДОСИЈЕ

ЂОРЂИЋ Драгутина ЖИВАН, ожењен Лепосавом, отац два сина (Новака и Спасоја) као редов учествовао у Првом светском рату и страдао.

ЂОРЂИЋ (Ђорђевић) М. МАРИНКО, ожењен, отац двоје деце (Марка и Јуке – Ћенде), економ, резервни пешадијски потпоручник – водник у 8. пешадијском пуку, учествовао у I светском рату и погинуо на положају Бобово гумно 23. новембра 1915. године.

ЂОРЂИЋ Николе МАРКО као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо.

ЂОРЂИЋ Живана НОВАК, као дете оболео од тифуса и умрло током Првог светског рата у Гуњацима.

ЂОРЂИЋ ПАВЛИЈА, оболела од неке заразне болести и умрла у Гуњацима 1912. године.

ЂОРЂИЋ Живана СПАСОЈЕ, као дете оболео од неке заразне болести и умро током I светског рата у Гуњацима.

ЂУКАНОВИЋ ЦВЕТКО, стар 30 година, убијен од Аустроугара 1916. године.

ЂУРЂЕВИЋ СРЕТЕН, као војни обвезник у I балканском рату страдао 22. јануара 1913. године.

ЂУРИЋ ДРАГУТИН, редов 1. чете 3. батаљона 13. пешадијског пука, умро од ентерихије у 3. енглеској војној болници 31. августа 1916. године у Седесу, а сахрањен на гробљу код Тулона у Француској.

ЂУРИЋ КРСМАН, ожењен Петром, отац два сина (Обрена и Пауна), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро од последица рањавања 26. октобра 1914. године у војној болници у Чачку.

ИЛИЋ С. БОГОСАВ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 1. септембра 1914. године у борби у Костајнику код Крупња.

ИЛИЋ ДРАГУТИН

ИЛИЋ ЈОВАН, редов 1. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука учествовао у I светском рату, умро 3. фебруара 1916. године на острву Видо.

ИЛИЋ МАРКО, ожењен Миленијом, отац троје деце (Живане, Станка и Ратка), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 14. септембра 1914. године у Доњем Добрићу код Лознице.

ИЛИЋ МИЛОРАД, редов 1. чете 3. батаљона 14. кадровског пука, рањен и упућен у 1. пољску болницу Моравске дивизије на Крфу 9. фебруара 1916. године, где је сутрадан преминуо. Сахрањен у војничком гробљу код цркве Животворни источник Св. Богородице у селу Доњи Ипсос на Крфу.¹³²

ИЛИЋ МИЛУТИН

ИЛИЋ СВЕТОЗАР, ожењен Милевом, имао кћер Петрију, редов-болничар у војној болници 3. прекобројног пука I светском рату, умро 3. априла 1915. године у Крагујевцу.

ИЛИЋ ЦВЕТИН, ожењен Радојком, отац три сина (Марка, Маринка и Радована), редов 3. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, оболео од тифуса и умро 27. јануара 1915. године у својој кући у Гуњацима.

ЈАКОВЉЕВИЋ Јоце ВУКАЈЛО, редов митраљеског одељења 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 6. септембра 1916. године на Кајмакчалану и умро на положају. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели 2 на гробном месту број 68.

ЈАКОВЉЕВИЋ МИЛАДИН

ЈАНКОВИЋ БОГОСАВ, стар 57 година, земљорадник, удовац, оболео и умро од запаљења плућа у Баставу 16. децембра 1912. године.

ЈАНКОВИЋ ЖИВОЛИН

ЈАНКОВИЋ КРСТИВОЈ, ожењен Даринком, отац кћери Обреније, страдао у рату од 1912. до 1918. године.

ЈАНКОВИЋ (Ђелић) М. МИЛОРАД, редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, као рањеник заробљен 27. септембра 1914. на Гучеву, депортован у логор Матхаузен где је умро 14. јануара 1915. године.

ЈАНКОВИЋ Јеврема МИЛОРАД, погинуо у I балканском рату почетком 1913. године у борби на Скадру (Албанија).

ЈАНКОВИЋ МИЛОШ

ЈАНКОВИЋ МИХАИЛО, ожењен Петријом, имао кћер Радојку, редов последње одбране старца при Војној станици у Пецкој, умро 8. априла 1915. године од тифуса код куће у Гуњацима.

ЈЕЛИЋ МИЛАДИН

ЈЕРОСИМОВИЋ (Симић) ПЕТРОНИЈЕ, ожењен, имао сина Драгојла и три кћери (Лепосаву, Радојку и Зорку), редов 4. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука, погинуо 24. септембра 1914. године на положају Ерића брду кад Пецке¹³³.

¹³² По другом извору мртав је донет у пољску болницу.

¹³³ По другом извору погинуо је 29. септембра 1914. године на Мачковом камену.

ЈОВАНОВИЋ АЛЕКСА, стар 56 година, ухапшен и интерниран октобра 1914. године у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

ЈОВАНОВИЋ Николе ЖИВОЈИН, редов групне коморе Дринске дивизије, умро 24. септембра 1918. године у болници у Сиди Абдулаху и сахрањен на гробљу у Феривилу.

ЈОВАНОВИЋ МИЛОШ

ЈОВАНОВИЋ СВЕТИСЛАВ

ЈОВАНОВИЋ СВЕТОМИР

ЈОВИЧИЋ Уроша ИЛИЈА имао је три сина су страдали у Првом светском рату а нису оставили потомке.

ЈОВИЧИЋ Николе МИЛОРАД, као редов учествовао је у балканским ратовима и погинуо у бици на Брегалници срединим 1913. године.

ЈОВИЧИЋ Н. МИТАР, ожењен Лепосавом, имао кћер Душанку, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, умро марта 1915. године у возу између Стублина и Обреновца 4. новембра 1915. године.

ЈОВИЧИЋ Уроша МИТАР као редов учествовао у балканским ратовима а погинуо у борби на Брегалница. Није оставио потомака.

ЈОКИЋ ЈЕЛКА, стара 65 година, удовица Добросава из Беле Цркве код Крупња, оболела од грипа и умрла 15. октобра 1918. године у Белој Цркви.

КОСТИЋ ПАВЛИЈА, стара 40 година супруга Антонија из Бастава, оболела од запаљења плућа и умрла 4. новембра 1912. године у Баставу.

КОСТИЋ СПАСЕНИЈА, стара 55 година, супруга Живана из Бастава, оболела и умрла од запаљења плућа 30. јануара 1913. године у Баставу.

КРСМАНОВИЋ ДАНИЛО, ожењен, отац троје деце (Дринке, Росе и Чедомира), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро од тифуса у марта 1915. године у својој кући.

КРСМАНОВИЋ РАДЕНКО, редов 3 чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 15. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану.

КРСМАНОВИЋ СТОЈАН

КРСТАНОВИЋ Ђуке СВЕТИСЛАВ, редов митраљеског одељења 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 5. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану.

ЛУКИЋ Милоша МИЛОРАД, неожењен, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо у борби на Гучеву код Лознице 1914. године.

ЛУКИЋ Н. МИЛОРАД

ЛУКИЋ МИЛУТИН

ЛУКИЋ В. РАДОВАН, стар 24 године, неожењен, оболео од туберкулозе и умро 6. јула 1914. године у Ваљеву.

МАКСИМОВИЋ Младена ЖИВОЈИН, редов 3. чете 1. батаљона 5. пука, рањен 15. септембра 1916. године на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

МАНОЈЛОВИЋ МОМЧИЛО

МАРИНКОВИЋ Јакова АЛЕКСАНДАР, стар 12 година, оболео од дизентерије и умро 26. јула 1914. године у Ваљево где је и сахрањен.

МАРИНКОВИЋ БОГОЉУБ, поднаредник, погинуо у рату 1912–1918. године. Уписан на споменик у Пецкој.

МАРИНКОВИЋ Мила БОЖА, нежењен, као редов учествовао у Првом светском рату и није се вратио кући.

МАРИНКОВИЋ ВЕЛИЧКО, ожењен Обренијом, имао сина Живорада, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1 позива, погинуо 15. августа 1914. године у Добрићу недалеко од Лознице.

МАРИНКОВИЋ ЖИВОРАД, редов 3. чете 1. батаљона 5. пука умро (утопио се) 29. децембра 1915. године, у мочвари код места Каваја у Албанији.

МАРИНКОВИЋ МИЛОЈЕ, стар 20 година, заробљен и интерниран 1915. године у неки аустроугарски логор где је страдао.

МАРИНКОВИЋ РАДОМИР

МАРИНКОВИЋ Добрисава ЧЕДОМИР, као редов 3. чете 2. батаљона 14. кадровског пука Крагујевачких резервних трупа погинуо 1915. године код Ђевђелије.

МАРКОВИЋ ИВАН, стар 20 година, убијен 1914. године од Аустроугара.

МАРКОВИЋ МАРКО, стар 48 година, заробљен и интерниран октобра 1914. године у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

МАРКОВИЋ МИЛАН, поднаредник, страдао у рату 1912–1918. године. Уписан на споменику у Пецкој.

МАРКОВИЋ ПЕТАР, ожењен Илинком, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива умро 14. марта 1915. у ваљевској болници.

МАРКОВИЋ РАДОВАН

МАРКОВИЋ САВО, стар 60 година, убијен 29. октобра 1914. године од Аустроугара.

МАРКОВИЋ М. ЧЕДОМИР, поднаредник, страдао у рату 1912–1918. године. Уписан на споменику у Пецкој.

МИЛАНОВИЋ (Трифунковић) Радована ГВОЗДЕН, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, умро од задобијених рана октобра 1914. године у пољској болници у Пецкој.

МИЛАНОВИЋ ЈЕКАН

МИЛАНОВИЋ МАРКО, стар 51 годину, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 23. априла 1918. године у Гуњацима.

МИЛАНОВИЋ САВА

МИЛОВАНОВИЋ Теодосија ГВОЗДЕН, рођен 1889. године, нежењен, редов 2. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро у околини Подгорице децембра 1915. године.

МИЛОВАНОВИЋ Станка МАРКО, рођен 1893. године, нежењен, редов 2. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 13. сеп-

тембра 1916. године приликом напада Бугара на положај Кочобеј на Кајмакчалану.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛОВАН, стар 65 година, убијен 1914. године.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛОЈЕ

МИЛОВАНОВИЋ (Тадић) МИЛОРАД, ожењен Милојком, отац две кћери (Новке и Митре), као болничар у Дринској дивизији, умро марта 1915. године у болници у Ваљеву.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛОРАД, ожењен Зорком, отац Стојана и четири кћери (Косе, Персиде, Кате и Росе), редов 4. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива умро од задобијених рана 11. марта 1915. године у ваљевској болници.

МИЛОВАНОВИЋ ПАНТЕЛИЈА

МИЛОВАНОВИЋ ПЕТАР, стар 60 година, убијен од Аустроугара 29. октобра 1914. године.

МИЛОВАНОВИЋ РАДОЈЛО, поднаредник, страдао у рату 1912–1918. године. Уписан на споменику у Пецкој.

МИЛОВАНОВИЋ СВЕТОМИР

МИТРОВИЋ МИЛОРАД, редов 2. чете 4. батаљона 5. пука, умро на острву Видо 30. марта 1916. године.

МИТРОВИЋ РАДОМИР, ожењен Јањом, имао кћер Борку и сина Драгојла, редов бојне коморе 5. пешадијског пука, умро 3. августа 1915. године од последица рањавања у Стублинама код Обреновца.

МИЋИЋ ИВКО, стар 70 година, убијен од Аустроугара 29. октобра 1914. године.

МЛАДЕНОВИЋ АКСЕНТИЈА, стар 60 година, ухапшен 1914. године и интерниран у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

МЛАДЕНОВИЋ АНИЦА, стара 17 година, неудата, оболела и умрла од туберкулозе у Баставу 29. децембра 1912. године.

МЛАДЕНОВИЋ БЛАГОЈЕ, рођен 1867. године, ожењен Јованом, отац петоро деце (Крстине, Драгутина, Милоја, Живка и Стојана), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива (последња одбрана старца) умро 12. фебруара 1915. године од пегавог тифуса у својој кући у Гуњацима.

МЛАДЕНОВИЋ Ранисава БОГОСАВ, живео три месеца, оболео и умро од кашља 24. јануара 1913. године у Баставу.

МЛАДЕНОВИЋ Јована БОРИСАВ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука рањен 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

МЛАДЕНОВИЋ Благоја ДРАГУТИН, рођен 1893. године, неожењен, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро од последица рањавања 1. јула 1915. године.

МЛАДЕНОВИЋ МИЛОВАН, стар 65 година, земљорадник, убијен од Аустроугара 29. октобра 1914. године.

МЛАДЕНОВИЋ МИХАИЛО

МЛАДЕНОВИЋ Гвоздена СРЕТЕН, живео годину и по дана, оболео и умро од неке заразне болести 17. јануара 1918. године у Баставу.

МЛАДЕНОВИЋ Аксентија ЧЕДОМИР, редов 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије, погинуо 2. септембра 1918. године у борби на Рововској коси где је и сахрањен.

НЕНАДОВИЋ ГВОЗДЕН, редов 1. чете 2. батаљона 2. пука, умро од последица рањавања 7. марта 1916. године у болници у Бизерти и тамо сахрањен на гробљу.

НЕНАДОВИЋ ДРАГОМИР

НЕНАДОВИЋ РАДОЈИЦА

НЕНАДОВИЋ РАДОМИР

НИКОЛИЋ МИЛОШ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука и позицијске батерије 5. пука Дринске дивизије, рањен 27. фебруара 1916. године.¹³⁴ Примљен је у болницу на острву Видо где је умро 3. марта 1916. године.

НИКОЛИЋ РАДОЈКО, коморџија 2. батаљона 5. пука 3. позива, умро 2. јануара 1916. године у месту Јубан где је и сахрањен.

НОВАКОВИЋ ЖИВКО, стар 51 годину, заробљен и интерниран 1916. године у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

ПАВЛОВИЋ Матије ВЛАДИМИР, ожењен Дарином, отац Здравка, као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо.

ПАВЛОВИЋ ДРАГОМИР, ожењен, отац Цветка, редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, умро 4. јануара 1916. године код Скадра и тамо сахрањен на војничком гробљу.

ПАВЛОВИЋ ЖИВАН, ожењен Савком, отац петоро деце (Драгића, Милића, Данилке, Јорданке и Косане), редов 1. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро од тифуса 28. децембра 1914. године у Гуњацима.

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, ожењен Крсманијом, отац Милеве, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, оболео од тифуса и умро 28. марта 1915. године у болници у Обреновцу.

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, поднаредник митраљеског одељења 17. па 22. пешадијског пука, примљен 24. марта 1916. године на лечење у болници на Лазарету где је умро 4. априла 1916. године и тамо сахрањен.

ПАВЛОВИЋ ЈОВО

ПАВЛОВИЋ Ј. МИЛАДИН, ожењен Живаном, отац кћери Росе, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро 12. фебруара 1915. године у војној болници у Стублинама код Обреновца.

ПАВЛОВИЋ (Ђурић) Ђ. МИЛАН, стар 45, година, ожењен Ружицом, отац четворо деце (Драге, Живорада, Радомира и Живка), редов 1. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро 20. фебруара 1915. године у Обреновцу.

¹³⁴ У другом извору пише да је у рату учествовао као припадник позадинске батерије 6. пешадијског пука *Престолонаследника Александра* Дринске дивизије.

ПАВЛОВИЋ МИЛО, стар 56. година, заробљен и интерниран 1915. године у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

ПАВЛОВИЋ МИТАР, рођен 1855. године, страдао у аустроугарском логору Нежидеру 12. фебруара 1915. године. Сахрањен у гробницу број 869.

ПАВЛОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, ожењен, отац три кћери (Лепосаве, Даринке и Росе), редов 2. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, погинуо новембра 1915. године при одступању из Ваљева.

ПАВЛОВИЋ Ж. ПЕТАР, неожењен, активни официр – потпоручник 10. кадровског пука учествовао у Првом светском рату, погинуо 10. октобра 1915. године у одбрани Београда.

ПАВЛОВИЋ СМИЉКА, стара 43 године, удовица Светозара, оболела и умрла од туберкулозе 13. марта 1917. године у Гуњацима.

ПАВЛОВИЋ Светозара СТЕВАН, неожењен, као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо.

ПАНИЋ ЖАРКО, рођен 1893. године, ожењен Радојком (рођ. Малешевић), имао сина Митра, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро од тифуса 21. марта 1915. године.

ПАНТЕЛИЋ НЕНАД, ожењен Милком, отац четворо деце (Зорке, Милојке, Радоја и Николе), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро 7. марта 1915. године у ваљевској болници.

ПАНТИЋ МИЛУТИН, стар 34 године, редов 17. пешадијског пука, заробљен и спроведен у аустроугарски заробљенички логор Нађмеђер где је умро 1. фебруара 1915. године од пегавог тифуса.

ПАНТИЋ СТАНКО

ПАНТИЋ Владимира ТИХОМИР, неожењен, редов 2. чете 2. батаљона 2. пука Крагујевачких резервних трупа, утопио се 3. јануара 1916. године у реци Војуши у Албанији.¹³⁵

ПЕРИЋ АНДРИЈА, ожењен Анђелијом, отац два сина (Гвоздена и Душана), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, нестао 6. децембра 1915. године у Црној Гори.

ПЕРИЖ МИЛАН, стар 27. година, као редов учествовао у Првом светском рату, заробљен и интернирану у Мађарску, где је умро 1917. године.

ПЕРИЋ ОБРЕН, наредник, страдао у рату 1912–1918. године. Уписан на споменик у Пецкој.

ПЕТКОВИЋ АКСЕНТИЈЕ, стар 55 година, заробљен и 1915. године интерниран у неки аустроугарски логор и остао инвалид. Даља судбина непозната.

ПЕТКОВИЋ ЗАРИЈА

ПЕТКОВИЋ ИВАН

ПЕТРОВИЋ АЛЕКСАНДАР, ожењен, отац шесторо деце (Стаке, Милице, Даринке, Светомира, Стојана и Светолика), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, погинуо 19. августа 1914. године на Малом Рожњу.

¹³⁵ По другом извору био је редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука а умро је 4. јануара 1916. године у Скадру, где је и сахрањен на војничком гробљу

ПЕТРОВИЋ ГВОЗДЕН

ПЕТРОВИЋ ДРАГИЋ, ожењен Алексијом, отац Велизара, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, рањен и умро 23. октобра 1914. године на Гучеву код Лознице.

ПЕТРОВИЋ ДРАГОМИР, ожењен Милицом, без порода, редов бојне коморе 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 15. децембра 1915. године у Подгорици.

ПЕТРОВИЋ ЈЕЗДИМИР, стар 38 година, редов 5. пешадијског пука, заробљен и одведен у логор Нађмеђер где је оболео од пегавог тифуса и умро 10. фебруара 1915. године.

ПЕТРОВИЋ МАРКО

ПЕТРОВИЋ МИЛИСАВ

ПЛАВШИЋ РАТКО

ПОПОВИЋ ВЕЉКО

РАДОВАНОВИЋ Уроша ЖИВОЈИН, рођен 1878. године, неожењен, редов 1. чете 2. батаљона 14. кадровског пука, умро од последица рањавања у скопској болници јануара 1915. године.

РАКИЋ Живка ЖИВАН, неожењен, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро од тифуса 5. јануара 1915. године у Гуњацима.

РАКИЋ ЈАНОКА, стара 23 године, супруга Стојана, оболела од шпанске грознице и умрла 5. октобра 1918. године у Ставама код Крупња.

РАКИЋ МИЛОРАД, ожењен Обренијом, без деце, редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука, умро 25. децембра 1914. у ваљевској болници.

РАНКОВИЋ ДАНИЛО

РАНКОВИЋ ДАРИНКА, живела шест година, оболела од запаљења плућа и умрла у Баставу 13. јануара 1913. године.

РАНКОВИЋ (Николић) МИЛОШ, ожењен Радојком, отац Војислава, поднаредник 3. позицијске батерије, умро 14. јануара 1916. године у Говину на Крфу где је и сахрањен.

РАНКОВИЋ (Николић) РАДОЈЛО, рођен 1871. године, ожењен Маријом, отац троје деце (Стане, Велизара и Срећка), редов 1. чете 2. батаљона 5. пука 3. позива, умро 1. јануара 1916. године приликом повлачења српске војске кроз Албанију у месту Бубљанка где је и сахрањен.

САРИЋ МИХАИЛО

СЕКУЛИЋ ДОБРОСАВ

САРИЋ ДРАГИЋ, стар 20. година, као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо 1915. године.

СЕКУЛИЋ ДРАГОМИР, ожењен Јелисавком, отац двоје деце (Миленије и Цветка), редов 4. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 12. септембра 1916. године на Кајмакчалану, на положају Командантов вис. Лечен у енглеској болници у Солуну. Умро од последица рањавања и исцрпљености 26. новембра 1919. године код куће у Гуњацима.

СЕКУЛИЋ ИВАНА, стара 53 године, супруга Василија из Белотића, оболела од туберкулозе и умрла 1. августа 1912. године у Белотића.

СЕКУЛИЋ ИВАНКО

СЕКУЛИЋ МАРКО

СЕКУЛИЋ Теодосија МИЛОРАД, живео 34. године, каплар 3. чете, 3. батаљона, 5. пешадијског пука, рањен у борби на положају Браздаста коса 22. септембра 1916. године.

СЕКУЛИЋ Теодосија РАДОМИР, живео 41. годину, као војни обезник учествовао у Првом светском рату и од задобијених последица умро 13. новембра 1919. године

СЕКУЛИЋ СВЕТЛАН – Стеван¹³⁶, редов 1. чете 2. батаљона 20. пука Тимочке дивизије 1. позива, умро од исцрпљености 15. фебруара 1916. године у 4. пољској болници Дринске дивизије у Горњем Ипсосу на Крфу где је и сахрањен испред тамошње цркве

СЕКУЛИЋ СВЕТОЗАР, стар 21. године, као редов учествовао у Првом светском рату и умро 1914. године.

СЕКУЛИЋ СВЕТОЛИК, редов 1. чете 1. батаљона 20. пешадијског пука, умро у 4. пољској болници Вардарске дивизије 15. фебруара 1916. године. Сахрањен код цркве у Горњем Ипсосу.

СЕКУЛИЋ Теодосија СТАНКО, стар 25. година, као редов учествовао у балканским ратовима и погинуо у борби на Говедарнику 9. јуна 1913. године.

СЕКУЛИЋ ЦВЕТИН, стар 21. годину, војни обезник учествовао у Првом светском рату, прешао преко Албаније и умро на Крфу 1916. године.

СЕКУЛИЋ ЦВЕТКО, нежењен, редов 1. чете 2. батаљона 14. прекобројног пука, умро је 2. фебруара 1916. године на острву Видо.

СИМИЋ ЖИВКО

СИМИЋ Степана ИЛИЈА, рођен 1881. године, ожењен, отац Драгутина и Радоја, редов бојне коморе 5. пешадијског пука 2. позива, погинуо у јесен 1914. године у борби на Гучеву код Лознице.

СИМИЋ ПЕТАР, рођен 1898. године, умро 1920. године

СИМИЋ ПЕТРОНИЈА

СИМИЋ РАДОВАН, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије 2. позива, умро од последица рањавања 24. фебруара 1915. године у ваљевској болници.

СИМИЋ СОВРО, стар 67 година, ухапшен и 1917. године интерниран у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

СИМИЋ СТАНА стара 45 година, супруга Димитрија, оболела од тифуса и умрла 7. фебруара 1915. године у Драгијевици где је и сахрањена.

СИМИЋ СТЕПАН, рођен 1855. године, погинуо 1915. године.

СИМИЋ ТЕШМАН, ожењен Госпавом, отац четворо деце (Станојке, Борисаве, Благоја и Младена), редов 4. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро 1. априла 1915. године у обреновачкој ратној болници.

¹³⁶ У неким списима Светлан и Стеван Секулић се помињу као две особе са идентичним подацима.

СИМИЋ ТИКОМИР, неожењен, редов 3. чете 2. батаљона 14. пешадијског пука умро 1915. године у Ћевђелији.

СИМИЋ ЧЕДОМИР, стар 55 година, редов 3. прекобројног пука 3. позива, заробљен код Љига 1915. године и депортован у логор Маутхаузен, одакле се вратио. Убијен од стране Аустроугара октобра 1916. године у Љубовији.

ТЕШИЋ НИКОЛА, стар 55 година, убијен од Аустроугара у Љубовији октобра 1916. године.

ТЕШИЋ Дамњана Ж. САРА, стара 42 године, као избеглица склонила се у Осладић код Ваљева, разболела се од запаљења плућа и умрла 5. децембра 1914. године и сахрањена у Осладићу.

ТИМОТИЋ М. ЖИВКО, поднаредник – каплар 3. чете 1. батаљона 5. пука 2. позива, нестao у околини Барзиловице код Лазаревца 16. новембра 1914. године, депортован у логор Матхаузен, где је умро 31. јануара 1917. године.

ТИМОТИЋ НИКОЛА, стар 53 година, заробљен и 1914. године интерниран у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

ТИМОТИЋ РАДОВАН, ожењен Стеванијом, отац две кћерке (Живке и Ангелине), наредник 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро од тифуса 27. фебруара 1915. године у Гуњацима.

ТИШАНОВИЋ Јована БЛАГОЈЕ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, тешко рањен 6. септембра 1916. године, у борби на Кајмакчалану.

ТИШАНОВИЋ ЂОРЂЕ

ТИШАНОВИЋ ЖИВКО

ТИШАНОВИЋ ЈОВАН, стар 58 година, убијен од Аустроугара 29. октобра 1914. године.

ТИШАНОВИЋ ЉУБИНКО, ожењен, отац двоје деце (Живорада и Милојке), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива (последња одбрана стараца), умро од тифуса 21. марта 1915. године у Гуњацима.

ТИШАНОВИЋ МИЛАН

ТИШАНОВИЋ ПЕТАР, стар 22 године, убијен од Аустроугара на путу за Шабац у октобру 1914. године.

ТИШАНОВИЋ ЦВЕТКО, стар 30 година, убијен од Аустроугара у Љубовији 29. октобра 1916. године.

ТОДОРИЋ ВЕЛИЗАР

ТОДОРИЋ Ж. МИЛОРАД, рођен 1867. године, ожењен Миољком, отац два сина (Јована и Милутина), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро 28. фебруара 1915. године од тифуса у ваљевској болници.

ТОДОРОВИЋ Драгутина ВЕЛИЗАР, рођен 1896. године, неожењен, редов – регрут 1. чете 2. батаљона 3. пука, умро 23. децембра 1915. године у Љешу где је и сахрањен.

ТОМИЋ ЖИВАН, стар 35 година, заробљен и 1915. године интерниран у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

ТОМИЋ ЖИВКО, стар 35 година, заробљен и 1916. године интерниран у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

ТОМИЋ ТОША, стар 25 година, заробљен и 1916. године интерниран у неки аустроугарски логор. Даља судбина непозната.

ТРИПКОВИЋ ЈАКОВ

ТРИФУНОВИЋ ДРАГИЋ, стар 52 године, убијен од стране Аустроугара 29. октобра 1914. године.

ТРИФУНОВИЋ АКСЕНТИЈЕ, ожењен Христином, отац двоје деце (Смиљке и Цветина), редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, нестало 6. децембра 1914. године код Андријевице.

ТРИФУНОВИЋ Јована ЖИВОЈИН, ожењен Милојком, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 29. септембра 1916. године током борби на Кајмакчалану¹³⁷ и Рововској коси. Лечен у Бизерти где је умро од последица рањавања 1917. године.

ТРИФУНОВИЋ ИЛИЈА

ТРИФУНОВИЋ ЉУБОМИР, ожењен Павлијом, отац два сина (Пауна и Мијаила), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, умро марта 1915. године од тифуса у Гуњацима.

ТРИФУНОВИЋ МАТИЈА, страдао у Првом светском рату

ТРИФУНОВИЋ Љубомира ПАУН, живео десет година, оболео од тифуса и умро 26. фебруара 1917. године у Гуњацима.

ТРИФУНОВИЋ РАДОЈИЦА, стар 52 године, заробљен и интерниран 1914. године од стране Аустроугара у неки заробљенички логор. Даља судбина непозната.

УРОШЕВИЋ Матије ВЛАДИМИР, ожењен Даринком – Дарином, имали су ћерку Загорку, као редовучествовао у I светском рату и страдао.

УРОШЕВИЋ Милоша ГВОЗДЕН, стар 22. године, нежењен, учествовао у I балканском рату и страдао 1912. године.

УРОШЕВИЋ Дамњана ДАНИЛО, угоститељ, живео у Пецкој, а радио у Драгињу код Лознице, ожење, отац троје деце (Уроша, Мице и Стане), страдао у I светском рату.

УРОШЕВИЋ Срећка ЂУРАЋ, ожењен, отац двоје деце (Мирована и Живке), учествовао у I светском рату и страдао

УРОШЕВИЋ Срећка ЖИВОЈИН – Живко, ожењен, отац троје деце (Маринка, Иване и Јелене), као редов страдао је у току I светског рата.

УРОШЕВИЋ Николе ИЛИЈА, нежењен, као редов учествовао у I светском рату и страдао.

УРОШЕВИЋ Петра ЉУБОМИР, рођен 1876. године, женио се два пута - са Спасенијом је имао Борисава, Маринка и Миленију, а са Милевом

¹³⁷ По другом извору рањен је 29. септембра 1916. године на Кајмакчалану где је и умро и сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 72/12, а по трећем извору сахрањен је 3. октобра 1916. године на положају села Флока. Према писању Милисаве Секулића сахрањен је на Српском војничком гробљу Зејтинлик, парцела 8, гробно место 363.

Милована и Радована, редов 4. чете 2. батаљона 22. пука¹³⁸, умро 26. октобра 1916. године у Сиди Фат Алаху у Тунису.

УРОШЕВИЋ Срећка МАРЈАН, ожењен, имао сина Живана¹³⁹, учествовао је у I светском рату и страдао.

УРОШЕВИЋ Живка МАРИНКО, неожењен, као редов учествовао и страдао у I светском рату.

УРОШЕВИЋ Ђурђа МИЛОВАН, неожењен, као редов учествовао у I светском рату и страдао.

УРОШЕВИЋ Срећка НИКОЛА, ожењен Јулком, отац четворо деце (Радојка, Илије, Јеремије и Жарка), редов 5. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, погинуо на положају Стара Љубовија у Љубовији 25. новембра 1914. године.

УРОШЕВИЋ Богомира¹⁴⁰ ПАНТЕЛИЈА, неожењен, учествовао и погинуо у I светском рату.

УРОШЕВИЋ СВЕТОЗАР, редов 2. чете 2. батаљона 5. пука, погинуо 22. јануара 1916. године код Драча. Сахрањен два дана касније на војничком гробљу у Драчу, гробница 358.

УРОШЕВИЋ Светозара СТАНКО, неожењен, као редов учествовао и погинуо у I светском рату.

УРОШЕВИЋ М. СТЕПАН, рођен 1886, годиен, као редов 1 чете 3. батаљона 17. пешадијског пука учествовао у I светском рату и погинуо на Гучеву 1914. године.

УРОШЕВИЋ Ивана УРОШ, ожењен Роксандом¹⁴¹, отац осморо деце (Благоја, Радоја, Ленке, Александра – Леке, Војина, Војке, Крстине и Марте), редов последње одбране старца при Главној војној станици у Пецкој, оболео од тифуса и умро 10. априла 1915. године у Гуњацима.

ФИЛИПОВИЋ ЖИВОЈИН, редов 4. чете 4. батаљона 3. прекобројног батаљона Вардарске дивизије¹⁴², примљен 15. фебруара 1916. године, у 1. болницу Моравске дивизије на Крфу где је умро 22. фебруара 1916. године. Сахрањен на Војничком гробљу код цркве у селу Доњи Ипсос на Крфу. Сада почива у Маузолеју на острву Виду.

ФИЛИПОВИЋ НЕДЕЉКО, стар 50 година, убијен 1916. године од Аустроугара.

ФИЛИПОВИЋ НИКОЛА

ФИЛИПОВИЋ РАДЕНКО, стар 50 година, земљорадник, убијен 1916. године од Аустроугара.

¹³⁸ У другом извору пише да је био припадник 12. пешадијског пука *Цара Лазара* Шумадијске дивизије 1. позива.

¹³⁹ И Живан је учествовао у Првом светском рату, заробљен и спроведен у затвор у Косовској Митровици одакле је побегао и вратио се кући.

¹⁴⁰ Познатијег као Бојица.

¹⁴¹ Занимљиво је да је три пута рађала по двојке – близанце.

¹⁴² У другом извору се наводи да је био припадник 3. пешадијског пука Моравске дивизије.

ДРАГИЈЕВИЦА

Драгијевица је ратарско и воћарско насеље разбијеног типа на долинским странама Јадра. Простире се с обе стране пута Ваљево–Осечина–Лозница, 10 км југоисточно од Осечине. Куће средине села су на брду, а свих осталих крајева по долинама потока, јаруга и дубодолинама.

Атар села Драгијевице захвата површину од 1.909 и има 1.128 хектара обрадивог земљишта. Налази се у висинској зони од 250 до 450 метара надморске висине.

*Претпоставља се да је настало пре Косовског боја. Основано је на месту са значајним траговима старије насељености (праисторијски тумули, „грчко гробље“, византијско утврђење – град **Вагањ**, **Стари Град** или **Градиште**, саско рударско насеље које је експлоатисало злато и сребро, остаји топониичарске активности и др.). Помиње се 1735. године са осам домова.*

Према попису из 2011. године имало је 533 становника у 185 домаћинстава и 313 домова. Просечан број чланова по домаћинству је 2,97 лица, просечна старост становништва 46,2 година.

АЛИЋ ВИДОСАВА, стара 35 година, удовица Чедомира, оболела од јевтике и умрла 27. јануара 1917. године у Осечини.

АНДРИЋ АКСЕНТИЈЕ, стар 27 година, нежењен, оболео од тифуса и умро 8. марта 1915. године у Драгијевици.

АНДРИЋ (рођ. Станковић) АНКА, рођена у Осладићу код Ваљева, удовица Љубомира, мајка четири сина (Алексе, Стојана, Богдана и Јордана), умрла 29. септембра 1916. године у Драгијевици где је и сахрањена.

АНДРИЋ Илије АРСЕН, стар 20 година, као војник 1. позива учествовао је у I светском рату, умро 1. јануара 1915. године у Ђевђелији.

АНДРИЋ ДОБРИЈА, рођена у Лопатњу, стара 40. година, супруга Томе, оболела од пегавог тифуса и умрла 7. априла 1915. године у Драгијевици.

АНДРИЋ ЖИВКА, стара 38 година, удовица Теофила, оболела од пегавог тифуса и умрла 12. маја 1915. године у Драгијевици.

АНДРИЋ Николе ЖИВОРАТКА, живела четири месеца, оболела од тифуса и умрла 8. марта 1915. године у Драгијевици.

АНДРИЋ (Глигорић) Лазара ИЛИЈА, 1851. године, ожењен Милицом (рођ. Раковић из Станине Реке), отац троје деце (Драгомира, Драгољуба и Драге), умро 1917. године у Драгијевици.

АНДРИЋ Милоја ЈЕЛИСАВЕТА, стара 16 година, неодата, оболела од јевтике и умрла 14. новембра 1916. године у Драгијевици.

АНДРИЋ (Глигорић) Лазара ЈОВАН, рођен 1863. године, женио се два пута – Милевком (рођ. Ђурић из Драгијевице) и Милицом (рођ. Вујичић из Туђина), отац две кћери (Косаре и Томке), умро 1918. године у Драгијевици.

АНДРИЋ Михаила ЈОВАНКА, стара 17 година, неодата, оболела од тифуса и умрла 17. фебруара 1915. године у Осечини.

АНДРИЋ КРСТИНА, стара 26 година, супруга Алексе, оболела је од запаљења плућа и умрла 3. августа 1913. године у Драгијевици.

АНДРИЋ Драгољуба ЛЕПОСАВА, живела пет месеци, оболела од запаљења плућа и умрла 1. јула 1915. године у Драгијевици.

АНДРИЋ (Глигорић) Лазара ЈЉУБОМИР, рођен 1867. године, ожењен Анком (рођ. Станковић из Осладића), отац четири сина (Алексе, Стојана, Богдана и Јордана), каплар 1. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива у балканским и у I светском рату, умро 7. јануара 1917. године у I пољској војној болници Тимочке дивизије 1. позива у Раљи код Младеновца.

АНДРИЋ МАРИНКО, стар 19 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 22. марта 1915. године у Драгијевици.

АНДРИЋ Благоја МИЛОРАД, живео пет година, оболео од запаљења плућа и умро 21. новембра 1914. године у Драгијевици.

АНДРИЋ Драгољуба МИОДРАГ живео седам недеља, оболео од јевтике и умро 22. априла 1917. године у Драгијевици.

АНДРИЋ МИХАИЛО, стар 44 године, земљорадник, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. фебруара 1915. године у Драгијевици.

АНДРИЋ ПЕТАР, редов 1. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у 3. резервну војну болницу у Ваљево где је умро 5. маја 1915. године.

АНДРИЋ СТАНИЈА, стара 64 године, рођена у Врагочаници код Ваљева, удовица Пантелије, оболела од запаљења плућа и умрла у Драгијевици 9. новембра 1914. године.

АНДРИЋ СТАНИЦА, стара 39 година, удовица Милоја, умрла у Драгијевици од туберкулозе 28. септембра 1915. године.

АНЂЕЛИЋ Живана ВЕЛИЧКО, стар 20 година, редов 2. пешадијског пука, упућен на лечење и опоравак у Француску где је преминуо 1916. године.

АНЂЕЛИЋ Живана ГРУЈИЦА, стар 21 годину, као редов 3. пешадијског пука, учествовао у I светском рату где је рањаван и оболео, а од задобијених последица умро 7. марта 1922. године у Драгијевици.

АНТОНИЈЕВИЋ СВЕТОЗАР, рођен 1899. године, ухваћен и спроведен у аустроугарски заробљенички логор Нежидер где је страдао 14. јуна 1916. године. Сахрањен у гробницу број 2872.

АНТОНИЋ Михаила ЛЕПОСАВА, стара 15 година, оболела од галопирајуће туберкулозе и умрла 17. фебруара 1918. године у Драгијевици.

АНТОНИЋ Јована МАШИНКА, живела три месеца, оболела од великог кашља и умрла 6. маја 1915. године у Драгијевици.

АНТОНИЋ Николе ПАУНКА, живела седам година, оболела од дифтерије и умрла 3. новембра 1914. године у Драгијевици.

АНТОНИЋ РУЖИЦА, стара 63 године, удовица Андрије, оболела од пегавог тифуса а преминула 20. априла 1915. године у Драгијевици.

ВИДАКОВИЋ Миј. МИХАИЛО, стар 36 година, ожењен, као војник учествовао у I светском рату и погинуо у борби против аустроугарске војске септембра 1914. године на бојном пољу.

ВИЛОТИЋ БОЖИДАР, стар 28 година, неожењен, учествовао у I светском рату и погинуо 1914. године у борби против Аустроугара.

ВИЛОТИЋ БОШКО, стар 27 година, ожењен, отац кћи Милице, учествовао у I балканском рату, умро 14. октобра 1912. године у Битољу.

ВИЛОТИЋ ОБРАД, стар 21 годину, ожењен, редов 1. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, умро 2. новембра 1914. године у Тимочкој сталној војној болници у Зајечару.

ВИЛОТИЋ САВА, редов 4. чете 3. батаљона Дринског пука 3. позива, умро у 1. пољској болници Дринске дивизије у Шијаку код Драча (Албанија), 2. марта 1916. године. Предат је особљу болнице у Говину ради опека и сахране.

ВИЛОТИЋ В. СТАНОЈКА, дете, оболела од дифтерије и умрла 29. децембра 1914. године у Драгијевици.

ГАВРИЋ Светозара БОРКА, живела годину и месец дана, оболела од дифтерије и умрла 9. новембра 1914. године у Драгијевици.

ГАВРИЋ Ил. БУДИМИР, стар 20 година, ожењен, оболео од „велике красте“ и умро 6. јануара 1915. године у Драгијевици.

ГАВРИЋ Милорада ВИТОМИР, живео девет година, оболео од тифуса и умро 20. децембра 1914. године у Драгијевици.

ГАВРИЋ ИЛИЈА, стар 41 годину, ожењен, као војник 3. позива учествовао у балканским ратовима, оболео и умро од колере 2. јула 1913. године у Софији, где је и сахрањен.

ГАВРИЋ Милорада СТАНИСЛАВ, живео 15 дана, оболео од јевтике и умро 22. фебруара 1917. године у Драгијевици.

ГАЧИЋ ГВОЗДЕН, ожењен Ђулком, отац троје деце (Велимир, Радојка и Лепосава), ...

ГАЧИЋ Гвоздена ДРАГОМИР, живео осам година, умро од пегавог тифуса и умро 16. априла 1915. године у Драгијевици.

ГАЧИЋ МИЛИЦА, рођена у Лопатњу, стара 55. година, удовица пок. Обрада из Драгијевице, домаћица, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Драгијевици.

ГАЧИЋ Радосава МИРОСАВА, живела три године, оболела од тифуса и умрла 11. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

ГАЧИЋ РАДОЈЕ зв. Радомир, земљорадник, стар 45 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 28. јануара 1915. године у својој кући у Драгијевици. Био кмет села Драгијевица.

ГАЧИЋ Јанка СРЕТЕН, неожењен, брат Драгутин и сестре Марица и Зорка, страдао у рату 1912–1918. године.

ЂУРИЋ ЖИВКА, рођена у Туђину, стара 41 годину, удата за Живана, оболела од „велике красте“ и умрла 8. јануара 1915. године у Драгијевици.

ЂУРИЋ Светозара ЖИВОРАД, живео пет година и два месеца, оболео од дифтерије и умро 28. новембра 1914. године у Драгијевици.

ЂУРИЋ Станимира ИВАН, неожењен, болничар Дринске војне болнице, разболео се и упућен на лечење и опоравак кући у Драгијевицу где је умро 8. јануара 1915. године.

ЂУРИЋ Живка ЈОВАНКА, живела осам месеци, оболела од дифтерије и умрла 20. новембра 1914. године у Драгијевици.

ЂУРИЋ ЧЕДОМИР, стар 32 године, ожењен Радојком, оболео од тифуса и умро 4. фебруара 1915. године у Драгијевици.

ИЛИЋ Андрије ЖИВАНА, живела осам година, оболела од дифтерије и умрла 13. марта 1915. године у родитељској кући у Драгијевици.

ИЛИЋ ЈОКА, рођена у Осладићу код Ваљева, стара 70 година, супруга Деспота, оболела од тифуса и умрла 7. априла 1915. године у Драгијевици.

ИЛИЋ РАДИЧ, неожењен, као редов српске војске страдао 30. децембра 1914. у Ђевђелији где је и сахрањен на месном војничком гробљу.

ИЛИЋ РАДИЧ, ожењен, редов у I светском рату, од задобијених рана на положају Еминове воде у борби на Гучеву умро 15. октобра 1914. године.

ИЛИЋ РАДОМИР, стар 45 година, земљорадник, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 2. јула 1915. године у Драгијевици.

ИЛИЋ ТОДОРА, из Лопатања, стара 60 година, супруга Бошка, оболела од тифуса и умрла 9. јануара 1915. године у Драгијевици.

ЖИВАНОВИЋ АНЂА, стара 50. година, удовица Милана, оболела од тифуса и умрла 6. марта 1915. године у Каменици код Ваљева.

ЖИВАНОВИЋ Сретена кћи, живела три године, оболела од дифтерије и умрла 22. новембра 1914. године у Врагочаници.

ЖИВКОВИЋ ВЕСЕЛИН, стар 49 година, ожењен, био на фронту и од задобијених последица умро 17. фебруара 1915. године у Врагочаници.

ЖИВКОВИЋ ГРУЈИЦА, стар 51 годину, ожењен, оболео од тифуса и умро 23. фебруара 1915. године у Драгијевици где је и сахрањен.

ЖИВКОВИЋ ЉУБОМИР, стар 22 година, неожењен, војник 1. позива, борио се у балканским ратовима, оболео и умро од куге 21. септембра 1913. године у Скопљу где је и сахрањен.

ЖИВКОВИЋ Младена ПЕТРОНИЈЕ, живео пет година, оболео од дифтерије и умро 7. јануара 1915. године у Драгијевици.

ЈАКОВЉЕВИЋ Тихомира ДУШАН, живео годину и девет месеци, оболео од дифтерије и умро 20. новембра 1914. године у Врагочаници.

ЈАКОВЉЕВИЋ ПЕЛАДИЈА, стара 50 година, супруга Ивана, оболела од пегавог тифуса и умрла 30. априла 1915. године у Драгијевици.

ЈАКОВЉЕВИЋ Лазара СРЕЋКО, рођен 1. августа 1888. године, ожењен Јулијом (рођ. Миловановић из Лопатња), редов 1. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у 1. резервну војну болницу у Ваљеву где је умро 20. априла 1915. године.¹⁴³

ЈЕВТИЋ АНДРИЈАНА, стара 47 година, удата за Михаила из Осладића, оболела од тифуса и умрла 16. фебруара 1915. године у Осладићу.

ЈЕРЕМИЋ ИВАНА, рођена у Лопатњу, стара 53 године, удовица Љубинка, оболела од тифуса и умрла 1. априла 1915. године у Драгијевици.

ЈЕРЕМИЋ Милоша¹⁴⁴ КОСТАНТИН – Коста, као обвезник српске војске учествовао у оба балканска рата, погинуо 9. јула 1913. године у борби на Говедарнику.

ЈЕРЕМИЋ МИЛОЈКА, рођена у Царини, стара 37 година, удовица Петра из Драгијевице, оболела од пегавог тифуса и умрла 28. марта 1915. године у Драгијевици.

ЈЕРЕМИЋ Љубинка МИЛОШ, стар 56 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 2. марта 1915. године у Драгијевици.

ЈЕРЕМИЋ ПЕТАР, стар 38 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 7. марта 1915. године у Драгијевици.

ЈЕРЕМИЋ РАДОЈЕ, стар 15 година, нежењен, оболео од запаљења плућа и умро 24. јула 1916. године у Драгијевици.

КАРАЈОВИЋ АНДРИЈА, обвезник 5. пешадијског пука Дринске дивизије 3. позива, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у 1. резервну војну болницу у Ваљеву где је умро 1. маја 1915. године.

КАРАЈОВИЋ Живојина ВУКОСАВА, живела седам месеци, оболела од дифтерије и умрла 27. новембра 1914. године у Драгијевици.

КОЈИЋ МАРИЈА, стара 61 годину, супруга Саве, оболела од запаљења плућа и умрла 10. децембра 1914. године у Врагочаници код Ваљева где је и сахрањена.

КОСАНИЋ ДОБРОСАВ, стар 30. година, ожењен, рођен у Царини, стално настањен у Драгијевици, оболео од тифуса и умро 12. фебруара 1914. године у Драгијевици.

КОСАНИЋ Добросав РАДЕНКО, живео три године, оболео од тифуса и умро 1. марта 1915. године у Драгијевици.

ЛАЗАРЕВИЋ МАРИЦА, стара 71 годину, удовица Николе, оболела од тифуса и умрла у својој кући у Доњој Буковици код Ваљева 12. августа 1914. године.

ЛУКИЋ БРАНКО, стар 18 година, нежењен, оболео од тифуса и умро 23. фебруара 1915. године у Драгијевици.

¹⁴³ Према појединим м подацима из документације Окружног суда Ваљево био је војни бегунац и рањен током неке крађе, па као рањеник упућен у болницу.

¹⁴⁴ Познатијег као Љубинко.

ЛУКИЋ Живојина ВИДОСАВА, оболела од тифуса и умрла 1. априла 1915. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

ЛУКИЋ Луке ВОЈИН, живео девет година, оболео од тифуса и умро 5. априла 1915. године у дому својих родитеља у Драгијевици.

ЛУКИЋ ИЛИЈА, стар 58 година, земљорадник, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 10. септембра 1916. године у Драгијевици.

ЛУКИЋ КРСМАНИЈА, рођена у Ребељу код Ваљева, стара 65 година, супруга Пантелије, оболела од јевтике и умрла 1. фебруара 1917. године у Драгијевици.

ЛУКИЋ Пантелије ЛУКА, стар 31 годину, ожењен Милком, није имао деце, редов 3. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, оболео од туберкулозе и упућен на лечење и опоравак кући у Драгијевицу где је умро је 9. маја 1915. године.

ЛУКИЋ МАРА, рођена у Лопатњу, стара 44. године, супруга Дамњана из Драгијевице, домаћица, оболела од тифуса и умрла 22. марта 1915. године у Драгијевици.

ЛУКИЋ Милинка МИЛАН, живео годину дана, оболео од тифуса и умро 27. марта 1915. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

ЛУКИЋ МИТРА, рођена у Царини, стара 58 година, удовица Рајка, оболела од тифуса а умрла 13. јануара 1915. године у Драгијевици.

МАНОЈЛОВИЋ ЈЕРОСИМА, рођена у Царини, стара 50 година супруга Николе, умрла од пегавог тифуса 28. маја 1915. године у Драгијевици.

МАНОЈЛОВИЋ Н. СВЕТИСЛАВ, стар 20 година, ожењен, као редов српске војске умро 21. јануара 1915. године у болници у Ђевђелији.

МАРКОВИЋ Зарије АРСЕНИЈА, живела две године и девет месеци, оболела од дифтерије и умрла 11. новембра 1914. године у Драгијевици.

МАРКОВИЋ Зарије АРСЕНИЈЕ, живео девет месеци, оболео од дифтерије и умро 9. новембра 1914. године у Драгијевици где је и сахрањен.

МАРКОВИЋ Ђ. ВЕЛИЧКО, стар 23 године, ожењен, као редов српске војске умро 31. децембра 1914. године у пољској војној болници у Вардишту између Ужица и Вишеграда.

МАРКОВИЋ ДРАГОСЛАВ, стар 27 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 7. фебруара 1915. године у Драгијевици.

МАРКОВИЋ Леонтија ЂУРЂЕ, живео седам година, оболео од дифтерије и умро 11. новембра 1914. године у Драгијевици.

МАРКОВИЋ Леонтија ЗАГОРКА, живела две и по године, оболела од шарлаха и умрла 26. децембра 1914. године у Драгијевици.

МАРКОВИЋ Радивоја ЗОРКА, живела годину и девет месеци, оболела од дифтерије и умрла 20. новембра 1914. године у Драгијевици.

МАРКОВИЋ ЛЕОНТИЈЕ, стар 43 године, ожењен, као редов српске војске оболео од тифуса и умро 16. јануара 1915. године у Драгијевици.

МАТИЋ СРЕТЕН, стар 20 година, неожењен, као редов српске војске страдао 29. децембра 1914. године у Ђевђелији.

МИЈАИЛОВИЋ СТЕВАН, ожењен Василијом, учествовао и страдао у рату 1912–1918. године. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Симона ЖИВАНКО, стар 38 година, редов 1. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука, заробљен 30. октобра 1915. године у Ваљевоу и интерниран у логор Ландорф. Даља судбина непозната.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ЖИВОТА, стар 24 године, ожењен, редов у балканским ратовима, оболео од колере и умро 1. јула 1913. године у Ристовцу.

МИЛОСАВЉЕВИЋ МИЛОЈЕ, стар 70 година, удовац, оболео од галопирајуће туберкулозе и умро 21. септембра 1917. године у Драгијевици.

МЛАДЕНОВИЋ Драгојла БОРИВОЈЕ, живео две и по године, умро од великог кашља 21. децембра 1915. године у Драгијевици.

МЛАДЕНОВИЋ ДОБРИЈА, рођена у Туђину, стара 51 годину, удовица Добросава, умрла од пегавог тифуса 27. јуна 1915. године у Драгијевици.

МЛАДЕНОВИЋ ДОБРОСАВ, стар 54 године, ожењен, оболео од тифуса и умро у Драгијевици 20. јануара 1915. године.

МЛАДЕНОВИЋ Драгојла ЛЕПОСАВА, живела четири године, оболела од пегавог тифуса и умрла 19. априла 1915. године у Драгијевици.

МЛАДЕНОВИЋ Николе МИЛОШ, стар 50 година, ожењен Милевом, отац петоро деце (Јована, Сретена, Радивоја, Срећка и Милице), као редов српске војске у I балканском рату оболео од колере и умро у Куманову 1913. године.

МЛАДЕНОВИЋ Данила РАДМИЛА, живела пет година, оболела од пегавог тифуса и умрла 31. марта 1915. године у Драгијевици.

МЛАДЕНОВИЋ Чедомира СВЕТИСЛАВ, живео три године, оболео од пегавог тифуса и умро 23. априла 1915. године у Драгијевици.

МЛАДЕНОВИЋ Милоша СРЕЋКО, стар 15 година, оболео од колере и умро у Сирдији током I светског рата.

МЛАДЕНОВИЋ Чедомира СТАНА, живела пет година, умрла од пегавог тифуса 2. маја 1915. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

НАСТИЋ МИЛЕВА, стара 35 година, супруга Игњата из Каменице, оболела од запаљења плућа и умрла 13. јануара 1915. године у Каменици.

НЕДЕЉКОВИЋ ЖИВАН, стар 37 година, ожењен Косаном, отац двоје деце (Пауна и Станимира), редов српске војске 2. позива, умро 2. децембра 1912. године у Љум кули у Албанији где је и сахрањен.

НИНКОВИЋ Радојице АКСЕНТИЈА, рођен 1864. године, ожењен Станицом, отац четворо деце (Драгољуба, Љубисава, Ангелине и Катарине), учесник оба балканска и I светског рата, заробљен 1914. и спроведен у логор Болдогосањ где је умро 1915. године.

НИНКОВИЋ Крстивоја НИНКО, рођен 1908. године, разболео се од неке заразне болести и умро 1917. године у Драгијевици где је и сахрањен.

НИНКОВИЋ Николе ТИХОМИР, рођен 1892. године, ожењен Станом, није имао деце, као припадник артиљерије Дринске дивизије учествовао у

оба балканска и I светском рату и погинуо 17. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану где је и сахрањен.¹⁴⁵

ПАВИЋ БОЖО, стар 46 година, рођен у Лопатњу, стално настањен у Драгијевици, ожењен, оболео од тифуса и умро 6. фебруара 1915. године у Драгијевици.

ПАВИЋ Боже МИОДРАГ, живео пет година, оболео од пегавог тифуса и умро 26. априла 1915. године у Драгијевици.

ПАВИЋ ПЕЛАДИЈА, рођена у Гуњацима, стара 32 године удовица Боже, оболела од пегавог тифуса и умрла 23. марта 1915. године у Драгијевици.

ПАВЛОВИЋ ЖИВКО, стар 63 године, ожењен, оболео од тифуса а умро 21. фебруара 1915. године у својој кући у Драгијевици.

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, стар 20 година, неожењен, умро од запаљења плућа 22. јула 1915. године у Драгијевици.

ПАВЛОВИЋ МИЛАН, стар 68 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 10. марта 1915. године у Драгијевици.

ПАВЛОВИЋ МИЛОЈКА, зв. Милица, удовица Живка, оболела од тифуса и умрла 19. марта 1915. године у Драгијевици.

ПАВЛОВИЋ Борисава ПЕРСИДА, живела две године, оболела од дифтерије и умрла 11. јануара 1915. године у Драгијевици.

ПАНТЕЛИЋ БОЖО, стар 62 године, трговац, ожењен, оболео од тифуса и умро 7. априла 1915. године у Драгијевици.

ПАНТЕЛИЋ Ранка ЈЕЛИСАВЕТА, живела пет година, оболела од јевтике и умрла 20. јануара 1915. године у Драгијевици.

ПАНТЕЛИЋ КОСТА, стар 40 година, ожењен, војник 2. позива, погинуо 27. јануара 1913. године у борби против Турака на Брдици пред Скадром.

ПАНТЕЛИЋ МАРИЈА, стара 40 година, супруга Димитрија, оболела од тифуса и умрла 5. марта 1915. године у Драгијевици где је и сахрањена.

ПАНТЕЛИЋ МИРКА, рођена у Лопатњу, стара 40 година, удовица Ранка, оболела од запаљења плућа и умрла 4. јануара 1915. године у Драгијевици.

ПАНТЕЛИЋ НЕДЕЉКО, стар 37 година, редов у балканским ратовима, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро јула 1913. године у Призрену где је и сахрањен.

ПАНТЕЛИЋ Димитрија ПЕТРИЈА, стара 14 година, оболела од јевтике и умрла 24. маја 1917. године у Драгијевици.

ПАНТЕЛИЋ РАНКО, стар 44 године, ожењен, као редов српске војске оболео од запаљења плућа и умро 7. новембра 1912. године у болници у Приштини где је и сахрањен,

ПАНТЕЛИЋ ФИЛИП, стар 60 година, ожењен, од рана задобијених од аустроугарске војске умро 8. децембра 1914. године у Драгијевици.

¹⁴⁵ На споменику у Драгијевици пише да је имао 27 година када је погинуо, што би требало да значи да је рођен 1889. године.

ПЛЕЋИЋ РАДОЈКА, супруга Трифуна из Осладића, оболела од заразне болести и умрла 12. марта 1915. године у Осладићу.

РАДОВАНОВИЋ АНТОНИЈЕ, стар 35 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 8. децембра 1914. године у Драгијевици.

РАДОВАНОВИЋ Милинка ЗОРКА, стара 15 година, оболела од јевтике и умрла 18. марта 1917. године у Драгијевици.

РАДОВАНОВИЋ МИЛОШ, стар 66 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 29. марта 1915, године у Драгијевици.

РАДОЈЧИЋ АНИЦА, стара 56 година, супруга Драгомира, умрла 30. августа 1917. године у Остружњу.

РАДОВАНОВИЋ ТЕОДОСИЈА, стар 37 година, ожењен Степанијом, отац двоје деце (Милоја и Павлије), учествовао у оба балканска рата, а оглашен неспособним за I светски рат пошто је оболео од туберкулозе, умро 16. јануара 1918. године у Драгијевици.

САМИЋЕВИЋ Димитрија ИВКО, живео десет година, оболео од запаљења плућа и умро 7. новембра 1914. године у Драгијевици.

СИМИЋ ВАСИЛИЈЕ, стар 51 годину, удовац, оболео од пегавог тифуса а преминуо 17. маја 1915. године у Драгијевици.

СИМИЋ Петра ДРАГИЋ, рођен 8. септембра 1882. године, стално настањен у Врелу, ожењен Катарином (рођ. Тесаревић из Врагочанице код Ваљева), отац двоје деце (Драгутина и Драгосаве), редов 2. чете 4. батаљона 3. прекобројног пука 1. позива, учествовао у балканским ратовима. умро 3. јула 1913. године од задобијених рана у пољској болници Јаловик Извор.

СИМИЋ Милоја ЖИВОРАД, стар седам година, оболео од дифтерије и умро 11. новембра 1914. година у Врагочаници, где је и сахрањен.

СИМИЋ Живој. МИЛОВАН, стар девет година, оболео од дифтерије и умро 9. новембра 1914. године у Драгијевици где је и сахрањен.

СИМИЋ НЕРАНЦА, рођена у Гуњацима, стара 45. година, супруга Василија, оболела од тифуса и умрла 12. априла 1915. године у Драгијевици.

СИМИЋ НИКОЛА, стар 43 године, неожењен, оболео од великих богиња и умро 10. јануара 1915. године у својој кући у Драгијевици.

СИМИЋ РАДОСАВ, стар 58 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 17. априла 1915. године у Драгијевици.

СИМИЋ СТАНА, рођена у Гуњацима, стара 45. година, супруга Димитрија, оболела од тифуса и умрла 7. фебруара 1915. године у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ Величка ВИДОСАВА, живела 11 месеци, оболела од тифуса и умрла 20. фебруара 1915. године у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ Срећка ДРАГУТИН, живео шест година, оболео од тифуса и умро 25. фебруара 1915. године у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ Томе ДУШАН, живео четири године, оболео од дифтерије и умро 25. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ Лазара ЖИВОРАД, живео три месеца, оболео од тифуса и умро 15. марта 1915. године у родитељској кући у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ Томе ЖИВОРАД, живео две године, оболео од дифтерије и умро 26. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ ЗОРКА, супруга Лазара, умрла од пегавог тифуса 13. маја 1915. године у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ МИЛИЦА, стара 53 године, супруга Јоксима, оболела од запаљења плућа и умрла 3. јануара 1914. године у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ Лазара ПАВЛИЈА, живела две и по године, оболела од тифуса и умрла 29. новембра 1914. године у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, стар 63 године, удовац, оболео од тифуса и умро 23. новембра 1914. године у својој кући у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ Срећка САВА, живео једну годину, оболео од тифуса и умро 21. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ СВЕТОЗАР, ожењен Јеленом, отац четворо деце (Срете-на, Пауне, Видосаве и Борке), редов 1. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо у борби на Биљегу 5. септембра 1914. године.

СРЕЋКОВИЋ СРЕЋКО, редов, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Брегалничку сталну војну болницу у Штипу, где је умро 18. маја 1915. године.

СРЕЋКОВИЋ СТАНИЈА, рођена у Лопатњу, стара 55 година, удовица Јакова, оболела од тифуса и умрла 14. марта 1915. године у Драгијевици.

СРЕЋКОВИЋ СТАНОЈЕ, стар 44 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 5. фебруара 1915. године у својој кући у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Николе БОГДАН, живео осам месеци, оболео од тифуса и умро 5. јануара 1915. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Драгутина ВУКОСАВА, живела седам година, оболела од тифуса и умрла 27. новембра 1914. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Алексе ЂУРЂИЈА, стара 19 година, неудата, оболела од јевтике и умрла 18. јула 1917. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Драгомира ЈЕЛИЦА, живела десет година, оболела од запаљења плућа и умрла 24. децембра 1915. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ А. ЈОВАН, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 14. јануара 1915. године у својој кући у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Радоја ЈОВАНКА, живела пет година, оболела од пегавог тифуса и умрла 16. јуна 1915. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Драгомира МАРКО, живео четири године, оболео од дифтерије и умро 3. децембра 1914. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ МИЛАН, стар 24 године, заробљен и интерниран у Румунију, умро у болници у Темишвару 7. децембра 1915. године. Сахрањен четири дана касније на војничком гробљу.

СТАНИСАВЉЕВИЋ МИЛИЈА, стара 65 година, удовица Алексе, умрла од пегавог тифуса 30. априла 1915. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ МИЛОВАН, стар 55 година, ожењен, оболео од неке заразне болести и умро 29. априла 1917. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ МИЛОЈЕ, стар 20 година, нежењен, умро од запаљења плућа 23. октобра 1915. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ МИЉАНА, рођена у Бобови, стара 60 година удовица Марка, оболела од тифуса и умрла 3. децембра 1914. у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ НИКОЛА, стар 45 година, ожењен, као редов учествовао у балканским и I светском рату, повлачио се кроз Албанију и борио се на Солунском фронту, оболео од јевтике и умро 27. септембра 1920. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Јована, зв. Јеша ПАУН, оболео од тифуса и умро 15. марта 1915. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Драгутина СЛОБОДАН, стар три године, оболео од тифуса и умро 28. новембра 1914. године у Драгијевици.

СТАНИСАВЉЕВИЋ СТАНИСЛАВ, општински деловођа, ожењен, као редов учествовао у балканским и I светском рату, издржао повлачење кроз Албанију и борио се на Солунском фронту, оболео од јевтике и умро 29. априла 1921. године у Братачићу.

СТАНИСАВЉЕВИЋ ХРИСТИНА, рођена у Лопатњу, стара 35 година, удовица Јована, оболела од пегавог тифуса и умрла 6. априла 1915. године у Драгијевици.

СТАНКОВИЋ СТАНА, рођена у Лопатњу, стара 38 година, супруга Светозара из Осладића код Ваљева, стално настањена у Драгијевици, оболела од тифуса а умрла 1. априла 1915. године у Драгијевици.

СТЕВАНОВИЋ Теодора СТАНКА, живела две године и три месеца, оболела од запаљења плућа и умрла 7. децембра 1914. године у Драгијевици.

ТАНАСИЋ Милорада ВОЈКА, живела три године, оболела од дифтерије и умрла 21. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Драгијевици.

ТАНАСИЋ МИЛИЦА, рођена у Плушцу, стара 60 година, супруга Добросава, оболела од великог кашља и умрла 12. октобра 1917. године у Драгијевици.

ТАНАСИЋ Цветана НЕМАЊА, живео осам месеца, оболео од запаљења плућа и умро 9. маја 1918. године у Драгијевици.

ТИМОТИЋ ЈЕРОСИМА, стара 76 година, удовица Срећка, оболела од тифуса и умрла 23. децембра 1914. године у Драгијевици.

ТИМОТИЋ САВА, земљорадник, страдао 6. децембра 1914. године у Драгијевици где је и сахрањен.

ТИМОТИЋ СТАНА, рођена у Мајиновићу код Ваљева, стара 32 године супруга Василија, оболела од тифуса и умрла 25. децембра 1914. године у Драгијевици.

ТРИВУНОВИЋ ЧЕДОМИР, стар 28 година, нежењен, као војник 1. позива погинуо у борби против Бугара 9. јула 1913. године на Говедарнику, сахрањен на бојишту.

ДРАГОДОЛ

Драгодол је ратарско-сточарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Сместено је у изворишту Драгодолске реке (Пецке), леве притоке Јадра, на северозападним падинама Медведника (1244). Лоцирано је (највећи део јужно) поред локалног пута Осечина–Пецка, 23 км јужно од Осечине. Атар овог села захвата површину од 2.650, са 1.259 хектара обрадивог земљишта. Просторно се развија у висинском појасу од 460 до 840 метара надморске висине.

*Убраја се у стара (живећа?) насеља. Основано је на месту са трагови-ма ранијег рударства (потес Тисовик). Помиње се 1559. године са шест домова под називом **Tragoto**. Има индиција да је и првобитно било насељено, јер је по предању садашње село основано у XIX веку, када се ту досељавају Срби из Далмације. Под називом **Драгодо** помиње се 1844. године а касније под данашњим именом.*

Према попису из 2011. године у Драгодолу је живело 512 становника у 158 домаћинстава и 217 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,41 особа, док је просечна старост становништва износила 44,8 година.

АНДРИЋ ЖИВОЈИН, земљорадник, ожењен Ранђијом, отац четворо деце (Борисава, Божидара, Гвозденије и Слободана), оболео од тифуса и умро у Драгодолу 1915. године.

АНДРИЋ ЈЕЛЕНА, супруга Радосава, мајка двоје деце (Живојина и Иванке), умрла од неке заразне болести за време I балканског рата.

АНДРИЋ Ж. МИЛОЈЕ, ситни трговац, ожењен Маријом, отац петоро деце (Драгутина¹⁴⁶ Драгиње, Милке, Крстине и Маргите), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, погинуо 15. септембра 1914. године у боју на Гучеву код Лознице.

АНДРИЋ РАДОСАВ, земљорадник, ожењен Петријом, редов Главне војне станице у Пецкој, оболео од пегавог тифуса и умро почетком 1915. године у својој кући у Драгодолу.

АНДРИЋ РАДОСАВ¹⁴⁷, ожењен Јеленом, отац двоје деце (Живојина и Иванке), умро за време I светског рата.

АНДРИЋ РАНЂИЈА, супруга Живојина, мајка четворо деце (Борисава, Божидара, Гвозденије и Слободана), оболела од тифуса и умрла 1915. године у Драгодолу.

¹⁴⁶ Отац Драгутина Андрића – Драгог и Брке, једног од организатора револуционарног и партизанског покрета у околини Пецке, познатог задружног и друштвеног радника, дописника више листова, стрељаног 1943. године у логору на Бањици.

¹⁴⁷ Стриц Теофила Андрића, имућног човека и истакнутог ратника.

АНТОНИЋ БЛАГОЈЕ

АНТОНИЋ ЖИВОЈИН, земљорадник, ожењен Ранђијом, отац четворо деце (Гвозденије, Борисава, Божидара и Слободана), редов 2. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука, оболео и умро од тифуса децембра 1914. године.

АНТОНИЋ МИЛАДИН

АНТОНИЋ МЛАДЕН, рођен 1889. године, редов 5 пешадијског пука, заробљен и интерниран у логор Нађмеђер (Велики Међер у Мађарској) где је умро од туберкулозе 14. марта 1915. године. Сахрањен на гробном месту број 1565.

АНТОНИЋ СВЕТИСЛАВ

БЕШИЋ (БОЈИЋ) РАЈКО, Ром, рођен у Драгодолу, живео у Љубовији, радник, ожењен, имао сина Станка, редов митраљеског одељења 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, рањен и умро од задобијених повреда на Гучеву у јесен 1914. године..

БОЈИЧИЋ ДРАГИЋ

БОЈИЧИЋ МИХАИЛО, земљорадник, ожењен Драгојлом, отац четворо деце (Кате, Радмиле, Божидара и Богољуба), оболео од тифуса и умро 1914. године¹⁴⁸ у Драгодолу.

БОЈИЧИЋ РАДОЈЛО

БОЈИЧИЋ САВО, земљорадник, ожењен Маријом, имао кћер Загорку, редов 3. чете 2. батаљона 14. пука, погинуо је у јесен 1914. године у борбама на Гучеву код Лознице.

БОЈИЧИЋ СРЕЋКО, земљорадник, ожењен Драгињом, отац два сина (Радича и Радисава), оболео од тифуса и умро 1915. године¹⁴⁹ у Драгодолу.

БОЈИЧИЋ СТОЈАН, ожењен Јелицом, имао кћер Милију, редов 1. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, разболео се приликом одступања српске војске кроз Албанију и умро 29. децембра 1915. године у Скадру где је и сахрањен на тамошњем војничком гробљу.

ВАСИЉЕВИЋ ГВОЗДЕН

ВАСИЉЕВИЋ ЈЕРЕМИЈА, ожењен Радојком, имао кћер Живодарку, редов – коморчија у 5. пешадијском пуку, оболео од тифуса и умро јануара 1915. године у ваљевској болници.

ВАСИЉЕВИЋ РАДОВАН, стар 60. година, удовац, оболео од тифуса и умро 14. марта 1915. године у Осладићу код Ваљева.

ВАСИЉЕВИЋ РАДОЈКА, супруга Јеремије, мајка једног детета (Живодарке) оболела од тифуса и умрла 1914. године у Драгодолу.

ВАСИЋ ЈЕЛЕНА, супруга Јована, мајка четворо деце (Ранђије, Драгојле, Госпаве и Гвоздена), оболела од тифуса и умрла 1915. године.

ВАСИЋ ЈОВАН, ожењен Јеленом, отац четворо деце (Ранђије, Драгојле, Госпаве и Гвоздена), оболео од тифуса и умро 1914. године.

¹⁴⁸ По писању Милана Младеновића умро је за време I балканског рата.

¹⁴⁹ Према писању Милана Младеновића умро је за време I балканског рата.

ВЕСИЋ ЈОВАН, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро од последица рањавања 17. марта 1915. године у пољској болници код Обреновца.

ВИЛОТИЋ ЗАРИЈА, ожењен Милојком¹⁵⁰, отац петоро деце (Вукашина, Радојке, Душана, Жарка и Славка) оболео од тифуса и умро 1915. године.

ВОЈИСАВЉЕВИЋ ДРАГИЋ, стар 19 година, нежењен, оболео од туберкулозе и умро 15. марта 1917. године у Драгодолу.

ВОЈИСАВЉЕВИЋ МИЛАН

ВОЈИСАВЉЕВИЋ Ж. МИЛОЈЕ, рођен 1872. године у Драгодолу, учитељ у Горњој Буковици код Ваљева, ожењен Софијом, отац седморо деце (Ангелине, Десанке, Тихомира, Радомира, Николе, Радослава и Драгомира), резервни поднаредник 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро 19. марта 1915. године у Војној болници у Ваљеву.

ВОЈИСАВЉЕВИЋ РАДОЈЛО

ГАЈИЋ ДРАГОЉУБ

ГАЈИЋ ЗАРИЈА

ГАЈИЋ СТАНА, рођена у Царини, стара 40 година, удовица Срећка, оболела од тифуса и умрла 14. априла 1917. године у Драгодолу.

ГАЈИЋ СТАНОЈЕ, редов муницијске колоне Дринске дивизије, умро 26. марта 1916. године на острву Видо где је и сахрањен

ЂЕРМАНОВИЋ АНЂЕЛКО, ожењен Драгињом, отац кћери Зорке, редов 1. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо октобра 1915. године у селу Гајњену код Приштине.

ЂЕРМАНОВИЋ МАРКО, рођен 1889. године, редов 5. пешадијског пука, заробљен и интерниран у логор Нађмеђер где је умро 1. марта 1915. године. Сахрањен је на гробном месту 274.

ЂОКИЋ (Ристивојевић) Јеротија ЂОРЂИЈЕ – Ђорђе, ожењен, имао сина Марка, редов 2. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, рањен на Солунском фронту, лечен у болници Сиди Абдали где је умро 1916. године, сахрањен на гробљу Феривилу.

ЂОКИЋ МИЛОЈЕ, ожењен Пеладијом, отац четворо деце (Томке, Гине, Велизара и Ђоке), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро децембра 1914. у ваљевској болници године од последица рањавања.¹⁵¹

ЂОКИЋ (Ристивојевић) Јеротија МИЛОРАД¹⁵², нежењен, каплар 2. чете 3. батаљона 22. пешадијског пука, умро 18. августа 1918. године у болници у Прилепу од задобијених рана.

ЂОКИЋ ПЕЛАДИЈА, супруга Милоја, мајка четворо деце (Томке, Гине, Велизара и Ђоке), оболела од тифуса и умрла 1915. године у Драгодолу.

¹⁵⁰ Милојка је умрла за време I балканског рата.

¹⁵¹ Према подацима Милана Младеновића у књизи *Азбуковица у паклу рата 1914–1918. – цивилне жртве*, (Љубовија, 2015, стр. 169), оболео је од тифуса и умро 1914. године.

¹⁵² По другом извору био је редов, рањен на Солунском фронту, лечен у болници Сиди Абдали где је и умро и сахрањен на гробљу у Феривилу.

ЂОКИЋ ЧЕДОМИР

ЂУКИЋ РАДОВАН, стар 41 годину, заробљен и интерниран у аустроугарски логор у Нежидеру, где је настрадао 2. јануара 1915. године.

ИЛИЋ (Мијаила) ДУШАН, редов – кадровац 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 3. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану, примљен 19. септембра ради лечења у енглеску 301. болницу у Бизерти где је и умро 24. августа 1916. године.

ИЛИЋ ИВАН

ИЛИЋ (Петровић) И. МИХАИЛО, звани Мијаило, ожењен Радојком¹⁵³, имао троје деце (Драгу, Виду и Момчила), редов последње одбране старца у Главној војној станици у Пецкој, оболео од тифуса и умро 10. јануара 1915. године у својој кући у Драгодолу.

ИЛИЋ Филипа ОБРАД, ожењен Аницом, отац петоро деце (Радојле, Драгољуба, Богољуба, Станка и Милице), умро током I балканског рата 1913. године.

ИЛИЋ (Петровић) И. ПАНТЕЛИЈА, ожењен Смиљаном¹⁵⁴, отац шесторо деце (Госпаве, Дамњанке, Анке, Загорке, Чедомира и Драгоја), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, нестао 1915. године приликом повлачења српске војске на Косово.

ИЛИЋ РАДОЈКА, супруга Михаила, мајка троје деце (Драге, Виде и Момчила), оболела од тифуса и умрла 1915. године у Драгодолу.

ЈЕВТИЋ ДРАГУТИН

ЈЕВТИЋ ЖИВАН

ЈЕВТИЋ ЖИВКО, ожењен Даницом, отац шесторо деце (Милојке, Деси-мирке, Живорада, Станка, Ранисава и Борисава), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо у Колубарској бици. крајем 1914. године.

ЈЕВТИЋ ЖИВОЛИН

ЈЕВТИЋ Јеврема ЗОРКА, стара 11 година, оболела од запаљења плућа и умрла 2. марта 1913. године у Драгодолу.

ЈЕВТИЋ ЛАЗАР, ожењен Гвозденијом¹⁵⁵, отац петоро деце (Радојице, Андријане, Иванке, Љубе и Андрије), оболео од тифуса и умро 1914. године.

ЈЕВТИЋ ЛУКА, ожењен Живком, отац четворо деце (Виде, Надежде, Душанке и Сретена), редов последње одбране старца, умро 1915. године од тифуса и последица ратних рањавања.

ЈЕВТИЋ Николе ЉУБОМИР, живео три године, оболео од тифусне грознице и умро 12. фебруара 1917. године у Драгодолу.

ЈЕВТИЋ Пантелије МИЛОРАД, нежењен, редов 2. чете 1. батаљона 17. пешадијског пука, рањен 6. јуна 1918. године, на Солунском фронту.

ЈЕВТИЋ (Станисављевић) МИЛОРАД, ожењен Даринком са којом је имао сина Момчила, редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 1. позива, заробљен

¹⁵³ Радојка је умрла током I светског рата.

¹⁵⁴ Смиљана умрла на почетку I балканског рата.

¹⁵⁵ Гвозденија је умрла раније.

септембра 1914. године и депортован у логор Болдогасањ, где је умро 1915. године.

ЈЕВТИЋ ПАНТЕЛИЈА, ожењен Јованком, отац двоје деце (Милеве и Саве), као редов Главне војне станице у Пецкој оболео од тифуса и умро 1914. године¹⁵⁶ у својој кући у Драгодолу.

ЈЕВТИЋ Пантелије РАДОЈЕ¹⁵⁷, каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 30. септембра 1916. године на положају Рововска коса.

ЈЕВТИЋ Пантелије РАДОМИР, каплар 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 3. септембра 1916. године, у борби на Кајмакчалану

ЈЕВТИЋ СВЕТОЗАР

ЈЕВТИЋ Милинка СВЕТОМИР, редов 2. чете 2. батаљона крагујевачких резервних трупа, утопио се 28. јануара 1915. године у реци Шкумби у Албанији.

ЈЕВТИЋ СПАСЕНИЈА, стара 28. година, супруга Радосава, оболела од туберкулозе и умрла 23. априла 1917. године у Драгодолу.

ЈЕВТИЋ СТАНКО, редов пекарске чете Дринске дивизије 2. позива, умро 6. јануара 1916. године у Скадру (Албанија) где је и сахрањен на војничком гробљу.

ЈЕВТИЋ СТАРИЛО, редов пекарске чете Дринске дивизије 2. позива, умро 6. јануара 1916. године на путу кроз Албанију од Скадра до Сан Ђованија, у селу Барбону где је и сахрањен.

ЈЕВТИЋ (Николић) ЧЕДОМИР, ожењен, отац двоје деце (Чедомирке и Живорада), редов 2. брдске батерије 2. дивизиона артиљеријског пука Дринске дивизије 1. позива, убијен 4. новембра 1915. године у околини Пећи.

ЈЕФТИЋ ЖИВКО

ЈОВАНОВИЋ АНТОНИЈЕ

ЈОВАНОВИЋ ДРАГОЈЕ, рођен 1847. године, као цивил ухапшен и интерниран у логор Арад у Румунији где је умро 4. јануара 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ МИХАИЛО, рођен 1860. године, редов 5. пешадијског пука заробљен и интерниран у логор Арад у Румунији где је умро 7. јануара 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ ТОМО

КОВАЧЕВИЋ МИЛАДИН

КОВАЧЕВИЋ РАДОВАН

КОВАЧЕВИЋ СВЕТОЗАР

КОСТИЋ Обрада ПЕТАР, ожењен Станисавом, отац два детета (Велинке и Живојина), редов 2. чете 2. батаљона 3. пука, оболео од тифуса и умро 1915. године.

КРСМАНОВИЋ Јована АЛЕКСАНДАР, нежењен, редов 17. кадровског пука, заробљен као рањеник на Мачковом камену и депортован у логор Маутхаузен, где је умро 24. новембра 1914. године.

¹⁵⁶ Милан Младеновић у књизи *Азбуковица у паклу рата 1914–1918. – цивилне жртве*, (Љубовија, 2015, стр. 170), наводи да је Пантелија оболео од тифуса и умро 1915. године

¹⁵⁷ По другом извору рањен је истог дана на Кајмакчалану.

КРСМАНОВИЋ ВЛАДИСЛАВ, ожењен Симеуном¹⁵⁸, отац двоје деце (Чедомира и Катарине), умро по завршетку II балканског рата.

КРСМАНОВИЋ ЗАХАРИЈЕ – Зарија, редов 2 батерије 1 дивизиона Вардарске дивизије, сахрањен 26. јула 1916. године на гробљу у селу Калинце.

КРСМАНОВИЋ ИЛИЈА, стар 76 година, страдао у аустроугарском логору Нежидер 18. јануара 1915. године.

КРСМАНОВИЋ Марка ЈАНКО, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, 1. позива, рањен 9. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану.

КРСМАНОВИЋ МИЛЕВА, супруга Крсмана, мајка двоје деце (Даринке и Арсена), оболела од тифуса и умрла 1914. године у Драгодолу.

КРСМАНОВИЋ МИЛОРАД, ожењен Стеванијом, отац три кћери (Милунке, Живодарке и Радмиле), редов занатлијске чете Дринске дивизије, оболео од тифуса и умро 1915. године у ваљевској болници.

КРСМАНОВИЋ Јована МИЛОРАД, нежењен, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, рањен 31. октобра 1914. године у Ваљевској Каменици и умро од последица рањавања.

КРСМАНОВИЋ МИХАИЛО, ожењен Милевом, отац двоје деце (Даринке и Арсена), редов последње одбране старца, оболео од тифуса и умро 3. марта 1915. године у својој кући у Драгодолу.

КРСМАНОВИЋ РАДЕНКО, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Сахрањен у капели 45, на гробном месту 1 на гробљу прве категорије.¹⁵⁹

КРСМАНОВИЋ (Милисављевић) РАНИСАВ, ожењен Јефимијом, отац два сина (Саве и Сретена), редов 4. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука, погинуо октобра 1915. године код Пецке.

КРСМАНОВИЋ Ђуке СВЕТИСЛАВ¹⁶⁰, редов – послужилац митраљевог одељења 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 5. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану где је и сахрањен.

КРСМАНОВИЋ СТЕВАНИЈА, супруга Милорада, мајка три кћери (Милунке, Живодарке и Радмиле), оболела од тифуса и умрла 1914. године.

КРСТИЋ ДРАГУТИН, ожењен Станом, отац шесторо деце (Луције, Косе, Милутина, Здравка, Живојина и Драгомира), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро јануара 1915. године.

КРСТИЋ ДРАГУТИН – Драго, земљорадник, ожењен Петријом¹⁶¹, отац сина Александра, оболео од тифуса и умро 1914. године.

КРСТИЋ Младена ЖИВКО, рођен 1886. године, ожењен, отац два сина (Ивана и Божидача), учествовао у оба балканска и I светском рату а погинуо 1915. године.

¹⁵⁸ Симеуна је умрла током I балканског рата,

¹⁵⁹ По другом извору сахрањен је у капели на Кајмакчалану у парцели број 54/

¹⁶⁰ У једном извору пише да је Крстановић.

¹⁶¹ Петрија умрла раније.

КРСТИЋ ПЕТАР, рођен 1881. године, ожењен Станисавом Савић, отац двоје деце (Велинке и Живојина), редов комбиноване пекарске чете Дринске дивизије 2. позива, оболео од тифуса и умро 10. марта 1915. године у ваљевској болници.

КРСТИЋ Младена РАДОСАВ, ожењен Павлијом, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, погинуо 14. августа 1914. године код школе у Великој Реци код Љубовије.

КРСТИЋ Младена СВЕТОЗАР, рођен 1876, ожењен Крстином, отац две кћери (Марице и Зорке), учествовао у оба балканска и I светском рату а погинуо 1915. године.

КУЗМАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 1893. године, редов 17. пешадијског пука, заробљен и интерниран у логор Нађмеђер, где је умро од пегавог тифуса 12. јануара 1915. године. Сахрањен на гробном месту 176, а уписан под бројем 2012.

ЛУКИЋ Љубомира БУДИМИР, неожењен, редов 2. митраљеског одељења 5. кадровског пука Дринске дивизије, погинуо октобра 1915. године у борби против Бугара код Књажевца.

ЛУКИЋ Матије ЖИВАН, рођен 1885. године, ожењен Миросавом (рођ. Којић), коморџија при штабу 5. пешадијског пука 2. позива, умро 20. марта 1915. године у ваљевској болници.

ЛУКИЋ ЖИВОЈИН, ожењен Јованком, отац два сина (Добросава и Милојка), каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, током I светског рата оболео од тифуса и умро 1915. године.

ЛУКИЋ МИЛИНКО, стар 28. година, обешен од Аустроугара маја 1916. године у Пецкој.

ЛУКИЋ ТАНАСИЈЕ, ожењен Станицом, отац четворо деце (Марије, Радојице, Жарка и Драгојла), редов – профџант колоне 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро 1915. године.

МАРИНКОВИЋ Драгића ГВОЗДЕН, рођен 1880. године, неожењен, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро 18. фебруара 1915. године у болници у Ђевђелији у Македонији.

МАРИНКОВИЋ ДАНИЛО, ожењен Милевом, отац двоје деце (Живке и Живорада), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро фебруара 1915. године у својој кући у Драгодолу.

МАРЈАНОВИЋ ДЕСПОТ, рођен 1879. године, ожењен Живаном, отац двоје деце (Иванке и Петра), редов 2. чете 2. батаљона 14. пука, заробљен 1914. године и депортован у аустроугарски логор Нежидер где је оболео на плућима и умро 9. маја 1915. године. Сахрањен у гробницу број 1720.

МАРЈАНОВИЋ ДРАГУТИН, стар 50 година, опанчар, стално настањен у Ваљеву, оболео од туберкулозе и умро 20. марта 1918. године у Ваљеву где је и сахрањен.

МАРЈАНОВИЋ Цветина ЖИВОЈИН, редов 1. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука Дринске дивизије, погинуо 21. октобра 1914. године на Мачковом камену.

МАРЈАНОВИЋ МИЛОРАД, рођен 1899. године, страдао у аустроугарском логору Нежидеру 7. марта 1915. године. Сахрањен у гробници број 1125.

МАРЈАНОВИЋ РАДОВАН, ожењен Миољком, отац двоје деце (Марине и Светислава), редов 5. пука, заробљен 1914. године, депортован у један аустроугарски логор где је настрадао. МАРЈАНОВИЋ РАНИСАВ, рођен 1861. године, страдао у аустроугарском логору Нежидер 13. јануара 1915. године.

МАРКОВИЋ ЖИВОРАД, редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро 17. јануара 1919. године у Бизерти где је и сахрањен.

МАРКОВИЋ ОСТОЈА – Стојан, рођен 1873. године, ожењен Спасенијом, као редов учествовао у Првом светском рату и страдао 6. децембра 1914. године.

МАТИЋ СРЕТЕН, стар 20 година, неожењен, редов српске војске, умро 29. новембра 1914. године у Ћевђелији где је и сахрањен на војничком гробљу.

МИЛИНКОВИЋ АЛЕКСА, стар 59 година, страдао у аустроугарском логору Нежидеру 9. фебруара 1915. године. Сахрањен у гробници број 835.

МИЛИНКОВИЋ МИЛОРАД

МИЛИНКОВИЋ Стеван МИХАИЛО, рођен 1882. године, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, контузован августа 1916. године на Кајмакчалану.

МИЛИНКОВИЋ РАДОВАН, стар 47 година, убијен од Аустроугара октобра 1916. године.

МИЛИНКОВИЋ РАДОВАН, стар 36 година, ожењен Милевом, отац троје деце (Стојанке, Наталије и Чедомира), коморчија у 5. пуку 1. позива, рањен током ратних операција око Ваљева. Стрелан због скривања оружја 14. марта 1917. године¹⁶².

МИЛИЋЕВИЋ ДАНИЛО, земљорадник, ожењен, Милевом, отац четворо деце (Митре, Обрена, Марине и Десанке), учествовао у I балканском рату и погинуо.

МИЛИЋЕВИЋ ЛАЗАР

МИЛИЋЕВИЋ ЉУБИСАВ

МИЛИЋЕВИЋ СВЕТОЗАР

МИЛИЋЕВИЋ ФИЛИП, рођен 1888. године, заробљен и спроведен у логор Нежидер где је оболео од туберкулозе и умро 25. априла 1915. године. Сахрањен у гробници број 1674.

МИЛОВАНОВИЋ АРСЕН, ожењен Станицом, отац троје деце (Јулке, Стојне и Богољуба), као редов бојне коморе 5. пешадијског пука оболео и умро од тифуса 1915. године у ваљевској болници.

¹⁶² У Матичној књизи умрлих у Белој Цркви наводи се да је стрелан 12. фебруара 1917. година у Драгодолу.

МИЛОВАНОВИЋ ВЕЉА, супруга Тодора, мајка троје деце (Срећка, Миленије и Обреније), оболела и умрла од тифуса 1915. године у Драгодолу.

МИЛОВАНОВИЋ ЂУРЂИЈА, супруга Јанка, мајка два сина (Никодина и Милинка), оболела од тифуса и умрла 1914. године у Драгодолу.

МИЛОВАНОВИЋ Цветина ЖИВОЈИН, ожењен Крстином, отац два сина (Јакова и Велибора), редов 1. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука, од последица рањавања и оболевања од тифуса умро 1915. године.

МИЛОВАНОВИЋ ЈАНКО, ожењен Ђурђијом, отац два сина (Никодима и Милинка), редов 3. чете 1. батаљона 22. пука, од последица рањавања и оболевања од тифуса умро јануара 1915. године.

МИЛОВАНОВИЋ Илије РАДОМИР, каплар и резервни поднаредник 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије, погинуо 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану где је и сахрањен.

МИЛОВАНОВИЋ ТОДОР, ожењен Вељом, отац троје деце (Срећка, Миленије и Обреније), учествовао у I светском рату, оболео и умро од тифуса 1915. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ЖИВКО, рођен 1870. године, ожењен Даницом, отац два сина (Станка и Борисава), редов 5. пука – чувар телефонске линије Ваљево–Пецка, заробљен августа 1914. године и депортиран у један аустроугарски логор где је настрадао.

МИЛУТИНОВИЋ Митра ГВОЗДЕН, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 3. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

МИЛУТИНОВИЋ ЖИВОЈИН

МИЛУТИНОВИЋ Пантелије ЈЕЛЕНА, као девојка оболела од тифуса и умрла у својој кући.

МИЛУТИНОВИЋ МАРИЈА, супруга Пантелије, умрла од тифуса 1915. године у Драгодолу.

МИЛУТИНОВИЋ Зарије МАРКО, ожењен Настасијом, отац три сина (Петронија, Радомира и Маринка), редов 3. чете 1. батаљона 22. пука, погинуо 1914. године¹⁶³.

МИЛУТИНОВИЋ МИХАИЛО

МИЛУТИНОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, ожењен Маријом, отац осморо деце (Радивоја, Радојла, Јеремије, Миљане, Јелене, Стане, Иване и Ђурађа), учествовао у I светском рату, оболео и умро од тифуса 1915. године.

МИЛУТИНОВИЋ Пантелије РАДИВОЈ, као редов српске војске погинуо у балканским ратовима.

МИЛУТИНОВИЋ Пантелије РАДОЈЛО, као редов српске војске погинуо у балканским ратовима.

МИТРОВИЋ МИЛАН, ожењен Савком, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука, погинуо је крајем 1914. године у борбама на Суворору.

¹⁶³ Милан Младеновић у књизи *Азбуковица у паклу рата 1914–1918. – цивилне жртве*, (Љубовија, 2015, стр. 170), пише да је оболео од тифуса и умро 1915. године

МИТРОВИЋ РАДОВАН, ожењен Савком, отац кћи Јелисавете, редов митраљеског одељења 5. пука 2. позива, погинуо 3. новембра 1915. године на положају Велике ливаде.

МИТРОВИЋ СВЕТОЗАР

МИТРОВИЋ СТОЈАН, редов 2. чете 1. батаљона 14. пука, умро 14. септембра 1916. године у Лазарету где је и сахрањен.

НЕШКОВИЋ ВЕЛИЧКО, као редов српске војске учествовао у балканским ратовима и погинуо 1913. године у борби против Бугара на Брегалници.

НЕШКОВИЋ ДРАГОМИР¹⁶⁴

НИКОЛИЋ (Јевтић) Луке ДРАГУТИН, рођен 1895. године, неожењен, редов 2. чете 4. батаљона 14. кадровског пука Тимочке дивизије, умро новембра 1915. године код Ћевђелије.

НИКОЛИЋ (Јевтић) ИСТРАИЛО – Страин, ожењен Живаном, отац четворо деце (Рајка, Живојина, Даринке и Зорке), редов пекарске чете Дринске дивизије 2. позива, умро 5. јануара 1916. године у селу Барбаруте код Скадра.

НИКОЛИЋ МИКАИЛО, редов 2. коњичког пука, умро 26. априла 1916. године на острву Видо где је и сахрањен.

НИКОЛИЋ СВЕТИСЛАВ, редов – занатлија у 4. пуку, умро 23. марта 1916. године од заразних болести у Говину где је и сахрањен.

НИКОЛИЋ СПАСЕНИЈА, стара 27. година, супруга Богића из Каменице код Ваљева, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у Каменици.

ПАВЛОВИЋ (Светислав) ЖИВАДИН, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 13. септембра 1916. године на Кајмакчалану ?

ПАВЛОВИЋ ЖИВАН, ожењен Неранџом, редов последње одбране стараца при Војној станици Пецка, оболео од тифуса и умро фебруара 1915. године код своје куће у Драгодолу.

ПАВЛОВИЋ Светислава ЖИВАН, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, рањен у борби на Кајмакчалану 13. септембра 1916. године ?

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, ожењен Павлијом¹⁶⁵, отац двоје деце (Загорке и Божицара), учествовао и погинуо у I балканском рату.

ПАВЛОВИЋ (Јована) ТЕОФИЛ, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 20. јула 1916. године на положају Плоче ?

ПАВЛОВИЋ ПАВЛИЈА, супруга Живојина, оболела од тифуса и умрла 1914. године у Драгодолу.

ПАВЛОВИЋ (Јовановић) Р. ТОМА, ожењен Мирјаном, отац двоје деце (Борке и Анђелка), редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 1. позива, заробљен као рањеник на положају Гукош крај Љига 27. децембра 1914. године, депортован у логор Нађмеђер где је умро од дизентерије 13. јануара 1915. године.

¹⁶⁴ Потомци одселили и живе у Босуту.

¹⁶⁵ Павлија умрла током I светског рата.

ПАЈИЋ ЖИВКА, стара 85 година, удова Ђуке, оболела од тифуса и умрла 3. фебруара 1915. године у својој кући у Горњој Буковици код Ваљева.

ПЕТРОНИЋ МИХАИЛО

ПЕШИЋ МИЛОЈЕ, редов 3. чете 1. батаљона 17. пука, погинуо 13. септембра 1916. године на Кајмакчалану. Сахрањен у капели 67, гробно место 3.

ПЛАВШИЋ (Миловановић) ВЛАДИМИР, ожењен Катарином, отац Десимира, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, заробљен код Горњег Милановца децембра 1914. године, депортиран у логор Маутхаузен где је умро 4. јануара 1915. године.

ПЛАВШИЋ (Гајић) ДРАГОЉУБ, неожењен, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива. разболео се од тифуса и упућен кући на лечење у Драгодол где је и умро 10. октобра 1916. године.

ПЛАВШИЋ ЖИВОЈИН, зв. Живко, ожењен Неранцом, деце нису имали, редов последње одбране старца у Војној станици Пецка, оболео од тифуса и умро 24. фебруара 1915. године у својој кући у Драгодолу.

ПЛАВШИЋ (Миловановић) Крсте ЖИВОЈИН, ожењен Христином, отац два сина (Јанка и Велибора), редов 3. чете 1. батаљона 5. пука, рањен септембра 1914. године, умро 6. новембра 1914. године у ваљевској болници.

ПЛАВШИЋ МАКЕВИЈА

ПЛАВШИЋ (Миловановић) СТАНКО, ожењен, отац четворо деце (Јелисавке, Сретена, Живојина и Будимира), редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије 3. позива, погинуо августа 1914. године на Узовничкој реци у Узовници код Љубовије.

ПЛАВШИЋ Драгутина ТИХОМИР, неожењен, редов – кадровец 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану где је и сахрањен на положају.

РАДОШЕВИЋ ЗЛАТОМИР, неожењен, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 27. септембра 1915. године на положају Расивит камен код Књажевца.

РАДОШЕВИЋ ЈЕРОТИЈЕ, стар 70 година, убијен маја 1916. године од Аустроугара.

РАДОШЕВИЋ ТИХОМИР

РАНКОВИЋ Милоша ТОДОСИЈЕ, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 17. септембра 1916. године у борбама на Кајмакчалану од артиљеријског зрна.

РИСТИВОЈЕВИЋ (Ђокић Продана) ДРАГОМИР, редов 2. чете, 1. батаљона, 5. пешадијског пука, рањен 1. септембра 1916. године, на Кајмакчалану ?

РИСТИВОЈЕВИЋ МИХАИЛО, ожењен Радојком, отац четворо деце (Милице, Лепосаве, Томаније и Душана), учествовао у I светском рату, оболео и умро од тифуса 1914. године.

РИСТИВОЈЕВИЋ РАДОЈКА, супруга Михаила, домаћица, мајка четворо деце (Милице, Лепосаве, Томаније и Душана), оболела и умрла од тифуса 1914. године.

САВАТИЋ (Крстић) СВЕТОЗАР, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, умро 11. новембра 1916. године¹⁶⁶ у болници у Драчу.

СПАСОЈЕВИЋ Драгоја Ж. МИЛИЦА, стара 54 године, као избеглица склонила се у Врагочаницу код Ваљева, где је оболела од тифуса, умрла 26. новембра 1914. године и ту сахрањена.

СУБОТИЋ ВИТОМИР, оболео и умро од тифуса 1915. године.

СУБОТИЋ (Митровић) ВИТОМИР, ожењен Марином, отац два сина (Цветка и Илије), редов 1. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 24. октобра 1914. године на Рожњу.¹⁶⁷

СУБОТИЋ ГВОЗДЕН, ожењен Милојком, отац два сина (Душана и Светолика), учествовао и погинуо у I балканском рату.

СУБОТИЋ ДРАГИЋ, ожењен Даницом, отац три кћери (Јелене, Обреније и Станојке), редов – болничар 1. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро 1915. године.

СУБОТИЋ ЂОРЂЕ, ожењен Томком, отац двоје деце (Драгославе и Ђорђа), редов 1. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро 28. јануара 1916. године од изнемоглости на острву Видо.

СУБОТИЋ РАДОВАН

СУБОТИЋ РАНИСАВ, ожењен Живком, отац седморо деце (Живане, Чедомира, Љубисава, Васе, Макевије, Стојана и Машинке), учествовао у оба балканска рата и погинуо у Српско-бугарском 1913. године.

ТАДИЋ БУДИМИР

ТАДИЋ ДРАГУТИН

ТАДИЋ ЛАЗАР, ожењен Иваном, отац два сина (Гвоздена и Станка), каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро током 1915. године.

ТАДИЋ МИЛАДИН

ТАДИЋ МИЛОШ

ТАДИЋ НИКОЛА, ожењен Пеладијом, отац петоро деце (Драгутина, Стане, Слободана, Аранђела и Милорада), учествовао у оба балканска рата а погинуо при свршетку Српско-бугарског 1913. године.

ТАДИЋ ПЕРСА, супруга Трифуна, мајка троје деце (Марине, Добросава и Бранислава), оболела од тифуса и умрла 1915. године.

ТАДИЋ РАДОВАН

ТАДИЋ РАДОМИР

¹⁶⁶ По другом извору умро је 11. марта 1913. године.

¹⁶⁷ Милан Младеновић у књизи *Азбуковица у паклу рата 1914–1918. – цивилне жртве*, (Љубовија, 2015, стр. 170), пише да је оболео од тифуса и умро 1915. године, а на другом месту наводи да је погинуо на Гучеву 24. октобра 1914. године.

ТАДИЋ ТРИФУН, ожењен Персидом, отац троје деце (Марине, Добросави и Бранислави), коморчија у 5. пешадијском пуку, рањен током борби на Гучеву код Лознице 2. октобра 1914. године и умро од задобијених рана и тифуса исте године у ваљевској болници.

ТАДИЋ ЧЕДОМИР

ТЕШИЋ ВЛАДИСЛАВ

ТЕШИЋ ДЕСИМИР, ожењен Крстином, отац три кћери (Цвете, Круније и Загорке), редов 1. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука, погинуо октобра 1914. године код Диваца у општини Ваљево.¹⁶⁸

ТЕШИЋ ДУШАН

ТЕШИЋ ЂУРЂИЈА, супруга Петра, оболела од тифуса и умрла 1914. године.

ТЕШИЋ ЖИВОЈИН

ТЕШИЋ ИЛИЈА, ожењен Јелом¹⁶⁹, отац три сина (Богдана, Станка и Војина), редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро 1915. године у ваљевској болници.

ТЕШИЋ МИЛАДИН; рођен 1894. године, ожењен Симком, отац двоје деце (Марине и Величка), редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, заробљен код Љига 16. новембра 1914. године, депортиран у логор Нађмеђер где је умро 13. јануара 1915. године.

ТЕШИЋ МИЛАН, ожењен Алексијом, отац троје деце (Виде, Душана и Драгојла), редов 3. чете 1. батаљона 22. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро 22. децембра 1914. године.

ТЕШИЋ МИЛОЈЕ

ТЕШИЋ МИЛОРАД

ТЕШИЋ МИЛОШ, ожењен Селеном, отац троје деце (Будимира, Јездимира и Анђе), учествовао у оба балканска и I светском рату, оболео од тифуса и умро 1914. године.

ТЕШИЋ МИЛУТИН, ожењен Алексијом, отац две кћери (Виде и Данојле), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, оболео од тифуса и умро 20. фебруара 1915. године у ваљевској болници.

ТЕШИЋ МИХАИЛО, ожењен Иваном, отац три сина (Котрчила, Славка и Прибислава), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо у Првом светском рату током 1914. године.

ТЕШИЋ ПЕТАР, ожењен Ђурђијом¹⁷⁰, отац кћери Живке, учествовао у оба балканска и I светском рату, оболео од тифуса и умро 1914. године.

ТЕШИЋ СВЕТОЗАР, ожењен Мирославом¹⁷¹, имао сина Станоја, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро 1915. године.

¹⁶⁸ Према писању Милана Младеновића у књизи *Азбуковица у паклу рата 1914–1918. – цивилне жртве*, (Љубовија, 2015, стр. 170), оболео је од тифуса и умро 1914. године.

¹⁶⁹ Јела је умрла 1912. године.

¹⁷⁰ Ђурђија је умрла током I балканског рата.

¹⁷¹ Мирослава је умрла током I балканског рата.

ТЕШИЋ (Јелић) СВЕТОЗАР, ожењен Томком, отац троје деце (Данојле, Милинке и Страхине) редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, од последица рањавања умро децембра 1914. у ваљевској болници.¹⁷²

ТЕШИЋ (Јелић) ТОМО, ожењен Крстином¹⁷³, имао сина Војислава, као редов 1. чете 1. батаљона 3. прекобројног пука погинуо 14. новембра 1914. године на Главици у селу Дићи код Љига.

ТЕШИЋ ТОМО, рођен 1872. године, редов 3. пешадијског пука, заробљен и депортован у аустроугарски логор Нађмеђер где је оболео од дизентерије и умро 14. јануара 1915. године.

ТОДОРИЋ Симе МИЛКА, стара 16. година, као избеглица оболела од тифуса и умрла 8. фебруара 1915. године у Станиној Реци код Ваљева где је и сахрањен.

¹⁷² Према писању Милана Младеновића у књизи *Азбуковица у паклу рата 1914–1918. – цивилне жртве*, (Љубовија, 2015, стр. 237) Светозар је умро током Српско-турског рата.

¹⁷³ Крстина је умрла почетком I балканског рата 1912. године.

КОМИРИЋ

Комирић је ратарско-сточарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Налази се на десној долињској страни Јадра, с обе стране његове притоке Коњушице. Лоцирано је и поред пута Ваљево–Осечина–Лозница, седам километара северозападно од Осечине.

*Село захвата површину од 2.256, са 1.400 хектара обрадивог земљишта. У атару се налазе две пећине – **Симиња** и **Рупавци**. На подручју атара постоје и знатне количине мрког угља. Просторно се развија у висинском појасу од 180 до 360 м надморске висине.*

*Припада старим српским насељима. Основано је на месту са значајним остацима предсловенске насељености – **Панађуриште**.¹⁷⁴ Сматра се да је постојало у VII и VIII веку. У турском попису 1528. године помињу се два насеља **Доњи** (шест домова) и **Горњи Вукомирић** (21 дом), за која се верује да су делови („мале“) данашњег Комирића. Под називом **Вукомеритија** помиње се у аустријским списима из прве половине XVIII века.*

Према попису из 2011. године било је 740 становника у 265 домаћинстава и 445 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,14 док је просечна старост 45,9 година.

БРАДОЊИЋ АНКА, стара 30 година, супруга Радосава, оболела од запаљења плућа а умрла је у Комирићу 18. јануара 1915. године.

БРАДОЊИЋ БОЖАНА, рођена у Белотићу, стара 44 године, супруга Милинка, оболела од тифуса и умрла 7. априла 1915. године у Комирићу.

БРАДОЊИЋ ДАНИЛО, рођен 1861. године, ожењен Крсманијом, отац шесторо деце (Радојице, Живане, Радосава, Петра, Милана и Лазара), оболео од тифуса и умро у Комирићу 19. јануара 1915. године.

БРАДОЊИЋ Крсмана ДОБРИВОЈЕ, стар 12 година, умро од тифуса у Комирићу 15. фебруара 1915. године.

БРАДОЊИЋ ДРАГОЉУБ, стар 21 годину, неожењен, као редов учествовао је у I светском рату и умро 17. јануара 1915. године у Нишу.

БРАДОЊИЋ ЖИВКО, стар 46. година, ожењен, погинуо нехотично од бомбе 30. новембра 1914. године у Комирићу.

БРАДОЊИЋ Живка ЗАГОРКА, живела две и по године, умрла од запаљења плућа у Комирићу 19. децембра 1914. године.

БРАДОЊИЋ Милинка ИВАНКА, живела девет година, оболела и умрла од великих богиња 18. фебруара 1914. године у Комирићу.

¹⁷⁴ Неолитско археолошко налазиште проглашено је културним добром 1949. године.

БРАДОЊИЋ ИЛИЈА, стар 61 годину, удовац, умро од тифуса 10. априла 1915. године у Комирићу.

БРАДОЊИЋ (Крстић) ИЛИНКА, рођена у Белотићу, стара 62 године, супруга Срећка, оболела од туберкулозе и умрла 29. априла 1914. године у Комирићу.

БРАДОЊИЋ ЈОВАНКА, рођена у Белотићу, стара 54. године, супруга Добросава, оболела од тифуса и умрла 6. марта 1915. године у Комирићу.

БРАДОЊИЋ КРСМАНИЈА, стара 55 година, удовица Данила, умрла од стомачних тегоба 21. марта 1915. година у Комирићу.

БРАДОЊИЋ Крсмана МИЛИЦА, живела 10 година, оболела од запаљења плућа и умрла 30. јануара 1915. године у Комирићу.

БРАДОЊИЋ Илије РАДОЈЕ, рођен 1890. године, ожењен, отац два сина (Милутина и Драгојла), као редов учествовао у оба балканска и I светском рату, погинуо 18. септембра 1914. године у борби на Гучеву.

БРАДОЊИЋ Данила РАДОСАВ, стар 29 година, ожењен Анком, отац Драгутина, оболео од тифуса и умро у Осечини 17. јануара 1915. године.

БРАДОЊИЋ Милоша СТАМЕНКО, стар пола године, умро од запаљења плућа 21. јануара 1914. године у Комирићу.

БРАДОЊИЋ Добросава СТАНОЈЕ, рођен око 1885. године, отац Божидара, редов 4. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, умро 14. јануара 1916. године у болници у Драчу, где је допремљен два дана раније. Сахрањен на драчком војничком гробљу, гробница 358.

БРАДОЊИЋ Бранка ТЕОДОСИЈЕ, стар 62 године, ожењен Миленијом, умро од тифуса 25. фебруара 1915. године у Комирићу.

ВАСИЉЕВИЋ ТОМАНИЈА, стара 60 година, супруга Јована, оболела од запаљења плућа и умрла 10. марта 1915. године у Комирићу.

ВЕСЕЛИНОВИЋ ЖИВКА, зв. Живана, рођена у Завлаци код Крупња, стара 40 година, супруга Милорада, умрла од тифуса 20. марта 1915. године у Комирићу.

ВЕСЕЛИНОВИЋ Милорада ЈЕВРЕМ, рођен 1882. године¹⁷⁵, ожењен Даринком (из Бањевца код Крупња), отац четворо деце (Борисава, Крстивоја, Стојана и Неранце), као војни обвезник погинуо 25. октобра 1914. године у борби на Гучеву.

ВЕСЕЛИНОВИЋ Петра МИХАИЛО, живео три године, оболео од запаљења плућа и умро 24. јануара 1915. године у Комирићу.

ВЕСЕЛИНОВИЋ Милована РАДИВОЈ, рођен 1885. године, ожењен Јелком, отац троје деце (Добривоја, Борисава и Лепосаве, зване Була), као редов учествовао у I балканском рату, умро од јектике 29. јуна 1913. године у Скопљу.

ВУЈИЋ Николе МИЛОВАН, стар 64 године, ожењен, није оставио потомке, умро од тифуса 20. децембра 1914. године у Комирићу.

¹⁷⁵ Према другом извору рођен је 1876. године.

ВУКОВИЋ Живка ГВОЗДЕН, стар десет година, умро од запаљења плућа крајем марта 1915. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ ДРАГИЊА, стара 35 година, супруга Јована, оболела од тифуса и умрла 8. децембра 1914. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ Алексија ЖИВАН, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, нестао приликом ноћног јуриша у борби на Кочобеју 13. септембра 1916. године. Даља судбина непозната.

ВУКОВИЋ С. ЖИВАН, стар 30 година, ожењен, као редов учествовао у I светском рату, оболео од тифуса и умро 30. марта 1915. године у Ваље-ву где је и сахрањен на војничком гробљу.

ВУКОВИЋ ИВАН као редов српске војске учествовао у I светском рату и умро у Ђевђелији 5. марта 1915. године.

ВУКОВИЋ ЈЕЛИЦА, рођена у Белој Цркви код Крупња, стара 65. година, супруга Станка, оболела и умрла 5. фебруара 1914. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ КРСМАНИЈА, стара 33 године, удовица Иванова, умрла од туберкулозе 21. јануара 1916. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Оровици код Љубовије, стара 50 година, супруга Станка, умрла 25. марта 1915. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ Р. ЛЕПОСАВА, живела у Толисавцу код Крупња где је и убијена 30. августа 1917. године од стране хајдука Ивића.

ВУКОВИЋ М. ЛУКА, стар 27 година, неожењен, као редов учествовао у I светском рату, оболео од туберкулозе и умро 27. октобра 1914. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ МАРИЈА, рођена у Милни код Лознице, стара 60 година, удова Теодосија, оболела и умрла у Комирићу.

ВУКОВИЋ МАРТА, рођена у Црниљеву, стара 35 година, удата за Богосава, оболела од скрофулозе и умрла 1. маја 1913. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ МИЛИНКО, ожењен, као редов учествовао у I балканском рату и умро 23. јула 1913. године у Велесу (Македонија).

ВУКОВИЋ Д. МИЛОРАД, стар 35 година, ожењен, оболео од јектике и умро 29. јуна 1913. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ В. МИЛОРАД, стар 28 година, ожењен, стрељан 10. децембра 1914. године у Каони између Коцељеве и Владимираца.

ВУКОВИЋ Јована МИЛОРАД, рођен 1898. године, неожењен, као редов српске војске погинуо у I светском рату.

ВУКОВИЋ МИХАИЛО, стар 34 године, ожењен, умро 11. децембра 1912. године у Љешу (Албанија).

ВУКОВИЋ В. НЕНАД, стар 25 година, ожењен, као редов учествовао у оба балканска рата, оболео од колере и умро 31. августа 1913. у Нишу.

ВУКОВИЋ НИНКО, стар 85. година, ожењен, умро од тифуса 20. децембра 1914. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ Михаила НОВАК, живео девет месеци, оболео од запаљења плућа и умро 1. фебруара 1913. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ ПЕТРА, рођена у Гуњацима, стара 55 година, супруга Нинка, оболела и умрла 19. септембра 1915. године у Комирићу.

ВУКОВИЋ СРЕЋКО, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, умро 8. фебруара 1916. године у болници на острву Видо где је примљен 25. јануара исте године.¹⁷⁶

ВУКОВИЋ Драгутина УРОШ, рођен 1893. године, неожењен, као редов погинуо у балканским ратовима.

ГЛАДОВИЋ БОГИЋ, стар 52 године, земљорадник, ожењен, умро од тифуса 13. априла 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ ДРАГИЋ, стар 63 године, удовац, оболео од тифуса и умро 28. јануара 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ М. ЖИВКО, стар 38 година, ожењен, као редов погинуо 1. септембра 1914. године у борби против Аустроугара на Шкулића ади.

ГЛАДОВИЋ ЈЕЗДИМИР, стар 20 година, као редов учествовао у I светском рату, оболео од тифуса и умро 5. марта 1915. године у Ђевђелији.

ГЛАДОВИЋ ЉУБИСАВ, стар 21 годину, неожењен, заробљен и интерниран у аустроугарски логор Нађмеђер, где је уморен 18. јануара 1915. године.

ГЛАДОВИЋ Миливоја МИЛОЈЕ, живео две године, оболео од запаљења плућа и умро 12. новембра 1914. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ МИТАР, стар 60 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 11. новембра 1914. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ МИТРА, рођена у Красави код Крупња, стара 65 година, супруга Ранка, умрла од запаљења плућа 7. априла 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ МИХАИЛО, стар 55 година, ожењен, умро од тифуса 20. фебруара 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ СИМЕУН, стар 63 године, ожењен, умро од тифуса 14. јануара 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ СЛАВКО, стар 60 година, ожењен, умро од запаљења плућа 8. априла 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ СМИЉАНА, рођена у Осечини, стара 45 година, удовица Богића из Комирића, оболела од тифуса и умрла 13. априла 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ СПАСЕНИЈА, рођена у Цветуљи код Крупња, стара 60. година, удовица Митра, оболела од запаљења плућа и умрла 15. априла 1915. године у Комирићу.

ГЛАДОВИЋ Славка СТАНА, стара 26 година, оболела од тифуса и умрла 8. марта 1915. године у Комирићу.

ГРУЈИЋ ДОБРИЈА, стара 50 година, удовица Јеврема, оболела од тифуса и умрла 3. марта 1915. године у Комирићу.

ГРУЈИЋ МИЛОЈЕ, стар 22 године, неожењен, оболео од туберкулозе и умро 23. фебруара 1916. године у Комирићу.

¹⁷⁶ По другим извору преминуо на острву Крф.

ГРУЈИЋ БОГИЊА СТАНА, живела девет и по година, оболела од великих богиња и умрла 26. марта 1914. године у Комирићу.

ГРУЈИЧИЋ АНИЦА, стара 60 година, удовица Јове, умрла од убоја 1. новембра 1914. године у Комирићу.

ГРУЈИЧИЋ КАТАРИНА, рођена у Црниљеву, стара 42 године, супруга Бранка, оболела од тифуса и умрла 26. новембра 1914. године у Комирићу.

ГРУЈИЧИЋ Бранка ЦВЕТА, живела шест година, оболела од туберкулозе и умрла 28. фебруара 1915. године у Комирићу.

ДРАГУТИНОВИЋ ДРАГУТИН, неожењен, као редов српске војске умро у Сјеници.

ЂУРЂЕВИЋ СМИЉКА, стара 54 године, удовица Богосава, умрла од тифуса 11. априла 1915. године у Комирићу.

ЂУРИЋ АНИЦА, рођена у Брезовици код Крупња, стара 51 годину, удовица Радомира, умрла од дијареје 3. новембра 1915. године у Комирићу.

ЂУРИЋ Луке АНКА, стара 15 година, оболела од запаљења плућа и умрла 28. марта 1915. године у Комирићу.

ЂУРИЋ БОГИЋ, стар 35 година, ожењен, учествовао у оба балканска и I светском рату, погинуо 6. октобра 1914. године у борби на Гучеву.

ЂУРИЋ Добросава ВОЈИСЛАВ, редов I пешадијског пука I позива, нестало приликом ноћног јуриша у борбу на Кочобеју 13. септембра 1916. године. Даља судбина непозната.

ЂУРИЋ ДРАГОЉУБ, стар 23 године, неожењен, оболео од тифуса и умро 31. марта 1915. године у Комирићу.

ЂУРИЋ ИВАН, учествовао је у балканским и I светском рату као водник – наредник 2. чете 4. батаљона 17. пешадијског пука, разболео се и упућен на опоравак, умро 4. фебруара 1915. године у својој кући у Ваљеву.

ЂУРИЋ Милорада ИВАН, живео две године и четири месеца, оболео од запаљења плућа и умро 21. јуна 1914. године у Комирићу.

ЂУРИЋ Милорада ЈОВАН, живео шест година, умро од тифуса 26. децембра 1914. у Комирићу.

ЂУРИЋ ЈОВАНА, рођена у Црниљеву, стара 50 година, супруга Богосава, оболела од тифуса и умрла 12. новембра 1914. година у Комирићу.

ЂУРИЋ Костадина ЛЕПОСАВА, живела две године и 20 дана, оболела од дифтерије и умрла 12. августа 1914. године у Комирићу.

ЂУРИЋ ЉУБОМИР, стар 48 година, ожењен оболео од тифуса и умро 15. априла 1915. године у Комирићу.

ЂУРИЋ МАРКО, стар 38 година, ожењен, као редов учествовао у I светском рату, оболео од тифуса и умро 23. марта 1915. године у Ваљеву, а сахрањен на ваљевском војничком гробљу.

ЂУРИЋ МИЛАН, стар 35 година, ожењен, као редов учествовао у I светском рату и од задобијених последица умро 8. априла 1915. године у Стублинама код Обреновца, где је и сахрањен у војничком гробљу.

ЂУРИЋ МИЛЕВА, рођена у Баставу, стара 47 година, супруга Милисава, оболела од великих богиња и умрла 24. марта 1914. године у Комирићу.

ЂУРИЋ Станоја СТЕВАН, стар три месеца, оболео од запаљења плућа и умро 23. октобра 1912. године у Комирићу.

ЂУРИЋ Л. ЧЕДОМИР, стар 30 година, ожењен, као редов учествовао у I балканском рату и умро 3. новембра 1912. године у Лесковцу.

ЈАНКОВИЋ Драгомира АНГЕЛИНА, живела две године, оболела од запаљења плућа и умрла 8. априла 1915. године у Комирићу.

ЈАНКОВИЋ Ивка ГВОЗДЕНИЈА, стара 18 година, неодата, оболела од тифуса и умрла 6. децембра 1913. године у Комирићу.

ЈАНКОВИЋ ДРАГИЋ, стар 43 године, умро 30. јуна 1916. године од задобијене пушчане ране у Комирићу.

ЈАНКОВИЋ ЖИВАНА, рођена у Мојковићу код Крупња, стара 42 године, стара, оболела од тифуса умрла 3. фебруара 1915. године.

ЈАНКОВИЋ ЖИВОЈИН, стар 31 годину, ожењен, као редов учествовао у I балканском рату, оболео од колере и умро 14. јула 1915. године у Лесковцу.

ЈАНКОВИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Завлаци код Крупња, стара 32 године, удовица Милића из Комирића, оболела од тифуса и умрла 21. априла 1915. године у Комирићу.

ЈАНКОВИЋ МИЛИЋ, стар 38 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. јануара 1915. године.

ЈАНКОВИЋ Милинка ОЛГА, живела две године, оболела од запаљења плућа и умрла 12. децембра 1914. године у Комирићу.

ЈАНКОВИЋ Милића РАДОЈКА, стара годину и по дана, оболела од запаљења плућа и умрла 20. новембра 1914. године у Комирићу.

ЈАНКОВИЋ ЦВЕТКО, стар 37 година, ожењен, као редов учествовао у I балканском рату, страдао 15. новембра 1912. године у Ђаковици.

ЈЕЗДИМИРОВИЋ КРСМАНИЈА, стара 35 година, супруга Станка из Завлаке код Крупња, оболела од туберкулозе и умрла 1. марта 1916. године у Завлаци.

ЈЕЗДИМИРОВИЋ СТЕПАНИЈА, рођена у Комирићу, стара 30 година, супруга Томе из Завлаке код Крупња, оболела од тифуса и умрла 23. јануара 1913. године у Завлаци.

ЈЕРЕМИЋ Николе ДРАГОМИР, живео пет година, умро од тифуса у Комирићу 4. фебруара 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ АЛЕКСА, стар 65 година, удовац, оболео од запаљења плућа и умро 13. новембра 1914. године у Комирићу.

ЈОВАНОВИЋ АНДРИЈАНА, стара 50 година, удова Крсмана, умрла од тифуса 14. фебруара 1915. године у Комирићу.

ЈОВАНОВИЋ Драгомира БОРИСАВ, живео четири и по године, умро од запаљења плућа 18. децембра 1914. године.

ЈОВАНОВИЋ Михаила ЖИВАН, стар 41 годину, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 1. јуна 1913. године у Комирићу.

ЈОВАНОВИЋ КРСМАН, стар 48 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 9. децембра 1914. године у Јагодини.

ЈОВАНОВИЋ Драгомира СТАНИМИР, живео две и по године, умро од запаљења плућа у Комирићу 24. марта 1915. године.

КОВАЧЕВИЋ Милана ВЛАДАН, живео осам месеци, оболео од запаљења плућа и умро 28. децембра 1914. године у Комирићу.

КОВАЧЕВИЋ Љубомира ИЛИЈА, рођен 1890. године, учествовао у оба балканска и I светском рату, са Солунског фронта упућен на дошколовавање у Француску где је завршио медицину и умро непосредно после рата.

КОВАЧЕВИЋ МИЛАН, стар 27 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. априла 1915. године у Комирићу.

КОЈИЋ Живка ДРАГОМИР, стар 54 године, заробљен 15. новембра 1914, године у Рашкој и интерниран у Бранау. Даља судбина непозната.

КОЛАРИЋ Крсмана АНЂЕЛИЈА, живела две године и три месеца, оболела од богиња и умрла 25. децембра 1914. у Комирићу.

КОЛАРИЋ Тихомира АНГЕЛИНА, живела девет година, оболела од запаљења плућа и умрла 2. новембра 1915. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ БОГИЋ, стар 48 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 1. јула 1918. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ ДАНИЦА, стара 44 године, супруга Живка, оболела од запаљења плућа и умрла 1. октобра 1914. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ ДИМИТРИЈЕ, стар 65 година, ожењен, умро од запаљења пућа 25. марта 1915. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ ДРАГОМИР, стар 23 године, ожењен, редов, учествовао у I балканском рату, оболео од дизентерије и умро 1. марта 1913. године у Алексинцу.

КОЛАРИЋ Тихомира КАТА, живела шест месеци, оболела од запаљења плућа и умрла 9. децембра 1912. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ МИЛЕВА, рођена у Завлаци код Крупња, стара 45 година, супруга Јована из Коларића, оболела од тифуса и умрла 18. децембра 1918. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ МИЛУТИН, стар 23 године, неожењен, као редов учествовао у I балканском рату, умро 26. маја 1913. године у Скопљу где је и сахрањен,

КОЛАРИЋ МИТАР, стар 67 година, ожењен, умро од запаљења плућа 21. априла 1913. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ НИКОЛА, стар 50 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 11. децембра 1914. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ Чедомира НОВКА, живела три и по година, оболела од запаљења плућа и умрла 8. августа 1914. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ Радована ПЕТАР, живео шест и по година, оболео од запаљења плућа и умро 24. априла 1914. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ С. РАДОВАН, стар 25 година, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 25. августа 1913. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ Живка СЛАВКА, живела годину и по дана, умрла од дијауреје 28. децембра 1914. године у Комирићу.

КОЛАРИЋ ЧЕДОМИР, стар 31 годину, ожењен, као редов учествовао у I светском рату, умро у Врању 15. јануара 1915. године.

ЛАЗАРЕВИЋ МИЛАН, стар 54 године, ожењен, оболео од тифуса и умро (?) у Комирићу.

ЛАЗАРЕВИЋ НАДА, рођена у Толисавцу код Крупња, стара 52 године., супруга Драгића из Комирића, оболела од тифуса и умрла 15. децембра 1914. године у Комирићу.

ЛАЗАРЕВИЋ М. ПЕТАР, земљорадник, ожењен, као редов учествовао у Првом балканском рату, умро 25. јула 1913. године у Скадру (Албанија).

ЉУБИНКОВИЋ СТАНА, рођена у Комирићу, стара 40 година, удовица Драгомира, оболела од тифуса и умрла 13. децембра 1914. године у Завлаци.

МАРЈАНОВИЋ Петронија ЖИВОЈИН, пешадијски поручник – водник у 2. чети 3. батаљона 6. пешадијског пука, учествовао у I светском рату и умро од задобијених рана 12. децембра 1916. године.

МАРКОВИЋ Стојше АНДРИЈА, стар 13 година, оболео од дијареје и умро 2. новембра 1915. године у Комирићу.

МАРКОВИЋ СТОЈША, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 20. априла 1915. године у Комирићу.

МАТИЋ ДРАГИЋ, стар 55 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 28. марта 1915. године у Комирићу.

МАТИЋ Младена МИЛОВАН, живео две године и два месеца, оболео од великих богиња и умро 19. маја 1914. године у Комирићу.

МАТИЋ РАДОЈКА, рођена у Завлаци код Крупња, стара 21 годину, удата за Младена, оболела од великих богиња и умрла 27. априла 1914. године у Комирићу.

МАТИЋ Др. РАНКО, стар 20 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 7. марта 1915. године у Буковици.

МЕДОЊИЋ М. ДРАГОМИР, стар 32 године, ожењен, редов, погинуо у борби на Руњу 7. октобра 1912. године.

МИЈАИЛОВИЋ ВОЈИСЛАВ, редов 1. чете 1. батаљона 2. пука Крагујевачких резервних трупа, умро у болници на Лазарету 9. фебруара 1916. године пошто је четири дана раније примљен на лечење. Сахрањен у гробници 36 182.

МИЈАИЛОВИЋ МИХАИЛО, стар 51 годину, земљорадник, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 21. фебруара 1915. године у Комирићу.

МИЛИЋЕВИЋ ТОМАНИЈА, стара 58 година, супруга Пантелије из Коњуше, оболела од запаљења плућа и умрла 2. новембра 1913. године у Коњуши.

МИТРОВИЋ Пантелије ДАРИНКА, стара 17 година, неудата, оболела од тифуса и умрла 21. јануара 1915. године у Комирићу.

МИТРОВИЋ Рајка ЖИВОЈИН, стар шест година, оболео од запаљења плућа и умро 17. марта 1915. године у Комирићу.

МИТРОВИЋ ЈОВАН, стар 66 година, ожењен, умро 12. априла 1913. године у Комирићу.

МИТРОВИЋ С. МАРКО, стар 25 година, ожењен, оболео и умро од тифуса 14. фебруара 1915. године у Комирићу.

МИТРОВИЋ Станка МИЛЕВА, живела две године и пет месеци, оболела од великих богиња и умрла 14. априла 1914. године у Комирићу.

МИТРОВИЋ Јована РАНЂИЈА, стара 12 година, оболела од тифуса и умрла 22. априла 1915. године у Комирићу.

МИТРОВИЋ В. СТАНКО, стар 32 године, ожењен, као редов српске војске погинуо у борби на Ципу 1. септембра 1914. године

МИЋИЋ Милића МИОДРАГ, живео три месеца, оболео од запаљења плућа и умро 1. марта 1915. године и Комирићу.

МИШИЋ С. БОГОСАВ, стар 25 година, ожењен, као редов учествовао у I светском рату и погинуо у борби на Пењику 4. септембра 1914. године.

МИШИЋ Живана БОРКА, живела две године, оболела од запаљења плућа и умрла 28. фебруара 1916. године у Комирићу.

МИШИЋ ДИМИТРИЈЕ, стар 38 година, ожењен, погинуо у борби на Гучеву 7. октобра 1914. године.

МИШИЋ КРСТИНА, рођена у Плушцу, стара 34 године, удовица Ивана, оболела од туберкулозе и умрла 28. фебруара 1914. године у Комирићу.

МИШИЋ Живана ЛЕНКА, живела две године, оболела од запаљења плућа и умрла 15. децембра 1914. у Комирићу.

МИШИЋ ЉУБОМИР, стар 63 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 22. јануара 1915. године у Комирићу.

МИШИЋ Љ. МИЛАН, стар 39 година, ожењен, учествовао у балканским и I светском рату, умро од задобијених рана у борби против Аустроугара 29. септембра 1914. године у Осладићу од Ваљева.

МИШИЋ МИЛЕВА, рођена у Осечини, стара 42 године, оболела од тифуса и умрла 2. новембра 1914. године у Комирићу.

МИШИЋ МИЛИЈАН, стар 37 година, учествовао у I балканском рату и умро 26. децембра 1912. године у Крагујевцу.

МИШИЋ МИЛИСАВ, стар 33 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 7. фебруара 1915. године у Комирићу.

МИШИЋ МИЛОРАД, стар 45 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 27. октобра 1912. године у Комирићу.

МИШИЋ Н. РАДИВОЈЕ, стар 18 година, неожењен, умро од тифуса у Комирићу 19. марта 1915. године.

МИШИЋ Павла РАДОЈКА, стара годину и три месеца, оболела од запаљења плућа и умрла 7. јануара 1914. године у Комирићу.

МИШИЋ РАНЂИЈА, рођена у Баставу, стара 51 годину, супруга Светозара, оболела од срдоболје и умрла 7. фебруара 1915. године у Комирићу.

МИШИЋ Драгића СВЕТИСЛАВ, живео осам година, оболео од тифуса а умро 24. новембра 1912. године у Комирићу.

МИШИЋ СИМЕУН, као редов учествовао у оба балканска рата и погинуо у борби против Арнаута 8. септембра 1913. године.

МИШИЋ СМИЉКА, стара 45 година, удовица Милорада, оболела од тифуса и умрла 30. новембра 1914. године у Комирићу.

МИШИЋ Милинка СРЕТЕН, живео годину и по дана, оболео од дијареје и умро 7. децембра 1914. године у Комирићу.

МИШИЋ ТИЈОСАВА, стара 24 године, супруга Братољуба, оболела од запаљења плућа и умрла 15. децембра 1914. године у Комирићу.

МИШИЋ Драгића ТИХОМИР, стар 13 година, оболео од тифуса и умро 30. октобра 1912. године у Комирићу.

МУЦИЋ Миладина ВОЈИСЛАВ, живео годину и по дана, умро од дијареје 16. децембра 1915. у Комирићу.

МУЦИЋ Драгића БОРИСАВ, свршени матурант Ваљевске гимназије, као редов погинуо у борбама на планини Рудник 1914. године.¹⁷⁷

МУЦИЋ ЈУЛКА, рођена у Завлаци код Крупња, стара 30 година, супруга Милана, оболела од тифуса и умрла 23. јануара 1915. године у Комирићу.

МУЦИЋ Милована МИЛОЈЕ, стар 21 годину, нежењен, оболео од тифуса и умро 7. јануара 1915. године у Комирићу.

МУЦИЋ Драгића МИЛУТИН, рођен 1888. године, завршио је Виноделско-воћарску школу у Букову код Неготина, нежењен, као резервни коњички потпоручник рањен 7. октобра 1912. у борби на Рујну, умро од задобијених повреда 14. октобра 1912. године у Врању¹⁷⁸.

МУЦИЋ РАДОВАН, стар 50 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 13. априла 1915. године у Комирићу.

МУЦИЋ Николе РАДИВОЈЕ, рођен 1869. године, ожењен Станом, отац петоро деце (Крстивоја, Драгојла, Јованке, Десанке и Загорке), учествовао у балканским и I светском рату где је настрадао.

МУЦИЋ Степана СПАСОЈЕ, стар 23 године, нежењен, оболео од туберкулозе и умро 31. јануара 1915. године у Комирићу.

НЕШКОВИЋ СТАНКА, стара 28 година, удовица Добросава из Беле Цркве код Крупња, оболела од тифуса и умрла 2. октобра 1915. године у Белој Цркви.

НИКОЛИЋ ЈОВАН, стар 21 годину, нежењен, умро 22. фебруара 1915. године у Бранковини код Ваљева.

НОВАКОВИЋ Љ. ДРАГОМИР, стар 22 године, ожењен, као редов учествовао у I балканском рату и умро 29. октобра 1912. године у Нишу.

НОВАКОВИЋ Димитрија ЂУРАЋ, живео годину и 11 месеци, оболео од великих богиња и умро 24. марта 1914. године.

НОВАКОВИЋ Остоје ЖИВАН, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 27. јануара 1915. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ ИКОНИЈА, стара 70 година, удова Теодосија, умрла од запаљења плућа 11. марта 1915. године у Комирићу.

¹⁷⁷ Његово име и презиме уписано је на спомен-плочу постављену у главном холу зграде Ваљевске гимназије.

¹⁷⁸ Посмртни остаци су му пренети и покопани у родном месту.

НОВАКОВИЋ ЈЕВА, рођена у Мојковићу код Крупња, стара 27 година, супруга Милоја, оболела од великих богиња и умрла 22. фебруара 1914. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Мојковићу код Крупња, стара 29 година, супруга Милована, оболела од тифуса и умрла 28. јануара 1915. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ ЛУКА, стар 75 година, удовац, умро од запаљења плућа 19. октобра 1915. године.

НОВАКОВИЋ МАКСИМИЛИЈА, рођена у Цветуљи код Крупња, стара 48 година, удата за Драгомира, оболела од тифуса и умрла 31. јануара 1915. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ Станоја МИЈАТ, живео две године, погинуо од експлозије гранате 29. октобра 1914. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ Станка МИЛИВОЈ, живео шест месеци, оболео од великих богиња и умро 18. марта 1914. година у Комирићу.

НОВАКОВИЋ Милисава МИЛИЦА, живела две године, оболела од великих богиња и умрла 21. марта 1914. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ С. МИЛОЈЕ, ожењен, као редов учествовао у балканским ратова а умро 14. јула 1913. године у Пироту.

НОВАКОВИЋ МИЛОСАВ, стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 1. марта 1915. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ Милована МИЉАНА, живела годину дана. оболела од великих богиња и умрла 10. марта 1914. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ Милосава МИРА, живела девет и по година, оболела од инфлуенце и умрла 2. фебруара 1913. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ РАДОМИР, стар 22 године, ожењен, редов у I балканском рату, од задобијених рана умро 26. јуна 1913. године у Скопљу.

НОВАКОВИЋ Милована СРЕТЕН, живео годину и по дана, оболео од великих богиња и умро 9. марта 1914. године у Комирићу.

НОВАКОВИЋ Новака СТАНА, стара 17 година, неудата, оболела од великих богиња и умрла 24. фебруара 1914. године у Комирићу.

ОСТОЈИЋ Милоша¹⁷⁹ ВИДОСАВА, живела три године, умрла од запаљења плућа 2. јануара 1915. године у Коњуши.

ОСТОЈИЋ ДИМИТРИЈЕ, стар 60 година, удовац, оболео од тифуса и умро 17. децембра 1914. године у Комирићу.

ОСТОЈИЋ ДРАГИЊА, рођена у Баставу, стара 54 године, удова Милисава, умрла 13. јануара 1915. године у Комирићу.

ОСТОЈИЋ Димитрија ЈЕЛЕНА, стара 15 година, неудата, оболела од тифуса и умрла 17. јануара 1915. године у Комирићу.

ОСТОЈИЋ МИЛИСАВ, стар 56 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 30. јануара 1915. године у Комирићу.

¹⁷⁹ Ванбрачно дете Милошеве супруге Стане.

ОСТОЈИЋ Милисав МИЛУТИН, живео девет година, умро од тифуса 25. марта 1915. године.

ОСТОЈИЋ СТАНА, стара 23 године, неудата, оболела од туберкулозе и умрла 4. новембра 1915. године у Комирићу.

ОСТОЈИЋ СТАНА, рођена у Ликодри код Крупња, стара 26 година, супруга Милоша, умрла од тифуса 28. фебруара 1915. године у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ АКСЕНТИЈЕ, стар 50 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 5. јануара 1913. године у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ ЖИВКО, стар 50 година, удовац, умро од тифуса 17. децембра 1914. у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ Богића НАТАЛИЈА, живела три године, оболела од тифуса и умрла 26. јануара 1915. године у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ ОБРАД, стар 53 године, ожењен, оболео од епилепсије и умро 3. марта 1916. године у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ РАДОСАВ, стар 38 година, ожењен, погинуо 26. августа 1914. године у борби против аустроугарских војника.

ПАВЛОВИЋ Станоја САВА, живео три године, оболео од запаљења плућа и умро 19. октобра 1914. године у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ СПАСЕНИЈА, стара 63 године, супруга Вићентија, умрла од тифуса 17. марта 1915. године у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ Живка ЦВЕТА, стара 14 година, оболела и умрла од пегавог тифуса у Комирићу 9. марта 1915. године.

ПАНИЋ АЛЕКСА, стар 42 године, ожењен, умро од стомачне болести 1. новембра 1914. године у Крупњу.

ПАНИЋ АНЂЕЛКА, рођена у Црниљеву, стара 54 године, супруга Станка, умрла средином марта 1915. године у Комирићу.

ПАНИЋ Пантелије КРСМАН, ожењен Јулком, отац троје деце (Николе, Нинка и Стане), учествовао у оба балканска и I светском рату и погинуо у борби на Лозничком пољу 1914. године.

ПАНИЋ СТАНА, рођена у Бањевцу код Крупња, стара 85 година, удова Алимпија, умрла од запаљења плућа 16. децембра 1912. године у Комирићу.

ПАНИЋ СТАНКО, стар 73 године, удовац, умро од запаљења плућа 23. марта 1915. године у Комирићу.

ПАНТЕЛИЋ АКСЕНТИЈЕ, стар 75 година, ожењен, умро од запаљења плућа 24. фебруара 1915. године у Комирићу.

ПАНТЕЛИЋ АЛЕКСАНДАР, стар 54 године, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 11. фебруара 1915. године у Комирићу.

ПАНТЕЛИЋ А. ВАСИЛИЈЕ, стар 21 годину, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. фебруара 1915. године.

ПАНТЕЛИЋ ГАВРИЛО, стар 21 годину, неожењен, као редов учествовао у I светском рату и умро 24. фебруара 1915. године у Ћевђелији.

ПАНТЕЛИЋ ДРАГИЋ, стар 50 година, ожењен, учествовао у оба балканска и I светском рату, погинуо 27. новембра 1914. године у борби против аустроугарске војске у Лозници.

ПАНТЕЛИЋ Милана ДАРИНКА, живела две године и пет месеци, оболела од запаљења плућа и умрла 17. фебруара 1914. године у Комирићу.

ПАНТЕЛИЋ МИЛУТИН, стар 32 године, ожењен, оболео од колере и умро 6. септембра 1913. године у Комирићу.

ПАНТИЋ ВЛАДИМИР, стар 63 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 17. јануара 1915. године у својој кући у Комирићу.

ПАНТИЋ Љубомира ДРАГУТИН, каплар 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, нестао приликом ноћног препада на Кочобеју 13. септембра 1916. године.

ПАНТИЋ С. МИХАИЛО, стар 39. година, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 11. октобра 1918. године.

ПАНТИЋ СТАНИСЛАВ, стар 25 година, неожењен, оболео од запаљења плућа и умро 26. јануара 1914. године у Ваљеву.

ПАНТИЋ (Марковић) ЛАЗАР, стар 59 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 13. фебруара 1915. године у Комирићу.

ПЕРИЋ ЖИВАН, стар 35 година, ожењен, као учесник I балканског рата погинуо у борби на Брдици пред Скадром 27. јануара 1913. године.

ПЕРИЋ МАРИЈА, рођена у Црниљеву, стара 35 година, супруга Чедомира, оболела и умрла 12. септембра 1914. године у Комирићу.

ПЕРИЋ МИЛОРАД, стар 30 година, ожењен, погинуо 16. августа 1914. године у борби против Аустроугара у Ковиљачи код Лознице.

ПЕРИЋ НИКОЛА, стар 34 године, ожењен, као редов учествовао у I светском рату, оболео од тифуса и умро 9. октобра 1914. године у Ваљеву.

ПЕРИЋ ЧЕДОМИР, стар 32 године, ожењен, погинуо 6. октобра 1914. године у борби против Аустроугара на Гучеву.

ПЕТРОВИЋ Милорада ЗАГОРКА, живела три године и један месец, оболела од запаљења плућа и умрла 9. марта 1913. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ МАРИЈА, рођена у Горњој Сипуљи код Лознице, стара 54 године, удовица Луке, умрла од запаљења плућа почетком 1916. године у Комирићу.

ПЕТРОВИЋ МИЛЕНИЈА, стара 63 године, супруга Симе из Коњуше, оболела од тифуса и умрла 19. јануара 1915. године у Комирићу.

ПЕТРОВИЋ МИЛИЦА, стара 54 године, супруга Богосава, оболела од туберкулозе и умро 9. септембра 1913. године у Белотићу.

ПЕТРОВИЋ РАДОВАН, стар 65 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 28. децембра 1916. године у Комирићу.

ПОПОВИЋ ДОБРОСАВ, стар 38 година, ожењен, оболео од трбушног тифуса и умро 3. марта 1915. године у Комирићу.

ПОПОВИЋ Андрије ЗОРКА, живела три године, оболела од дијареје и умрла 7. марта 1915. године у Комирићу.

ПОПОВИЋ ИВАНА, стара 55 година, удовица Петра, умрла 17. априла 1915. године у Комирићу.

ПОПОВИЋ МИЛОРАД, стар 34 године, ожењен, умро од туберкулозе 7. маја 1915. године у Комирићу.

ПОПОВИЋ Милорада ПРОДАН, живео три године и четири месеца, оболео од великих богиња и умро 3. јуна 1914. године у Комирићу.

ПОПОВИЋ РАДОВАН, стар 61 годину, ожењен, оболео од тифуса и умро 30. јануара 1915. године у Комирићу.

ПОПОВИЋ СТЕВАНИЈА, стара 25 година, супруга Живана, оболела од великих богиња и умрла 31. јануара 1914. године у Комирићу.

ПРОДАНОВИЋ БОШКО, стар 65 година, ожењен, умро од запаљења плућа 21. фебруара 1915. године у Комирићу.

ПРОДАНОВИЋ Милана ЖИВОЈИН, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, нестао приликом ноћног јуриша у борби на Кочобеју 13. септембра 1916. године.

ПРОДАНОВИЋ ЈАКОВ, стар 56 година, ожењен, оболео и умро од запаљења плућа у Комирићу 26. фебруара 1915. године.

ПРОДАНОВИЋ РАДИВОЈЕ, стар 21 годину, ожењен, као редов учествовао у I светском рату и умро 2. фебруара 1915. године у Врњцима.

ПРОДАНОВИЋ Милана РАДОЈЕ, стар 18 година, неожењен, угушио се 13. марта 1913. године у воденици у Комирићу.

ПРОДАНОВИЋ Јакова СВЕТОЗАР, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 7. октобра 1918. године у борби на Шилеганику.

РАДУЛОВИЋ АНКА, рођена у Коњуши, стара 32 године, супруга Милована, умрла од запаљења плућа 16. јула 1913. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ Милоја БОРКА, живела три и по године, умрла од стомачних тегоба 8. априла 1915. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ Љубомира ВЛАДИМИР, живео две године, погинуо од експлозије гранате 29. октобра 1914. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ ГОСПАВА, стара 33 године, супруга Живојина, погинула од експлозије гранате 29. октобра 1914. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ Живојина ЗАРИЈА, живео осам година, оболео од запаљења плућа и умро 8. новембра 1914. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ ЉУБОМИР, стар 42 године, ожењен, умро од тифуса 12. марта 1915. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ МИЛАН, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 14. јануара 1914. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ МИЛОВАН, стар 32 године, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 9. априла 1913. године у Комирићу.

РАДУЛОВИЋ ТОМА, стар 55 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро средином марта 1915. године у Комирићу.

РАКИЋ ДРАГУТИН, стар 22 године, ожењен, редов, учествовао у I светском рату а умро од пушчане ране 14. новембра 1914. године у Чачку.

РАКИЋ ЖИВАНА, рођена у Ставама код Крупња, стара 45 година, супруга Милића, умрла од тифуса 10. фебруара 1915. године у Комирићу.

РАКИЋ МИЛИЦА, стара 40 година, удовица Цветка, умрла од тифуса 22. фебруара 1915. године.

РАКИЋ МИЛОЈЕ, стар 21 годину, неожењен, обесио се 28. фебруара 1918. године.

РАКИЋ МИЛОРАД, војни обвезник коморе мостовног трена 3. армије, умро 25. августа 1916. године у болници код Тулона где је примљен на лечење два дана раније.

РАКИЋ МИЛУТИН, стар 21 годину, неожењен, као војни обвезник учествовао у I светском рату и умро у Ђевђелији 22. фебруара 1915. године.

РИСТИВОЈЕВИЋ – ОСТОЈИЋ СТЕПАНИЈА, стара 49 година, супруга Ивка, оболела од великих богиња и умрла 17. фебруара 1914. године у Комирићу.

СТАНИМИРОВИЋ Радомира СЛАВКО, живео две године, оболео од запаљења плућа и умро 22. марта 1918. године у Комирићу.

СТАНКОВИЋ Велимира ВАСИЛИЈА, живела три године, оболела од запаљења плућа и умрла 4. децембра 1914. године у Комирићу.

СТАНКОВИЋ Андрије ВИДОСАВ, ожењен, умро 23. јула 1913. године у Комирићу.

СТАНКОВИЋ МАРИЦА, рођена у Красави код Крупња, стара 60 година, удовица Милана, оболела од тифуса и умрла 17. новембра 1914. године у Комирићу.

СТАНКОВИЋ МИЛАН, стар 64 године, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 23. марта 1915. године у Комирићу.

СТЕВАНОВИЋ ДРАГИЋ, стар 59 година, умро од запаљења плућа 2. фебруара 1916. године у Комирићу.

СТЕВАНОВИЋ ЈУЛКА, рођена у Баставу, стара 55 година, супруга Драгића, оболела од запаљења плућа и умрла 22. децембра 1913. године у Комирићу.

СТЕФАНОВИЋ Иванка ДАРИНКА, живела годину и по дана, оболела од малих богиња и умрла 5. јуна 1914. године у Комирићу.

СТОЈНИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Белотићу, стара 38 година, супруга Милутина, оболела од запаљења плућа и умрла 29. децембра 1913. године у Комирићу.

ТОДОРОВИЋ ДРАГИЊА, рођена у Ликодри код Крупња, стара 50 година, супруга Аксентија, умрла 12. марта 1915. године у Комирићу.

ТОДОРОВИЋ РАДИЈА, стара 60 година, удова Тривуна, оболела од тифуса и умрла 1. марта 1915. године у Комирићу.

ТОДОРОВИЋ Добросава СВЕТИСЛАВ, стар 20 година, неожењен, умро 30. маја 1918. године у Монтању, у Француској.

ТОДОРОВИЋ А. ЦВЕТКО, стар 18 година, неожењен, оболео од туберкулозе и умро 14. новембра 1914. године у Комирићу.

ТОМИЋ В. АКСЕНТИЈЕ, стар 38 година, ожењен, као редов српске војске погинуо у борби против Аустроугара на почетку I светског рата.

ТОМИЋ Љ. ДОБРОСАВ, ожењен, као редов српске војске учествовао у I балканском рату и умро 24. децембра 1912. године у Кавадарцима.

ТОМИЋ Добросава ЖИВОЈИН, стар 17 година, оболео од великих богиња и умро 25. децембра 1914. године у Комирићу.

ТОМИЋ ЛЕПОСАВА рођена у Осечини, стара 30 година, супруга Рајка, умрла од грчева у стомаку 15. марта 1914. године у Комирићу.

ТОМИЋ МИЉАНА, рођена у Толисавцу код Крупња, стара 40 година, удовица Миаила, умрла од тифуса 28. децембра 1914. године у Комирићу.

ТОМИЋ РАДОЈЕ, стар 27 година, ожењен, као редов погинуо у I светском рату 4. септембра 1914. године у Воћњаку код Лознице.

ТОМИЋ Н. СВЕТОЗАР, стар 20 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 30. марта 1915. године у Комирићу.

ТОМИЋ СТАНА, стара 46. година, супруга Добросава, умрла од тифуса 26. фебруара 1915. године у Комирићу.

ТОМИЋ ФИЛИП, стар 27. година, ожењен, као редов погинуо у борби против Аустроугара на Ципу 1. септембра 1914. године.

ФИЛИПОВИЋ Марка АНГЕЛИНА, живела шест месеци, оболела од запаљења плућа и умрла 13. децембра 1914. године у Комирићу.

ФИЛИПОВИЋ Милисава ЉУБИЦА, стара 14 година, умрла од тифуса 2. марта 1915. године у Комирићу.

ФИЛИПОВИЋ МАРИЈА, стара 24 године, удовица Живана, оболела од туберкулозе и умрла 7. марта 1915. године у Комирићу.

ФИЛИПОВИЋ МАРКО, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 30. новембра 1914. године у Комирићу.

КОЊУША

*Коњуша је ратарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Простире се на долинским странама изворишних кракова и левих притока Коњушице, десне притоке Јадра. Лоцирано је пет километара од савременог пута Ваљево–Осечина–Лозница. Површина сеоског атара износи 1.340, са 367 хектара обрадивог земљишта. У његовом атару се налази пећина **Рид**. Просторно се развија у зони од 240 до 380 метара надморске висине.*

*Настало је на месту једног од најпознатијих археолошких локалитета (гробни налази – бронзани накит, мач, секира и појас од бронзаног лима). Верује се, на основу археолошких трагова, да је Коњуша у средњовековно доба била град. На знатну старост насеља упућују пронађени остаци средњовековног манастира **Мркодола**. Помиње се 1528. године, када броји пет домова.*

Према попису из 2011. године имала је 95 становника у 41 домаћинству и 87 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 2,55 а просечна старост становништва износи 52,9 година.

АНДРИЋ Стојана МИХАИЛО, стар 14 година, оболео од туберкулозе и умро 3. маја 1914. године.

АНДРИЋ Степана МИЛУТИН, стар 25 година, нежењен, умро 23. августа 1914. године у Коњуши.

АНДРИЋ Милорада НАТАЛИЈА, живела годину и по дана, оболела од дизентерије и умрла 24. јула 1914. године у Коњуши.

АНДРИЋ СЛАВКО, стар 67 година, ожењен, умро од тифуса 20. марта 1915. године у Коњуши.

АНДРИЋ Ст. СТОЈАДИН, стар 24 године, нежењен, оболео од туберкулозе и умро 30. јула 1914. године у Коњуши.

ДАМЊАНОВИЋ ДРАГОМИР, стар 21 годину, нежењен, редов у I светском рату, умро 4. децембра 1914. године у Прилепу.

ДАМЊАНОВИЋ Срећка МИЛораД, стар 19 година, нежењен, стрељан од Аустроугара 22. јула 1916. године у Голочелу код Коцељеве.

ДАМЊАНОВИЋ Добросава НАТАЛИЈА, стара годину и по дана, оболела од запаљења плућа и умрла 31. децембра 1914. године у Коњуши.

ДАМЊАНОВИЋ Добросава РАДОЈКА, живела седам година, оболела од тифуса и умрла 10. децембра 1914. године у Коњуши.

ИВАНКОВИЋ ДРАГОМИР, стар 26 година, ожењен, умро од излива крви 25. октобра 1913. године у Коњуши.

ЈАНКОВИЋ СРЕТЕН, стар 22 године, неожењен, оболео и умро 8. марта 1917. године у Коњуши.

ЈЕРЕМИЋ ДИМИТРИЈЕ, стар 21 годину, неожењен, као редов борио се у I светском рату и умро у Битољу 18. јануара 1915. године.

ЈЕРЕМИЋ М. ДРАГОМИР, стар 32 године, ожењен, као редов учествовао у I светском рату и умро 27. новембра 1912. године у Љешу (Албанија).

ЈЕРЕМИЋ ЖИВАНА, рођена у Белој Цркви код Крупња, стара 58 година, умрла од тифуса 6. јануара 1915. године у Коњуши.

ЈОВАНОВИЋ Обрена БОРИСАВ, живео две године и четири месеца, оболео од запаљења плућа и умро 7. августа 1914. године у Коњуши.

ЈОВАНОВИЋ С. МИЛОЈЕ, стар 27 године, ожењен, учествовао у I балканском рату и умро 27. новембра 1912. године у Нишу.

ЈОВАНОВИЋ С. МИЛУТИН, стар 24 године, ожењен, као редов српске војске учествовао у I балканском рату и погинуо у борби 1912. године.

ЈОВАНОВИЋ ЦВЕТА, рођена у Црниљеву, стара 55 година, супруга Степана, умрла 23. марта 1915. године у Коњуши.

ЈОСИПОВИЋ ЦВЕТА, стара 27 година, супруга Александра са којим је живела у Осечини, оболела од тифуса и умрла у Коњуши 10. априла 1915.

КОЛАРИЋ Славка МИЛИВОЈ, стар 21 годину, неожењен, стрељан од стране Аустроугара 22. јула 1916. године у Голочелу код Коцељеве.

МАРКОВИЋ Љубомира БОРИВОЈЕ, стар три месеца и 20 дана, оболео од запаљења плућа и умро 8. септембра 1913. године у Коњуши.

МАРКОВИЋ Петка ВУКОСАВА, живела четири године и 10 месеци, оболела од стомачних тегоба и умрла 6. децембра 1914. година у Коњуши.

МАРКОВИЋ Стојана ИВАНКА, живела две и по године, оболела од запаљења плућа а умрла 29. децембра 1914. године у Коњуши.

МАРКОВИЋ Стојана ЈОВАНКА, живела три године, оболела од дијареје и умрла 23. новембра 1914. године у Коњуши.

МАРКОВИЋ СЛАВКА, рођена у Сипуљи код Лознице, стара 63 године, удовица Степана, умрла 2. јануара 1915. године у Коњуши.

МАРКОВИЋ Јована СТОЈАНКА, живела три године, оболела од дијареје а умрла 23. новембра 1914. године у Коњуши.

МИЛИЋЕВИЋ БОГИЋ, стар 24 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 19. априла 1915. године у Коњуши.

МИЈАИЛОВИЋ ИВАНКА, стара 27 година, супруга Светозара, оболела од туберкулозе и умрла 14. јула 1914. године у Коњуши.

МИЛИЋЕВИЋ Богића ЖИВКО, стар 17 година, неожењен, стрељан од Аустроугара 22. јула 1916. године у Голочелу код Коцељеве.

МИЛИЋЕВИЋ МАРИЈА, рођена у Белотићу, стара 52 године, супруга Радована, оболела од тифуса и умрла 7. јануара 1915. године у Коњуши.

МИЛИЋЕВИЋ ТАНАСИЈЕ, стар 65 година, удовац, оболео од запаљења плућа и умро 24. фебруара 1915. године у Коњуши.

МИЛИЋЕВИЋ ТОМАНИЈА, рођена у Комирићу, стара 58 година, супруга Пантелије, оболела од запаљења плућа и умрла 2. новембра 1913. године у Коњуши.

МИЛУТИНОВИЋ ОБРАД, стар 48 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 24. децембра 1914. године у Коњуши.

МИЛУТИНОВИЋ СТАНА, рођена у Белотићу, стара 58 година, супруга Драгомира, умрла од заразе 22. јануара 1915. године у Коњуши.

МИЋИЋ В. ИВКО, стар 21 годину, ожењен, оболео и умро од тифуса 3. фебруара 1915. године у Коњуши.

МИЋИЋ Светозара МИРКО, живео три месеца, умро од запаљења плућа 14. фебруара 1915. године у Коњуши.

МИЋИЋ РАДОМИР, стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. фебруара 1915. године у Коњуши.

ПАНИЋ ЖИВАНА, рођена у Коњуши, стара 34 године, удовица Драгића из Завлаке код Крупња, умрла од тифуса 12. марта 1915. године у Завлаци.

ПЕТРОВИЋ Милорада БОЖАНА, живела три године и четири месеца, оболела од запаљења плућа и умрла 10. априла 1914. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ С. ДРАГОЉУБ, стар 25 година, ожењен, интерниран у аустроугарски логор Маутхаузен где је умро 21. децембра 1914. године.

ПЕТРОВИЋ Милорада ЗАГОРКА, рођена у Комирићу, живела три године и један месец, оболела од запаљења плућа и умрла 9. марта 1913. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ Грујице ЈЕЛИСАВЕТА, живела две и по године, оболела од запаљења плућа и умрла 18. новембра 1914. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ Цветка ЈУЛКА, живела девет година, оболела од туберкулозе и умрла 31. јула 1914. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ Цветка ЛЕПОСАВА, стара 19 година, неодата, оболела од туберкулозе и умрла 25 марта 1914. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ МИЛЕНИЈА, рођена у Комирићу, стара 63 године, супруга Симе, оболела од тифуса и умрла 19. јануара 1915. године у Комирићу.

ПЕТРОВИЋ НЕДА, рођена у Горњем Црниљеву, домаћица, супруга Саве, оболела од парализе и умрла 26. марта 1915. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ Грујице НЕРАНЦА, живела девет година, оболела од туберкулозе и умрла 17. марта 1915. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ СТАНА, стара 28 година, супруга Милутина, убијена 19. новембра 1918. године у Комирићу.

ПЕТРОВИЋ Обрада СТАНИСЛАВ, живео четири године, оболео од запаљења плућа и умро 7. децембра 1914. године у Коњуши.

ПЕТРОВИЋ ЦВЕТКО, стар 43 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 17. марта 1915. године у Коњуши.

РАДИЋ Срећка АНДРИЈА, живео девет година, оболео од запаљења плућа и умро 15. јуна 1914. године у Коњуши.

РАДИЋ Живојина ИВАНКА, живела четири године, умрла од стомачних тегоба 24. марта. 1915. године у Коњуши.

РАДИЋ СРЕЋКО, стар 62 године, удовац, умро од тифуса 10. марта 1915. године у Коњуши.

СТАНКОВИЋ Михаила МИЛАН, живео месец дана, оболео и умро 23. новембра 1914. године у Коњуши.

СТЕФАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР, као редов учествовао у I светском рату и страдао на острву Видо.

ТАДИЋ ВАСИЛИЈА из Црниљева, стара 70 година, супруга Ненада, оболела од тифуса и умрла 19. новембра 1914. године у Коњуши.

ЛОПАТАЊ

Лопатањ је ратарско-сточарско сеоско насеље разбијеног типа. Налази се на долинским странама изворишних кракова Лопатањске (Остружањске) реке, леве притоке Јадра. Од Осечине је удаљено јужно 13 километара.

Сеоски атар захвата површину од 3.465, са 1.908 хектара обрадивог земљишта. Простире се у зони од 300 до 540 метара надморске висине.

Убраја се у најстарија села Подгорине. Основано је на месту са многобројним траговима предсловенске насељености („грчко“ и „маџарско гробље“, рударска окна из римског доба и др.). Под именом Лопатањ први пут помиње се 1735. године у попису насеља Ваљевске нахије.

Према попису из 2011. године имало је 1.123 становника у 366 домаћинстава и 525 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,45, а просечна старост становништва износи 42,8 година.

АНДРИЋ Степана АНДРИЈА, стар три године и три месеца, оболео од тифуса и умро 24. децембра 1914. године у Лопатњу.

АНДРИЋ Срећка БУДИМИР, ожењен Љубицом, отац кћи Пеладије, као редов учествовао у I светском рату, рањен на Биљегу у Костајнику код Крупња 1914. године где је и умро.

АНДРИЋ Добросава ЈУЛКА, стара 22 године, неувата, оболела од пегавог тифуса и умрла 13. априла 1915. године у Лопатњу.

АНДРИЋ ЉУБИЦА, стара 21 годину, супруга Будимира, оболела и умрла 24. априла 1916. године у Лопатњу.

АНДРИЋ Будимира ПЕЛАДИЈА, дете, умрла од заразних болести за време I светског рата у Лопатњу.

АНДРИЋ РАДОЈКА, стара 50 година, удовица Радована, оболела од пегавог тифуса и умрла 25. маја 1915. године у Лопатњу.

АНДРИЋ (рођ. Протић) Василија РУЖИЦА, рођена у Горњој Буковици код Љубовије, стара 53 године, супруга Срећка, оболела од тифуса и умрла 2. јануара 1915. године у Лопатњу.

АНДРИЋ СВЕТОЗАР, ожењен, оболео од тифуса и умро 30. децембра 1914. године у Лопатњу.

АНДРИЋ СРЕЋКО, стар 57 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 19. децембра 1914. године у Лопатњу.

АНЂЕЛИЋ Милосава ДАРИНКА, живела девет година, оболела од дизентерије и умрла 24. октобра 1917. године у Лопатњу.

АНЂЕЛИЋ Милосава ЖИВАНА, стара 17 година, неодата, оболела од великог кашља и умрла 22. октобра 1917. године у Лопатњу.

АНЂЕЛИЋ Павла КОСАРА, живела годину дана, умрла од великог кашља 4. септембра 1915. године у Лопатњу.

АНЂЕЛИЋ МИТАР, ожењен Миленијом, отац петоро деце (Љубисава, Александра, Баје, Ђурђије и Љубице), обвезник – коњаник 17. пешадијског пука, погинуо у борби на Кајмакчалану 1916. године.

АНЂЕЛИЋ ОБРАД, страдао у рату 1912–1918. године. Уписан на споменик у Осечини.

АНЂЕЛИЋ ПАВЛЕ (Џвијо), стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. марта 1915. године у Лопатњу.

АНЂЕЛИЋ ПАВЛИЈА, стара 46 година, супруга Обрада, умрла од пегавог тифуса 3. маја 1915. године у Лопатњу.

АНЂЕЛИЋ Младена СРЕЋКО, живео шест месеци, оболео од тифуса и умро 20. марта 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

АРСЕНОВИЋ ДРАГОЉУБ, стар 27 година, као редов српске војске, учествовао је у I светском рату и погинуо код Пожаревца 1915. године.

АЋИМОВИЋ (Тешић) НИКОЛА – Нинко, ожењен Босилком, отац троје деце (Драгомира, Филипа и Милке), као редов 2. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива учествовао у Српско-турском рату и умро од колере у болници у Велесу (Македонија) јула 1913. године.

БЕЛИЋ МИЛЕВА, стара 45 година, рођена у Лопатњу, супруга Јанићија, оболела од јевтике и умрла 5. маја 1917. године.¹⁸⁰

БОГОСАВЉЕВИЋ Дамњана БОРКА, живела три године, оболела од пегавог тифуса и умрла 2. маја 1915. године у Лопатњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ ВЕЛИЗАР, као каплар учествовао у I светском рату и погинуо на Биљегу код Костајника у Рађевини 1914. године.

БОГОСАВЉЕВИЋ ДАРИНКА, рођена у Драгијевици, стара 26 година, супруга Дамњана, умрла од пегавог тифуса 6. маја 1915. године у Лопатњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ ИЛИЈА, стар 52 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 1. априла 1915. године у Лопатњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ ЈЕЛЕНА, рођена у Драгијевици, стара 58 година, супруга Петра, оболела од пегавог тифуса и умрла 1. маја 1915. године у Лопатњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ Дамњана МАРИНКО, живео четири године, оболео од тифуса и умро 2. априла 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ МИЛАН, стар 26 година, ожењен. учествовао у I светском рату, као редов профијант колоне Шумадијске дивизије борио се и на Солунском фронту али је оболео од шпанске грознице и умро 16. децембра 1918. године у Лопатњу

БОГОСАВЉЕВИЋ Радоја МИТРИЈА, живела шест месеци, умрла од пегавог тифуса 16. априла 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

¹⁸⁰ По другом извору умрла у Остружњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ Живојина МЛАДЕН, живео три године, оболео од запаљења плућа и умро 14. фебруара 1916. године у Лопатњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ ПЕТАР, стар 60 година, удовац. оболео од пегавог тифуса, а умро 2. маја 1915. године у Лопатњу.

БОГОСАВЉЕВИЋ РАДОСАВ, стар 47 година, као редов учествовао у балканским ратовима и погинуо на Мирочу 1913. године.

БОГОСАВЉЕВИЋ Милорада РОСА, оболела од пегавог тифуса а умрла 25. априла 1915. године у дому својих родитеља у Лопатњу.

БОЈИЋ ДРАГУТИН, стар 29 година, неожењен, оболео је од тифуса и умро 16. марта 1915. године у Лопатњу.

БОЈИЋ ЈЕЛИЦА, стара 65 година, удовица Пантелије из Лопатња, оболела и преминула од пегавог тифуса 17. маја 1915. године у Лопатњу.

БОЈИЋ ЈОВАНКА, рођена у Ребељу код Ваљева, стара 30 година супруга Миливоја, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Лопатњу.

БОЈИЋ ЉУБИНКО, стар 45 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 7. фебруара 1915. године у Лопатњу.

БОЈИЋ Миливоја ЛЕПОСАВА, живела годину дана, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

БОЈИЋ Ђ. МАТИЈА, стар 21 године, неожењен, редов, погинуо 2. јуна 1915. године услед рушења куће Милоша Бребињца на месту звано Код Крста¹⁸¹, где се био склонио¹⁸², сахрањен на лопатањском гробљу.

БОЈИЋ Петра ОБРЕНИЈА, живела годину и по дана, умрла од пегавог тифуса 28. јуна 1915. године у Лопатњу.

БОЈИЋ ПЕТАР, стар 40 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса а умро 21. априла 1915. године у Лопатњу.

БОЈИЋ ПЕТКО, стар 55 године, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 7. априла 1915. године у Лопатњу.

БОЈИЧИЋ АНДРИЈА, стар 45 година, ожењен, као редов 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива погинуо у борби против Аустроугара крајем 1914. године у Дучини на Космају.

БОЈИЧИЋ (Стефановић) АНДРИЈА, ожењен Аницом (рођ Симић из Царине), отац троје дече (Живорада, Милорада и Драгиње), као обвезник 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива погинуо 25. новембра 1914. године у борби против Аустроугара на Дучићу¹⁸³ код Мионице.

БОЈИЧИЋ Арсена БОРИСАВ, стар 21 годину, неожењен, оболео од тифуса и умро 24. јануара 1915. године у својој кући у Лопатњу.¹⁸⁴

¹⁸¹ Удаљену шест и по километара од пута Лозница–Завлака–Ваљево од Лознице.

¹⁸² Кућа се срушила од последица обимне и јаке кише.

¹⁸³ Није искључено да кад су питању ове Андрије Бојичић да је у питању једна иста особа.

¹⁸⁴ На споменику крајпуташу у Ћосићима стоји да је био стар 19 година и умро 15. марта 1915. године.

БОЛИЧИЋ ЖИВОЈИН, стар 35 година, ожењен Анђелијом, отац четворо деце (Младена, Николе, Милорада и Радојке), резервни наредник 5. пешадијског пука 2. позива, погинуо 5. септембра 1915. године у борби у Кртинској код Обреновца.

БОЛИЧИЋ Лазара ЈЕЛКА, стара 16 година, неувата, оболела од јевтике и умрла 2. априла 1917. године у Лопатњу.

БОЛИЧИЋ Јеврема ЛАЗАР, стар 57 година, ожењен Миросавом, отац петоро деце (Михаила, Милоша, Миленије, Ранђије и Борке), учествовао у I светском рату, оболео од тифуса и умро 29. марта 1915. године у Лопатњу.¹⁸⁵

БОЛИЧИЋ МИЉАНА, рођена у Царини, стара 56 година, супруга Арсена, мајка (Борисава, Матије, Василија, Обреније и Кате), оболела од тифуса и умрла 13. марта 1915. године у Лопатњу.¹⁸⁶

БОЛИЧИЋ Лазара МИХАИЉО, стар 20 година, регрут – обвезник 4. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије, учествовао у I светском рату и погинуо у Смедереву 30. септембра 1915. године.

БУДИМИРОВИЋ ДРАГОЉУБ, стар 22 године, као редов учествовао у I светском рату и погинуо на Ћевђелији 1915. године.

ВАСИЉЕВИЋ Милорада БУДИМИР, стар две године, умро од великог кашља 7. јула 1915. године у Лопатњу.

ВАСИЉЕВИЋ ВИДОЈЕ, мајка Марија и сестре Иванка, Десанка и Персида, страдао у ратовима од 1912-1918. године.

ВАСИЉЕВИЋ ДРАГОМИР, ожењен Загорком, страдао у ратовима од 1912. до 1918. године.

ВАСИЉЕВИЋ МИЛЕНА, рођена у Остружњу, стара 30 година, увата за Милана, оболела од јевтике и умрла 31. марта 1917. године у Лопатњу.

ВАСИЉЕВИЋ Милорада ПАУНА, живела пет месеци, преминула од великог кашља 1. јула 1915. године у Лопатњу.

ВАСИЉЕВИЋ СТАНА, зв. Стака, рођена у Драгијевици, стара 54 године, удовица Радојице, оболела од тифуса и умрла 29. марта 1915. године у Лопатњу.

ВИЛОТИЋ ЖИВОЈИН, стар 23 године, као редов српске војске учествовао у балканским ратовима и погинуо на Овчем пољу 1913. године.

ВУЈИЋ Младена НОВКА из Царине, живела две године, оболела од тифуса, а умрла 23. јануара 1915. године у Лопатњу, где је и сахрањена.

ГАВРИЛОВИЋ Милисав ЂУРАЋ, оболео од пегавог тифуса и умро 1. маја 1915. године у Лопатњу.

ГАВРИЛОВИЋ МИЛИСАВ, стар 42 године, ожењен, обвезник, погинуо услед рушења куће Милоша Бребињца на месту званом Код Крста 2. јуна 1915. године где се био склонио.

¹⁸⁵ На споменику крајпуташу у Ћосићима стоји да био стар 49 године и да је умро 10. априла 1915. године.

¹⁸⁶ На споменику крајпуташу у Ћосићима стоји да је била стара 61 годину и да је умрла 30. априла 1915. године.

ГАВРИЛОВИЋ РАНЂИЈА, рођена у Гуњацима, стара 58 година, удовица Петра, оболела од тифуса и умрла 29. децембра 1914. године у Лопатњу.

ГРУЈИЋ АНДРИЈА, стар 57 година, ожењен, умро од пегавог тифуса 9. априла 1915. године у Лопатњу.

ГРУЈИЋ ЈЕРОТИЈА, стар 53 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 7. априла 1915. године у Лопатњу.

ГРУЈИЋ НИКОЛА, стар 52 године, настањен у Врелу код Уба, удовац, без деце, заробљен и интерниран у логор Нежидер 23. марта 1915. године где је умро фебруара 1916. године.

ГРУЈИЋ СПАСЕНИЈА из Гуњака, стара 59 година, супруга Степана из Лопатња, оболела од тифуса и умрла 6. новембра 1914. године.

ГРУЈИЋ СТЕПАН, стар 60. година, удовац, оболео од тифуса и умро 3. априла 1915. године у Лопатњу.

ГРУЈИЧИЋ ЖИВКО, рођен у Рађевским Ставама а стално настањен у Лопатњу, стар 46 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 22. новембра 1914. године.

ДАНИЛОВИЋ (непознатог имена), ожењен Маријом (рођ. Радивојевић¹⁸⁷), имали двоје мале деце која су оболела од тифуса и помрла током ратова. Он је страдао приликом повлачења српске војске кроз Албанију 1915. године.

ДРАГИЋЕВИЋ Ивана ЂУРАЋ, стар шест година, оболео од запаљења плућа и умро 19. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ДРАГИЋЕВИЋ ИВАН, ожењен Станком, отац двоје деце (Светозара и Ђурђа), редов, учествовао у I светском рату и погинуо на Гучеву у јесен 1914. године.

ДРАГИЋЕВИЋ ИЛИЈА, као редов 4. чете 3. батаљона 14. пешадијског кадровског пука учествовао у Првом светском рату и страдао.

ДРАГИЋЕВИЋ ИЛИЈА, неожењен, оболео од тифуса и умро 20. јануара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

ДРАГИЋЕВИЋ Радоја МИЛОЈЕ, живео седам година, оболео од запаљења плућа и умро 6. новембра 1914. године у Лопатњу.

ДРАГИЋЕВИЋ Радоја ПЕРКА, живела девет година, оболела од тифуса и умрла 8. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ДРАГИЋЕВИЋ СТАНА, супруга Јована, стара 65 година, домаћица, оболела од тифуса и умрла 11. децембра 1914. године у Лопатњу.

ЂЕРМАНОВИЋ ДОБРОСАВ – Доса, оболео од тифуса и умро.¹⁸⁸

ЂЕРМАНОВИЋ ДУШАН – Дуја, оболео од тифуса и умро.

ЂЕРМАНОВИЋ ЛУКА, оболео од тифуса и умро.

¹⁸⁷ Марија се након његове и смрти деце вратила у родитељску кућу, али је пред смрт поново станувала у њиховом дому и умрла у Лопатњу.

¹⁸⁸ Ова породица Ђермановића живела је у Мијаиловићима и цела је помрла од тифуса; не зна се ни где су сахрањени али претпоставља се да је то било на локацији Винова глава или Крива жила.

ЂОКИЋ АКСЕНТИЈЕ, стар 52 године, удовац, оболео од тифуса и умро 16. фебруара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

ЂОКИЋ Ивана АНДРИЈАНА, живела девет година, оболела од тифуса и умрла 24. јануара 1915. године у родитељској кући у Лопатњу.

ЂОКИЋ Андрије ВЛАДИМИР, обвезник 1. чете 4. батаљона 3. прекобројног пешадијског пука 2. позива, учествовао је у балканским и I светском рату, рањен и заробљен 1914. и интерниран у логор Болдогосањ (Мађарска) где је умро 2. фебруара 1915. године.

ЂОКИЋ Андрије ДОБРОСАВ, обвезник 2. чете 4. батаљона 17. пешадијског пука 1. позива, учествовао у балканским и I светском рату, разболео се од тифуса и умро фебруара 1915. године на Рађевским Ставама.

ЂОКИЋ ИКОНИЈА, рођена у Драгијевици, стара 38 година, супруга Ивана, оболела од тифуса и умрла 18. јануара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

ЂОКИЋ МИЛАН, стар 26 година, нежењен, умро од заразе 26. априла 1918. године у Ваљеву.

ЂОРЂЕВИЋ БЛАГОЈЕ, ожењен Радојком, отац два сина (Милоша и Милана), страдао у ратовима 1912–1918. године

ЂОРЂЕВИЋ СВЕТОЗАР, стар 40 година, као редов српске војске заробљен и интерниран у аустроугарски логор Нежидер где је умро 17. марта 1916. године.

ЂОРЂИЋ БЛАГОЈЕ, стар 43 година, ожењен, умро од запаљења плућа 8. јула 1915. године у Лопатњу.

ЂОРЂИЋ ВОЈИСЛАВ, стар 29 година, обвезник 2. чете 4. батаљона 3. прекобројног пука 1. позива, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у 3. резервну војну болницу у Ваљево, где је преминуо 25. фебруара 1915. године.

ЂОРЂИЋ Николе ЗОРКА, живела пет година и пет месеци, оболела од дифтерије и умрла 26. новембра 1914. године у Лопатњу.

ЂОРЂЕВИЋ Цветина МИЛЕВА, живела шест месеци, оболела од великог кашља и умрла 25. августа 1918. године у Лопатњу

ЂОРЂИЋ Радомира ПАНТЕЛИЈА, живео 10 година, оболео од дифтерије и умро 14. новембра 1914. године у Лопатњу.

ЂОРЂИЋ Владимира РАДОЈЛА, стара 14 година и седам месеци, оболела од туберкулозе и умрла 28. фебруара 1916. године у Лопатњу.

ЂОРЂИЋ СТАНА, рођена у Гуњацима, стара 50 година, удовица Владимира, оболела и умрла од пегавог тифуса 11. маја 1915. у Лопатњу.

ЂУКИЋ С. БОЖО, стар 37 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 17. априла 1915. године у Лопатњу.

ЂУКИЋ Филипа ВОЈИСЛАВ, живео три године, оболео од дифтерије и умро 9. новембра 1914. године у Лопатњу.

ЂУКИЋ Милорада МИЛИЈА, живела седам година, оболела од тифуса и умрла 13. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ЂУРЂЕВИЋ ВАСИЛИЈА, стар 60 година, удовац, оболео од тифуса и умро 27. фебруара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

ЂУРЂЕВИЋ ДРАГОМИР, рођен 4. марта 1877. године, ожењен Маријом (рођ. Чкојић из Лопатња), отац троје деце (Милана, Зорке и Славке), као редов 4. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 21. септембра 1914. године на Главици код Гучева.

ЂУРЂЕВИЋ ЖИВАН, као редов српске војске учествовао у I светском рату а погинуо у борби против Аустроугара у јесен 1914. године на Гучеву.

ЂУРЂЕВИЋ КРСТИВОЈЕ, као редов учествовао у I светском рату и погинуо у борби против Аустроугара у јесен 1914. године на Гучеву.

ЂУРЂЕВИЋ МЕЛЕНТИЈЕ, као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо у борби против Аустроугара у јесен 1914. године на Гучеву.

ЂУРЂЕВИЋ Драгомира СЛАВКА, стара три године, оболела од тифуса и умрла 8. марта 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ЂУРИЋ Радосава МИЛЕНИЈА, стара 10 година, оболела од тифуса и умрла 16. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ЂУРИЋ Светозара СТЕВАН, живео четири године, оболео од тифуса и умро 1. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ЂУРИЧИЋ РАДОЈКА, стара 48 година, удовица Милутина из Братачића, оболела од јевтике и умрла 10. јула 1917. године у Братачићу.

ЂУРИЧИЋ ТОМАНИЈА, стара 50 година, супруга Тодора, оболела и умрла 1. марта 1916. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ А. Јована БОЖАНА, живела осам месеци, оболела од пегавог тифуса и умрла 14. априла 1915. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ А. Добросава ВЕЛИЧКО, живео седам година., оболео од рана задобијених по ногама и умро 8. јануара 1915. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ ВЛАДИСЛАВ, рођен 1899. године, ухапшен и спроведен у аустроугарски заробљенички логор Нежидер где је страдао 3. јуна 1916. године. Сахрањен је у гробницу број 2825.

ЖИВАНОВИЋ Андрије ДОБРОСАВ, рођен 7. септембра 1878. године, ожењен Аницом (рођ. Николић), отац три сина (Момчила. Величка и Андрије), учествовао у оба балканска и I светском рату, као резервни пешадијски капетан 2. класе и командир 3. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука погинуо на Кајмакчалану 13. септембра 1916. године. Одликован је *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима 4. реда.*

ЖИВАНОВИЋ Т. ДУШАН, стар 22 године, ожењен, оболео од шарлаха и умро 11. Јануара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ ЈОВАН, ожењен Лепосавом, имао кћер Пеладију, страдао у ратовима 1912–1918. године.

ЖИВАНОВИЋ КРСТИВОЈЕ, стар 32 године, ожењен, учествовао је у оба балканска и I светском рату, као редов профијент колоне Шумадијске дивизије борио се и на Солунском фронту, оболео од шпанске грознице и умро 7. новембра 1918. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ Ј. Петра ЛЕПОСАВА, стара 11 година и осам месеци, оболела од шарлаха и умрла 30. јануара 1915. године у у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ П. Добросава МАРИНА, живела пет и по година, оболела од тифуса и умрла 22. јануара 1915. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ П. Чедомира МИЛОШ, живео шест година, оболео од тифуса и умро 26. фебруара 1915. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ – АНЂЕЛИЋ ОБРАД, обвезник последње одбране старца, оболео од пегавог тифуса и упућен ради лечења у Ваљево где је умро 10. априла 1915. године.

ЖИВАНОВИЋ Р. ПЕТАР, стар 62 године, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 22. априла 1915. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ ПЕТРИЈА, рођена у Драгијевици, стара 45 година, супруга Петра, оболела од тифуса и умрла 25. јануара 1915. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ П. Добросава РАДОМИР, живео шест година, оболео од тифуса и умро 28. децембра 1914. године у родитељској кући у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ СВЕТИСЛАВ, стар 22 године, редов 1. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Војну болницу у Пријеполје где је умро 1. јануара 1915. године.

ЖИВАНОВИЋ СТАНИЦА, стара 57 година, супруга Петра Р., оболела од тифуса и умрла 25. марта 1915. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ Милоја ТОМКА, живела седам година, умрла од великог кашља 16. октобра 1918. године у Лопатњу.

ЖИВАНОВИЋ ЦВЕТКО, као редов 17. пешадијског пука учествовао у I светском рату, прешао преко Албаније и борио се на Солунском фронту а погинуо на Кајмакчалану.

ЖИВАНОВИЋ П. Добросава ХРИСТИНА, живела осам година, оболела од тифуса и умрла 30. децембра 1914. године у Лопатњу.

ИВАНОВИЋ ЂУРАЋ, неожењен, оболео од тифуса и умро 28. фебруара 1915. године у Лопатњу.

ИВАНОВИЋ Милоја СТАНИСЛАВ, живео четири месеца, оболео од пегавог тифуса и умро 27. априла 1915. године у Лопатњу.

ИЛИЋ Обрада ДРАГУТИН, оболео од заразе и умро за време ратова 1912-1918. године.

ИЛИЋ Антонија ИВАНКА, живела три године и један месец, оболела од дифтерије а умрла 17. децембра 1914. године у Лопатњу.

ИЛИЋ ЈОКА, рођена у Ставама, живела 62 године, супруга Милана, оболела од пегавог тифуса и умрла 29. априла 1915. године у Лопатњу.

ИЛИЋ Милорада КАТАРИНА, живела две године, оболела од тифуса и умрла 9. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ИЛИЋ Обрада ДРАГУТИН, оболео од великог кашља и умро 4. септембра 1915. године у Лопатњу.

ИЛИЋ НЕДА, рођена у Гуњацима, стара 50 година, супруга Ивка, умрла од пегавог тифуса 14. маја 1915. године у Лопатњу.

ИЛИЋ ПЕТРА, рођена у Суводању испод Медведника, стара 47 година, удовица Трифуна, оболела од тифуса и умрла 8. априла 1915. године у Лопатњу.

ИЛИЋ Величка РОСА, стара три и по године, оболела од тифуса и умрла 30. децембра 1914. године у Лопатњу

ИЛИЋ СВЕТОЗАР, нежењен, као редов 2. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука, погинуо 1914. године у борби на Биљеу код Костајника.¹⁸⁹

ИЛИЋ СТЕВАН, стар 47 година, као редов српске војске учествовао у Првом светском рату и страдао на Подгорици 1915. године.

ИЛИЋ ТРИФУН, стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 2. априла 1915. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ АНДРИЈА, стар 50 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 21. јуна 1915. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ М. АНТОНИЈЕ, ожењен Даринком, без деце, као редов коморе Дринског дивизијског коњичког пука 1. позива умро на Крфу 1916. године.

ЈАНЧИЋ Милоја ВЕСЕЛИН, живео две године, оболео од запаљења плућа и умро 16. јуна 1915. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Аксентија ДРАГИЋ, ожењен, отац три сина (Сретена, Драгутина и Драгојла) борио се у I светском рату и погинуо на Гучеву у јесен 1914. године.

ЈАНЧИЋ Р. ДРАГИЋ, стар 59 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 4. априла 1915. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Милоја А. ЗАРИЈА, живео три и по године, оболео од дифтерије и умро 27. октобра 1914. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Љубомира ИВАНКА, стара живела пет и по година, оболела од запаљења плућа и умрла 17. јануара 1916. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Николе МИЛИВОЈЕ, рођен 1885. године, ожењен Цветом из Остружња, отац три кћери (Наталије, Славке и Косане), као редов Дринске дивизије учествовао у оба балканска и I светском рату, а умро од задобијених последица у Лопатњу убрзо по окончању последњег рата.

ЈАНЧИЋ Д. МИЛОВАН, стар 29 година, као редов учествовао у борби против Аустроугара на Костајнику код Крупња у јесен 1914. године. Даља судбина непозната.

ЈАНЧИЋ Радоја МИЋА, стар 12 година, оболео од дизентерије и умро 12. октобра 1918. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Светозара¹⁹⁰ МИЛУТИН, као редов Дринске дивизије учествовао у I светском рату, задобио тешке повреде у Колубарској бици и доведен у војну болницу у Ваљеву где је преминуо и сахрањен на војничком гробљу.

¹⁸⁹ У Матичној књизи умрлих осечанске цркве пише да је нађен мртав на положају Столице код Крупња пошто је умро од тешког рањавања; да је опојан 26. септембра 1914. године и сахрањен на месту где је нађен мртав.

¹⁹⁰ По казивању Бранка Павловића он је Марков син.

ЈАНЧИЋ Степана НИКОЛА, рођен 1865. године, ожењен Јулком, отац седморо деце (Миљивоја, Светолика, Макевије, Даринке, Ранђије, Богољуба и Миљка), оболео од заразне болести и умро 1915. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ ПАВЛЕ, стар 59 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 27. марта 1915. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Благоја РОЗМИР, живео шест година, оболео од тифуса и умро 18. марта 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Николе СВЕТОЛИК, рођен 1888. године, ожењен Иванком из Драгијевице, деце нису имали, живео у Стублинама код Обреновца, као редов Дринске дивизије учествовао у оба балканска и I светском рату, неко време био и писар у Врховној команди, преминуо 1918. у Стублинама.

ЈАНЧИЋ ТАНАСИЈЕ, стар 53 године, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 16. децембра 1915. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ ТЕОДОР, ожењен, као редов Дринске пекарске чете 1. позива умро 1. марта 1915. године у 1. резервној војној болници у Ваљево.

ЈЕРИНИЋ МАРИЈА, удова Младена из Врагочанице, стара 70 година, оболела од тифуса и умрла 24. јануара 1915. године у Лопатњу где је и сахрањена.

ЈОВИЋ ЖИВАНА, стара 57 година, супруга Петра из Рађевских Става, оболела и умрла 13 октобра 1917. године у Рађевским Ставама.

КРСМАНОВИЋ АНДРИЈА, стар 65 година, удовац, умро од пегавог тифуса 21. маја 1915. године у Лопатњу.

КРСМАНОВИЋ ВЕЛИЧКО, стар 20 година, као редов 19. кадровског пука, учествовао у I светском рату и погинуо на реци Брегалници 21. октобра 1915. године.

КРСМАНОВИЋ Богољуба ДАРИНКА, живела пет година, оболела од пегавог тифуса и умрла 22. маја 1915. године у Лопатњу.

КРСМАНОВИЋ РАДОЈКА рођена у Драгијевици, стара 35 година, супруга Богољуба, оболела од пегавог тифуса и умрла 9. априла 1915. године у Лопатњу.

КРСМАНОВИЋ РАДОЈЛО, стар 20. година, као каплар 17. пешадијског пука, учествовао у балканским ратовима а умро 20. јуна 1913. године.

ЛУКИЋ БОСИЉКА, рођена у Остружњу, стара 70 година, удовица Јеротија, оболела и умрла од тифуса 29. марта 1915. године у Лопатњу.

ЛУКИЋ Богољуба КОСАНА, живела месец дана, оболела од пегавог тифуса и умрла 1. маја 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ЛУКИЋ МИТАР, стар 70 година, удовац, оболео од тифуса и умро 11. јануара 1915. године код своје куће у Лопатњу.

ЛУКИЋ НЕДЕЉКО, стар 70 година, земљорадник, удовац, оболео од тифуса и умро 8. марта 1915. године у Лопатњу.

ЛУКИЋ ПЕТАР, стар 62 године, ожењен, оболео од јевтике и умро 21. јануара 1917. године у Лопатњу.

ЛУКИЋ ПЕТАР, као каплар српске војске погинуо у јесен 1914. године у борби на Биљево код Костајника у Рађевини.

МАКСИМОВИЋ СПАСОЈЕ, стар 20 година, неожењен, као редов – регрут сталног кадра умро 6. фебруара 1915. године у Ђевђелији где је и сахрањен.

МАРИНКОВИЋ ВЛАДИСЛАВ, стар 44 године, неожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 14. априла 1915. године у Лопатњу.

МАРИНКОВИЋ Ранисава ДАРИНКА, стара 17 година, неувдата, умрла од пегавог тифуса 10. јуна 1915. године у Лопатњу.

МАРКОВИЋ Нинка ВИДОСАВА, живела седам година, оболела од тифуса и умрла 7. марта 1915. године у родитељској кући у Лопатњу.

МАРКОВИЋ Луке ГЛИГОРИЈЕ, рођен 1864. године, ожењен Даницом, отац Радоја, оболео од пегавог тифуса и умро 8. фебруара 1914. године у Лопатњу.

МАРКОВИЋ Ђурађа ДАНИЛО, рођен 1875. године, ожењен Загорком (рођ. Пантелић из Причевића код Ваљева), отац два сина (Видоја и Секуле), оболео и умро 1916. године у Лопатњу.

МАРКОВИЋ ДРАГИЊА, рођена у Комирићу, удовица Илије из Беле Цркве, оболела од грипа и умрла 11. октобра 1918. године у Белој Цркви.

МАРКОВИЋ Луке ДРАГУТИН, рођен 1888. године, неожењен, као редов учествовао у оба балканска рата, оболео од пегавог тифуса, лечен у 3. резервној војној болници у Ваљеву где је умро 1. априла 1915. године.¹⁹¹

МАРКОВИЋ Нинка МАРИЈА, живела три године, оболела од тифуса и умрла 8. јануара 1915. године у родитељској кући у Лопатњу.

МАРКОВИЋ Милорада МАРЈАН, рођен 1894. године, неожењен, као редов српске војске учествовао у I светском рату и погинуо при пробоју Солунског фронта, где је и сахрањен.

МАРКОВИЋ Јакова МИЈАИЛО, рођен 1888. године, земљорадник, неожењен, као редов српске учествовао у балканским ратова и погинуо 1913. године на Говедарнику, где је и сахрањен.

МАРКОВИЋ Луке МИЈАИЛО, рођен 1869. године, ожењен, није имао порода, оболео од пегавог тифуса и умро у време епидемије 1914/15. године у Ваљеву, где је и сахрањен.

МАРКОВИЋ С. Живка МИЛЕНИЈА, живела пет месеци, оболела од тифуса и умрла 1. марта 1915. године у родитељској кући у Лопатњу.

МАРКОВИЋ Луке МИЛОРАД, рођен 1865. године, ожењен Мирославом (рођ. Теодоровић из Лопатња), отац четворо деце (Драгојла, Марка, Маријане и Цвеје), оболео од пегавог тифуса и умро 1912. године у Ваљеву, где је и сахрањен.

МАРКОВИЋ (рођ. Теодоровић) МИРОСАВА, удовица Милорада, стара 45 година, оболела од тифуса и умрла 14. фебруара 1915. године у Лопатњу.

МАРКОВИЋ ПЕТАР, ожењен, отац троје деце (Танкосаве, Илије и ...), као редов 4. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива нестао у борби 26. октобра 1914. године у Ориду код Шапца.

¹⁹¹ Према писању Љубинке Узуновић у *Родослову породице Марковић* (Ваљево, 2012, 8), погинуо је приликом повлачења преко Албаније почетком 1916. године.

МАРКОВИЋ СЕКУЛА, стар 14 година, оболео од запаљења плућа и умро 20. марта 1916. године у Драгијевици.

МИЈАИЛОВИЋ Ђ. ГВОЗДЕН, стар 25 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 20. марта 1915. године у Лопатњу.

МИЈАИЛОВИЋ ДРАГИЊА, стара 34 године, супруга Милинка, оболела од тифуса и умрла 15. марта 1915. године у Лопатњу.

МИЈАИЛОВИЋ Ђ. ДРАГИЋ, стар 50 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 10. марта 1915. године у Лопатњу.

МИЈАИЛОВИЋ МИТРА, стара 65 година, супруга Рајка, домаћица, оболела и умрла 3. маја 1915. године у Лопатњу.

МИЈАИЛОВИЋ Драгића ФИЛИП, неожењен, имао брата Милорада и сестру Даринку, страдао у рату.

МИЈАИЛОВИЋ НИНКО, стар 46 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 15. новембра 1914. године у Лопатњу.

МИЈАИЛОВИЋ Нинка СТАНКА, живела девет месеци, оболела од запаљења плућа и умрла 5. маја 1915. године у Лопатњу.

МИЛАНОВИЋ П. ВЛАСТИМИР, стар 21 годину, неожењен, као редов – регрут 2. чете 2. батаљона 14. пешадијског пука умро 1. фебруара 1915. године у Ђевђелији где је и сахрањен.

МИЛАНОВИЋ Младена МИЛОШ, живео десет месеци, оболео од тифуса и умро 16. фебруара 1915. године у дому својих родитеља у Лопатњу.

МИЛАНОВИЋ ПЕТАР, стар 59 године, неожењен, оболео од тифуса и умро 12. марта 1915. године у Лопатњу.

МИЛИНКОВИЋ ДРАГОМИР, стар 35 година, удовац, као обвезник 1. позива, оболео од тифуса и у несвесном стању 13. фебруара 1915. године удавио се у бари у Осладићу код Ваљева где је и сахрањен.

МИЛИНКОВИЋ ЂУРЂИЈА, рођена у Гуњацима, стара 32 године, удовица Арсена, оболела од тифуса и умрла 28. марта 1915. године у Лопатњу.

МИЛИНКОВИЋ ИВАНКА, стара 23 године, супруга Станка, оболела од туберкулозе и умрла 29. децембра 1915. године у Лопатњу.

МИЛИНКОВИЋ (Матић) ЈЕРОТИЈЕ зв. Арсен, ожењен Ђурђијом, отац кћери Душанке, обвезник 4. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива учествовао је у борбама против Аустроугара тешко рањен октобра 1914. године и упућен у болницу у Коцељево где је умро.

МИЛИНКОВИЋ Арсена РАДИСЛАВ, живео три месеца, оболео од дифтерије и умро 16. фебруара 1915. године у Лопатњу.

МИЛИНКОВИЋ Арсена СЛАВКА, живела три године, оболела од пегавог тифуса и умрла 11. априла 1915. године у Лопатњу.

МИЛИНКОВИЋ СТАЈКА, стара 70 година, удова Андрије, оболела од тифуса а умрла 6. јануара 1915. године у Лопатњу

МИЛОВАНОВИЋ Живка АНКА, живела три године, оболела од дифтерије и умрла 14. новембра 1914. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ АНТОНИЈА, стар 21 годину, неожењен, оболео од тифуса и умро 26. децембра 1914. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ ВЕЛИМИР, стар 27 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 11. априла 1915. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ Александра ДЕСАНКА, живела годину дана, оболела од дифтерије и умрла 29. новембра 1914. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ ДРАГИЋ, стар 43 године, ожењен, редов, оболео од пегавог тифуса и упућен у болницу у Скопље где је умро 26. фебруара 1915. године.

МИЛОВАНОВИЋ Александра ЂОРЂИЈЕ, стар две године, умро од великог кашља 30. маја 1915. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ (Лукић) ЖИВОЈИН учествовао у балканским и I светском рату и страдао.¹⁹²

МИЛОВАНОВИЋ (рођ. Суботић) ЛЕПОСАВА, супруга Живорада, мајка Радмиле, оболела од тифуса током I светског рата и умрла у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ Живојина МАРКО, живео две године, оболео од тифуса и умро 22. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ МАРТА, рођена у Драгијевици, стара 58 година, удовица Илије, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ МИЈАИЛО, стар 46 година, ожењен, умро од пегавог тифуса 18. маја 1915. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛИЦА, стара 49 година, удовица Милосава, оболела од тифуса и умрла 13. фебруара 1915. у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ НИКОЛА, стар 46 година, као редов 5. пешадијског пука 3, позива погинуо у борби на Курјачици 20. октобра 1914. године.

МИЛОВАНОВИЋ ПАУН, стар 20 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 28. марта 1915. године у својој кући у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ (Лукић) Драгића ПЕТАР, рођен 1. јула 1889, неожењен, учествовао у балканским и I светском рату као редов 2. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука, погинуо у борби на Биљегу 24. октобра 1914. године.

МИЛОВАНОВИЋ-ПЛАВШИЋ Живорада РАДМИЛА као дете оболела од тифуса и за време I светског рата умрла у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ СПАСОЈЕ, стар 52 године, ожењен, током аустроугарске окупације био кмет у селу и веома добар према свом народу, оболео од запаљења плућа и умро 13. децембра 1923. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ Спасоја СТАНИСЛАВ, живео четири године и седам месеци, оболео од дифтерије и умро 22. новембра 1914. године у Лопатњу.

МИЛОВАНОВИЋ Николе ФИЛИП, стар 22 године, као редов 2. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука погинуо 1. септембра 1914. године на Белегу.

МИЛАНОВИЋ ЦВЕТКО, ожењен, отац два сина (Лазара и Милорада), као редов Дринске дивизије погинуо 1916. године у борбама на Кајмакчалану.

¹⁹² Брат је Драгића (Лукића) Миловановића.

МИЛУТИНОВИЋ ДРАГОМИР, ожењен, отац једног Драгољуба, као редов 2. чете 4. батаљона 17. пешадијског пука 1. позива умро 13. фебруара 1915. године.

МИРИЋ АЛИМПИЈЕ, стар 57 година, удовац, оболео од пегавог тифуса, преминуо 30. априла 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ АНДРИЈА, стар 65. година, ожењен, оболео од тифуса а умро 1. фебруара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

МИРИЋ АНДРИЈАНА, рођена у Драгијевици, стара 45 година, удовица Владимира, оболела од тифуса и умрла 3. фебруара 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ БАЈО, стар 58 година, удовац, оболео од тифуса и умро 20. фебруара 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ Теодора БЛАГОЈЕ, дечак оболео од тифуса и умро у познатој епидемији у свом селу.

МИРИЋ Теодора БРАНИСЛАВ, живео пет година, оболео од тифуса и умро 14. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

МИРИЋ Теодора ВЛАДИМИР, као дечак оболео од тифуса и умро у епидемији у родитељској кући у Лопатњу.

МИРИЋ ДОБРИЈА, стара 52 године, супруга Алимпија, домаћица, оболела од тифуса и умрла 23. марта 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ ДРАГИЊА, стара 65 година, рођена у Царини, удовица Милоша, оболела од тифуса и умрла 26. децембра 1914. године у Лопатњу.

МИРИЋ Михаила ЖИВОЈИН, оболео од тифуса и умро 9. априла 1915. године у својој кући у Лопатњу.

МИРИЋ ЗДРАВКО, стар 36. година, као редов учествовао у I светском рату и страдао код Чачка 1915. године.

МИРИЋ ИВАН, стар 38 година, као редов погинуо 1914. године на Великом белегу.

МИРИЋ Остоје ИЛИНКА, живела годину дана, оболела од тифуса и умрла 3. априла 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

МИРИЋ МИЛЕВА, стара 55 година, рођена у Царини, супруга Баје, оболела од тифуса и умрла 11. јануара 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ МИЛОШ, земљорадник, стар 67 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 19. децембра 1914. године у Лопатњу.

МИРИЋ ОБРЕНИЈА, супруга Здравка из Лопатња, оболела од тифуса и умрла 28. октобра 1914. године у својој кући у Лопатњу.

МИРИЋ ОБРЕНИЈА, стара 35 година, супруга Обрада, оболела од јевтике и умрла 27. фебруара 1918. године у Лопатњу.

МИРИЋ ПЕТРИЈА, стара 47 година, рођена у Царини, удовица Милинка, оболео од тифуса и умрла 20. марта 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ ПЕТАР, стар 64 година, ожењен, умро од излива крви 12. марта 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ СМИЉКА, стара 25 година, супруга Михаила, оболела од јевтике и умрла 16. октобра 1918. године у Лопатњу.

МИРИЋ Теодора СТАНИСЛАВ, као дечак оболео од тифуса и умро крајем 1915. године у Лопатњу.

МИРИЋ Милоша ТЕОДОР, стар 35 године, свршени економ, ожењен Станом, отац шест синова (Велимира, Бранислава, Станислава, Благоја, Борисава и Радисава), као редов учествовао у I светском рату и погинуо на Гучеву 1914. године.

МИТРОВИЋ АНКА, супруга Животе, оболела од тифуса и умрла 28. новембра 1914. године у Лопатњу.

МИТРОВИЋ БОЈО, стар 34 године, удовац, оболео од тифуса и умро 22. марта 1915. године у Лопатњу.

МИТРОВИЋ Милутина БУДИМИР стар две и по године, умро од пегавог тифуса 12. маја 1915. године у Лопатњу.

МИТРОВИЋ (Милинковић) ВЕЛИМИР – Велизар, неожењен, као редов – регрут 14. пешадијског пука у I светском рату разболео се и упућен у болницу у Ђевђелију где је умро фебруара 1915. године.

МИТРОВИЋ ДАРИНКА, супруга Боје, стара 30. година, оболела од тифуса и умрла 9. фебруара 1914. године код своје куће у Лопатњу.

МИТРОВИЋ ЖИВАН, ожењен, као редов – регрут 2. чете 2. батаљона 14. пешадијског пука у I светском рату разболео се и упућен у болницу у Ђевђелију, где је умро 14. фебруара 1915. године.¹⁹³

МИТРОВИЋ ЖИВОРАД, стар 20 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 25. фебруара 1915. године код своје куће у Лопатњу.

МИТРОВИЋ Николе ЗОРКА, живела седам година, оболела од тифуса и умрла 24. новембра 1914. године у дому својих родитеља у Лопатњу.

МИТРОВИЋ КРУНИЈА, стара 43 године, супруга Драгића, оболела од тифуса и умрла 27. марта 1915. године у Лопатњу.

МИТРОВИЋ НИКОЛА, стар 29 година, ожењен, при бежању испред окупатора убијен 31. октобра 1914. године на Дебелом церу у Драгијевици.

МИТРОВИЋ РАДОЈКА, рођена у Драгијевици, стара 26 година, супруга Борисава, оболела од тифуса и умрла 27. фебруара 1915. године у Лопатњу.

МИТРОВИЋ Борисава СРЕТЕН, живео три године, оболео од тифуса и умро 8. марта 1915. године у дому својих родитеља у Лопатњу.

МИТРОВИЋ ТОМО, стар 19 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 8. јануара 1915. године у Лопатњу.

НЕДИЋ АНДРИЈА, стар 45 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 7. априла 1915. године у Лопатњу.

НЕДИЋ СТЕПАНИЈА, стара 53 године, удовица Радивоја, домаћица, оболела од тифуса и умрла 18. марта 1915. године у Лопатњу.

НИКОЛИЋ АНЂЕЛИЈА, стара 45 година, рођена у Суводању код Ваљева, удовица Миливоја, оболела од тифуса и умрла 22. марта 1915. године у Лопатњу.

¹⁹³ У Матичној књизи умрлих осечанске цркве пише да је био редов комбиноване чете.

НИКОЛИЋ Николе ГВОЗДЕНИЈА, живела шест година, оболела од туберкулозе и умрла 7. августа 1915. године у Лопатњу.

НИКОЛИЋ Миливоја МАРИЈА, живела седам година, оболела од пегавог тифуса и умрла 3. априла 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

НИКОЛИЋ МИЛИВОЈ, стар 48 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 11. марта 1914. године у својој кући у Лопатњу.

НИКОЛИЋ МИЛИЦА, стара 45 година, супруга Марка, оболела од тифуса и умрла 21. јануара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

НИКОЛИЋ РАДОЈКА, рођена у Царини, стара 32 године, супруга Николе, оболела од тифуса и умрла 6. априла 1915. у Лопатњу.

НИКОЛИЋ Николе СОВРОНИЈЕ, живео две године и три месеца, умро од туберкулозе 1. августа 1915. године у Лопатњу.

НИКОЛИЋ СТАНА, стара 60 година, супруга Живојина, оболела од јевтике и умрла 15. маја 1917. године у Лопатњу.

НИНКОВИЋ ИЛИЈА, ожењен, као обвезник 2. чете 5. пешадијског пука 2. позива, умро од задобијених рана 14. октобра 1914. године у борби на положају Еминове воде на Гучеву.

НИНКОВИЋ МИЛЕВА, стара 39 година, супруга Илије, оболела од тифуса и умрла 28. јануара 1915. године код своје куће у Лопатњу.

НИНКОВИЋ МИЛИЦА, стара 65 година, супруга Ранисава, оболела од тифуса и умрла 13. децембра 1914. године у Лопатњу.

НИНКОВИЋ Милоја МИОДРАГ, живео седам месеци, оболео од великог кашља а умро 24. јула 1918. године у Лопатњу.

НИНКОВИЋ Митра НОВАК, живео пет месеци, оболео од дифтерије и умро 23. новембра 1914. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

НИНКОВИЋ РАНИСАВ, стар 68 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 3. фебруара 1915. године у својој кући у Лопатњу.

НИНКОВИЋ СТЕВАН, стар 50 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса а умро 5. априла 1915. године у Лопатњу.

ОБРАДОВИЋ ЖИВОЈИН, стар 45 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 21. априла 1915. године у Лопатњу.

ОБРАДОВИЋ СРЕЋКО, стар 46 година, ожењен Видом, отац петоро деце (Чедомира, Живке, Пауне, Младена и Лепосаве), редов 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, разболео се од туберкулозе и упућен кући у Лопатањ на опоравак где је умро 10. маја 1915. године

ПАВИЋ БОЖО, стално настањен у Драгијевици, стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 6. фебруара 1915. године у Драгијевици.

ПАВЛОВИЋ Василија БОРИСАВ, ожењен Косаном (из Доње Буковице код Ваљева), отац четири кћери (Живоратке, Вукосаве, Војке и Дивне), страдао као редов српске војске.

ПАВЛОВИЋ ВЕЛИСАВ, као редов 4. чете 2. батаљона Дринског пука оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Ћевђелију где је умро и сахрањен 12. фебруара 1915. године.

ПАВЛОВИЋ Јована ЖИВАН, стар 24 године, неожењен, као редов 17. пешадијског пука, учествовао у I светском рату, оболео од тифуса и умро 25. септембра 1915. године у болници у Малој Врањској.¹⁹⁴

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, стар 41 годину, обвезник штаба коморција 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и упућен у 2. пољску болницу у Стублинама код Обреновца где је умро 2. марта 1915. године.

ПАВЛОВИЋ П. Радомира ЈЕЛЕНА, стара 17 година, неудата, оболела од тифуса и умрла 5. марта 1915. године у Лопатњу.

ПАВЛОВИЋ МАРКО, стар 37 година, ожењен, редов 2. француске батерије српске војске, оболео од пегавог тифуса и упућен у 6. резервну војну болницу у Скопље где је умро 2. маја 1915. године

ПАВЛОВИЋ Срећка МИЛЕНТИЈЕ, рођен 8. августа 1891. године, ожењен Станом (рођ. Мирчетић из Царине), имао сина Драгослава, као редов 2. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука умро у Куманову јула 1913. године.

ПАВЛОВИЋ МИЛОРАД, стар 19 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 10. фебруара 1915. године у Лопатњу.

ПАВЛОВИЋ Ђурђа НИКОЛА, стар 43 године, ожењен Цветом, отац шесторо деце (Драгојле, Павла, Драгојла, Видосаве, Стане и...), као редов 2. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 27. јануара 1913. године у борби на Брдици пред Скадром.

ПАВЛОВИЋ ПЕТРИЈА, стара 58 година, рођена у Драгијевици, удовица Петра Павловића (Симанића), оболела од тифуса и умрла 8. марта 1915. године у Лопатњу.

ПАНТЕЛИЋ ЛАЗАР, као редов српске војске погинуо у јесен 1914. године у борби на Биљегу код Костајника у Рађевини.

ПАНТЕЛИЋ МИЛЕВА, стара 40 година, супруга Радомира из Лопатња, оболела од шарлаха и умрла 4. фебруара 1915. у Вакупу код Алексинца.¹⁹⁵

ПАНТЕЛИЋ ОБРЕН, стар 47 година, редов Дринске дивизије, страдао на Крфу 1916. године, а почива у Маузолеју на острву Видо.

ПАНТЕЛИЋ Саве ПАНТЕЛИЈА, живео годину и осам месеци, оболео од тифуса и умро 13. децембра 1914. године у родитељској кући у Лопатњу.

ПАНТЕЛИЋ ПЕТАР, стар 65 година, удовац, оболео од тифуса и умро 22. децембра 1914. године у Лопатњу.

ПАНТЕЛИЋ П. РАДОМИР, стар 55 година, удовац, оболео од тифуса и умро 11. марта 1915. године у Лопатњу.

ПАНТЕЛИЋ САВА, као редов српске војске погинуо у јесен 1914. године у борби на Биљегу код Костајника у Рађевини.

ПАНТЕЛИЋ СМИЉАНА, рођена у Драгијевици, стара 60 година, супруга Петра, оболела од запаљења плућа и умрла 28. новембра 1914. година у Лопатњу.

¹⁹⁴ У Матичној књизи умрлих осечанске цркве пише да је 26. септембра 1915. године нађен утопљен у Малој Врањској, Поцерски срез.

¹⁹⁵ Према појединим изворима ишла је за српском војском током повлачења пред окупатором.

ПАНТЕЛИЋ Ивка СТАНКА, стара 18 година, неувата, оболела од пегавог тифуса и умрла 1. маја 1915. године у Лопатњу.

ПАНТЕЛИЋ СТОЈАН, стар 51 годину, ожењен, обвезник последње одбране стараца, оболео од тифуса и упућен у 3. резервну војну болницу у Ваљево где је умро 10. априла 1915. године.

ПОПОВИЋ Срећка ИВАН, рођен 27. априла 1870. године, ожењен Станом (рођ. Гаврић из Драгијевице), отац троје деце (Радоја, Драгутина и Зорке), редов 2. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, оболео од тифуса и умро 22. јануара 1914. године у својој кући у Лопатњу.

ПОПОВИЋ Чедомира ИЛИНКА, живела две године, оболела од запаљења плућа и умрла 1. јула 1915. године у Лопатњу.

ПОПОВИЋ НАСТА, стара 58 година, рођена у Драгодолу, супруга Петра из Лопатња, оболела од пегавог тифуса и умрла 3. априла 1915. године у Лопатњу.

ПОПОВИЋ СПАСОЈЕ, стар 44 године, ожењен, умро услед „малаксалости срца“ 17. децембра 1914. године у Лопатњу.

ПОПОВИЋ Јеротије ТОША, живео месец и десет дана, оболео од дифтерије и умро 11. марта 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

РАДИВОЈЕВИЋ Љубинка ЖИВОРАД, живео десет месеци, оболео од дифтерије и умро 3. јануара 1915. године у Лопатњу.

РАДОСАВЉЕВИЋ АНДРИЈА, стар 51 годину, ожењен, оболео од тифуса и умро 20. фебруара 1915. године у Лопатњу.

РАДОСАВЉЕВИЋ ДРАГОМИР, ожењен Даринком, отац једне кћерке (Десанке), страдао у рату.

РАДОСАВЉЕВИЋ МИЛУТИН, ожењен Десанком, отац једног женског детета, као војни обвезник српске војске страдао у рату.

РАКОВИЋ Товила ИВАНКА, живела осам година, рођена у Станиној Реци код Ваљева, оболела од тифуса и умрла 11. априла 1915. године у Лопатњу.

РАНКОВИЋ Драгутина БОГОЉУБ, живео четири године и три месеца, умро од запаљења плућа 28. септембра 1915. године у Лопатњу.

РАНКОВИЋ Спасоја ЈЕРЕМИЈА, живео три месеца, оболео од дифтерије и умро 29. марта 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

РАНКОВИЋ НАСТАСИЈА зв. Коса, стара 68 година, рођена у Суводану код Ваљева, удовица Срећка, оболела од тифуса и умрла 7. априла 1915. у Лопатњу.

РАНКОВИЋ ЦВЕТА, стара 27 година, супруга Драгутина, оболела од туберкулозе и умрла 18. јуна 1915. године у Лопатњу.

СИМАНИЋ ВЕЛИМИР, стар 47 година, редов 4. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, оболео од пегавог пука и упућен у Дринску пољску болницу 2. позива у Лазаревцу где је умро 4. априла 1915. године.¹⁹⁶

¹⁹⁶ На спомен-плочи на цркви у Лопатњу стоји да је страдао 1915. године у Обреновцу.

СИМАНИЋ Кузмана ДРАГОЈЛА, стара 14 година, оболела од туберкулозе а умрла 2. јула 1915. године у Лопатњу.

СИМАНИЋ ЂУРАЋ, као редов српске војске погинуо у борби на Биљегу код Костајника у Рађевини, у јесен 1914. године.

СИМАНИЋ ЖИВОЈИН, трговац у Ваљеву, ожењен, оболео од тифуса и умро у Ваљеву 26. марта 1915. године.

СИМАНИЋ ЛАЗАР, ожењен Јеликом, отац троје деце (Ангелине, Јована и Стамене), страдао у рату.

СИМАНИЋ Вел. МИЉКО, неожењен, као редов српске војске умро крајем 1914. године у 4. резервној војној болници у Скопљу.¹⁹⁷

СИМАНИЋ Кузмана РОКСАНДА, стара 19 година, неудата, умрла од пегавог тифуса 31. маја 1915. године у Лопатњу.

СИМАНИЋ МАРКО, стар 41 годину, као редов учествовао у балканским ратовима и страдао у Скопљу 1913. године.

СИМИЋ Обрада МИЛИВОЈЕ, живео три године, оболео и умро 6. марта 1916. године у Лопатњу.

СИМИЋ МИЛОЈЕ, стар 38 година, као редов учествовао у балканским ратовима и страдао на Шар планини 1913. године.

СПАСОЈЕВИЋ (Филиповић) Ананија АНТОНИЈЕ, неожењен, страдао у рату.

СРЕЋКОВИЋ ЂУРЂИЈА, стара 60 године, рођена у Гуњацима, супруга Милана, умрла од пегавог тифуса 3. маја 1915. године у Лопатњу.

СРЕЋКОВИЋ ЗОРКА, стара 31 годину, рођена у Драгијевици, супруга Радомира оболела од запаљења плућа и умрла 17. јуна 1915. године у Лопатњу.

СРЕЋКОВИЋ ИВАН, стар 70 година, ожењен, убијен 30. октобра 1914. године од аустроугарских војника у свом винограду у Лопатњу.

СРЕЋКОВИЋ Радомира ЛЕПОСАВА, стара 12 година, оболела од јевитике и умрла 29. маја 1917. године у Лопатњу.

СРЕЋКОВИЋ ЉУБОМИР – Љубо, резервни мајор погинуо у I светском рату.¹⁹⁸ СРЕЋКОВИЋ Радомира ПАНТЕЛИЈА, живео седам година, оболео од дифтерије и умро 3. новембра 1914. године.

СРЕЋКОВИЋ Радомира СВЕТИСЛАВ, живео осам месеци, оболео од тифуса и умро 6. априла 1915. године у дому својих родитеља у Лопатњу.

СРЕЋКОВИЋ Радомира СВЕТОМИР, живео четири године, оболео од дифтерије и умро 3. новембра 1914. године.

СТАМЕНИЋ ДРАГУТИН земљорадник, отац двоје деце (Витомира и Наталије), страдао у рату.

¹⁹⁷ На спомен-плочи на цркви у Лопатњу стоји да је имао 22 године када је погинуо 1915. године код Ђевђелије.

¹⁹⁸ Потомци му подигли споменик крајпуташ на раскрсници у Церовцу, у народу познат под називом Љубин белег.

СТАМЕНИЋ ЈЕРОТИЈА, стар 65 година, удовац, оболео од тифуса и умро 19. марта 1915. године у Лопатњу.

СТАМЕНИЋ Драгутина КОСАНА, живела годину и по дана, оболела од тифуса и умрла 15. јануара 1915. године у Лопатњу.

СТАМЕНИЋ МИЛЕНИЈА, стара 31 годину, супруга Драгутина, оболела од запаљења плућа и умрла 10. новембра 1914. године у Лопатњу.

СТАМЕНИЋ ТИМОТИЈА, ожењен, као редов 5. пешадијског пука Дринске дивизије 2. позива умро 1. марта 1915. године у Војној болници у Крушевцу.

СТЕВАНОВИЋ ДИМИТРИЈЕ, као редов 4. чете 2. батаљона 14. пешадијског пука оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Ђевђелију где је умро и сахрањен 3. фебруара 1915. године.

СТЕПАНОВИЋ РАДОЈКА, стара 35 година, рођена у Лопатњу, супруга Чедомира у Осечини, оболела од јевтике и умрла 15. септембра 1917. године у Осечини.

ТАДИЋ ВАСИЛИЈА, стара 65 година, рођена у Царини, удовица Милоша из Лопатња, умрла од пегавог тифуса 14. маја 1915. године у Лопатњу.

ТАДИЋ ДРАГИЊА, стара 35 година, рођена у Сирдији, супруга Вилотија, оболела од тифуса а умрла 28. децембра 1914. године у Лопатњу.

ТАДИЋ ДРАГИЊА, стара 43 године, рођена у Гуњацима, супруга Љубомира, оболела од тифуса и умрла 8. априла 1915. године у Лопатњу.

ТАДИЋ ДРАГИЋ, стар 46 година, удовац, оболео од тифуса и умро 5. марта 1915. године у Лопатњу.

ТАДИЋ Љубе ЂУРЂИЈА, живела шест година, оболела од тифуса и умрла 26. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ТАДИЋ Вилотија ЗАГОРКА, живела шест година, оболела од запаљења плућа а умрла 22. фебруара 1916. године у Лопатњу.

ТАДИЋ ИВАНА, стара 45 година, рођена у Гуњацима, супруга Драгића, оболела од тифуса и умрла 19. јануара 1915. године у Лопатњу.

ТАДИЋ ЈОСИФ, стар 41 годину, ожењен, оболео од тифуса и умро 25. фебруара 1915. године у Лопатњу.

ТАДИЋ МИЛИЈА, стара 45 година, рођена у Царини, удовица Андрије, оболела и умрла од пегавог тифуса 3. маја 1915. године у Лопатњу.

ТАДИЋ Љубе ПАНТЕЛИЈА, живео десет месеци, оболео од тифуса и умро 29. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ТАДИЋ Вилотија ПЕТРИЈА, живела три године, оболела од тифуса и умрла 28. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ТАДИЋ Вилотија САВКА, живела четири месеца, оболела од тифуса и умрла 27. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ТАДИЋ ТАНАСИЈА, стар 65 година, земљорадник, удовац, оболео од тифуса и умро 16. марта 1915. године у Лопатњу.

ТАДИЋ Т. ЦВЕТИН, стар 32 године, ожењен, редов 2. чете 4. батаљона 17. пешадијског пука, од рана задобијених у борби умро септембра 1914. године у Лопатњу.

ТЕОДОРОВИЋ Живана ТИЈОСАВА, живела три године, оболела од тифуса и умрла 29. марта 1915. године у кући својих родитеља у Лопатњу.

ТЕШИЋ БОСИЉКА, стара 48 година, супруга Нинка, оболела од тифуса и умрла 27. новембра 1914. године у својој кући у Лопатњу.

ТЕШИЋ Нинка ГОСПАВА, стара четири године, оболела од великог кашља и умрла 22. јануара 1916. године у Лопатњу.

ТЕШИЋ ЖИВОЈИН, нежењен, као војни обвезник страдао у I светском рату.

ТОДОРОВИЋ Ивана ЖИВАН, рођен 27. фебруара 1886. године, ожењен, отац Тијосаве, као редов 4. чете 4. батаљона 17. пешадијског пука погинуо 1. фебруара 1915. године на мору приликом торпедовања од стране турске крстарице *Хамидије*.

ТОДОРОВИЋ МИЛИЦА, стара 47 година, супруга Радоја из Остружња, оболела од тифуса и умрла 22. фебруара 1915. године у Остружњу.

ТОДОРОВИЋ Живана ТИЈОСАВА, оболела од тифуса и преминула током I светског рата.

ТОМИЋ ДАНОЈЛА, стара 50 година, рођена у Туђину, супруга Радојице, оболела од јевтике и умрла 15. октобра 1917. године у Лопатњу.

ТОМИЋ РАДОЈИЦА, стар 52 године, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 12. децембра 1914. године у Лопатњу.

ТОМИЋ СЕНИЈА, стара 65 година, рођена у Совчу код Ваљева, удовица Лазара, умрла 9. априла 1915. године у Лопатњу.

ТОШИЋ Бошка НАТАЛИЈА, живела четири месеца, умрла од запаљења плућа 31. јула 1915. године у Лопатњу.

ЋОСИЋ М. ВОЈИСЛАВ, стар 22 године, као редов учествовао у I светском рату и погинуо 1914. године на Биљегу.

ЋОСИЋ КРСТИВОЈ, ожењен Радојком, отац двоје деце (Миодрага и Драгојла), страдао у рату.

ЋОСИЋ МИЈАИЛО, стар 62 године, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 27. октобра 1917. године у Лопатњу.

ЋОСИЋ Алексе МИЛОЈЕ, као редов 1. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука најпре тешко рањен у борби на Рововском брду 28. септембра 1916. године и потом на Браздастој коси 21. новембра 1916. године. Даља судбина непозната,

ЋОСИЋ Радована МИЛОРАД, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 3. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Сахрањен на положају.

ЋОСИЋ Р. ПЕТАР, стар 59 година, удовац, оболео од запаљења плућа и умро 8. јануара 1914. године у Лопатњу.

ЋОСИЋ Р. РАДОМИР, стар 43 године, ожењен, умро 16. марта 1915. у Златарићу код Ваљева, сахрањен на породичном гробљу у Лопатњу.

ЋОСИЋ СТАНА, стара 35 година, рођена у Гуњацима, супруга Миладина, оболела од пегавог тифуса и умрла 18. априла 1915. у Лопатњу.

ЋОСИЋ СТЕВАН, стар 50 година, као редов 5. пешадијског пука заробљен и спроведен у аустроугарски логор Нађмеђер где је оболео од туберкулозе и умро 5. јуна 1915. године. Сахрањен је у гробницу број 381.

ЋОСИЋ Крстивоја СРЕЋКО, живео две и по године, оболео од запаљења и умро 4. новембра 1914. године у Лопатњу.

ФИЛИПОВИЋ КОСТАДИН, стар 25 година, као редов српске војске учествовао у I светском рату и погинуо 1916. године на Кајмакчалану.

ФИЛИПОВИЋ МИЈАИЛО, стар 51 годину, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 30. новембра 1915. године у Лопатњу.

ЧКОЈИЋ Срећка ВЛАДИСЛАВ; неожењен, као редов српске војске 1914. године погинуо у борби против Аустроугара на Гучеву.

ЧКОЈИЋ Светозара ДРАГОЉУБ, рођен 1911. године, оболео од тифуса и умро 1914/15. године у Лопатњу, сахрањен на Бобији.

ЧКОЈИЋ Милоша ЖИВОРАД, стар 20 година, мобилисан са колима и воловима, умро у војној болници у Солуну 15. фебруара 1916. године, сахрањен на српском војничком гробљу на Зејтинлику.

ЧКОЈИЋ Милана ЛЕПОСАВА, рођена 19. фебруара 1911, оболела од запаљења плућа и умрла 23. јануара 1915. године у Лопатњу.

ЧКОЈИЋ Драгића МИХАИЛО, стар 20 година, ожењен Павлијом (рођ. Миловановић), имали кћи Милку (удату у Ненадовиће у Гуњаке), оболео и умро 18. маја 1918. године у Лоптању где је и сахрањен.

ЧКОЈИЋ Срећка СВЕТОЗАР, ожењен, имао сина Драгољуба, као редов српске војске погинуо 1914. године у борби против Аустроугара на Церу.

ОСЕЧИНА (варош и село)

Осечина је у време поменутих ратова било јединствено насеље, а сада је подељено на варошицу Осечина и село Осечина.

Варошица Осечина је насеље збијеног типа са друмским обликом и центар је истоимене општине. Смештена је у предеоној целини око горњег тока реке Јадар, на њеним обалама и с обе стране савременог пута Ваљево–Лозница. Удаљена је 34 км северозападно од Ваљева и 130 км југоисточно од Београда.

Површина њеног грађевинског подручја износи 320 хектара. Просторно-физички нуклеус садашње варошице чини простор око општинске зграде, школе и цркаве на десној обали Јадра код ушћа Ловачке реке. Лежи на просечној надморској висини од 200 метара.

Ту се налази Црква Вазнесења Господњег која представља непокретно културно добро као споменик културе, Спомен-костурница сахрањеним ратницима на тамошњем војничком гробљу и више других споменика.

Према попису из 2011. године, варошица Осечина имала је 2.730 становника у 904 домаћинства и 1.087 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,22, просечна старост становништва износи 35,5 година.

*У Осечини се од 2006. године одржава **Сајам шљива**, привредна, туристичка и такмичарска манифестација где се окупљају излагачи из земље и иностранства и показују новине у пољопривреди.*

*Село Осечина је вођарско и ратарско сеоско насеље разбијеног типа. Смештено је на долинским странама (највећи део на левој) Јадра и његове леве притоке Реке. Простире се поред пута (највећи део северно) Осечина–Ваљево, јужно, југоисточно и североисточно од општинског центра са којим је спојено са североисточне стране. Површина статистичкопописне територије износи **2.754** од чега на обрадиво земљиште отпада 1.591 ха. Просторно се развија у зони од 260 до 300 метара надморске висине.*

*Основана је на месту са значајним остацима старог града (зидине, куле, пут, зграде и слично), смештеног непосредно уз ток Црне реке, а састојао се из два превојем одвојена дела – **Велики и Мали Град**. Наводно **Градом** је „управљао један маџарски властелин српске народности“. Убраја се у стара расељена насеља (скоро у потпуности) за време турске окупације. Средином XVII века у њему је стара само једна породица.*

Према попису из 2011. године село броји 742 становника у 279 домаћинства и 457 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 2,99, а просечна старост становништва износи 46,0 година.

АЛЕКСИЋ АЛЕКСА, неожењен, као редов учествовао у I светском рату, заробљен и отеран у заробљеништво где је страдао.

АЛЕКСИЋ АНДРИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АЛЕКСИЋ Драгомира ДРАГОЉУБ, оболео од дифтерије и 19. марта 1915. године умро у Осечини.

АЛЕКСИЋ ИЛИЈА, стар 53. године, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 7. јануара 1916. године у Осечини.

АЛЕКСИЋ Радосава МИЛИЦА, живела годину и два месеца, оболела од запаљења плућа и умрла 20. новембра 1914. године у Осечини.

АЛЕКСИЋ Спасоја МИЛИЦА, живела три недеље, оболела од запаљења плућа и умрла 7. фебруара 1916. године у Осечини.

АЛЕКСИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АЛЕКСИЋ РАДИСАВ, стар 28 година, земљорадник, ожењен, оболео и умро 20. априла 1916. године у Осечини.

АЛЕКСИЋ РАДОЈКА, стара 30 година, супруга Радосава из Осечине, оболела од тифуса и умрла 18. новембра 1914. године у Осечини.

АЛЕКСИЋ РАДОСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АЛЕКСИЋ Радосава РОСА, живела четири године, оболела од тифуса и умрла 20. марта 1915. године у родитељској кући у Осечини.

АЛЕКСИЋ СИМАНА, стара 50 година, удовица Томе, оболела од тифуса и умрла 12. јануара 1915. године у Осечини.

АЛИЋ АКСЕНТИЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АЛИЋ ВИДОСАВА, рођена у Драгијевици, стара 35 година, удовица Чедомира, оболела од јевтике и умрла 27. јануара 1917. године у Осечини.

АЛИЋ Чедомира ДУШАНКА, живела две године и три месеца, оболела од тифуса и умрла 16. фебруара 1915. године у Осечини.

АЛИЋ ЖИВОЈИН, рођен 27. септембра 1876. године, ожењен Мирјаном (рођ. Матић из Оглађеновца), отац троје деце (Владислава, Ранисава и Десанке), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 7. октобра 1914. године у борби на Гучеву.

АЛИЋ Живојина ЛЕПОСАВА, живела две године, оболела од запаљења плућа и умрла 25. марта 1915. године у родитељском дому у Осечини.

АЛИЋ МИЛАН, стар 53 године, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 29. децембра 1914. године у Осечини.

АЛИЋ Томе МИЛЕВА, живела годину дана, оболела од дизентерије и умрла 12. априла 1918. године у Осечини.

АЛИЋ МИРЈАНА, рођена у Оглађеновцу код Ваљева, стара 40 година, удовица Живојина, оболела од тифуса и умрла 20. фебруара 1915. у Осечини.

АЛИЋ МИХАЈЛУ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АЛИЋ ПЕТАР, стар 47 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 25. децембра 1914. године у Осечини.

АЛИЋ РАФАЈЛУ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АЛИЋ РУЖИЦА, рођена у Драгијевици, стара 45 година, супруга Томе из Осечине, оболела од пегавог тифуса и умрла 16. априла 1915. године у Осечини.

АЛИЋ ЧЕДОМИР, стар 29 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 17. фебруара 1915. године у Осечини.

АНТОНИЋ Милоја АНДРИЈА, живео пет година, оболео од пегавог тифуса и умро 21. априла 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

АНТОНИЋ ИЛИЈА, стар 50 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

АНТОНИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АРСИЋ МИЛОРАД, стар 20 година, столарски помоћник из Шапца у Осечини, нежењен, оболео од великог кашља и умро 26. јуна 1916. године у Осечини.

БОГОСАВЉЕВИЋ АЛЕКСА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

БОГОСАВЉЕВИЋ ОБРЕНИЈА, стара 27 година, удовица Александра опанчара, оболела од тифуса и умрла 1. априла 1915. године у Осечини.

БРАНКОВИЋ ЛЕПОСАВА, стара 36 година, стално настањена у Плушцу оболела од јевтике и умрла 27. маја 1915. године у Плушцу.

ВОЈИНОВИЋ ЈЕРОТИЈЕ, војни обвезник 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро је 20 децембра 1916. године од задобијених рана у Српско-енглеској војној болници број 2, где је допремљен два дана раније, сахрањен на војничком гробљу у Соровићу.¹⁹⁹

ВОЈИСАВЉЕВИЋ ПЕТАР из Шапца, опанчар у Осечини, стар 35 године, ожењен, редов 1. чете 3. батаљона 6. пешадијског пука 2. позива, извршио самоубиство вешањем у ваљевској болници 2. августа 1913. године.

ГАВРИЛОВИЋ Новака ДУШАНКА, живела четири године, умрла од великог кашља 18. јула 1915. године у Осечини.

ГАЧЕВИЋ ГОСПАВА, из Селенца код Љубовије, стара 24 године, избеглица у Осечини, оболела од тифуса, умрла 24. децембра 1914. године и сахрањена.

ГАЧИЋ Живка АЛЕКСАНДАР, стар 24. године, ожењен, оболео од шарлаха и умро 19. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

ГАЧИЋ Живка БОЖО, стар 55 година, ожењен, отац петоро деце (Јулке, Милеве, Чедомира, Милоша и...), оболео од тифуса и умро 20. фебруара 1915. године у Осечини.

ГАЧИЋ Станка ЛАЗАР, нежењен, као војни обвезник 5. пешадијског пука учествовао у балканским и I светском рату, страдао на Солунском фронту 1916. године, сахрањен на Зејтинлику.

ГАЧИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Станиној Реци код Ваљева, стара 35 година, супруга Милоја, умрла од пегавог тифуса 10. маја 1915. године у Осечини.

¹⁹⁹ Према писању Милисав Секулића сахрањен је на Зејтинлику у парцели 18, гробно место 980.

ГАЧИЋ Живана МИЛИВОЈ, стар 20 година, неожењен, оболео од туберкулозе и умро 9. августа 1915. године у Осечини.

ГАЧИЋ МИЛИЈАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГАЧИЋ Маринка МИЛОВАН, ожењен, отац четворо деце (Иванке, Ратка, Томке и Новке), као редов 1. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука рањен 22. новембра 1916. године у борби на Браздастој коси. Даља судбина непозната.

ГАЧИЋ Драгића МИЛОРАД из Осечине, као кадровски каплар чете 3. батаљона 5. пешадијског пука рањен 30. септембра 1916. године у борби на Рововском брду. Даља судбина непозната.

ГАЧИЋ Александра НИКОЛА, живео четири године, оболео и умро од шарлаха 7. јануара 1915. године у Осечини.

ГАЧИЋ СРЕТЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГАЧИЋ Д. СРЕТЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГЛАДОВИЋ СМИЉАНА, стара 45 година, удовица Богића из Комирића, оболела од тифуса и умрла 13. априла 1915. године у Комирићу.

ГЛИГОРИЋ ЈЕЛИЦА, рођена у Црниљеву, стара 59 године. супруга Ђурђа, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у Осечини.

ГЛИГОРИЋ Младена МИРКА, живела четири месеца, умрла од великог кашља 8. августа 1915. године у Осечини.

ГЛИГОРИЋ Мијаила МИЛОРАД, као каплар 1 чете 3 батаљона 5 пешадијског пука рањен 22. новембра 1916. године у борби на Браздастој коси. Даља судбина непозната.

ГЛИГОРИЋ НИКОЛА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГЛИШИЋ КРСТИВОЈ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГЛИШИЋ Крстивоја МИОДРАГ, живео пет година, оболео од тифуса и умро 15. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ГЛИШИЋ МИХАИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГЛИШИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ДАНИЧИЋ Н. МАРИЈА, рођена 1885. године у Београду, учитељица у Осечини, супруга Николе, мајка четворо деце, после окупације земље склонила се у кућу свог свекра у Купиновац код Свилајнца, Ресавски срез, где се разболела од заразне болести и умрла 17. априла 1917. године.

ДАНИЧИЋ Т. НИКОЛА, рођен 1881. године у Купиновцу код Свилајнца, учитељ у Осечини, ожењен Маријом, отац четворо деце, као резервни капетан 1. класе учествовао у I светском рату и посебно се истакао у Колубарској бици у Цветановцима, прешао Албанију. Умро је 1. августа 1917. године у 38. енглеској болници у Микри код Солуна. Сахрањен на гробљу Зејтинлик, парцела 88, гробно место 4.604. Одликован *Орденом Светог Саве* и *Медаљом за ревносну службу*.

ДИМИТРИЋ ЈОВАН, стар 72 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 25. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

ДУМАНОВИЋ Живојина БОЈКА, живела четири године, оболела од запаљења плућа и умрла 23. фебруара 1917. године у Осечини.

ДУМАНОВИЋ ЗДРАВКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ДУМАНОВИЋ Живојина ЈЕЛИСАВЕТА, живела два месеца и 15 дана, оболела од шарлаха и умрла 23. марта 1915. године у Осечини.

ДУМАНОВИЋ РУЖИЦА, стара 58 година, супруга Симеона, оболела од тифуса и умрла 15. фебруара 1915. године у својој кући у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ Томе ДУШАНА, стара десет месеци, оболела од дифтерије и умрла 13. новембра 1914. године у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ Д. ЂОРЂЕ, рођен 23. марта 1885. године у Осечини, учитељ, удовац, није имао деце, као резервни официр учествовао у балканским и I светском рату, истакао у борбама на Мачковом камену и Гучеву, иако је ослобођен војне обавезе, повлачио се до Призрена. Пошто није могао даље вратио се у Ваљево, где је од задобијених последица преминуо 27. априла 1919. године.

ЂОРЂЕВИЋ СИМО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂИЋ Драгомира МИЛАН, живео две године, оболео од дифтерије и умро 6. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ЂУКИЋ ДУШАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂУКИЋ Михаила КОСАН, живео девет година, оболео од тифуса и умро 19. фебруара 1915. године у Осечини.

ЂУКИЋ МИЛОШ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂУКИЋ ПАВЛЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂУКИЋ ПЕТАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ Степана БЛАГОЈЕ, живео три месеца, оболео од дифтерије и умро 4. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ Матије БРАНИСЛАВ, живео шест година, оболео од тифуса и умро 20. марта 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ Драгића ВИДОСАВА, живела осам година, оболела од пегавца и умрла 1. јула 1915. године.

ЂУРЂЕВИЋ Симе ДЕСАНКА, живела годину и два месеца, оболела од великог кашља и умрла 20. фебруара 1916. године у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ ДРАГИЊА, рођена у Драгијевици, стара 50 година, удовица Андрије, оболела од тифуса и умрла 19. фебруара 1915. године у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ И. ДРАГИЋ, ожењен Крстином, отац троје деце (Сретена, Наталије и Гвозденије), као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива учествовао у I светском рату, заробљен и интерниран у логор Маутхаузен, где је и страдао.²⁰⁰

ЂУРЂЕВИЋ М. ДРАГОЈЛО, као редов учествовао I светском рату и погинуо 1915. године приликом одступања српске војске кроз Албанију код Драча.

²⁰⁰ Према запису Војислава Н. Поповића из Осечине, Драгић је погинуо 1915. године у повлачењу кроз Албанију.

ЂУРЂЕВИЋ Б. ДУШАН, као редов учествовао у I светском рату и погинуо 1915. године приликом одступања српске војске кроз Албанију.

ЂУРЂЕВИЋ Баје МИЛОРАД, из Осечине, као резервни поднаредник 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука рањен 7. октобра 1918. године у борби на положају Поглед. Даља судбина непозната.

ЂУРЂЕВИЋ Стевана МИТРИЈА, живела две године, оболела од дифтерије и умрла 30. децембра 1914. године у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ Степана НОВАК, живео десет година, оболео од дизентерије и умро 15. октобра 1918. године у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ РАДОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ Б. РАДОМИР, као редов српске војске учествовао у I светском рату и погинуо у борби против Аустроугара на Гучеву у јесен 1914. године.

ЂУРЂЕВИЋ Матије РУЖА, живела две године, оболела од дифтерије и умрла 17. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ СИМЕОН – Симо, стар 25 година, ожењен, као војник оболео од тифуса и умро 13. фебруара 1915. године у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ СТЕВАН, стар 36 година, ожењен, као војник оболео од тифуса и умро 12. јануара 1915. године у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ СТЕПАН, стар 46 година, удовац, оболео од тифуса и умро 19. октобра 1914. године у Осечини.

ЂУРЂЕВИЋ СТОЈА, рођена у Туђину, стара 41 годину, удовица Степана, оболела од тифуса и умрла 16. децембра 1914. године у Осечини.

ЂУКИЋ П. ДУШАН, ожењен Радојком, као обвезник 2. митраљеског одељења 2 батаљона 5 пешадијског пука Дринске дивизије оболео и пуштен кући, како се његово здравље погоршало упућен је у болницу у Ваљеву на лечење, али је умро по отпусту 9. јула 1920. године.

ЂУКИЋ ЈУЛКА, рођена у Остружњу, стара 40 година, супруга Павла, оболела од тифуса а умрла 8. фебруара 1915. године у Осечини.

ЖИВАНОВИЋ ДРАГОМИР, стар 20 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 26. фебруара 1915. године у Осечини.

ЖИВАНОВИЋ ЖИВКО, рођен 1872. године у Осечини, учитељ, по пензионисању радио у Пореској управи, која се за време I светског рата склонила из Београда у Крагујевац, где је приликом бомбардовања погинуо 25. октобра 1914. године.

ЖИВАНОВИЋ МИЛОРАД, стар 24 године, ожењен, као војник оболео од туберкулозе и умро 15. децембра 1915. године у Осечини.

ЗЕЉИЋ МИЛАН, стар 38 година, ожењен, учествовао у балканским ратовима, као редов 1. чете 1. батаљона 5. прекобројног пука Комбиноване дивизије погинуо 16. октобра 1914. године у борби против Аустроугара у Јаребицама код Лознице.

ЗЕЉИЋ СТАНКА, удовица Николе, стара 70 година, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Осечини.

ИЛИЋ П. ДРАГИЋ, као редов српске војске учествовао у Првом светском рату и погинуо јануара 1913. године пред Скадром у Албанији.

ИЛИЋ Драгића ЖИВКА, живела осам година, рођена у Туђину, оболела од запаљења плућа и умрла 26. јула 1917. године у Осечини.

ИЛИЋ Радомира ЖИВКА, живела пет година, оболела од тифуса и умрла 12. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ИЛИЋ ПАНТО, стар 70 година, удовац, оболео од тифуса и умро 11. децембра 1914. године у Осечини.

ИЛИЋ Драгомира СВЕТОЗАР, живео годину и по дана, оболео од тифуса и умро 15. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ИЛИЋ СМИЉКА, стара 42 године, рођена у Осечини, супруга Ивана, оболела од јевтике и умрла 25. маја 1917. године у Остружњу.

ИЛИЋ Радомира ТОМКА, живела годину и по дана, оболела од тифуса и умрла 14. јануара 1915. године у Осечини.

ЈАНКОВИЋ Лазара ВИДОСАВА, стара 11 година, оболела од тифуса и умрла 21. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ЈАНКОВИЋ Глише ЛАЗАР, стар 38 година, ожењен Катом, отац сина Живојина, као редов српске војске рањен у Српско-турском рату и умро у Велесу 24. јуна 1913. године.

ЈАНКОВИЋ Војислава ЛЕПОСАВА, живела осам месеци, умрла од великог кашља 2. јула 1915. године у Осечини.

ЈАНКОВИЋ ПАВЛИЈА, стара 60 година, удовица Милована, оболела од запаљења плућа и умрла 26. марта 1917. године у Осечини.

ЈАНКОВИЋ РАНИСАВ, стар 37. година, ожењен, отац сина Видоја, као редов учествовао у I балканском рату, погинуо код Љеша у Албанији 16. децембра 1912. године. Имао браћу Милована и Драгомира

ЈАНКОВИЋ Лазара СТАНА, живела пет година, умрла од великог кашља 12. јуна 1915. године у Осечини.

ЈАНЧИЋ Драгића МИЈОЉКА, стара 19 година, неувдата, убијена 4. децембра 1913. године из ватреног оружја у Осечини.

ЈЕВТИЋ ДРАГОЉУБ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈЕВТИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ БОСИЉКА, рођена у Миличници код Ваљева, стара 35 година, удовица Милана, оболела од тифуса и умрла 28. децембра 1914. године у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Цветка ВИЛИМОНА, живела три месеца, оболела од дифтерије и умрла 26. марта 1915. године у родитељској кући у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Цветка ДРАГИЊА, живела девет година, оболела од тифуса и умрла 24. марта 1915. године у родитељској кући у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Цветина ЂУРАЋ, стар 16 година, неожењен, оболео од дизентерије и умро 24. септембра 1918. године у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ ЖИВОЈИН стар 38 година, ожењен Обренијом, отац (Мирка, Светомира ...), као редов учествовао у оба балканска I светском рату, погинуо 26. јула 1914. године у борби на Дрини.

ЈОВАНОВИЋ ИВАНКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ ЈОВАНКА, стара 36 година, удовица Крсмана из Осечине, оболела од тифуса и умрла 10. фебруара 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ КРСМАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ МИЛЕВА, стара 35 година, супруга Цветина, оболела од тифуса и умрла 21. марта 1915. године у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ МИЛОЈЕ, ожењен Марицом, као војни обвезник 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива погинуо у борбама на Кајмакчалану 1916. године.

ЈОВАНОВИЋ М. МИЛОРАД, ожењен, отац четворо деце (Радована, Благоја, Лепосаве и Иванке), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива учествовао у I светском рату и нестало између Краљева и Рашке 28. октобра 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ МЛАДЕН, стар 75 година, удовац, оболео од пегавог тифуса и умро 20. априла 1915. године у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Живојина НОВКА, живела четири и по године, оболела од дифтерије и умрла 28. новембра 1914. године у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Милорада РАДОЈКА, живела две и по године, оболела од запаљења плућа и умрла 1. октобра 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ САВО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Иванка СРЕТЕН, живео осам година, оболео од запаљења плућа и умро 24. јануара 1914. године у кући својих родитеља у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Крсмана СТАЈКА, живела четири године, оболела од шарлаха а умрла 6. фебруара 1915. године у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ Милорада СТАНА, живела шест година, оболела од тифуса и умрла 17. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ М. СТАНОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ ТОМАНИЈА, рођена у Миличници код Ваљева, стара 60 година, удовица Лазара, оболела од пегавог тифуса и умрла 30. априла 1915. године у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ ЦВЕТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОСИПОВИЋ С. АЛЕКСАНДАР, као редов српске војске учествовао у I светском рату и погинуо у јесен 1914. године у борби на Гучеву.

ЈОСИПОВИЋ ЗАРИЈА, стар 34 године, као редов оболео од запаљења плућа и умро у Окружној болници у Ваљеву 12. новембра 1918. године.

ЈОСИПОВИЋ Р. МИЛОВАН, као редов српске војске учествовао у Првом балканском рату и погинуо јануара 1913. године код Скадра.

ЈОСИПОВИЋ ЦВЕТА, стара 27 година, супруга Александра из Осечине, оболела од тифуса и умрла 10. априла 1915. године у Коњуши.

КОЈИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

КРСМАНОВИЋ Владимира ЦВЕТА, стара 11 година, оболела од јевтике и умрла 25. септембра 1917. године у Осечини.

КРСТИЋ МИЈАИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

КРСТИЋ РАДИВОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.²⁰¹

ЛУКИЋ П. АЛЕКСАНДАР, стар 31 годину, ожењен, као редов српске војске убијен 1. новембра 1914. године од стране Аустроугара у Стапару код Ваљева. Пренет и сахрањен у Осечину.

ЛУКИЋ Милоша АНГЕЛИНА, стара 16 година, неудата, оболела од јевтике и умрла 16. маја 1917. године у Осечини.

ЛУКИЋ АНДРИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ Милоја АНКА, живела годину и два дана, умрла од великог кашља 15. августа 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ Милана ВАСИЛИЈЕ, живео осам година, оболео од дизентерије и умро 22. септембра 1918. године у Осечини.

ЛУКИЋ ДРАГИЊА, стара 36 година, супруга Живка, оболела од пегавог тифуса и умрла 1. маја 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ П. ЖИВОЈИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ Р. ЖИВОЈИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ Николе ЗОРКА, стара 16 година, оболела од запаљења плућа и умрла 14. марта 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ ЈЕЛИСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ ЈЕРЕМИЈА, стар 21 годину, нежењен оболео од тифуса и умро 23. марта 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ ЈЕРОТИЈЕ стар 60 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 5. јануара 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ Б. Теодора КРСТИВОЈЕ, живео две године, оболео од тифуса и умро 1. априла 1915. године у родитељској кући у Осечини.

ЛУКИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Сирдији, стара 21 годину, супруга Тихомира, оболела од дизентерије и умрла 14 септембра 1918. у Осечини.

ЛУКИЋ Б. МИЛАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ МИЛЕВА, стара 41 годину, супруга Милијана, оболела од тифуса и умрла 26. фебруара 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ Бошка МИЛОЈЕ, рођен 4. фебруара 1886. године, ожењен Драгињом (рођ. Грујичић из Горњег Црниљева), без порода, као редов 3. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука 1. позива тешко рањен 11. новембра

²⁰¹ Један Крстић је био син Владимира и брат Рафаила и Крстивоја, витезова Карађорђевог звезде, учествовао у балканским ратовима и погинуо 1913. године у борби против Бугара на Брегалници.

1914. године у борби против Аустроугара на Гукошу код Љига и умро истог дана у 1. резервној војној болници у Чачку.

ЛУКИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечину. Удовица Драгиња остварила право на инвалидску потпору.

ЛУКИЋ Ј. МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ Б. МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ ПАВЛИЈА, рођена у Црниљеву, стара 60 година, супруга Радошава, оболела од јевтике и умрла 29. августа 1916. године у Осечини.

ЛУКИЋ Јеремије ПЕТРОНИЈЕ, живео четири године, оболео од шарлаха и умро 6. априла 1915. године у родитељској кући у Осечини.

ЛУКИЋ Живојина РАДОСАВ, живео две године и четири месеца, оболео од тифуса и умро 28. децембра 1914. године у родитељској кући у Осечини.

ЛУКИЋ РАДОСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ Светислава РОСАНДА, живела две године, оболела од запаљења плућа и умрла 9. фебруара 1917. године.

ЛУКИЋ Панте СВЕТИСЛАВ, као редов 1. чете 1. батаљона 5 пешадијског пука 1. позива погинуо 11. децембра 1916. године у борбу на Браздастој коси. Сахрањен на положају.

ЛУКИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЛУКИЋ СРЕЋКО, стар 65 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 21. фебруара 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ Живојина СТАНИСЛАВА, живела осам година, оболела од тифуса и умрла 5. марта 1915. године у Осечини.

ЛУКИЋ Милоша СТОЈАДИН, живео осам година, оболео од дизентерије и умро 24. септембра 1918. године у Осечини.

ЛУКИЋ ТОМА, ожењен Добријом, отац сина Даринка, као војни обвезник учествовао у I светском рату и умро 1915. године.

ЛУКИЋ Јеротија ТОМА, стар 17 година, неожењен, оболео од дизентерије и умро 9. октобра 1918. године у Осечини.

ЛУКИЋ Н. ЧЕДОМИР, стар 29 година, ожењен, као редов учествовао у балканским и I светском рату, извесно време провео у ратном заробљеништву, умро 11. новембра 1918. године у Осечини.

МАКСИМОВИЋ ЈОВАНА, стара 75 година, удовица Андрије, стара 75 година, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у Осечини.

МАКСИМОВИЋ МИЛЕНКО, стар 50 година, ожењен, оболео од дизентерије и умро 24. септембра 1918. године у Осечини.

МАЛЕТИЋ ИКОНИЈА, рођена у Пецкој, стара 56 година, удовица Арсена бившег трговца из Ваљева, оболела од тифуса и умрла 6. марта 1915. године у Ваљеву.

МАНОЈЛОВИЋ МИЛАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАНОЈЛОВИЋ УРОШ, стар 22 године, ожењен Петријом, отац Миодрага, као редов оболео од дизентерије и умро 29. октобра 1917. године у Осечини.

МАНОЈЛОВИЋ ФИЛИП, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАРКОВИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАРКОВИЋ ВУЈКА, рођена у Суводању код Ваљева, супруга Драгића, оболела од запаљења плућа и умрла 10. децембра 1914. године у Ваљеву.

МАРКОВИЋ ДРАГИЋ, стар 55 година, удовац, оболео од тифуса и умро 16. јануара 1915. године у Осечини.

МАРКОВИЋ МИЛОЈЕ, ожењен Милицом (рођ. Јовичић из Врбића код Крупња), отац четворо деце (Софије, Иванке, Обреније и Владислава), као десетар 1. чете 1. допунског батаљона 5. пешадијског пука 2. позива погинуо 27. јануара 1913. године у борби на Брдици испред Скадра.

МАРКОВИЋ П. СРЕТЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАРКОВИЋ Петра ЦВЕТА, стара 21 годину, неудата, оболела од тифуса и умрла 30. марта 1915. године у Осечини.

МАТИЋ БОЖО, стар 58 година, удовац, оболео од пегавог тифуса а преминуо 29. априла 1915. године у Осечини.

МАТИЋ С. ДРАГИЋ, као поручник 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 16. септембра 1916. године на Кајмакчалану. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 75/24. Одликован Орденом *Карађорђевог звезде са мачевима IV степена*.

МАТИЋ Радомира ДРАГОЈЛА, живела шест месеци, оболела од пегавог тифуса и умрла 29. априла 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

МАТИЋ ЈЕЛИЦА, стара 64 године, супруга Боже, оболела од тифуса и умрла 20. фебруара 1915. године у Осечини.

МАТИЋ ЈЕРОТИЈА, стар 65 година, ожењен, умро од пегавог тифуса 1915. године у Осечини.

МАТИЋ Макевије ЛЕПОСАВА, живела девет месеци, оболела од великог кашља и умрла 3. августа 1915. године у Осечини.

МАТИЋ МИЛОЈЕ страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАТИЋ ПЕТАР, стар 56 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 10. децембра 1914. године у Осечини.

МАТИЋ ПЕТРИЈА, рођена у Оглађеновцу код Ваљева, стара 70 година, удовица Добросава, оболела од тифуса и умрла 4. марта 1915. године у Осечини.

МАТИЋ СВЕТИСЛАВ, ожењен Маријом (рођ. Љубинковић из Белотића), отац два сина (Живорада и Живка), као резервни наредник 2. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 20. новембра 1914. године у борби на положају Мрамор.²⁰²

²⁰² По сведочењу његове супруге погинуо у Теочину код Такова, односно Горњег Милановца.

МАТИЋ СВЕТИСЛАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАТИЋ ЧЕДОМИР, стар 35 година, ожењен, као редов 1. чете 1. батаљона 5. прекобројног пука Комбиноване дивизије учествовао у балканским и I светском рату и умро 3. октобра 1914. године, од рана задобијених у борби у Коренити код Лознице, где је и сахрањен.

МИЈАИЛОВИЋ Томе АЛЕКСАНДАР, живео девет месеци, оболео од дифтерије и умро 4. децембра 1914. године у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ Филипа ВУКОСАВА, живела два месеца и 12 дана, оболела од дифтерије и умрла 18. марта 1915. године у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ ДРАГОЉУБ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ Сретена ЈУРИША, живео осам година, оболео од запаљења плућа и умро 1. августа 1918. године у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ МИЛИВОЈ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ П. РАДОВАН, стар 50 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. фебруара 1915. године у Осечини. Уписан на споменик у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ СТАНА, рођена у Белој Цркви код Крупња, стара 50 година, супруга Николе, оболела од туберкулозе и умрла 23. јануара 1916. године.

МИЈАИЛОВИЋ ТИХОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ ФИЛИП стар 45 година, ожењен, оболео од јевтике и умро 17. октобра 1918. године у Осечини.

МИЈАИЛОВИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛАКОВИЋ МИЛЕВА, рођена у Гуњацима, стара 24 године, удовица Милосава, оболела од тифуса и умрла 9. марта 1915. у Осечини.

МИЛАНОВИЋ МИЛЕВА, рођена у Туђину, стара 28 година, удовица Драгутина, оболела од запаљења плућа и умрла 1. јуна 1917. у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Александра – Алексе ДАНИЈО, као редов српске војске погинуо 1914. године у Бањанима или околини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ ДРАГИЋ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ ЖИВОЈИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ ЈОВАН, стар 75 година, земљорадник, удовац, оболео од тифуса и умро 9. фебруара 1915. године у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Милинка КРСТА, ожењен Персом (рођ. Симић из Царине), отац два сина (Владимира и Душана), као редов – ордонанс уче-

ствовао у балканским и I светском рату, оболео од трбушног тифуса и умро 1916. године у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ ЛУКА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Јанка МИЛИНКО, стар 50 година, ожењен Милевом (рођ. Стефановић), отац седморо деце (Радојке, Јованке, Јелисавете, Крсте, Величка, Миладина и Крстивоја), учествовао у I светском рату и умро 23. децембра 1916. године у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ МИЛОЈЕ страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ НЕДЕЉКО, стар 65 година, земљорадник, удовац, оболео од тифуса и умро 26. марта 1915. године у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ НИКОЛА, стар 45 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 30. марта 1915. године у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ НИКОЛИЈА, стара 90 година, удовица Живана, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ ПАВЛЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ СПАСОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Бранка ТЕШМАН, као велики верник ишао на Христов гроб, убили га 1914. године Аустроугари у Београду.

МИЛИЋЕВИЋ НИКОЛА, стар 57 година, механџија у Осечини, оболео од тифуса и умро 28. новембра 1914. године у Осечини.

МИЛИЋЕВИЋ Б. РАДОЈЕ, рођен 21. новембра 1886. године, гостионичар, ожењен Радојком (рођ. Срећковић), отац једног детета које је убрзо умрло, као поднаредник 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива тешко рањен 22. септембра 1914. године у борби на Гучеву и упућен у резервну војну болницу у Ваљеву, где је умро октобра 1914. године.

МИЛОВАНОВИЋ Живка ВЛАДИСЛАВ, живео осам година, оболео од грознице и умро 12. јануара 1915. године у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ ЖИВАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ Живка ЗАГОРКА, живела три године, оболела од грознице и умрла 9. јануара 1915. године у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ Милоша ЗЛАТКА, живела годину дана, оболела од дизентерије и умрла 29. септембра 1918. године у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ Драгића ЗОРКА, живела годину и четири месеца, оболела од великог кашља и умрла 27. фебруара 1916. године у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ КРСТИВОЈ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ Светозара МИЛИЦА, живела три године, оболела од дифтерије а умрла 27. децембра 1914. године у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ Луке МИЛОЈЕ, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива нестало 13. септембра 1916. године приликом ноћног јуриша у борбу на Кочобеју.

МИЛОВАНОВИЋ МЛАДЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ ПЕТАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ РАНЂИЈА, стара 58 година, удовица Живојина, оболела од туберкулозе а умрла 11. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ Сретена СТАНОЈЕ, живео пет месеци, оболео од дифтерије и умро 27. децембра 1914. године у Осечини.

МИЛОЈКОВИЋ ИЛИЈА, као редов 4. чете 3. батаљона 14. пешадијског пука учествовао је у I светском рату. Даља судбина непозната.

МИЛОШЕВИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОШЕВИЋ СТЕВАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОВАНОВИЋ СРЕТЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛУТИНОВИЋ СТЕВАН, стар 70 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 11. марта 1915. године у Осечини.

МИЉКОВИЋ ВЕЛИМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЉКОВИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЉКОВИЋ Јована ДРАГОЉУБ, живео два месеца, умро од запаљења плућа 16. маја 1915. године у Осечини.

МИЉКОВИЋ ДРАГУТИН, ожењен Милевом (Миличављевић из Осечине), отац сина Игњата, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 17. јуна 1913. године у борби на коти 650 код Штипа.

МИЉКОВИЋ ИЛИНКА, рођена у Остружњу, стара 43 године, супруга Милоја, оболела од тифуса и умрла 7. фебруара 1915. године у Осечини.

МИЉКОВИЋ ЈОВАНКА, рођена у Гуњацима, стара 64 године, супруга Аксентија, умрла од туберкулозе 29. јануара 1916. године у Осечини.

МИЉКОВИЋ Срећка ЛУКА, стар 23 године, неожењен, четник у одреду војводе мајора Војислава – Воје Танкосића, учествовао у I светском рату и повлачио се са српском војском до Скадра, одакле је враћен у Србију да врши диверзије у позадини окупатора, погинуо код Пријепоља 1915. године.

МИЉКОВИЋ МАТИЈА, стар 19 година, нежењен, оболео од пегавца а преминуо 2. маја 1915. године у Осечини.

МИЉКОВИЋ МИЛАДИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЉКОВИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЉКОВИЋ МИЛОСАВ, стар 70 година, удовац, оболео од пегавог тифуса и умро 12. јануара 1915. године у Осечини.

МИЉКОВИЋ НЕНАД, стар 70 година, удовац, оболео од пегавог тифуса и умро 12. јануара 1915. године у Осечини

МИЉКОВИЋ ПЕТРА, стара 63 године, удовица Ненада, оболела од дифтерије и умрла 21. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

МИЉКОВИЋ Срећка ЧЕДОМИР, активни официр, ожењен, имао троје деце (Милорада, Милену и Живојина), учествовао у балканским и I светском рату и погинуо октобра 1915. године на Овчем пољу недалеко од Куманова.,

МИТРОВИЋ ДАНОЈЛА, рођена у Црниљеву, стара 60 година, удовица Мирка, оболела од запаљења плућа и умрла 28. септембра 1915. године у Осечине.

МИТРОВИЋ ЈАНКО, стар 60 година, удовац, оболео од тифуса, а умро 13. јануара 1915. године у Осечини.

МИТРОВИЋ ЈЕВТО, родом из Грчића код Љубовије, механиџа у Осечини, стар 59. година, удовац, оболео од тифуса и умро 7. фебруара 1915. године у Осечини, где је и сахрањен.

МИТРОВИЋ ЈОВАНКА, стара 60 година, удовица Павла, оболела од дизентерије и умрла 24. септембра 1918. године у Осечини.

МИТРОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИТРОВИЋ РАДОСАВ, стар 42 године, ожењен, као војни обвезник 3. позива учествовао у балканским и I светском рату издржао повлачење преко Албаније, борио се на Солунском фронту, оболео од запаљења плућа и умро 19. септембра 1918. године у Осечини.

МИТРОВИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЋИЋ ВЕЛИМИР, ожењен Аницом, отац двоје деце (Манојла и Мирославе) учествовао у рату и страдао.

МИШИЋ МИЛЕВА, стара 42 године, оболела од тифуса и умрла 2. новембра 1914. године у Комирићу.

МЛАДЕНОВИЋ ДАНИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МЛАДЕНОВИЋ Данила ЖИВОРАД, стар 11 година, оболео и умро од дизентерије 24. септембра 1918. године у Осечини.

МЛАДЕНОВИЋ Петра ИВАНКО, живео седам година, оболео од дизентерије и умро 20. септембра 1918. године у Осечини.

МЛАДЕНОВИЋ МАРИЈА, стара 55 година, жена Мирка, умрла 30. децембра 1914. године од запаљења плућа у свом дому у Осечини.

МЛАДЕНОВИЋ МИЉАНА, рођена у Остружњу, стара 42 године, супруга Радоја, оболела од туберкулозе и умрла 28. јануара 1915. године у Осечини.

МЛАДЕНОВИЋ ПЕТАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ Лепосаве ВОЈИСЛАВ, оболео од запаљења плућа и умро 20. фебруара 1916. године у Осечини.

НЕДИЋ АНИЦА, рођена у Комирићу, стара 36 година, удова Радоја, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у Осечини.

НЕДИЋ ВЛАДИМИР, ожењен Персом, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива учествовао у I балканском рату и умро 20. децембра 1912. године у Љешу (Албанија).

НЕДИЋ Н. ВЛАДИСАВ, ожењен, отац кћери Јелисавке, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског батаљона 2. позива учествовао у I балканском рату и умро 20 децембра 1912. године у Љешу (Албанија).

НЕДИЋ ДРАГОЉУБ, стар 27 година, ожењен, као редов учествовао у балканским и I светском рату, приликом одступања српске војске у јесен 1915. године заробљен и одведен у заробљенички логор где је био до 1918. године; оболео од јектике и умро 16. јуна 1921. године у Осечини.

НЕДИЋ ИВАНКА, рођена у Лопатњу, стара 65 година, удовица Ранка, умрла од изнемоглости 20. марта 1915. године у Осечини.

НЕДИЋ Ј. МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДИЋ МИЛУТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДИЋ Чедомира МИРОСЛАВА, живела четири и по године, оболела и умрла 4. априла 1916. године у Осечини.

НЕНАДИЋ МИТАР, стар 60 година, ожењен, оболео и умро 12. априла 1916. године у Осечини.

НЕДИЋ М. РАДОЈЕ, стар 50 година, дугогодишњи служитељ Осечанске општине ожењен, оболео од шпанске грознице и умро 7. новембра 1918. године у Осечини.

НЕДИЋ Спасоја РАДОЈКА, стара 18 година, неувдата, оболела од јевтике и умрла 16. маја 1917. године у Осечини.

НЕНАДОВИЋ – ПАВЛОВИЋ Недељка ДРАГОЈЛЕ, живео годину дана, оболео од великог кашља и умро 3. октобра 1918. године у Осечини.

НЕНАДОВИЋ МИЛАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕНАДОВИЋ Чедомира ПАВЛЕ, живео три године, оболео од дифтерије и умро 10. марта 1915. године у Осечини.

НИКОЛИЋ АНДРИЈА, стар 55 година, удовац, оболео од тифуса и умро 8. марта 1915. године у Осечини.

НИКОЛИЋ БОГИЋ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НИКОЛИЋ Светислава ВОЈКА, живела годину и по дана, оболела од дифтерије и умрла 10. новембра 1914. године у Осечини.

НИКОЛИЋ ВОЈИСЛАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НИКОЛИЋ Павла ДАРИНКА, живела десет година, оболела од јевтике и умрла 14. јуна 1916. године у Осечини.

НИКОЛИЋ ДРАГИЋ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.
НИКОЛИЋ ДРАГОЉУБ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.
НИКОЛИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.
НИКОЛИЋ ДРАГУТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.
НИКОЛИЋ Богића ЂУРАЋ, живео шест месеци, оболео од дифтерије и умро 30. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Осечини.
НИКОЛИЋ Павла ЖИВАНА, стара 12 година, оболела од јевтике и умрла 7. септембра 1917. године у Осечини.
НИКОЛИЋ Павла ЖИВКА, стара 13 година, оболела од јевтике и умрла 10. августа 1917. године у Осечини.
НИКОЛИЋ ЗАРИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.
НИКОЛИЋ ИВАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.
НИКОЛИЋ ИЛИНКА, рођена у Остружњу, стара 63 године, удовица Рајка, оболела од туберкулозе и умрла 28. јануара 1916. године.
НИКОЛИЋ Р. Цветина ЈОВАН, живео четири и по године, оболео од запаљења плућа и умро 25. марта 1915. године у Осечини.
НИКОЛИЋ Пантелије Катерина, стара 13 година, оболела од запаљења плућа и умрла 18. новембра 1918. године у Осечини.
НИКОЛИЋ Петра КОСАНА, живела седам година, оболела од запаљења плућа и умрла 2. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Осечини.
НИКОЛИЋ ЉУБИЦА, стара 27 година, супруга Драгутина, оболела од запаљења плућа и умрла 21. марта 1915. године у Осечини.
НИКОЛИЋ Светислава МИЛАН, живео четири године, оболео од шарлаха и умро 29. децембра 1914. године у Осечини.
НИКОЛИЋ МИЛИЦА, стара 55 година, супруга Андрије, оболела од тифуса и умрла 1. марта 1915. године у Осечини.
НИКОЛИЋ МИРКА, рођена у Плушцу, стара 35 година, супруга Драгољуба Ц. из Осечине, оболела од тифуса и умрла 30. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.
НИКОЛИЋ НИКОЛА, стар 70 година, удовац, оболео од пегавог тифуса а умро 28. априла 1915. године у Осечини.
НИКОЛИЋ ПАВЛЕ, стар 40 година, удовац, оболео од тифуса и умро 27. марта 1915. године у Осечини. Уписан на споменик у Осечину,
НИКОЛИЋ Петра ПЕРУНИКА, стара 14 година и осам месеци, оболела од тифуса и умрла 12. децембра 1914. године у Осечини.
НИКОЛИЋ РАДОСАВ, стар 17 година, нежењен, умро од пегавог тифуса 30. априла 1915. године у Осечини.
НИКОЛИЋ Милорада РОКСАНДА, живела 15 дана, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Осечини.
НИКОЛИЋ СМИЉАНА, рођена у Црниљеву, стара 52 године, супруга Илије, оболела од запаљења плућа и умрла 24. марта 1915. у Осечини.
НИКОЛИЋ Чедомира СМИЉАНА, живела три године, оболела и умрла од запаљења плућа 26. октобра 1915. године у Осечини.

НИКОЛИЋ СРЕТЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.
НИКОЛИЋ Бошка СТАНА, оболела од великог кашља и умрла 5. јула 1915. године у Осечини.

НИКОЛИЋ ТЕШМАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини,
НИКОЛИЋ Л. ЦВЕТАН, стар 60 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 25. децембра 1914. године у Осечини.

НИКОЛИЋ ЦВЕТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НИНИЋ ВОЈИСЛАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НИНИЋ Милорада ЖИВКА, живела четири године, оболела од запаљења плућа и умрла 28. јануара 1916. године у Осечини.

НИНИЋ ЗАРИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НИНИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НИНИЋ РАДОЈКА, стара 40 година, супруга Милорада, оболела од јевитике и умрла 1. фебруара 1918. године у Осечини.

НИНИЋ СВЕТИСЛАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НИНИЋ СПАСОЈЕ, стар 55 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 18. марта 1915. године у Осечини.

НИНИЋ ТЕШМАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НОВАКОВИЋ ДРАГОЈЛО, стар 26 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 26. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

НОВАКОВИЋ РАДОЈИЦА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НОВАКОВИЋ РАДОМИР, стар 28 година, ожењен, оболео од великих богиња и умро 13. јануара 1915. године у Осечини.

ОБРАДОВИЋ Светозара ДАНИЦА, живела пет година, оболела од тифуса и умрла 29. децембра 1914. године у Осечини.

ОБРАДОВИЋ, (рођ. Николић) ДРАГИЊА, супруга Милорада из Сирдије, оболела од тифуса и умрла 30. марта 1915. године код брата Богића Николића у Осечини, где је и сахрањена.

ОБРАДОВИЋ ЖИВАНА, стара 55 година, удовица Јанка, оболела од пегавог тифуса и умрла 10. априла 1915. године у Осечини.

ОБРАДОВИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Т. АНДРИЈА, као редов српске војске учествовао у I светском рату и погинуо у јесен 1914. године на Костајнику код Крупња.

ПАВЛОВИЋ БЛАГОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Благоја БОРИСАВ, живео три године, оболео од тифуса и умро 25. јануара 1915. године код своје куће у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Благоја ДИКОСАВА, живела годину дана, оболела од тифуса и умрла 22. децембра 1914. године у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Мијаила ЖИВОЈИН, ожењен Радојком, отац кћери Марије, редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, погинуо 2. септембра 1916. године у борбу на Кочобеју. Сахрањен на положају.

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, као редов 2. чете 3. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 3. септембра 1916. године на Кајмакчалану. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 76/23.²⁰³

ПАВЛОВИЋ ЖИВОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Милана ЉУБИСАВ, живео два месеца, оболео од дифтерије и умро 8. јануара 1915. године у родитељској кући у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Радоја МИЛИЦА, живела три године, оболела од тифуса и и умрла 21. децембра 1914. године у дому својих родитеља у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Т. ПАВЛЕ, као редов српске војске учествовао у балканским ратовима и умро 1913. године код Алексинца.

ПОПОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, стар 27 година, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВЛОВИЋ ПАВЛИЈА, удовца Андрије из Осечине, рођена у Буковици, стара 30 година, оболела од пегавог тифуса а преминула 2. маја 1915. године у Осечини.

ПАВЛОВИЋ ПЕТАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВЛОВИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВЛОВИЋ П. РАДОЈЕ (други), страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВЛОВИЋ СВЕТОЗАР, стар 28 година, неожењен, редов, страдао 24. априла 1920. године у Карловцима, где је и сахрањен.

ПАВЛОВИЋ СТАНИЦА, рођена у Миличници код Ваљева, стара 60 година, удовица Милоша, оболела од тифуса и умрла 26. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

ПАВЛОВИЋ СТЕПАНИЈА, стара 58 година, удова Николе, оболела од тифуса и умрла 22. децембра 1914. године у Осечини.

ПАВЛОВИЋ Симе ТЕОДОР, рођен 17. фебруара 1873. године, ожењен Јулком (рођ. Цвејић из Осечине), као редов 5. пешадијског пука 3. позива оболео од тифуса и упућен на опоравак кући, умро 2. априла 1915. године у Осечини.²⁰⁴ Уписан на споменик у Осечини.

ПАНТЕЛИЋ ЉУБИСАВ, као поручник 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука погинуо је 13. септембра 1916. године на Кајмакчалану. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 75/25.

ПЕТРОВИЋ²⁰⁵ ВЛАДИМИР, ожењен Јеленом (рођ. Мијаиловић из истог места), отац петоро деце (Данојле, Новака, Величка, Даринке и Живка), као редов Дринске болничарске чете 3. позива умро у 2. резервној војној болници 23. јануара 1915. године.

ПЕТРОВИЋ Миладина ДРАГОМИР, стар 22 године, учествовао у оба балканска рата, рањен и погинуо 30. јуна 1913. године у борби против Бугара на Говедарнику. Имао брата Срећка.

²⁰³ Према писању Милисав Секулића сахрањен је на српском војничком гробљу на Зејтинлику у парцели 9, гробно место 427.

²⁰⁴ Према другом извору умро 3. марта 1915. године.

²⁰⁵ У неким изворима уз презиме Петровић наводи се и Младеновић.

ПЕТРОВИЋ ИЛИЈА, ожењен Милијом, отац четворо деце, као редов 5. пешадијског пука 1. позива учествовао у I светском рату и борио се на Солунском фронту, а потом упућен у Француску где је умро 1916. године.

ПЕТРОВИЋ Драгомира ИЛИНКА, живела две године, оболела од дифтерије и умрла 27. децембра 1914. године у Осечини.

ПЕТРОВИЋ (дев. Мијаиловић) ЈЕЛЕНА, рођена у Белотићу, стара 35 година, удовица Владимира, мајка петоро деце (Данојле, Новака, Величка, Даринке и Живка), оболела од пегавог тифуса и умрла 3. марта 1915. године у Осечини и сахрањена у војничком гробљу код цркве.

ПЕТРОВИЋ КРСМАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПЕТРОВИЋ МИЛИЦА, рођена у Комирићу, стара 60 година, удовица Младена, оболела од тифуса и умрла 19. фебруара 1915. године у Осечини.

ПЕТРОВИЋ Спасоје МИЛОЈЕ, стар 26 година, ожењен, отац троје деце (Живорада, Драгољуба и Андријане), као редов учествовао у балканским ратовима и погинуо 12. јула 1913. године у борби пред Штипом.

ПЕТРОВИЋ Спасоје МИХАИЛО – Мијаило, стар 22 године, редов, учествовао у балканским ратовима и погинуо 12. јула 1913. године у борби пред Штипом.²⁰⁶

ПЕТРОВИЋ МЛАДЕН, стар 51 годину, ожењен Милицом, отац сина Чедомира, оболео и умро у Осечини 1912. године.

ПЕТРОВИЋ И. ПЕТАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПЕТРОВИЋ РАДОЈЕ страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПЕТРОВИЋ Радоја РАДОЈКА, живела 11 месеци, оболела од шарлаха и умрла 27. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Осечини.

ПЕТРОВИЋ П. СВЕТОЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПЕТРОВИЋ Ранка СВЕТОЗАР, рођен 11. јануара 1869. године, ожењен Даницом (рођ. Јанчић из Лопатња), отац троје деце (Милице, Спасеније и Ангелине), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука оболео од колере и умро у Велесу 1913. године.

ПЕТРОВИЋ СТЕВАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПЕТРОВИЋ Младена ЧЕДОМИР, рођен 1883. године, ожењен Крстином, отац два сина (Бранислава и Радоја), као припадник коњице Дринске дивизије учествовао у I светском рату, рањен приликом повлачења кроз Албанију, заробљен и интерниран у Немачку где је оболео од шпанске грознице и умро у Штаринграду 1918. године, дан пре него је требало да буде послат кући. Сахрањен у Немачкој.

ПОПОВИЋ Милисава БОРИВОЈЕ, живео девет месеци, оболео од тифуса и умро 18. марта 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ПОПОВИЋ М. ВЕЛИЧКО, као редов учествовао у балканским ратовима, оболео од тешке болести и умро 1913. године у Скопљу.

²⁰⁶ Браћа Мијаило и Милоје Петровић погинули су истог дана на истом положају пред Штипом.

ПОПОВИЋ Ж. ВЛАДИМИР, рођен 21. јануара 1880. године, ожењен, као редов 3. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука рањен метком у стомак 13. октобра 1914. године током борби на Костајнику код Крупња и умро истог дана у резервној војној болници у Осечини, где је и сахрањен на војничком гробљу.

ПОПОВИЋ С. ИЛИЈА, као припадник 2. пешадијског пука *Кнеза Михаила* Моравске дивизије преминуо 11. фебруара 1916. године у Бизерти.²⁰⁷

ПОПОВИЋ Ж. ЉУБОМИР, као редов српске војске учествовао у Српско-турском рату и умро у Алексинцу 1912. године.

ПОПОВИЋ Н. МИЛАН, ожењен, отац две кћери (Наталије и Даринке), као редов српске војске погинуо уочи Преображења 1914. године у борби против Аустроугара на Рожњу изнад Пецке.

ПОПОВИЋ Н. МИЛОРАД, учествовао у I балканском рату и рањен на Куманову и умро у 1912. године болници у Београду.

ПОПОВИЋ Милоја МИЛОШ, живео годину и два месеца, оболео од пегавог тифуса и умро 19. априла 1915. године у Осечини.

ПОПОВИЋ Н. МИХАЈЛО – Микајло, рођен 1864. године, као редов српске војске заробљен и депортован у логор Нежидер где су му оболели бубрези, умро 25. децембра 1915. године. Сахрањен у гробницу број 1972.²⁰⁸

ПОПОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, стар 27 година, ожењен, као војни обвезник учествовао у балканским и I светском рату; приликом одступања српске војске у јесен 1915. године заробљен и одведен у логор где је био до 1918. година, оболео од јектике и умро 22. јуна 1921. у Осечини.

ПОПОВИЋ ПЕЛАДИЈА, рођена у Миличици код Ваљева, стара 38 година, удовица Милана, оболела од тифуса и умрла 17. фебруара 1915. године у Осечини.

ПОПОВИЋ ХРИСТИНА, рођена у Осладићу код Ваљева, стара 30 година, удовица Владимира, оболела од пегавог тифуса и умрла 12. априла 1915. године у Осечини.

ПРОКИЋ Мирка БОРКА, живела четири године, оболела од дифтерије а умрла 8. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ПРОКИЋ Мирка ЗОРКА, живела шест године, оболела од дифтерије и умрла 10. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

ПРОКИЋ ЈОВАНКА, стара 70 година, удовица Радојице, домаћица, оболела од тифуса и умрла 19. фебруара 1915. године у Осечини.

ПРОКИЋ Мирка МИЛУТИН, живео две године, оболео од дизентерије и умро 11. октобра 1918. године у Осечини.

²⁰⁷ Према запису Војислава Н. Поповића из Осечине погинуо је 1915. године одступајући кроз Албанију код Драча.

²⁰⁸ Према запису Војислава Н. Поповића из Осечине погинуо је одступајући кроз Албанију 1915. године.

ПРОТИЋ Василија ГРУЈИЦА, рођен 1855. године у Горњој Буковици код Љубовије, учитељ у Осечини, ожењен, отац два сина²⁰⁹, учествовао у ратовима 1876–1878 и 1885. године, умро 8. маја 1913. године у Осечини. Одликован је *Орденом Светог Саве 5. степена*.

ПРОКИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАДИВОЈЕВИЋ ВИТОМИР, рођен 1891. године, као редов Дринске дивизије, заробљен и интерниран у аустроугарски логор Нађмеђер где је умро 8. јануара 1917. године. Сахрањен у гробницу број 1380.

РАДИВОЈЕВИЋ МИЛОШ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАДОВАНОВИЋ Јеврема ИЛИЈА, ожењен Милијом, отац четворо деце, као војни обвезник српске војске страдао је у рату.

РАДОЈИЧИЋ АНЂЕЛИЈА, стара 46 година, супруга Мијаила опанчара, домаћица, оболела од тифуса и умрла 27. марта 1915. године у Осечини.

РАНКОВИЋ Милосава ДАМЊАНКА, живела годину дана, оболела од дизентерије и умрла 27. септембра 1918. године у Осечини.

РАНКОВИЋ Милосава ЖИВКО, стар 15 година, оболео од дизентерије и умро 3. октобра 1918. године у Осечини.

РАНКОВИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАНКОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАНКОВИЋ МИЛУТИН, стар 55 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 6. фебруара 1915. године у својој кући у Осечини.

РАНКОВИЋ МИХАИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАНКОВИЋ ПАВЛИЈА, рођена у Гуњацима, стара 75 година, удовица Марка из Осечине, оболела од тифуса и умрла 9. марта 1915. године у Осечини.

РАНКОВИЋ СРЕЋКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАКОВИЋ Мил. СТОЈАДИН, живео годину и по дана, разболео се и умро 14. априла 1916. године у Осечини.

РАНКОВИЋ ТИХОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РИСТИВОЈЕВИЋ Милорада МИЛОШ, живео три године, оболео од запаљења плућа и умро 17. марта 1915. године у Осечини.

РИСТИВОЈЕВИЋ Милорада ОЛГА, живела шест месеци, оболела од тифуса и умрла 27. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Осечини.

САВИЋ Обрада БОРИВОЈЕ, живео три године, оболео од великог кашља и умро 13. октобра 1916. године у Осечини.

САМОИЛОВИЋ ИЛИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

САМОИЛОВИЋ РАДОЈЕ, стар 51 годину, ожењен, оболео од тифуса и умро 9. марта 1915. године у Осечини.

САМОИЛОВИЋ СТЕВАНИЈА, супруга Самујила, оболела од тифуса и умрла 26. јануара 1915. године у својој кући у Осечини.

²⁰⁹ Један од њих Драгомир Протић, пешадијски поручник и четнички војвода, погинуо у борби на Челопеку 19. марта 1905. године.

СИМИЋ АЛЕКСА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини..

СИМИЋ ЉУБОМИР, рођен у Плушцу, стално настањен у Осечини, стар 45. година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 19. марта 1915. године у Осечини.

СИМИЋ Ј. ЉУБОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СИМИЋ Љубомира ПАНТЕЛИЈА, стар 16 година, оболео од запаљења плућа и умро 9. марта 1915. године у Осечини.

СРЕЋКОВИЋ АНИЦА, рођена у Комирићу, стара 42 године, удовица Милорада, оболела од тифуса и умрла 21. марта 1915. године у Осечини.

СРЕЋКОВИЋ Радосава ВОЈИСЛАВ, живео седам месеци, умро од великог кашља 8. маја 1915. године у Осечини.

СРЕЋКОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СТАНИМИРОВИЋ ДАНИЛО, ожењен Ђурђијом (рођ. Гачић), отац Радоја, као редов 1. чете 1. батаљона 6. пешадијског пука 2. позива погинуо 14. октобра 1914. године у борби против Аустроугара на Гучеву.

СТАНИМИРОВИЋ Илије ДРАГОМИР, стар 22 године, као редов српске војске умро 6. октобра 1915. године у болници у Ваљеву.

СТАНИМИРОВИЋ Александра ЛЕПОСАВА, стара 16 година, оболела од дизентерије и умрла 15. октобра 1918. године у Осечини.

СТАНИМИРОВИЋ ЛУКА, стар 46 година, као редов српске војске страдао 1915. године приликом одступања кроз Албанију.

СТАНИМИРОВИЋ ПАВЛЕ, стар 17 година, земљорадник, оболео од тифуса и умро 27. фебруара 1915. године у Осечини.

СТАНИМИРОВИЋ СВЕТИСЛАВ стар 35 година, страдао 1915. године. Уписан на споменик у Осечини.

СТАНИСАВЉЕВИЋ Љубомира ДОБРИВОЈЕ, живео десет година и три месеца, оболео од дифтерије и умро 11. јануара 1915. године у Осечини.

СТАНИШИЋ МИЈАЙЛО, стар 42 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 14. марта 1915. године у Осечини.

СТАНИШИЋ СТЕВАН, стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. јануара 1915. године у Осечини.

СТЕВАНОВИЋ ДИМИТРИЈА, стар 60 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 21. марта 1915. године.

СТЕПАНОВИЋ ДУШАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СТЕПАНОВИЋ ИЛИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СТЕПАНОВИЋ МИЛИЦА, рођена у Врагочаници, стара 40 година, супруга Милорада, оболела од тифуса и умрла 29. марта 1915. године у Осечини.

СТЕПАНОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СТЕПАНОВИЋ РАДОЈКА, рођена у Лопатњу, стара 35 година, супруга Чедомира, оболела од јевтике и умрла 15. септембра 1917. године у Осечини.

СТЕПАНОВИЋ РАДОМИР, као војни обвезник страдао у рату, његова удовица Степанија остварила право на инвалидску потпору. Уписан на споменик у Осечини.

СУБОТИЋ СВЕТОЗАР, рођен 1853. године, као редов српске војске, заробљен и спроведен у аустроугарски заробљенички логор Нежидер где је оболио од запаљења плућа и умро 15. фебруара 1917. године.

ТИМОТИЋ Владимира АНДРИЈА, стар 20 година, као редов српске војске страдао у I балканском рату 1912. године.

ТИМОТИЋ Бошка ЖИВОЈИН, стар 35 година, ожењен Лепосавом, као редов српске војске страдао за време I балканског рата 1912. године.

ТИМОТИЋ ЛЕПОСАВА, рођена на Рађевским Ставама, стара 45 година, супруга Живојина, оболела од тифуса и умрла 19. априла 1918. године у Осечини.

ТИМОТИЋ Владимира МАТИЈА стар 22 године, као редов српске војске страдао у I балканском рату 1912. године.

ТОДОРОВИЋ Ивана СТЕВАН, Ром, син кашичара, живео годину и по дана, оболео од великих богиња и умро 15. августа 1915. године у Осечини и сахрањен у војничком гробљу код цркве.

ТОМИЋ ЛЕПОСАВА, стара 30. година, супруга Рајка из Комирића, умрла од грчева у стомаку 15. марта 1914. године у Комирићу.

УРОШЕВИЋ Милоја ВИДОСАВА, стара 12 година, оболела од дизентерије и умрла 10. новембра 1917. године у Осечини.

УРОШЕВИЋ Петра КОСАНА, живела годину и по дана, оболела од запаљења плућа и умрла 4. марта 1916. године у Осечини.

ЦВЕЈИЋ Цветина ВЕЛИСАВ, живео десет година, оболео од дизентерије и умро 8. септембра 1918. године у Осечини.

ЦВЕТАНОВИЋ ЛАЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЦВЕТАНОВИЋ МИЛЕНИЈА, рођена у Доњем Црниљеву код Коцељеве, стара 40 година, удовица Спасоја, оболела од дизентерије и умрла 18. октобра 1918. године у Осечини.

ЦВЕТАНОВИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЦВЕТАНОВИЋ Лазара ПЕТРИЈА, живела годину и по дана, умрла од великог кашља 9. августа 1915. године у Осечини.

ЦВЕТАНОВИЋ СПАСОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ОСТРУЖАЊ

Остружањ је ратарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Смештено је на долинским странама Остружањске (Лопатањске) реке, десне притоке Јадра и њене притоке Вучака. Лоцирано је четири километра југозападно од савременог пута Ваљево–Осечина–Лозница и општинског центра. Површина сеоског атара износи 1.494 хектара, а обрадивог земљишта 863. Просторно је развијено у зони од 240 до 400 метара надморске висине.

Припада најстаријим насељима Подгорине која су током бурних догађаја у историји Срба расељена. Формирано је на месту са пронађеним траговима римског гробља. Помиње се 1735. године (са 22 дома) у попису Ваљевске нахије.

Према попису из 2011. године имало је 489 становника у 156 домаћинстава и 215 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,61 а њихова просечна старост 42,4 година.

АЈТОВИЋ ЖИВОРАД, као припадник 20. пешадијског пука Тимочке дивизије 1. позива умро је 20. фебруара 1916. године у селу Ипсосу у Грчкој, где је и сахрањен.

АЛЕКСИЋ Живка АНГЕЛИНА, живела две године, умрла од великог кашља 6. јануара 1916. године у Остружњу.

АЛЕКСИЋ Радована БОРИВОЈЕ, живео годину дана, оболео од тифуса и умро 22. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

АЛЕКСИЋ ЖИВКО, стар 70 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 16. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

АЛЕКСИЋ Владислава РАДОВАН, стар 37 година, ожењен Смиљком (рођ. Анђелић), отац троје деце (Драгиње, Душана и Наталије), обвезник 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, у борби против Аустроугара задобио тешке повреде од којих је умро 7. октобра 1914. године у 1. пољској болници Комбиноване дивизије 1. позива у Руњанима код Лознице.

АЛЕКСИЋ Радована СТАНА, живела пет година, оболела од пегавог тифуса и умрла 26. априла 1915. године у Остружњу.

АНДРИЋ ИВАНКО, ожењен Станком, као војни обвезник заробљен и интерниран у логор Хајнегрин, враћајући се за Србију умро је у Суботици 15. маја 1916. године.

АНДРИЋ КРСТА, стар 31 годину, ожењен Маријом, отац два сина (Радомира и Радоја), као редов српске војске погинуо 7. новембра 1915. године у селу Алексинцу код Пожаревца.

АНДРИЋ Ивана МИЛЕВА, стара 15 година, оболела од туберкулозе и умрла 25. фебруара 1918. године у Остружњу.

АНДРИЋ Крсте СТАНОЈЕ, живео девет месеци, оболео од пегавог тифуса и умро 21. маја 1915. године у Остружњу.

АНЂЕЛИЋ ДРАГОЉУБ, као војни обвезник страдао у ратовима од 1912. до 1918. године. Његов син Душан примао инвалидску потпору.

АНТОНИЋ С. БОГИЋ, стар 50 година, ожењен Аницом, отац четворо деце (Светомира, Живана, Чедомира и Вукосаве), обвезник 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3 позива, односно последње одбране старца, разболео се од пегавог тифуса на војној дужности, упућен на опоравак кући у Остружањ, где је умро 1. маја 1915. године.

АНТОНИЋ ДРАГИЊА, рођена у Братачићу, стара 34 године, супруга Живојина, оболела од тифуса и умрла 18. марта 1915. године у Остружњу.

АНТОНИЋ ДРАГОМИР, ожењен Петријом, као општински одборник се разболео и умро код куће 4. новембра 1918. године.

АНТОНИЋ ПЕТАР, стар 65 година, ожењен, згазили га Аустроугари колима 2. новембра 1914. године приликом покушаја бекства у Ваљеву где је и сахрањен.²¹⁰

АНТОНИЋ Живојина СВЕТОЗАР, стар четири и по године, оболео од тифуса и умро 1. марта 1915. године у Остружњу.

АНТОНИЋ Богића СВЕТОМИР, неожењен, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 12. октобра 1915, године у борби против Бугара на положају Дебељнице код Лесковца.

АНТОНИЋ Живојина СРЕТЕН, стар 12 година, оболео од тифуса и умро 27. марта 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

АНТОНИЋ Драгомира ТИХОМИР, стар 14 година, оболео од туберкулозе и умро 12. марта 1918. године у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ Владислава АЛЕКСА, стар 12 година, оболео од туберкулозе и умро 5. новембра 1915. године у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ АЛЕКСАНДРА, рођена у Царини, стара 50 година, удовица Велимира, оболела од тифуса и умрла 25. марта 1915. године у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ АЛЕКСИЈА, рођена у Осечини, супруга Баје, оболела од тифуса и умрла 17. новембра 1914. године у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ Величка ЖИВОРАД, живео четири месеца, оболео од запаљења и умро 11. марта 1915. године у родитељском дому у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ Драгића БРАНИМИР, живео десет месеци, оболео од дифтерије и умро 20. марта 1915. године у родитељској кући у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ ВЛАДАН, стар 53 године, земљорадник, ожењен, учесник балканских ратова, умро априла 1914, године у Остружњу.

²¹⁰ Био је деловођа осечинске општине, председник Општине остружањске и благајник осечинске цркве.

АРСЕНОВИЋ ВЛАДИСЛАВ, стар 50 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 27. новембра 1914. године у својој кући у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ Милића ДАРИНКА, стара 30 година, удата, оболела од тифуса и умрла 3. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ Срећка ДРАГИЋ, стар 40 година, ожењен Смиљаном, отац троје деце (Тихомира, Вукашина и Надежде), кмет села, извесно време провео у заробљеништву у Нежидеру, оболео од дизентерије и умро 24. октобра 1918. године у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ Станимира ДРАГОЉУБ, рођен 1889, неожењен, редов, учествовао у I светском рату, тешко рањен и отпуштен на боловање код куће у Остружњу где је и умро 1918. године.

АРСЕНОВИЋ ДРАГОМИР, стар 53 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 29. марта 1915. године у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ ЖИВКА, стара 43 године, удовица Владислава, оболела од пегавог тифуса и умрла 18. марта 1915. године у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ ЖИВКО, стар 53 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 21. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

АРСЕНОВИЋ Павла ЖИВОЈИН из Остружња, редов – послужилац митраљеског одељења 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен у борби на Кајмакчалану 5. септембра 1916. године. Није преживео рат.

АРСЕНОВИЋ НЕДА, рођена у Лопатњу, стара 46 година, удовица Драгомира, оболела од тифуса и умрла 3. априла 1915. године у Остружњу.

АРСЕНИЈЕВИЋ Јанка СРЕДОЈЕ, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 14. новембра. 1916. године у борби на Браздастој коси. Сахрањен на положају.

БАЈИЋ Маринка БОРИСАВ, стар 26 година, ожењен Гвозденијом, отац троје деце (Пауне, Пауна и Марије), као наредник, учествовао у I светском рату и умро 30. децембра 1914. године у Крагујевцу од последица из Колубарске битке.

БАЈИЋ Маринка ВЕЛИСАВ, стар 46 година, ожењен, отац два сина (Светомира и Симеуна), као редов, учествовао у балканским и I светском рату, умро јануара 1916. године на острву Видо.

БАЈИЋ Живана ВОЈИН, рођен 1896. године, неожењен, као редов српске војске учествовао у I светском рату, умро јануара 1916. године на острву Видо.

БАЈИЋ Крстивоја ВОЈКА, живела четири месеца, оболела од запаљења плућа и умрла 14. јуна 1915. године у Остружњу.

БАЈИЋ Илије ДРАГОЉУБ, рођен 1875. године, ожењен, отац троје деце (Златомира, Станке и Перке), као редов учествовао у оба балканска и I светском рату, погинуо у јесен 1916. године на Кајмакчалану.

БАЈИЋ Маринка ЈУРИША, рођен 1884. године, ожењен Павлијом, отац кћери Косане, као коњички наредник Дринске дивизије рањен у Брегалничкој бици а умро у Куманову 6. јула 1913. године.

БАЈИЋ Илије КРСТИВОЈ, неожењен, као редов српске војске учествовао у I светском рату, погинуо у јесен 1916. године у борби на Кајмакчалану.

БАЈИЋ Бранка МАРИНКО, стар 78 година, трговац, ожењен Једоксијом, отац четворице синова (Борисава, Јурише, Велисава и Богољуба) убили га хајдуци 20. септембра 1917. године у Остружњу при покушају пљачке његове куће.

БАЈИЋ Живана ПЕРКА, стара 19 година, домаћица, неодата. оболела од јевтике и умрла 11. априла 1917. године у Остружњу.

БАЈИЋ Велисава СВЕТОМИР, стар 22 године, као редов учествовао у I светском рату и умро на острву Видо фебруара 1916. године.

БАЈИЋ Јурише СРЕТЕН, живео три године, оболео од великог кашља и умро 7. октобра 1916. године у Остружњу.

ВАСИЉЕВИЋ Лазара ГВОЗДЕНИЈА, рођена у Брезовици, живела осам година, оболела од тифуса и умрла 5. марта 1915. године у Остружњу, где је и сахрањена.

ВАСИЉЕВИЋ Живка КОСАНА, живела четири и по године, умрла од задобијених рана изазваних експлозијом заостале бомбе 9. јуна 1915. године у Остружњу.

ВАСИЉЕВИЋ МИЛЕНА, стара 30 година, удата за Милана из Лопатња, оболела од јевтике и умрла 31. марта 1917. године у Лопатњу.

ВАСИЉЕВИЋ Живка РАДОЈЕ, живео осам година, погинуо нехотичним активирањем заостале бомбе 1. новембра 1914. године у Остружњу.

ВЕСЕЛИНОВИЋ Благоја ДРАГОЈЛО, живео три године, оболео од тифуса и умро 20. фебруара 1915. године у Остружњу.

ВЕСЕЛИНОВИЋ Драгољуба ЗЛАТОМИР, живео шест година, оболео од шарлаха и умро 27. децембра 1914. године у родитељској кући у Остружњу.

ГАЧИЋ ДРАГИЊА, рођена у Осечини, стара 42 године, супруга Радована, оболела од тифуса и умрла 18. јануара 1915. у Остружњу.

ГАЧИЋ Боже ЉУБИЦА, стара 20 година, неодата, оболела од јевтике и умрла 25. јуна 1918. године у Остружњу.

ГАЧИЋ МИТРА, рођена у Осечини, стара 58 година, удовица Рајка, оболела од тифуса и умрла 14. марта 1915. у Остружњу.

ГАЧИЋ РАДОВАН, стар 47 година, удовац, умро од пегавог тифуса 22. маја 1915. године у Плушцу.

ГАЧИЋ РАЈКО, ожењен, стар 56 година, убијен од аустроугарске војске при наступу 30. октобра 1914. године.

ГАЧИЋ САВА, као цивил заробљен и интерниран, умро у Болници милосрдних сестара у Земуну 17. новембра 1918. године.

ГЛИГОРИЈЕВИЋ КОСТА, као редов 4. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука контузован 2. септембра 1917. године у борби на Рововској коси. Даља судбина непозната.

ГЛИГОРИЈЕВИЋ Луке МАРИЈА, живела три године, оболела од тифуса и умрла 2. априла 1915. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ В. АНДРИЈА, стар 45 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 26. априла 1915. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ Миладина АНКА, живела четири године, оболела од тифуса и умрла 4. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ ВЛАДИМИР, стар 63 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 2. фебруара 1915. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ Иванка ЂУРЂИЈА, стара 15 година, оболела од пегавог тифуса и умрла 11. априла 1915. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ Цветина ИВАНКА, живела четири године, оболела од дизентерије и умрла 4. септембра 1917. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ ИВАНКО²¹¹, стар 72 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 23. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ МИЛАДИН, ожењен Станком, отац четворо деце (Милице, Анице, Милутина и Тијосаве), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, учествовао у балканским ратовима, оболео и умро од колере у Лесковцу 27. јула 1913. године.²¹²

ГЛИГОРИЋ Иванка МИЛОШ, живео шест година, оболео од запаљења плућа и умро 11. фебруара 1916. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ Јеврема РАДОЈКА, стара 18 година, неувдата, оболела од туберкулозе а умрла 27. децембра 1915. године у Остружњу,

ГЛИГОРИЋ Јована СРЕЋКО, живео годину и четири месеца, умро од малих богиња 26. септембра 1915. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ Андрије СТАНА, живела годину и по дана, оболела од тифуса и умрла 23. децембра 1914. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ СТОЈА, стара 48 година, удовица Иванка, оболела од тифуса и умрла 8. марта 1915. године у Остружњу.

ЂУКИЋ С. БОЖО, рођен 1863. године, ожењен Стајком (рођ. Јовановић из Драгијевице), отац кћери Стане, редов – трубач и возар топовске колоне опсадног парка разболео се и упућен на опоравак кући, где је умро 17. априла 1915. године.

ЂУКИЋ Боже ТЕОДОСИЈЕ, неожењен, као војник 2. чете 4. батаљона 3. прекобројног пука рањен је 1914. године и умро у заробљеништву.

ЂУРЂЕВИЋ ПАВЛИЈА, рођена у Царини, стара 36 година, супруга Станка, оболела од тифуса и умрла у Остружњу 4. јануара 1915. године.

ЗЕЉИЋ Живојина ЂОРЂИЈЕ, живео девет месеци, умро од великог кашља 7. децембра 1915. године у родитељској кући у Остружњу

ЗЕЉИЋ ЈОВАНА, рођена у Плушцу, стара 60 година, удовица Степана, умрла од пегавог тифуса и умрла 1. маја 1915. године у Остружњу.

ИВАНОВИЋ ДРАГОМИР, заробљен и интерниран у Ћустендил у Бугарску где је страдао 21. јануара 1916. године.

ИВАНОВИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Осечини, стара 38 година, супруга Драгомира, оболела од тифуса и умрла 10. априла 1915. године у Остружњу.

²¹¹ За време Српско-турског рата 1876. године био је четовођа.

²¹² Брат Цветина – Цветка Глигорића носиоца *Ордена Карађорђевог звезде са мачевима*.

ИВАНОВИЋ (Бркић) Живана МИЛОШ, рођен 23. јуна 1866. године, општински писар, ожењен Милицом (рођ. Радојичић из Остружња), отац четворо деце (Радоја, Драгољуба, Миодрага и Љубице), настрадао у повлачењу српске војске 1915. године.²¹³

ИВАНОВИЋ ЉУБОМИР, редов 5. пешадијског пука Дринске дивизије, умро 18. априла 1916. године у болници на острву Видо, где је и сахрањен.

ИВАНОВИЋ СМИЉАНА рођена у Осечини, стара 54 године, супруга Андрије, оболела од тифуса и умрла 2. марта 1915. године у Остружњу.

ИВАНОВИЋ Јеврема ТИХОМИР, стар 19 година, ученик, оболео од јевтике и умро 13. априла 1921. године у Остружњу.

ИЛИЋ ЖИВКО, стар 70 година, земљорадник, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 10. маја 1915. године у Остружњу.

ИЛИЋ РАЈКО²¹⁴, као редов 5. пешадијског пука Дринске дивизије умро 20. марта 1916. године у болници на острву Видо где је и сахрањен.

ИЛИЋ СМИЉКА, рођена у Осечини, стара 42 године, супруга Иванова, оболела од јевтике и умрла 25. маја 1917. године у Остружњу.

ЈАНЧИЋ Радомира МАРКО, живео две године, оболео од тифуса и умро 24. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ЈЕВТИЋ АНИЦА, рођена у Драгијевици, стара 64. године, супруга Мијаила, оболела од запаљења плућа а умрла 2. јануара 1915. године у Остружњу.

ЈЕВТИЋ Живојина ДУШАН, стар четири године, погинуо од активираних заостале бомбе 27. децембра 1914. године у Остружњу.

ЈЕВТИЋ ЉУБИСАВ, стар 17 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ЈЕВТИЋ Милорада ЖИВОРАД, живео осам година, оболело од тифуса и умро 14. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ЈЕВТИЋ МИЛЕНИЈА, рођена у Осечини, стара 46 година, удовица Живојина, оболела од тифуса и умрла 14. фебруара 1915. године у Остружњу.

ЈЕВТИЋ Милорада РАНЂИЈА, живела четири године, оболела од тифуса и умрла 12. јануара 1915. године у родитељској кући у Остружњу.

ЈОВАНОВИЋ Ђурђа УРОШ, стар 24 године, неожењен, оболео од запаљења плућа и умро 17. октобра 1918. године у Остружњу.

ЈОВИЋ Јеврема КОСАНА, живела шест месеци, оболела од великог кашља и умрла 19. децембра 1915. године у Остружњу.

КРСТИЋ МИРКО, стар 28 година, као редов 5. пешадијског пука погинуо 31. октобра 1914. године у Царини.

КРСТИЋ РАНЂИЈА, рођена у Гуњацима, стара 45 година, супруга Владимира, домаћица, оболела од тифуса и умрла 14. марта 1915. у Остружњу.

ЛАЗИЋ ДЕСИМИР, стар 26 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 3. марта 1915. године у Остружњу.

²¹³ Био је председник општине и окружни посланик.

²¹⁴ У болничкој књизи пише да је из Остружнице ваљевске.

ЛАЗИЋ Богића ДРАГОМИР, живео пет година, оболео од тифуса и умро 9. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ЛАЗИЋ Лазара КРСТИНА, живела девет година, оболела од пегавог тифуса и умрла 9. јуна 1915. године у Остружњу.

ЛАЗИЋ Василија МИЛАН, стар 11 година, оболео од тифуса и умро 18. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ЛАЗИЋ МИЛОЈЕ, редов 5. пешадијског пука Дринске дивизије 3. пози-ва, оболео од пегавог тифуса а умро 4. априла 1915. године у Седларима крај Ваљева, сахрањен на имању Мандића.

ЛАЗИЋ Милоја НАТАЛИЈА, стара 18 година, неудата, оболела од пега-вог тифуса и умрла 18. фебруара 1915. године у Остружњу.

ЛАЗИЋ СВЕТОЗАР, стар 59 година, удовац, оболео од тифуса а умро 5. априла 1915. године у Остружњу.

ЛАЗИЋ Матије СРЕТЕН, живео пет година, оболео од пегавог тифуса и умро 9. јуна 1915. године у Остружњу.

ЛАЗИЋ СТАНИСЛАВ, стар 65 година, удовац, оболео од тифуса и умро 1. фебруара 1915. године у Остружњу.

ЛУКИЋ МИЛИНКО, стар 65 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 10. јануара 1915. године у Остружњу.

ЛУКИЋ МИЛИЦА, стара 70 година, удова Милинка, домаћица, оболела од тифуса и умрла 23. фебруара 1918. године у својој кући у Остружњу.

ЛУКИЋ СТЕПАНИЈА, стара 62 године, супруга Нинка, оболела од тифуса и умрла 28. новембра 1914. године у Остружњу.

МАРКОВИЋ ВЕЛИЧКО, као редов српске војске учествовао у I бал-канском рату и погинуо 26. јануара 1913. године у борби на Брдици пред Скадром.

МАРКОВИЋ Ранисава ВУКОСАВА, стара 22 године, неудата, оболела од јевтике и умрла 31. маја 1917. године у Остружњу.

МАРКОВИЋ Ранисава ЗОРКА, живела три године, оболела од јевтике и умрла 20. октобра 1917. године у Остружњу.

МАРКОВИЋ НИКОЛА, стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 14. марта 1915. године у Остружњу.

МАТИЋ Ђорђије ГВОЗДЕНИЈА, оболела од шпанске грознице и умрла 8. новембра 1918. године у Остружњу.

МАТИЋ ДРАГОЈЛО, ожењен Милевом, отац двоје деце (Цвете и Стоја-на), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива био је уче-сник Првог светског рата и умро 1916. године у Сан Ђованију.

МАТИЋ ДРАГУТИН, земљорадник, стар 21 годину, неожењен, оболео од тифуса и умро 6. фебруара 1915. године код своје куће у Остружњу.

МАТИЋ ЂОРЂИЈА, стар 50 година, оболео од шпанске грознице и умро у Остружњу 8. новембра 1918. године

МАТИЋ Тоше МИЛЕВА, стара 17 година, оболела од шпанске грозни-це и умрла октобра 1918. године у Остружњу.

МАТИЋ Тоше МИЛОРАД, стар 20 година, неожењен, оболео од шпанске грознице и умро октобра 1918. године у Остружњу.

МАТИЋ Тоше ЦВЕТА, стара 18 година, оболела од шпанске грознице и умрла октобра 1918. године у Остружњу.

МАТИЋ ПЕТРОНИЈЕ, страдао као редов 1. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука, сахрањен у маузолеју Српског војничког гробља Зејтинлик, парцела 8, гробно место 343.

МАТИЋ Томе СВЕТОЗАР, стар 13 година, оболео од дизентерије и умро 14. октобра 1918. године у Остружњу.

МАТИЋ ЧЕДОМИР, стар 24 године, железнички радник – ложач, неожењен, као редов. учествовао у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту, оболео од јевтике и умро 27. марта 1921. године у Остружњу.

МИЈАИЛОВИЋ П. ДРАГУТИН, стар 19 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 10. марта 1915. године у Остружњу.

МИЈАИЛОВИЋ Д. Павла ИВАН, живео две године и четири месеца, оболео од дифтерије и умро 10. новембра 1914. године у Остружњу.

МИЈАИЛОВИЋ Л. ЈОВАН, рођен у Лопатњу, стар 21 годину, неожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 18. маја 1915. у Остружњу.

МИЈАИЛОВИЋ ЉУБОМИР, као редов 1. чете инжењеријског полубатаљона 2. позива оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Резервну војну болницу у Лазаревцу где је умро 13. јуна 1915. године.

МИЈАИЛОВИЋ С. Љубомира МИЛИЈАН, живео само годину и 15 дана, оболео од пегавог тифуса и умро 22. априла 1915. године у Остружњу.

МИЈАИЛОВИЋ Д. ПАВЛЕ, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 23. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЈАИЛОВИЋ ПЕТАР, стар 53 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 24. јануара 1915. године у свом дому у Остружњу.

МИЈАИЛОВИЋ СВЕТОЗАР, ожењен Андријаном, отац петоро деце (Ленке, Момчила, Иванке, Живорада и Младена), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива нестало у рату у Скадру.

МИЈАИЛОВИЋ СТАМЕНА, рођена у Белотићу, стара 60 година, удовица Петра, оболела од тифуса и умрла 16. фебруара 1915. године у Остружњу.

МИЛЕТИЋ ЖИВКА, стара 40 година, супруга Срећка, оболела од запаљења плућа и умрла 24. октобра 1916. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Војислава АЛЕКСАНДАР, живео пет година, оболео од тифуса и умро 15. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Војислава БОРИВОЈ, живео годину и по дана, оболео од тифуса и умро 14. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ ВИДОСАВА, рођена у Рађевским Ставама, стара 51 годину, супруга Ђурђа, оболела од тифуса и умрла 30. децембра 1914. у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ ДРАГИЊА, стара 30 година, оболела од тифуса и умрла 12. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Милана ДРАГУТИН, стар 14 година, оболео од гушобоље и умро 16. маја 1915. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Богољуба ЖИВОРАД, живео шест година, оболео од шарлаха и умро 31. маја 1915. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Милоја КОСАНА, живела шест месеци, оболела од тифуса и умрла 6. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛЕНИЈА, рођена у Гуњацима, стара 32 године, жена Радоја, оболела од тифуса и умрла 27. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛОРАД, стар 45 година, оболео од тифуса и умро 25. фебруара 1915. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛОШ, стар 42 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 16. марта 1915. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Милоша РОЗМИР, живео четири године и осам месеци, оболео од тифуса и умро 1. априла 1915. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Станојла СТАНИЈА, живела две године, оболела од тифуса и умрла 11. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОВАНОВИЋ Војислава ХРИСТИНА, живела три године и десет месеци, оболела од тифуса и умрла 12. децембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОШЕВИЋ Живана ДЕСАНКА, живела две године, оболела од тифуса и умрла 29. новембра 1914. године у Остружњу.

МИЛОШЕВИЋ Живана ДРАГУТИН, живео месец дана, оболео од тифуса и умро у јесен 1914. године у Остружњу.

МИЛОШЕВИЋ Милоша ЗЛАТОМИР, живео седам година, оболео од тифуса и умро 18. марта 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

МИЛОШЕВИЋ Спасоја ЛАЗАР, као редов 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука, рањен у борби на Кајмакчалану 14. септембра 1916. године. Даља судбина непозната.

МИЛОШЕВИЋ МИЛОШ, стар 50 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 22. марта 1915. године у Остружњу.

МИЛОШЕВИЋ НАТАЛИЈА, супруга Живана, домаћица, оболела од тифуса и умрла 23. новембра 1914. године у својој кући у Остружњу.

МИЛОШЕВИЋ Стојка РАДЕНКО, живео три године, оболео од тифуса и умро 11. марта 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

МИЛОШЕВИЋ ФИЛИП, стар 55 година, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 5. децембра 1915. године у Остружњу.

МИЋИЋ ЈАЊА, рођена у Братачићу, стара 38 година, супруга Радоја, оболела од тифуса и умрла 8. фебруара 1915. године у Остружњу.

МИЋИЋ Драгољуба КОСАНА, живела шест година, оболела од пегавог тифуса и умрла 5. јуна 1915. године у Остружњу.

МИЋИЋ Драгољуба МИЛИВОЈ, живео шест месеци, оболео од великог кашља и умро 3. септембра 1915. године у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ Војислава ДЕСАНКА, стара 11 година, оболела од тифуса и умрла 16. марта 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ ДРАГИЊА, стара 38 година, удовица Тешмана, оболела од тифуса и умрла 29. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ Тешмана ДРАГУТИН, живео десет месеци, оболео од дифтерије и умро 28. децембра 1914. године у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, ожењен Катом, страдао у рату.

ПАВЛОВИЋ Тешмана ЈЕЛЕНА, живела осам година, оболела од тифуса и умрла 2. марта 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ МИЛИСАВ, стар 45 година, ожењен Даринком, отац двоје деце (Иванка и Загорке), као редов аеропланске ескадриле српске војске оболео од тифуса и умро 5. јула 1915. године у Сталној војној болници у Пожаревцу где је сахрањен.

ПАВЛОВИЋ Тешмана СВЕТИСЛАВА, живела четири године, оболела од тифуса и умрла 13. јануара 1915. године у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ СОФИЈА, рођена у Шапцу, стара 45 година, супруга Војислава, оболела и умрла 22. јануара 1915. године у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ СВЕТОЗАР, стар 52 године, удовац, оболео од тифуса и умро 2. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ПАВЛОВИЋ ТОДОРА, рођена у Грчићу код Љубовије, стара 60 година, супруга Давида, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Остружњу.

ПЕТРОВИЋ Јеврема АЛЕКСАНДАР, стар 12 година, оболео од тифуса и умро у Остружњу 8. новембра 1918. године.

ПЕТРОВИЋ Јеврема АНДРИЈАНА, стара 13 година, оболела од тифуса и умрла 16. новембра 1918. године у Остружњу.

ПЕТРОВИЋ ЂУРАЋ, стар 54 године, удовац, оболео од тифуса и умро 23. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ПЕТРОВИЋ ЈЕВРЕМ, стар 41 годину, ожењен Живком, отац двоје деце (Александра и Андријане) редов, учествовао у I светском рату и погинуо у Колубарској бици код Лазаревца крајем 1914. године

ПЕТРОВИЋ МИЛОВАН, стар 35 година, ожењен, као редов учествовао у балканским и I светском рату, издржао повлачење кроз Црну Гору и Албанију, више пута рањаван, био на лечењу у Африци, од задобијених последица умро 19. септембра 1922. године у Окружној болници у Ваљеву.

ПЕТРОВИЋ Лазара МИОДРАГ, живео осам година, оболео од тифуса и умро 8. јануара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ПЕТРОВИЋ МИТАР, стар 46 година, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 10. децембра 1915. године у Остружњу.

ПЕТРОВИЋ МИТАР, ожењен, отац сина Војислава, ишао да посети брата на фронту, убили га Аустроугари у Клупцима код Лознице у јесен 1914. године.

ПЕТРОВИЋ ПЕРСА, стара 26 година, супруга Велимира, оболела од јевтике и умрла 15. јуна 1917. године у Остружњу.

ПЕТРОВИЋ ПЕТАР, стар 19 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 28. фебруара 1915. године у Остружњу.

РАДОЈИЧИЋ АНИЦА, рођена у Драгијевици, стара 56 година, супруга Драгомира, умрла 30. августа 1917. године у Остружњу.

РАДОЈИЧИЋ С. ДУШАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАКИЋ РУЖИЦА рођена у Остружњу, стара 41 годину, удовица Милете из Рађевских Става, оболела од грипа и умрла 15. октобра 1918. године у Рађевским Ставама.

РИСТИВОЈЕВИЋ СТАНА, рођена у Комирићу, стара 30 година, супруга Андрије, оболела од туберкулозе и умрла 8. фебруара 1916. у Остружњу.

САВИЋ ЛЕПОСАВА, стара 40 година, супруга Димитрија, оболела и умрла 10. марта 1916. године у Остружњу.

САВИЋ ЉУБОМИР, стар 20 година, неожењен, као редов 3. чете 2. батаљона Дринског пука оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Ђевђелију где је умро и сахрањен 5 априла 1915. године.

САВИЋ Крстивоја ЦВЕТИН, живео 10 година, оболео од дифтерије и умро у Остружњу 17. новембра 1914. године.

СИМИЋ Радише НАДЕЖДА, стара 13 година, оболела од дизентерије и умрла 25. септембра 1918. године у Остружњу.

СИМИЋ СМИЉКА, рођена у Сирдији, стара 50 година, удовица Јеврема, умрла од пегавог тифуса 1. јула 1915. године у Остружњу.

СОФРОНИЋ Владимира ЖИВКА, живела пет година, оболела од запаљења плућа и умрла 14. јуна 1915. године у Остружњу.

СОФРОНИЋ Милорада ЖИВКА, повлачећи се у бежанији испред аустроугарске војске оболела од дифтерије и умрла 19. новембра 1914. године у Хуму код Ниша.

СОФРОНИЋ МИЛИНКО, стар 35 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 28. јануара 1915. године у својој кући у Остружњу.

СОФРОНИЋ ТОМКА, рођена у Гуњацима, стара 34 године, супруга Владимира, оболела од тифуса и умрла 8. марта 1915. године у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ ВЕЛИЧКО, ожењен, отац два сина (Лазара и Миодрага), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива учествовао у I светском рату и тешко повређен у борби на Гучеву, упућен је кући у Остружањ где је умро новембра 1914. године.

СПАСОЈЕВИЋ ВЕЛИЧКО, стар 45 година, удовац, оболео од тифуса и умро 7. марта 1945. године у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ ЈЕЛА, стара 42 године, удовица Милана, оболела од јевтике и умрла 4. септембра 1916. године у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ Светозара ЉУБОМИР, живео пет година, оболео од тифуса и умро 28. децембра 1914. године.

СПАСОЈЕВИЋ МИЛАН, стар 48 година, ожењен, убијен 30. октобра 1914. године од аустроугарске војске у својој кући у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ МИЛИВОЈКА, рођена у Братачићу, стара 50 година, удовица Рајка, оболела од јевтике и умрла 19. јануара 1917. у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ МИЛИЦА, рођена у Осечини, стара 52 године, супруга Драгића, умрла од пегавог тифуса 15. маја 1915. године у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ ПЕТАР, стар 36 година, ухваћен и одведен у аустроугарски логор Нађмеђер где је оболио од срца и умро 18. јануара 1915. године.

СПАСОЈЕВИЋ РАДОЈЕ, ожењен Лепосавом, отац кћери Негосаве, као војни обвезник погинуо 1913. године.

СПАСОЈЕВИЋ РАЈКО, стар 61 годину, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 12. априла 1915. године у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ Милана СЛОБОДАН, живео три године, оболео од тифуса и умро 29. јануара 1915. године у родитељској кући у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ А. Маринка СТАНА, живела три године и осам месеци, оболела од црвеног ветра и умрла 6. децембра 1915. године у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ Ф. Милана СТАНИМИР, стар 14 година, оболео од пегавог тифуса и умро 15. маја 1915. године у Остружњу.

СПАСОЈЕВИЋ СТАНОЈЛО, стар 27 година, као редов 5. пешадијског пука, *Краља Милана* Дринске дивизије заробљен и спроведен у логор Нађмеђер где је оболео од туберкулозе и умро 19. априла 1915. године.

СПАСОЈЕВИЋ Петра ЧЕДОМИР, живео седам година, оболео од пегавог тифуса и умро 10. марта 1915. године у Остружњу.

СТЕФАНОВИЋ МИЛИНКО, ожењен Лепосавом, отац троје деце (Живана, Живорада и Дике), као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива учествовао у оба балканска рата тешко повређен гранатом услед чега је онеспособљен и није учествовао у I светском рату, умро фебруара 1915. године у својој кући у Остружњу.

СТОЈНИЋ МИЛЕВА, стара 32 године, супруга Милинка, оболела од дизентерије и умрла 9. новембра 1917. године у Остружњу.

СТОЈНИЋ Милинка ЦВЕТА, живела девет година, оболела од туберкулозе и умрла 3. јуна 1915. године у Остружњу.

ТАДИЋ Милорада ОЛГА, стара осам година, оболела од тифуса и умрла 12. априла 1915. године у родитељској кући у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Јевр. Николе АНКА, живела три године, оболела од великих богиња и умрла 12. фебруара 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Луке ВИДОЈЕ, живео годину дана, оболео од запаљења плућа и умро 20. августа 1916. године.

ТЕШАНОВИЋ ДАНИЛО, стар 46 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 16. фебруара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Живојина ДАНИЦА, живела две и по године, оболела од запаљења плућа и умрла 3. децембра 1914. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ ДОБРОСАВ, стар 57 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 6. априла 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ ДРАГИЋ, стар 75 година, удовац, оболео од тифуса и умро 3. априла 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Драгића ДРАГОЉУБ – Драгомир, ожењен Јеленом, отац Гвоздена²¹⁵, редов 5. пешадијског пука, сахрањен на Српском војничком гробљу Зејтинлик у парцели 8, гробно место 344.

ТЕШАНОВИЋ Милорада ЖИВКО, живео две године и пет месеци, оболео од тифуса и умро 28. децембра 1914. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Петра ЖИВКО, неожењен, као редов српске војске учествовао у рату и погинуо код Ђевђелије, где је и сахрањен.

ТЕШАНОВИЋ Ј. Милорада ЗЛАТКА, живела седам година, оболела од тифуса и умрла 2. августа 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ ЈЕЛЕНА, рођена у Лопатњу, стара 35 година, супруга Драгомира, оболела од тифуса и умрла 4. априла 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Радоја ЉУБИЦА, живела десет година, оболела од тифуса и умрла 9. априла 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ МИЛКА, рођена у Белотићу, стара 42 године, удовица Илије, оболела од тифуса и умрла 8. марта 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Ј. МИЛОРАД, стар 44 године, ожењен, као редов 3. позива учествовао у балканским и I светском рату, прешао преко Црне Горе и Албаније и борио се на Солунском фронту, оболео од запаљења плућа и умро 4. децембра 1919. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Ј. Николе ПАВЛЕ, живео седам година, оболео од туберкулозе и умро 6. августа 1915. године.

ТЕШАНОВИЋ ПЕРСИДА, стара 25 године, супруга Милоја, оболела и умрла 31. маја 1916. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ ПЕТРИЈА, рођена у Коњуши, стара 43 године, супруга Радоја, умрла од пегавог тифуса 15. маја 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Петра СПАСОЈЕ, живео две године и седам месеци, оболео од тифуса и умро 25. децембра 1914. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Драгомира СТАНА, живела четири године, оболела од шарлаха и умрла 25. новембра 1914. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ СТАНА, зв. Стака, стара 44 године, удовица Данила, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ СТАНА, рођена у Осечини, супруга Петра, оболела од тифуса и умрла 30. децембра 1914. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ СТАНКА, рођена у Братачићу, стара 58 година, супруга Радомира, оболела од тифуса и умрла 9. априла 1915. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Јевр. Николе СТОЈАН, стар тек девет месеци, оболео од дифтерије и умро 7. фебруара 1915. године у родитељској кући у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ Николе ТИЈОСАВА, живела четири године, оболела и умрла 28. децембра 1914. године у Остружњу.

ТЕШАНОВИЋ ТОША, стар 20 година, неожењен, као редов сталног кадра српске војске умро 16. децембра 1914. године у болници у Ђевђелији. Сахрањен на ђевђелијском војничком гробљу.

²¹⁵ Гвозден Тешановић, рођен 1914. године, као припадник Народно-ослободилачког покрета погинуо почетком 1945. године у Босни.

ТИМОТИЋ ДРАГИЊА, рођена у Лопатњу, стара 50 година, супруга Радоја, оболела од тифуса и умрла 3. фебруара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ТИМОТИЋ ЈОВАН, стар 68 година, земљорадник, ожењен, оболео од тифуса и умро 28. марта 1915. године у Остружњу.

ТИМОТИЋ (Мијаиловић) ЈОВАН, стар 40 година, удовац, оболео од тифуса и умро 16. марта 1915. године у Остружњу.

ТОДОРОВИЋ ИВАНА, рођена у Царини, домаћица, удовица Милисави, оболела и умрла од тифуса у Остружњу 16. јануара 1915. године.

ТОДОРОВИЋ Срећка ЛАЗАР, живео три године, оболео од тифуса и умро 6. фебруара 1915. године у кући својих родитеља у Остружњу.

ТОДОРОВИЋ МИЛИЦА, рођена у Лопатњу, стара 47 година, супруга Радоја из Остружња, оболела од тифуса и умрла 22. фебруара 1915. године у Остружњу.

ТОДОРОВИЋ МИХАИЛО, стар 26 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 6. фебруара 1915. године у својој кући у Остружњу.

ТОДОРОВИЋ СРЕЋКО, као припадник Дринске дивизије преминуо 16. фебруара 1916. године у Лазарету.

ТОДОРОВИЋ СТАНОЈЛА, рођена у Гуњацима, стара 50 година, удовица Крсмана, оболела од тифуса и умрла 11. марта 1915. године у Остружњу.

ПЕЦКА

Пецка је насеље збијеног типа и издуженог облика. Настало је на месту где се Мрченица улива у Пецку (бившу Драгодолску реку), леву притоку Јадра, у атару села Царина. Смештена је у северном подножју Соколске планине (973 м), с обе стране локалног пута ка Осечини. Површина њеног атара износи девет а обрадивог земљишта 3,4 хектара. Налази се на просечној надморској висини од 308 метара.

Убраја се у млада насеља. Образовано је у другој половини XIX века око старог хана који се помиње 1863. године. Још 24. децембра 1904. године проглашено је за варошицу. Пецка је била општина у Азбуковачком срезу и од 1929. године у саставу је Дринске бановине. Све док је постојао Подгорски срез са седиштем у Осечини Пецка је била општинско место коме су припадала села Гуњаци, Драгодол, Коњиц, Пецка, Скадар и Царина.

*Православни храм посвећен **Успењу Пресвете Богородице** (освећен 1934), подигнут је на месту некадашњег гробља изгинулих ратника 2. моравске дивизије 2. позива у I светском рату.*

Према попису из 2011. године Пецка је бројала 449 становника, у 156 домаћинстава и 203 стана. Просечан број чланова по домаћинству је 2,89 а просечна старост становништва 42,3 година.

АНДРИЋ МИЛИВОЈЕ, као наредник страдао у рату. Уписан на споменик у селу Пецка.

ВАСИЉКОВИЋ ДИМИТРИЈЕ, Ром из Пецке, живео и радио и у Љубовији, као редов 5. пешадијског пука²¹⁶ заробљен и интерниран у логор Нежидер где је умро 3. марта 1916. године. Сахрањен на парцели 2359.

ВОЈИСАВЉЕВИЋ Ж. МИЛОЈЕ, рођен 1872. године у Драгодолу, учитељ у Пецкој, ожењен Софијом, отац седморо деце (Ангелине, Десанке, Тихомира, Радомира, Николе, Радослава и Драгомира), као резервни поднаредник 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива оболео од тифуса и умро 19. марта 1915. године у Војној болници у Ваљеву.

ЂЕРМАНОВИЋ МАРКО, рођен 1890. године, као припадник 5. пешадијског пука *Краља Милана* заробљен је и спроведен у аустроугарски логор Нађмеђер²¹⁷ где је оболео од пегавог тифуса и умро 2. марта 1915. године.

²¹⁶ Милан Младеновић у књизи *Азбуковица у наклу рата 1914–1918 – цивилне жртве* (Љубовија 2015, стр. 194) пише да је био цивил.

²¹⁷ Ђуковић (страна 214) наводи да се презивао Ђелановић.

ИЛИЋ Саватија ВЕЛИЧКО из Царине, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива контузован од артиљеријских зрна у борби на Кајмакчалану 17. септембра 1916. године.²¹⁸

ИЛИЋ ГОЈКО, трговац у Пецкој, погинуо новембра 1914. године током Колубарске битке.

ИЛИЋ ЖИВАН, стар 55 године, убијен од стране Аустроугара на путу за Шабац у октобру 1914. године.

ЈОСИПОВИЋ ЗАРИЈА, стар 34 године, као редов оболео од запаљења плућа и умро 12. новембра 1918. године у Окружној болници у Ваљеву.

ЛАЗИЋ РАДИСАВ, рођен у Горњој Буковици код Љубовије, стално настањен у Пецкој, ожењен Јулком, отац четворо дече (Драгољуба, Богољуба, Бранивоја и Станислава), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 2. позива погинуо 6. децембра 1914. године²¹⁹ на Рожњу изнад Пецке.

МАЛЕТИЋ (Арсена) БОЖИДАР²²⁰, као каплар 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука рањен у борби 3 септембра 1916. године и умро 13. септембра 1916. године на Кајмакчалану где је и сахрањен на положају.

МАЛЕТИЋ ИКОНИЈА, стара 56 година, супруга Аврама, оболела од тифуса и умрла 6. марта 1915. године у Ваљеву, где је и сахрањена.

МИЛЕНКОВИЋ АНРИЈЕТА, рођена 1860. године, цивил, заробљена и интернирана, умрла 25. децембра 1915. године у Сегедину, жупа Чонград у Угарској.

МИЛОШЕВИЋ ДРАГУТИН, оболео од туберкулозе и умро 19. маја 1915. године у Ваљеву где је и сахрањен.

МИХАИЛОВИЋ БОРИСАВ, стар 36 година, обућар, као редов Дринске пекарске чете 2. позива, умро 11. фебруара 1915. године у болници у Ваљеву где је и сахрањен.

МИХАИЛОВИЋ М. МИЛУТИН, рођен 8. новембра 1892. године у Крупњу, учитељ у Пецкој (Царини), неожењен, учествовао добровољно у оба балканска рата и био на разним дужностима у војним станицама у Пецкој, Скопљу и Егри-Паланци. У I светском рату као потпоручник у 2. (гвозденом) пуку храбро се борио и погинуо погођен противничком гранатом у селу Бачу 20. септембра 1916. године. Сахрањен је више цркве у селу Живојни.

НИКОЛИЋ БОРИСАВ, као редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, рањен у борби и примљен 27. децембра 1915. године у болницу у Скадру где је умро 1. јануара 1916. године и сахрањен на војничком гробљу у том граду.

НИКОЛИЋ ВОЈИСЛАВ, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, умро 1. јануара 1916. године у болници у Скадру (Албанија)

²¹⁸ Преживео I светски рат и погинуо 19. октобра 1941. године приликом немачког бомбардовања Пецке у II светском рату.

²¹⁹ Према другом извору погинуо је 16. септембра 1914. године, а према трећем 6. октобра 1914. године.

²²⁰ Уписан и у делу текста који се односи на село Царина.

где је допремљен 27. децембра 1915. године. Сахрањен на војничком гробљу у Скадру.

НИКОЛИЋ ДАФИНА, супруга Филипа трговца, оболела од туберкулозе и умрла 13. маја 1915. године у Ваљеу, где је и сахрањена.

ОБРАДОВИЋ ПЕТАР, механџија у Ваљеу, стар 50 година, умро 6. јуна 1916. године у Ваљеу, где је и сахрањен.

ПАВЛОВИЋ ЖИВКО, из Царине, стар у Пецкој, ожењен, отац четворо деце (Радојке, Христине, Милана и Михаила), као редов 2. чете 2. батаљона 5. пука, заробљен током 1915. године, депортован у неки логор, где је умро.

ПАВЛОВИЋ ЈАНКО, рођен 1859. године, као редов српске војске заробљен и интерниран у логор Нежидер где је умро 6. марта 1915. године²²¹. Сахрањен на парцели 308.

ПАВЛОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, капетан 1. класе, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецку.

ПЕТРОВИЋ Василија НИКОЛИЈА, стара 22 године, неувата, оболела од туберкулозе и умрла 30. новембра 1915. године у Ваљеу, где је сахрањена.

САВИЋ МИЛОРАД, рођен 27. децембра 1891. године у Пецкој, радио као учитељ, као резервни потпоручник учествовао у I светском рату и погинуо приликом повлачења српске војске 1915. године код Краљева.

СЕНТИЋ ДИМИТРИЈЕ, рођен 1882. године, ожењен Маром, није имао деце, као редов 3. чете 2. батаљона 14. пука (Крајински одред) умро 3. јуна 1915. године у Кладову.

СРЕЋКОВИЋ МИЛОРАД, трговац у Пецкој, као наредник српске војске погинуо новембра 1914. године током Колубарске битке.

ТАДИЋ Јакова СВЕТОЗАР, рођен у Царини, живео и радио у Пецкој, цивил, ухапшен и спроведен у логор Нежидер где је умро 15. марта 1918. године. Сахрањен је на парцели број 4006.

ТОДОРОВИЋ Чедомира БОРКА, живела четири године, оболела од тифуса и умрла 2. марта 1915. године у кући својих родитеља Плушцу.

УРОШЕВИЋ ДРАГУТИН, ковач у Пецкој, као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо новембра 1914. године током Колубарске битке.

²²¹ Према писању Исидора Ђуковића и Ненада Лукића у књизи *НЕЖИДЕР аустроугарски логор за Србе*, Београд, 2017, стр. 77. Међутим, Милан Младеновић у књизи *Азбуковица у паклу рата 1914–1918 – цивилне жртве* (Љубовија 2015, стр. 194) наводи да је био цивил.

ПЛУЖАЦ

Плужац је ратарско-сточарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Налази се на десној долинској страни Јадра и између његових притока Малечке и Ловачке реке. Лоцирано је од савременог пута Осечина–Лозница, четири километра северозападно од Осечине.

*Површина његовог атара износи 1.294 хектара, са 705 хектара обрадивог земљишта. У атару се налазе **Бранковића пећина** и веитачко **Плужачко језеро**. Ту је **Манастир Плужац**. Лоциран је у зони од 220 до 340 метара надморске висине.*

Према предању постоји од XVII века и формиран је као заселак Осечине. Помиње се 1735. године са 10 домова у попису Ваљевске нахије. Временом се староседелачко српско становништво иселило у Мачву и Срем, а садашње се досељавало од почетка XVII до XIX века из Старог Влаха, Босне, Црне Горе и др.

Према попису из 2011. године било је 520 становника у 164 домаћинства и 276 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,03, а њихова просечна старост 44,9 година.

АНДРИЋ ДАНИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АНДРИЋ МИЛИНКО, ожењен Милојком, отац четворо деце (Драгољуба, Бранислава, Светозара и Илинке), страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

АНДРИЋ МИЛОРАД, стар 19 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 20. марта 1915. године у Плушцу. Уписан на споменику у Осечини.

АНДРИЋ СТАНКО, стар 48 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 29. марта 1915. године у Плушцу.

БРАНКОВИЋ Р. БЛАГОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

БРАНКОВИЋ С. БЛАГОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

БРАНКОВИЋ БОГИЋ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

БРАНКОВИЋ ДРАГИЊА, рођена у Црниљевоу, стара 50 година, супруга Богића, домаћица, оболела од тифуса 26. марта 1915. године у Плушцу.

БРАНКОВИЋ КРСМАНИЈА, рођена у Коњуши, стара 50 година, удовица Станимира, оболела од тифуса и умрла 19. фебруара 1915. године у Плушцу:

БРАНКОВИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Осечини, стара 36 година, стално настањена у Плушцу, оболела од јевтике и умрла 27. маја 1915. године у Плушцу.

БРАНКОВИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

БРАНКОВИЋ РАФАЈЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

БРАНКОВИЋ СТАНИМИР, стар 58 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 29. јануара 1915. године у својој кући у Плушцу.

ВАСИЉЕВИЋ ВЛАДИМИР, као редов 1. чете 3. батаљона Дринског пука 3. позива, умро 20. фебруара 1916. године у 1. пољској болници Дринске дивизије у Шијаку код Драча (Албанија). Предат особљу болнице ради опела и сахране у Говину.

ВАСИЉЕВИЋ Павла ДРАГИЋ, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, нестао 13. септембра 1916. године приликом ноћног јуриша у борби на Кочобеју.

ВАСИЉЕВИЋ ЈЕЛА, рођена у Комирићу, стара 70 година, супруга Павла, оболела од тифуса и умрла 23. јануара 1915. године у Плушцу.

ВАСИЉЕВИЋ Драгића МИОДРАГ, живео годину и два месеца, а умро од великог кашља 27. јула 1915. године у Плушцу.

ВАСИЉЕВИЋ ОБРЕН, стар 19 година, нежењен, оболео од тифуса и умро 24. јануара 1915. године у својој кући у Плушцу. Уписан на споменику у Осечини.

ГАВРИЛОВИЋ ЖИВКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГАВРИЛОВИЋ ЈЕЛИЦА, стара 60 година, супруга Давидова, умрла од запаљења плућа 3. маја 1918. године у Плушцу.

ГАВРИЛОВИЋ МИЛАДИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГАВРИЛОВИЋ Обрада МИЛОЈЕ, рођен 1884. године, ожењен Христином (рођ. Јанчић из Лопатња), имао кћер Живану, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива тешко рањен 1913. године у бици на Брегалници где је и нестао. Уписан на споменику у Осечини.

ГАВРИЛОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГАВРИЛОВИЋ Владимира НАТАЛИЈА, стара 11 година, оболела од дизентерије и умрла 2. јануара 1918. године у Плушцу.

ГАВРИЛОВИЋ Владимира НИКОЛА, стар 14 година, оболео од дизентерије и умро 11. децембра 1917. године у Плушцу.

ГАВРИЛОВИЋ Милана ФИЛИП, стар 19 година, ожењен. оболео од дизентерије а умро 8. октобра 1917. године у Плушцу.

ГАВРИЛОВИЋ ХРИСТИНА, стара 30 година, удовица Милоја, оболела и умрла 29. априла 1916. године у Плушцу.

ГРУЈИЧИЋ Милосава ЖИВКО, као редов српске војске погинуо на Једрену.

ГРУЈИЧИЋ ЖИВОЈИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ГРУЈИЧИЋ Нинка КРСТИНА, живела три године, оболела од јевтике и умрла 2. августа 1917. године у Плушцу.

ГРУЈИЧИЋ Милосава МИЛУТИН, погинуо 1912. године на Житном потоку код Куманова.²²²

ГРУЈИЧИЋ Милосава РАДОЈИЦА, ожењен Персом Гајић из Сирдије, отац сина Здравка,²²³ као редов погинуо на Житном потоку код Куманова 1912. године приликом истрчавања из рова у покушају да склони рањеног подофицира.

ГРУЈИЧИЋ ТИЈОСАВА, стара 27 година, супруга Милорада, оболела од дизентерије и умрла 17. октобра 1918. године у Плушцу.

ДИМИТРИЈЕВИЋ МИЉАНА, рођена у Белотићу, стара 37 година супруга Владимира, оболела од тифуса и умрла 17. јануара 1915. у Плушцу.

ДИМИТРИЋ ВЛАДИМИР, стар 46 година, удовац, умро од пегавог тифуса 22. априла 1915. године у Плушцу. Уписан на споменик у Осечини.

ДИМИТРИЋ Милана ВОЈИСЛАВ, стар 13 година, оболео од дизентерије и умро 1. новембра 1917. године у Плушцу.

ДИМИТРИЋ ДРАГИЋ, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 9. марта 1915. године у Плушцу. Уписан на споменик у Осечини.

ДИМИТРИЋ КОНСТАНТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ДИМИТРИЋ Станоја МИЛЕВА, стара 18 година, неувдата, умрла од пегавог тифуса 20. априла 1915. године у Плушцу.

ДИМИТРИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ДИМИТРИЋ ТИЈОСАВА, стара 24 годинем супруга Живојина, умрла од туберкулозе 28. новембра 1915. године у Плушцу.

ЂОРЂЕВИЋ ДРАГУТИН, неожењен, као редов учествовао у I светском рату и умро 7. децембра 1914. године у Пријепољу где је сахрањен на војничком гробљу.

ЂОРЂЕВИЋ ЈЕРЕМИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ КРСТА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ КРСТИВОЈ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ МИЛАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ Луке МИЛУТИН, умро у I светском рату. Отац му остварио право на инвалидску потпору. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ ПАВЛЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ РАДОЈЕ, неожењен, као редов српске војске, умро 7. децембра 1914. године у Ђевђелији где је сахрањен на тамошњем војничком гробљу.

ЂОРЂЕВИЋ СПАСОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂОРЂИЋ МИЛАН, стар 32 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 19. марта 1915. године у Плушцу.

²²² Браћа Милутин и Радојица Грујичић погинули су истог дана, на истом месту и уписани на споменик у Осечини.

²²³ Прадеда Живана Грујичића, истраживача и књижевника.

ЂОРЂИЋ МИРКА, рођена у Комирићу, стара 31 годину удовица Милана, оболела од тифуса и умрла 26. марта 1915. године у Плушцу.

ЂОРЂИЋ Љубомира СТАНИСЛАВ, живео четири године, оболео од дифтерије а умро 10. марта 1915. године у родитељској кући у Плушцу.

ЂУКИЋ КОНСТАНТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂУКИЋ КОСТА, стар 47 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 12. априла 1915. године у Плушцу.

ЂУКИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЂУКИЋ П. НИКОЛА, стар 21 годину, неожењен, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива оболео од пегавог тифуса и упућен на опоравак кући у Плужац где је умро 22. јула 1915. године.

ЂУКИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЖИВАНОВИЋ ИЛИЈА, стар 51 годину, дугогодишњи служитељ осечанске општине, ожењен, оболео од тифуса и умро 9. фебруара 1915. године у Плушцу.

ЖИВАНОВИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЖИВАНОВИЋ МИЈАИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЖИВАНОВИЋ СТЕВАН, неожењен, као редов српске војске, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Ђевђелију где је умро и сахрањен 24. фебруара 1915. године.

ЈАНКОВИЋ ВИДОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈАНКОВИЋ Јанка ДРАГИЊА из Братачића, живела три месеца, оболела од тифуса и умрла 30. марта 1915. године у Плушцу.

ЈАНКОВИЋ ИВАН страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈАНКОВИЋ ИВКО, стар 19 година, неожењен, оболео од тифуса и умро 27. децембра 1914. године у Плушцу.

ЈАНКОВИЋ ИЛИЈА, стар 47 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 11. фебруара 1915. године у Плушцу.

ЈАНКОВИЋ ЛАЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈАНКОВИЋ Илије ЛЕПОСАВА, живела седам година, оболела од запаљења плућа и умрла 18. фебруара 1919. године у Плушцу.

ЈАНКОВИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈАНКОВИЋ Ив. ЦВЕТИН, стар 18 година, неожењен, убијен од аустријских војника поред пута у Станиној Реци код Ваљева 23. маја 1918. године, а сахрањен у селу Врагочаница.

ЈЕВТИЋ Драгутина МИЛИВОЈ, редов 3 чете 1 батаљона 5 пешадијског пука 1 позива рањен у борби на Кајмакчалану 30. септембра 1916. године. Даља судбина непозната.

ЈЕЛИЋ ЖИВОЈИН, рођен 1890. године, ожењен Смиљком (из Остружња), као редов 8. батерије 3. дивизиона 1. брдског артиљеријског пука погинуо у борби против Арнаута 9. септембра 1913. године у Дебру, у Македонији,

ЈЕЛИЋ ЈОВАН, стар 65 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 24. марта 1915. године у Плушцу.

ЈЕЛИЋ МИЛИЦА, стара 35 година, супруга Милорада, оболела од тифуса и умрла 25. фебруара 1915. године у Плушцу.

ЈЕЛИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈЕРЕМИЋ Јована ЛЕПОСАВА, живела годину дана, оболела од дифтерије и умрла 12. јануара 1915. године у родитељској кући у Плушцу.

ЈОВАНОВИЋ МИЛИЦА, рођена у Драгијевици, стара 70 година, удовица Марка, оболела од тифуса и умрла 22. јануара 1915. године у Плушцу.

ЈОВАНОВИЋ РАДОЈКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ЈОВАНОВИЋ СРЕЋКО, стар 50 година, оболео од пегавог тифуса и умро 22. априла 1915. године у Осечини.

ЈУГОВИЋ АЛЕКСИЈА, стара 45 година, супруга Милоја, оболела од тифуса и умрла 24. децембра 1914. године у Плушцу.

ЈУГОВИЋ Матије ДРАГОЉУБ, као резервни поднаредник 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо у борби на Кочобеју 13. септембра

ЈУГОВИЋ Драгољуба ЗОРКА, стара две и по године, оболела од тифуса и умрла 6. децембра 1914. године у родитељској кући у Плушцу.

ЈУГОВИЋ СВЕТИСЛАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

КОЈИЋ АКСЕНТИЈЕ, заробљен и интерниран у Цумију где је страдао 8. новембра 1914. године.

КОЈИЋ БОГОЉУБ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

КОЈИЋ МИРКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

КОЈИЋ РАДОЈЛО, као редов 17. пешадијског пука у нервном растројству скочио у бунар и утопио се 1. фебруара 1915. године у Метковићу код Шапца.

КОЈИЋ СТОЈАДИН, стар 28 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 6. јануара 1915. године у својој кући у Плушцу.

КРСМАНОВИЋ Величка АНГЕЛИНА, живела седам месеци, оболела од тифуса и умрла 2. марта 1915. године у Плушцу.

МАЛЕШЕВИЋ ЂУРАЋ, стар 50 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 23. јануара 1915. године у својој кући у Плушцу.

МАЛЕШЕВИЋ НЕДЕЉКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАЛЕШЕВИЋ ПАВЛЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАРКОВИЋ Трифуна АЛЕКСАНДАР, живео две године, оболео од дифтерије и умро 15. марта 1918. године у родитељској кући у Плушцу.

МАРКОВИЋ Трифуна НАТАЛИЈА, живела три године, оболела од дифтерије и умрла 18. марта 1918. године у Плушцу.

МАТИЋ Витомира СЛАВКА, живела 15 месеци, оболела од неке заразне болести и умрла 26. августа 1917. године у Сирдији.

МИЈАИЛОВИЋ Живојина АНГЕЛИНА, стара 12 година, оболела од запаљења плућа и умрла 15. јуна 1915. године у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ Чедомира АНДРИЈАНА, живела десет година, оболела од тифуса и умрла 17. марта 1915. године у кући својих родитеља у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ ДРАГАН, стар 19 година, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 27. септембра 1916. године у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ Драгомира ДРАГИЊА, живела две и по године, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ Милорада ДРАГОЈЛО, живео шест месеци, оболео од тифуса и умро 27. децембра 1914. године у родитељској кући у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ Ранка ДУШАНКА, живела две године и пет месеци, оболела од тифуса и умрла 28. децембра 1914. године у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ Милорада ЖИВАН, живео две године, оболео од пегавог тифуса и умро 28. априла 1915. године у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ КРУНИЈА, рођена у Шљивови код Крупња, стара 75 година, удовица Милана, оболела од тифуса и умрла 7. јануара 1915. године у својој кући у Плишцу.

МИЈАИЛОВИЋ МАРИЈА, стара 60 година, супруга Радосава, оболела од пегавог тифуса и умрла 11. априла 1915. године у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ РАНКО, стар 70 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 16. марта 1915. године у Плушцу.

МИЈАИЛОВИЋ Чедомира СТАНА, живела три године, оболела од тифуса и умрла 10. марта 1915. године у кући својих родитеља у Плушцу.

МИЛОВАНОВИЋ Милорада АНКА, живела пет година, оболела од тифуса и умрла 26. децембра 1914. године у родитељском дому у Плушцу.

МИЛОВАНОВИЋ ЂУРАЋ, стар 55 година, удовац, учествовао у балканским ратовима, оболео од запаљења мозга и умро 27. августа 1915. године у Плушцу.

МИЛОВАНОВИЋ Милоша ЖИВОДАРКА, живела четири године, оболела од тифуса и умрла 10. марта 1915. године у кући својих родитеља у Плушцу.

МИЛОВАНОВИЋ ЉУБИЦА, стара 65 година, удовица Јована, оболела од тифуса и умрла 26. марта 1915. године у Плушцу.

МИЛОВАНОВИЋ МИЛОРАД, стар 46 година, ожењен Миљком, отац троје деце (Иванке, Војислава и...), као редов српске војске учествовао у оба балканска и I светском рату, упућен на лечење у Француску где је преминуо 1916. године.

МИЛОВАНОВИЋ СТАНИЦА, стара 60 година, супруга Ђурђа, оболела од тифуса и умрла 4. јануара 1915. године у својој кући у Плушцу.

МИЛОВАНОВИЋ ТОМО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МИЛОШЕВИЋ Недељка ИВАНКА, живела две и по године, оболела од тифуса и умрла 22. марта 1915. године у Плушцу.

МИЛОШЕВИЋ ..., као редов пешадијског пука 1 позива нестало приликом ноћног јуриша у борбу на Кочобеју 13. септембра 1916. године. Даља судбина непозната (вероватно је погинуо).

МИЛУТИНОВИЋ СОФРОНИЈЕ, стар 75 година, удовац, оболео од јев-
тике и умро 28. августа 1917. године у Плушцу.

МИШИЋ КРСТИНА, стара 34 године, удовица Ивана из Комирића, где
је оболела од туберкулозе и умрла 28. фебруара 1914. године.

НЕДЕЉКОВИЋ Петра АЛЕКСАНДАР, стар 14 година, оболео од
дизентерије и умро 29. октобра 1917. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ Ж. БЛАГОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у
Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ Мирка ВЕЛИЗАР, живео три године, оболео од тифуса
и умро 27. новембра 1914. године у родитељској кући у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ Живојина ВОЈИСЛАВ, стар пет година, оболео од тифу-
са и умро 20. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у
Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ П. ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у
Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ М. ЖИВОЈИН, страдао у рату. Уписан на споменик у
Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ Љубисава ЗЛАТОМИР, живео три године и пет месе-
ци, оболео од тифуса и умро 22. јануара 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ ЈОВАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ Живојина ЈУЛКА, стара 17 година, неудата, оболела
од тифуса и умрла 25. јануара 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ С. ЛУКА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осе-
чини.

НЕДЕЉКОВИЋ ЉУБИСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у
Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ МАРИЈА рођена у Белотићу, стара 25 година, супруга
Луке, оболела од тифуса и умрла 30. јануара 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ МИЛАН, стар 17 година, оболео од тифуса и умро 15.
новембра 1914. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ Живојина МИЛЕВА, стара 18 година, неудата, умрла
од туберкулозе 14. јула 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ МИЛОЈЕ, ожењен Стеванијом, отац сина Јована, као
војни обвезник 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива заробљен
1914. године и интерниран у Мађарску где умро децембра 1914. године.

НЕДЕЉКОВИЋ МИЛОЈЕ, ожењен Живаном, као редов 4. чете 2. бата-
љона 5. пешадијског пука 1. позива умро у болници у Ваљеву 3. априла
1915. године. Супруга остварила право на инвалидску потпору.

НЕДЕЉКОВИЋ МИРКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ МИТРА, рођена у Белој Цркви код Крупња, стара 75
година, удовица Марјана, оболела од тифуса и умрла 2. марта 1915. године
у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ РАДОЈЕ, стар 30 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 13. марта 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ РАДОСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ М. РАДОСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ РАНИСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

НЕДЕЉКОВИЋ РУЖИЦА, стара 27 година, супруга Живојина, оболела од тифуса и умрла 30. децембра 1914. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ Петра САВА, живела годину дана, оболела од дифтерије и умрла 11. јануара 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ САРА, рођена у Драгијевици, стара 70 година, удовица Лазара, умрла од пегавог тифуса 30. јуна 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ САРА, стара 70 година, супруга Мијаила, оболела од тифуса и умрла 20. марта 1915. године у Плушцу.

НЕДЕЉКОВИЋ Живојина ЦВЕТКО, живео три године, оболео од тифуса и умро 20. јануара 1915. године у родитељској кући у Плушцу.

НИКОЛИЋ ПЕТАР, стар 60 година, ожењен, оболео од неке заразне болести и умро 30. августа 1917. године у Сирдији.

ПАВИЋ Петра АЛЕКСА, стар 37 година, погинуо у рату против Турака 1913. године. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВИЋ Ђурђа ЖИВАНА, живела годину и по дана, умрла од великог кашља 15. јуна 1915. године у Плушцу.

ПАВИЋ ЖИВКО, стар 22 године, нежењен, оболео од туберкулозе и умро 22. новембра 1914. године у Плушцу.

ПАВИЋ Милоја КРСТИНА, живела четири године, оболела од пегавог тифуса и умрла 17. маја 1915. године у Плушцу.

ПАВИЋ ЛЕПОСАВА, супруга Драгомира, умрла од пегавог тифуса 30. априла 1915. године у Плушцу.

ПАВИЋ ЛУКА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВИЋ МИЛЕНКО, стар 50 година, земљорадник, ожењен, оболео од тифуса и умро 27. марта 1915. године у Плушцу.

ПАВИЋ Петра МИТАР, стар 27 година, погинуо 1913. године у рату против Турака. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВИЋ Драгића НАТАЛИЈА, живела годину и по дана, оболела од дизентерије и умрла 18. децембра 1914. година у у Плушцу.²²⁴

ПАВИЋ С. НИНКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВИЋ РАДОЈЕ, стар 52 године, ожењен, као редов Дринске дивизије 3. позива учествовао у оба балканска и Првом светском рату, прешао и

²²⁴ Према подацима из матичне књиге умрлих осечанске цркве умрла је 27. септембра 1917. године.

Албанију и борио се на Солунском фронту, умро 17. фебруара 1924. године у Плушцу.

ПАВИЋ Н. РАДОЈЕ, стар 22 године, ожењен, као редов српске војске умро у Пријепољу 7. децембра 1914. године где је и сахрањен на војничком гробљу.

ПАВИЋ К. СВЕТОЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАВИЋ ТЕШМАН, стар 45 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 5. јануара 1915. године у својој кући у Плушцу.

ПАНТЕЛИЋ АНИЦА, стара 60 година, супруга Станојла, оболела од пегавог тифуса и умрла 20. априла 1915. године у Плушцу.

ПАНТЕЛИЋ ВАСИЛИЈЕ, стар 35 година, ожењен, као војни обвезник, учествовао у оба балканска и I светском рату, краће време био и заробљеништву, оболео од јевтике и умро 23. фебруара 1915. године у Плушцу.

ПАНТЕЛИЋ Јакова КРСТА, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо је у борбу на положају Плоче 30. августа 1916. године. Сахрањен на положају.

ПАНТЕЛИЋ МИЛОСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПАНТЕЛИЋ Милосава СТАНКА, живела десет година, оболела од пегавог тифуса и умрла 11. априла 1915. године у Плушцу.

ПЕРИЋ Светислава ТОМКА из Мојковића код Крупња, живела годину дана, оболела од дифтерије и умрла 13. марта 1915. године у Плушцу.²²⁵

ПОПОВИЋ ДАНИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПОПОВИЋ Обрена ГОСПАВА, живела три и по године, оболела од тифуса и умрла 13. марта 1915. године у Плушцу.

ПОПОВИЋ ЛАЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПОПОВИЋ МАРКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПОПОВИЋ МИЛАДИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПОПОВИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПОПОВИЋ РАДОЈКА, стара 40 година, супруга Радосава, оболела од запаљења плућа и умрла 28. јануара 1918. године у Плушцу.

ПОПОВИЋ РАДОМИР, нежењен, као редов 3. чете 1. батаљона 14. пешадијског пука оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Ћевђе-лију где је умро и сахрањен 10. марта 1915. године.

ПОПОВИЋ СИМА, као војни обвезник погинуо у рату, а његова удовица Милојка остварила право на инвалидску потпору. Уписан на споменик у Осечини.

ПОПОВИЋ СМИЉАНА, рођена у Осечини, стара 60 година, супруга Гаврила, оболела од тифуса и умрла 24. фебруара 1915. године у Плушцу.

ПОПОВИЋ Обрена СПАСОЈЕ, живео годину и десет месеци, оболео од дифтерије и умро 27. децембра 1914. године у Плушцу.

ПОПОВИЋ СТЕВАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ПОПОВИЋ СТЕВАНИЈА, стара 25 година, супруга Ђурђа, оболела од тифуса и умрла 16. фебруара 1915. године у Плушцу.

²²⁵ Живела код деде Благоја Недељковића у Плушцу.

ПОПОВИЋ ТЕОДОР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

РАДОВАНОВИЋ С. РАДОЈЕ, отац сина Драгољуба, страдао у рату.

САКИЋ АНИЦА, рођена у Румској код Шапца, стара 70 година, удовица Уроша, оболела од тифуса и умрла 21. јануара 1915. године у Плушцу.

СИМИЋ Љубомира АЛЕКСАНДАР – Алекса, рођен 13. априла 1894. године, као редов српске војске учествовао у I светском рату и погинуо 1916. године. Уписан на споменик у Осечини.

СИМИЋ ДРАГИЋ, стар 31 годину, као редов 5. пешадијског пука заробљен и спроведен у аустроугарски заробљенички логор Најмеђер где је оболео од пегавог тифуса и умро 17. фебруара 1915. године.

СИМИЋ Живка ДРАГОМИР, ожењен, отац сина Пауна, као редов српске војске заробљен и спроведен у заробљеништво где је умро.

СИМИЋ Марка ЉУБОМИР, стар 55 година, трговац, ожењен Драгињом, отац једанаесторо деце, био председник Општине осечанске у два мандата и члан Осечанско земљорадничко-набављачке и кредитне задруге, умро 16. фебруара 1917. године у Плушцу.²²⁶

СИМИЋ МИЛАДИН, стар 53 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 10. фебруара 1915. године у Плушцу.

СИМИЋ Живка МИЛОЈЕ, ожењен, отац четворо деце (Зорке, Радоја, Вукосаве и Станке), учествовао у ратовима и страдао. Уписан на споменик у Осечини.

СИМИЋ ОБРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СРЕЊКОВИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СТАНОЈЕВИЋ Ј. ДРАГОМИР, стар 21 годину, ожењен, као редов умро 14. децембра 1914. године у Ћевђелији где је и сахрањен на војничком гробљу.

СТАНОЈЕВИЋ МИЛОСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

СТЕВАНОВИЋ МИЛИВОЈ, стар 57 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 11. јануара 1915. године у својој кући у Плушцу.

СТЕВАНОВИЋ СТАНКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ТАДИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ТАДИЋ ДУШАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ТАДИЋ РАДОЈЕ, стар 48 година, ожењен, као редов стражарске чете 2. батаљона бугарског заробљеничког пука учествовао у I светском рату, оболео од шпанске грознице и умро 5. новембра 1918. године у војној болници у Врању где је и сахрањен.

ТАНАСИЋ МИЛИЦА, рођена у Плушцу, стара 60 година, супруга Добросава из Драгијевице, оболела од великог кашља и умрла 12. октобра 1917. године у Драгијевици.

²²⁶ Према казивању његовог праука професора Милана С. Симића, преминуо је 22. фебруара 1917. године.

ТЕОДОРОВИЋ ЧЕДОМИР, рођен 12. септембра 1884. године, ожењен Станком, отац четворо деце (Момчила, Миодрага, Косаре и Станице), као редов 3. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука учествовао у оба балканска и I светском рату, краће време провео у заробљеништву где је оболео од туберкулозе, умро у Сталној дринској болници у Ваљеву 16. фебруара 1919. године.²²⁷

²²⁷ У матичној књизи умрлих пише да је умро 1. марта 1919. године.

СИРДИЈА

*Сирдија је ратарско-сточарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Смештено је на долинским странама Сирдијске реке, десне притоке Јадра. Налази се четири километра северно од савременог пута Ваљево–Осечина–Лозница и седам километара од Осечине. Површина сеоског атара износи 1.157, а обрадивог земљишта 733 хектара. У атару се налази **Росића пећина** или **Дошиновац**. Просторно се развија у висинском појасу од 240 до 370 метара надморске висине.*

*Настала је као физиономски део („мала“, „крај“, „заселак“) Драгијевице за коју се сматра да је постала пре Косовске битке. Данашње насеље основали су житељи Драгијевице који су се ту временом због деобе преселили из **Старог села**. Године 1921. бројала је 99 домова и 476 житеља.*

Указом Његовог величанства краља Петра I, на предлог Министарства унутрашњих дела, а на основу члана 6 Закона о местима 9. октобра 1907. године, решено је „да се место Сирдија заселак села Драгијевица, општине осладићке у Срезу подгорском Округа ваљевског, по израженој жељи његових становника прогласи за село под истим именом.“²²⁸

Према попису из 2011. године село је бројало 241 становника у 104 домаћинства и 175. станова. Просечан број чланова по домаћинству је 2,75, а њихова просечна старост 49,2 година.

АНДРИЋ Бошка АНТОНИЈЕ, рођен 1890. године, неожењен, као редов српске војске учествовао у оба балканска и I светском рату и погинуо 19. јула 1916. године на Чеганском вису, где је и сахрањен.

АНДРИЋ Мијаила ВУКОСАВ, рођен 1890. године, ожењен, није имао деце, умро од пегавог тифуса 1915. године у Сирдији.

АНДРИЋ Бошка НИКОЛА, рођен 1891. године, неожењен, као редов учествовао је у оба балканска рата и погинуо 12. јула 1913. године²²⁹ у борби против Бугара на Говедарнику код Прилепа где је и сахрањен.

АНДРИЋ Мијаила РАДОМИР, рођен 1885. године, ожењен Јованком (рођ. Младеновић из Осечине), отац троје деце (Милорада, Живорада и Живане), као редов учествовао у оба балканска и I светском рату и погинуо 1914. у борби на Гучеву код Лознице где је и сахрањен.

ГАЈИЋ СПАСЕНИЈА, удовица Маринка из Сирдије, рођена у Миличници, стара 70. година, оболела од пегавог тифуса и умрла 18. априла 1915. године.

²²⁸ *Полицијски гласник*, Београд, бр. 43, од 21. октобра 1907. године, стр. 345.

²²⁹ На споменику у Сирдији је наведено да је погинуо 20. јула 1913. године.

ГАЈИЋ СТАНОЈКА, рођена у Остружњу, стара 70 година, удовица Митра, оболела од тифуса и умрла 25. марта 1915. године у Сирдији.

ДИМИТРИЋ Костадина ПАУН, живео три месеца, умро од великих богиња 8. јула 1915. године у у Плушцу.

ЂУКИЋ ЖИВКО, стар 65 година, ожењен, умро од пегавог тифуса 11. јуна 1915. године у Плушцу.

ЂУКИЋ Живка ЖИВОЈИН, ожењен Спасенијом, отац троје деце (Милева, Вукосава и Адам), страдао у рату.

ЂУКИЋ ЈОВАНА, рођена у Драгијевици, стара 64 године, супруга Живка, умрла од изнемоглости 16. фебруара 1915. године у Сирдији.

ЂУКИЋ Живојина МИЛОЈЕ, живео четири и по године, оболео од шарлаха и умро 27. фебруара 1915. године код куће у Сирдији.

ЖИВАНОВИЋ ЈОСИП, стар 55 година, удовац, оболео од запаљења плућа и умро 19. фебруара 1916. године у Сирдији.

ЖИВАНОВИЋ РАНИСАВ, стар 26 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 1. марта 1915. године у Сирдији.

ЈЕЛИЋ Милорада БОРИСАВ, живео пет месеци, умро од запаљења плућа 18. јуна 1915. године у Плушцу.

КРУНИЋ ЈЕВТО, стар 52 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 24. јануара 1919. године код своје куће у Сирдији.

КРУНИЋ Петра МИЛАН, живео девет година, оболео од дифтерије и умро 16. новембра 1914. године у кући својих родитеља у Сирдији.

КРУНИЋ МИЛОВАН, стар 63 године, ожењен, умро од изнемоглости 17. марта 1915. године.

КРУНИЋ Петра МИОДРАГ, стар 11 и по година, оболео од дифтерије и умро 16. новембра 1914. године у кући својих родитеља у Сирдији.

КРУНИЋ МИРКО, стар 24 године, нежењен, од задобијених рана преминуо 22. августа 1915. године у Сирдији.

КРУНИЋ Петра СТАНИСЛАВА, живела седам година, оболела од дифтерије и умрла 29. новембра 1914. године у Сирдији.

ЛУКИЋ ЛЕПОСАВА, рођена у Сирдији, стара 21 годину, супруга Тихомира из Осечине, оболела од дизентерије и умрла 14 септембра 1918. године у Осечини.

МАРКОВИЋ АКСЕНТИЈЕ, стар 52 године, ожењен, оболео од запаљења плућа и умро 17. марта 1915. године у Сирдији.

МАРКОВИЋ Борисава БОРКА, живела пет година, оболела од запаљења плућа и умрла 14. октобра 1918. године у Сирдији.

МАРКОВИЋ С. ВОЈИСЛАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

МАРКОВИЋ ДОБРОСАВ, стар 48 година, ожењен, оболео и умро 3. марта 1915. године у Сирдији.

МАРКОВИЋ МИЛАН, нежењен, као редов 3. чете 2. батаљона Дринског пука, оболео од пегавог тифуса и упућен на лечење у Ћевђелију где је умро и сахрањен 10. марта 1915. године.

МАРКОВИЋ Стевана РАДОЈЕ, ожењен Андријаном, отац двоје деце (Живорада и Анке), погинуо на почетку I светског рата.

МАРКОВИЋ С. РАДОМИР, као редов 2. ескадрона 2. коњичког пука *Цара Душана*, умро од задобијених рана 1. априла 1915. године у Краљеву где је и сахрањен у тамошњем војничком гробљу.

МАРКОВИЋ Радомира СВЕТОЛИК, живео годину и три месеца, умро од великог кашља 15. августа 1915. године у Сирдији,

МАРКОВИЋ Војислава СЛАВКА, стара 12 година, оболела од тифуса и умрла 16. марта 1915. године у кући својих родитеља у Сирдији.

МАТИЋ Тривуна ВЕЛИЧКО, стар 12 година, оболео од дифтерије и умро 22. октобра 1914. године у Сирдији.

МАТИЋ Тривуна ГОСПАВА, живела шест година, оболела од дифтерије и умрла 24. октобра 1914. године у Сирдији.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Николе БОРКА, живела седам месеци, оболела од дифтерије и умрла 27. јануара 1915. године у Сирдији.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Љубомира СВЕТИСЛАВ, живео две године, оболео од тифуса и умро 25. марта 1915. године у родитељској кући у Сирдији.

МИЛИСАВЉЕВИЋ Светозара ТИЈОСАВА, живела годину дана, оболела од великих богиња и умрла 9. априла 1915. године у Сирдији.

МИЛОВАНОВИЋ ВАСИЛИЈА, рођена у Каменици код Ваљева, стара 55 година, удовица Светозара, оболела од запаљења плућа и умрла 13. фебруара 1915. године у Сирдији.

МИЛОВАНОВИЋ ВАСИЛИЈЕ, стар 50 година, удовац, оболео од туберкулозе и умро 20. децембра 1915. године у Сирдији.

МИЛОВАНОВИЋ МАТИЈА, стар 47 година, неожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 17. априла 1915. године у Сирдији.

МИЛОВАНОВИЋ ЦВЕТА, рођена у Драгијевици, стара 50 година, супруга Василија, оболела од тифуса, а умрла 15. децембра 1914. у Сирдији.

МИЛОВАНОВИЋ ЦВЕТА, рођена у Врагочаници код Ваљева, стара 30 година, супруга Милинка, оболела од тифуса и умрла 27. марта 1915. године у Сирдији.

МИЋИЋ Миливоја ДРАГИЊА, стара 25 година, неудата, оболела од великих богиња и умрла 24. јануара 1915. године у Сирдији.

МИЋИЋ МИЛИЦА, стара 50 година, удовица Миливоја, оболела од запаљења плућа и умрла 28. фебруара 1915. године у Сирдији.

НИКОЛИЋ АНДРИЈАНА, стара 50 година, супруга Ђорђа, стара 50 година, оболела од тифуса и умрла 23. фебруара 1915. године у Сирдији.

НИКОЛИЋ Радосава БОШКО, стар 29 година, неожењен, учествовао у оба балканска и I светском рату као митраљезац 8. брдске батерије и погинуо 1918. године на Солунском фронту.

НИКОЛИЋ ЂОРЂЕ, стар 52 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 24. фебруара 1915. године у Сирдији.

НИКОЛИЋ Милоша МАРКО, рођен 2. септембра 1891. године, ожењен Мирјаном (рођ. Николић), као обвезник 1. чете 2. батаљона 17. пешадиј-

ског пука учествовао у балканским ратовима и умро 1913. године у Војној болници у Врању.

НИКОЛИЋ МИЛОЈЕ, ожењен, као редов 2. чете 4. батаљона 17. пешадијског пука Дринске дивизије заробљен 3. децембра 1915. године у Митровици. Даља судбина непозната.

НИКОЛИЋ Радосава МИЛОРАД, стар 23 године, као војник – кадровец 17. пешадијског пука заробљен 1916. године и отеран у логор Штагард у Немачку где је умро 1918. године.

НИКОЛИЋ Владимира ОБРАД, стар 12 година и два месеца, оболео од дифтерије и умро 5. децембра 1914. године у Сирдији.

НИКОЛИЋ Стевана РАТКО, живео годину дана, умро од шарлаха 11. јула 1915. године у Сирдији.

НИКОЛИЋ СРЕТЕН, стар 23 године, ожењен, као редов, погинуо 15. октобра 1918. године на положају Парине. Сахрањен на месту погибије.

НИКОЛИЋ ЦВЕТА, стара 40 година, удова Радомира, оболела од тифуса а умрла 14. јануара 1915. године у Сирдији.

НИКОЛИЋ Р. ЧЕДОМИР, ожењен са Милевом (рођ. Мијаиловић из Осечине), отац кћери Смиљане, као редов – кадровец 1. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука 1. позива погинуо 4. новембра 1914. године на Биљегу.

НОВАКОВИЋ КРСТИВОЈЕ, стар 67 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса и умро 28. априла 1915. године у Сирдији.

НОВАКОВИЋ МАРИЈА, стара 50 година, удовица Саве, оболела и умрла 14. марта 1915. године у својој кући у Сирдији.

НОВАКОВИЋ ПЕТАР, стар 37 година, ожењен, вратио се из ратног заробљеништва, оболео од шпанске грознице и умро 20. новембра 1918. године у својој кући у Сирдији.

ОБРАДОВИЋ ЂУРЂИЈА, стара 60 година, супруга Јована, оболела од пегавог тифуса и умрла 28. априла 1915. године у Сирдији.

ПАВЛОВИЋ Матије АНТОНИЈЕ, ожењен Тијосавом и имао сина Ранисава²³⁰ као редов учествовао у I светском рату, оболео на Солунском фронту и враћен 1916. кући где је умро 1921. године.

ПАВЛОВИЋ Душана БОГДАН, стар три године, оболео од шарлаха и умро 7. марта 1915. године у кући својих родитеља у Сирдији.

ПАВЛОВИЋ Ранисава ВОЈИСЛАВ, рођен 1896. године, нежењен, као редов страдао у Битољу јануара 1916. године. Сахрањен на Српском војничком гробљу на Зејтинлику.

ПАВЛОВИЋ Станимира ВОЈИСЛАВ, нежењен, као редов 5. пешадијског пука погинуо на Солунском фронту а сахрањен на Српском војничком гробљу на Зејтинлику крај Солуна.

ПАВЛОВИЋ ДУШАНКА, стара 18 година, неудата, оболела од запаљења плућа и умрла 19. октобра 1918. године у Сирдији.

²³⁰ Павловић Антонија Ранисав, рођен 1921. године у Сирдији, као припадник НОВ погинуо на Сремском фронту, на Шаренграду почетком 1945. године.

ПАВЛОВИЋ Станимира ЖИВКО, ожењен Живком, отац петоро деце (Петра, Стојадина, Миладина, Властимира и Видосаве), као редов учествовао у I светском рату оболео и враћен кући, где се опоравио и био кмет, али поново оболео и умро 1918. године.

ПАВЛОВИЋ Милутина ЗАГОРКА, живела седам година, оболела од шарлаха и умрла 20. марта 1915. године у родитељском дому у Сирдији.

ПАВЛОВИЋ ИВАН, стар 43 године, као редов српске војске, умро почетком 1916. године на острву Крф.

ПАВЛОВИЋ Драгутина ИВАН, живео четири године, оболео од тифуса и умро 9. децембра 1914. године у Сирдији.

ПАВЛОВИЋ ЛЕКА, прва Драгутинова супруга, стара 28 година, оболела од тифуса и умрла у Сирдији 1917. године,

ПАВЛОВИЋ МАРИЈА, стара 53 године, оболела и умрла 28. августа 1914. године у Сирдији.

ПАВЛОВИЋ МАТИЈА, стар 65 година, ожењен, оболео од пегавог тифуса а преминуо 23. априла 1915. године.

ПАВЛОВИЋ Живка МИЛАДИН, калфа златарског заната у Београду, оболео од тифуса и умро пред крај I светског рата у Београду, а сахрањен у Сирдији.

ПАВЛОВИЋ РАНИСАВ, стар 63 године, оболео од тифуса и умро 20. новембра 1914. године у Сирдији.

ПАВЛОВИЋ Љубинка САВА, рођен 1890. године, као редов – кадровац страдао приликом 1915. године повлачења српске војске кроз Албанију.

ПАВЛОВИЋ Матије САВАН, ожењен Радојком (рођ. Павловић из Горњег Црниљева), отац Рафаила, учествовао у I светском рату и погинуо на Солунском фронту и сахрањен на Зејтинлику.

ПАВЛОВИЋ Степана СВETИСЛАВ, стар 26 година, нежењен, као редов 2. чете неборачке команде на Крфу, оболео од тифуса и умро 8. септембра 1916. године²³¹ у болници на острву Видо, где је стигао два дана раније ради лечења. Почива у Маузолеју на острву Видо.

ПАНИЋ Живојина БОРИСАВ, живео пет година и четири месеца, оболео од дифтерије и умро 6. јануара 1915. године у Сирдији.

ПАНИЋ Стевана ЛЕПОСАВА, стара 13 година, оболела од дифтерије и умрла 23. децембра 1914. године у кући својих родитеља у Сирдији.

ПАНТЕЛИЋ Д. ВЕЛИЧКО, стар 30 година, ожењен, као редов српске војске погинуо 19. децембра 1914. године у Крагујевцу где је сахрањен на тамошњем војничком гробљу.

ПАНТЕЛИЋ Ђурђа ВОЈИСЛАВ, живео осам година, оболео од дифтерије и умро 24. новембра 1914. године у кући својих родитеља у Сирдији.

ПАНТЕЛИЋ ДРАГИЊА, рођена у Сирдији, стара 42 године, супруга Теодора из Осладића код Ваљева, оболела од запаљења плућа и умрла 10. децембра 1914. године у Осладићу где је и сахрањена.

²³¹ По подацима из матичне књиге умрлих умро је 25. августа 196. године.

ПАНТЕЛИЋ ЂУРАЋ, стар 47 година, ожењен, као редов учествовао у балканским и I светском рату, прошао Црну Гору и Албанију, борио се на Солунском фронту, оболео од јевтике и умро 13. новембра 1922. године у својој кући у Сирдији.

ПАНТЕЛИЋ Ђурђа КОСАРА, живела пет година, оболела од дифтерије и умрла 24. новембра 1914. године у кући својих родитеља у Сирдији.

ПАНТЕЛИЋ Ђурђа СВЕТОЛИК, живео годину и по дана, оболео од дифтерије и умро 4. децембра 1914. године у Сирдији.

ПАНТЕЛИЋ Деспота СРЕТЕН, живео осам година и два месеца, оболео од дифтерије и умро 2. децембра 1914. године у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ Николе ВОЈИСЛАВА, живела годину и десет месеци, оболела од тифуса и умрла 15. фебруара 1915. године у у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ Милића ДУШАН, стар 17 година, неожењен, оболео од дизентерије и умро 24. септембра 1918. године у Сирдији

ПЕТРОВИЋ ЂОРЂЕ, као редов 14. кадровског пука ступио у болницу 1. октобра 1915. године где је и умро.

ПЕТРОВИЋ ЖИВКА, стара 25 година, супруга Светозара, оболела од туберкулозе и умрла 19. јануара 1915. године у својој кући у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ ЖИВКО, стар 32 године, ожењен. оболео од пегавог тифуса и умро 24. марта 1915. године у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ Милорада ИВАНКА, живела месец дана, оболела од запаљења плућа и умрла 15. фебруара 1916. године у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ ЈЕВТО, стар 45 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 15. јануара 1915. године у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ МИЛОЈЕ, стар 50 година, ожењен Ранђијом, отац кћери Новке, оболео од запаљења плућа и умро 18. марта 1915. године у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ Милића НАТАЛИЈА, живела 10 месеци, оболела од запаљења плућа и умрла 23. марта 1915. године у Сирдији.

ПЕТРОВИЋ ТЕОФИЛО, стар 24 године, неожењен, као обвезник 1. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука умро 13. децембра 1914. година од задобијених рана у борбама у једној од резервних војних болница у Чачку.²³²

САКИЋ МИЛАН, стар 40 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 4. фебруара 1915. године у Плушцу.

СИМИЋ Св. ДРАГОМИР, стар 21 годину, неожењен, као редов страдао 30. децембра 1914. године у Ђевђелији где је и сахрањен на месном гробљу.

СИМИЋ ЛУКА, стар 26 година, неожењен, оболео од туберкулозе и умро 14. јула 1915. године.

СИМИЋ РАНКО, стар 40 година, ожењен Томанијом, отац два детета (Велимир и Мијаила), умро октобра 1913. године у болници у Ваљеву.

СИМИЋ СВЕТОЗАР, стар 50 година, ожењен Анђелијом, отац деветоро деце (Алекса, Живојин...), умро 25. марта 1915. године од пегавог тифуса у Сирдији.

²³² Иза себе је оставио мајку Јелку и браћу Панту и Светозара.

СПАСОЈЕВИЋ БОСИЉКА, рођена у Миличници код Ваљева, стара 50 година, супруга Ивана, умрла од изнемоглости 18. марта 1915. године.

СПАСОЈЕВИЋ Радосава ЈАКОВ, живео пет месеци, оболео од запаљења плућа и умро 13. јула 1915. године.

СПАСОЈЕВИЋ МИЛЕВА, рођена у Каменици код Коцељева, супруга Спасоја, оболела од тифуса и умрла 28. фебруара 1915. године у Сирдији.

СТАНОЈЕВИЋ Г. ДРАГОМИР, стар 21 годину, ожењен, као редов умро је 14. децембра 1914. године у Ђевђелији где је и сахрањен на војничком гробљу.

ТАДИЋ ЖИВКА, рођена у Плушцу, стара 31 годину, супруга Добривоја, оболела од пегавог тифуса и умрла 6. априла 1915. године у Сирдији.

ТУЋИН

*Туђин је воћарско и сточарско сеоско насеље разбијеног типа. Смештено је на долинским странама Туђинске реке, леве притоке Сирдијске реке. Налази се поред локалног пута Осечина–Каменица, односно 6,5 километара источно од Осечине. Село захвата површину од 894 хектара, са 527 хектара обрадивог земљишта. У атару се налази позната крашка јама **Миловановића звекара**. Насеље се простире у зони од 260 до 420 метара надморске висине.*

*Убраја се у стара насеља. Основано је на месту неолитског насеља пећинског типа познатог под именом пећина **Камењача**. Помиње се 1735. године са четири дома. Староседелачко становништво се раселило по Тамнави у време турске владавине, а садашње је досељено од средине XVII до почетка XIX века из Црне Горе и околних предела.*

Према попису из 2011. године имало је 171 становника у 74 домаћинства и 127 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 2,48, а просечна старост становништва 53,1 година.

АЋИМОВИЋ ЈЕРЕМИЈА, стар 52 године, ожењен, оболео од тифуса и умро 8. фебруара 1915. године у Туђину где је и сахрањен,

АЋИМОВИЋ МИЛАН, стар 32 године, ожењен, оболео од тифуса²³³ и умро 11. септембра 1913. године у Туђину где је и сахрањен.

АЋИМОВИЋ Петронија НЕГОСАВА, дете, оболела од дифтерије и умрла 19. децембра 1914. године у Туђину где је и сахрањено.

АЋИМОВИЋ ОБРЕН, стар 26 година, ожењен, као војник учествовао у I балканском рату а у борби против Турака задобио више рана од чега је умро 17. децембра 1912. године у Скопљу где је и сахрањен.

АЋИМОВИЋ ПЕРСА, стара 39 година, супруга Петра, оболела од тифуса и умрла 15. марта 1915. године у Туђину где је и сахрањена.

АЋИМОВИЋ Л. ТИХОМИР, стар 26 година, неожењен, као редов српске војске 1. позива погинуо 10. октобра 1914. године у борби против Аустроугара на бојном пољу где је и сахрањен.

ВУЈИЧИЋ ДРАГОМИР, рођен 1874. године, стално настањен у Калиновцу код Уба, ожењен Маријом, отац четворо деце (Дикосаве, Пауна, Маринка и Живане), као обвезник – возар 4. одељења муницијске колоне Дринске дивизије 1. позива у одступању 1915. године заробљен код Пећи и интерниран у Ашах где је умро око 15. маја 1916. године.

²³³ У истом извору пише и колере.

ВУЈИЧИЋ ИВАН, стар 38 година, ожењен, као редов српске војске, оболео од тифуса и умро 1. јануара 1915. године у својој кући у Туђину.

ВУЈИЧИЋ МИЛОРАД, рођен 1897. године, страдао у аустроугарском логору Нежидеру 7. априла 1915. године. Сахрањен у гробници број 1590.

ВУЈИЧИЋ НИКОЛА, страдао у рату. Уписан на споменик у Осечини.

ВУЈИЧИЋ Р. СВЕТИСЛАВ, стар 24 године, ожењен, као редов српске војске оболео од туберкулозе и умро 24. априла 1914. године у Туђину.

ВУКОВИЋ АКСЕНТИЈЕ, неожењен, без потомства, као редов умро у 3. пољској болници Дринске дивизије, одакле су његовој мајци Милеви послата четири динара и извесне ситнице нађене у џеповима жртве.

ВУКОВИЋ ЂОРЂЕ, као редов погинуо 21. новембра 1914. године у борби против Аустроугара на бојном пољу где је и сахрањен.

ВУКОВИЋ Владимира ЖИВОЈИН, војни обвезник 3. чете 1. батаљона 24. пука страдао је при повлачењу кроз Албанију 1915. године.

ВУКОВИЋ Јеврема ЧЕДОМИР, стар 12 година, оболео од дифтерије и умро 3. децембра 1914. године у Туђину где је и сахрањен.

ГАВРИЛОВИЋ ГАВРИЛО, стар 45 година, ожењен, редов српске војске, оболео од тифуса и умро 6. јануара 1915. године у Туђину.

ЂУРЂЕВИЋ Милорада ВОЈИСЛАВ, стар три године, оболео од шарлаха и умро 14. маја 1913. године у Туђину где је и сахрањен.

ЂУРЂЕВИЋ Милорада ДРАГОЉУБ, стар седам година, оболео од шарлаха и умро 10. маја 1913. године у Туђину где је и сахрањен.

ЂУРЂЕВИЋ Д. СРЕТЕН, стар 35 година, ожењен, као редов српске војске погинуо септембра 1914. године против Аустроугара на бојном пољу где је и сахрањен.

ЂУРЂЕВИЋ Живојина СТАНА, живела шест година, оболела од шарлаха и умрла 15. маја 1913. године у Туђину.

ЂУРИЋ ЖИВКА, рођена у Туђину, стара 41 годину, удата за Живана из Драгијевице, оболела од великих богиња и умрла 8. јануара 1915. године у Драгијевици.

ИЛИЋ Драгића ЖИВКА, живела осам година, оболела од запаљења плућа и умрла 26. јула 1917. године у Осечини.

ЈАНКОВИЋ М. ЖИВКО, ожењен, оболео од тифуса и умро 6. јануара 1915. године у болници у Ваљеву где је и сахрањен.

ЈАНКОВИЋ ЈЕЛИЦА, рођена у Голочелу код Коцељеве, стара 45 година, удата за Алексу, оболела од туберкулозе и умрла 14. маја 1913. године у Туђину.

ЈАНКОВИЋ М. ЛАЗАР, стар 26 година, ожењен, као редов српске војске, погинуо септембра 1914. године у борби против Аустроугара на бојном пољу где је и сахрањен.

ЈАНКОВИЋ О. МИЛАН, стар 31 годину, ожењен Симеуном, отац два сина (Будимира и Златомира), као редов 3. прекобројног пука 1. позива учествовао у оба балканска рата и погинуо у борби против Бугара 3. јула 1913. године у Белој Паланци где је и сахрањен.

ЈАНКОВИЋ МИЛИНКО, стар 56 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 23. јануара 1915. године у Туђину где је сахрањен.

ЈАНКОВИЋ В. ТОМА, стар 19 година, неожењен, умро од задобијених рана 1. априла 1914. године у Туђину, где је и сахрањен.

ЈОВАНОВИЋ Драгића МИЛЕВА, живела десет година²³⁴, оболела од тифуса и умрла 13. јануара 1915. године у Туђину.

ЈОВАНОВИЋ М. СРЕТЕН, стар 23. године, неожењен, као војник – артиљерац српске војске оболео од туберкулозе па је упућен на опоравак кући у Туђин где је умро 27. маја 1913. године.

ЈОВАНОВИЋ Драгића ЧЕДОМИР, стар 25 година, неожењен, као редов, погинуо у борби против Аустроугара 14. септембра 1914. године на Костајнику код Крупња где је и сахрањен.

МАРКОВИЋ ТОМА, рођен 1898. године, страдао у аустроугарском логору Нежидер 16. марта 1915. године. Сахрањен у гробници број 1364.

МИЈАИЛОВИЋ ИЛИЈА, рођен 1873. године, ожењен Миленијом, отац сина Милоја, као редов српске војске учествовао у I светском рату и погинуо у борби на Колубари крајем 1914. године. Породица остварила право на инвалидску потпору.

МИЈАИЛОВИЋ ОСТОЈА, стар 29 година, ожењен, као војник српске војске умро децембра 1914. године у болници у Ваљеву где је и сахрањен.

МИЛАНОВИЋ МИЛЕВА, стара 28 година, удовица Драгутина, оболела од запаљења плућа и умрла 1. јуна 1917. године у Осечини.

МИЛИСАВЉЕВИЋ ИВАНКО, стар 28 година, ожењен Живаном, као редов погинуо у борби против Аустроугара 31. децембра 1914. године на бојном пољу где је и сахрањен.

МИЛИСАВЉЕВИЋ РАДОЈЕ, стар 38 година, ожењен, оболео од јектике и умро 15. фебруара 1915. године у Туђину где је и сахрањен.

МИЛОВАНОВИЋ ЦВЕТА, стара 32. године, рођена у Врагочаници, удата за Милана, оболела од запаљења плућа и умрла 15. децембра 1914. године у Туђину где је и сахрањена.

НИКОЛИЋ ЈЕВРЕМ, стар 60 година, удовац, оболео од тифуса и умро 27. фебруара 1915. године у Туђину где је и сахрањен.

НИКОЛИЋ Стевана МИЛИВОЈ, стар 37 година, ожењен Милевом, отац двоје деце (Милојке и Милоја), као редов 1. чете 4. батаљона 1. пешадијског пука 2. позива погинуо 14. октобра 1914. године у борби против Аустроугара на Гучеву где је и сахрањен.

НИКОЛИЋ Миливоја МИЛОЈЕ, стар 12 година, оболео од неке заразне болести и умро 23. октобра 1918. године у Туђину где је и сахрањен.

ПЕТРОВИЋ ВЕЛИЧКО, рођен 1898. године, страдао у аустроугарском логору Нежидеру 11. марта 1915. године. Сахрањен у гробници број 1260.

ПЕТРОВИЋ М. ЈЕВРЕМ, стар 22 године, ожењен, као војник учествовао у оба балканска рата, оболео од колере и умро 3. јула 1913. године у Врању где је и сахрањен.

²³⁴ У другом извору пише да је имала 18 година.

ПЕТРОВИЋ ПАНТЕЛИЈА, стар 23 године, ожењен, као редов српске војске 1. позива оболео од тифуса и приликом транспорта умро на мору 20. априла 1913. године.

СИМОВИЋ Др. ЈУЛКА, рођена у Осладићу код Ваљева а стално настањена у Туђину, живела четири и по године, оболела од дифтерије и умрла 28. септембра 1914. године у Туђину.

СПАСОЈЕВИЋ ЖИВОЈИН, стар 25 година, ожењен, као војник српске војске погинуо септембра 1914. године у борби против Аустроугара на бојном пољу где је и сахрањен.

СПАСОЈЕВИЋ МИРЈАНА, рођена у Миличници код Ваљева, стара 44 године, супруга Трифуна, оболела од запаљења плућа и умрла 2. јануара 1915. године у Туђину.

ТОМИЋ ДАНОЈЛА, рођена у Туђину, стара 50 година, супруга Радојице из Лопатња, оболела од јевтике и умрла 15. октобра 1917. године у Лопатњу.

ТОМИЋ Срећка ДРАГУТИН, рођен 1875. године, у браку са Јевдокијом (рођ. Ивић из Осладића) имао седморо деце (Марка, Богдана, Томку, Даницу, Андријану, Цвету и Симку). Кад је остао удовац оженио се Маријом али деце нису имали. Учесник је балканских ратова и I светског рата и погинуо на Гучеву 1914. године где је и сахрањен.²³⁵

ТОМИЋ Г. ЂУРЂЕ, стар 22 године, неожењен, као редов српске војске рањен у борби против Аустроугара и упућен на опоравак кући где је умро 13. септембра 1914. године.

ТОМИЋ, (рођ. Ивић) ЈЕВДОКИЈА, рођена у Осладићу код Ваљева, стара 40 година, удата за Драгутина, мајка седморо деце (Марка, Богдана, Томке, Данице, Андријане, Цвете и Симке), оболела од тифуса и умрла 16. септембра 1913. године у Туђину где је и сахрањена,

ТОМИЋ Јеврема СРЕТЕН, стар 22 године, неожењен, као војник 3. чете 2. батаљона Дринског артиљеријског пука умро у резервној војној болници у Ђевђелији децембра 1914. године. У његовим стварима нађено 120 динара који су предати породици.

ТОМИЋ Ј. СТОЈАН, стар 20 година, неожењен, редов српске војске, оболео од тифуса и умро 2. јануара 1915. године у Ђевђелији где је и сахрањен.

ТОМИЋ Ч. ТРИФУН, стар 36 година, ожењен, као редов, погинуо септембра 1914. године у борби против Аустроугара на бојном пољу где је и сахрањен.

ТРИФУНОВИЋ АЛЕКСА, стар 22 године, ожењен, као редов српске војске. учествовао у оба балканска рата, оболео од колере и умро 21. јула 1913. године на Белом шанцу код Врања где је и сахрањен.

²³⁵ Његово име се налази на заједничкој гробници која је подигнута на Гучеву.

ТРИФУНОВИЋ Мирка АНДРИЈА, живео четири године и три месеца, оболео од шарлаха и умро 13. маја 1913. године у Туђину где је и сахрањен.

ТРИФУНОВИЋ Мирка АНКА, живела седам година, оболела од шарлаха и умрла 14. маја 1913. године у Туђину где је и сахрањена.

ТРИФУНОВИЋ МИЛОШИЈА, рођена у Миличници, стара 40 година, удовица Живка, оболела од тифуса и умрла 12. марта 1915. године у Туђину где је и сахрањена.

ЦАРИНА (са Коњицем и Скадром)

У време ратова од 1912. до 1918. године **Царина** је била јединствено насеље којем су поред места истог имена припадала и насеља **Коњиц** и **Скадар**, из његовог састава издвојена 1948. године када су образована као самостална.

Царина је воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Мада су из њега издвојена два поменута села оно је и даље по површини највеће насеље у општини Осечина. Простире се на долинским странама Царинске реке, леве притоке Пецке, југозападно од пута Осечина–Пецка и удаљено је 21 километар југозападно од Осечине. Његова површина износи 5.160 хектара, а статистичко пописне територије 2.350 хектара. Простире се у појасу од 340 до 900 метара надморске висине.

Убраја се у стара насеља. Помиње се 1530. године када броји 15 домова и 1717. године под називом Zorina.

Према попису из 2011. године имало је 535 становника у 181 домаћинству и 246 станова. Просечан број чланова по домаћинству је 3,00, а просечна старост становништва 43,2 година.

Коњиц је воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Смештено је на десној долинској страни Драгодолске реке, односно Пецке и странама њене притоке Мрчанице. Лоцирано је северно и источно од локалног пута Осечина–Пецка–Ваљево, односно 19 километара југозападно од Осечине. Припада катастарској општини Царина која захвата површину од 5.190, обрадивог земљиште од 2.420 ха, а површина статистичкопописне територије износи 720 хектара. Простире се у висинском појасу од 400 до 520 м надморске висине.

Основано је на траговима раније насељености (стара гробља, црквине и др.). Сматра се да формирање данашњег насеља почиње 1730. године када се ту настањују први досељеници, преци данашњег становништва.

Према попису из 2011. године бројало је 320 становника у 100 домаћинстава и 134 стана. Просечан број чланова по домаћинству је 3,27, а просечна старост становништва 38,3 година.

Скадар је сточарско и воћарско сеоско насеље разбијеног типа. Смештено је на левој страни Драгодолске реке, односно Пецке. Лоцирано је километар јужно од локалног пута Осечина–Пецка–Ваљево и јужно од Пецке, а удаљено је 20,5 километара југозападно од Осечине. Припада катастарској општини Царина и површина статистичкопописне територије износи 2.420 хектара. У атару се налазе две пећине **Шарампол** и **Склоп**. Простире се у појасу од 400 до 700 метара надморске висине.

*Основано је на месту ранијег насеља (остаји старог гробља, црквине, римски рудници олова из II и III века и друго). Његови становници чувају предање да су им преци дошли из краја „одакле се видео град Скадар“ и отуда му потиче актуелни назив. Чињеница је да је давно засновано, на што подсећа и црква брвнара **Вазнесења Господњег**, која представља непокретно културно добро као споменик културе. Она је по летопису саграђена 1720. године а по предању бар стотинак година касније.*

Према попису из 1991. године имало је 882 становника, док је према оном из 2011. Бројало 577 становника у 177 домаћинстава и 244 стана. Просечан број чланова по домаћинству је 3,46, просечна старост становништва 43,6 година.

АЛЕКСИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату.

АЛЕКСИЋ ЉУБОМИР, ожењен Радојком, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука оболео од тифуса и умро марта 1915. године у ваљевској болници.

АЛЕКСИЋ МИЛИВОЈЕ, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука умро 27. фебруара 1916. године на острву Видо где је и сахрањен.

АЛЕКСИЋ МИЛОЈЕ, ожењен Спасенијом, отац три сина (Драгојла, Цветка и Алексе), као цивил стрељан јануара 1917. године због поседовања оружја у својој кући у Царини.

АЛЕКСИЋ МИЛОРАД, стар 50 година, убијен од стране Аустроугара 7. јануара 1917. године.

АНДРИЋ ДРАГУТИН, као редов – регрут 3. чете 2. батаљона 14. пука разболео се приликом повлачења преко Албаније, умро 3. јануара 1916. године у Тирани где је и сахрањен на тамошњем војничком гробљу.

АНТОНИЋ ДРАГИЋ, страдао је у рату.

АНТОНИЋ ЖИВКА, рођена у Царини, стара 51 годину, супруга Драгића из Врбића код Крупња, где је оболела од грипа и умрла 17. октобра 1918. године.

АНТОНИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату.

АНТОНИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату.

АРСИЋ ВЛАДО, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука, погинуо 16. септембра 1916. године. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 54/11.

БАЈИЋ МИКАИЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

БОИЋ ДРАГИЋ, страдао у рату.

БОИЋ ЖИВОЈИН, страдао у рату.

БОИЋ КОСТА, страдао у рату.

БОИЋ МИХАИЛО, страдао у рату.

БОИЋ РАДОМИР, страдао у рату.

БРАНКОВИЋ Ђорђа НЕДЕЉКО, као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, рањен 9. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

ВАСИЉЕВИЋ Јанка МИЛУТИН, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану и сахрањен на положају.

ВАСИЉЕВИЋ БОГОДРАГ, страдао у рату.

ВАСИЉЕВИЋ ЂУРО, страдао је у рату. Уписан у споменик у Пецкој.

ВАСИЉЕВИЋ (Марковић) ЖИВКО, као редов – кадровец 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 13. септембра 1916. године на Кајмакчалану и сахрањен на положају.

ВАСИЉЕВИЋ Обрада МАРКО, ожењен, отац два сина (Борка и Милојка), као редов 1. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука погинуо у боју на Гучеву код Лознице 1914. године.

ВАСИЉЕВИЋ МИЛАН²³⁶, као редов страдао на Солунском фронту и сахрањен на Српском војничком гробљу на Зејтинлику, парцела број 2 редни број 78.

ВАСИЉЕВИЋ МИЛУТИН, као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 16. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 54/11.

ВАСИЉЕВИЋ НЕНАД, страдао у рату.

ВАСИЉЕВИЋ НИКОЛА, страдао у рату.

ВАСИЉЕВИЋ Деспота ОБРЕН, као редов 14. комбинованог пука погинуо септембра 1914. године на Мачковом камену.

ВАСИЉЕВИЋ Милана ПЕТАР, ожењен Петријом, отац двоје деце (Радојке и Александра), као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука разболео се приликом повлачења кроз Албанију и умро 21. децембра 1915. године у болници у Скадру где је и сахрањен на тамошњем војничком гробљу.

ВАСИЉЕВИЋ Милана ПЕТАР, рођен 1893. године, нежењен, као редов 4. чете 2. батаљона 6. пешадијског пука 1. позива погинуо августа 1914. године у Мачванском Добрићу.

ВАСИЉЕВИЋ ПЕТАР, као редов 14. Прекобројног пука умро 6. марта 1916. године и сахрањен у дворишту цркве у Доњем Ипсосу на Крфу.

ВАСИЉЕВИЋ Јеросима Ж. ПЕТРИЈА, стара 80 година, избеглица, преминула 27. октобра 1914. године у Станиној Реци код Ваљева где је и сахрањена.

ВАСИЉЕВИЋ ТЕОДОСИЈЕ, страдао у рату.

ВАСИЋ ВЕЛИМИР, рођен 1871. године, умро 15. јануара 1916. године.

ВАСИЋ ВЛАДИМИР, рођен 1872. године, умро 23. децембра 1914. године.

ВАСИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату.

ВАСИЋ Живка ДРАГУТИН, као редов – кадровец 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану, где је и сахрањен на положају.

²³⁶ Милисав Секулић наводи да се звао Милун Васиљевић.

ВАСИЋ Василије ЗАРИЈА²³⁷, као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука рањен 28. септембра 1918. године на положају Рововска коса. Даља судбина непозната.

ВАСИЋ ЈЕВТОНИЈЕ, страдао у рату.

ВАСИЋ ЈЕРЕМИЈА, рођен 1845. године, умро 5. априла 1915. године.

ВАСИЋ Јеремије ЈЕРОТИЈЕ, рођен 1865. године, ожењен, отац четворо деце (Љубодрага, Раденка, Богдана и Јелисавке), умро 9. марта 1915. године.

ВЕЛИМИРОВИЋ ПЕТАР, као редов 1. чете, 2 батаљона, 5. пука погинуо на Кајмакчалану и тамо сахрањен на гробљу број 2.

ВИЛОТИЋ ВИЋЕНТИЈЕ, стар 58 година, ожењен, оболео од туберкулозе и умро 28. фебруара 1917. године у Царини.

ВИЛОТИЋ ДРАГОМИР, ожењен Христином, отац двоје деце (Стане и Живорада), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо на полагају Лукића колибе код Аде Курјачице.

ВИЛОТИЋ МИЛОШ, ожењен Радојком, отац двоје деце (Миљане и Милојице), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива оболео од тифуса и умро марта 1915. године у својој кући у Царини.

ВИЛОТИЋ ОБРЕН, страдао у рату.

ВИЛОТИЋ Светозара РАНИСАВ, живео годину и по дана, оболео од кашља и умро 12. фебруара 1917. године у Белотићу.

ВИЛОТИЋ РАДОЈЛЮ, страдао у рату. Уписан на споменику у Пецкој.

ВИЛОТИЋ САВАТИЈЕ, страдао у рату.

ВИЛОТИЋ Ивана СВЕТОЗАР, као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије рањен у борби и умро 12. септембра 1918. године на положају Векуле на Кајмакчалану где је и сахрањен.

ВИТИЋ ЈОВАН, као редов 23. пешадијског пука погинуо од гранате 6. октобра 1916. године, сахрањен код цркве у Бачу.

ВИЋАНОВИЋ (Срећка) ДРАГИЋ, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука, рањен 9. септембра 1916. године, на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

ВРАКВИЋ ТОМА, наредник 2. чете 2. батаљона 6. пешадијског пука Дринске дивизије, умро је јуна 1918. године. Сахрањен на Црвеном брегу, ката 810.

ВУЈИЋ ВАСИЛИЈЕ, ожењен Јелисавком, отац троје деце (Борке, Ненада и Момира), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива и 3. чете 3. батаљона 6. пешадијског пука 2. позива допремљен у болницу на Лазарету 20. фебруара 1916. године где је умро четири дана касније.

ВУЈИЋ ЖИВКО, страдао у рату.

ВУЈИЋ ЈЕЛЕСИЈЕ, страдао у рату.

ВУЈИЋ МИЛЕВА, рођена 1883. године, као цивил ухапшена и депортована у логор Нежидер где је умрла 20. јануара 1915. године. Сахрањена на парцели 445.²³⁸

²³⁷ Према другом извору рањен је истог дана на Кајмакчалану.

²³⁸ Према другом извору сахрањена је у гробници број 558.

ВУЈИЋ МИЛЮРАД, као редов 1. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука заробљен и 21. јула 1917. године спроведен у логор Нађмеђер одакле је 21. јула 1917. године депортован у неки логор у Швајцарску. Даља судбина непозната.

ВУЈИЋ МЛАДЕН, страдао у рату.

ВУЈИЋ ПЕТАР, стар 50 година, убијен од стране Аустроугара 29. августа 1914. године.

ВУЈИЋ СТАНКО, страдао у рату.

ВУЈИЋ ТОМО, рођен 1860. године, као цивил²³⁹ заробљен и интерниран у аустроугарски логор Нежидер где је умро 29. марта 1916. године. Сахрањен на парцели број 2424.

ГАВРИЛОВИЋ МЛАДЕН, страдао у рату.

ГАЈИЋ СТАНА, рођена у Царини, стара 40 година, удовица Сређка у Драгодолу, оболела од тифуса и умрла 14. априла 1917. године у Драгодолу.

ГАШИЋ Н. ГРУЈИЦА, као редов 2. батаљона 3 комбинованог пука умро у болници у Бизерти 16/3. маја 1917. године.

ГЛИГОРИЋ ГВОЗДЕН, страдао у рату.

ГЛИГОРИЋ ЖИВАН²⁴⁰, рођен 1892. године, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука Дринске дивизије умро на Крфу 1917. године. Био је сахрањен на гробљу у Кулину па ексхумиран и сахрањен у Маузолеју на Виду, ковчежић од лима број 1033.

ГЛИГОРИЋ МИЛАДИН, страдао у рату.

ГЛИГОРИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату.

ГМИТРОВИЋ ВУКАДИН, као припадник 2. пешадијског пука *Кнеза Михаила* Моравске дивизије страдао током I светског рата на острву Видо.

ГМИТРОВИЋ МИЛАДИН, као редов Дринске дивизије, страдао на острву Видо за време I светског рата.

ГМИТРОВИЋ СВЕТОЗАР, као редов 2. пешадијског пука Моравске дивизије страдао током I светског рата на острву Видо.

ДОБРАШИНОВИЋ ДРАГОМИР, ожењен Јованком, отац петоро деце (Милунке, Маринка, Саве, Тихомира и Василија), као редов телеграфског одељења Дринске дивизије 2. позива умро 12. марта 1915. године на положају код Лазаревца.

ДЕСИЋ Станоја ЖИВОЈИН, неожењен, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива оболео од тифуса и умро у својој кући у Царини 3. маја 1915. године.

ДЕСИЋ ЖИВОЈИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ДОСИЋ РАНИСАВ, страдао у рату.

ДОСИЋ СТАНКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ДОСИЋ СТАНОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂЕРИЋ АНЂЕЛКО, страдао у рату.

²³⁹ У неким изворима пише да је био редов српске војске.

²⁴⁰ У другом извору стоји да је то Живан Глигоријевић.

ЂЕРИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату.

ЂЕРИЋ ДАНИЛО, страдао у рату.

ЂЕРИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату.

ЂЕРИЋ ЦВЕТКО, страдао у рату.

ЂЕРМАНОВИЋ АЛЕКСА, стар 60 година, убијен од Аустроугара 1917. године у Пецкој.

ЂЕРМАНОВИЋ Јанка АНЂЕЛКО, ожењен Драгињом, отац Загорке, као редов учествовао у балканским ратовима а погинуо у борби против Бугара код Књажевца 1913. године.

ЂЕРМАНОВИЋ Обрена БОГДАН, није имао потомства, учествовао и страдао у I светском рату.

ЂЕРМАНОВИЋ БОРИСАВ, страдао у рату.

ЂЕРМАНОВИЋ БРАНИСЛАВ, страдао у рату.

ЂЕРМАНОВИЋ Петра ВИДО, ожењен, отац шесторо деце (Светозара, Теодосије, Симе, Илинке, Даринке и Живке), као редов учествовао у I светском рату, прешао Албанију и страдао.

ЂЕРМАНОВИЋ ВУЈКА, стара 27 година, супруга Александра, оболела од туберкулозе и умрла 17. фебруара 1917. године у Царини.

ЂЕРМАНОВИЋ Алексе ГЛИШО, ожењен, отац четворо деце (Александра, Сретена, Радоја и Живоротке), као редов учествовао у I светском рату, из Албаније пребачен у Француску на лечење, а умро у Скадру.

ЂЕРМАНОВИЋ Бошка ГЛИШО, као редов учествовао у I светском рату, током повлачења преко Албаније разболео се и упућен на лечење у војну болницу у Скадру где је и умро.

ЂЕРМАНОВИЋ Станка ДОБРИСАВ, ожењен, није имао деце, са браћом Живком и Борисавом учествовао у I светском рату, страдао.

ЂЕРМАНОВИЋ ДОБРОСАВ, страдао у рату.

ЂЕРМАНОВИЋ ДРАГУТИН, каплар, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂЕРМАНОВИЋ ЂЕРМАН, као редов – регрут 4. чете 2. батаљона 2. пука, умро од последица рањавања 4. јануара 1916. године у месту Фијера где је и сахрањен.

ЂЕРМАНОВИЋ Станка ЖИВКО, као редов 3 чете 1 батаљона 5 пешадијског пука 1 позива рањен у борби на Кајмакчалану 3. септембра 1916. године.²⁴¹ Даља судбина непозната.

ЂЕРМАНОВИЋ Петра ЈЕВРЕМ, ожењен, отац двоје деце (Милана и Борке), страдао у једном од ратова.

ЂЕРМАНОВИЋ ЈЕЛКА, супруга Живојина, мајка двоје деце (Драгославе и Радојице), оболела од шпанске грознице и умрла 1918. године у Царини.

ЂЕРМАНОВИЋ Мијаила МАРКО, није имао потомства, учествовао и страдао у I светском рату.

²⁴¹ Према непотврђеним подацима преживео је Први светски рат.

ЂЕРМАНОВИЋ Станка МИЉОРАД, ожењен, није имао деце, као редов учествовао је у I светском рату и повлачио се преко Албаније где је страдао 1915. године.

ЂЕРМАНОВИЋ РАДОЈЛО, рођен 1855. године, ожењен Радојком, отац два детета (Борке и Михаила), редов последње одбране стараца у Војној станици Пецка (чувао телефонску линију), умро јануара 1915. године од последица рањавања.

ЂЕРМАНОВИЋ Деспота РАДОСАВ, ожењен, отац сина Живорада, као редов учествовао у ратовима и страдао.

ЂЕРМАНОВИЋ СЕЛЕНА, стара 60 година, домаћица, убијена од Аустроугара 1917. године у Царини.

ЂЕРМАНОВИЋ ТОШО, ожењен, отац два сина (Радомира и Славка), редов 1. чете 2. батаљона 14. кадровског пука, оболео од тифуса и умро фебруара 1915. године у својој кући у Царини.

ЂОКИЋ (Јеремић) ..., прва супруга Живана, оболела од тифуса и умрла током I светског рата.

ЂОКИЋ (Јеремић) Живана БОГДАН, оболео од тифуса и умро током I светског рата.

ЂОКИЋ (Јеремић) Живана БОШКО, оболео од тифуса и умро током I светског рата.

ЂОКИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату.

ЂОКИЋ ДРАГУТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂОКИЋ ИВАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂОКИЋ (Јеремић) ИЛИЈА, отац сина Живана, оболео од тифуса и умро током I светског рата.

ЂОКИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂОРЂЕВИЋ Радован ПАНТЕЛИЈА, као редов 3. чете 3. батаљона 5. пука, рањен 3. децембра 1916. године на положају Браздаста коса. Даља судбина непозната.

ЂОРЂЕВИЋ (Ђорђић) РАДОЈЕ, ожењен, отац троје деце (Олге, Надежде и Ранка), као редов 2. чете 4. батаљона 5. пешадијског пука, оболео од тифуса и умро 19. априла 1915. године у својој кући у Царини.

ЂОРЂИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату.

ЂУРЂЕВИЋ ВЕЛИЧКО, ожењен Спасенијом, отац шесторо деце (Косане, Смиљке, Гроздане, Босиљке, Владислава и Богдана), коморција 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, оболео од тифуса и умро 7. марта 1915. године у ваљевској болници.

ЂУРЂЕВИЋ ВУЈАДИН, као редов – регрут 2. чете 2. батаљона 14. прекобројног пука умро од неке заразне болести 14. јануара 1916. године у месту Фијери.

ЂУРЂЕВИЋ ДОБРИСАВ, страдао у рату.

ЂУРЂЕВИЋ ДРАГУТИН, страдао у рату.

ЂУРЂЕВИЋ ЖИВОЈИН, као редов учествовао у балканским ратовима и погинуо 1913. године.

ЂУРЂЕВИЋ ЈЕВРЕМ, поручник, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂУРЂЕВИЋ КРСТИНА, стара 14 година, оболела од тифуса и умрла 4. априла 1914. године у Царини.

ЂУРЂЕВИЋ МИЛЕНКО, страдао у рату.

ЂУРЂЕВИЋ Цветка МИЛОРАД, ожењен Милевом, отац троје деце (Борка, Ивана и Десимира), као редов 1. чете 2. батаљона 5. пука, заробљен код Крушевца 26. октобра 1915. године, депортован у логор Темишвар у Румунији одакле је услед исцрпљености октобра 1918. године пуштен кући у Царину, где је умро 22. децембра 1921. године.

ЂУРЂЕВИЋ МИЛУТИН, рођен 1892. године, неожењен, редов као 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива оболео од запаљења плућа²⁴² и умро 4. новембра 1918. године у Окружној болници у Ваљеву.

ЂУРЂЕВИЋ ПАВЛЕ, као редов Дунавске дивизије погинуо 14. септембра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

ЂУРЂЕВИЋ ЦВЕТИН, као редов учествовао у балканским ратовима и погинуо 1913. године.

ЂУРЂИЋ БОГОЉУБ, рођен 1886. године, неожењен, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 24. октобра 1914. године у боју на Гучеву код Лознице.

ЂУРЂИЋ ДОБРИСАВ, ожењен, отац једне кћери (Славке), као редов бојне батерије 5. пешадијског пука 2. позива умро 2. марта 1915. године у ваљевској болници.

ЂУРИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату.

ЂУРИЋ ДРАГОЉУБ, као редов 1. чете 2. батаљона 3. пука умро од заразне болести у Тунису 3. марта 1915. године.

ЂУРИЋ ДРАГУТИН, ожењен Јелисавком, отац четири кћери (Неде, Вукосаве, Станије и Кате), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива умро 15. маја 1915. године у 3. резервној болници у Ваљеву.

ЂУРИЋ МИЛАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂУРИЋ Драгића МИЛИНКО, као каплар – кадровец 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 3. септембра 1916. године, у борби на Кајмакчалану где је и сахрањен.

ЂУРИЋ РАДОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂУРИЋ СИМЕУН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЂУРИЧИЋ Радивоја СВЕТОЗАР, као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука рањен од артиљеријског зрна 17. септембра 1916. године у борбама на Кајмакчалану.

ЕРИЋ Саве ДРАГУТИН, живео три године, оболео од тифуса и умро 5. децембра 1915. године.

ЕРИЋ ЖИВАДИН, стар 46 година, убијен од Аустроугара 29. октобра 1914. године.

²⁴² Према другом извору преминуо је од шпанске грознице.

ЕРИЋ Светозара ЉУБОМИР, рођен 1886. године, као редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука погинуо у I светском рату 1914. године.

ЕРИЋ МАРЈАН, стар 27 година, оболео и умро од тифуса 15. фебруара 1915. године.

ЕРИЋ МИЛОРАД, ожењен Љепосавом, имао ћерк Иванку, као редов 3. чете 1. батаљона комбинованог пука Дринске дивизије умро 7. новембра 1918. године у војној болници у Новом Саду од последица рањавања.²⁴³

ЕРИЋ ПЕТРИЈА, стара 30 година, оболела и умрла од тифуса 4. јануара 1915. године.

ЕРИЋ РАДОЈКА, стара 25 година, оболела и умрла од тифуса 22. фебруара 1915. године.

ЕРИЋ Спасоја САВАТИЈЕ, рођен 1895. године, нежењен, као редов 2. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука погинуо 1914. године у боју на Мачковом камену.

ЕРИЋ ТАНАСИЈЕ, стар 52. године, оболео и умро од тифуса 2. априла 1915. године.

ЖИВАНИЋ ГВОЗДЕН, ожењен Милојком, отац четворо деце (Борке, Бранислава, Зорке и Даринке), као редов 2. чете 1. батаљона 5. пука заробљен у Царини 1914. године и умро при депортацији у логор у Шабац.

ЖИВАНОВИЋ ГВОЗДЕН, страдао у рату.

ИВКОВИЋ ВЕЛИМИР, рођен 1875. године, ожењен, отац кћери Ангелине, редов 3. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука, погинуо 2. новембра 1914. године у Гукошу крај Љига.

ИВКОВИЋ ДРАГУТИН, ожењен Миленом (рођ. Добрашиновић), имао кћер Анку, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо 26. октобра 1914. године у боју на Гучеву код Лознице.

ИВКОВИЋ Драгутина АНКА, дете, оболела од заразних болести и умрла за време I светског рата.

ИВКОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату.

ИЛИЋ ДРАГОМИР, ожењен Ранђијом, отац троје деце (Обрена, Вукашина и Вукосаве), као редов – трећепозивац у Војној станици у Пецкој, оболео од тифуса и умро 1915. године у својој кући.

ИЛИЋ ЖИВОЈИН, страдао у рату.

ИЛИЋ ЈОВАН, стар 65 година, убијен од Аустроугара 28. октобра 1914. године.

ИЛИЋ МИЛОРАД, страдао ју рату.

ИЛИЋ ПЕТАР, ожењен Томанијом, отац два сина (Велизара и Илије), као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо током I светског рата.

ИЛИЋ РАДОМИР, потпоручник, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

²⁴³ Према другом извору био је редов 5. пука, заробљен на Солунском фронту и умро у Мађарској гимназији у Новом Саду 7. новембра 1918. године.

ИЛИЋ САВАТИЈЕ, страдао у рату.

ИЛИЋ Тодора СВЕТИСЛАВА, живела седам година, као избеглица склонила се у Врагочаницу код Ваљева где је 7. септембра 1914. године умрла од дифтерије и сахрањена.

ИЛИЋ СТЕПАН, страдао у рату.

ИСАИЛОВИЋ ЈАНИЋИЈЕ, рођен 5. фебруара 1875. године, ожењен Симком, отац троје деце (Милке, Гвоздена и Богољуба), као резервни пешадијски поручник 2. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука умро од последица рањавања у болници бр. 6 у Солуну 7. децембра 1918. године и сахрањен на Зејтинлику.

ИСАИЛОВИЋ ЈЕВРЕМ, рођен 1845. године, као цивил ухашен и интерниран у у логор Арад у Румунији где је умро 4. јануара 1915. године.

ИСАИЛОВИЋ ЈЕЗДИМИР, страдао у рату.

ИСАИЛОВИЋ РАЈКО, ожењен, отац два сина (Стојана и Јеремије), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука заробљен 1915. године и депортован у логор Ћустендил где је умро 30. јуна 1916. године.

ИСАИЛОВИЋ РАЈО, страдао у рату.

ЈАКОВЉЕВИЋ МИЋА, страдао у рату.

ЈАКОВЉЕВИЋ ПЕТРОНИЈА, страдао у рату.

ЈАНИЋ БОРИСЛАВ, редов 3. позива, сахрањен у Српском војничком гробљу на Зејтинлику код Солуна, парцела број 34, редни број 1849,

ЈЕЛИЧИЋ Николе ЦВЕТКО, као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије погинуо у борби на Кајмакчалану 4. септембра 1916. године. Сахрањен на положају.

ЈЕРЕМИЋ М. ЉУБОМИР, ожењен Аницом, отац четворо деце (Јелене, Даринке, Ангелине и Милоја), као редов – коморција муницијске колоне Дринске дивизије 1. позива примљен у болницу на Лазарету у Тунису 7. фебруара 1916. године где је сутрадан умро. Сахрањен на гробљу у Лазарету, у гробници 36.182.

ЈЕРОСИМОВИЋ Данила АЛЕКСАНДАР, неожењен, као редов занатске чете 6. пешадијског пука погинуо октобра 1915. године код Смедерева.

ЈЕРОСИМОВИЋ АНЂЕЛКО, из Шапца, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЈЕРОСИМОВИЋ Гвоздена ДРАГИЋ, ожењен, отац петоро деце (Томке, Гвоздена, Живојина, Величка и Љубисава), редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро 25. априла 1915. године у ваљевској болници.

ЈЕРОСИМОВИЋ ЂЕНИСИЈЕ, ожењен Недом, отац двоје деце (Цветина и Гвозден), редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 2. позива, заробљен код Бегове воде 2. новембра 1914. године и депортован у логор Нађмеђер где је умро маја 1918. године.

ЈЕРОСИМОВИЋ ЈАНИЋИЈЕ, рођен 1876. године, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука заробљен и депортован у логор Велики Међер²⁴⁴ где је умро 10. фебруара 1918. године и сахрањен на гробном месту 1.897.

ЈЕРОСИМОВИЋ РАДОЈЛО, ожењен Иконијом, отац петоро деце (Анђелка, Радојле, Станојке, Милене и Миљане), као редов 2. чете 1. батаљона 5. пука 2. позива нестао између 8. октобра 1915. и 10. јануара 1916. године на делу пута од реке Војуше ка Драчу у Албанији. Даља судбина непозната.

ЈЕРОСИМОВИЋ ЦВЕТКО, ожењен Томком, отац три сина (Павла, Зарије и Живорада), као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 3. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану.

ЈОВАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР, као редов 2. чете 1. батаљона 2. пука умро 5. јануара 1916. године у месту Фијера где је и сахрањен.

ЈОВАНОВИЋ ВЕЛИЧКО, ожењен Живаном, као каплар 6. батерије пољског артиљеријског пука оболео од тифуса и умро 13. јула 1915. године у болници Моравске дивизије 2. позива у селу Стољани.

ЈОВАНОВИЋ (Јакова) МИРКО, као редов 1. чете 1. батаљона 5. пука рањен 15. септембра 1918. године на положају у селу Ђурђијаново поље.

ЈОВАНОВИЋ НИКОЛА, као редов 1. чете 3. батаљона 3. пука умро на острву Видо 31. јануара 1916. године где је и сахрањен.

ЈОВАНОВИЋ (Цветка) ПЕТАР, као редов 3. чете 3. батаљона 5. пука, рањен 3. децембра 1916. године на положају Браздаста коса. Уписан на споменик у Пецкој.

ЈОСИЋ ЛУКА, цивил²⁴⁵, заробљен и интерниран у логор Нежидер где је умро 9. децембра 1914. године. Сахрањен на парцели 247.

ЈОСИФОВИЋ ДРАГОМИР, интерниран у логор Нађмеђер где је умро од шпанске грознице 14. децембра 1918. године.

КОСАНИЋ ДОБРОСАВ, рођен у Царини, стар 30 година, ожењен, оболео од тифуса и умро 12. фебруара 1914. године у Драгијевици где је стално настањен.

КОСАНИЋ Николе ИВАНКА, живела 10 година, умрла од туберкулозе 16. фебруара 1917. године у Царини.

КОСТИЋ Радојла ЖИВОЈИН, неожењен, као редов 2. чете 3. батаљона 5. пука 1. позива заробљен у Гукошу крај Љига и депортован у логор Балдогасањ где је умро 15. фебруар 1916. године.

КОСТИЋ ПЕТАР, ожењен, отац троје деце (Гвозденије, Радојице и Божидача), као редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива погинуо новембра 1915. године у околини Пећи.

КОСТИЋ РАДОМИР, ожењен Томанијом, отац два сина (Гвоздена и Косте), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука оболео од тифуса и умро 7. марта 1915. године у ваљевској болници.

²⁴⁴ Према другом извору умро је у логору Нађмеђер.

²⁴⁵ У другом извору пише да је био редов.

КОСТИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату.

КРСМАНОВИЋ ГВОЗДЕН, ожењен Смиљком, отац кћери Иванке, редов возарске коморе Дринске дивизије, као рањеник заробљен код Ваљева 29. октобра 1914. депортован у логор Матхаузен где је умро 1915. године.

КРСМАНОВИЋ ИЛИЈА, страдао у рату.

КРСМАНОВИЋ Петра РАДЕНКО, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива погинуо 25. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану где је и сахрањен.

КРСТИЋ ЖИВКО, рођен 1894. године, као редов 3. чете 2. батаљона 3. пука заробљен и интерниран 1914. у логор Болдогасањ где је умро 15. фебруара 1915. године.

ЛАЗИЋ РАДОСАВ, страдао у рату.

МАКСИМОВИЋ БОГОЉУБ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МАКСИМОВИЋ Аксентија ЈЕРЕМИЈА²⁴⁶, као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо је 19. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 55/6.

МАЛЕШЕВИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату.

МАЛЕШЕВИЋ (Трифуна) ВЛАДИМИР, рођен 4. новембра 1869. године, бравар у Ваљеву (Кнеза Милоша 24), ожењен Катарином, отац једне кћери (Неранце), страдао у Скадру 3. јануара 1916. године.

МАЛЕШЕВИЋ ДАНИЛО, ожењен Катарином²⁴⁷, отац две кћерке (Даринке и Борке), као наредник 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива умро 27. марта 1915. године у ваљевској болници.

МАЛЕШЕВИЋ ЖИВОЈИН, страдао у рату.

МАЛЕШЕВИЋ ЉУБИСАВ, страдао у рату.

МАЛЕШЕВИЋ МИЛОШ, страдао у рату.

МАЛЕШЕВИЋ МЛАДЕН, страдао у рату.

МАЛЕШЕВИЋ РАДИВОЈЕ, страдао у рату.

МАЛЕШЕВИЋ РАДОСАВ, страдао у рату.

МАЛЕШЕВИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату.

МАНОЈЛОВИЋ (Милановић) БОШКО, ожењен Јелисавком, отац четворо деце (Светозара, Станиславе, Наталије и Негосаве), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука оболео од тифуса и умро 1915. године у Приштини.

МАНОЈЛОВИЋ МИТРА, стара 51 годину, супруга Обрена, оболела од туберкулозе и умрла у Царини 1. фебруара 1917. године.

МАНОЈЛОВИЋ С. СТАНКО, као редов 14. пука, погинуо 5. септембра 1916. године, сахрањен у гробљу 3. категорије на положају Острво у месту Воденица, километар југозападно од Старе Попадије.

²⁴⁶ Према другом извору погинуо је 13. септембра 1916. године на истом положају.

²⁴⁷ Супруга Катарина и кћерка Борка умрле током Првог светског рата.

МАРКОВИЋ ВЕЛИЧКО, страдао у рату.

МАРКОВИЋ ЖИВКО, страдао у рату.

МАРКОВИЋ ЈОСИП, ожењен Христином, имао сина Богдана, као редов – коморција 5. пешадијског пука 1. позива оболео од тифуса и умро 5. априла 1915. године у ваљевској болници.

МАРКОВИЋ МИЛАН, трговац у Шапцу, страдао у рату.

МАРКОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МАРКОВИЋ МЛАДЕН, ожењен Милевом, отац две кћери (Гвозденије и Станојке), као болничар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро од задобијених рана 1. фебруара 1915. године у ваљевској болници.

МАРКОВИЋ Деспота ОБРЕН, ожењен Станом, као каплар брдске брзометне батерије погинуо 20. септембра 1914. године у борби против Аустроугара на Мачковом камену.

МАРКОВИЋ М. СВЕТОЗАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МАРКОВИЋ СЛАВКО, страдао у рату.

МАРКОВИЋ М. СТАНОЈЕ, рођен 1893. године, као редов 3. чете 2. батаљона 14. пука умро 3. јануара 1916. године у Тирани где је и сахрањен на војничком гробљу.

МАРКОВИЋ Милоша ЧЕДОМИР, као резервни поднаредник 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије тешко рањен у борби на Рововској коси 11. маја 1918. године и сутрадан умро.

МАТИЋ ВАЛЕСИЈЕ, страдао у рату.

МАТИЋ ДРАГОМИР, каплар, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МАТИЋ ОБРЕН, ожењен Цветом, отац троје деце (Николе, Јановке и Марице), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива нестало 6. децембра 1915. године у Бару код Андријевице. Даља судбина непозната.

МИЈАИЛОВИЋ АНДРИЈА, ожењен, отац три кћери (Станке, Ружице и Бранимирке), као редов последње одбране стараца оболео од тифуса и умро 9. децембра 1912. године у својој кући у Царини.

МИЈАИЛОВИЋ ДРАГИЋ, ожењен Маријом, отац три сина (Маринка, Милоја и Зарије), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива од задобијених рана умро 4. октобра 1915. године у својој кући у Царини.

МИЈАИЛОВИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату.

МИЈАИЛОВИЋ ЖИВКО, ожењен, отац сина Душана, као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука рањен у Ваљевској Каменици 23. априла 1915. године и умро од задобијених рана 23. априла 1918. године у Царини.

МИЈАИЛОВИЋ МИЈАИЛО, страдао у рату.

МИЈАИЛОВИЋ РАДОСАВ, страдао у рату.

МИЈАИЛОВИЋ СТОЈАН, страдао у рату.

МИЛАНОВИЋ Петра ДРАГИЋ, као редов 1 чете 3 батаљона 5 пешадијског пука рањен 10. новембра 1916. године у борби на Браздастој коси.

МИЛИВОЈЕВИЋ АНДРИЈА, стар 48 година, као цивил ухапшен и депортован у логор Нежидер где је умро 10. децембра 1915. године. Сахрањен у гробници број 849.

МИЛИВОЈЕВИЋ МИЛОШ, као цивил, ухапшен и депортован у логор Нежидер где је умро 5. фебруара 1915. године. Сахрањен на парцели 780.

МИЛИВОЈЕВИЋ ЦВЕТИН, као цивил ухапшен и депортован у логор Нежидер где је умро 9. децембра 1914. године. Сахрањен на парцели 245.

МИЛИНКОВИЋ БЛАГОЈЕ, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива погинуо 28. августа 1914. године на Прослопу изнад Пецке и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МИЛАНОВИЋ БОШКО, страдао у рату.

МИЛАНОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату.

МИЛАНОВИЋ Драгића ПЕТАР, као редов – кадровец 1. чете 3. батаљона 5. пука рањен 10. новембра 1916. године у борбама на Браздастој коси. Даља судбина непозната.

МИЛАНОВИЋ ТИХОМИР, страдао у рату.

МИЛИЋ Николе ВАСИЛИЈЕ, као редов санитетског одељења 1 батаљона 5 пука рањен 27. маја 1917. године. на положају под Соколом. Даља судбина непозната.

МИЛИЋ МИЛАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИЛОВАНОВИЋ АНДРИЈА, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИЛОВАНОВИЋ ВЕЛИЗАР, страдао у рату.

МИЛОВАНОВИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИЛОВАНОВИЋ ЖИВКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИЛОВАНОВИЋ ЖИВОЈИН, ожењен Маријом, отац кћери Цвете, као редов Војне станице у Пецкој оболео од тифуса и умро 21. фебруара 1915. године у својој кући у Царини.

МИЛОВАНОВИЋ РАДОМИР, као редов 1. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука примљен 7. фебруара 1916. године у болницу у Лазарету где је умро 7. априла 1916. године. Сахрањен у Лазарету.

МИЛОВАНОВИЋ СЛАВКО, страдао у рату.

МИЛОВАНОВИЋ ТЕОДОСИЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИЛОВАНОВИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИЛОСАВЉЕВИЋ НИКОЛА, као редов митраљеског одељења 2. батаљона 5. пешадијског пука, умро у Тунису 17. априла 1916. године.

МИЛУТИНОВИЋ ЖИВКО, страдао у рату.

МИЛУТИНОВИЋ МИЛОЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИЛУТИНОВИЋ МИХАЈЛО, рођен 1883. године, редов 5. пешадијског пука, заробљен и интерниран у логор Велики Међер²⁴⁸ где је умро 7. јуна 1915. године. Сахрањен је у гробном месту број 382.

МИЛУТИНОВИЋ РАДОМИР, страдао у рату.

МИРКОВИЋ МИЛУТИН, рођен 1892. године, као редов 1. чете 2. батаљона 5. пука заробљен и интерниран 1916. године у логор Нежидер где је настрадао.

МИРОСАВИЋ Радојла ДРАГИША, живео две године, оболео од тифуса и умро.

МИРОСАВИЋ Радојла ЗОРКА, живела три године, оболела од тифуса и умрла.

МИРОСАВИЋ Радојла ТОМКА, живела четири године, оболела од тифуса и умрла.

МИРОСАВИЋ САВО, капетан прве класе, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИРОСАВИЋ СРЕЋКО, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИРОСАВИЋ УРОШ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

МИРОСАВЉЕВИЋ СРЕЋКО, страдао у рату.

МИРЧЕТИЋ ВИДО, страдао у рату.

МИРЧЕТИЋ ДРАГИЋ, страдао у рату.

МИРЧЕТИЋ Василија ЉУБОМИР, као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 10. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану и сахрањен на положају.

МИРЧЕТИЋ МИЛОЈЕ, заробљен и интерниран у логор где је умро 28. октобра 1917. године.

МИРЧЕТИЋ МИЛОРАД, страдао у рату.

МИРЧЕТИЋ ОБРЕН, као редов бојне коморе 4. пешадијског пука Дринске дивизије примљен због маларије 11. новембра 1916. године. у енглеску војну болницу бр. 37 у Седесу код Тулона где је умро 21. новембра. 1916. године и сахрањен на гробљу код Тулона.

МИРЧЕТИЋ РАДОЈЛО, страдао у рату.

МИРЧИЋ ВИДОЈЕ, ожењен, отац двоје деце (Миленије и Драгојла), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 7. октобра 1914. године на положају Сенокос – Горња Љубовића код Љубовије.

МИЋИЋ АКСЕНТИЈЕ, страдао у рату.

МИХАЈЛОВИЋ ЖАРКО, као редов 4. чете 3. батаљона 5. пука сахрањен у гробљу 1 категорије на положају Острово у месту Мухарем.

МЛАДЕНОВИЋ ВАСИЛИЈЕ, страдао у рату.

МЛАДЕНОВИЋ ДРАГУТИН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

²⁴⁸ Према другом извор умро је у логору Нађмеђер.

МУРАТОВИЋ АГИША, Ром, ожењен Планинком, отац двоје деце (Драгиње и Живорада), као редов пекарске чете Дринске дивизије 1. позива оболео од тифуса и умро фебруара 1915. године.

МУРАТОВИЋ ДРАГУТИН, Ром, рођен 1889. године, радник, живео и радио у Љубовији, као редов пекарске чете Дринске дивизије 1 позива оболео од тифуса и умро 5. јануара 1915. године у логору Нађмеђер.

НЕДЕЉКОВИЋ ДРАГИЋ, страдао у рату.

НЕДЕЉКОВИЋ Вилотија ЛАЗАР, неожењен, као редов 3. чете 2. батаљона 14. прекобројног пука умро 19. октобра 1915. године приликом одступања кроз Албанију.

НЕДЕЉКОВИЋ Јована МИЛАН, неожењен, као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо приликом повлачења кроз Албанију 1915. године.

НЕДЕЉКОВИЋ Јована МИЛИНКО, ожењен, отац сина Живка, као редов учествовао у I светском рату и погинуо приликом повлачења кроз Албанију 1915. године.

НЕДЕЉКОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату.

НЕНАДОВИЋ ДРАГОМИР, ожењен, отац четворо деце (Анке, Саве, Живојина и Драгутина), као редов 4. одељења муницијске колоне 1. позива умро од последица рањавања 6. септембра 1915. у ваљевској болници.

НЕНАДОВИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату.

НЕНАДОВИЋ СВЕТОМИР, страдао у рату.

НИКОЛИЋ БОРИСАВ, као редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, примљен је 27. децембра 1915. у болницу у Скадру где је умро 1. јануара 1916. године. Сахрањен на војничком гробљу у Скадру.

НИКОЛИЋ ДАНИЛО, стар 50 година, ожењен Станком, отац четири сина (Димитрија, Милојка, Живојина и Теодосија), редов последње одбране стараца, због скривања оружја у својој кући стрељан 7. јануара 1917. године у Љубовији.

НИКОЛИЋ РАДОВАН, рођен 1892. године, неожењен, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро 3. новембра 1918. године од шпанске грознице у ваљевској болници.

НИКОЛИЋ Јеврема РАДОЈЛО, као резервни поднаредник 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука рањен у борби на Рововској коси 6. августа 1917. године. Даља судбина непозната.

НИКОЛИЋ РАДОМИР, ожењен Јелом, отац четворо деце (Љубице, Драгојле, Петра и Драгојла), као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука оболео од тифуса и умро 27. марта 1915. године у Стублинама код Обреновца.

НИКОЛИЋ Милана РАДОСАВ, резервни каплар 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, погинуо је 12. октобра 1918. године у борби на положају Трмчар на Браздастој коси, где је и сахрањен.

НОВАКОВИЋ Марка БУДИМИР, рођен 1892. године, неожењен, као редов 3. чете 2. батаљона 14. пука погинуо у јесен 1914. године у борби на Мачковом камену.

НОВАКОВИЋ МАРКО, рођен 1870. године, ожењен Јованом, отац два сина (Будимира и Живојина), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива погинуо у I светском рату током 1915. године.

ОБРАДОВИЋ Ивана ВЕЛИЧКО, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива рањен у борби на Кајмакчалану 3. септембра 1916. године и нестао у борби на Кајмакчалану 13. септембра 1916. године.

ОБРАДОВИЋ ВАСО, страдао је у рату.

ОБРАДОВИЋ Ивана ВЕЛИЧКО, као редов – кадровац 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије 1. позива нестао 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

ОБРАДОВИЋ ВЛАЈКО, страдао у рату.

ОБРАДОВИЋ ГВОЗДЕН, наредник, страдао је у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ОБРАДОВИЋ ЂОКО, страдао у рату.

ОБРАДОВИЋ ЈЕРЕМИЈА, страдао у рату.

ОБРАДОВИЋ КОСТА, страдао у рату.

ОБРАДОВИЋ ТЕОДОСИЈЕ, ожењен Стеванијом, отац сина Радомира, као редов 9. пољске батерије 3. дивизиона умро 9. јануара 1916. у Албанији код Љеша где је и сахрањен на војничком гробљу.

ПАВЛОВИЋ ГВОЗДЕН, рођен 1878, као редов заробљен и спроведен у логор Нежидер где је оболео од туберкулозе и умро 15. јуна 1915. Сахрањен у гробници број 1804.

ПАВЛОВИЋ ГРУЈИЦА, неожењен, као редов 2. чете 2. батаљона 14. кадровског пука погинуо током 1915. године код Струмице у Македонији.

ПАВЛОВИЋ ЂУРО, страдао у рату.

ПАВЛОВИЋ Светозара ЖИВАДИН, као редов – кадровац 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, рањен 3. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

ПАВЛОВИЋ Милана ЖИВАН, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука, контузован 17. септембра 1916. године на положају Сармски рејон. Даља судбина непозната.

ПАВЛОВИЋ ЖИВКО, страдао у рату.

ПАВЛОВИЋ ЈОВАН, као редов 2. чете 3. батаљона 23. пешадијског пука погинуо 8. октобра 1916. године од гранате и сахрањен код цркве у Бачу

ПАВЛОВИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату.

ПАВЛОВИЋ ТАНАСИЈЕ, ожењен Гвозденијом, отац двоје деце, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива погинуо 19. августа 1914. године на Рожњу изнад Пецке. Сахрањен на парцели 342.

ПАВЛОВИЋ ТИМОТИЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ПАВЛОВИЋ ТОДОР, рођен 1828. године, као цивил заробљен и интерниран у логор Нежидер где је умро 27. децембра 1914. године и сахрањен у парцели број 342.

ПАВЛОВИЋ ЧЕДОМИР, страдао у рату.

ПАВЛОВИЋ ЦВЕТИН, страдао у рату.

ПАНИЋ ВЕЛИЧКО, ожењен Станиславом, отац четири кћери (Радојке, Драгиње, Живане и Славке), као болничар болничке чете Дринске дивизије погинуо 16. септембра 1915. године.

ПАНИЋ ДРАГОЈЛО, ожењен Гвозденијом, отац сина Слободана, као наредник 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива умро од последица рањавања 6. јула 1915. године у ваљевској болницу.

ПАНИЋ ЖАРКО, страдао у рату.

ПАНИЋ Ј. ЖИВКО, страдао у рату.

ПАНИЋ Т. ЖИВКО, страдао у рату.

ПАНИЋ МИЛИНКО, страдао у рату.

ПАНТИЋ РАНКО, као редов српске војске²⁴⁹ заробљен и интерниран у логор Нежидер где је умро 10. децембра 1914. године. Сахрањен на парцели 250.

ПЕРИЋ ДАНИЛО, стар 24 године, као редов 5. пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије, заробљен и интерниран у логор Нађмеђер²⁵⁰ где је умро 20. јануара 1915. године. Сахрањен на гробном месту 195.

ПЕТРОВИЋ АЛЕКСАНДАР, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ПЕТРОВИЋ Софронија АЛЕКСИЈА, као активни потпоручник 4. чете 2. батаљона 5. пука рањен 13. септембра 1916. године на Вируту – Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

ПЕТРОВИЋ Софронија ВЕЛЕСИЈЕ, активни потпоручник – водник митраљеског одељења 2. батаљона 5. пешадијског пука рањен у борби на Вируту 13. септембра 1916. године. Даља судбина непозната.

ПЕТРОВИЋ ДОБРОСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ПЕТРОВИЋ ДРАГОМИР, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ПЕТРОВИЋ ЈОВО, страдао у рату.

ПЕТРОВИЋ МИЛИСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ПЕТРОВИЋ МИЛОРАД, рођен 1884. године, као редов 5. пешадијског пука, заробљен и интерниран у логор Нађмеђер где је умро 4. марта 1915. године. Сахрањен је на гробном месту 277.

ПЕТРОВИЋ МЛАДЕН, страдао у рату.

ПЕТРОВИЋ ОБРЕН, страдао у рату.

ПЕТРОВИЋ РАДОЈИЦА, наредник, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

²⁴⁹ Према писању Младеновића био је цивил.

²⁵⁰ Према другом извору умро је у логору Нађмеђер.

ПЕТРОВИЋ Васа СВЕТИСЛАВ, као каплар 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука рањен 13. септембра 1916. године на Кајмакчалану ?

ПЕТРОВИЋ СТРАХИЊА, рођен 1899. године, као цивил ухапшен и интерниран у место Цеглед, жупа Шомађи у Мађарској, где је умро 12. априла 1915. године. Сахрањен у Цегледу.

ПЕТРОНИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату.

ПЛАВШИЋ РАТКО, страдао у рату.

ПОПОВИЋ БОРИСАВ, страдао у рату.

ПОПОВИЋ ВАСИЛИЈЕ, рођен 1871. године, ожењен Катом, отац двоје деце (Јелисавке и Светолика), као редов 4. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива смртно рањен на Церу где је и умро 12. маја 1915. године од последица рањавања.

ПОПОВИЋ Милана ЖИВАН, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива рањен у борби на Кајмакчалану²⁵¹ 17. септембра 1916. године и контузован од артиљеријских зрна 29. септембра 1916. године у борби на положају Рововска коса. Даља судбина непозната.

ПОПОВИЋ В. ЈАКОВ, стар 22 године, свршени богослов, неожењен, оболео од грипа и умро 26. октобра 1918. године у Царини.

ПОПОВИЋ МИЋО, страдао у рату.

ПОПОВИЋ МИЛАН, страдао у рату.

ПОПОВИЋ МИЛОРАД, ожењен Лепосавом, отац две кћери (Саре и Миленије), као каплар 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука нестао 24. октобра 1914. године током борби на Гучеву код Лознице.

ПОПОВИЋ ОБРЕН, страдао у рату.

ПОПОВИЋ РАДОМИР, страдао у рату.

ПОПОВИЋ Драгића ЧЕДОМИР, рођен 6. јануара 1885. године, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука учествовао у оба балканска и I светском рату, два пута рањаван и погинуо на положају Острово на Кајмакчалану. Сахрањен на гробљу у месту Змуњак. Одликован *Златним војничким орденом, Карађорђевој звезди са мачевима* и другим одличјима.

РАДОВАНОВИЋ АЛЕКСИЈА, рођена у Царини стара 54 године, удовица Јеврема из Врагочанице, оболела од тифуса и умрла 12. фебруара 1915. године у Врагочаници.

РАДОСАВЉЕВИЋ ВЕЛИЧКО, страдао је у рату.

РАДОСАВЉЕВИЋ ЉУБОМИР, рођен 1871. године²⁵², ожењен, отац четири сина (Живана, Радојка, Миодрага и Светислава), као редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива умро 17. априла 1916. године од последица рањавања.

²⁵¹ По другом извору рањен је 16. новембра 1916. године у борби на положају Браздастој коси.

²⁵² На спомен плочи на зиду цркве у Пецкој коју су му подигли синови Живан, Радојко, Миодраг и Светислав пише да је рођен 1873. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ Илије МИЛАДИН, рођен 1880. године, нежењен, као редов 3. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука оболео од тифуса и умро 15. априла 1915. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ Илије МИЛОШ, рођен 1870. године, нежењен, као редов 3. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива умро 29. октобра 1918. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ МЛАДЕН, страдао у рату.

РАДОСАВЉЕВИЋ ОБРЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

РАДОСАВЉЕВИЋ ПАВЛЕ, рођен 1876. године, ожењен Крстином, редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, учесник оба балканска рата, умро 13. јула 1914. године од последица рањавања на Куманову.

РАДОСАВЉЕВИЋ Илије ТАНАСИЈЕ, рођен 1882. године, нежењен, као редов муницијске колоне 5. пешадијског пука оболео од тифуса у умро 1. априла 1915. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ ТЕШМАН, страдао у рату.

РАКИЋ ГВОЗДЕН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

РАКИЋ ЈОСИП, страдао је у рату.

РАКИЋ (Краљевић) РАДОМИР, ожењен Анђом, отац троје деце (Даринке, Миодрага и Ранисава), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо током борби на положају Кулиште на Гучеву 28. августа 1914. године.

РАНКОВИЋ МАРКО, каплар 3 чете 1 батаљона 5 пука, погинуо 26. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Сахрањен у капели на Кајмакчалану у парцели број 54/14.

САВАТИЋ Теодора ЛАЗАР, рођен 15. априла 1870. године, ожењен, отац једне кћи, учитељ у Оровици код Љубовије, у балканским ратовима учествовао као резервни поднаредник. Пошто је оглашен неспособним и ослобођен војне обавезе у I светском рату постављен за учитеља у Ђевђељу где је умро од тифуса 22. јануара 1915. године.

САВАТИЋ РАДИША, наредник, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

САВАТИЋ ЦВЕТКО, страдао у рату.

САВИЋ ЖИВКО, страдао у рату.

САВИЋ МИЛОРАД, потпоручник из Пецке, страдао у рату.

САРИЋ Павла ДРАГОМИР, рођен 1884. година, умро 1913. године

САРИЋ Павла ЈАКОВ, рођен 1892. године, умро 1914. године.

СИМЕУНОВИЋ Милића МИЛОЈЕ, као редов 3 чете 1 батаљона 5 пука, рањен 24. новембра 1916. године у борби на положају Браздаста коса. Даља судбина непозната.

СИМЕУНОВИЋ Николе МИЛОЈЕ, као редов 3 чете 1 батаљона 5 пука 1 позива, контузован од артиљеријских зрна 17. септембра 1914. године на Кајмакчалану и рањен 28. септембра 1916, на положају Рововска коса. Даља судбина непозната.

СИМЕУНОВИЋ СВЕТОЗАР, рођен 1883. године, ожењен Станком, отац Живке, као редов болничке чете Дринске дивизије 3. позива заробљен октобра 1914. године у околини Ваљева и депортован у логор Нежидер одакле је пуштен 1917. године и умро у Царини 6. маја 1918. године.

СИМИЋ Симе БОРИСАВ, као редов митраљеског одељења 1 батаљона 5 пука рањен 10. септембра 1916. године, у борби на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

СИМИЋ ВИДАК, ожењен Јулком, отац двоје деце (Новке и Војина), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива умро 25. маја 1915. године у ваљевској болници.

СИМИЋ ВИДОЈЕ, као редов – кадровец 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука умро 30. децембра 1915. године у селу Љубовче код реке Шкумбе.

СИМИЋ ГВОЗДЕН, страдао у рату.

СИМИЋ ДРАГУТИН, страдао у рату.

СИМИЋ ЖИВАН, ожењен Крстином, отац четворо деце (Даринке, Николе, Душана и Милорада), као наредник – профијент коморе Дринске дивизије 2. позива умро је 1. јануара 1916. године код Скадра и сахрањен на тамошњем војничком гробљу.

СИМИЋ ЖИВКО, ожењен, отац седморо деце (Кате, Даринке, Марије, Петра, Зарије, Светолика и Момира), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука оболео од тифуса и умро 21. фебруара 1915. године у Царини.

СИМИЋ МИЛИВОЈЕ, ...

СИМИЋ Теодосија МИЛОЈЕ, рођен 1893. године, неожењен, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо 13. новембра 1914. године код Љига.

СИМИЋ МИХАИЛО, страдао у рату.

СИМИЋ ПЕТРОНИЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

СИМИЋ РАДОВАН, ожењен Стаменом, отац кћери Лепосаве, као редов у болничкој чети 5. пешадијског пука умро октобра 1915. године у Барама код Андријевице.

СИМИЋ РАДОМИР, као војничар Ваљевске болнице умро 24. фебруара 1915. године у Ваљеву.

СИМИЋ СВЕТОМИР, страдао је у рату.

СИМИЋ СПАСОЈЕ, рођен 1853. године, као цивил ухапшен и депортован у логор Нежидер где је умро 11. децембра 1914. године. Сахрањен на парцели 260.

СИМИЋ ТЕШМАН, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

СРЕЋКОВИЋ МИЛОРАД, страдао у рату.

СТАНИМИРОВИЋ Л. ИВАН, ожењен Јањом, отац три сина (Светолика, Богосава и Станислава²⁵³), као наредник 3 чете 2. батаљона 3. прекобројног пука при повлачењу српске војске утопио се у реци Свилеуви 9. новембра 1915. године.

²⁵³ Станислав је умро од тифуса током I светског рата.

СТАНИМИРОВИЋ КРСТА, страдао у рату.

СТАНИМИРОВИЋ ЛУКА, страдао у рату.

СТАНИМИРОВИЋ СВЕТОЗАР, страдао у рату.

СТЕВАНОВИЋ НИКОЛА, рођен 1863. године, као редов српске војске²⁵⁴ заробљен и интерниран у логор Нежидер где је умро 19. марта 1915. године. Сахрањен на парцели 1409.

СТЕФАНОВИЋ ЈОВАН, страдао је у рату.

СТОЈКОВИЋ Милоша Ж. СТАНИЦА из Царине, стара 60 година, као избеглица склонила се у Врагочаницу код Ваљева где је умрла 23. децембра 1914. године и сахрањена.

ТАДИЋ ДРАГУТИН, страдао у рату.

ТАДИЋ ЂОКО, стар 50. година, убијен од Аустроугара 7. јануара 1917. године.

ТАДИЋ ИЛИЈА, страдао у рату.

ТАДИЋ М. МИЛОРАД, рођен 1896. године, као редов 14. прекобројног пука умро од болести 16. јануара 1916. године у месту Фијери.

ТАДИЋ Јакова СВЕТОЗАР, рођен 1860. године, као цивил ухапшен и депортован у логор Нежидер где је оболео од туберкулозе и умро 1. априла 1917. године. Сахрањен на парцели 4006.

ТАДИЋ СИМО, рођен 1885. године, заробљен је и депортован у логор Нађмеђер где је умро 21. јануара 1915. године. Сахрањен је на гробном месту 199.

ТАНАСИЋ СВЕТОЗАР, редов 1. чете 2. батаљона 3. пука, сахрањен на Српском војничком гробљу Зејтинлик код Солуна, парцела број 34, редни број 1853.

ТИМОТИЋ БОРИСАВ, стар 18 година убијен од Аустроугара 9. јануара 1915. године у Пецкој.

ТИМОТИЋ ДИМИТРИЈЕ, стар 60 година, убијен од Аустроугара 1917. године у Царини.

ТИМОТИЋ НЕДЕЉКО, стар 60 година, земљорадник, убијен од Аустроугара 1916. године у Пецкој.

ТОДОРИЋ ЉУБОМИР, страдао у рату.

ТОМИЋ БОРИСАВ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ТОМИЋ ВЕЛИЧКО, каплар, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ТОПАЛОВИЋ АКСЕНТИЈЕ, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ТОПАЛОВИЋ БОРИСАВ, ожењен, отац кћери Радојке, као редов 1. чете 1. батаљона 3. прекобројног пука заробљен у околини Свилајнца 15. октобра 1915. године и депортован у аустроугарски логор Ашах где је умро септембра 1918. године.

²⁵⁴ Према писању Младеновића био је цивил.

ТОПАЛОВИЋ БРАНИСЛАВ, рођен 1888. године, заробљен 6. новембра 1915. године и интерниран у логор Ашах, где је боравио од 14. новембра 1915. године. Даља судбина непозната.

ТОПАЛОВИЋ БУДИМИР, стар 22 године, као редов српске војске, погинуо на Мачковом камену 1914. године.

ТОПАЛОВИЋ Рајка ВЕЛИМИР, стар 36 година, умро 2. новембра 1918. године.

ТОПАЛОВИЋ ВИТОМИР, као каплар страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ТОПАЛОВИЋ Рајка ВЛАДИМИР, рођен 1882. године, неожењен, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива умро 2. новембра 1918. године од последица рањавања.

ТОПАЛОВИЋ ВОЈИСЛАВ, страдао у рату.

ТОПАЛОВИЋ ГВОЗДЕН, рођен 1881. године, ожењен, отац два сина (Видоја и Младена), као редов митраљеског одељења 2. чете 2. батаљона 14. пука оболео од тифуса и умро 9. фебруара 1915. године у Царини.

ТОПАЛОВИЋ ДРАГОМИР, ожењен Јулком, отац два сина (Недељка и Живадина), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 1. позива заробљен на положају Гукош крај Љига новембра 1914. године и депортован у логор Маутхаузен где је умро марта 1915. године.

ТОПАЛОВИЋ ДУШАН, страдао је у рату

ТОПАЛОВИЋ КОНСТАНТИН – КОСТА, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ТОПАЛОВИЋ МИАИЛО, страдао у рату.

ТОПАЛОВИЋ Теодосија МИЛОВАН, ожењен, отац двоје деце (Олге и Момира), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива, погинуо 13. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану.

ТОПАЛОВИЋ МИЛОРАД, ожењен Ружицом, отац четворо деце (Златомира, Живке, Ангелине и Стане), као редов 3. чете, 1. батаљона 5. пука 1. позива рањен у борби на Гучеву и од задобијених рана умро 22. јануара 1915. године у својој кући у Царини.

ТОПАЛОВИЋ РАДОЈЛО, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ТОПАЛОВИЋ Глигорија РАЈКО, стар 53 године, ожењен Савом, отац два сина (Живка и Велимира), умро 3. новембра 1913. године у Царини.

ТРИФУНОВИЋ ЖИВОЈИН, редов, 3 чете 1. батаљона 5 пука, сахрањен на Српском војничком гробљу Зејтинлик крај Солуна, парцела бр. 7 редни број 363.

УРОШЕВИЋ ДРАГУТИН, страдао у рату.

УРОШЕВИЋ МИЛУТИН, страдао у рату.

ЦВЕТИЋ ВЕЛИЗАР, наредник, страдао у рату. Уписан на споменик у Пецкој.

ЦВЕТКОВИЋ Спасоја МИЛИНКО, као редов – кадровца 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива рањен 9. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Даља судбина непозната.

ЦВЕТКОВИЋ РАДОВАН, стар 61. годину, заробљен и депортован у логор Нежидер где је умро 25. фебруара 1916. године.

* * *

Ма колико ови спискови били дуги и деловали свеобухватно они вероватно нису сасвим коначни. Сто година од завршетка ослободилачких ратова 1912–1918. године учинили су да сећања изгледе и да неки од оних који су учествовали у њима буду заборављени. Истине ради, мора се рећи да има и оних за које чак и родбина никад није сазнала ни где су, ни када, па и како настрадали.

Више од трећине њих је погинуло у борбама против далеко бројнијих и технички надмоћнијих противника. Њихове кости најчешће су остале разасуте на фронту где су и страдали, а мањи број њих је сахрањен на месном војничком гробљу. Неке од њих није убило непријатељско оружје већ су их усмртиле опаке заразне болести (тифус, колера, дифтерија...), па су умирали тамо где их је болест затекла.

Привид је да је много више оних који су умирали у својим кућама од разних болести него оних настрадалих на бојишту. При томе не треба губити из вида да су бројне војне обвезнике команде њихових јединица упућивале кућама када су оценили да немају шансе да се опораве од рањавања и заразних болести, а они се више нису враћали у своје јединице јер су углавном умирали у родним местима. У доступним изворима за мало њих се наводи да су они до упућивања кући били војни обвезници па отуда и овај привид. Такође, заблуде ствара и чињеница да се нигде не помиње да су поједини рањеници и болесници после отпуштања више нигде не помињу.

СТРАДАЛИ ИЗ ДРУГИХ КРАЈЕВА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ОСЕЧИНА У ПОМЕНУТИМ РАТОВИМА

АЛЕКСИЋ ЈАНОШ из Криваче, звишки срез, пожаревачки округ, као редов 4. чете 2. батаљона 9. пука погинуо 14. септембра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

АЛЕКСИЋ СВЕТОМИР, рођен 1891. године у Сибници код Жабара, као редов 3. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука 1. позива Дунавске дивизије погинуо 2. септембра 1914. године на положају Мали Рожањ, сахрањен у селу Белотићу.

АНДРИЋ ДОБРОСАВ из Узовнице код Љубовије, као редов 2. чете 2. батаљона²⁵⁵ 17. пешадијског пука 1. позива умро 9. октобра 1914. године у резервној војној болници у Осечини где је и сахрањен.

АНЂЕЛКОВИЋ ЛУКА²⁵⁶, од задобијених повреда у борбама умро у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 3. августа 1914. године.

АНЂЕЛКОВИЋ ПЕТАР из Равништа, срез копаонички, округ крушевачки, као редов 3. чете 3. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 23. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

АНТОНИЈЕВИЋ ЈОВАН из Трбушнице, јадрански срез, округ подрињски, стар 16. година, као избеглица оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије другог позива у Осечини 20. јануара 1915. године.

АНТОНИЈЕВИЋ МИЛИЋ из Шушеоке код Мионице, стар 30 година, ожењен Мирјаном, отац троје деце (Михаила, Крсте и Косане), као редов српске војске учествовао у I светском рату, погинуо у борби против Аустроугара на Баставским брдима²⁵⁷ 5. августа 1914. године.

АРСИЋ М. СТОЈАН из Раброва код Кучева, стар 29 година, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука погинуо 29. септембра 1914. године у борби на положају Рожањ где је и сахрањен.

БАРОВИЋ А. БОЖИДАР из Радаљева код Косјерића, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

БАРОНИЋ М. ПАВЛЕ из Ракове Баре код Кучева, стар 41. годину, као редов 2. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива од задобијених рана у борби умро у Осечини 1915. године и сахрањен на војничком гробљу.

²⁵⁵ Милан Младеновић пише да је био борац 3. батаљона.

²⁵⁶ Није забележено ни одакле је ни којој је јединици припадао.

²⁵⁷ Према другом извору погинуо на Церу 6. августа 1914. године.

БАТАКОВИЋ МИЛИЈА из Ојковице код Чајетине, као редов из резерве 1. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

БАЦЕТИЋ²⁵⁸ Ј. МИЛОВАН из Дрежника, као редов српске војске погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу 1914. године.

БЈЕЛАКОВИЋ БОЖО из Скржута код Ужица, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука српске војске, погинуо у борби на Рожњу 2. септембра 1914. године.

БЈЕЛИЧИЋ БОЖО из Сирогојна код Чајетине, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука српске војске погинуо у борби на Рожњу 2. септембра 1914. године.

БЛАГОЈЕВИЋ СРЕДОЈЕ, стар 40 година, из Доње Љубовиђе код Љубовије, ожењен, враћајући се из ратног заробљеништва умро 8. новембра 1918. године у кући Јована Спасојевића у Осечини.

БОБОВ Павла ВЛАЈКО, рођен 1870. године у Дубокој код Кучева, редов 9. пешадијског пука 3. позива заробљен 25. децембра 1914. године у боју на Ражњу.

БОГДАНОВИЋ ВЛАДИМИР, рођен 1877. године у Затоњу код Великог Градишта, ожењен Лепосавом, отац три сина (Милентија, Живка и Живојина), као поднаредник 3. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива, од последица рањавања на фронту умро у болници у Осечини 1914. године.

БОГДАНОВИЋ САВО из Батовца код Пожаревца, стар 38 година, редов – коморсија Друге пољске болнице Дунавске дивизије другог позива, оболео је од пегавог тифуса и умро у Осечини 28. децембра 1914.

БОГДАНОВИЋ Димитрија СВЕТОЗАР из Маљуревца, срез и округ пожаревачки, стар 33. године, као редов 6. ескадрона коњичког дивизиона Дунавске дивизије оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 28. децембра 1914. године.

БОГИЋЕВИЋ МИЛУТИН из Брзохода код Жабара, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро у јесен 1914. године у резервној војној болници Моравске дивизије у Пецкој где је и сахрањен.

БОЖОВИЋ ВЕЉКО²⁵⁹ из Јабланице код Чајетине, као редов 3. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука српске војске погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

БОЖОВИЋ ВУКОМАН из Ужица, као наредник 4. чете 4. батаљона 4. прекобројног пука погинуо 4. септембра 1914. године на Рожњу а сахрањен у школском гробљу у Пецкој.

БОЈИЋ Т. ЖИВАН из Батовца код Пожаревца, стар 38 година, редов, умро 17. октобра 1914. године од рана задобијених у борби у 3. пољској болници у Комирићу где је и сахрањен.

²⁵⁸ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914.* (Ужице 2014, 165) пише да се презивао Баустић.

²⁵⁹ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914.* (Ужице 2014, 167) наводи да се презивао Божанић.

БОЈИЋ Т. ЖИВАН из Батуше код Малог Црнића, стар 50 година, као редов српске војске умро од задобијених повреда 17. октобра 1914. година у пољској болници у Комирићу где је и сахрањен.

БОЈИЋ (Бешић) ЈАКОВ из Доње Љубовиће код Љубовије, ожењен , Борисава, Милевома, као редов кувар у 5. пешадијском пуку погинуо у борби на Малом Рожњу 1914. године.

БОЈОВИЋ А БОЖИДАР из Радаљева, срез црногорски, округ ужички, редов, погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу 1914. године.

БОШКОВИЋ ВЕЉКО из Грошнице, срез грошнички, округ крагујевачки, наредник 3. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива, умро од пегавца у Осечини 5. јануара 1915. године.

БРАНКОВИЋ МИЛАН из Голупца, срез голуначки, округ пожаревачки, као редов – коморција 9. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у Осечини 22. децембра 1914. године.

БРКИЋ ПАВЛЕ из Глушаца, срез мачвански, округ подрињски, редов последње одбране Дринске дивизије, на служби при Завлачкој војној станици, оболео од пегавог тифуса и умро 21. јануара 1915. године у Осечини.

ВАКИРЕВИЋ ГВОЗДЕН из Бурађе, срез златиборски, округ ужићки, као редов 4. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ВАЉАРЕВИЋ ВЛАСТИМИР из Крушевца, срез крушевачки, као редов 3. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука умро од пегавог тифуса 11. јануара 1915. године у Осечини.

ВАСИЛИЋ БОРИСАВ из Трудова код Ариља, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу 2. септембра 1914. године.

ВАСИЉЕВИЋ ЂУКА, кћи Милована Васиљевића из Зајаче, срез јадрански, округ подрињски, избеглица, умрла од пегавца 8. јануара 1915. године у Осечини.

ВАСИЉЕВИЋ М. НЕДЕЉКО из Добраче код Ариља, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ВАСИЋ ДРАГУТИН из Табановића, срез мачвански, округ подрињски, као редов 3. чете 4. батаљона 6. пешадијског пука 1. позива умро од задобијених повреда 9. октобра 1914. године у Осечини.

ВАСИЋ ЖИВОЈИН, рођен 1869. године у Александровцу код Малог Црнића, учитељ, ожењен, отац шесторо деце, резервни официр – наредник, благајник и рачунополагач интендантуре Дунавске дивизије 2. позива, удавио се 20. јуна 1916. године у реци Јадар код Осечине²⁶⁰ када је речна бујица понела његова кола и дивизијске касе.

ВАСИЋ Стојана МИЛАН из Трњана код Пожаревца, као редов 4. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара 7. новембра 1914. године на Рожњу.

²⁶⁰ Према другом извору утопио се у реци Обници у Причевићу недалеко од Ваљева.

ВАСИЋ МИЛИВОЈ из Јабучја, срез тамнавски, округ ваљевски, као редов – возар 3. позива умро у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива 10. октобра 1914. године у Осечини.

ВЕЉКОВИЋ ВАСИЛИЈЕ из Батовца, срез и округ пожаревачки, као редов 2. чете 1. батаљона 8. пешадијског пука умро од пегавог тифуса 20. јануара 1915. године у Осечини.

ВЕЉКОВИЋ ТОМА, стар 22 године, из Кличевца код Пожаревца, као редов учествовао у I светском рат и погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу.

ВЕСЕЛИНОВИЋ АНДРИЈА из Црнче код Љубовије, као редов 1. чете 3. батаљона 10. пешадијског пука погинуо 4. септембра 1914. године на положају Мали Рожањ.

ВЕСИЋ МИЉКО из Карана, срез и округ ужички, ожењен Стевком, као редов 4. чете 1. батаљона 17. пешадијског батаљона 1. позива умро од задобијених повреда у резервној војној болници у Осечини 9. октобра 1914. године.

ВИЛИНИЋ ЖИВАН из Лешнице, срез јадрански, округ подрињски, као редов 2. чете 3. батаљона 6. пешадијског пука 1. позива умро у резервној војној болници у Осечини 12. октобра 1914. године.

ВИТИЋ МИЈАИЛО из Кусадка код Смедеревске Паланке, као редов 3. чете 2. батаљона 8. пешадијског пука 1. позива оболео и умро од пегавог тифуса у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 29. јануара 1915. године.

ВУКАШИНОВИЋ СВЕТИСЛАВ²⁶¹, од задобијених повреда у борбама против Аустроугара умро у војној болници у Осечини 4. августа 1914. године.

ВУКИЋ МИЛУТИН из села Пожена, рамски срез, пожаревачки округ, као редов погинуо 9. септембра 1914. године и сахрањен у гробљу у Пецкој.

ВУЧЕТИЋ МИЛАН из Врбића, срез рађевски, округ подрињски, као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 20. децембра 1914. године.

ВУЧИЋЕВИЋ БОГОЉУБ из Стуба, срез и округ ваљевски, као редов 3. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука 1. позива, умро од задобијених рана у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 10. октобра 1914. године.

ГАВРИЛОВИЋ ДИМИТРИЈЕ из Ниша, нишки округ, као редов 2. чете 4. батаљона 2. пука 2. позива погинуо 26. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ГАВРИЛОВИЋ ЖИВОТА из Кусадка, срез јасенички, округ смедеревски, као редов 2. крупове батерије оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 25. децембра 1914. године.

²⁶¹ Није забележено одакле је ни којој је јединици припадао.

ГАЗИБАРИЋ МИОДРАГ из Јагодине, округ моравски, као редов – војни поштар Дунавске дивизије 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 9. јануара 1915. године.

ГАЧЕВИЋ ГОСПАВА из Селенца, срез азбуковачки, округ подрињски, избеглица, оболела од пегавог тифуса и умрла у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 24. децембра 1915. године.

ГАЧИЋ ОБРАД из Кусадка, срез јасенички, округ смедеревски, као редов 3. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 17. јануара 1915. године.

ГЛАВИНИЋ²⁶² СПАСОЈЕ из Глеђице, срез моравички, као редов из резерве 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ГЛАВНИЋ К. ВЛАДИМИР из Бедне Вароши код Чачка, наредник, као припадник 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ГЛИГОРИЈЕВИЋ А. ЂОРЂЕ из Трнаве код Чајетине, као редов из кадра 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ГЛИГОРИЈЕВИЋ М. ТИОВАН из Трнаве код Чајетине, као редов из резерве 2. чете 4. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ГОЛУБОВИЋ ВИДОСАВ из Скржута, округ ужички, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука, погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ГОРДИЋ РАДОМИР²⁶³ из Љубиња код Ужица, као редов 1. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 4. септембра 1914. године.

ГРБИЋ БЛАГОЈЕ из Кућана, срез златиборски, као редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ГРКОВИЋ ДРАГИЋ из Брезове код Ивањице, као редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ГРОЗДАНОВИЋ МИЛАН из Радојника, као редов 3. чете 4. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 19. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ГРУЈИЋ Павла МИЛИВОЈЕ, рођен 1884. године у Дубокој код Кучева, као редов 4. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука погинуо на положају Ива 1. новембра 1914. године.

²⁶² Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914.* (Ужице 2014, 165) каже да се презивао Главичић.

²⁶³ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914.* (Ужице 2014, 166) пише да се презивао Гардић.

ГРУЈИЋ МИЛУТИН из Малог Пожаревца код Гроцке, као потпоручник 4. чете 2. батаљона 18. пука 1. позива погинуо 9. септембра 1914. године а сахрањен на гробљу у Пецкој.

ГРУЈИЋ М. САВА, рођен 1889. године у Затоњу код Великог Градишта, ожењен Будимком, отац сина Боривоја, као редов 4. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро на положају код Пецке 1914. године.

ДАБИЋ Петра МИЛОВАН, рођен 1875. године у Мустапићу код Кучева, као редов – коморција профијантске колоне Дунавске дивизије умро у Осечини 22. октобра 1914. године.

ДЕСПОТОВИЋ РАДОЈЕ из Брајковића код Косјерића редов из кадра 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби потив Аустроугара на Рожњу 2. септембра 1914. године.

ДИМИТРИЈЕВИЋ МИЛИВОЈ из Корените, срез јадрански, округ подрињски, као редов последње одбране Дунавске дивизије, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 27. децембра 1914. године.

ДИМИТРИЋ Стефана ДРАГОМИР – Драгољуб, рођен 21. октобра 1866. године, женио се два пута – из брака са Алексијом имао синове Живка и Душана, а са Цветом Сретена и Божидара, као редов погинуо у борбама на Малом Рожњу 1914. године.

ДИМОВИЋ СЕРАФИМ из села Меланишта, као редов 4. чете 1. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 16. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ДИМОВИЋ СТАМЕНКО из Ошарана, срез велешки, округ скопски, као редов 3. чете 4. батаљона 1. пука 1. позива погинуо 16. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ДИМОВИЋ ТРАЈАН из Маркова, срез прилепски, округ битољски, као редов 2. чете 2. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 22. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ДИНИЋ ЧЕДОМИР, рођен 1877. године у селу Винце код Голупца, као редов 9. пешадијског пука 2. позива умро 24. новембра 1914. године у пољској болници у Белотићу где је и сахрањен.

ДОБРОСАВЉЕВИЋ МИЛУТИН из Брзохода код Жабара, стар 27. година, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро у Пецкој 12. јануара 1915. године.

ДРАГУЉЕВИЋ МИЛАН, рођен 1890. у Александровцу код Жабара, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука Дунавске дивизије 1. позива погинуо 11. септембра 1914. године на Малом Рожњу где је и сахрањен.

ДРАШКИЋ СТАНИМИР, ћурчија у Шапцу, као редов српске војске погинуо у борби против Аустроугара јула 1914. године у Баставу.

ДРОБЊАКОВИЋ ДИМИТРИЈЕ из Ужица, као резервни наредник 3. чете 2. батаљона, 4. пука Дринске дивизије погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.²⁶⁴

ДУЊИЋ АЛЕКСАНДАР из Велике Крсне, срез јасенички, округ смедеревски, као редов 3. чете 4. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 27. јануара 1915. године.

ДУРЛИЋ ПАВЛЕ из Лескова код Мајданпека, као редов 3. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на положају Ива 21. новембра 1914. године.

ЂОКИЋ Радоја ЗОРКА из Борине код Малог Зворника, живела четири године, избеглица, оболела од запаљења плућа и умрла 14. септембра 1914. године у Комирићу.

ЂОКИЋ СТАМБОЛ из Рафуне, срез јабланички, округ врањански, као редов 1. чете 5. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 7. јануара 1915. године.

ЂОРЂЕВИЋ СТАНОЈЛЕ из Кусића код Великог Градишта, стар 30. година, ожењен, дече није имао, као редов 1. чете 3. батаљона 18. пешадијског пука 1. позива погинуо на Малом Рожњу 12. септембра 1914. године.

ЂОРЂЕВИЋ ДРАГОЉУБ из Клења, голубачки срез, округ пожаревачки, као редов 3. чете 4. батаљона 9. пука 1. позива погинуо 8. септембра 1914. године, а сахрањен у гробљу у Пецкој.

ЂОРЂЕВИЋ С. ЖИВАН из Александровца код Жабара, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 1. позива погинуо 1914. године на Малом Рожњу.

ЂОРЂЕВИЋ ЖИВКО из Лугавчине, срез подунавски, округ смедеревски, као редов 4. чете 5. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 31. јануара 1915. године.

ЂОРЂЕВИЋ ЛАЗАР из Узовнице код Љубовије, стар 28 година, као редов погинуо 24. септембра 1914. године на Малом Рожњу и сахрањен код Пецке.

ЂОРЂЕВИЋ ЉУБОМИР из села Курјаче код Великог Градишта, резервни пешадијски потпоручник, умро од задобијених рана 21. новембра 1914. године као водник 9. пешадијског пука 2. позива. Сахрањен у селу Белотићу.

ЂОРЂЕВИЋ С. МИЛАН из Александровца код Жабара, редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 1. позива, погинуо на Малом Рожњу 1914. године.

²⁶⁴ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914.* (Ужице 2014, 164) пише да је био припадник 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука.

ЂОРЂЕВИЋ С. МИЛОВАН из Црљенца код Малог Црнића, стар 38 година, као поднаредник 3. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини.

ЂОРЂЕВИЋ МИЛОЈЕ из села Липе, срез подунавски, округ смедеревски, као редов 2. чете 5. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 4. јануара 1915. године.

ЂОРЂЕВИЋ МИЛОСАВ из Мале Крсне, срез подунавски, округ смедеревски, као редов 2. чете 4. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 21. јануара 1915. године.

ЂОРЂЕВИЋ Д. МИТАР из Велушине код Битоља, редов 3. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЂОРЂЕВИЋ СИМА из Пирота, као редов српске војскеучествовао у Првом светском рату и страдао у Пецкој 1914. године.

ЂОРЂЕВИЋ СИЋКО из Пирота, као наредник 3. пука Моравске дивизије погинуо 8. јануара 1915. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЂУКИЋ МИЛОВАН из Брекова код Ариља, као припадник 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу почетком септембра 1914. године.

ЂУРИЋ ВЕЛИМИР из Заовина код Бајине Баште, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЂУРИЋ ИЛИЈА из Добриња код Петровца на Млави, као редов – болничар Дунавске дивизије 1. позива од задобијених рана умро у превизијалишту Моравске дивизије у Пецкој 1914. године, сахрањен код цркве у Осечини.

ЂУРИЋ Милана МИЛОЈЕ рођен 1891. године у Божевцу код Малог Црнића, као редов 2. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука Дунавске дивизије погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу и сахрањен у Белотићу.

ЂУРИЋ М. ТАНАСИЈЕ из Доње Љубовије код Љубовије, живео у Љубовији, нежењен, као редов 4. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука погинуо 17. августа 1914. код Бастава.

ЂУРИЋ ТРИФУН из Топонице, срез белопаланачки, округ пиротски, као редов 1. чете 4. батаљона 2. позива погинуо 25. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЂУРКИЋ БОСИОК, рођен 1884. године у Нересници код Кучева, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука заробљен у борби против Аустроугара код села Коњуша. Даља судбина непозната.

ЖАКИЋ М. ЈОВАН из Шапца, као редов 6. пешадијског пука Дринске дивизије, погинуо 16. августа 1914. године у Баставу.

ЖИВАДИНОВИЋ С. МИХАЈЛО из Темске код Пирота, као капетан погинуо у борби против Аустроугара у Баставу 1914. године.

ЖИВАНОВИЋ (Чобић) ЖИВКО из Доње Љубовиђе код Љубовије, ожењен Петром, отац кћери Славке, као редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива погинуо 5. септембра 1914. на Малом Рожњу изнад Пецке.

ЖИВАНОВИЋ Милорада РАДОЈКА из Каменице, срез јадрански, округ подрињски, стара 11 година, избеглица, оболела од пегавог тифуса и умрла у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 29. децембра 1914. године.

ЖИВКОВИЋ ЖИВАН из Доње Крушевице код Голупца, као редов српске војске учествовао у Првом светском рату и погинуо код Пецке 1914. године.

ЖИВКОВИЋ ЗЛАТКО из Мрвеша, срез јабланички, округ врањски, као редов 4. чете 3. батаљона 2. пешадијског пука 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 4. септембра 1914. године.

ЖИВКОВИЋ А. ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1890. у Великом Поповцу код Петровца на Млави, као редов 3. чете 1. батаљона 8. пешадијског пука 1. позива, умро је од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 20. јануара 1915. године.

ЖИВКОВИЋ СВЕТОЗАР, рођен 29. маја 1885. године у Дебрцу код Владимираца, као редов 4. чете 4. батаљона 3. прекобројног пука 1. позива умро од задобијених рана у превијалишту 3. прекобројног пука у Комирићу 6. августа 1914. године.

ЖИВКОВИЋ СТОЈАДИН, рођен у Затоњу код Великог Градишта, као редов 4. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 1. јануара 1915. године.

ЖИЛОВИЋ МИЛИВОЈЕ из Рудине код Чајетине²⁶⁵, као каплар 3. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ЖУНИЋ ИЛИЈА из Љубиша код Чајетине, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Рожњу.

ЗАРИЋ ЗАРИЈА, као наредник српске војске погинуо 5. септембра 1914. године на Рожњу и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЗАРИЋ С. ИЛИЈА из Брекова код Ариља, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЗДРАВКОВИЋ ДЕНКО из села Мирановац, срез пиротски, као редов 3. пука 2. позива погинуо 19. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

²⁶⁵ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914.* (Ужице 2014, 166) пише да је из Чајетине.

ЗДРАВКОВИЋ ДИМИТРИЈЕ из Битоља, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука, погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЗДРАВКОВИЋ МИТА из села Велики Јовановац, срез нишки, округ пиротски, редов 3. чете 4. батаљона 3. пука 2. позива, погинуо 17. октобра 1914. године, а сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЗИКОПУЛОС др АЛЕКСАНДАР, рођен 1870. године у Папинегену, срез Загорија, округ Јањина у Грчкој, живео и радио у Нишу; стар 40 година, нежењен, лекар 2. пољске болнице Дунавске дивизије 2. позива, лечећи оболеле од тифуса и сам оболео па умро 2. фебруара 1915. године у Осечини где је и сахрањен на месном војничком гробљу.²⁶⁶

ЗЛАТАНОВИЋ ИВКО из Јаребица, срез јадрански, округ подрињски, као редов 3. чете 2. батаљона 6. пешадијског пука 1. позива, умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије у Осечини 9. октобра 1914. године.

ИВАНОВИЋ Р. МИЛАН из Лозовика, срез орашачки, округ смедеревски, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 20. јануара 1915. године.

ИВАНОВИЋ МИХАИЛО из Ужица, као редов 1. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 4. септембра 1914. године.

ИВАНОВИЋ ТЕОДОСИЈЕ из Власине, срез масурски, округ врањски, као каплар 1. пољске болнице Моравске дивизије погинуо 13. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ИВКОВИЋ БОЖИДАР, као капетан српске војске учествовао у Првом светском рату, погинуо 5. септембра 1914. године на Рожњу и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ИВКОВИЋ С. РАДОВАН, рођен 1874. године у Кличевцу код Пожаревца, ожењен, отац четворо деце, као наредник српске војске погинуо у борби против Аустроугара 8. септембра 1914. године на Рожњу.

ИГЊАТОВИЋ ЖИВАН из Цулина, срез рађевски, округ подрињски, као редов 4. чете 4. батаљона 6. прекобројног пешадијског пука оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 6. јануара 1915. године.

ИГЊАТОВИЋ ЉУБОМИР из Комишја, срез прокупачки, округ топлички, као редов 3. чете 2. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 23. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ИЛИЋ ВЛАДИМИР из Велике Крсне, срез јасенички, округ смедеревски, као редов 2. чете 1. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 8. јануара 1915. године.

²⁶⁶ Дипломирао на Медицинском факултету у Атини и по завршетку студија отишао у Француску где је три године радио по париским болницама, а онда дошао у Србију и настањено се у Нишу.

ИЛИЋ ЗДРАВКО, рођен 1889. године у Кочетину код Жабара, као редов 1. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука Дунавске дивизије умро од пегавог тифуса 4. фебруара 1915. године у Белотићу.

ИЛИЋ КОСТАНТИН из Лугавчине, срез подунавски, округ смедеревски, као редов 2. чете 3. батаљона 8. пешадијског 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 9. јануара 1915. године.

ИЛИЋ МИЛЕНКО из Александровца код Жабара, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро 7. јануара 1915. године од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини где је и сахрањен.

ИЛИЋ МИЛЕНКО, рођен 1887. године у Александровцу код Жабара, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука оболео од пегавог тифуса на положају код Љубовије, умро 7. јануара 1915. године у Осечини.

ИЛИЋ МИЛУТИН из Београда, као поднаредник 1. чете 1. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 13. јануара 1915. године.

ИЛИЋ НАЈДАН из Васиља, срез заглавски, округ топлички, као редов 2. чете 1. батаљона 3. пешадијског пука 1. позива умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 4. септембра 1914. године.

ЈАБЛАНОВИЋ С. ЖИВОЈИН, рођен 1879. године у Шетоњама код Петровца на Млави, као редов 2. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро од рана у Осечини 28. децембра 1914. године.

ЈАЛАКОВИЋ МИЛИВОЈЕ из Ждрела код Петровца на Млави, као редов 5. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука умро 20. децембра 1914. године у Осечини где је и сахрањен на војничком гробљу.

ЈАНИЋ ВОЈИН из Пепељевца²⁶⁷, срез колубарски, округ ваљевски, као редов српске војске умро у 2. пољској војној болници 2. дунавске дивизије 2. позива у Осечини 4. августа 1914. године.

ЈАНКОВИЋ Саве ДИМИТРИЈЕ из Грчића код Љубовије, живео у Ваљеву, као редов позиционе батерије 5. пешадијског пука погинуо октобра 1914. године у околини Пецке.

ЈАНКОВИЋ ДРАГОМИР из Катрге, срез љубићки, округ руднички, као редов 4. чете 3. батаљона 10. пешадијског пука 3. позива, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 6. јануара 1915. године.

ЈАНКОВИЋ ЂОРЂЕ из Стањчева, срез млавски, округ пожаревачки, као редов 3. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука 1. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 15. децембра 1915. године.

²⁶⁷ У црквеној (матичној) књизи умрлих осечанске цркве пише да је из Продора, срез колубарски, округ ваљевски али такво место, колико је познато, не постоји.

ЈАНКОВИЋ ЈОВАН из Скобаља, пожаревачки округ, као редов 2. одељења бојне команде 9. пешадијског пука погинуо 13. септембра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

ЈАНКОВИЋ Г. КРСТА, рођен 1884. године у Вошановцу код Петровца на Млави, као редов 2 чете 3. батаљона 8. пешадијског пука оболео од пегавог тифуса и умро у Осечини 22. децембра 1914. године.

ЈАНКОВИЋ М. ЉУБОМИР из Берања код Пожаревца, као редов 1. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива погинуо 1. септембра 1914. године, а сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЈАНКОВИЋ МИЛОШ из Венчана, срез колубарски, округ београдски, као обвезник 2. чете 1. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 17. јануара 1915. године.

ЈАНКОВИЋ НИКОЛА из Шушеоке код Мионице, стар 40. година, као редов 3. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука погинуо на Баставским брдима 5. августа 1914. године.

ЈАНКОВИЋ Стевана ПАУН, рођен 1870. године у Лазници код Жагубице, као редов 1. чета 1. батаљон 9. пешадијски пук 2. позива погинуо код Пецке 26. октобра 1914. године.

ЈАНКОВИЋ С. ПЕТАР из Осаонице код Жагубице, као редов из резерве 1. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука нестао у борби на Рожњу 27. октобра 1914. године.

ЈАНКОВИЋ Н. СТАНИМИР, рођен 1884. у Александровцу код Жабара, као редов 3. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива Дунавске дивизије рањен 9. септембра 1914. године на Мачковом камену. Умро 26. септембра 1914. године у Белотићу где је и сахрањен.

ЈАНКОВИЋ СТОЈАН из Биоске код Ужица, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЈАНКОВИЋ СТОЈИЋ, из Чешљевих Бара, срез рамски, округ пожаревачки, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 15. јануара 1915. године.

ЈАНКОВИЋ СТРАИН из Биоске код Ужица, као редов српске војске учествовао у Првом светском рату и погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу 1914. године.

ЈАНКОВИЋ ФИЛИП из Раденковића, срез мачвански, округ подрињски, као редов убојног слагалишта 2. позива умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 10. октобра 1914. године.

ЈАНКОВИЋ Илије ЦВЕТКО, рођен 1874. године у Мустапићу код Кучева, као редов 1. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро 26. октобра 1914. године у резервној војној болници у Осечини и сахрањен на месном војничком гробљу.

ЈЕВРЕМОВИЋ С. ДИМИТРИЈЕ, рођен 1886. године у Петровцу на Млави, као редов 2. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука погинуо у борби на положају Велики Рожањ 24. септембра 1914. године.

ЈЕВТОВИЋ ЈОВАН из Ражане код Косјерића, као редов српске војске учествовао у Првом светском рату, погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу 1914. године.

ЈЕЗДИМИРОВИЋ ДРАГО из Семегњева код Чајетине, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби против Аустроугара на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЈЕЛИСАВЧИЋ ИЛИЈА из Заовина код Бајине Баште, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЈЕРОТИЋ Николе²⁶⁸ ПЕТАР, рођен 1876. године у Челици, у Босни, трговац у Ваљеву, ожењен Божидарком (рођ. Николић из Бобове), без порода, резервни поднаредник – вођа митраљеског одељења V пешадијског пука II позива Дринске дивизије, погинуо је на положају у Баставу код Осечине 5. августа 1914. године.²⁶⁹

ЈОВАНОВИЋ АНТА из Почеривеника, срез нишки, округ пиротски, као редов 1. чета 4. батаљона 3. пука погинуо 12. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЈОВАНОВИЋ БЛАГОЈЕ из Извора, сврљишки срез, округ нишки, као редов 4. чете 1. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 20. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЈОВАНОВИЋ БРАНИВОЈЕ из Кусића код Великог Градишта, стар 29, година, ожењен Љубицом, отац сина Будимира, као редов 1. чете 3. батаљона 18. пешадијског пука 1. позива погинуо на Рожњу 3. септембра 1914. године.

ЈОВАНОВИЋ ДИМИТРИЈЕ из Међулужја, срез космајски, округ београдски, као редов пекарске чете Дунавске дивизије 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 20. јануара 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ ДИМИТРИЈЕ зв. Душко из Риштана, срез кочевски, округ битолски, као редов 4. чете 1. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 20. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЈОВАНОВИЋ ИВАН из Буткова код Чачка, као каплар 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЈОВАНОВИЋ ИВАН из села Дубци, драгачевски срез, чачански округ, као редов 3. чете 1. батаљона 5. прекобројног пука 1. позива погинуо 9. септембра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

ЈОВАНОВИЋ ИЛИЈА из села Српце код Кучева, као редов 3. батаљона 9. пешадијског пука од рана задобијених током борби на Мачковом камени умро крајем 1914. године у Белотићу где је и сахрањен.

²⁶⁸ По другом извору Милије.

²⁶⁹ Песник Милосав Јелић посветио му је песму објављену у књизи „Србијански венац“.

ЈОВАНОВИЋ ЖИВОТА из села Скобаљ, подунавски срез, смедеревски округ, као редов 3. чете 2. батаљона 18. пука погинуо 7. октобра 1914. године, а сахрањен на гробљу у Пецкој.

ЈОВАНОВИЋ ЛАЗАР из села Камендола, млавски срез, округ пожаревачки, као редов 2. чете 2. батаљона 9. пука 1. позива погинуо 9. септембра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

ЈОВАНОВИЋ ЛАЗАР из Кусића код Великог Градишта, стар 23. године нежењен, као редов 1. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива погинуо на Рожњу 30. септембра 1914. године.

ЈОВАНОВИЋ МАРКО из Грачанице код Љубовије, ожењен Видосавом, отац петоро деце (Анђелке, Петка, Миливоја, Новке и Крстине), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 2. позива смртно рањен 1914. године на Рожњу и убрзо умро од последица рањавања.

ЈОВАНОВИЋ Ј. МИЛОЈЕ из Горње Љубовије код Љубовије, ожењен Видосавом, отац снова Витомира и Драгољуба, као редов 2. чете 1. батаљона 6. пешадијског пука, рањен је на простору између Ваљева и Пецка и умро 1914. од последица рањавања.

ЈОВАНОВИЋ МИЛОСАВ из Сибнице, срез и округ моравски, као каплар 2. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од задобијених повреда у Осечини 9. октобра 1914. године.

ЈОВАНОВИЋ МИЛУТИН из Горње Буковице код Љубовије, ожењен Станом, отац две кћери (Јановке и Крсманије), као редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, погинуо 3. октобра 1914. године на положају Ерића брдо на Прослопу.

ЈОВАНОВИЋ НИКОЛА, рођен 1873. године у Сиги код Жагубице, као редов 2. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука учествовао у I светском рату, умро од тифуса у Пецкој 1915. године.

ЈОВАНОВИЋ СПАСОЈЕ, рођен 1887. године у Сибници код Жабара, као редов 2. чете 8. пешадијског пука 2. позива од рана задобијених 8. септембра 1914. на Рожњу умро у болници у Осечини 12. октобра 1914. године.

ЈОВИЋ АНЂЕЛКО из Дворишта, срез голубачки, округ пожаревачки, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 25. децембра 1914. године.

ЈОВИЋ СТАНОЈЕ из Кучева, звишки срез, округ пожаревачки, као редов 3. чете 3. батаљона 9. пука Дунавске дивизије погинуо 9. септембра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

ЈОКАНОВИЋ М. МИЛОРАД, рођен 1891. године у Ужицу, студент технике, ђак-наредник као припадник батаљона 1300 каплара оболео од тифуса и умро у Пецкој 1. фебруара 1915. године.

ЈОПСИЋ САВА из Брзохода код Жабара, као редов 2. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од тифуса 1914. године у Комирићу где је и сахрањен.

ЈОРДАКОВИЋ Василија СТОЈИМИР, рођен 1888. године у селу Дубоко код Кучева, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука погинуо на положају на Коњушици близу села Коњуша 14. новембра 1914. године.

ЈЕШИЋ ЉУБОМИР из Курјаче код Великог Градишта, резервни пешадијски потпоручник, умро 21. новембра 1914. године од задобијених рана као водник у 9. пешадијском пуку 2. позива. Сахрањен у селу Белотићу.

КАЛИНОВИЋ ДИМИТРИЈЕ из Брестова, срез ресавски, округ моравски, као редов – коморција 10. пешадијског пука 3. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 13. јануара 1915. године.

КАТАНИЋ ДРАГОМИР из села Бабе, срез космајски, округ београдски, као редов 4. чете 2. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 19 јануара 1915. године.

КИТИЋ МИЛАН из Вукманова, срез нишки, округ нишки, као редов 4. чете 4. батаљона 4. пука 2. позива погинуо 13. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

КНЕЖЕВИЋ ВЕЛИМИР из Петке, срез колубарски, округ београдски, као редов 4. чете 2. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 7. јануара 1915. године.

КОВАЧЕВИЋ РАЈКО из Доње Оровице код Љубовије, удовац, отац четворо деце (Лепосаве, Сретена, Смиљке и Марка), као редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива погинуо 30. октобра 1914. године између Осечине и Ваљевске Каменице.

КОЛАРЕВИЋ ВЛАДИМИР из Косовице, срез моравички, као редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

КОРУНОВИЋ ПЕТАР из Крепољина код Жагубице, као редов 3. чета 2. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 3. јануара 1915. године.

КОСТИЋ Богосава МИЛОРАД из Борине код Малог Зворника, живео пет година, избеглица, оболео од запаљења плућа и 8. септембра 1914. године у Комирићу.

КОСТИЋ ПЕТКО из Биоске код Ужица, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

КОСТИЋ САВА из Биоске код Ужица, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

КРЕСЕКИР И. ЛАЗАР из Битоља, као редов 3. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

КРИВОКУЋА СТАНИША из Равне Горе код Чачка, као поднаредник 4. чете 4. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

КРСМАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР из Радаљева код Ивањице, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

КРСТИЋ ДИМКО из Сланског, срез поречки, округ тетовски, као редов 4. чете 3. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 23. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

КРСТИЋ ЈОРДАН из Пирота, као поднаредник српске војске учествовао у Првом светском рату и страдао у Пецкој 1914. године.

КРСТИЋ СТОЈАН из Божевца код Малог Црнића. као редов 2. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука 1. позива умро од рана задобијених у борби на Мачковом камену 17. септембра 1914. године у Пецкој.

КУКАЊАЦ ВИДОЈЕ из Љубиша код Чајетине, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Рожњу.

КУРЋУБА ДУШАН из Брезове код Ивањице, као редов из резерве 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

КУТИЈЕ Аврама ХАИН из Битоља, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЛАЗАРЕВИЋ ДРАГУТИН из Горње Буковице код Љубовије, као редов 1. чете 4. батаљона 3. прекобројног пука 1. позива, умро од рана задобијених у борби умро 6. августа 1914. године у Равнаји код Крупња, сахрањен на гробљу у Комирићу.

ЛАЗАРЕВИЋ ЖАРКО, рођен 7. јануара 1885. године у Нишу, глумац, певач и сценариста у Београду, благајник у Дунавској дивизији 2. позива, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 19. јануара 1915. године.²⁷⁰

ЛАЗАРЕВИЋ МИЛЕНКО из Алин Потока код Чајетине, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЛАЗИЋ МИЛУТИН, рођен 1880. године у Кучеву, као редов 9. пешадијског пука 3. позива умро у резервној војној болници у Осечини 1915. године од рана задобијених у борби.

ЛАЗИЋ ЧЕДОМИР из Црнче код Љубовије, као редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука погинуо крајем 1914. године у околини Пецке према Ваљеву.

ЛАЗОВИЋ М. ВЕЛИМИР из Алин Потока код Чајетине, као редов погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу 1914. године.

ЛАЗОВИЋ СПАСОЈЕ из Љубиша код Чајетине, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Рожњу.

²⁷⁰ Завршио је два разреда гимназије у Нишу и Војно-занатлијску школу у Крагујевцу. Играо је у многим позориштима и путујућим позоришним трупима. Веома успешно тумачио је драмске и карактерне улоге. Уз то био је надарени песник и аутор две запажене збирке песама. Нажалост није успео да до краја искаже свој целокупни раскошни таленат.

ЛАКИЋ ВИДОЈЕ из Лоњина код Љубовије, редов – путар Дринске дивизије 3. позива, погинуо 7. септембра 1914. године на Рожњу и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЛАКИЋ ВИДОЈЕ²⁷¹ из Љубовије, ожењен Милевом, као поднаредник 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, погинуо на Великом Рожњу 6. августа 1914. године, сахрањен код цркве у Пецкој.

ЛЕКИЋ МИЛОВАН из Босута, срез качерски, округ руднички, као капетан 2. класе 3. батаљона 1. пука Шумадијске дивизије погинуо 9. августа 1914. године, сахрањен у школском гробљу у Пецкој.

ЛИЛИЋ КОСТАДИН из Темске код Пирота, као редов српске војске, учествовао у Првом светском рату и настрадао 1914. године у Пецкој.

ЛУКИЋ (Маринковић) Нешка БОРИСАВ, рођен 1863. године у Доњим Кошљама код Љубовије, ожењен Николијом. отац кћери Видосаве зв. Драгослава, као редов 4. чете 1. батаљона 5. пука 2. позива погинуо 5. августа 1914. на Баставском вису.

ЛУКИЋ Цветка ПЕТРОНИЈЕ, рођен 1894. године у Горњим Кошаљама код Љубовије, нежен, као редов 5. пешадијског пука погинуо октобра 1914. године у околини Пецке.

ЉУБЕНОВИЋ БЛАГОЈЕ из Алинаца, срез сврљишки, округ нишки, као редов 4. чете 1. батаљона 3. пука 2. позива, погинуо 25. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ЉУБИЋ ДРАГОЉУБ из Винче, срез врачарски, округ београдски, као редов 1. чете 1. батаљона 4. пука 1. позива погинуо 11. септембра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

МАКСИМОВИЋ ЖИВКО из Врчина, срез грочански, округ београдски, као каплар 1. чете 2. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 8. јануара 1915. године.

МАКСИМОВИЋ Благоја ЖИВКО из Доње Љубовије код Љубовије, као редов 4. чете 1. батаљона 5. пука погинуо 7. октобра 1914. године на положају Свртић.

МАНДИЋ ИВАН из Драглице код Чајетине, као резервни поднаредник митраљеског одељења 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

МАНДОПАРИЋ АНЂЕЛКО из Скржута код Ужица, као редов 4. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука погинуо на Рожњу 2. септембра 1914. године.

МАНОЈЛОВИЋ МАРКО, рођен 1875. године у Трновчу код Петровца на Млави, као редов 1. чете 2. батаљона 9. пешачког пука 3. позива погинуо у борби на Малом Рожњу 1914. године.

МАНОЈЛОВИЋ САВО, рођен 1882. године у Царевцу код Великог Градишта, као поднаредник, погинуо 9. септембра 1914. године на положају код Пецке, сахрањен на гробљу Моравске дивизије у Пецкој.

²⁷¹ Александар Ђурђев у *Споменици Мачков камен – Најкрвавија битка на Дрини 1914. г.* (Крупањ 1999, 105) пише да је Лакић био наредник и да је погинуо на Прослопу.

МАНЧИЋ ЂОРЂЕ из села Мироловца, срез белопаланачки, округ пиротски, као редов погинуо 23. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МАЊЕЈЕВИЋ МАЊЕ из села Бекича, срез Лара, битолски округ, као редов 1. чете 3. батаљона 4. прекобројног пука погинуо 11. септембра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

МАРИНКОВИЋ ЖИВОЈИН из Дејановаца, срез заглавски, округ тимочки, редов 4. чете 1. батаљона 3. пука, погинуо 14. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МАРИНКОВИЋ МАРИНКО из Равни, округ ужички, као редов 4. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука погинуо на Рожњу 2. септембра 1914. године.

МАРИЧИЋ АЛЕКСАНДАР из Селевца, срез јасенички, округ смедеревски, као поднаредник у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 18. јануара 1915. године.

МАРЈАНОВИЋ ИЛИЈА из Витежева, срез ресавски, округ моравски, као редов 2. чете 4. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 18. јануара 1915. године.

МАРЈАНОВИЋ ИЛИЈА из Витежева код Жабара, као редов 4. чете 2. батаљона 9. пука Дунавске дивизије погинуо 2. септембра 1914. године на Рожњу, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МАРЈАНОВИЋ ЧЕДОМИР, као редов 1. чете 4. батаљона 9. пука Дунавске дивизије погинуо 5. октобра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

МАРКОВИЋ БЛАГОЈЕ из Добре, срез голубачки, округ пожаревачки, као поднаредник 1. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 9. јануара 1915. године.

МАРКОВИЋ БОГОСАВ из Бадање, срез јадарски, као редов 3. прекобројног пешадијског пука нестало 16. новембра 1915. године испред Пецке. Даља судбина непозната.

МАРКОВИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 7. маја 1878. године у Лапову, активни пешадијски мајор, као командант батаљона 4. пука погинуо у борби на Великом Рожњу 27. октобра 1914. године.

МАРКОВИЋ ЖИВАН, звани Живко, из Црнче код Љубовије, ожењен Проданом, отац троје деце (Миленије, Сретена и Богосава), као редов 2. чете 1. батаљона 5. пука 3. позива умро од последица рањавања на Гучеву и запаљења плућа 22. марта 1915. године у селу Комирић.

МАРКОВИЋ Стојадина ИЛИЈА из Ракове Баре код Кучева, стар 47 година, као редов 1. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива погинуо у борби на Рожњу 29. октобра 1914. године.

МАРКОВИЋ ЈОКА из Лешнице, срез јадрански, округ подрињски, избеглица, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 28. децембра 1914. године.

МАРКОВИЋ МИЈАИЛО из села Тураковци, срез лесковачки, округ врањски, као редов 3. чете 4. батаљона 3. пука погинуо 19. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МАРКОВИЋ МИЛАДИН из Доње Ливадице, срез моравски, округ пожаревачки, као редов 1. чете 1. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 11. јануара 1915. године.

МАРКОВИЋ МИЛИВОЈЕ из Дучине, срез космајски, округ београдски, као редов 1. чете 1. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 21. јануара 1915. године.

МАРКОВИЋ МИЛОШ из Венчана, срез колубарски, округ београдски, као редов 3. чете 3. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 20. јануара 1915. године.

МАРКОВИЋ НОВИЦА из Ужица, као редов 1. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 4. септембра 1914. године.

МАРКОВИЋ ОБРАД из села Црвице код Бајине Баште, као редов српске војске погинуо на Малом Рожњу 4. септембра 1914. године.

МАРКОВИЋ М. РАДИСАВ из Александровца код Жабара, као редов 4. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука Дунавске дивизије, погинуо 1914. године на положају код Крупња, сахрањен на гробљу Моравске дивизије у Пецкој.

МАРКОВИЋ РАДОСАВ из Кушиљева, срез моравски, округ пожаревачки, као редов 2. чете 3. батаљона 8. пешадијског батаљона 1. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 17. децембра 1914. године.

МАРКОВИЋ СРЕДОЈЕ из Прилика код Ивањице, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

МАРКОВИЋ СТАНОЈЕ из села Попчице, срез сврљишки, округ нишки, као редов 3. чете 1. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 23. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МАРКОВИЋ СТЕВАН из Турије, срез звишки, округ пожаревачки, као редов 3. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 15. јануара 1915. године.

МАРКОВИЋ СТЕВАН из Горње Љубовиђе код Љубовије, ожењен Живком, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 3. позива Дринске дивизије погинуо 8. августа 1914. године на Ражњу, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МАРТИНОВИЋ А. ВОЈИСЛАВ, рођен 1893. године у Александровцу код Жабара, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука Дунавске дивизије 1. позива погинуо на Малом Рожњу 11. септембра 1914. године.

МАРТИНОВИЋ МИЛОШ из Шопића код Лазаревца, као редов 1. чете 1. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 21. фебруара 1915. године.

МАТИЋ МИЛАН из Бороња, срез и округ пожаревачки, стар 35. година, као редов 4. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 22. децембра 1914. године.

МИЈАИЛОВИЋ МАРКО из Лугавчевине, срез подунавски, округ смедеревски, као редов 2. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 8. јануара 1915. године.

МИЈИЋ КАМЕНКО из Јеловика, округ пиротски, као редов српске војске учествовао у Првом светском рату и страдао 1914. године у Пецкој.

МИЛАДИНОВИЋ ВЛАДИМИР²⁷², као редов 5. чете 1. батаљона крушевачких комбинованих трупа умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 12. јануара 1915. године.

МИЛАДИНОВИЋ Т. КОСТА из Великог Градишта, као редов 9. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у болници у Осечини 24. новембра 1916. године. Сахрањен на месном војничком гробљу, гроб бр. 864.

МИЛАНОВИЋ СТАНОЈЕ из Читлука код Љубовије, као редов 3. позива Војне станице у Пецкој погинуо 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

МИЛАНОВИЋ ЦВЕТКО из Читлука код Љубовије, ожењен Станицом, отац две кћери (Цвете и Јелике), као редов 1. чете 2. батаљона 20. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу почетком септембра 1914. године.

МИЛЕКИЋ МИЛОВАН из Јабланице, округ ужички, као каплар 3. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

МИЛЕНКОВИЋ Васе АНТЕ, рођен 1882. године у Кучеву, као редов 2. чете 4. батаљона 18. пешадијског пука погинуо у борби на положају Ива 29. октобра 1914. године.

МИЛЕНКОВИЋ ЖИВОЈИН из Сараораца, срез орашачки, округ смедеревски, као редов 4. чете 5. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 9. јануара 1915. године.

МИЛЕТИЋ ВЛАДИМИР из Ресника код Београда, као каплар 3. чете 2. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 25. јануара 1915.

МИЛИВОЈЕВИЋ ВЕЛИМИР из Биоске код Ужица, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

²⁷² Није познато одакле је.

МИЛОВАНОВИЋ ЈОВАН из Кораћице код Младеновца, као редов при штабу Дунавске дивизије 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 25. јануара 1915. године.

МИЛОВАНОВИЋ ЈОВАН из Црне Баре, звишки срез, пожаревачки округ, као редов 3. чете 3. батаљона 9. пука погинуо 5. октобра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

МИЛОЈКОВИЋ Д. АНДРЕЈА, рођен 1880. године у селу Усије код Кучева, ожењен Павлијом, отац две кћери (Борке и Руже), као редов 1. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука погинуо у борби на Рожњу 23. септембра 1914. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ МИЛУТИН из Међуречја²⁷³, као редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

МИЛОСАВЉЕВИЋ РАДИСАВ из Трнавe, моравски срез, округ пожаревачки, као редов митраљеског одељења 9. пука 1. позива погинуо 9. септембра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

МИЛОШЕВИЋ МИЛИНКО из Степојевца код Лазаревца, као редов пекарске чете Комбиноване дивизије умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 11. октобра 1914. године.

МИЛОШЕВИЋ СВЕТИСЛАВ из Доње Ливадице код Жабара, ожењен, отац два сина, као редов 3. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива погинуо октобра 1914. године на Рожњу.

МИЛОШЕВИЋ ТИХОМИР из Раваништа код Кучева, као редов 3. чете 5. батаљона 9. пешадијског пука нестао приликом јуриша на Рожањ 17. октобра 1914. године. Даља судбина непозната.

МИЛУТИНОВИЋ ЉУБОМИР из Дрежника, округ ужички, као редов учествовао у Првом светском рату и погинуо у борби на Рожњу 1914. године.

МИЉЕВИЋ СТОЈАН из Бежишта, срез морјевски, округ битољски, као редов 2. чете 2. батаљона 2. позива погинуо 22. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МИРКОВИЋ МИХАЈЛО из Душманића код Голупца, као редов српске војске погинуо у борби против Аустроугара код Пецке 1915. године.

МИРКОВИЋ СТАНОЈЕ из Тириковца, срез и округ пожаревачки, као редов 2. чете 1. батаљона 8. пешадијског пука умро 5. јануара 1915. године од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини где је и сахрањен.

МИТРИЋ ПАВЛЕ из Косовице, срез моравички, као редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

²⁷³ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914.* (Ужице 2014, 165) пише да је Ракуна у срезу моравичком.

МИТРОВИЋ Саве МИЛОЈКА из Радаља, срез рађевски, округ подрињски, стара 15. година, избеглица, оболела од пегавог тифуса и умрла у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 6. јануара 1915. године.

МИТРОВИЋ СВЕТОЗАР из села Биљег, срез прокупачки, округ топлички, као редов 2. чете 1. батаљона 2. пука 2. позива погинуо 7. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МИЋИЋ БРАНКО из Будишића, срез рађевски, округ подрињски, као редов 1. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 12. јануара 1915. године.

МИЋОВИЋ ПАВЛЕ из Ваљева, као борац 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 6. јануара 1915. године.

МИЦКОВИЋ ЈОРДАН, родом из Крушевља, срез крушевски, округ битолски, као редов 4. чете 1. батаљона 17. пешадијског пука 1. позива умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 6. септембра 1914. године.

МИШИЋ Илије РАНКО, рођен 1880. године у Кучеву, као редов 9. пешадијског пука погинуо на положају Ива 29. октобра 1914. године.

МИШКОВИЋ МИХАИЛО из Метковића, срез мачвански, округ подрињски, као редов 4. чете 4. батаљона 6. пешадијског пука умро у резервној војној болници у Осечини 3. октобра 1914. године.

МЛАДЕНОВИЋ ЉУБОМИР, рођен 1879. године у Великом Селу код Малог Црнића, као редов 4. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 13. јануара 1915. године.

МЛАДЕНОВИЋ ПЕТАР из Сопота, нишавски срез, округ пиротски, као каплар 3. чете 3. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 18. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МОМИРОВИЋ КРСТА из Охрида, срез охридски, округ охридски, као редов 1. чете 1. батаљона 3. пука погинуо 19. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

МУТАВЦИЋ РАДОМИР из Брезове, моравски срез, округ чачански, као потпоручник митраљеског одељења 4. пука 1. позива погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

НЕДЕЉКОВИЋ ЂУРАЋ из Губаревца, срез космајски, округ београдски, као редов пекарске чете Дунавске дивизије 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 15. јануара 1915. године.

НАХМИЈАЦ Д. ЈУДА из Битоља, као редов 3. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

НЕДЕЉКОВИЋ МИЛОРАД из Трбушнице, срез колубарски, округ београдски, као редов 4. чете 4. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 18. јануара 1915. године.

НЕДЕЉКОВИЋ (Милутиновић) Ђорђа РАДОВАН, рођен 1872. године у Доњој Буковици код Љубовије, ожењен Милевом, отац четворо деце (Борке, Обрена, Радише и Драгољуба), као редов 4. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука погинуо октобра 1914. године на Ерића брду на Прослопу изнад Пецке.

НЕДЕЉКОВИЋ РАДОВАН из Читлука код Љубовије, житељ Љубовије, ожењен, отац троје деце (Борке, Радише и Драгојла), као редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, погинуо 3. септембра 1914. године на Ерића брду на Прослопу.

НЕШИЋ РАДОСАВ из Церја, срез голубачки, као борац 3. чете 1. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 17. јануара 1915. године.

НИКОЛИЋ В. БОРИВОЈЕ, судија прилепског суда и резервни пешадијски поручник, погинуо у борби против Аустроугара 5. августа 1914. године, сахрањен у Белотићу.

НИКОЛИЋ Д. ИЛИЈА, стар 38. година из Пожаревца, трговац, као редов српске војске, оболео од тифуса и умро 14. јануара 1915. године у ваљевској болници, сахрањен код цркве у Осечини.

НИКОЛИЋ ЖИВОЈИН из Симоновића, срез таковски, округ руднички, као редов 2. чете 3. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 20. јануара 1915. године.

НИКОЛИЋ ЉУБОМИР, из Ратара код Обреновца, резервни наредник, као војни обвезник погинуо у Баставу 4. августа 1914. године.

НИКОЛИЋ МИЛИВОЈ из Горобиља, срез златиборски, округ ужички, као редов 4. чете 4. батаљона 8. пешадијског пука 1. позива умро од задобијених повреда у војној болници у Осечини 9. октобра 1914. године.

НИКОЛИЋ С. МИЛИВОЈЕ из Касидола код Пожаревца, редов српске војске учествовао у Првом светском рату и погинуо у борби на Рожњу 1914. године.

НИКОЛИЋ П. МИЛУТИН из Црљенца код Малог Црнића, као редов 2. позива погинуо октобра 1914. године на Малом Рожњу где је и сахрањен.

НИКОЛИЋ ОГЊЕН из Дубоке код Петровца на Млави, као редов 2. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука погинуо на Иви 18. новембра 1914. године.

НИКОЛИЋ М. СТАНОЈЛО, рођен 1875. у селу Трновче код Петровца на Млави, као редов 3. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива

умро од пегавог тифуса²⁷⁴ 23. децембра 1914. године у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини где је и сахрањен.

НИКОЛИЋ А. ТРАЈА, рођен 1890. у Манастирици код Петровца на Млави, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука умро од тифуса у Осечини 1915. године.

НОВАКОВИЋ ДИМИТРИЈЕ, рођен 1888. у Жагубици, као редов из резерве 4. чета 2. батаљона 9. пешадијског пука нестао у борби на Рожњу 25. октобра 1914. године. Даља судбина непозната.

ОБРАДОВИЋ ЖИВОТА из Црљенца код Малог Црнића, као редов српске војске умро од задобијених рана 3. септембра 1914. године у дивизијском завојшту, сахрањен на гробљу у Царини.

ОБРАДОВИЋ Љ. МИЛОРАД из Попадића код Мионице, стар 35 година, као редов погинуо у борби против Аустроугара у Баставу 6. августа 1914. године.

ПАВЛОВИЋ Михаила АЛЕКСАНДАР из Цикота код Крупња, избеглица, живео две и по године, умро од дијареје 27. октобра 1914. године у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ МИЈАИЛО из среза крушевског, округа битолског, као редов 3. чете 1. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 22. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ПАВЛОВИЋ МИЛОВАН из Бегове Лешнице, срез јадрански, округ подрински, цивил, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 21. јануара 1915. године.

ПАВЛОВИЋ Милорада МИРКА, рођена у Малом Зворнику, стара четири године, избеглица, умрла од назеба 19. октобра 1914. у Комирићу.

ПАВЛОВИЋ ТИХОМИР из села Влашко Поље, космајски срез, београдски округ, као редов 1. чете 4. батаљона 4. прекобројног пука Дунавске дивизије погинуо 26. октобра 1914. године, сахрањен на гробљу у Пецкој.

ПАЈИЋ ДРАГИ из Црљенца код Малог Црнића, стар 28 година, као редов умро од рана 12. септембра 1914. године на Рожњу где је и сахрањен.

ПАНИЋ Драгића БОСИЈКА из Завлаке код Крупња, живела две године и десет месеци, умрла од запаљења плућа 15. новембра 1914. у Коњуши.

ПАНИЋ С. ПАНЕ из Никојевића код Ужица, као резервни поднаредник 1. чете 3. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ПАНИЋ РИСТО из Биоске код Ужица, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

²⁷⁴ У *Србском ратном поменику, Браничево 1912–1918*, књ. 4, Манастир Рукумија, 2015, стр. 96 пише да је био редов 5. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива и да је умро од задобијених рана у Осечини 29. децембра 1914. године.

ПАНИЋ Милана СПАСОЈЕ из Горњих Кошаља, као редов 4. чете 1. батаљона 5. пука 3. позива (последња одбрана старца) погинуо 16. августа 1914. године на Прослопу – Пецка.

ПАНТОВИЋ С. СВЕТОЗАР из Полошнице код Косјерића, као редов 4. чете 4. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ПАПИЋ ВОЈИСЛАВ из Ковачевца, срез јасенички, округ смедеревски, као редов – коморција 7. пешадијског пука 1. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 7. јануара 1915. године.

ПАУКОВИЋ ПЕТАР из Шапца, као поручник српске војске, учествовао у Првом светском рату и погинуо у борби на Рожњу 1914. године.

ПАУЉЕВИЋ Стевана ЖИВОЈИН из Кусића код Великог Градишта, стар 25. година, ожењен, отац сина Борисава, као редов 1. чете 3. батаљона 18. пешадијског пука 1. позива, погинуо на Рожњу 10. септембра 1914. године.

ПАУНОВИЋ РАНКО, рођен 1892. у Стамници код Петровца на Млави, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука Дунавске дивизије умро од пегавог тифуса 21. децембра 1914. године у Осечини где је и сахрањен.

ПАУНОВИЋ ТОМА, рођен 1880. године у Стамници код Петровца на Млави, као редов 3. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука Дунавске дивизије оболео од пегавог тифуса и умро 21. децембра 1941. године у Осечини.

ПЕЈИЋ ОСТОЈА из Биоске код Ужица, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 10. септембра 1914. године.²⁷⁵

ПЕРИЋ С. СТОЈАН стар 38 година из Бeroња код Пожаревца, као редов 4. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро од тифуса 3. децембра 1914. године на Рожњу.

ПЕТКОВИЋ Тодора АВРАМ из Вољеваца код Љубовије, ожењен Крсманијом, отац три сина (Станимира, Радомира и Миливоја), као редов последње одбране старца умро у околини Осечине 1915. године.

ПЕТКОВИЋ ГЛИГОРИЈЕ из Жабљана, лесковачки срез, округ врањски, као редов 2. чете 1. батаљона 1. пука 1. позива погинуо 6. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ПЕТКОВИЋ ЛАЗАР из Бањана, срез и округ скопљански, као коморција 3. прекобројног пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 6. јануара 1915.

ПЕТКОВИЋ НЕДАН из села Бежиште, срез битољски, округ битољски, као редов 2. чете 2. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 17. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ПЕТКОВИЋ Николе СВЕТОЗАР, рођен 1893. године у Вољевцима код Љубовије, ожењен Стојом, отац Радмиле, као редов бојне коморе 5. пука, погинуо 1914. године у околини Пецке.

²⁷⁵ Према другом извору он је ту само рањен а умро је у Скопљу.

ПЕТРОВИЋ АЛЕКСАНДАР из Раниловића, срез космајски, округ београдски, редов, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива Осечини 15. јануара 1915. године.

ПЕТРОВИЋ С. АНТОНИЈЕ, рођен 1878. године у Вошановцу код Петровца на Млави, као редов 2 чете 4. батаљона 8. пешадијског пука Дунавске дивизије погинуо на Рожњу 27. октобра 1914. године.

ПЕТРОВИЋ Ј. ДРАГУТИН, рођен 1890. у Ждрелу код Петровца на Млави, редов 3. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука 1. позива, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 4. јануара 1915. године.

ПЕТРОВИЋ Танасија НЕНАД, рођен 1894. године у Дрлачама код Љубовије, ожењен Мартом, отац кћери Обреније, као редов 2. чете 3. батаљона 14. пука 1. позива, погинуо на Марјановића вису 14. августа 1914. године.

ПЕТРОВИЋ ПЕТАР из Битоља, округ битољски, као редов 1. чете 4. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 19. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ПЕТРОВИЋ Димитрија СТАНИМИР из Борине код Малог Зворника, живео годину и по дана, оболео од запаљења црева у бежанији и умро 17. септембра 1914. година у Комирићу.

ПЕТРОВИЋ ФИЛИП, рођен 1885. у Забрђу код Петровца на Млави, као редов 5. чете 2. батаљона крушевачких комбинованих трупа умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 12. јануара 1915. године.

ПЕТРОНИЈЕВИЋ ЂОРЂЕ из Беле Воде, срез расински, округ крушевачки, као редов 4. чете 2. батаљона крушевачких резервних трупа умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 17. јануара 1915. године.

ПЕШИЋ ВАСИЉКО из села Госош, срез пироначки, округ врањски, као редов 4. чете 2. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 25. октобра 1914. године, сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

ПРЕСКИШ МИЛУТИН из Дубоког, звишки срез, округ пожаревачки, као редов 4. чете 4. батаљона 9. пука 1. позива, погинуо 15. септембра 1914. године а сахрањен на гробљу у Пецкој.

ПУРТИЋ ЈЕВРЕМ из Црнче код Љубовије, ожењен Божаном, отац троје деце (Живана, Стеваније и Росе), редов 2. чете 2. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива, оболео је од тифуса и умро у Осечини децембра 1914. године.

РАДИВОЈЕВИЋ ВОЈИСЛАВ из Зеленике, срез голубачки, округ пожаревачки, као редов 2. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 20. јануара 1915. године.

РАДИВОЈЕВИЋ Ј. СИМА, рођен 1889 године у Великом Лаолу код Петровца на Млави, редов 2. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука Дунавске дивизије погинуо на положају Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

РАДИСАВЉЕВИЋ С. ЛАЗАР, рођен 1889. у Табановцу код Петровца на Млави, редов 2. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука, погинуо 12. октобра 1914. године на положају код Пецке.

РАДОВАНОВИЋ Гаје ДРАГУТИН из Вртиглава код Мионице, стар 24. године, нежењен, као каплар погинуо у Комирићу код Осечине 1. августа 1914. године.

РАДОЈЕВИЋ ВУКОСАВ из Горње Комарице, крагујевачки срез, као редов 1. чете 4. батаљона 5. прекобројног пука, умро 12. септембра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

РАДОЈИЧИЋ РАДОЈЕ из Пудараца, срез грочански, округ београдски, редов 3. чете 2. батаљона 7. пешадијског пука, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 19. јануара 1915. године.

РАДОЈКОВИЋ Д. МИХАИЛО, рођен 1882. године у Великом Лаолу код Петровца на Млави, као редов 2. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 15. јануара 1915. године.

РАДОЈКОВИЋ М. МИХАИЛО, рођен 1886. године у Петровцу на Млави, као редов 2. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука погинуо на Иви 24. септембра 1914. године.

РАДОЊИЋ МИЛАН из Јаглича, нишки срез, округ нишки, као редов 2. чете 1. батаљона 4. прекобројног пука погинуо 10. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

РАДОСАВЉЕВИЋ ЈЕВРЕМ из Пауна код Ваљева, редов при штабу Дунавске дивизије 2. позива, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 7. јануара 1915. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ ЈОВАН из села Кула код Малог Црнића, стар 37. година, редов 4. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука Дунавске дивизије 2. позива, умро 15. јануара 1915. године у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини.

РАЈАКОВИЋ РАДИСАВ²⁷⁶ из Заовина код Бајине Баште, као редов 1. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

РАЈЕВАЦ РАДОСАВ²⁷⁷ из Бранежаца код Чајетине, редов 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

РАЈИЋ Ђ. МИХАЈЛО, рођен 1888. године у Рановцу код Петровца на Млави, као редов 2. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука нестало у ноћном јуришу на Рожањ 27. октобра 1914. године. Даља судбина непозната.

²⁷⁶ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914*. (Ужице 2014, 166) пише да се презивао Рајковић и да је погинуо 4. септембра 1914. године.

²⁷⁷ Александар Ђурђев у *Споменици Мачков камен – Најкрвавија битка на Дрини 1914. г.* (Крупањ 1999, 105) наводи да се звао Радисав.

РАКИЋ ЂУРАЋ из Влашке, срез космајски, округ београдски, као редов 2. чете 1. батаљона 18. пешадијског пука 1. позива умро 4. септембра 1914. године од задобијених рана у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини.

РАНЂЕЛОВИЋ МИЛАН из села Рагодеш, срез нишавски, округ пиротски, као редов 4. чете 1. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 25. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

РАНКОВИЋ МИЛОРАД из Вреоца, срез колубарски, округ београдски, као редов 1. чете 4. батаљона 7. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 21. јануара 1915. године.

РАНКОВИЋ Д. МИХАИЛО, рођен 1886. године у Александровцу код Жабара, ожењен, отац две кћери, редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива Дунавске дивизије, погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу, а сахрањен иза борбеног положаја.

РАЦИЋ ЉУБОМИР из Деретина, срез моравички, као редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука а погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

РИБНИКАР Ф. ВЛАДИСЛАВ, новинар – један од оснивача, власника и уредника листа „Политика“ из Београда, као резервни капетан 2. класе и командир 3. чете 9. пука Дунавске дивизије 2. позива погинуо 2. септембра 1914. године на Рожњу и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

РИЈО ЛАЗАР, као редов погинуо 4. септембра 1914. године на Рожњу а сахрањен у школском гробљу у Пецкој.

РИСТИЋ ВИДЕН из села Лозани, срез сврљишки, округ нишки, као редов 4. чете 4. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 13. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

РИСТИЋ Макевије ДАРИНКА из Завлаке код Крупња, живела четири месеца, као избеглица оболела од запаљења плућа и умрла 24. јуна 1915. године у Осечини.

РИСТИЋ ПЕТАР из села Караменице, као редов 4. чете 4. батаљона 2. позива погинуо 19. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

РИСТИЋ РАДИВОЈЕ, учитељ из Шапца, војник српске војске првог позива, учествовао у Првом светском рату, страдао у Белотићу 19. септембра 1917. године.

РИСТИЋ СТАНКО из Бујановца, прешевски срез, кумановски округ, као редов 4. чете 2. батаљона 9. пука погинуо 14. августа 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

РИСТИЋ СТОЈАН из села Лагурди, срез и округ битолски, као редов 4. чете 4. батаљона 3. пука 2. позива погинуо 18. јануара 1915. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

РУДНИЧКИ СТАНИЈА из Чокешине код Лознице, стара 28 година, избеглица, оболела од пегавог тифуса и умрла 29. децембра 1914, године у Осечини и сахрањена у војничком гробљу.

РШУМОВИЋ С. МИЛОЈКО²⁷⁸ из Љубиша код Чајетине, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Рожњу 2. септембра 1914. године.

САВИЋ БОШКО из Горњег Лајковца код Мионице, војни обвезник 2. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 2. позива, рањен у боју на Баставу, умро у Грабовици 20. октобра 1914. године.

САВИЋ ВУКАШИН, из Руснова, срез и округ нишки, редов 4. чете 5. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 5. јануара 1915.

САВИЋ ИЛИЈА из села Бошњак код Петровца на Млави, стар 26. година, као редов 1. чете 1. батаљона 3. пука погинуо 12. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.²⁷⁹

САВИЋ – Бјелица ПАВЛЕ из Лоњина код Љубовије, ожењен Драгињом, отац шесторо деце (Јована, Драгољуба, Десимира, Станимира, Јована и Наталије), редов Главне војне станице у Пецкој, умро 18. априла 1915. године.

САВИЋ СРЕТЕН из села Мијакова, као редов 2. чете 3. батаљона 7. пешадијског пука погинуо 24. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

САВИЋ ТОМО из Вољеваца код Љубовије, ожењен Ђенадијом, отац двоје деце (Руже и Ђорђа), редов 2. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука, умро у околини Осечине 1915. године.

СЕВИЋ ПЕТАР из Горње Љубовије код Љубовије, ожењен Станом, отац петоро деце (Гроздана, Данојле, Ненада, Радислава и Богдана), као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 3. позива, погинуо 2. септембра 1914. на положају Зелениково-Кик на Прослопу.

СЕКУЛИЋ ДУКА из Лабулишта, срез струмички, округа охридски, као редов 2. чете 4. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 24. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

СИМЕУНОВИЋ ЂУРАЋ из Дучине, срез космајски, округ београдски, редов 2. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 9. јануара 1915. године.

СИМИЋ М. БОРИСАВ из Каменице код Ваљева, учитељ, као водник српске војске погинуо код Рађевог камена у Белотићу 1914. године.

СИМИЋ ВУЈАДИН из Гвоздца, срез рачански, округ ужички, као редов 1. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 4. септембра 1914. године.

²⁷⁸ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914*. (Ужице 2014, 165) пише да се звао Манојло.

²⁷⁹ У *Србском ратном поменику, Браничево 1912–1918*, књ. 4, Манастир Рукумија, 2015, стр. 62 пише да је умро од тифуса у Пецкој 12. јануара 1915. године.

СИМИЋ П. СТОЈАДИН, рођен 1887. године у Каменову код Петровца на Млави, као редов 2. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука нестало у борби против Аустроугара на Рожњу 27. октобра 1914. године. Даља судбина непозната.

СМИЉАНИЋ ДРАГИША из Љубиша код Чајетине, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Рожњу 2. септембра 1914. године.

СМИЉАНИЋ П. ЈОВИША из Љубиша код Чајетине, као каплар 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Рожњу 2. септембра 1914. године.

СМИЉАНИЋ Радоја ТРИФУН, рођен 1895. године у Вољавцима код Љубовије, нежењен, редов 1. чете 1. батаљона 3. прекобројног пука 1. позива, рањен у борби на Марјановића вису 14. августа 1914. године и умро у селу Комирићу 18. августа 1914. године.

СОВРАНИЋ Ак. САВКА из Борине, срез рађевски, округ подрињски, оболела од пегавог тифуса и умрла у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 12. јануара 1915. године.

СОКИЋ МИЛАН из села Трипкова, округ ужички, као поднаредник 3. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука Дунавске дивизије погинуо 26. октобра 1914. године а сахрањен на гробљу у Пецкој.

СОКИЋ МИЉКО из Севојна код Ужица, као редов 1. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

СПАСИЋ НИКОЛА из Лучице, срез и округ пожаревачки, стар 34 године, као редов 5. чете 2. батаљона Крушевачких комбинованих трупа, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 7. јануара 1915. године.

СПАСИЋ СТАЈКО из села Криво Лоштане, као редов 1. чете 2. батаљона 2. пука 2. позива погинуо 16. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

СРЕЋКОВИЋ ДРАГОМИР из Доње Буковице код Љубовије, као редов Војне станице у Пецкој погинуо 1914. у околини Пецке.

СТАКИЋ К. ТОДОР из Рожанства, срез златиборски, као резервни поднаредник 4. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

СТАЛЕТИЋ П. СТЕВАН, рођен 1887. у Ћовдину код Петровца на Млави, редов 1. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 9. јануара 1915. године.

СТАНИСАВЉЕВИЋ СЛАВКО, рођен 1895. године у Раброву код Кучева, редов 9. пешадијског пука, заробљен 9. септембра 1914. године на Малом Рожњу и спроведен у Нађмеђер где је умро 25. маја 1917. године.

СТАНИЋ С. ДИМИТРИЈЕ, рођен 1884. године у Братинцу код Пожаревца, као редов 1. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука 1. позива погинуо у борби против Аустроугара на Рожњу 1914. године.

СТАНИЋ МИРКО²⁸⁰ из Шљивовице код Чајетине, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

СТАНКОВИЋ П. ЂОРЂЕ из Оровице код Лесковца, као капетан 2. класе у 1. пуку 3. позива погинуо 6. августа 1914. године на Рожњу и сахрањен у школском гробљу у Пецкој.

СТАНКОВИЋ МИЛАН из Сенаје, срез грочански, округ београдски, као редов 3. чете 2. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 27. јануара 1915. године.

СТАНКОВИЋ Ј. МИЛЕТА, рођен 1879. године у Затоњу код Великог Градишта, ожењен Златом, отац кћери Живанке, као поднаредник 3. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива погинуо 1914. године на Рожњу где је и сахрањен.²⁸¹

СТАНКОВИЋ МИЛОРАД из Раље, срез подунавски, округ смедеревски, као редов 1. чете 5. батаљона 8. пешадијског пук 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 13. јануара 1915. године.

СТАНОЈЕВИЋ Р. ЖИВАН, рођен 1869. у Каменову код Петровца на Млави, редов-профијент колона Дунавске дивизије, умро од тифуса у Осечини 21. фебруара 1915. године.

СТАНОЈЕВИЋ ЉУБОМИР из Доње Буковице код Љубовије, ожењен Обренијом, отац сина Рада, као редов-коморција у 5. пешадијском пуку погинуо 1914. године у околини Пецке.

СТАНОЈЕВИЋ А. МИЛИЋ, рођен 1888. године у Каменову код Петровца на Млави, као редов 3. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука погинуо на Иви 21. новембра 1914. године.

СТАНОЈЕВИЋ МИЛОРАД из Читлука код Љубовије, ожењен Миросавом, отац двоје деце (Роксанде и Стојана), као редов 4. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука 3. позива погинуо 3. септембра 1914. године на Ерића брду на Прослопу.

СТАНОЈЕВИЋ МИТА, рођен 1891. године у Раброву код Кучева, редов 9. пешадијског пука, заробљен 4. септембра 1914. године на Малом Рожњу и интерниран у логор Нађмеђер где је умро 25. јануара 1915. године.

СТАНОЈКОВИЋ СТОЈАН, као редов 4. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука погинуо 5. септембра 1914. године на Рожњу и сахрањен у школском гробљу у Пецкој.

СТАНЧИЋ ЖИВОМИР из Даросаве, срез колубарски, округ београдски, као редов 2. чете 3. батаљона 5. пешадијског пука 1. позива умро од

²⁸⁰ Александар Ђурђев у *Споменици Мачков камен – Најкрвавија битка на Дрини 1914. г.* (Крупань 1999, 104) и Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914* (Ужице 2014, 165) тврде да се звао Марко.

²⁸¹ Касније су његови посмртни остаци пренети у костурницу у Крупњу.

пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 31. децембра 1914. године.

СТАРЧЕВИЋ НАСТАС из Равни код Ужица, као редов погинуо у борби на Рожњу 1914. године.

СТЕВАНОВИЋ МИАИЛО из Ореовице, срез моравски, округ пожаревачки, ожењен, отац четворо деце, као редов-болничар 2. пољске болнице Дунавске дивизије 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро 2. јануара 1915. године у Осечини где је и сахрањен.

СТЕВАНОВИЋ МИХАИЛО²⁸², рођен 1876. године у Миријеву код Жабара, болничар Друге пољске болнице Дунавске дивизије 2. позива, оболео од тифуса и умро 2. новембра 1914. године у Осечини где је и сахрањен.

СТЕВАНОВИЋ Миленка САВА рођен 1892. године у Божевцу код Малог Црнића, као редов 3. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука 1. позива погинуо у јесен 1914. године у борби на Малом Рожњу.²⁸³

СТЕПАНОВИЋ ТРАЈАН из Битоља, као редов 4. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Рожњу 2. септембра 1914. године.

СТЕФАНОВИЋ СТАНИСАВ, рођен 1878. године у Лопушнику код Петровца на Млави, као редов 2. чете 4. батаљона 8. пешадијског пука умро од рана у Пецкој 28. децембра 1914. године.

СТОИЧЕВИЋ МИЛОРАД из Горње Врањске код Шапца, као поручник српске војске учествовао у Првом светском рату погинуо у борби на Рожњу 1914. године.

СТОЈАНОВИЋ АНТОНИЈЕ из Пирота, као каплар српске војске учествовао у Првом светском рату погинуо у борби на Рожњу 1914. године.

СТОЈАНОВИЋ Јована БОРИВОЈЕ из Добриње код Петровца на Млави, као редов српске војске, оболео и умро од тифуса 12. јануара 1915. године у Пецкој где је и сахрањен.

СТОЈАНОВИЋ ЖИВОЈИН из Пожаревца, као редов 3. пука Дунавске дивизије, погинуо 9. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

СТОЈАНОВИЋ Ђ. ЈОВАН из Шуме код Ивањице, као редов 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо у борби на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

СТОЈИЋЕВИЋ Михајла РАДОСАВ из Божевца код Малог Црнућа, ожењен Персидом, отац једног детета, као редов 2. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 1. позива рањен на Иви где је умро 1. новембра 1914. године.

СТОЈИЧЕВИЋ ТОМА из Битоља, као редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

СТОЈИЧЕВИЋ ЧЕДОМИР из Куле, округ пожаревачки, као редов 2. чете 3. батаљона 9. пука 1. позива погинуо 28. октобра 1914. године и сахрањен у засеоку Симићи у Гуњацима.

²⁸² У истом извору са приближно истим подацима појављује се под именом Мијаило.

²⁸³ По другом извору умро је 13. марта 1916. године на острву Видо.

СТОЈКОВИЋ М. ВАСИЛИЈЕ из Батовца код Пожаревца, стар 37 година, као редов 2. чете 1. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива умро 20. јануара 1915. године у пољској болници у Осечини где је и сахрањен.²⁸⁴

СТОЈКОВИЋ С. ЖИВАН из Црљенца код Малог Црнића, стар 37. година, као редов 3. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу где је и сахрањен.

СТОЈКОВИЋ ЛАЗАР из села Липе, срез подунавски, округ смедеревски, редов 2. чете 5. батаљона 8. пешадијског пука 2. позива, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 27. децембра 1914. године.

СТОКИЋ Д. МИЛАН, рођен 1884. године у Добри код Голубца, као редов 1. чете 3. батаљона 9. пешадијског пука 1. позива погинуо код Пецке 1914. године.

СТРАЈИНОВИЋ С. ПЕТАР из Мустапића код Кучева, као редов 2. чете 2. батаљона 9. пешадијског пука нестао у борби на Рожњу 27. октобра 1914. године. Даља судбина непозната.

ТАДИЋ МАРИНКО, као редов 3. чете 1. батаљона 5. пука 3. позива погинуо 28. септембра 1914. године, а сахрањен на гробљу у Пецкој.

ТАДИЋ ОБРАД из Постоња код Љубовије, као редов 4. чете 2. батаљона 3. прекобројног пука, рањен и умро у околини Осечине 1. новембра 1914. године.

ТОДОРОВИЋ САВО из Пожежена, рамски срез, пожаревачки округ, као редов 1. чете 4. батаљона 9. пука 1. позива погинуо 2. октобра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

ТОЛОВИЋ ДАВИД из села Ашници, округ битољски, као редов 4. чете 4. батаљона 4. пука 2. позива, погинуо 13. октобра 1914. године и сахрањен у школском гробљу у Пецкој.

ТОМИЋ ДРАГОЉУБ из Бачког Радишта, рамски срез, округ пожаревачки, као каплар 1. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука Дунавске дивизије 1. позива погинуо 25. октобра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

ТОМИЋ Животе МИЛАН, рођен 1878. године у Четережу код Жабара, ожењен, отац два сина, као наредник 2. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука Дунавске дивизије 2. позива погинуо 12. септембра 1914. године на Рожњу.

ТОШИЋ МИЛОШ из Мокре Горе, округ ужички, као редов 3. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ТРАЈКОВИЋ ЈОРДАН из села Мешавиште, срез охридски, округ охридски, као редов 4. чете 1. батаљона 1. пука 2. позива погинуо 25. октобра 1914. године и сахрањен на школском гробљу у Пецкој.

²⁸⁴ У првој књизи *Српског поменика* води се да је из Батуше код Малог Црнића.

ТРИФУНОВИЋ ДРАГОМИР из Великог Борка, срез посавски, округ београдски, као редов 4. чете 2. батаљона 8. пешадијског пука 1. позива, умро од пегавог тифуса у 2. пољској војној болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 25. јануара 1915. године.

ТРИФУНОВИЋ ЖИВОРАД, као резервни потпоручник 3. чете 4. батаљона 3. пука 1. позива погинуо 9. септембра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

ТРИФУНОВИЋ ЛАЗАР из Липничког Шора, срез јадрански, округ подрињски, стар 28 година, цивил, оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 31. децембра 1914. године.

ТРИФУНОВИЋ МИЛАН из Ужица, као резервни наредник 3. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ТРИФУНОВИЋ МИЛАДИН, рођен 1892. године у Добрињу код Петровца на Млави, редов из кадра 1. чете 1. батаљона 9. пешадијског пука, умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 5. јануара 1915. године.

ТРУЈИЋ МАРТИН из Нереснице, звишки срез, округ пожаревачки, као редов 3. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука Дунавске дивизије погинуо 20. октобра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

ЋИРКОВИЋ С. БЛАГОЈЕ, рођен 1887. године у Александровцу код Жабара, ожењен, отац једног сина, као редов 1. чете 3. батаљона 8. пешадијског пука Дунавске дивизије 1. позива погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године. Његови посмртни остаци су пренети у костурницу у Пецкој.

ЋОСИЋ ТОМО из Стапара код Ужица, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

УРОШЕВИЋ МИЈАИЛО из Дрлупе, срез космајски, округ београдски, као редов 1. чете 2. батаљона 7. пешадијског пука умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 7. јануара 1915. године.

ЦАЈИЋ М. ДУШАН, рођен у Бистрици код Петровца на Млави, као редов болничке чете Дунавске дивизије 2. позива умро од пегавог тифуса у Пецкој 1914. године и сахрањен на војничком гробљу код тамошње цркве.

ЦВИЈОВИЋ ЈОВИЦА из Ужица, као редов 1. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 4. септембра 1914. године.

ЦЕРОВИЋ РИСТО из Малчанова, срез добрички, округ прокупачки, као поднаредник 4. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 2. позива оболео од пегавог тифуса и умро у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 28. децембра 1914. године.

ЦРЕПУЉАРЕВИЋ ЗАХАРИЈА из Семегњева, срез златиборски, округ ужички, редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука 2. позива, умро 9. октобра 1914. године од задобијених повреда у војној болници у Осечини.

ЧАРАПИЋ²⁸⁵ ЂОРЂЕ из Брусника код Чачка, као редов 1. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука погинуо на Малом Рожњу 2. септембра 1914. године.

ЧАРАПИЋ М. МИЛОЈКО, рођен 28. јануара 1889. године у Београду, активни пешадијски поручник – командир 4. чете 2. батаљона 4. прекобројног пука, погинуо у борби при одступању на положају Брезану северно од Пецке 29. октобра 1914. године.

ЧЕКЕРЕВАЦ МИЛУН из Шареника, срез моравички, редов 2. чете 1. батаљона 4. пешадијског пука, погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ЧЕКЕРЕВАЦ Р. РАЈКО из Шареника, срез моравички као редов српске војске погинуо у борби на Рожњу 1914. године.

ЧОРБАНОВИЋ ПЕТАР из Лазнице код Жагубице, као редов 1. чете 4. батаљона 9. пешадијског пука 1. позива умро од пегавог тифуса у 2. пољској болници Дунавске дивизије 2. позива у Осечини 8. јануара 1915. године.

ЏУНИЋ АЛЕКСАНДАР из Темске код Пирота, као редов српске војске погинуо у борби против Аустроугара у Баставу 1914. године.

ШКОДРИЋ ВЕСЕЛИН²⁸⁶ из Шљивовице код Чајетине, као редов 2. чете 2. батаљона 4. пешадијског пука српске војске, погинуо 2. септембра 1914. године на Малом Рожњу.

ШУШИЋ ДЕСИМИР из села Неваде, таковски срез, округ руднички, као наредник српске војске погинуо 9. септембра 1914. године и сахрањен на гробљу у Пецкој.

* * *

Неидентификован редов, погинуо октобра 1914. године и сахрањен у Драгодолу у потесу Милутиновићи. По извештају војног свештеника, Милоја Ж. Плавшића из царинске парохије.

У Јеловику је сахрањен један незнани српски војник. По извештају војног свештеника Драгомира А. Поповића.

У Драгодолу је сахрањен један познати српски ратник. По извештају свештеника царинског Милоја Ж. Плавшића.

У Гуњацима је сахрањен један познати српски војник. По извештају свештеника царинског Милоја Ж. Плавшића.

²⁸⁵ Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914* (Ужице 2014, 165) пише да се звао и презивао Ђурђе Чапрић.

²⁸⁶ Александар Ђурђев у *Споменици Мачков камен – Најкрвавија битка на Дрини 1914. г.* (Крупань 1999, 104) и Радивоје Папић у књизи *Ужичка војска и Четврти пук 1914* (Ужице 2014, 165) пишу да се звао Васо.

У Пецкој је сахрањен један познати српски војник. По извештају проте Симе Угревића, Епархија нишка.

На положају Бобија-Кик Зелениково код Пецке, сахрањено је 12 познатих српских војника. По извештају војног свештеника Радивоја Милојковића из београдске епархије.

ИСТАКНУТИ РАТНИЦИ ИЗ ПОМЕНУТИХ РАТОВА

У ослободилачким ратовима од 1912. до 1918. године српски народ испољио је изузетан патриотизам, велико јунаштво, сналажљивост и пожртвовање, али и поднео велике људске жртве и материјална разарања. Србија је у тим ратовима скупо платила своју слободу: изгубила пола националног богатства, 28 одсто становништва или сваку другу радно способну мушку главу. Добри познаваоци светских прилика тврде да у историји свеукупног човечанства нема примера ниједног народа који је за пет-шест година рата поднео такве жртве и постигао такве ратне успехе. Француски лист *Еко д'Пари* пишући о херојству српске војске још 1915. године наглашава: „Ово је добра прилика да се сетимо шта су ови јунаци у опанцима учинили за све нас, за спас цивилизације.“

Пошто те ратне успехе нису остварили само они који су слободу платили сопственим животом дужни смо се сетити и преживелих ратника што поднеше многе тешкоће. Како не постоје спискови учесника тих ратова, а није их могуће ни сачинити одредили смо се да подсетимо и на изванредан број оних који су се својим животом и делима посебно истакли и остали запамћени у народу.

Верујемо да су то, пре свих, најхрабрији међу њима, а познато је да су они одликовани највећим ратним одликовањима – *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима*, па ћемо сажетим биографијама појединачно представити све носиоце или витезове тог признања како их народ назива из осечанске општине. Пошто нису сви преживели ратне страхоте, неки су већ поменути, али ћемо у наставку издвојити потпуније податке о сваком од њих, покушавајући да укажемо на подвиге за које су добили то блиставо одличје уз њихове фотографије до којих смо успели доћи.

У српском народу веома се поштује и цени и *Албанска споменица*. Зато је многи мешају, па и покушавају да изједначе са *Орденом Карађорђевог звезде* што ипак није прихватљиво. Отуда ћемо најпре указати на разлику између та два одликовања а потом их појединачно укратко представити. С обзиром на то да нема ни сачуваних спискова тих див јунака и није им поклањана нарочита пажња јер комунистичке власти нису благонаклоно гледале на њих, верујући да су многи и даље наклоњени краљу и монархији, а појединци су били и активни припадници формација које се нису нашле на победничкој страни. Зато се о њима ретко јавно говорило и писало, па се и данас мало зна. Тек при крају шездесетих година прошлог века обновљено је Удружење носилаца Албанске споменице а тада многи нису били међу живима. Чак и они преживјели, с обзиром на своје године, здравствено и материјално стање па и дотадашњи однос актуелних власти према њима, нису из разних разлога били чланови тог удружења; чија еви-

денција стога није потпуна. Зато смо активностима на терену покушали допунити те спискове и прикупити што више података. Услед различитих околности вероватно нисмо успели да наведемо сваког носиоца тог одличја док о појединима нисмо могли прибавити све жељене податке.

Трећу групаацију преживелих ратника чине они што су се уз учешће у ратним операцијама посветили и динамичним и разноврсним мирнодопским активностима. Стављајући своје редовне професионалне обавезе они су се истицали својим образовањем, привредном делатношћу, политичким и хуманитарним радом и на друге начине. Захваљујући томе изградили су себи углед у народу и оставили дубоког трага о свом постојању. Међу њима има и универзитетских професора, високих политичких званичника, еминентних правника, али и такозваних обичних људи који се и данас спомињу, мада се о њима релативно мало зна.

Дакле, у тексту што следи, поред кратког подсећања на величанствену борбу српског народа током балканских и I светског рата настојали смо да представимо велике ратнике са подручја ваљевске Подгорине или прецизније речено општине Осечина који су се на различите начине истакли и заслужили да их боље упознамо, поштујемо и ценимо.

ВИТЕЗОВИ КАРАЂОРЂЕВЕ ЗВЕЗДЕ

За заслуге у ратовима српским војницима су додељивана разна домаћа и страна одликовања (ордени, медаље, споменице...). Сходно прописима добијали су их храбри, пожртвовани и одговорни борци. А војничка дужност по својој психологији, начину живота и поступања, у целини тражи стално жртвовање сопствене личне слободе. Међу тим одликовањима посебно се истиче *Орден Карађорђевог звезда са мачевима*, као највише војно одликовање додељивано у Србији и Краљевини Југославији до II светског рата. Последњих деценија обновљено је његово додељивање па су га већ добили одређени појединци.²⁸⁷

Орден је установљен у Србији, 1. јануара 1904. године, у спомен на стогодишњицу I српског устанка под вођом Ђорђем Петровићем Карађорђевићем. Додељиван је за посебне заслуге према краљу и отаџбини у миру и рату. За заслуге у миру додељиван је *Орден Карађорђевог звезда* (без мачева), а за заслуге у рату *Орден Карађорђевог звезда са мачевима*.

Дакле *Орден Карађорђевог звезда са мачевима* додељиван је само најхрабријим и најспремнијима међу храбрима. Он је могао бити официјерског или војничког ранга. У војничком рангу могао је бити златни и сребрни. Наравно, вишег нивоа био је златан. Карађорђевог звезда официјерског ранга имала је четири реда. На прсте се могу избројати они који су добили тај орден I, па и II реда. То су углавном били представници владајуће круне, прослављене српске војводе и савезничке главнокомандујуће старешине.

²⁸⁷ Међу њима је и Новак Ђоковић, светски првак у тенису.

Првог априла 1931. године донет је Закон о правима и повластицама подофицира, каплара и редова награђеним тим одликовањем. Током 1935. године основано је и Удружење носилаца Карађорђевог звезде, на чијем је челу најпре био Ваљевац дивизијски генерал Александар – Алекса Стојшић²⁸⁸. Носиоци тог одличја имали су право на годишњу новчану надокнаду износу од 360 динара, право на бесплатну возњу железницом, попусте на бањско и друго лечење, предност при запошљавању у државној служби, предност у пријему своје деце у војне школе итд. У једном периоду после II светског рата носиоци овог одли-

ковања у својим правима били су потпуно изједначени са носиоцима *Ордена народног хероја Југославије*.

Орден Карађорђевог звезде са мачевима највише је српско одликовање додељивано за заслуге у ратовима од 1912. до 1918. године. Најпре је додељиван само официрима активним учесницима у борбама или онима који су непосредно припремали ратне операције, као што су: начелник штаба и начелник оперативног одељења Врховне команде. Тек 1915. године установљен је и војнички *Орден Карађорђевог звезде са мачевима* и то признање је додељивано војницима и подофицирима за изузетне подвиге у рату.

Ко су били носиоци тог ордена? Известан број Подгораца, а међу њима 18 житеља осечанске општине својим храбрим држањем и сналажљивошћу у поменутих ратовима скренули су пажњу на себе и постали носиоци. Бивали су први у јуришу на противничка утврђења, у скакању у непријатељске ровове, хватању у коштац са непријатељским војницима, на разне начине настојали су да надмудре и преваре противника, а одступали су само када су морали, па су постајали и остајали узори у својим војничким колективима. Те њихове ратне врлине и у најтежим околностима јачале су дух и борбени морал многих српских војника. Тако су у правом смислу речи били див-јунаци, хероји без страха и мане. Тврди и непопустљиви на муци, неустрашиви и истрајни у акцији, несаломљиви у невољи, али скоро заборављени у слободи.

О њиховим делима можда највише говори податак да су најчешће за орден предлагани јавно и непосредно од својих сабораца и ратних јединица.

²⁸⁸ Његов деда и имењак Алекса Стојшић био је први учитељ у Осечини.

Хтели не хтели мора се признати да одабрати најхрабрије међу иначе храбрим српским војницима није било лако и једноставно. Да се не би огрешили о неког од њих и тиме изазвали незадовољство и раздор у колективу старешине су најчешће тражили да чета или нека друга јединица предложи најбоље војнике за одликовање *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. Колико се пажње поклањало том одликовању и њиховим носиоцима сведочи и чињеница да су укази о његовој додели редовно објављивани у службеним гласилима и да су и у најтежим условима постројавани ратни колективи да би одликованима било свечано уручено то високо признање.

Нажалост многи од тих људи су већ давно пали у заборав и о њима се мало говори и пише. Њихова имена нису понеле улице, друштва, удружења грађана и друге установе. Да невоља буде већа ове године смо обележили 100 година од завршетка I светског рата а да још није сачињен ни потпуни званични списак ни добитника највиших признања. Нема ни основне документације о додели тог високог одличја и основних биографских података о његовим носиоцима. У међувремену је нестао и већи део документације Удружења носилаца Карађорђевог звезде, па ће бити све теже то остварити. Посебан је проблем наћи указе о додели тог признања пошто је оно додељивано током свих тих ратних година, али и 36 година касније. Чак и када бисмо располагали свим тим указима они не говоре много јер углавном осим имена и презимена одликованих нема других података.

Имајући све то у виду аутор ових редова је још пре нешто више од две деценије започео своја истраживања о носиоцима Карађорђевог звезде из ваљевског краја. Резултат тих настојања су следећи подаци о личностима из осечанске општине које су понеле највећа одликовања:

БОЈАНИЋ ЦВЕТКО – Цвејо, земљорадник (Белотић, 1892 – Белотић, 9. I 1979). Отац Никола, мајка Станка (из Врбића код Крупња), били су земљорадници. Основну школу Цветко је учио у Белој Цркви код Крупња.

Почетак I светског рата затекао га је на одслужењу редовног војног рока у V пешадијском пуку у Ваљеву, у јединици легендарног мајора Михаила Мацаревића. У рату је учествовао са братом Живком и имао чин каплара. У борбама на Дрини, Колубари и Суворору 1914. године истакао се храброшћу и сналажљивошћу.

Постоје две верзије о томе чиме је заслужио *Орден Карађорђевог звезде са мачевима*. По казивању сродника, то одличје је добио јер је за време борби на Мачковом камену или Суворору, током извиђања са патролом, наишао на аустроугарски батаљон и почео да командује као да за њим ступа читав пук, па је изванредан број противничких војника заробљен, а други побијен. По другој верзији одликован је јер под кишом непријатељских куршума изнео са бојишта тешко рањеног француског генерала.

На Солунском фронту Цветко Бојанић је био тешко рањен па је два месеца носио у грудима до краја живота. По завршетку I светског рата вратио се кући, али је после само месец дана поново мобилисан и учествовао

у сузбијању арнаутске побуне на Косову. Добио је *Сребрни војнички орден Карађорђевог звезде са мачевима* (указ 150.806), *Медаљу за храброст, Албанску споменицу* и друга одликовања и признања.

У браку са Милијом, рођ. Марковић (1894–1966), из Беле Цркве код Крупња, имао је ћерку Гроздану и два сина Војина у Бањи Ковиљачи и Велизара у Белотићу.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 422; Казивање Милете Бојанића, из Белотића, бившег инспектора СУП-а у Ваљево; Сећање Владана Бојанића, познатог друштвено-политичког радника у Београду; М. Радојчић, „Бојанић Цветко – Цвејо“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 1997, књ. 1, допунска свеска, стр. 388; С. Р., *Сећање чува сјај*, Подгорац, Осечина, бр. 1, од 26. новембра 1998, 5.

БРАНКОВИЋ, БЛАГОЈЕ, земљорадник и резервни пешадијски поднаредник (Осечина, 1. VIII 1891 – Лојанице код Владимирца, око Митровдана 1943). Отац Богољуб, звани Љуба, из Горњег Црниљева, дошао је у кућу супрузи Босиљки Јанковић у село Осечину. Ови вредни и скромни земљорадници изродили су петоро деце, коју нису имали могућности да их школују. Благоје је завршио основну школу у Осечини и остао на селу да се бави пољопривредом.

Као добар и спретан војник на одслужењу редовног војног рока Благоје је произведен у чин резервног пешадијског поднаредника. У I светском рату учествовао је као припадник V пешадијског пука Дринске дивизије I позива и посебно се истакао у борбама на Цигли, Смртнићу, Сенковићу, Коритима, Столицама и Коренити 1914. године. Увек је бивао у првим борбеним редовима. И касније је био веома запажен у борбеним окршајима на Кајмакчалану, Кочобеју, Флоки, Браздастој и Рововској коси, у борбама од 28. септембра 1916. до 18. маја 1918. године. Добровољно се јављао и за најтеже борбене задатке, показујући изузетну хладнокрвност, умешност и пожртвовање, делујући својим примером на остале борце и старешине.

За заслуге на Солунском фронту похваљен је наредбом команданта III армије, а за јунаштва је одликован војничким Орденом Карађорђевог звезде са мачевима, Медаљом за храброст и Орденом Црвеног крста.

Кад је оружје заћутало вратио се у родно село и наставио да се бави пољопривредом. Оженио се Ангелином – Гицом Матић, домаћицом из Осечине с којом је имао деветоро деце. Како приходи од пољопривреде нису били довољни за издржавање бројне породице, најпре је држао мању продавницу, потом радио као дрвосеча и, најзад, одлазио сезонски да ради по селима Тамнаве, Посаво-тамнаве и Поцерине.

Увидевши да се другде може ипак лакше и боље живети, купио је мало земље и преселио породицу у Лојанице код Владимираца. Пошто је био радан и вредан, уз то дружељубив и скроман, кад се прочуло да је носилац високог одличја постао још више поштован и цењен. Међутим, услед

дуготрајног ратовања и пешачења ноге су му промрзле, па их је временом захватила гангрена те су му морале бити ампутиране. Због тога је проживео многе тешке и непријатне дане.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Архив Југославије, Београд, *Фонд Краљев двор – Збирка података о носиоцима ордена Карађорђевог звезде и Белог орла*; Казивања Стевана Лукића, земљорадника из села Осечина, Живана Матића, пензионера из варошице Осечине и Бранка Бранковића, земљорадника из Лојаница; М. Радојчић: „Бранковић Благоје“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 1997, књ. 1, допунска свеска, стр. 389–390; Милорад Радојчић, „Рам за портрет старог ратника – Благоје Бранковић“, *Подгорац*, Осечина, бр. 23 од 11. новембра 2003, 15.

ВУКОВИЋ СТЕПАН – Степа, земљорадник и каплар (Комирић, 18. XI 1873 – Комирић, 25. III 1960). Отац Милош и мајка Савка (рођ. Продановић), земљорадници. Основну школу Степан је завршио у Белој Цркви код Крупња. Живео је у месту рођења и бавио се пољопривредом.

Учествовао је у оба балканска и I светском рату. Наводно се као каплар – извиђач V пешадијског пука Дринске дивизије нашао на обали Дрине, на граници према Аустроугарској, оног дана када је Народна скупштина Краљевине Србије у Нишу расправљала о ултиматуму бечког двора. У праскозорје тог дана, командант пука мајор Војислав Арсенијевић, послао га је са патролом да осмотри шта се догађа с друге стране Дрине. Патрола је из Старе Љубовије видела на другој обали реке, крај касарни у Братунцу, припаднике аустроугарске војске постројене у каре, како у ставу мирно слушају говор свог команданта. Дохватио је Степа пушку и са 1.800 метара испалио први српски хитац на противничку војску. Том приликом оборио је аустроугарског команданта са белог коња. И после је као обвезник легендарног V пешадијског пука храбро војевао у многим борбама и другим војним акцијама.

За заслуге на бојном пољу одликован је *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима* (указ 11.102) добио је и петнаестак других одликовања, међу којима и *Орден за храброст* руског цара Николаја II. Према ауторима књиге *Србија у ратовима 1912–1918, с посебним освртом на ваљевски крај* (Ваљево, 1972, 216), истакао се августа 1914. године, када је похватио неколико Аустријанаца на стражи.

У браку са Милевом – Милком Ђурић имао је три кћери (Даницу, Наталију и Смиљану) и три сина (Владана, Добривоја и Властимира) и за којих је остало бројно и успешно потомство.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Ж. Тодоровић, „Пао је командант с белог коња“, *Политика*, Београд, 4. августа 1960; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 424; Казивање Томе

Вуковића из Комирића, пуковника ЈНА у Београду и Продана Петровића из Комирића, председник ОО СУБНОР-а Осечина; М. Радојчић, „Вуковић, Степан – Степа“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 1. књ. 3. свеска, стр. 202–203; М. Радојчић, „Комирић и Комирићанци“, *Календар Колубара*, 2009, 232–238; Г. Н. Шимић, *Комирић некад и сад*, Шабац, 2009; М. Радојчић, „Рађевски витези слободе“, *Призор*, Лозница, 2010, бр. 9.

ГЛИГОРИЋ, ЦВЕТИН, ЦВЕЈО, земљорадник и резервни артиљеријски наредник (Остружањ, 5. III 1871 – Остружањ, ? IX 1943). Његов отац Милан био земљорадник, а мајка Станојка домаћица. Служећи војни рок стекао је чин резервног артиљеријског наредника.

Са братом Миладином, који је погинуо на Солунском фронту, учествовао је у оба балканска и I светском рату. Био је наредник у III пољској батерији Дринског артиљеријског пука II позива.

Истакао се у више борби и других акција, а на Чумића брду код Крагујевца био је теже рањен. По његовој заповести прецизном артиљеријском ватром срушен је торањ на цркви у Ориду, селу код Шапца, где је било смештено митраљеско гнездо које је сејало смрт у редовима српске војске.

По повратку са фронта вратио се кући и наставио мукотрпан живот пољопривредника. Био је жилав, mudar и разборит сељак. Цветин – Цвејо се три пута женио. У браку са Катом (рођ. Арсеновић из Остружња) имао је два сина (Живојина и Живорада) и две кћери (Крстину и Живку). Са Станом (рођ. Солдатовић из Бастава) изродио је четири сина (Михаила, Борисава, Тихомира и Чедомира²⁸⁹). У браку са Митром (рођ. Ђуричић из Братачића) имао је сина Милана и ћерку Војку. Иза себе је оставио бројно и захвално потомство.

Носилац је *Златног војничког ордена Карађорђевог звезде са мачевима* (указ 11 102) и *Албанске споменице*. У образложењу за доделу Карађорђевог звезде пише да му је додељена за осведочену личну храброст и пожртвовање на бојном пољу у рату против Аустроугарске 1914/15. године. Одликован је и *Златном медаљом за храброст, руским Орденом Св. Георгија IV степена* и све три споменице за учешће у наведеним ратовима. Од војводе Степе Степановића награђен је коњичким карабином.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 425; Казивање Драгана Глигорића, службеника из Осечине; М. Радојчић, „Глигорић, Цветин Цвејо“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, књ. 1, св. 2, Ваљево, 1998; Ж. Ј. Грујичић,

²⁸⁹ Његов син Чедомир Глигорић (Остружањ, 1915 – Осечина, 1975), био је борац Ваљевског партизанског одреда, норвешки интернирац, носилац *Партизанске споменице 1941. године* и друштвено-политички радник.

„Солунац из Остружња“, *Подгорац*, Осечина, бр. 2 од 31. децембра 1998, 5; Т. Пивнички-Дринић, Глигорић, Цветин Цвејо“, *Српски биографски речник*, Нови Сад, 2006, књ. 2, стр. 703.

ЖИВАНОВИЋ ДОБРОСАВ, земљорадник и резервни официр (Лопатањ, 7.VII 1878 – Кајмакчалан, 13. IX 1916). Отац Андрија и мајка Марија (рођ. Илић из Коњица) били су пољопривредници. Основну школу је завршио у Остружњу. Остао је у селу и бавио се пољопривредом. Током служења војног рока показао се вредним, спретним и одговорним па је унапређен у чин резервног поднаредника.

Учествовао је у балканским ратовима, показујући не само личну храброст и снажљивост, већ и умешност у командовању. За заслуге у Српско-турском рату преведен је у официрски ранг и унапређен у чин пешадијског потпоручника. У II балканском рату добио је и чин поручника.

Посебно се истицао у борбама на почетку I светског рата и на Солунском фронту. Погинуо је као командир III чете II батаљона XVII пешадијског пука Дринске дивизије. За заслуге у рату одликован је официрским *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима IV степена*. О томе је објављен и указ број 31 224.

У браку са Анкицом (рођ. Николић) добио је Момчила и Величка, који су помрли као дечаци и Андрију, што је као подофицир Југословенске краљевске војске априла 1941. године, заробљен и интерниран у Аустрију²⁹⁰.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Ратник*, Београд, 1922–1924; Т. С. Влаховић: *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 427; Казивање Живка Живковића, полицајца из Лопатња у Осечини.

ЈАНКОВИЋ ДРАГОМИР, земљорадник, каплар (Гуњаци, 1. I 1888 – Гуњаци, 17. VI 1965). Отац Јеврем и мајка Марија (рођ. Арсеновић из Гуњака) били су земљорадници. Завршивши основну школу бавио се традиционалним сеоским пословима.

Са братом Милорадом²⁹¹ учествовао је у оба балканска и I светском рату. Два пута је рањаван. Први пут је теже повређен у десну руку у борби против Бугара, а потом 5. октобра 1915. године, такође у борби против Бугара. На лечењу у болници у Косовској Митровици је заробљен, али је успео да побегне.

Као каплар I чете III батаљона V кадровског пука истакао се бацањем бомби у непријатељске ровове на положају Семић у Босни када су нанети велики губици противницима и ослобођена група српских војника. Одликован је *Златним војничким орде-*

²⁹⁰ После рата вратио се у земљу, али пошто његова вереница Аустријанка није добила дозволу за боравак у Југославији, емигрирао је у САД, одакле је долазио родбини у посету.

²⁹¹ Погинуо у борбама на Скадру 1913. године.

ном Карађорђеве звезде са мачевима (указ 11.123) и добитник је још неколико признања.

По завршетку Првог светског рата вратио се у место рођења и наставио да се бави земљорадњом. У браку са Росом (рођ. Вилотић из Гуњака), имао је три сина (Драгојла, Милоја и Милана) и четири кћери (Радојку, Загорку, Зорку и Станку).

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Архив Југославије, Београд, *Фонд Краљев двор – Збирка података о носиоцима ордена Карађорђевог звезде и Белог орла*; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 428; Казивања Цветина Јанковића, земљорадника из Гуњака; М. Радојчић, „Јанковић, Драгомир“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево 1999, књ. 2, св. 7, 81; М. Радојчић, „Јанковић, Драгомир“, *Српски биографски речник*, Нови Сад, 2009, књ. 4, 277; М. С. Младеновић, *Азбуковчани у наклу рата 1914–1918. војне жртве*, Љубовија, 2016, 245.

КРСТИЋ КРСТИВОЈЕ, подофицир и официр (Осечина, 28.VI 1893 – Оснабрик, Немачка, 6. XI 1944). Отац Владимир и мајка Ангелина (рођ. Проклић), били су земљорадници. Имали су пуно деце а чак је петорица њихових синова учествовало у ратовима 1912–1918. године. Кад су пошли у рат, како је забележено, отац им је дао по три динара а себи оставио само динар. Крстивоје је био најмлађи.

До мобилизације 1912. године био је питомац Пешадијске подофицирске школе. У балканским ратовима учествовао је као поднаредник у V пешадијском пуку и наредник у Ваљевском војном округу. За време I светског рата био је водник II чете IV батаљона Допунске команде у Водену (1916–1917) и борио се на Солунском фронту. Приликом борби на том фронту као пешадијски потпоручник и водник у IV чети I батаљона IV пешадијског пука голим рукама хватао је противнички бајонет, па му је био прободен длан. За тај подвиг још у солунској болници уручен му је официјерски *Орден Карађорђевог звезде са мачевима*, и пре него што је стигао указ о додели тог одликовања.

Нижи курс Пешадијске официјерске школе завршио је у Сарајеву (1927). Убрзо после тога преведен је у официјерски ранг и обављао више одговорних дужности. Напредовао је до чина пешадијског потпуковника (1936). Заробљен је у Априлском рату 1941. године и интерниран у Немачку. Погинуо је приликом бомбардовања заробљеничког логора Оснабрик где је био затворен. Сахрањен је на гробљу у Евресбургу.

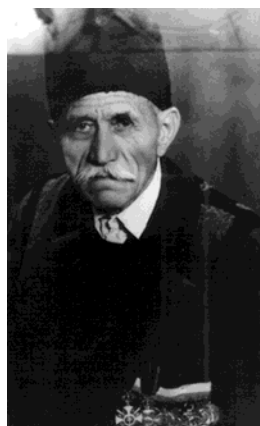
Са супругом Милицом, ћерком Данице и Недељка Мутавцића, адвоката из Београда, имао је кћерку Даницу, удату Стојић.

Одликован је златним војничким *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима* (указ 11.123) и другим високим признањима: Орденом Карађорђевог звезде са мачевима IV степена (указ 21.039), Златном медаљом за хра-

брост, двама сребреним медаљама за храброст, Орденом југословенске круне IV реда, Орденом грчког Ратног крста, споменицама за учешће у ратовима од 1912. до 1918. године.

И његов брат Рафаило био је носилац *Карађорђевог звезде са мачевима*.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Војни архив, Београд, *Фонд ДПП, К-828/306* и *Фонд бивше српске војске*, бр. 6, фас. 12, кут. 1, док. 296; *Српске новине*, Београд од 30. 9. 1917; *Извештај Средишњег одбора Црвеног крста Југославије*, 28. 5. 1945, 592; *Србија у ратовима од 1912. до 1918. године, са посебним освртом на ваљевски крај*, Ваљево, 1972, стр. 202; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 431; Казивање Петра Крстића, аутопревозника из Осечине; М. Радојчић, „Браћа Крстићи – Витезови Карађорђевог звезде“, *Подгорац*, Осечина, бр. 5, од 29. априла 1999, 12–13; М. Радојчић, „Крстић, Крстивоје“, *Српски биографски речник*, Нови Сад, 2011, књ. 5, стр. 380–381.

КРСТИЋ РАФАИЛО, пољопривредник, пешадијски наредник и чиновник (Осечина 4. III 1885 – Ваљево, 17. II 1977). Отац Владимир и мајка Ангелина (рођ, Прокић), били су земљорадници. Завршио је основну школу и до одласка на одслужење војног рока живео у месту рођења и бавио се пољопривредом.

Редовни војни рок регулисао је 1907. и 1908. године у I чети I батаљона V пешадијског пука у Ваљеву. У I балкански рат ступио је као пешадијски поднаредник I чете II батаљона III прекобројног пука. У свим ратовима од 1912. до 1918. године и сузбијању Арнаутске побуне 1913. године истицао се личном храброшћу, самоиницијативношћу и присебношћу. У Брегалничкој бици, као вођа патроле заробио је бугарску батерију, а други пут је са 17 војника сачекао у заседи 150 Бугара, од којих је добијено мноштво драгоцених података о непријатељу.

После борби против аустроугарске војске 1914/15. повлачио се са остатком војском преко Црне Горе и Албаније до Валоне одакле су лађом пребачени на Крф. При пробоју Солунског фронта, као наредник у I чети III батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије I позива, са седам војника неприметно је пришао противничким рововима и изазвао панику у непријатељским редовима. За тај подвиг одликован је *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима* (указ 150.806 од 31. марта 1930). Три пута је рањаван: 24. октобра 1914. на положају Биљег у Костајнику код Крупња, 7. новембра 1916. код Битоља и 27. априла 1917. при заузимању положаја Беле земље–Добро поље. На положају Лучица код Пожаревца 1915. године био је заробљен са друговима из вода, али су некако успели да пробију непријатељски обруч и да следећег дана код Александровца сустигну пук.

Након I светског рата радио је као општински деловођа у Осечини. Био је ожењен Станом (рођ. Ивановић из Остружња) с којом није имао деце. Последње године живота провео је у Ваљевоу, ул. Сењак бр. 18, уз брижњу помоћ синовице Госпаве Гачић.

Поред *Карађорђевог* звезде добитник је сребрне и златне медаље за храброст *Милош Обилић*, руског *Ордена Св. Ђорђа IV степена*, спомен крста из Српско-бугарског рата 1913. године и свих споменица за учешћа у ратовима од 1912. до 1918. године.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Међуопштински историјски архив Ваљево, *Фонд Подружнице носилаца Албанске споменице Ваљево; Србија у ратовима од 1912. до 1918. године са посебним освртом на ваљевски крај*, Ваљево, 1972, стр. 200-202; Казивање Петра Крстића, аутопревозника из Осечине и Михаила Ђерића, судије у пензији из Ваљева; М. Радојчић, „Крстић, Рафаило“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 1999, књ. 2, св. 9, 259–260; М. Радојчић, „Браћа Крстићи – Витезови Карађорђевог звезде“, *Подгорац*, Осечина, бр. 5 од 29. априла 1999, 12–13.

МАРКОВИЋ ЖИВАН – Живојин, земљорадник и ратник (Царина, 4. VII 1892 – Царина, 28. VIII 1969). Отац Јеремија и мајка Обренија били су пољопривредници. Завршио је основну школу и остао у месту рођења да се и сам бави пољопривредом на свом поседу од 13 хектара.

За време одслужења редовног војног рока мобилисан је у III чету I батаљона V пешадијског пука и ступио у I светски рат учествујући храбро у више борби 1914. и 1915. године, показујући изузетну храброст и пожртвовање. Повлачио се преко Албаније али је новембра 1915. године тешко рањен код Пећи и лечен је у Солуну, Бизерти и Француској.

После краћег опоравка вратио се у своју јединицу и храбро ратовао на Солунском фронту. Посебно се истакао у борбама на Кајмакчалану, Вируту, Флоки, Браздастој и Рововској коси. У неким од тих борби проглашаван је за најхрабријег у својој јединици због изузетне одважности, пожртвовања и дисциплине у борби. Поново је рањен 14. септембра 1917. године на Кајмакчалану.

Указом бр. 11.124, од 5. јуна 1915. године одликован је *Златним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. То ратно одличје је заслужио јер је из противничког рова дохватио и изнео митраљез да би га потом зналачки и ефикасно употребио у борби против непријатеља. Одликован је и *Златном медаљом за храброст*, *Албанском споменицом* и извесним бројем друштвених признања.

По завршетку ратних сукоба вратио се у место рођења и наставио да се бави пољопривредом. Истовремено обављао је и извесне трговачке послове сарађујући са више познатих трговаца или радећи за њих. У политич-

ком погледу није испољавао запаженију активност. Као истакнутог бившег ратника и виђенијег човека, током II светског рата настојали су да га ангажују и четници и партизани.

У браку са Даринком (рођ. Васиљевић) имао је три сина и једну ћерку. Јеротије, рођен 24. децембра 1924. године, учествовао је у завршним борбама II светског рата. Пантелија, рођен 23. јула 1926. године, био је активни подофицир ЈНА и умро је у Земуну. Јован, рођен 20. јануара 1933. године, као пољопривредни произвођач живи и ради у Царини. Надежда је рођена 20. децембра 1921. године у Царини.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Архив Војноисторијског института, Београд, *Архива бивше српске војске*, бр. 1. фас. 1, лист 16, кутија 10, док. 298; Архив Југославије, Београд, *Фонд Краљевог двора*, Збирка података о орденима Карађорђевог звезде и Белог орла; Казивање Јована Марковића земљорадника из Царине и Анђелка Ђермановића наставника из Пецке; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 433; М. Радојчић, „Марковић Живан – Живојин“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2000, књ. 2, допунска свеска, стр. 401.

МАТИЋ ДРАГИЋ, активни пешадијски поручник, (Осечина, 1885 – Кајмакчалан, 13. IX 1916). Отац Саво звани Ћосо и мајка Милка, пољопривредници, имали су троје деце. Живели су у заједничком домаћинству са Савиним братом Богићем, који се није женио, а поред пољопривреде бавио се угоститељством.

Нема података о почетку Драгићевог школовања. Веома млад ступио је у војску и врло брзо задобио поверење осталих војника и претпостављених старешина. У I балкански рат пошао је као поднаредник II батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије I позива. Посебно се истакао храброшћу на Бакарном гумну и пред Битољем. Већ за Божић 1913. године унапређен је у чин пешадијског наредника. Током борби око Скадра показао је изузетно пожртвовање и хладнокрвност.

Током II балканског рата убрајан је међу праве хероје у својој јединици. Убрзо је тешко рањен. За показано пожртвовање и јунаштво предложен је за *Златну медаљу за храброст* пошто је сребрну добио у претходном рату. У јесен 1913. године унапређен је у активног пешадијског потпоручника.

За време I светског рата увек је у првим борбеним редовима. Поново је тешко рањен али овога пута на Мачковом камену. Ипак, са осталима саборцима, повлачи се преко Косова и Албаније. У одступању и борбама против Бугара успешно је командовао четом. Погинуо је као водник III чете I батаљона XVII пешадијског пука на Кајмакчалану. Био је предложен за *Орден белог орла са мачевима* а добио је и *Орден Карађорђевог звезде са мачевима IV степена* (указ 31.222). У порти цркве у Осечини налазе се два споменика овом јунаку, један поред другог.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Јуначке жртве, Ратни дневник, Солун, бр. 174 од 27. октобра 1916; Ратник, Београд, јун 1922, 159; Казивања Боре Матића, пензионера из Осечине и Михаила Радивојевића, проте у Осечини; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђеове звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 328-329. 433; М. Радојчић, „Рам за портрет старог ратника – Драгић С. Матић“, *Подгорац*, Осечина, бр. 22, од 5. августа 2003, 15; М. Радојчић, „Матић, Драгић“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2007-2008; Б. Матић, „Јуначка смрт на Кајмакчалану“, *Политика*, Београд, 11. септембар 2016. године.

МИЛИНКОВИЋ ЈЕВРЕМ, официр, ратник и ловац (Драгодол, 11. III 1878 – Ваљево, 26. II 1939). Отац Стеван и мајка Евдокија, пољопривредници. После основне школе Јеврем завршио је трговачку школу, а као војник и пуковску подофицирску школи добивши чин каплара 1900. године, а следеће чин наредника.

У I балканском рату произведен је за активног официра, напредујући од потпоручника 1913, до капетана I класе 1920. године. Током балканских ратова борио се у саставу V пешадијског пука Дринске дивизије I позива, истичући се у борбама на Рујну, Битољу, Скадру, Велесу. Посебно је био запажен у борбама на Брегалници и Говедарнику.

И у I светском рату борио се као старешина у саставу V пешадијског пука на Дрини и Гучеву. Због ране задобијене у борби на Руднику, половином новембра 1914. године, провео је годину дана у болници на Крфу. После тога је службовао као ађутант у пуковским окружним командама и као управник складишта хране на Крфу.

После рата углавном био на ађутантским и сличним пословима у јединицама и установама Дринске дивизијске области у Ваљево. Најдуже је био запослен на регрутним пословима Војног округа. Пензионисан је новембра 1931. године. Био је изузетно вредан и скроман човек, привржен породици. Годинама је био председник Ловачког друштва *Браћа Недић* у Ваљево.

Одликован је сребрним и златним медаљама за храброст, *Орденом Карађорђеове звезде са мачевима* 1915. године и *Орденом Југословенске круне V степена*. Уз три ратне споменице, носилац је и *Албанске споменице*.

У браку са Јеленом, кћерком Грујице Лаушевића, председника Окружног суда и сестром Страхиње Лаушевића, председника ваљевске општине (1921–1927), имао је сина Стевана, лаборанта и ћерке Зорку, Надежду и Милицу, професорке.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Архив Војноисторијског института, *Фонд ДПП и Архива бивше српске војске*; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђеове звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990; Казивања Зорке Ђорђевић, профе-

сорке у пензији из Београда, Миодрага Лаушевића, ауто-механичара из Ваљево; М. Радојчић, „Милинковић, Јеврем“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2007–2008, књ. 3, стр. 48–49; М. С. Младеновић, *Азбуковчани у наклу рата 1914–1918. војне жртве*, Љубовија, 2016, 254.

НЕНАДОВИЋ ЈЕВРЕМ, земљорадник, пинтор и ратник (Царина, 2. X 1888 – Ваљево, 22. II 1943). Отац Живко и мајка Томка били су пољопривредници. Основну школу је завршио у Пецкој. Самоуко је овладао основним вештинама пинтерског заната и којим се уз земљорадњу бавио до краја живота.

У балканским ратовима је учествовао као редов IV чете I пука V кадровског пука. Истицао се јунаштвом и сналажљивошћу у више борби (на Рујну, Куманову, Бабуни, Битољу, Скадру, Штипу, Говедарнику и Ретким буквама) и у другим акцијама. Још 1913. године одликован је

Златном медаљом за храброст.

И у I светском рату учествовао је у бар двадесетак борби и често био у првим борбеним редовима. *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима* одликован је 1916. године за сналажљивост и храброст у борби против Бугара на Црној реци. У то време био је поднаредник у XXIII пуку Вардарске дивизије.

После рата живео је у Царини у заједничком домаћинству са братом Богданом и синовцем Драгомиром, обрађујући заједнички посед од 17 хектара. Са Станицом Марковић из Гуњака оженио се 1908. године. Имали су синове Тошу, Сретена²⁹², Светислава и Сретенка.

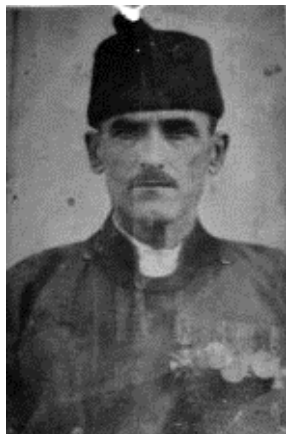
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 436; Мр Ј. Јовановић, *Азбуковица у народноослободилачком рату 1941–1945*, Љубовија, 1985, 200; Б. Лазић, *Зборник жртава Другог светског рата 1941–1945. Колубарског рата Ваљево*, Ваљево, 2006, 108; М. Радојчић, „Ненадовић Јеврем“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2007/2008, књ. 3, стр. 176–177.

ПЕТРОВИЋ МИЛОРАД, пољопривредник, ратник и жандармеријски наредник (Комирић, 5. VI 1889 – Осечина, ?). Отац Симеун и мајка Иконија били су пољопривредници. Основну школу завршио је у месту рођења. Остао је у селу да се бави пољопривредном производњом.

Српско-турски рат 1912. затекао га је на одслужењу редовног војног рока у Ваљеву, у пољској артиљерији. Већ тада је био подофицир. Борио се у VII батерији III дивизиона Дринске дивизије. Ратно крштење доживео је на Рујну, где се водила огорчена борба а у којој су захваљујући натчовечанским напо-

²⁹² Сретен је убијен 1941. године код куће као жртва фашистичког терора.

рима српски војници били успешнији. Они су добили задатак да потисну Турке из Битоља и поврате 12 топова што су ови претходно запленили од Грка. Захваљујући вештини српских старешина и пожртвовању војника у неравноправној борби успели су да уђу у Битољ и поврате топове.

Потом су ратовали у Скадру, Штипу и Овчем пољу, где су их Бугари напали у току ноћи али су успели да их одбију. Његова батерија је изашла на положај Ретке букве и водила борбу према Ћустендилу. У тој борби Милорад је рањен у леву руку. За остварене успехе добио је Сребрну медаљу за храброст *Милош Обилић*. По закључењу мира и демобилизацији Дринске дивизије као под-официр упућен је у Скопље.

Тек што је 1914. године дошао кући на шестонедељно одсуство Аустроугарска је објавила рат Србији. По позиву мајора Лазаревића ступио је у IV пољску батерију Дринске дивизије у којој је остао до завршетка рата. Одређен је да као нишанција на топу сиђе са Цера до Лешнице. Тамо преко Дрине, у Јањи, на црквеном торњу, непријатељ је поставио сигналисте с барјачићима, како би давали смернице својим јединицама. Његов топ је сигурним погоцима порушио торањ и усмртио непријатељске војнике.

На путу ка Гучеву и Еминовим водама његова батерија са четири топа се задржала на Великој бобији. Наређено је да са својим одељењем свуче топ до реке Штире и уништи митраљеско гнездо које им је спречавало прилаз Гучеву. Непријатељ је приметио њихово кретање и осуо паљбу из митраљеза с леве стране. Без ичијег наређења опалио је неколико хитаца после чега су, изненађени и уплашени, противнички војници напустили тај положај. Скоро истовремено с десне стране почео је да дејствује други непријатељски митраљез, па је ситуација била неизвесна. Пошто је Милорадова посада беспрекорно функционисала поново су дејствовали и ућуткали и тај други митраљез. Када су паралисали и трећи могли су несметано да гађају непријатељску пешадију. Након тога уследило је наређење за прелаз преко Штире и продор ка Гучеву. За уништавање непријатељских оруђа (топова и митраљеза) с друге стране реке Штире, што су сејали смрт у редовима српске војске и спречавали њен излазак на Гучево, одликован је *Златним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима*; уручен му је тек 1916. године, на коти 1212 испод Кајмакчалана. О томе је објављен указ 2.053.

Учествовао је и у бројним другим борбама и остварио више подвига. Посебно је био запажен на положају Шерметовац, код Шумаревића кућа, у Осладићу. Његов топ је гађао непријатељску пешадију док ти војници нису избили до пред саму топовску цев. Потом их је гађао картечом око два и по сата и тако задржао њихово даље надирање. По наређењу расхо-

довао је топ и повлачио се преко Ваљева и Крагујевца. Касније је учествовао у борбама за Београд и Смедерево, и повлачио се преко Албаније. Учествовао је у пробоју Солунског фронта и прогону непријатеља из земље.

По демобилизацији запошљава се у жандармерији у Осечини, где је пензионисан 1937. године у чину наредника. Био је добитник још пет одличја. У браку са Косаром имао је сина Драгутина, каменорезачког радника, који је као двадесетогодишњак преминуо 1932. године у Осечини и кћер Наталију. И његов брат Милутин био је носилац *Карађорђевог звезде са мачевима*.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Србија у ратовима 1912–1918 с посебним освртом на ваљевски крај, Ваљево, 1972, 208. - 211; *Глас Ваљева*, Ваљево, 24. априла 1932, 4; Т. С. Влаховић: *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 438; Казивање Продана Петровића, председника ОО СУБНОР-а Осечина из Комирића; М. Радојчић: *Комирић и Комирићанци*, Календар *Колубара*, Ваљево, 2009, 238 и М. Радојчић: *Рађевски витези слободе*, Призор, Лозница, 2010, бр. 9, стр. 116 – 127.

ПЕТРОВИЋ МИЛУТИН – **Симиновац**, земљорадник и учесник оба светска рата (Комирић, 29. V 1892 – Комирић, 25. X 1944). Отац Симеун – Сима и мајка Иконија били су пољопривредници. Завршио је основну школу и живео у месту рођења, бавећи се пољопривредом.

Као борац V пешадијског пука Дринске дивизије био је учесник I светског рата и показао се изузетно храбрим, спретним и пожртвованим. За заслуге у борби на Хан Пијеску одликован је *Златним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. О томе је издат указ 10.102.

У периоду између два светска рата припадао је Радикалној странци. Од формирања четничких јединица био је у њиховим редовима. Извесно време био је и четнички командант места и оптужен да је починио ратне злочине. По наређењу нових власти је стрељан. Као народни непријатељ стрељан му је и син Радомир – Раде. Милутинов брат Милорад био је носилац *Ордена Карађорђевог звезде са мачевима*.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Србија у ратовима 1912–1918, с посебним освртом на ваљевски крај, Ваљево, 1972, стр. 211; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 438; Казивање Продана Петровића, председника ОО СУБНОР-а Осечина из Комирића; Матичне књиге рођених и умрлих у Завлаци; М. Радојчић, „Комирић и Комирићанци“, Календар *Колубара*, Ваљево, 2009, 238; М. Радојчић, „Рађевски витези слободе“, *Призор*, Лозница, 2010, бр. 9, стр. 116–127.

ПЛАВШИЋ – **МИЛОВАНОВИЋ ЖИВОРАД**, земљорадник, ратник и чиновник (Драгодол, 18. XII 1892 – Драгодол, 16. IX 1953). Отац Станко и мајка Милојка (Крсмановић из истог села), били су пољопривредници. Завршио је четири разреда основне школе у Пецкој и остао у селу да се бави занимањем својих предака. Природно радознао доста је читао и желео је пуно тога да научи.

Као редов III чете III батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије I позива учествовао је у више борби током I светског рата. Нарочито је био запажен у борби против Бугара на Рововској коси и Кајмакчалану. Два пута је теже рањаван – први пут 1914. године у леву руку на положају Мандићи, а други пут две године касније у десну ногу на Кајмакчалану и остао је 70% инвалид.

Носилац је више ратних одликовања и других признања. Нажалост, нису сва ни забележена нити сачувана. Колико је познато, имао је: *Сребрну* и *Златну медаљу за храброст*, *Сребрни војнички орден Карађорђевог звезде са мачевима* (указ 150.806), *Албанску споменицу* итд.

Највише ратно одликовање из тог периода зарадио је тако што је изненада упао међу групу збуњених Бугара и командовао: „Чета за мном!“ Верујући да за њим наступа та војна формација Бугари су се збунили, па су на његов захтев за предају положили оружје. Тако је сам успео да зароби и разоружа 19 Бугара и заплени већу количину оружја и муниције.

Пре одласка у *војну* био је ожењен Лепосавом Суботић из истог села и с њом имао кћерку Радмилу; обе су умрле док је он ратовао. По повратку кући оженио се Персидом Јанковић из Врагочанице код Ваљева и како нису имали деце усвојили су његову сестричину Миленију Плавшић.

Поред бављења пољопривредом по ослобођењу је радио и као писар и деловођа Општине драгодолске а потом и благајник Земљорадничке задруге у свом селу. Августа 1952. године отишао је у пензију а преминуо после годину дана. На кући у којој је живео подигнута је, њему у част, спомен-плоча.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Казивања Живојина Плавшића, агронома из Пецке и Миленије и Богољуба Суботића, пензионера из Драгодола у Ваљеву; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 434; М. Радојчић, „Рам за портрет старог ратника: Живорад Плавшић – Миловановић“, *Подгорац*, Осечина, бр. 24, од 8. марта 2004, 15; М. Радојчић, Миловановић или Плавшић, Живорад“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2007-2008, књ. 3, стр. 61; М. С. Младеновић, *Азбуковчани у паклу рата 1914–1918. војне жртве*, Љубовија, 2016, 253.

ПОПОВИЋ ЧЕДОМИР, земљорадник и ратник (Царина, 6. XI 1885 – Кајмакчалан, 8. IX 1916). Отац Драгић и мајка Стана били су пољопривредници. Поред њега имали су још два сина: Влајка и Радомира. Живео је у месту рођења и бавио се пољопривредом на 15 хектара земље. У браку са Станицом имао је кћер Пауну удату за Богољуба Радосављевића.

Војску је служио као редов у III чети I батаљона V пешадијског пука *Краља Милана* у Ваљеву од 1909. године. Био је добар и одговоран војник па је добио чин резервног пешадијског наредника.

Учествовао је у оба балканска и I светском рату и често бивао у првим борбеним редовима. Истицао се родољубљем, храброшћу и пожртвовањем. Као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије I позива, посебно се истакао неопаженим преласком на Мишарску аду и ефикасним убацивањем бомби у противничке ровове. Тешко је рањен у леву руку код Лознице августа 1914. године али ни то га није одвојило од ратних другова.

Са осталим борцима српске војске повлачио се преко Косова и Албаније. После краћег одмора и реорганизације српских јединица, са Крфа је упућен на Солунски фронт где је наставио да се храбро и пожртвовано бори. Поново је рањен на Кајмакчалану 3. септембра 1916, да би херојски погинуо у борбама за Кајмакчалан на положају Острво. Сахрањен је на војничком гробљу у селу Баточини.²⁹³

За херојско држање одликован је *Златним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. О томе је објављен указ 11.123 од 15. јуна 1915. године. Добитник је још неколико одликовања и признања.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Архив Војно-историјског института, Београд, *Фонд Архива бивше српске војске*; Архив Југославије, Београд, *Фонд Краљевог двора*; Т. С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 439; М. Младеновић, *Азбуковчани у паклу рата - војне жртве*, Љубовија 2016, 221.

РАДИВОЈЕВИЋ БУДИМИР, ученик, ратник и жандармеријски официр (Лопатањ, 24. XI 1896 – Петровац, ? III 1950). Отац Димитрије и мајка Драгиња, пољопривредници средњег имовинског стања, имали су доста деце, а он је био осми по рођењу. Био је дугог лица, смеђе косе, кестењастих очију. Од особених знакова имао је два младежа на врату и ожиљак од бријача на јагодици левог образа. Завршио је четири разреда основне школе и пет разреда гимназије.

Учествовао је I светском рату од 1915. до 1918. године. До 1916. био је у борац у ђачком батаљону V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије. И након реорганизације остао је у том легендарном пуку. Током 1918. произведен је у пешадијског наредника. Трећег септембра 1918. године био је рањен али то није оставило теже последица.

Као резервни пешадијски поднаредник II чете III батаљона V пешадијског пука 2. септембра 1918. године при нападу на положај Рововска коса кретао се испред десетине и, храбрећи своје војнике, ушао у прве и друге непријатељске ровове. Мада је био под сталном баражном ватром остао је

²⁹³ Према другом извору сахрањен је на гробљу прве категорије у месту Змуњак.

у рововима и против непријатељских припадника водио борбу ручним бомбама. Сутрадан је на Градиштанској коси после баража бомбама и пушкомитраљеским хицима, покренуо своју десетину на јуриш и том приликом био рањен. Својом умешношћу, храброшћу и смелошћу обавио је ипак, на опште задовољство, све постављене задатке. Због тога је јавно похваљен наредбом команданта I армије од 4. септембра 1918, а заповешћу командира чете од 5. септембра 1918. обзнањена су његова храбра дела.

За испољену храброст и пожртвовање на бојном пољу на Солунском фронту одликован је *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. О томе је издат указ 150.806, од 31 марта 1920. године Пре тога је, 1917. године, одликован *Златном медаљом за храброст*.

После рата напредовао је од полицијског писара до капетана I класе. Службовао је у Истоку, Ђаковици, Подујеву, Београду и Петровцу. У краткотрајном Априлском рату 1941. године заробљен је и спроведен у немачко заробљеништво где је остао до ослобођења. По окончању ратних дејстава вратио се у земљу.

Женио се два пута. Први пут био је у браку са Станом, ћерком Дивне и Милутина Павловића из Лужнице. Други пут се оженио Даницом, ћерком Василије и Михаила Крстића из Ниша. Имао је две кћери, Надежду и Софију, и сина Мирослава, који је завршио студије за наставника историје и географије.

Поред поменутих одликовања за заслуге је добио и *Медаљу за војничке врлине*, *Медаљу за ревносну службу*, *Орден југословенске круне V реда* и *Албанску споменицу и Споменицу ослобођења и уједињења 1914–1918. године*.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Архив Војноисторијског института, Београд, *Фонд архиве бивше српске војске*; Томислав С. Влаховић, *Витезови Карађорђевог звезде са мачевима*, Аранђеловац, 1990, 171 и 172; Подаци из Матичне књиге рођених Цркве у Осечини; Казивање Драгице Павловић, рођ. Радивојевић, службенице у пензији из Лопатња у Ваљево.

ЦВЕТАНОВИЋ МИХАИЛО, земљорадник и ратник (Осечина, 17. X 1892 – Каменица, Коцелјево, 30. XI 1971). Отац Спасоје звани Малиша и мајка Миленија, сиромашни земљорадници, имали су укупно четворо деце. Михаило је завршио основну школу и остао да им помаже у обављању сеоских послова.

Учествовао је у оба балканска и I светском рату. Био је храбар и спретан борац легендарног V пешадијског пука Дринске дивизије I позива. Током извиђања терена у Трбосиљу код Лознице успео је да изненади и зароби најпре два противничка војника а касније још петорицу. За тај подвиг одликован је *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. Тешко је рањен за време борби на Солунском фронту 1917. године. Поред највећег ратног одликовања из тог периода имао је *Албанску споменицу*, *Медаљу за храброст* и још неколико признања.

По повратку са ратишта преселио се у Каменицу код Коцељеве или Шабачку Каменицу, како се у овим крајевима чешће назива. Оженио се Зорком из Живиница код Тузле и на Пресеци саградио кућу и оформио породично имање. Изродили су петоро деце – четири кћери и једног сина. Живео је тешко и скромно, радећи углавном под наднициу и наполицу, али је служио за веома вредног, радног и крајње честитог човека.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Живорад Илић – Лијескић, „Ратар и ратник са Пресеке“, *Глас Подриња*, Шабац, 30. децембра 1971; Казивања унука Радоја Ђурђевића, пуковника ЈНА у Београду из Шабачке Каменице и Љупка Миловановића, агронома у Осечини из Горњег Црниљева; М. Радојичић, „Рам за портрет старог ратника – Михаило Цветановић“, *Подгорац*, Осечина, бр. 23 од 30. децембра 2003, 14.

Биографије витезова Карађорђевог звезде са подручја осечанске општине, уз још неке, у мало измењеној форми већ сам објавио у чланку *Подгорски витезови Карађорђевог звезде* штампаном у 45. броју часописа *Гласник Историјског архива Ваљево* за 2011. годину. Нешто детаљније биографије тих див-јунака са још 321 биографијом њима равних носилаца тог високог ратног одликовања из ваљевског краја, објавио сам у књизи *Бесмртни ратници ваљевског краја* у издању Међуопштинског историјског архива из Ваљева 2015. године. Дакле, и њих сам могао навести као извор података за сваку од ових биографија али сам избегао да и те податке тако често понављам.

НОСИОЦИ АЛБАНСКЕ СПОМЕНИЦЕ

Почетком 1915. године после уласка Бугарске у рат на страни Централних сила (Немачке Аустроугарске), почело је на фронту дугом око 1000 км напредовање аустроугарске офанзиве на Србију. Под притиском удружених и бројно јачих снага непријатеља српска војска је била присиљена на повлачење. Одбијајући капитулацију донета је одлука да се напусти земља и изведе евакуација са албанске стране.

Повлачећи се уз огроман напор српска војска се окупља на Косову да би кренула ка Јадранском мору у сусрет савезничким снагама. Повлачење војске и цивилних избеглица, преко албанских планина, услед зиме, онемогућеног снабдевања и без одговарајуће одеће и обуће, однело је много живота. Као сећање на то повлачење кроз Албанију у I светском рату 1915. године установљена је *Албанска споменица* или *Споменица за верност отаџбини 1915.* указом од 5. априла 1920. године. Понегде је називају и *Медаљом за спомен на повлачење српске војске преко Албаније.*

Албанска споменица и указ за њено доношење

Према донетом указу право на ову Споменицу имали су сви они који су били на војној дужности приликом преласка Албаније, као и чланови страних војних мисија што су се заједно са српском војском повлачили преко Албаније. Наредбом од 6. марта 1940. године право на ту споменицу су стекли и сви припадници црногорске војске који су остали на војној дужности са српском војском на Солунском фронту.

Албанска споменица је додељивана указом краља Александра I Карађорђевића а на предлог министра војске и морнарице, са декретом рађеном по нацрту Ђорђа Чарапића. Дакле, то је једноступено државно војно и цивилно одликовање које су стекли припадници српске војске који су се повлачили преко Албаније у зиму 1915/16. године.

Споменица је у облику двоглавог орла који на грудима има српски штит и краљевску круну на горњем делу. На њеном аверсу, испод орла је медаљон уоквирен ловоровим венцем са профилем главе Александра Карађорђевића, уоквирено натписом: *Својим ратним друговима Александар*. На реверсу је натпис у три реда: *За верност отаџбини*. Указ је предвиђао ковање споменице од бронзе (медаљон) и посребреног и платинираног двоглавог орла димензија 32 x 28 мм и ношење о маорираној пантљици зелене боје са две црне ивичне пруге, ширине 36 мм и дужине 50 мм.

Указом краља Александра од 6. новембра 1921. године Орденом Албанске споменице одликовано је 142.148 припадника српске војске укључујући државне чиновнике и свештенике обвезнике који су такође прешли Албанију.²⁹⁴

²⁹⁴ Љубомир Сарамандић: *Ходочашће на Крф* – осмо допуњено издање, Београд 2004, 80.

За сада знамо да су ове споменице имали:

АЛЕКСИЋ ВАСИЛИЈЕ, рођен је је 15. маја 1874. године у Драгодолу, од мајке Миљане и оца Благоја. Завршио је Правни факултет. Радио је као полицијски писар, срески начелник и велики жупан. Последње године живота провео је бавећи се адвокатуром у Шапцу и Београду. Са војском се повлачио преко Црне Горе и Албаније и стекао *Албанску споменицу*. Преминуо је 21. јула 1939. године у Београду.

АЛЕКСИЋ ВЕЛИЧКО из Драгодолу, од Миљане и Благоја, који је учествовао у I светском рату и имао *Албанску споменицу*.

АЛЕКСИЋ ДРАГУТИН, рођен је 18. јуна 1900. године²⁹⁵ у Остружњу, од оца Ивана и мајке Марте (рођ. Васиљевић), ожењен Радојком из Горажда, отац сина Боре, професора ликовне културе. Учествовао је у I светском рату, прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. После рата активирао се у војној служби и доспео до чина капетана I класе службујући у Ваљево, Крагујевцу и Сарајеву. Априла 1941. године заробљен и интерниран у логор. Преминуо је 1966. године у Остружњу где је и сахрањен.

АЛЕКСИЋ МИЛИНКО, рођен је 4. марта 1886. године у Горњем Црниљеву, од оца Петра и мајке Мирјане, био је ожењен Катарином. Имао је Повељу носиоца Албанске споменице бр. 76.517, од 23. новембра 1921. године и био члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице Ваљево од 1. јуна 1968. године. Преминуо је 14. јуна 1969. године.

АЛЕКСИЋ НИКОЛА, рођен је 26. јуна 1888. године у Остружњу, од оца Владимира и мајке Миљке, био је ожењен Персидом (рођ. Петровић), отац осморо деце (Предрага, Светозара, Владана, Радојке, Стане, Светиславе, Миросаве и Видосаве). Као редов IV пешадијског пука *Стеван Немања* Дринске дивизије учествовао је у оба балканска и I светском рату. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Преминуо је 1. новембра 1977. у Остружњу.

АНДРИЋ АЛЕКСА рођен је 9. марта 1893. године у Драгијевици од оца Љубомира и мајке Анке, ожењен Загорком. У I светском рату борио се у III чети I батаљона V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије. Од 12. децембра 1972. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице Ваљево. Преминуо је 30. децембра 1978. године.

АНДРИЋ МЛАДЕН из Царине, редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије, наводно је имао *Албанску споменицу*.

АНДРИЋ НИКОЛА, звани Спаија, рођен је 25. марта 1896. године у Плушцу од оца Милинка и мајке Милојке, био је земљорадник. Као редов XIV пешадијског пука Тимочке дивизије учествовао је у I светском рату. Прешао Албанију и храбро се борио на Солунском фронту. По окончању рата вратио се у место рођења, преминуо је 11. јула 1977. године. Женио

²⁹⁵ Синовац Петар Алексић, ковач у пензији из Осечине, тврди да је Драгутин рођен 1898. године.

се два пута. Из првог брака са Крстином имао је Александра, Радивоја, Радојла и Радоја који је као припадник партизанских јединица погинуо на реци Уни 1945. године. Из другог брака са Анком, рођ. Ђурић, имао је Милинка, Милоша²⁹⁶ и Милену.

АНДРИЋ ТЕОФИЛО, рођен је 1883. године у Драгодолу, од оца Свезозара и мајке Петрије, био је учесник ратова од 1912. до 1918. године. Као редов IV брдске батерије Дринске дивизије II позива прошао је Албанску голготу и више пута рањаван. У браку са Неранцом (Драгутина) Ђорђић имао је четворо деце (Душанку, Загорку, Милана и Косту). Преминуо је 14. јуна 1959. године у Драгодолу.

АНДРИЋ ТОМА, рођен је 3. марта 1893. године²⁹⁷ у Коњуши, од оца Милорада и мајке Милице, ожењен Спасенијом, учесник оба балканског рата. Мобилисан је 1912. године у VI пешадијски пук *Престолонаследника Александра* Дринске дивизије I позива. Убрзо је премештен у Крагујевачке резервне трупе са којима је учествовао у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту. Био је у браку са Спасенијом. Преминуо је 3. марта 1989. године.

АРСЕНОВИЋ Велимира ЖИВОЈИН, рођен је 1893. године у Остружњу, ожењен Живком из Гуњака. Био је и отац шесторо деце (Саве, Боривоја, Негосаве, Ангелине, Катарине ...). Као редов српске војске учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Вратио се кући и бавио традиционалним сеоским пословима. За време II светског рата је ухапшен и интерниран у логор Матхаузен у Немачку где је уморен 1943. године.

БАЈИЋ БОГОЉУБ, рођен је 1874. године у Остружњу, од оца Маринка и мајке Јевдокије – Јеле. Био је трговац и учествовао је у оба балканска и I светском рату. Чувао је и возио архиву краља Петра, преживео албанску голготу и Солунски фронт. У браку са Милевом је имао: Драгињу, Вукосаву, Гају, Вукашина, Петрашина, Миодрага, Момира и Јоку²⁹⁸. Умро је 1958. године у Остружњу. Сахрањен је на породичном гробљу на Шарампову.

БЕЉИЋ (Ђурђевић) КРСТА, звани Крбуља, рођен је 14. септембра 1883. године у Баставу, од Томе и Савке (рођ. Младеновић). Учествовао је у свим ратовима од 1912. до 1918. године и био рањен у Брасини. Прешао је Албанију, борио се на Солунском фронту. Женио се два пута и имао осморо деце (Живојина, Павлију, Косану, Љубицу, Живорада, Радмилу, Милицу и Душанку). Умро је 1945. године.

БЕЉИЋ МИЛОЈЕ, рођен је 26. децембра 1894. године у Гуњацима, од оца Алимпија и мајке Маре (рођ. Живановић). Био је ожењен, отац троје

²⁹⁶ Милош Андрић до пензије је био свештеник у цркви Узовница код Љубовије, а син му Владимир је свештеник у Ваљевоу.

²⁹⁷ Према подацима Подружнице носилаца Албанске споменице Ваљево рођен је 27. септембра 1893. године.

²⁹⁸ И усвојено дете брата Војислава.

деце (Живорада²⁹⁹, Слободана....). Као редов V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије I позива борио се у I светском рату. Прешао Албанију и учествовао у борбама на Солунском фронту. Био је и у III чети II батаљона VII пешадијског пука *Краља Петра I* Дунавске дивизије I позива. Преминуо је 21. јуна 1974. године.

БЛАГОЈЕВИЋ БОГИЋ, рођен је 25. децембра 1886. године у Белотићу, од оца Љубомира и мајке Смиљане. Био је ожењен Даринком. Борио се у I светском рату и прешао Албанију. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице Ваљево. Преживео је многе ратне страхоте, преминуо 23. фебруара 1977. године у Белотићу.³⁰⁰

БОЈАНИЋ ЦВЕТКО – Цвејо, рођен је 1892. године у Белотићу, од оца Николе и мајке Станке. Као каплар I чете I батаљона V пешадијског пука учествовао је у I светском рату и храбро се борио. Прешао је Албанију, ратовао на Солунском фронту и учествовао у сузбијању арнаутске побуне на Косову 1918. године. Одликован је *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима* и др. Преминуо је 9. јануара 1979. у родном месту.

БОЈЧИЋ ВАСИЛИЈЕ, рођен је 28. јуна 1889. године у Лопатњу, од Аксентија и Миљане. Ожењен Станом. Као редов артиљеријске батерије Дринске дивизије учествовао је у I светском рату. Борио се и у IX пешадијском пуку *Краља Николе I* Дунавске дивизије. По завршетку рата живео је у Ваљеву и радио као пиљар. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице Ваљево, а преминуо је 24. јула 1970. године у Ваљеву.

БОЈЧИЋ СВЕТОЗАР, рођен је 1. јануара 1888. године у Драгодолу³⁰¹, од оца Стојана и мајке Јелице (рођ. Маринковић). Као редов III чете I батаљона V пешадијског пука I позива учествовао је у I светском рату, прешао Албанију. Рањен је 30. септембра 1916. године на Рововској коси са инвалидитетом од 30 одсто. У браку са Миленијом имао је двоје деце (Крунију и Новака). Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице Ваљево. Умро је 31. августа 1982. године у Драгодолу.

БОЈЧИЋ СРЕТЕН из Гуњака, редов I чете II батаљона XIV пешадијског пука, учествовао у I светском рату, прешао је Албанију и постао носилац *Албанске споменице*.

БРАНКОВИЋ БЛАГОЈЕ, рођен је 1. августа 1891. године у селу Осечина, од оца Богољуба и мајке Босиљке. Као резервни пешадијски поднаредник V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије I позива борио се у I светском рату, прешао Албанију и наставио ратни пут. Одликован војничким *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. Преминуо је око Митровдана 1943. године у Лојаницама код Владимираца где је између два светска рата живео са породицом.

²⁹⁹ Живорад Бељић, наставник и дугогодишњи директор Основне школе у Мионици.

³⁰⁰ Према другом извору умро је 28. фебруара 1976. године.

³⁰¹ Према подацима Одељења Завичајног музеја у Осечини рођен је у Скадру.

ВАСИЉЕВИЋ ЛАЗАР из Драгодола, обвезник II чете II батаљона Крагујевачких резервних трупа у I светском рату, прешао је Албанију и добио *Албанску споменицу*.

ВАСИЉЕВИЋ С. МИЛЕНКО из Царине, као редов учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Имао је и *Албанску споменицу*.

ВАСИЉЕВИЋ Ђорђа СРЕТЕН из Царине, редов IV брдске батерије Дринске дивизије прешао је Албанију и добио *Албанску споменицу*.

ВАСИЉЕВИЋ Ђорђа ТИХОМИР из Царине, обвезник II чете II батаљона XVII пешадијског пука Дринске дивизије, прешао је Албанију и стекао *Албанску споменицу*

ВАСИЋ Михаила ВИТОМИР из Царине, редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије, борио се у I светском рату, прешао Албанију, рањен је на положају Рововска коса 28. септембра 1916. године и добио *Албанску споменицу*.

ВАСИЋ Рајка ТНАСИЈЕ, рођен је 1888. године у Царини³⁰², редов IV чете II батаљона V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије, прешао је Албанију, рањен је 13. септембра 1916. године на Кајмакчалану у десну руку, а касније је стекао *Албанску споменицу*.

ВЕСИЋ МИЛОРАД, рођен је 1893. године у Остружњу, био је ожењен Пеладјом с којој је имао многобројно потомство (Светозар, Живорад, Полка...). Као редов учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Преживео рат и вратио се кући у Остружањ где је умро 1962. године.

ВИЛОТИЋ ПЕТАР из Царине, као обвезник профијант колоне Дринске дивизије II позива ратовао је у I светском рату, прошао албанску голготу и Солунски фронт. Имао је *Албанску споменицу*.

ВИЋАНОВИЋ АНЂЕЛКО, рођен је 16. августа 1889. године у Гуњацима, од оца Јеврема и мајке Данице, бунарџија. Био је ожењен Наталијом. У рату је учествовао као борац Јадарског четничког одреда под командом војводе Војина Поповића Вука, био је у одредима чувара реке Дрине и у Дринској дивизији. Кад је обновљена подружница Удружења носилаца Албанске споменице Ваљево био је њен члан. Преминуо је 28. децембра 1970. године у Бобови где је живео од 1918. године.

ВОЈИСАВЉЕВИЋ ЖИВАН, рођен је 1878. године у Драгодолу, два пута се женио а друга жена му се звала Роса. Био је отац петоро деце (Светислава, Томислава, Милана...), учествовао у оба балканска и I светском рату. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Преживео је рат и вратио се кући у Драгодол, где је живео и радио све до смрти 1964. године.

ВУЈЧИЋ Илије ТРИФУН, рођен је 1887. године у Туђину, учествовао у оба балканска и I светском рату. Прешао је Албанију и на Солунском

³⁰² Милан Младеновић наводи да је рођен у Гуњацима.

фронту борио се као наредник II ескадрона II коњичког пука *Цар Душан* и одговорни рачунопологач – благајник пуковске команде. После рата имао је чин резервног мајора и биран за председника оспладићке општине на Плавању. Умро је изненада 26. септембра 1929. године.

ВУКОВИЋ СТЕПАН – *Степа*, рођен је 18. новембра 1873. године у Комирићу, од оца Милоша и мајке Савке (Продановић); учествовао је у оба балканска и I светском рату. Прешао је Албанију и наставио са ратним подвизима и за заслуге је одликован *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима, Орденом за храброст руског цара Николаја II* и више других одличја. Преминуо је 25. марта 1960. године у Комирићу.

ГАЈИЋ Данила ВИТОМИР, рођен је 1892. године у Драгодолу. Као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије прешао је Албанију и стекао *Албанску споменицу*

ГАЧИЋ ЧЕДОМИР, рођен је 1. априла 1890. године у Остружњу, од оца Милосава и мајке Јелице. Био је ожењен Василијом. Учествовао је у I светском рату и прешао Албанију. Имао је Повељу Албанске споменице број 337, добијену на основу уверења број 29/38. Од 1. јуна 1968. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Умро је 9. априла 1971. године у Остружњу.

ГЛИГОРИЋ Маринка ЖИВОЈИН из Братачића, обућар у Осечини, био је отац три сина (Предрага³⁰³, Војислава и Милутина и кћери чије име није познато). Као редов Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. По ослобођењу вратио се кући и наставио да се бави својим занатом. Био је врло музикалан и дружељубив. Преминуо је у 42. години.

ГЛИГОРИЋ ЦВЕТИН – *Цвејо*, рођен је 5. марта 1871. године у Остружњу, од оца Милана и мајке Станојке. Као резервни артиљеријски наредник III пољске батерије Дринског артиљеријског пука II позива учествовао у балканским и I светском рату. Носилац је *Златног војничког ордена Карађорђевог звезде са мачевима* и још неколико одличја. Из три брака имао је десеторо деце, преминуо је септембра 1943. године у месту рођења.

ГЛИГОРИЋ Јеротија ЧЕДОМИР, рођен је 1888. године у Остружњу, био је ожењен Милком и отац седморо деце (Боривоја, Бранимира, Божидара, Наде, Златке, Јулијане и Борке). Учествовао у I светском рату, прешао албанске гудуре и ратовао на Солунском фронту. Дочекао је ослобођење и вратио се кући у Остружањ где је умро 1966. године.

ГРУЈИЋ ЖИВАН, рођен је 6. јула 1886. године у Комирићу, од оца Ивана и мајке Анђелије. Био је учесник оба балканска и I светског рата, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. У браку са Станицом имао је Милку, Персиду и Жарка.³⁰⁴ Од 1. јуна 1968. године је био члан

³⁰³ Предраг Драган Глигорић био је носилац *Споменице 1941. године*, истакнути друштвено-политички радник и вишегодишњи народни посланик.

³⁰⁴ Жарко је учествовао у завршним борбама за ослобођење земље у II светском рату и погинуо код Шида крајем 1944. године.

подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је 25. априла 1971. године у месту рођења.

БЕРМАНОВИЋ Боже ЖИВКО из Царине, редов IV чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије, био је отац седморо деце – Душан, Васо, Момчило, Стојан, Тоша, Крстивој, Марија и Томка. Био је носилац *Албанске споменице*.

БЕРМАНОВИЋ Алексе ЗАРИЈА из Царине, редов IV чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије. Био је отац Анђелки, Милеви, Живку и Мирославу. Поседовао је *Албанску споменицу*.

БЕРМАНОВИЋ СВЕТОЗАР, рођен је 21. јула 1895. године у Скадру, од оца Видоја и мајке Пеладије (Новаковић). Као редов 17. пешадијског пука Дринске дивизије борио се у I светском рату. Од 24. јула 1968. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је 22. новембра 1977. године у Скадру.

БЕРМАНОВИЋ Јована СВЕТОЗАР, рођен је 3. априла 1893. године у Царини. Као редов II чете II батаљона XVII пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату. Са својом јединицом прешао је Албанију, борио се на Солунском фронту и доживео дубоку старост. Носилац је *Албанске споменице*.

БОКИЋ ДРАГОМИР из Драгодола, као редов II чете III батаљона II пука, учествовао је у I светском рату, прошао Албанију и Солунски фронт и добио *Албанску споменицу*.

БОКИЋ (Ристивојевић) Јеротија ЂОРЂЕ из Драгодола, као редов II чете II батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије борио се у I светском рату, прешао албанске гудуре и био учесник борби на Солунском фронту. Стекао је *Албанску споменицу*.

БОКИЋ (Јеремић) ЖИВАН³⁰⁵, рођен је 15. фебруара 1888. године у Скадру, од оца Илије и мајке Јелисавке, учествовао је у оба балканска и I светском рату. Као редов артиљеријске батерије Дринске дивизије храбро се борио против Аустроугара на више места, прешао Албанију и преживео прави пакао. Рањен је 1917. године а после залечења поново враћен у своју јединицу и борио се до коначног ослобођења. Умро 17. априла 1973. године у Скадру.

БОКИЋ Ђоке ЈЕРОТИЈЕ из Царине. Као редов III чете II батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прошао албанску голготу и носилац је *Албанске споменице*.

БОКИЋ МАРКО, рођен је 2. јануара 1892. године у Драгодолу, од оца Јеротија и мајке Миљке, ожењен Јелисаветом. Борио се у оба балканска и I светском рату, прешао је Албанију и ратовао на Солунском фронту. Од 3. марта 1968. године био је члан Друштва носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Умро је 24. фебруара 1974. године у Драгодолу.

³⁰⁵ У више извора пише да је рођен у Царини (јер је у време његовог рођења па и поменутих ратова Скадар, где је заиста рођен, био заселак Царине), такође, понегде се може прочитати да је био каплар у пекарској чети Дринске дивизије.

БОРЋИЋ Марка ВАСИЛИЈЕ, рођен је 1898. године у Царини, као припадник ђачке чете учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Имао је *Албанску споменицу*.

БОРЋИЋ Николе МИЛАН, рођен 1878, године у Гуњацима, ожењен Крстином, отац (Велизара, Богдана, Милоша, Кате, Софије и Гроздане) учествовао у оба балканска и Првом светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Вратио се кући у Гуњаке, где је умро 29. јануара 1934. године.

БОРЋИЋ Драгутина СТОЈАН и, ожењен Милосавом³⁰⁶ (рођ. Поповић из Лознице) и имали су шесторо деце (Божидара, Андријану, Николу, Загорку; Дивну и Жарка), редов 2. чете 2. батаљона 5. пука учествовао у I светском рату, рањен 18. августа 1916. године на Браздастој коси. Опоравио се, преживео Први светски рат и вратио се кући и умро у Гуњацима 25. октобра 1935. године.

БУРЂЕВИЋ ДРАГОМИР, рођен је 19. јануара 1892. године у Осечини, од оца Милоја и мајке Данице, ожењен Живком. Био је активни учесник оба балканска и I светског рата. Прегазео кршевиту Албанију и стигао на Солунски фронт где је наставио борбу. Од 21. марта 1968. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је 14. марта 1977. године у Осечини.

БУРИЋ ЉУБИСАВ, рођен је 1878. године у Комирићу, од оца Луке и мајке Павлије, писар, учествовао је у оба балканска и I светском рату. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Током II светског рата биран је за председника месног Народног одбора у свом селу. У браку са Љубицом имао је петоро деце (Наталију, Војислава, Катуну, Добривоја³⁰⁷ и Боривоја). Преминуо је 1965. године у Комирићу.

БУРИЋ СТАНИМИР, рођен је 1875. године у Комирићу, од оца Алексија и мајке Стане, као борац V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у балканским и I светском рату. Унапређен је у чин резервног капетана и добио више одликовања. Касније је произведен у резервног мајора. У браку са Миленијом изродио је три кћери: Загорку, Косану и Дивну.³⁰⁸ Умро је 1935. године у Комирићу.

ЕРИЋ МИЛОРАД, рођен је 25. јуна 1895. године у Царини, од оца Милана и мајке Петрије, ожењен Тијосавом, као учесник I светског рата прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Од 21. марта 1968. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је 4. фебруара 1972. године у Царини.

³⁰⁶ Сестром Драгољуба Поповића, познатог адвоката и политичког комесара Лозничке партизанске чете на почетку II светског рата.

³⁰⁷ Добривоје у браку са Вукосавом имао: Луку, пољопривредника у Комирићу, Гвоздена, пензионисаног професора и директора Педагошке академије у Шапцу и кћер Павлију, наставницу у Бачкој Тополи. Лука у браку са Видосавом званом Ђена има Богдана, лекара и Синишу инжењера, оба живе у Ваљеву.

³⁰⁸ Његов унук је Андрија Костић, предузетник из Бастава.

ЖИВАНОВИЋ АНДРИЈА из Царине, као редов IV чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије прешао је преко Албаније и борио се на Солунском фронту. Имао је *Албанску споменицу*.

ЖИВАНОВИЋ Драгића ВЕЛИЧКО – Вељко, рођен је 8. маја 1887. године у Лопатњу, завршио је Ваљевску гимназију у првој генерацији њених матураната школске 1913/14. године. Као ђак каплар учествовао је у I светском рату и прешао Албанију. Завршио је факултет и постао гимназијски професор, писац, културни и јавни радник. Умро је у Београду где је и сахрањен.

ЖИВОТИЋ Јосипа СВЕТИСЛАВ из Царине, отац четворо деце (Слободана, Јосипа, Степана и Душанке), учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту.

ЗЕЉИЋ ЖИВОРАД, рођен је 12. марта 1880. године у Осечини, железнички чиновник прве секције, учествовао је у ослободилачким ратовима 1912–1918. године и редовно био у првим борбеним редовима. Стекао је чин резервног потпуковника. Преминуо је у Ваљеву, 9/10. мај 1935. године.

ИВАНОВИЋ ВЛАЈКО из Лопатња, ожењен Персом, отац десеторо деце, као редов српске војске учествовао је у I светском рату, прешао преко Албаније и ратовао на Солунском фронту. По завршетку рата вратио се кући и наставио да се бави традиционалним сеоским пословима. Умро је седамдесетих година прошлог века. Имао је *Албанску споменицу*.

ИВАНОВИЋ ДРАГОЉУБ, рођен је 6. маја 1894. године у Остружњу, од оца Милоша и мајке Милице – Миље, ожењен Ангелином, учесник I светског рата, прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Од 21. августа 1972. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је 17. децембра 1972. године у Осечини.

ИВАНОВИЋ МИЛОЈЕ из Лопатња, био је ожењен Филипом с којом је изродио двојицу синова (Душана и Јордана). Био је учесник I светског рата, препешачио је Албанију и борио се на Солунском фронту. После рата вратио у село и наставио бављење пољопривредом. Имао је *Албанску споменицу*.

ИВКОВИЋ ТЕОДОСИЈА – ТЕКАН, рођен је 1883. године у Скадру, од оца Милоша и мајке Маре. Као редов српске војске учествовао у оба балканска и I светском рату, прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. По окончању рата био старешина породичне задруге са 22 члана. Два пута се женио. Из првог брака имао је синове Страхину и Миљка који су умрли, а из брака са Ранђијом сина Јеврема преко кога се лоза одржала. Преминуо је у Скадру 1966. године.

ИЛИЋ Вукашина ГВОЗДЕН, рођен је 1890. године у Пецкој. Као редов IV чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је I светском рату, прошао је Албанију и борио се на Солунском фронту и зарадио *Албанску споменицу*.

ИЛИЋ ДРАГОЉУБ из Царине, поднаредник III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је I светском рату, прошао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Имао је *Албанску споменицу*.

ИЛИЋ Лазара ЖАРКО, рођен је 19. фебруара 1896. године у Миличници код Ваљева. Као учитељ је радио у Гуњацима, Остружњу и Пецкој. Мобилисан је октобра 1915. године, прошао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Рањен је у борби против Бугара 13. августа 1916. године. Као резервни мајор Југословенске краљевске војске и командант батаљона априла 1941. године заробљен у Ужицу и интерниран у логор Оснабрик у Немачкој. У браку са Зорком, учитељицом, изродио је троје деце (Лазара, Душана и Дивну). Преминуо јануара 1954. године у Ваљеву.

ИЛИЋ МИЛОРАД из Царине, као војни обвезник III чете II батаљона III пука учествовао је I светском рату, прошао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Имао је *Албанску споменицу*.

ЈАНКОВИЋ ДРАГОМИР, рођен је 1. јануара 1888. године у Гуњацима, од оца Јеврема и мајке Марије (рођ. Арсеновић). Као каплар III чете II батаљона V пешадијског пука³⁰⁹ учествовао је у балканским ратовима и I светском рату. Заробљен је током лечења у болници у Косовској Митровици али је успео да побегне и зада нове проблеме противнику. За те заслуге добио је *Орден Карађорђевог звезде са мачевима*. Умро је у Гуњацима, 17. јуна 1965. године.

ЈАНКОВИЋ Добросава ЈОВАН, рођен је 7. јануара 1896. године у Комирићу. У I светском рату учествовао је као редов III пешадијског пука Моравске дивизије. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Од 23. марта 1970. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. У браку са Цветом имао је седморо деце (Борку, Јованку, Станку, Тривуна, Загорку, Томислава и Славка). При крају живота настанио се у Шапцу где је умро 26. децембра 1979. године.

ЈАНКОВИЋ МИЛОРАД из Гуњака, као каплар III чете II батаљона XVII пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао је Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ЈАНЧИЋ Петра БОГИЋ, рођен је у Лопатњу, ожењен, отац кћерке Јелене, као редов борио се у I светском рату, прешао је Албанију и ратовао на Солунском фронту. Вратио се кући и добио *Албанску споменицу*. Умро је у Лопатњу убрзо по завршетку II светског рата.

ЈАНЧИЋ БОРИВОЈ, рођен је 18. јануара 1893. године у Лопатњу, од оца Симеуна и мајке Јулке, ожењен Савком, с којом је имао ћерку Даринку³¹⁰. Учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту.³¹¹ Имао је *Албанску споменицу* бр. 376 издату на основу повеље бр. 7517. Члан подружнице Удружења носилаца Албанске спо-

³⁰⁹ Према подацима Милана С. Младеновића, публицисте из Љубовије, био је каплар I чете III батаљона V пешадијског пука.

³¹⁰ Удата за Радоја Јанчића, званог Бора, земљорадника из Лопатња с којим је изродила петоро деце, а умрла је у 29. години.

³¹¹ Наводно се са Солунског фронта вратио после шест година, породица му је већ била обавила даћу.

менице у Ваљеву био је од 26. априла 1970. године. Преминуо је 29. јуна 1978. године у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ Драгића ВЕЛИЧКО из Лопатња, опанчар, ожењен Софијом, отац (Богољуба, Светозара – Цвеје.....) учествовао је у I светском рату, повлачио се са српском војском преко Албаније и борио на Солунском фронту. Стекао је *Албанску споменицу*, а умро шездесетих година прошлог века у Лопатњу.

ЈАНЧИЋ МИЛОРАД из Лопатња од оца Павла и мајке Петре, ожењен Јеленом, отац Живка. Учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту где су га повређеног заробили Бугари и одвели у заробљеништво. Добио је *Албанску споменицу* и живео око деведесет година.

ЈАНЧИЋ СРЕТЕН, рођен је 1892. године у Лопатњу од оца Светозара и мајке Иване. Прешао је Албанију и учествовао у борбама на Солунском фронту. На основу повеље 7517 од 23. априла 1921. године добио је *Албанску споменицу*. Члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву је од 17. децембра 1967. године. По једној верзији је дипломирани правник а по другој општински службеник. Живео је у Ваљеву где је и умро 20. марта 1968. године.

ЈЕВТИЋ БОГОЉУБ, рођен је 10. јануара 1894. године у Осечини, од оца Милана и мајке Марије, ожењен Косаном. Учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и добио *Албанску споменицу*. На основу војничке легитимације број 84 учлањен је у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 1. јуна 1968. године. Преминуо је 7. фебруара 1978. у Ваљеву.

ЈЕВТИЋ Пантелије МИЛОРАД из Драгодолa, као редов II чете I батаљона XVII пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је I светском рату, прошао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ЈЕЛИЋ др ДРАГУТИН, (Ваљево, 19. II 1898 – Ваљево, 22. V 1963), лекар, био је доктор медицинских наука. После окупације Ваљева 1915. године са војском је преко Албаније стигао на Крф. Одатле је упућен на Солунски фронт, а потом на даље школовање у Француску где је завршио студије медицине. Године 1923. одбранио је и докторску дисертацију. По повратку у земљу радио је као први срески лекар у Каменици и Осечини. Од 1955. године био је управник Дома здравља у Ваљеву.

ЈЕРЕМИЋ Ђ. ЈЕВРЕМ, као редов V пешадијског пука III позива учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Имао је *Албанску споменицу* и још неколико одликовања.

ЈЕРОСИМОВИЋ ЈЕВРЕМ из Царине, као обвезник професијент колоне Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, препешачио Албанију и борио се на Солунском фронту. Поседовао *Албанску споменицу*.

ЈОВАНОВИЋ Алексе ЖИВОЈИН, рођен је 1896. године у Гуњацима, поднаредник ђачке чете у I светском рату, прегазио је Албанију, борио се

на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. Завршио је права и радио као срески начелник у Приштини и Нишу. Након II светског рата био је запослен као правник у земуноској *Галеници*. У браку са Анком – Аном имао је синове Александра кардиолога и Михаила сниматеља. Умро је у Београду 1975. године.

ЈОВАНОВИЋ ЈОСИП из Царине, као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије, учествовао у Првом светском рату, прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту.

ЈОВИЋ ДУШАН, рођен је 23. априла 1890. године у Горњем Црниљеву, од оца Николе и мајке Милице, ожењен Косаром рођ. Василић; учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, оболео од тифуса и упућен на лечење у Ницу у Француску, где је остао до септембра 1918. године. Пошто је током лечења добро научио француски језик по завршетку рата засновао је радни однос у војсци Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, али је убрзо напустио тај посао и вратио се у село. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је 14. септембра 1973. године у Горњем Црниљеву.

ЈОВИЋ Станка ЛАЗАР, рођен је 1887. године у Баставу, женио се два пута. Радећи као слуга код попа Сенише из Обреновца оженио се његовом кћерком. Пошто су му прва жена и дете умрли, оженио се Рањђијом Ђорђевић из Бастава с којом је изродио петоро деце. Учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и добио *Албанску споменицу*. После рата вратио се у село и бавио пољопривредом, умро је 7. јануара 1971. године у месту рођења.

КОСАНИЋ НИКОЛА из Царине, редов – болничар у V пешадијском пуку Дринске дивизије II позива у I светском рату, био је носилац Албанске споменице.

КОСТИЋ БОЖИДАР из Драгодолу – Пецке, каплар IV чете I батаљона XX рука, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и добио *Албанску споменицу*.

КОСТИЋ ЖАРКО, рођен је у Скадру 7. марта 1890. године од оца Радојла и мајке Павлије (рођ. Панић), као редов III чете I батаљона V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије I. позива учествовао у I светском рату, прешао Албанију и добио *Албанску споменицу*. Од 3. марта 1968. године био је члан Подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је у Скадру 9. јула 1970. године.

КРСМАНОВИЋ МИЛУТИН, рођен је 1888. године у Драгодолу, као редов I хаубичке батерије Дринске дивизије I позива прешао је Албанију и стекао *Албанску споменицу*.

КРСТИЋ ЖИВАН, рођен је 17. јула 1890. године у Осечини, од оца Владимира и мајке Анђелке, ожењен Радојком, био је учесник I светског рата, прешао Албанију и добио *Албанску споменицу* по основу Повеље број 7.517 од 23. априла 1921. године. Од 12. фебруара 1968. године био

члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Умро је 29. марта 1972. године у Осечини.

КРСТИЋ КРСТИВОЈЕ, рођен је 28. јуна 1893. у Осечини, од оца Владимира и мајке Ангелине (рођ. Протић), као питомац пешадијске подофицирске школе учествовао у балканским ратовима, а у I светском рату био је водник II чете IV батаљона Допунске команде у Водену (1916–1917) и борио се на Солунском фронту. Одликован је *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. По завршетку рата активирао се на служби у Војсци Краљевине СХС односно Југославије. Као пешадијски потпуковник заробљен је априла 1941. године и интерниран у логор Оснабрик где је погинуо приликом англоамеричког бомбардовања.

КРСТИЋ МИЛОРАД, рођен је 1875. године у Драгодолу, као редов интендантског воза Дринске дивизије II позива учествовао је у I светском рату и повлачењу кроз Албанију и добио *Албанску споменицу*.

КРСТИЋ Младена РАДОЈИЦА, рођен је 1890. године у Драгодолу, био је ожењен Катарином, с којом је изродио Милорада и Светолика. Са четворицом рођене браће (Теодосијем, Тешманом, Светозаром и Живком), учествовао је у оба балканска и I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Имао је *Албанску споменицу* а преминуо је 1960. године у Драгодолу.

КРСТИЋ РАФАИЛО, рођен је 4. марта 1885. године у Осечини, од оца Владимира и мајке Ангелине (рођ. Протић), као поднаредник V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије I позива учествовао у I светском рату и прешао Албанију. На основу војничке легитимације број 21 стекао је *Албанску споменицу* и од 30. априла 1968. године био је члан Подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Одликован је *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. Као пензионер живео је у Ваљеву где је умро 17. фебруара 1977. године.

КРСТИЋ Младена ТОДОСИЈЕ, рођен је 1869. године у Драгодолу, ожењен Саром, отац двоје деце (Александра и Драгиње), учествовао је у оба балканска и I светском рату. Прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Као редов II чете I батаљона V пешадијског пука рањен је 11. септембра 1916. године у борби на Кајмакчалану. Опоравио се и наставио борбу до коначног ослобођења. Вратио се кући и бавио пољопривредом. Преминуо је 1934. године у Драгодолу.

ЛАЗИЋ Вукајла ЛАЗАР, рођен је 1867. године у Остружњу, ожењен, отац троје деце (Радивоје, Марија и...), као редов санитарске чете³¹² учествовао је у I светском рату и препешачио Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. После рата вратио се кући у Остружањ где је и умро 1962. године.

³¹² Наводно је као болничар по наређењу претпостављених носио тела умрлих војника и спуштао их у „Плаву гробницу“; остао је шаљив запис да је један од страдалника још давао знакове живота и да му је успео рећи да је жив и да га не убацује у море, а овај му на то одговорио: „Пути, шта ти знаш! Ваљда доктор више зна“.

ЛАЗИЋ ЛАЗАР из Пецке, као редов пекарске чете Дринске дивизије учествовао у I светском рату прешао је Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ЛУКИЋ ДРАГОМИР, рођен 20. новембра 1883. у Гуњацима, од оца Милоша и мајке Пелагије, учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године као потпоручник. За време слома Србије 1915. године одступа преко Албаније и Грчке и доспева у Бизерту. Као жандармеријски официр службује у више места Србије, а најдуже у Београду и Скопљу. Напредовао је до чина жандармеријског потпуковника. Током II светског рата био је окружни начелник у Ваљеву и инспектор у Штабу Српског добровољачког корпуса, радећи у служби окупатора. Убили су га припадници извесне четничке тројке пред његовом кућом у Београду, 9. септембра 1944. године.

ЛУКИЋ МИЛУТИН из Остружња, ожењен Тијосавом, отац Војислава и Светислава, као редов учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и ратовао на Солунском фронту. Вратио се кући и бавио традиционалним пољопривредним пословима где је и умро. Носилац Албанске споменице.

ЛУКИЋ Милана ОБРЕН, рођен је 1878. године у Драгодолу, као редов митраљеског одељења V пешадијског пука Дринске дивизије II позива, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ЛУКИЋ ОСТОЈА, рођен је 1867. године у Остружњу, ожењен Јулком, отац двоје деце (Раденка и Борке), као редов учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. Вратио се кући у Остружањ где је умро 1938. године.

МАКСИМОВИЋ Мијаила ЖИВОЈИН, рођен је 1883. године у Гуњацима, као каплар III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије борио се у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МАРЈАНОВИЋ ДРАГУТИН, рођен је 1892. године у Драгодолу, од оца Мијаила и мајке Стане (рођ. Крстић), учесник је повлачења преко Албаније. За време боравка на острву Видо његови саборци су помислили да је преминуо и намеравали да га сахране у „Плаву гробницу“, али је он изнемогао ипак успео да саопшти да је жив и враћен је на лечење. Из рата је дошао кући као „живи леш“, тежак само 29 килограма. На основу Повеље од 7517 од 23. априла 1921. године добио је *Албанску споменицу* и 3. марта 1968. године учланио се у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву под бројем 194. Преминуо је у Драгодолу 1976. године.

МАРЈАНОВИЋ МИЛОРАД, рођен је 1885. године у Драгодолу, као редов – болничар у санитетском одељењу II батаљона XVII пешадијског пука Дринске дивизије, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МАРКОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен је 21. септембра 1880. године у Пецкој,³¹³ од Јеротија и Алексције³¹⁴, као редов II чете I батаљона V пешадијског пука учествовао је у I светском рату. Прешао је Албанију и 3. новембра 1916. године рањен на положају Кочобеј у десну руку и плећа, са стопостотним инвалидитетом лечен је у Бизерти.³¹⁵ У браку са Томанијом изродио је троје деце (Велизарку, Славку и Бошка). Одликован је *Медалјом за храброст*. На основу Повеље 7.517 од 23. априла 1921. године добио је и *Албанску споменицу* и 21. марта 1968. постао члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Умро је 1. децембра 1970. у Пецкој.

МАРКОВИЋ Срећка АЛЕКСАНДАР, рођен је 26. јануара 1895. године у Сирдији, трговац у Осечини, учествовао је у I светском рату. Прошао је Албанију, борио се на Солунском фронту и учествовао у његовом пробоју. Као житељ Осечине упорно се залагао за њен напредак и биран и за председника општине Осечина. Преминуо је 11. марта 1961. године у Осечини.

МАРКОВИЋ АРСЕН из Царине, као војни обвезник III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио Албанску споменицу.

МАРКОВИЋ БОРИСАВ, рођен је 4. септембар 1894. године у Баставу, од оца Владимира и мајке Јоке, ожењен Дивном. Као борац III чете I батаљона V пешадијског пука учествовао је у I светском рату. Прешао је Албанију, био на лечењу у Француској и учествовао у пробоју Солунског фронта. Преминуо је 11. децембра 1980. године у месту рођења.

МАРКОВИЋ ЖИВАН, звани **Живојин**, рођен је 2. јуна 1892. године у Царини, од оца Јеротија и мајке Обреније. Као наредник III чета I батаљона V пешадијског пука храбро се борио у I светском рату. Повлачио се преко Албаније али је новембра 1915. године тешко рањен код Пећи и лечен у Солуну, Бизерти и Француској. По опоравку је ратовао на Солунском фронту и поново је рањен 14. септембра 1917. године на Кајмакчалану. Одликован је *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. На основу повеље 7.517 од 23. новембра 1921. године добио је *Албанску споменицу* а 27. новембра 1967. године постао члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Умро је 27. августа 1969. године у Ваљеву.

МАРКОВИЋ МИЛАН из Гуњака, као редов II чете II батаљона Крагујевачких резервних трупа учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МАРКОВИЋ МИЛИВОЈЕ из Гуњака, као редов III чете IV батаљона III прекобројног пука борио се у I светском рату, пешачио кроз Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

³¹³ Према подацима Милана С. Младеновића рођен је у Драгодолу и био је редов II чете I батаљона V пешадијског пука.

³¹⁴ По другом извору, Меланије.

³¹⁵ Према другом извору као редов IV чете I батаљона V пешадијског пука био је рањен у руку (прелом подлактице и шаке) са инвалидитетом од 80 одсто.

МАРКОВИЋ ПЕТАР из Гуњака, као каплар II чете IV батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МАРКОВИЋ ТОМО из Царине, као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао ја у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МАТИЋ ЖИВОЈИН, рођен је 1887. године у Остружњу, ожењен Маријом, отац седморо деце (Чедомира, Душана, Јована, Новака, Радојке и још две кћери). Као редов учествовао је у Првом светском рату, прегазио Албанију и борио се на Солунском фронту. Преживео је рат и вратио се кући у Остружањ где се бавио пољопривредом. Убили су га припадници немачке казнене експедиције 1941. године.

МАТИЋ КРСТИВОЈ, рођен је 9. децембра 1889. године у Осечини, од оца Божицара и мајке Јелке, ожењен Анком. Био је учесник I светског рата, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. По основу војничке легитимације број 53/38 добио је Албанску споменицу. Од 17. јула 1970. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Преминуо је 18. фебруара 1975. године у Осечини.

МАТИЋ ЉУБИСАВ, рођен је 30. јуна 1893. године у Белотићу, од оца Драгомира и мајке Јоване, био је ожењен Цветом, с којом је изродио: Александра званог Пујо, Владислава, Вукосаву, Зорку, Стану и Миланку. Као борац V пешадијског пука *Краља Милана* учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. Од 10. априла 1970. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву. Умро је 12. априла 1976. године.

МИЈАИЛОВИЋ ЖИВАН из Царине, као војни обвезник III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МИЈАИЛОВИЋ МИЛОШ из Царине, као редов II чете II батаљона XIV пешадијског пука борио се у I светском рату, препешачио Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МИЈАИЛОВИЋ СРЕТЕН, рођен је 17. септембра 1890. године у Осечини, од оца Станоја и мајке Смиљане, учествовао у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. Учлањен је у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 3. марта 1968. године. Преминуо је 5. маја 1968. године.

МИЛИНКОВИЋ ЈЕВРЕМ, рођен је 11. марта 1878. године у Драгодолу, од оца Стевана и мајке Евдокије, као активни подофицир у I балканском рату преведен у официрски ранг и произведен за потпоручника. Услед рањавања на Руднику, половином новембра 1914. године, провео је годину дана у болници на Крфу. После тога је службовао као ађутант у пуковским окружним командама и као управник складишта хране на Крфу. У поратном периоду углавном је обављао ађутантске и сличне

послове у јединицама и установама Дринске дивизијске области у Ваљево. Као капетан I класе у пензији умро је у Ваљево 26. фебруара 1939. године. *Одликован је Орденом Карађорђевог звезде са мачевима.*

МИЛИЋЕВИЋ Филипа ВЕЛИМИР, рођен 1884. године у Драгодолу поручник 3. чете 1. батаљона 5. пешадијског пука Дринске дивизије, учествовао је балканским и Првом светском рату. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. За време борбе на Кајмакчалану зрно му се зарило у плућа и остало. Имао је чин резервног пешадијског капетана. Умро је у Пецкој 4. октобра 1939. године. Имао јњ сина Мићу доброг фудбалера Радничког из Пецке који је страдао у II светском рату.

МИЛОВАНОВИЋ Милоша АЛЕКСАНДАР из Лопатња, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. У браку са Видосавом (рођ. Павловић) изродили су Обрада, Милоша, Момчила, Миленка и Славка. Пред II светски рат био је секретар подружнице Удружења носилаца Албанске споменице а за време окупације председник општине у Лопатњу. Ухапшен је и спроведен у логор на Бањицу где је страдао 1943. године.

МИЛОВАНОВИЋ ЖАРКО, рођен је 1895. године у Царини, као редов III чете II батаљона XIV кадровског пука борио се у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МИЛОВАНОВИЋ (Плавшић) Станка ЖИВОРАД, рођен је 18. децембра 1892. године у Драгодолу. Као поднаредник III чете III батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије I позива учествовао је у I светском рату и добио *Албанску споменицу* и *Орден Карађорђевог звезде са мачевима*. По ослобођењу радио је као писар и деловођа општине драгодолске, и благајник Земљорадничке задруге у свом селу. Преминуо је 16. септембра 1953. године у Драгодолу.

МИЛОВАНОВИЋ ЈЕВРЕМ из Гуњака, као редов II чете II батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и носилац је *Албанске споменице*.

МИЛОВАНОВИЋ ЉУБОМИР из Гуњака, као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије био је учесник I светског рата и носилац је *Албанске споменице*.

МИЛОВАНОВИЋ РАДОМИР из Гуњака, као редов II чете II батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и постао носилац *Албанске споменице*.

МИЛОВАНОВИЋ РАДОСАВ из Царине, као редов II чете I батаљона XIV пешадијског пука борио се у I светском рату, прешао Албанију и добио *Албанску споменицу*.

МИЛОЈЕВИЋ БОРИВОЈЕ – БОРА, (Царина³¹⁶, 22. XII 1885 – Београд, 22. X 1967), чувени географ, универзитетски професор и академик,

³¹⁶ Понегде пише да је рођен у Пецкој, мада је она тада била само друмско насеље и заселак у саставу Царине.

рођен је у учитељској породици. Завршио је студије географије на Филозофском факултету у Београду 1908. године и као гимназијски професор радио у више места, а стручно се усавршавао у Швајцарској. Учествовао је у I светском рату и бавио се научно-педагошким радом. Носилац је *Албанске споменице* и више других одликовања.

МИЛОСАВЉЕВИЋ Радомира ЧЕДОМИР – Чеда, рођен је 6. априла 1898. године у Стојнику на Космају, као седамнаестогодишњи младић повлачио се са војском преко Црне Горе и Албаније и стигао на Крф. Одатле је упућен у Француску, где у Ници завршава учитељско школовање и ради као васпитач ученичког интерната у Нансију. По ослобођењу службовао је као учитељ, а 1941. године добио је запослење у Пецкој и радио на подизању оружаног устанка у Азбуковици и Рађевини.

МИЛОШЕВИЋ Милоша ЈЕВРЕМ, рођен је 3. марта 1895. године у Остружњу, као редов учествовао је у I светском рату у оквиру муницијске коморе Дринске дивизије и IV пешадијског пука *Стеван Немања Ужичке* војске под командом генерала Милоша Божиновића. Поседовао је *Албанску споменицу*, а умро је 21. септембра 1972. године.

МИЛУТИНОВИЋ ГВОЗДЕН из Драгодола, редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

МИЉКОВИЋ АНДРИЈА, рођен је 1892. године у Осечини, од оца Владимира и мајке Анице, ожењен Гвозденијом, отац троје деце (Десанке, Цвете и Томислава), као каплар болничке чете учествовао је у I светском рату. Прешао је Албанију, био ангажован на Солунском фронту и имао *Албанску споменицу*. Умро је 1972. године у Лозници где му и сада живи син.

МИЉКОВИЋ ЈОВАН, рођен је 1892. године у Осечини, од оца Срећка и мајке Ђурђије (рођ. Живановић), столар и бачвар, ожењен Јеленом, (рођ. Ристивојевић из Белотића), отац петоро деце (Драгојла, Предрага, Драгољуба, Драгосаве и Миодрага), учествовао је у балканским и I светском рату, прешао Албанију, на Солунском фронту га заробили Бугари и предали Немцима, а ови га интернирали најпре 21. децембра 1915. године у логор Кевевара³¹⁷ и већ 5. јануара 1916. године у логор Браунштајн (Баварска) у Немачкој, одакле се вратио тек 1922. године. Потом је живео и радио у месту рођења где је и умро 1950. године.

МИРЧЕТИЋ Бошка ПЕТАР из Царине, отац Живана и Томе, као референт профијант колоне Дринске дивизије учествовао је у Првом светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Преминуо је педесетих година XX века.

МИТРОВИЋ Дамњана БОГДАН, рођен је 18. маја 1890. године у Горњем Црниљеву, ожењен Милојком, отац четворо деце (Дамњана, Јована, Надежде и Видосаве), као редов учествовао је у Првом светском рату и

³¹⁷ Данашњи Ковин у Банату.

два пута боловао од тифуса. Имао је *Албанску споменицу*, а преминуо је 18. априла 1982. године.

МИТРОВИЋ НИКОДИН, рођен је 19. маја 1894. године у Гуњацима, од оца Величка и мајке Анђелије, у I светском рату је учествовао као редов V пешадијског пука *краља Милана* Дринске дивизије. Рађаван је и контузован на Солунском фронту и лечен у Бизерти. Учлањен у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 3. марта 1968. године. Умро је 19. децембра 1986. године у Гуњацима.

МИЋАНОВИЋ ТАНАСКО из Царине, каплар IV чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и постао носилац Албанске споменице.

МИЋИЋ МИЛОРАД из Гуњака, редов II чете II батаљона Граничних резервних трупа био је учесник повлачења преко Албаније и борби на Солунском фронту, носилац је *Албанске споменице*.

МИШИЋ БРАТОЉУБ, рођен је 27. новембра 1889. године у Комирићу, од оца Михаила и мајке Марије Члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву постао је 3. маја 1968. године на основу повеље 7517 од 23. априла 1921. године. Преминуо је 16. маја 1980. године.

МЛАДЕНОВИЋ (Спасојевић) Светомира ВИДОЈЕ, звани **ЧИКАРА**, рођен је 17. октобра 1890. године у Баставу, од оца Светомира и мајке Смиљане (рођ. Ђуричић), учествовао је у оба балканска и I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. У браку са Андријаном (рођ. Марковић из Врбића код Крупња) имао је петоро деце (Сретена, Владана, Цветина, Љубисавку – Булу и Ковиљку).

МЛАДЕНОВИЋ (Чикарић) ГВОЗДЕН, рођен је 7. септембра 1880. године у Баставу, од Светомира и Стане, ожењен Смиљаном (рођ. Ђуричић из Бастава), отац осморо деце (Софије, Ике, Росе, Станојке, Круније, Срећка, Цвете и Миљке), учествовао је у свим ратовима од 1912. до 1918. године и добио *Албанску споменицу*. У послератном периоду више пута је биран за сеоског кмета у Соколској општини у Рађевским Ставама.

МЛАДЕНОВИЋ ЖИВОЈИН, рођен је 1896. године у Драгијевици, од оца Данила и мајке Милије (рођ. Јанковић), опанчар, ожењен Стевком (рођ. Тадић из Доње Буковица код Ваљева), отац двоје деце (Владимира, лекара у Београду и Љиљане, учитељице у Ваљеви). Учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Вратио се 1919. године и на Плавању је држао радњу. Као припадник Демократске странке 1933. године био је кандидат за председника оследићке општине. Преминуо је 1978. године.

МЛАДЕНОВИЋ МИЛОРАД, рођен је 1877. године у Драгијевици, од оца Рајка и мајке Неранце, као наредник српске војске учествовао у оба балканска и I светском рату, прешао Албанију и ратовао на Солунском фронту, носилац је *Албанске споменице*. У браку са Селеном изродили су

четворо деце (Марка, Јанка,³¹⁸ Марију и Анку). Преминуо је 1959. године у Драгијевици где је и сахрањен.

МУЦИЋ Мијаила ЖИВАН, рођен је 1898. године у Комирићу, као шеснаестогодишњи ученик средње школе кренуо је у I светски рат, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Отуда је упућен у Француску на дошколовавање и тамо завршио средњу пољопривредну школу – ратарски смер и научио француски језик. Из рата је изашао као резервни поручник и бавио се пољопривредом на свом имању. Женио се два пута. Из брака са Цветом, званом Кица, имао је Слободана и Смиљану, а из брака са Иванком сина Драгића. Умро је 1969. године.

МУЦИЋ МИЛОРАД – АЉА, рођен је 1883. године у Комирићу, од оца Нинка и мајке Петре, као коњаник Дринске дивизије учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Био је ожењен Петријом, кћерком Влајка Бојића, дугогодишњег председника општине Руњани код Лознице и народног посланика. Имали су сина Марка, који је умро као дете и четири кћери: Зорку, Стану, Славку и Анђелију, удату за Сретена Пају Томића, службеника из Белотића у Шапцу. Умро је 1948. године.

МУЦИЋ (Нинка) СРЕТЕН, рођен је 1886. године у Комирићу, завршио Трговачку академију у Прагу и неко време радио и као учитељ у Комирићу. Учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године и изашао са чином резервног коњичког мајора, а касније је унапређен у чин резервног потпуковника. Осамнаест пута је рањаван. Више пута биран је за председника комирићке општине. За мирнодопске и ратне заслуге одликован *Орденом југословенске круне*, *Белог орла* и Медаљом *Милош Обилић*. Преминуо је 1930. године. У браку са Драгињом имао је сина Нинка и кћерку Загу.

МУЦИЋ ФИЛИП, рођен је 1894. године у Комирићу, оца од Николе и мајке Радославе, ожењен Зорком и отац троје деце (Стојана, Живке и Љубице), учествовао је у балканским и I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. По окончању рата вратио се у Комирић и наставио да се бави традиционалним сеоским пословима.

НЕДЕЉКОВИЋ Јована ВЛАДИСЛАВ, рођен је 23. септембра 1896. године у Плушцу, по чину резервни капетан. У I светском рату се борио у саставу резервних трупа Подофицирске школе од 1915. до 1918. године. У рату је постао ратни војни инвалид и носилац *Албанске споменице*. Преминуо је 9. фебруара 1981. године

НЕДЕЉКОВИЋ Јована ГВОЗДЕН, рођен је 1877. године у Царини, женио се два пута. Из брака са Марином је имао два сина (Јована и Радича), а из брака са Обренијом још четворо деце (Петра, Цветка, Цветину и Загорку). Као редов техничке станице хаубичког дивизиона II артиљериј-

³¹⁸ Јанко Младеновић је био чувени учитељ у више места ваљевског краја и истакнути просветни и културни радник.

ског пука са браћом Миланом и Милинком учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Преживео је рат и у мирнодопско време наставио да се бави пољопривредом, а умро је 1959. године.

НЕДЕЉКОВИЋ Милана ЧЕДОМИР из Царине, ожењен Милевом, отац троје деце (Драгојла³¹⁹, Милеве и Драгосаве), као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије препешачио је албанске гудуре и борио се на Солунском фронту. Вратио се после рата кући и бавио традиционалним сеоским пословима. Током 1938. године био је секретар подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у царинској општини.

НЕНАДОВИЋ ЈЕВРЕМ, рођен је 28. октобра 1888. године у Царини, од оца Живка и мајке Томке, био је пинтор. Учествовао је у балканским ратовима као редов V кадровског пука. Наставио је да се бори и у I светском рату, прешао Албанију и војевао на Солунском фронту као поднаредник у XXIII пуку Вардарске дивизије. Одликован је *Орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. После рата живео је у Царини а умро је у Ваљеву, 22. фебруара 1943. године.

НЕНАДОВИЋ ЈЕВРЕМ из Гуњака, као редов III чете IV батаљона III прекобројног пука учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и носилац је *Албанске споменице*.

НЕНАДОВИЋ Мирка СТАНОЈЕ, рођен је фебруара 1891. године у Осечини, поткивач, као редов II хаубичке батерије Тимочке дивизије прешао преко Албаније са штабом Ужичке војске и у њеном саставу ратовао и на Солунском фронту. Након II светског рата живео и радио у Ваљеву.

НЕШКОВИЋ АЛЕКСАНДАР – ЛЕКА, рођен је 1888. године, ожењен је и отац сина Живомира, учествовао је у оба балканска и I светском рату. Прешао је преко Албаније и борио се на Солунском фронту. Дочекао је ослобођење и вратио се кући где је наставио да се бави пољопривредом. Умро је 1969. године у Драгодолу.

НИКОЛИЋ ДИМИТРИЈЕ рођен је 15. октобра 1895. године у Скадру, од оца Данила и мајке Петрије (Ђермановић), ожењен Катом, отац шесторо деце (Вукашина, Велимира, Будимира, Славке, Иванке и Душанке); као редов II чете II батаљона XIV пешадијског пука учествовао у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. После рата одселио се у Београд а из њега у село Радичевић³²⁰ у општини Бечеј где је 16. марта 1981. године и преминуо. Био је учлањен у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 21. фебруара 1972. године под редним бројем 387 на основу војничке легитимације број 59/38.

НИКОЛИЋ (Антонић) МИЛАН, рођен је 22. децембра 1885. године у Баставу, од оца Светомира званог Цвеја и мајке Милеве, као војник Дрин-

³¹⁹ Драгојло је био ковач у Пецкој.

³²⁰ По другом извору одселио се у Бач.

ске дивизије III позива учествовао је у I светском рату, прешао преко Албаније, опорављао се у Француској и борио на Солунском фронту. Био је ожењен Видосавом (рођ. Радић из Беле Цркве) с којом је имао четворо деце (Вукосаву, Милорада, Лепосаву и Станку). Преминуо је 2. новембра 1962. године у Баставу.

НИКОЛИЋ Драгића ОБРАД из Скадра, отац петоро деце (Радоја, Милоја, Добривоја, Јеленке и Јелисавке), као редов српске војске учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и носилац је *Албанске споменице*.

НИКОЛИЋ СВЕТИСЛАВ, рођен је 18. фебруара 1890. године у Лопатњу, од оца Живојина и мајке Станке, учествовао је у I светском рату као редов V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије I позива. Учлањен у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 25. септембра 1972. године на основу повеље 7.517 од 23. новембра 1921. године и војничке дипломе из 1940. године. Преминуо је 4. априла 1982. године.

НОВАКОВИЋ ЖИВОЈИН, рођен је у Гуњацима 1. маја 1885. године, од оца Марка и мајке Јованке (Плавшић); у I светском рату учествовао је као редов V пешадијског пука Дринске дивизије. Учлањен је у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 3. марта 1968. године на основу повеље 7.517 од 23. новембра 1921. године. Преминуо је 7. фебруара 1975. године.

ОБРАДОВИЋ БОРИСАВ из Царине, као редов II артиљеријског пука учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и постао је носилац *Албанске споменице*.

ОБРАДОВИЋ Драгутина БРАНИСАВ, рођен је 1885. године у Царини, као редов II митраљеског одељења XXIII пука борио се у I светском рату, повлачио се преко Албаније и учествовао у борбама на Солунском фронту, носилац је *Албанске споменице*.

ОБРАДОВИЋ РАНИСАВ из Царине, као редов – болничар у легендарном V пешадијском пуку Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ОБРАДОВИЋ Лазара ЧЕДОМИР, рођен је 1892. године у Царини, као редов II чете III батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и носилац је *Албанске споменице*.

ПАВИЋ БЛАГОЈЕ, рођен је 1884. године у Плушцу, отац Данила, учествовао је у оба балканска и I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. Преминуо је 1962. године у месту рођења.

ПАВИЋ МИЛОРАД, рођен је 31. јануара 1895. године у Плушцу, од оца Крсте и мајке Јелисавете, борио се у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. Од 3. марта

1968. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеу на основу повеле 7.517 од 23. априла 1921. године. Преминуо је 2. јануара 1976. године.

ПАВИЋ РАДОЈЛО, рођен је 7. августа 1888. године у Плушцу, од Јована и Круније, као редов муницијске коморе Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и постао носилац *Албанске споменице*. У подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеу учлањен је 21. марта 1968. године. Преминуо је 9. августа 1968. године.

ПАВЛОВИЋ Станимира ДРАГУТИН, рођен је 1887. године у Сирдији, ковач, учествовао је у оба балканска и I светском рату. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Женио се два пута. Из брака са Леком имао је сина Ивана, као удовац оженио се Крстином и изродили су Живадина, Анку, Олгу, Иванку и Станицу. Преминуо је у Сирдији 1959. године.

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, рођен је 18. септембра 1896. године у Осечини, од оца Милана и мајке Смиљке, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. Учланио се у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеу 21. марта 1968. године на основу војничке легитимације број 72. Преминуо је 6. августа 1973. године.

ПАВЛОВИЋ ЖИВОЈИН, рођен је 1883. године у Царини, као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије ратовао у оба балканска и I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и стекао *Албанску споменицу*.

ПАВЛОВИЋ (Живојина) МИЛОРАД, рођен је 17. октобра 1896. године у Гуњацима. Рано је остао без оба родитеља. Као ђак наредник учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и преко Туниса пребачен у Француску, где је положио матуру и завршио учитељску школу. Умро је 1961. године у Београду.

ПАВЛОВИЋ ГЕОФИЛО, рођен је 15. маја 1891. године у Драгодолу, од оца Драгића и мајке Јелеке, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и носилац је *Албанске споменице*. Учлањен је у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеу 3. марта 1968. године. Преминуо је 6. августа 1968. године.

ПАВЛОВИЋ ЦВЕТИН из Царине, као обвезник I чете пионирског полубатаљона учествовао је у оба балканска и I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и постао носилац *Албанске споменице*.

ПАНИЋ ВЛАДИМИР, рођен је 1873. године у Комирићу, од оца Пантелије и мајке Маре, општински писар, ожењен Јаном с којом је имао седморо деце (Радојку, Јелисавету, Софију, Гроздану, Десанку, Милорада и Момчила), по окупацији одбио да служи у општини и отишао у I светски

рат, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. По ослобођењу вратио се у Комирић, где је и умро после II светског рата.

ПАНИЋ НИКОЛА из Царине, као редов I чете пионирског полубаталјона учествовао у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ПАНТЕЛИЋ Р. ЈЕВРЕМ, рођен је 17. новембра 1879. у Комирићу, од оца Ранисава и мајке Анице (рођ. Ковачевић из Комирића), завршио је право на Великој школи у Београду 1905. године. Учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године као резервни официр, носилац је *Албанске споменице*. У правосуђу радио као писар, секретар, судија и председник суда. Своју професионалну каријеру завршио је као председник Окружног суда у Ваљеву где је и умро 15. децембра 1963. године.

ПАНТИЋ ВЕЛИЗАР из Гуњака, као војни обвезник III чете I баталјона V пешадијског пука Дринске дивизије борио се у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ПАНТИЋ ДРАГИЋ, звани **ГАДЉАР**, рођен је 30. јула 1879. године у Комирићу, од оца Милисава и мајке Пеладије, као борац I брдске батерије Тимочке дивизије учествовао је у оба балканска и Првом светском рату, прешао Албанију и ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*. У браку са Даринком имао је синове Драгољуба, Драгојла и Борисава.³²¹ Био је учлањен у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву од 3. марта 1968. године. Умро је 30. јула 1982. године.

ПЕРИЋ ДОБРОСАВ из Белотића, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и стекао *Албанску споменицу*. У годинама пред II светски рат био је председник подружнице Удружења носилаца Албанске споменице Белоцркванске општине.

ПЕРИЋ ДРАГОМИР из Гуњака, као редов I чете II баталјона XIV пука борио се у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ПЕТРОВИЋ ВЛАДИСЛАВ из Осечине, био је војник у I светском рату, прешао Албанију, учествовао у пробоју Солунског фронта и носилац је *Албанске споменице*. Његова ратна прича је карактеристична како као сведочанство о тегобама које је српска војска пролазила током рата, тако и о повезаности људи и животиња и њиховом заједничком страдању у рату. По повратку у Осечину свом коњу Ацку подигао је споменик као својеврстан подсетник на верност драге животиње. У родном месту извршио је самоубиство 1937. или 1938. године.

ПЕТРОВИЋ Симеуна МИЛОРАД, рођен је 5. јуна 1889. године у Комирићу, учествовао је у оба балканска и I светском рату као наредник IV пољске батерије Дринске дивизије. Прешао је преко Албаније и ратовао на Солунском фронту. Одликован је *Орденом Карађорђевог звезда са*

³²¹ Борисав је Други светски рат провео у заробљеништву а по његовом завршетку остао у Немачкој у емиграцији.

мачевима и Албанском споменицом. Од 1919. до 1937. године радио је у жандармерији у Осечини и пензионисан као жандармеријски наредник.

ПЕТРОВИЋ Симеуна МИЛУТИН – СИМИНОВАЦ, рођен је 29. маја 1892. године у Комирићу. Као борац V пешадијског пука Дринске дивизије био је учесник I светског рата и за заслуге у борби на подручју Хан Пијеска одликован *Златним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима*. Прошао је кршевиту Албанију и многа искушења. Током II светског рата био је четнички командант у Комирићу па је 25. октобра 1944. године стрељан од партизана.

ПЕТРОВИЋ Богосава НИНКО, рођен је 18. октобра 1896. године у Белотићу; октобра 1915. године ступио је у I светски рат као ђак каплар. Прешао је Албанију и као ђак-поднаредник I пешадијског пука Моравске дивизије учествовао у борбама на Солунском фронту. Завршио је Правни факултет и одбранио докторску дисертацију. До II светског рата радио је као адвокат у Ваљеву и Београду, а касније обављао више значајних политичких и државних функција међу којима је била и функција градоначелника Београда. Преминуо је 30. марта 1981. године у Београду.

ПЕТРОВИЋ Лазара РАДОВАН из Остружња, ожењен Видосавом, отац четворо деце (Олге, Пауне, Филипа и Томе), као редов је учествовао у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. За време II светског рата заробљен је и интерниран у логор Бањицу у Београду где је уморен 1941. године.

ПЕТРОВИЋ РАДОЈЕ из Осечине, са својом кобилном Тицом учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и боравио у Француској. Преживео је тај рат и вратио се кући. Био је члан Радикалне странке и имао унука Ранка.

ПЕТРОВИЋ СРЕТЕН, рођен је 11. августа 1891. у Осечини, од оца Јеврема и мајке Ранђије, отац Дарија, активни официр Војске Краљевине Србије, учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године, прешао Албанију и био добитник више награда, одликовања и других признања. Преминуо је 20. октобра 1953. године.

ПЕТРОВИЋ (Јемић) СРЕТЕН, рођен је 28. фебруара 1888. године у Осечини, од оца Василија и мајке Митре, ожењен Радојком, отац два сина (Гвоздена и Лазара), као каплар II пољске болнице Дринске дивизије учествовао у I светском рату и прешао Албанију. Учлањен у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 3. марта 1968. године. Умро је 27. априла 1977. године.

ПЕТРОВИЋ (Чавић) СРЕТЕН, рођен 5. јуна 1892. године у Осечини од оца Спасоја и мајке Стане, учествовао у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и носилац је *Албанске споменице*. Учлањен је у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву 15. априла 1968. године на основу војничке легитимације број 98. Умро је 10. марта 1971. године.

ПОПОВИЋ ВЕЉКО из Пецке, ожењен Станом али деце нису имали па су усвојили деветомесечног Живорада, учествовао је у I светском рату, пре-

шао Албанију и борио се на Солунском фронту. Пред II светски рат био резервни капетан I класе и председник подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Царинској општини. Током II светског рата био старешина у четничком покрету ДМ и као такав стрељан у Шапцу 1946. године.

ПОПОВИЋ ВЛАЈКО, рођен 7. јуна 1888. године у Скадру, од оца Драгића и мајке Стане, у рату учествовао као поднаредник артиљеријске батерије Дринске дивизије, прошао Албанију и борио се на Солунском фронту. Учлањен је у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеу 30. априла 1968. године. Преминуо је 9. марта 1971. године.

ПРОТИЋ ВЛАДИМИР, рођен 10. јануара 1877. године у Горњој Буковици код Љубовије, од оца Захарија и мајке Смиље, учествовао је у балканским ратовима као војни свештеник III прекобројног пука Дринске дивизије I позива. У тој јединици био је и у I светском рату и са њом прошао албанску голготу и стигао на Крф. Ту је после расформирања јединице придодат Пионирском полубатаљону Вардарске дивизије у чијем саставу остаје до краја рата. Углавном је службовао као парох осечински, преминуо је у Осечини, 13. јула 1931. године.

ПРОТИЋ ДРАГОЉУБ, рођен 1888. године у Лопатњу, од оца Захарија и мајке Смиљане, као резервни официр учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године. Мада је тешко рањаван и лечен у Бизерти, учествовао је у пробоју Солунског фронта и завршним борбама за ослобађање отаџбине. Преминуо је у Београду, 1967. године.

РАДИВОЈЕВИЋ БУДИМИР, рођен 24. новембра 1896. године у Лопатњу, од оца Димитрија и мајке Драгиње, као резервни пешадијски поднаредник ђачког батаљона V пешадијског пука *Краља Милана* Дринске дивизије учествовао је у I светском рату. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту где је рањен. Одликован је *Сребрним војничким орденом Карађорђевог звезде са мачевима* и другим одличјима. После рата напредовао је од полицијског писара до капетана I класе. Умро је у Петровцу на Млави, марта 1950. године.

РАДИВОЈЕВИЋ ВЕЛИМИР, рођен 1884. године у Лопатњу, као учесник I светског рата прешао је албанске гудуре и борио се на Солунском фронту. У браку са Анком имао је кћи Видосаву и синове Проку, Пауна и Богољуба. Умро је у Лопатњу око 1958. године

РАДИВОЈЕВИЋ ДРАГОСЛАВ, рођен 1888. године у Лопатњу, од оца Димитрија и мајке Драгиње, учествовао је I светском рату и био посебно запажен у Колубарској бици. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. У браку са Загорком (рођ. Ћосић) имао је осморо деце (Боривоја, Александра³²², Олгу, Вукосаву, Новку, Митру, Димитрија и Негосаву). Преминуо је око 1959. године у Лопатњу.³²³

³²² Александар је мобилисан у јединице НОВ Југославије и погинуо на Сремском фронту.

³²³ Његова унука, а Боривојева кћи Драгица Павловић, рођ. Радивојевић, пензионерка у Ваљеу, веома је ангажована у неговању слободарских традиција српског народа, као и у планинарењу.

РАДИВОЈЕВИЋ Андрије ДУШАН, рођен је 1888. године у Лопатњу, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. У браку са Јеленом имао је Видоја, Слободана, Надежду и Љубицу. Дуго је био старешина породичне задруге а извесно време и председник подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Лопатањској општини. Преминуо је 1962. године у Лопатњу.

РАДИВОЈЕВИЋ Владимира РАДОМИР из Лопатња, учествовао је у I светском рату и остварио право на *Албанску споменицу*. У браку са Катарином имали су синове Радосава и Живка. Умро је крајем педесетих година прошлог века.

РАДОСАВЉЕВИЋ Љубомира ЖИВАН, рођен је 10. јуна 1893. године у Царини, у I светском рату је учествовао као редов VI кадровског пука Дринске дивизије. Био је изузетно лепо грађен и веома снажан. Наводно, извесно време био је возач краља Петра I. Учлањен је 3. марта 1968. године у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљево. Преминуо је 10. марта 1982. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ ЈЕРОСИМ, трговац из Пецке, борио се у I светском рату, прешао Албанију и учествовао у пробоју Солунском фронта. Женио се два пута – из првог брака имао је сина Радована, друга супруга му је била Тејка, кћерка Мике Илића, кафеџије из Пецке. Носилац је *Албанске споменице*.

РАДОСАВЉЕВИЋ МИЛУТИН, рођен је 18. фебруара 1892. године у Лопатњу, од оца Андрије и мајке Вучице, као редов XIV пешадијског пука I позива Тимочке дивизије учествовао је у I светском рату. Од 17. маја 1973. године био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљево. Преминуо је 4. априла 1982. године.

РАКИЋ С. ЉУБОМИР из Царине, као редов IV чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и носилац је *Албанске споменице*.

РАКИЋ РАНИСАВ из Царине, редов IV чете I батаљона V пешадијског пука био је учесник I светског рата, повлачио се кроз Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

РАНКОВИЋ ВАСИЛИЈЕ из Гуњака, као редов III позиционе батерије Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

РАНКОВИЋ ДРАГОМИР³²⁴, рођен 16. фебруара 1881. године у Белоотићу, од оца Прокопија и мајке Неде (рођ. Ивановић из Става код Крупња³²⁵), био је отац петоро деце (Крсте, Новака, Зорке, Винке и Загорке). Са

³²⁴ Његов директни потомак је Марко Ранковић, дипломирани инжењер агрономије, власник фирме *Белфарма* у Белоотићу и вишегодишњи председник Општинске организације потомака ратника Србије 1912–1920. у Осечини.

³²⁵ Оба њена брата погинула су у борби на Гучеву 1914. године.

браћом Рајком и Радојицом и синовцем Живко, као редов 1. чете 1 батаљона Моравске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту, лечио у северној Африци и добио *Албанску споменицу*. Вратио се кући и наставио да се бави пољопривредом, пре свега виноградарством. Умро је у Белотићу 4. децембра 1970. године.

РАНКОВИЋ ЖИВОЈИН из Гуњака, као редов санитетског вода V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

САВАТИЋ ЦВЕТКО, рођен је 1872. године у Царини, ожећен Радојком, отац кћери Љубинке, учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године и имао *Албанску споменицу*. Умро у Скадру 1953. године.

САВИЋ СПАСОЈЕ, рођен 1. јуна 1887. године у Горњем Црниљеву, од оца Милоша и мајке Савке, учествовао је у оба балканска и I светском рату. Повлачио се преко Албаније и борио на Солунском фронту. Био је учлањен у подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеви 15. априла 1968. године на основу војничке легитимације број 19. Преминуо је 7. јула 1960. године.

САВИЋ СРЕЋКО, рођен 1882. године у Горњем Црниљеву, од оца Марка и мајке Лепосаве, у I светском рату учествовао је као борац III прекобројног пешадијског пука I позива Дринске дивизије. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Био члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеви 30. априла 1968. године. Преминуо 11. августа 1972. године.

СЕКУЛИЋ АНДРИЈА, рођен 1. септембра 1896. године у Гуњацима, од оца Симе и мајке Ранђије, као редов I чете III батаљона XIII пешадијског пука *Хајдук Вељко Тимочке* дивизије I позива учествовао је у I светском рату. Члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеви био је од 21. марта 1968. године. Преминуо је 12. априла 1979. године.

СЕКУЛИЋ ДРАГОМИР из Гуњака, као редов IV чете II батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

СЕКУЛИЋ МАРЈАН, рођен је 10. фебруара 1892. године у Гуњацима, од Живана и Драгиње, учествовао у I светском рату, као редов I чете III батаљона XIII пешадијског пука *Хајдук Вељко* I позива, Тимочке дивизије а потом III чете II батаљона VII пешадијског пука *Краља Петра* Дунавске дивизије.³²⁶ Члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеви постао је 21. марта 1968. године Умро је 8. августа 1968. године.

СЕКУЛИЋ МИЛУТИН из Гуњака, редов III чете II батаљона XVII пешадијског пука Дринске дивизије борио се у I светском рату, прешао Албанију, ратовао на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

³²⁶ Према писању Милана С. Младеновића био је редов 2. чете 2. батаљона 17. пешадијског пука Дринске дивизије.

СИМИЋ МИЛЕНКО, рођен је 15. јула 1893. године у Царини, од оца Софронија и мајке Стоје, учествовао је у I светском рату, повлачио се кроз Албанију и борио на Солунском фронту. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву од 15. априла 1968. године. Преминуо 23. октобра 1968. године.

СИМИЋ МИЛОРАД из Гуњака, као редов III позиционе батерије Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, повлачио се кроз Албанију, борио на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

СИМИЋ МИРКО из Гуњака, као редов II чете II батаљона Крагујевачких резервних трупа ратовао у I светском рату, прешао Албанију, борио се у пробоју Солунског фронта. Носилац је *Албанске споменице*.

СИМИЋ СВЕТОЗАР из Царине, као редов-болничар у V прекобројном пуку био је учесник I светског рата, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и носилац је *Албанске споменице*.

СИМИЋ СВЕТОЗАР из Царине, као редов II чете II батаљона Крагујевачких резервних трупа учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

СИМИЋ СВЕТИСЛАВ, рођен 17. августа 1897. године у Горњем Црниљеву, од оца Радоја и мајке Милеве (рођ. Бељић), био је учесник Првог светског рата и похода преко Албаније. У подружницу Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву учланио се 30. октобра 1968. године. Преминуо је 30. маја 1984. године.

СИМИЋ СПАСОЈЕ, рођен 22. маја 1889. године у Плушцу, од оца Миладина и мајке Крстине, учествовао је у оба балканска и I светском рату. Прошао је Албанију и ратовао на Солунском фронту. Члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву био од 3. марта 1968. године. Преминуо је 16. марта 1969. године.

СИМИЋ ТОША, рођен 2. априла 1890. године у Гуњацима, од оца Аксентија и мајке Милице, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту као редов V пешадијског пука а касније болничке чете Дринске дивизије. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву од 3. марта 1968. године. Умро је 3. јуна 1970. године.

СИМИЋ ХРИСТИВОЈЕ, рођен 28. јуна 1892. године у Баставу, од оца Нестора и мајке Милеве (рођ. Милинковић), учествовао је у I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. По ослобођењу његова јединица се дуже време задржала у Новом Пазару. Након демобилизације одлучио је да се настани у том граду, формира породицу и бави се берберским занатом који је научио у рату.

СОЛДАТОВИЋ (Павла) ЛУКА, рођен је 1886. године у Баставу, трговац у Београду, био је учесник оба балканска и I светског рата као резервни наредник – телеграфиста Дринске дивизије. Ангажујући се у извођењу извесних сложених и деликатних задатака био је рањен и оперисан у Војној болници у Нишу. При повлачењу кроз Албанију носио је

телеграф и више средства везе. Као велики љубитељ лова и током ратовања са собом је водио ловачког пса *Трефа* који им је прилично помогао у општој несташници хране проналазећи намирнице. Имао је *Албанску споменицу* и још три ратна одликовања. У Београду је засновао породицу и добио две кћери Миланку и Иванку. Умро је Београду 1972. године.

СОЛДАТОВИЋ (Кекић) Радомира МИЛЮРАД, рођен 5. маја 1893. у Баставу, ожењен Лепосавом (рођ. Стефановић из Братачића), отац шесторо деце (Ленке, Росанке, Марије, Радомира, Жарка и Олге), учесник је I светског рата, преласка преко Албаније и борби на Солунском фронту. Током II светског рата заробљен и са сином Жарком и интерниран у логор Матхаузен где је уморен 1943. године.

СПАСОЈЕВИЋ ЖИВОЈИН, рођен 1887. године у Осечини, ожењен Станисавом, отац три кћери (Живке, Спасеније и Даринке), као редов учествовао је у балканским и I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Преминуо је 1962. године у месту рођења.

СПАСОЈЕВИЋ МАТИЈА, рођен 1875. године у Осечини, самоуки колар, ожењен Катарином, отац сина Теофила, као редов учествовао је у балканским и I светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. По завршетку рата вратио се у Осечину и наставио да се бави својим занатом. Преминуо је у Осечини 1954. године.

СРЕЋКОВИЋ ЛАЗАР, рођен 6. новембра 1895. године у Осечини, од оца Ранка и мајке Петре, учествовао је у I светском рату и прешао Албанију. Био члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљевоу од 3. марта 1968. године. Преминуо је 16. марта 1977. године.

СРЕЋКОВИЋ СРЕТЕН из Драгијевице, учествовао је у I светском рату и наводно је имао *Албанску споменицу*.

СТАНИМИРОВИЋ СРЕДОЈЕ из Царине, као редов II чете II батаљона XIV пешадијског пука учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

СТАНИСАВЉЕВИЋ РАДОЈИЦА из Драгодолa, као редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије борио се у I светском рату, повлачио се преко Албаније, учествовао у пробоју Солунског фронта и зарадио *Албанску споменицу*.

СТАНИСАВЉЕВИЋ РАДОМИР из Драгодолa, редов III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

СТЕПАНОВИЋ РАДОМИР, рођен у Горњем Црниљеву 10. маја 1892. године, од оца Илије и мајке Илинке, као редов учествовао у I светском рату и прешао Албаније. Био члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљевоу од 3. марта 1968. године на основу војничке легитимације број 51. Преминуо је у Горњем Црниљеву 16. маја 1978. године.

СТЕПАНОВИЋ Павла ЧЕДОМИР, рођен 1888. године у Пецкој, као редов пекарске чете V прекобројног пука учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

СУБОТИЋ РАДИСАВ, рођен 17. августа 1892. године у Драгодолу, од оца Живојина и мајке Милеве, као редов III чете I батаљона V пешадијског пука рањен је 1. октобра 1914. године на Гучеву и лечен у болници у Нишу. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Новембра 1917. године поново је рањен на Рововској коси и лечен у Бизерти. Вратио се у родно место, преминуо је 31 марта 1975. године. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву од 15. априла 1968. године.³²⁷

ТАНАСИЈЕВИЋ МИЛАН из Пецке, као редов пекарске чете Дринске дивизије, учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ТЕШАНОВИЋ ЛУКА, рођен је 1869. године у селу Остружањ, ожењен Јелисаветом (рођ. Грујић из Лопатња), отац четворо деце, учествовао је у оба балканска и у I светском рату. Преживео је страхоте на Мачковом камену, Рожњу, Маљену, код Ваљева и Обреновца, а и албанску голготу, крвави Божић на Мојковцу, тифус, Драч, Валону, Крф, Солунски фронт и Васкрс на Кајмакчалану. Поживео је девет деценија. *Албанска споменица* и данас се чува у његовој родној кући.

ТОДОРОВИЋ Драгутина РАДОМИР из Гуњака, као редов III чете I батаљона V кадровског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ТОМИЋ ЈАКОВ, рођен је 1874. године у Белотићу, од Мијаила и Степаније земљорадник и трговац, учествовао је у I светском рату, повлачио се преко Албаније и борио на Солунском фронту где је био управник Поште I армије. Као имућан човек бавио се и политиком и био члан Радикалне странке. Умро је у Белотићу 1949. године.

ТОМИЋ НОВАК, рођен 28. септембра 1900. године у Белотићу, од оца Андрије и тајке Крстине. У I светски рат отишао је са стрицем Јаковом и обављао дужност борца – курира војне поште I армије. Женио се два пута. Из првог брака са Миросавом (рођ. Митровић из Белотића) имао је Росу, Сретена званог Паја и Наталију, а из другог са Маријом имао је Мијаила, Милену и Јелену. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву од 18. септембра 1972. године. Преминуо је 20. октобра 1983. године.

ТОМИЋ ТОМО, рођен 1875. године у Туђину, учествовао је у свим ратовима од 1912. до 1918. године. Служио је у V пешадијском пуку Дрин-

³²⁷ Према записима Милана Младеновића он је био и каплар митраљеског одељења 5. пешадијског пука.

ске дивизије. Рањаван је у борбама на Скадру 1913. године и Костајнику 1914. године. Прешао је Албанију и ратовао и на Солунском фронту. Демобилисан је из војске 1919. године. Умро је 1948. године у Туђину где је и сахрањен.

ТОПАЛОВИЋ ДАМЊАН из Царине, као редов болничке чете III пешадијског пука учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ТОПАЛОВИЋ ЖИВКО, рођен децембра 1879. године у Царини, од оца Рајка и мајке Саве, учествовао у ратовима од 1912. до 1918. године. Био вишегодишњи председник Царинске општине и већник Дринске бановине. Умро је у Царини 15. маја 1962. године.

ТОШИЋ ЗДРАВКО из Лопатња, ожењен и отац три сина (Петра, Павла и Јакова), као редов српске војске учествовао је у I светском рату и борио се на више места. Прешао је преко кршевите Албаније и ратовао на Солунском фронту и зарадио *Албанску споменицу*.

ЋОСИЋ Петра МИЛОЈЕ из Лопатња, ожењен Милевом, отац троје деце (Будимира, Десимира и Радојле), као војни обвезник учествовао је у оба балканска у Првом светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту, Вратио се кући и наставио да се бави прадедовским пословима дочекавши дубоку старост.

ЋОСИЋ Ивана МИЛОРАД, рођен 1879. године у Лопатњу, свршени економ, ожењен Савком, отац три сина (Миодрага, Драгутина и Марка). Као редов учествовао је у оба балканска и Првом светском рату, прешао Албанију и борио се на Солунском фронту. Преминуо у Лопатњу 1952. године.

УРОШЕВИЋ Милоша ДРАГОМИР, рођен 1896. године у Гуњацима, ожењен Илинком Перић, отац петоро деце (Ангелине, Видосаве, Радише, Србијанке зв. Анка и Бисерке), као обвезник II. чете II батаљона Крагујевачких резервних трупа учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, и радио као администратор у Ратној болници у Бизерти, одакле се вратио тек 1919. године. За време II светског рата био у Немачкој у заробљеништву. По окончању рата био надзорник за путеве и повереник стамбено-комуналне послове у Осечини. Умро у Гуњацима 27. јуна 1974. године.

ФИЛИПОВИЋ МИЛАДИН, рођен је 26. јуна 1895. године у Лопатњу, од Мијаила и мајке Јелице, ожењен Драгојлом, отац Николе, учествовао у I светском рату. Био је члан подружнице Удружења носилаца Албанске споменице у Ваљеву од 17. децембра 1967. године. Преминуо је 26. јануара 1971. године.

ЦВЕТАНОВИЋ МИХАИЛО, рођен је 17. октобра 1883. године у Осечини, од оца Спасоја и мајке Миленије, као редов V пешадијског пука Дринске дивизије I позива учествовао у оба балканска и I светском рату. Носилац је *Албанске споменице* и *Сребрног војничког ордена Карађорђевог звезде са мачевима*. После 1918. године живео је у Каменици код Коцељеве где је и умро 30. новембра 1971. године.

ЦВЕТКОВИЋ АЛЕКСАНДАР из Царине, као војни обвезник III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату и прешао Албанију, носилац је *Албанске споменице*.

ЦВЕТКОВИЋ ЖИВОЈИН из Царине, као војни обвезник III чете I батаљона V пешадијског пука Дринске дивизије учествовао је у I светском рату, прешао Албанију, борио се на Солунском фронту и добио *Албанску споменицу*.

ЧКОЈИЋ ЛАЗАР, рођен маја 1892. године у Лопатњу, од оца Милана и мајке Јулке, учествовао је у оба балканска и у I светском рату, прешао је Албанију и храбро се борио на Солунском фронту, носилац је *Албанске споменице*. Био је ожењен Маријом (рођ. Ћосић) из истог места али нису имали потомства. Умро је 1961. године у Лопатњу.

ЧКОЈИЋ Срећка МИЛОСАВ, рођен 1883. године у Лопатњу, учествовао је у оба балканска и у I светском рату. Прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Имао је петоро деце (Љубицу, Наталију, Војислава, Милорада и Пауна). Умро је у Лопатњу око 1950. године.

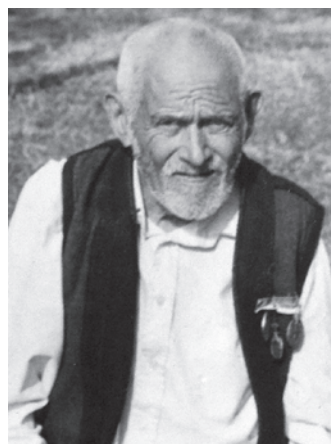
ФОТОГРАФИЈЕ НОСИЛАЦА АЛБАНСКЕ СПОМЕНИЦЕ ДО КОЈИХ СМО МОГЛИ ДА ДОЂЕМО

Драгутин Алексић

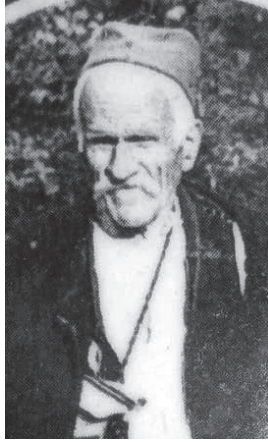
Милинко Алексић

Томо Андрић

Стојан Ђорђић

Теодосије Ивковић

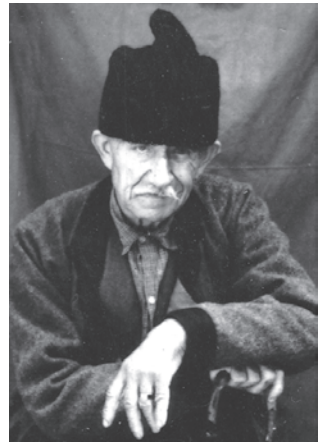
Боривоје Јанчић

Живојин Јовановић

Жарко Костић

Никодин Митровић

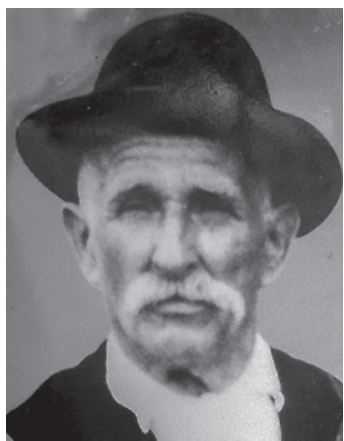
Чедомир Недељковић

Станоје Ненадовић

Живојин Новаковић

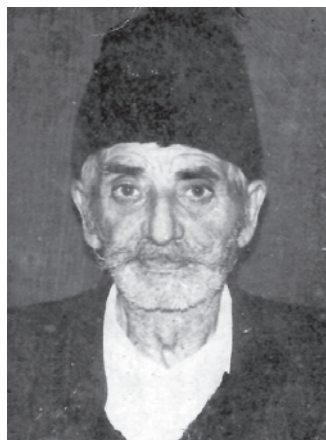
Сретен Петровић (Јемић)

Сретен Петровић (Чаџић)

Вељко Поповић

Влајко Д. Поповић

Живан Радосављевић

Јеросим Радосављевић

Драгомир Ранковић

Цветко Саватић

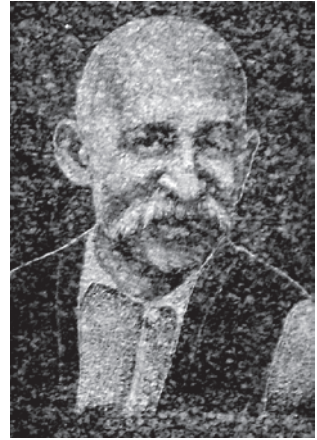
Светислав Симић

Лука Солдатовић

Живојин Спасојевић

Магија Спасојевић

Лука Тешановић

Драгомир Урошевић

Милосав Чкојић

Никола Андрић

Јован Миљковић

Станоје Ненадовић

ОСТАЛИ ПОЗНАТИ РАТНИЦИ

Ову групацију ратника чине они који су се поред активног учешћа у поменутиим ратовима истакли и својим држањем и резултатима оствареним у мирнодопским активностима. Међу њима су истакнути појединци афирмисани у науци, култури, просвети, привреди, пољопривреди, политици, управно-правним и другим пословима. Поред обављања својих свакодневних послова и задатака они су често били активни и на другим пољима и постајали препознатљиви у својој средини остварујући натпросечне резултате, па су им повераване и неке одговорне дужности, функције и звања.

АЛЕКСИЋ ВАСИЛИЈЕ – **Васа**, рођен је 15. маја 1874. године у Драгодолу, од оца Благоја и мајке Миљане, пољопривредника. После основне школе у Пецкој и гимназије у Шапцу, дипломирао је на Правном факултету у Београду. Чиновничку каријеру започео је као полицијски писар. Од 1904. године радио је у нишком окружном начелству као писар II класе, а три године касније постао је писар I класе Тамнавског среза у Ваљевском округу. Затим је постављен за начелника Ваљевског среза, да би 1910. године постао начелник Рађевског среза са седиштем у Крупњу. Непосредно пред I светски рат био је начелник у Приштини (1914).

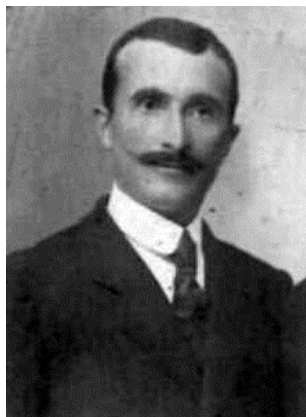
Учествовао је у I светском рату и са српском војском се повлачио преко Црне Горе и Албаније. Био је ангажован и на Солунском фронту. Нажалост нисмо дошли до детаљнијих података о његовом ратном путу.

По ослобођењу наставља рад у државној служби. Пред скупштинске изборе, јануара 1923. радикалска влада, чије је био присталица, поставила га је за великог жупана Подринске области са седиштем у Шапцу. Потом је обављао дужност великог жупана Моравске области у Туприји и Битољске области у Битољу. Крајем 1927. године изабран је за председника Окружног одбора у Шапцу. Последњих година бавио се адвокатуром и са породицом се преселио у Београд.

У Ваљеу је 30. јула 1905. године склопио брак са Десанком Трифуновић, рођеном 16. октобра 1883. године у Шапцу у свештеничкој породици. Имао је више одликовања и других признања. Преминуо је 21. јула 1939. у Београду.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Политика, Београд, 23. јул 1939, 10; Павле М. Јосић, *Шабац 1918–1941*, Шабац, 1981, 154, 171, 175, 208, 265–266; А. Бакић, „Алексић, Василије Б“, *Српски биографски речник*, Нови Сад, 2004, I књ, 106; Витомир Бујишић, *Подринци за незаборав*, Београд, 1910, 15–16.

АНДРИЋ ТЕОФИЛО – **Теовило**, рођен је 1883. године у Драгодолу, од оца Светозара и мајке Петрије. Био је вредан и имућан земљорадник, учесник три рата, носилац *Албанске споменице*, председник општине у Драгодолу пре 1941. године, сарадник партизанског покрета и активан друштвени радник.

Као редов IV брдске батерије Дринске дивизије II позива прошао је Албанску голготу и више пута рањаван. Најпре 6. новембра 1916. године у потесу Беле воде на Кајмакчалану, а потом у леђа, ногу и руку. Лечен је у болници у Бизерти са инвалидитетом од 60 одсто. Скоро двадесет година био је председник општине у свом месту. Посебно се ангажовао око подизања зграде основне школе у Драгодолу. Мада имућан земљорадник није подносио неправду и често је подржавао опозицију.

У браку са Неранцом (Драгутина) Ђорђића имао је четворо деце (Душанку, Загорку, Милана и Косту). Његова оба сина (Коста и Милан) активно су учествовала у партизанском покрету од 1941. године, а Коста је заробљен и интерниран у Немачку где је и уморен 1943. године. Теофило је и сам на разне начине помагао Народно-ослободилачки покрет (НОП). Више пута је хапшен и саслушаван. Ни четворогодишње малтретирање и прогони у II светском рату нису га сломили.

После рата ради на формирању Народно-ослободилачког фронта и постаје први председник у селу. Још 1947. године Земљорадничкој задрузи поклања 25 хектара своје земље. Две године касније неуморно ради на оснивању Селачке радне задруге, која ће понети име његовог погинулог сина Косте. Биран је и за њеног првог председника. Више пута је биран за члана Среског одбора Народног ослобођења Србије. Одликован је *Орденом Народног фронта Србије*. Преминуо је 14. јуна 1959. године у Драгодолу.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: „Ин мемориам“, *Напред*, Ваљево, 26. јун 1959, 5; А. Јевтић, *Кроз магле и мећаве*, Ваљево, 2002, 61, 80, 322. и 323; Б. Лазич, *Зборник жртава Другог светског рата 1941–1945. Колубарског округа*, Ваљево 2006, 110; М. Младеновић, *Азбуковчани у паклу рата 1914–1918. војне жртве*, Љубовија, 2016, 251.

ВОЈИСАВЉЕВИЋ Ж. МИЛОЈЕ, рођен је 1873. године у Драгодолу, у сеоској породици. Учитељску школу је завршио у Алексинцу 1873. године. Прво запослење добио је у Ритопеку код Београд. У Царину (Пецку) премештен је 21. октобра 1896. године и тамо радио као учитељ и управитељ школе све до 1912. године.

Један је од неколицине старих учитеља у Азбуковици који су се дуго задржали у истом месту на шта је на неки начин утицала и околност да је родом из тог краја и да му је школска башта обезбеђивала побољшање материјалног положаја. Био је запажен радник и педагог. Као сарадник Географског института Велике школе описао је село Царину. Током 1913. године прешао је на службу у Горњу Буковицу код Ваљева. По политичком опредељењу био је радикал.

Као поднаредник српске војске учествовао је у балканским и I светском рату. Ревносно обављајући војну дужност оболео је од тифуса у Златарићу код Ваљева, а умро је у Ваљевској болници 18. марта 1915. године.

Ожењен Софијом Крезовић, учитељицом, која је у Пецкој службовала у раздобљу 1898–1911. година, и од својих ученика и многобројних грађана школске општине царинске испраћена на изузетно топао и дирљив начин. Изродили су седморо деце – две кћери Ангелину и Десанку, и синове Тихомира, Радомира, Николу, Радисава и Драгомира.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Споменица учитељима и учитељицама изгинулим и помрлим у ратовима 1912–1918, Београд, 1924, 28; Основне школе у ваљевском крају 1918–1985, Ваљево, 1986, 307; Момчило Исић, Школство у Азбуковици, Љубовија, 1987, 78–80, 85, 90; В. Илић и други, 160 година школе у Пецкој, Ваљево, 2001, 66–69.

ВУЈИЧИЋ Илије ТРИФУН, рођен је 1887. године у Туђину. Био је пољопривредник, ратник, резервни официр и политичар. Завршио је основну школу и два разреда гимназије. Вратио се у село и бавио се пољопривредом. Његов имућни отац желео је да му син настави истим путем, и овај је наслеђену имовину значајно увећао. Интелигентан и слободоуман, био је озбиљан човек ведре природе, вечити оптимиста и веома цењен. Имао је јасан и доследан став према сваком проблему у животу.

Учествовао је у свим ратовима од 1912. до 1918. године и показао велику храброст, а посебно испрeност и сналажљивост. Прешао је Албанију и на Солунском фронту борио се као наредник II ескадрона II коњичког пука *Цар Душан*, а био је и одговорни рачунопологач – благајник пуковске команде. Беспрекорно је водио пуковску благајну, па су препостављене старешине имале неограничено поверење у њега. Имао је чин резервног мајора и био носилац *Албанске споменице*³²⁸.

Припадао је Демократској странци и уживао велики углед не само у својој средини и околним селима већ и у читавом подгорском срезу. После рата више пута биран за председника оследићке општине на Плавању, коју су поред Оследића чинила села Драгијевица, Туђин и Сирдија. На том положају провео је девет година и ко зна колико би још да га прерана смрт није у томе спречила. Био је одлучан и енергичан и од свих својих сарадника захтевао рад, ред и поштовање. О његовом председниковању постоји

³²⁸ У књизи *Србија у ратовима 1912–1918 са освртом на ваљевски крај* пише да је имао чин резервног поручника.

више анегдота при чему је описиван као одлучан и веома постојан грађанин. Бивао је и посланички кандидат.

Женио се два пута. У првом браку са Катарином изродили су Вукашина (такође у једном периоду председник ослидићке општине), Војислава (вуновлачара и бојацију у Лозници), Вукосаву и Десанку. У браку са Лепосавом добио је Владислава и Веселинку. Умро је 26. септембра 1929. године.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: „Читуља“, *Глас Ваљево*, 6. октобар 1929, 3; *Србија у ратовима 1912- 1918 са освртом на ваљевски крај*, Ваљево, 1972, 279; М. И. Петронић: *Моји записи и сећања*, Ваљево, 1970, 134–135 и казивање унука Јордана Вујичића, пензионера у Ваљевоу.

ВУКОВИЋ ВЛАСТИМИР, рођен је 12. октобра 1896. године у Комирићу, од оца Степана, пољопривредника и носиоца *Карађорђево* звезде са мачевима и мајке Милеве, рођ. Ђурић. Након основне школе у Комирићу учио је гимназију помажући станодавцима у разним кућним пословима.

Као четрнаестогодишњи гимназијалац добровољно ступа у Ибарско-копаонички комитски одред војводе Косте Војиновића који је 1917. године подигао Топлички устанак против бугарских окупатора. Потом стиже на Солунски фронт где је Врховној команди предао Војиновићев извештај о активностима и стању у Топлици. Учествојући у I светском рату посебно се истицао храброшћу, упорношћу и сналагљивошћу.

По окончању ратних сукоба завршио је и правни факултет. Од 1. јануара 1923. године радио је у државној служби. Најпре је био приправник, па судија и најзад председник суда. Службовао је у Милановцу, Прокупљу, Травнику и Охриду, и био и председник окружних судова у Охриду и Прокупљу.

Женио се два пута. У првом браку са Надом имао је Драгољуба и Љубинку али су они убрзо помрли. После смрти и супруге Наде склопио је брак са њеном најбољом другарицом Босиљком Киковић и добио кћи Божидарку, која ће касније постати адвокат, и сина Влатка, доктора техничких наука у области машинства, редовног професора Техничког факултета Универзитета у Новом Саду и народног посланика првог вишестраначког сазива Народне скупштине Србије, са листе Српског покрета обнове.

Почетак II светског рата затекао га је у Охриду. Супруга и деца се повлаче у Прокупље, а он на кратко одлази у Грчку, па у Прокупље, где је постављен за председника Окружног суда. Ту, поред осталог, посредује у размени заробљеника између партизана и четника и учествује у још неким активностима. Немачка тајна полиција Гестапо га на Ускрс 1942. године хапси и шаље у нишки логор одакле је успео да побегне. По завршетку II

светског рата поново је председник Окружног суда у Прокупљу и на тој функцији ће дочекати пензију. Био је носилац већег броја одликовања и других признања. Као пензионер је 29 година живео у Београду где је и умро 1976. године.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Енциклопедија Новог Сада, Нови Сад, 1996, 330; М. Радојчић, „Комирић и Комирићанци“, Календар Колубара, 2009, 232–238; Г. Н. Шимић, Комирић некад и сад, Шабац, 2009, 146.

ВУКОВИЋ М. ДРАГОМИР – Драгутин, рођен је 1869. у Комирићу, од оца Милоша и мајке Савке, матурирао је у Шабачкој гимназији. Касније је завршио правни факултет и радио у судству као писар, секретар и судија. Од 1914. године био је секретар I класе Касационог суда.

Учествовао је у I светском рату као резервни официр и обвезник војночиновничког реда. Са српском војском повлачио се преко албанских гудура и борио на Солунском фронту.

Према казивању савременика, по окончању ратних прилика био је судија у Чачку, Зајечару, Шапцу и Нишу, али и председник Касационог суда Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Београду. У браку са Даницом имао је једну кћерку и четири сина: Мићана, настањеног у Шапцу, Уроша – погинуо у балканском рату, Милоша, који се одселио у Аустралију и Димитрија.

Његов истоимени унук Драгомир, дипломирани етнолог, био је дугогодишњи кореограф и уметнички руководилац Националног фолклорног ансамбла *Коло* у Београду. Својим неуморним радом и креативним ангажовањем дао је значајан допринос афирмацији српског фолклора и омогућио да се са његовом лепотом упознају гледаоци широм света.

За заслуге у миру и рату Драгомир – Драгутин Вуковић добио је више одликовања и других признања. Имао је и чин резервног пуковника.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Споменица 25-годишњици XXX класе свршених правника београдске Велике школе 1897–1922, Београд, 1922; М. Радојчић, „Комирић и Комирићанци“, Календар Колубара, Ваљево 2009, 232–238; Г. Н. Шимић, Комирић некад и сад, Шабац, 2009, 146; белешка проф. др Влатка Вуковића о својој фамилији.

ДАНИЧИЋ Т. НИКОЛА, учитељ, резервни официр, задругар и писац (Купиновац, Свилајнац, 1. XI 1881 – Микра, Солун, августа 1917). После основне школе и ниже гимназије завршио је Учитељску школу у Алексинцу. Службовао је у Косовици (Чачак), Рудовцима (Драгачеву) и десетак година у Осечини. Током службовања у тој подгорској варошици, оженио се колегиницом Маријом³²⁹ са којом је изродио четворо деце.

Активно је учествовао у друштвеном животу Осечине, а за мирнодопске активности одликован је *Орденом светог Саве* и *Медаљом за ревносну службу*. Бавио се популаризацијом књиге у народу и радио на просвећива-

³²⁹ Рођена 1885. године у Београду; за време I светског рата склонила се у његово родно место, али је убрзо оболела и умрла априла 1917. године.

њу. Доста је био ангажован и у организовању две земљорадничке задруге. Био је један од оснивача и првих секретара Земљорадничке кредитне задруге, која је почела са радом 1907. године. Преко њега, као повереника Српске књижевне задруге, у лето 1911. године обе те земљорадничке задруге у Осечини претплатиле су се на едицију Српске књижевне задруге.

Важио је за заљубљеника у писану реч и бавио се писањем прозе. Преводио је руску књижевност и служио је за истакнутог приповедача. Своја књижевна дела штампао је у часописима *Учитель*, *Босанска вила* и другим. Једно од својих последњих књижевних остварења – приповетку *Церска битка*, објавио је у службеном листу *Српске новине*.

Учествовао је у оба балканска и I светском рату стекавши чин резервног капетана I класе. Посебно се истакао као командир I батаљона VI прекобројног пука у Колубарској бици. У ноћи од 6. на 7. децембар 1914. са својим батаљоном неопажено се провукао између непријатељских заштитница, прешао на леву обалу реке Љиг и без и једног испалењеног пуцња заробио неопрезну предстражну чету. Затим је у селу Цветановац изненада напао XXVIII ландверски пук и наводно заробио 1.600 непријатељских војника и старешина, запленио велике количине оружја, муниције и друге војне опреме, ослободивши при томе и 500 заробљених српских војника. Тако је почињено велики подвиг о коме се доста говорило и писало. Панику коју је та смела акција изазвала у редовима непријатеља сутрадан су искористили главнина V прекобројног пука и гонећи одреди десног крила I армије, заробивши више од 6.000 аустроугарских војника и запленивши 45 топова и велике количине другог ратног материјала. У знак сећања на тај херојски догађај мештани Цветановца су 29. новембра 1989. године подигли пригодан спомен-обележје.

Пошто су Николина и Маријина деца рано остала без оба родитеља прихватила их је бака с мајчине стране. Кад су одрасли сви су пришли комунистичком покрету и у њему активно учествовали. Нарочито се истакао Немања Даничић (Осечина, 1. II 1910 – Београд, 15. X 1943), дипломирани инжењер технологије у Фабрици шећера на Чукарици, који је као комуниста са познатом илегалком Лепосавом Михаиловић Опиком организовао више диверзија и саботажа, онеспособљавања железничких вагона, растурање парола, лепљење летака и друго. Због тих својих активности два пута је хапшен и злостављан, услед чега је и преминуо. Ни његове сестре нису биле поштеђене искушења и непријатности јер су више пута биле хапшене и затваране.

Посмртни остаци Николе Т. Даничића смештени су у крипти Маузолеја на Српском војничком гробљу Зејтинлик у Солуну, парцела 23, број 4 604.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Д. Ј. Филиповић, „Никола Т. Даничић, приповедач“, *Српске новине*, Солун, 1916, 16; *Споменица учитељима и учитељицама изгинулим и помрлим у ратовима 1912–1918*, Београд, 1924, 48/49; *Основне школе у ваљевском крају 1918–1985*, Ваљево, 1986, 308; Др Марија Исаиловић, *150. година школе и хроника села Цветановци*, Љиг, 1995; М. Радојчић, „Ко су Даничићи из Осечине“, *Напред*, Ваљево, 22. март 1996, 9; З. Ранковић, „Даничић, Никола“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 1997, 1. књ. 289-290; *50. година Технолошко-металуришког факултета у Београду*, Београд, 1975; М. Радојчић, *Војвода Мишић и његови Колубарци у ратовима 1912–1918*, Београд, 2014, 49.

БОРЂЕВИЋ Д. БОРЂЕ, учитељ, ратник и резервни официр (Осечина, 23. III 1885 – Ваљево, 27. IV 1919). Пет разреда гимназије завршио је у Ваљеву и Шапцу, а Учитељску школу у Алексинцу 1906. године. Био је учитељ у Поћути (Ваљево), Крчмару (Мионица), Баталагама (Коцељева) и Лајковцу.

У I балканском рату 1912. године учествовао је као резервни потпоручник. Истакао се у борбама у Бујановцу, Куманову и Битољу, где је газећи по води назебао и добио костобољу. Доцније у рату с Бугарима прележао је тифус и лечио се у нишкој болници.

За време I светског рата 1914. године нарочито се истакао у борбама на Мачковом камени и Гучеву. Следеће године освојише га болови у ногама и у грудима, па као капетан II класе бива проглашен неспособним за војничку службу и ослобођен даље војне обавезе. Повлачио се пред аустријском војском до Призрена, где га је и непријатељ пустио, па се вратио у Ваљево. Ту је дочекао и ослобођење и уједињење Српства, али болан, преминуо је као удовац 27. априла 1919. године, оставивши за собом стару, слепу мајку и две сестре.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Споменица учитељима и учитељицама изгинулим и помрлим у ратовима 1912–1918*, Београд, 1924, 61; Ж. Ј. Грујичић, *Историја осечанског краја*, Ваљево, 1994, 103.

ЂУРИЧИЋ Ст. МЛАДЕН, капетан речног бродарства, књижевник и публициста, рођен је је 8. марта 1889. године у Заблаћу код Шапца. Његов отац Степан, поседник, био је пореклом из Братачића код Осечине, а мајка му се звала Стамена, рођ. Милосављевић. Завршио је основну школу у Накучанима, нижу гимназију у Шапцу и Бродарску школу у Београду. У последњој деценији XIX века радио је у бакалско-колонијалној радњи на Малом пијацу у Шапцу. У Београд прелази 1907, а две године касније ступа у службу Српског паробродског друштва да би већ 1913. године постао дипломирани капетан речне пловидбе.

За време I светског рата био је дописник са Солунског фронта и извештавао о многим борбама и другим значајним догађајима. После рата запослен је као помоћник команданта Београдског пристаништа и заповедник пароброда. Референт постаје 1920, шеф речне пловидбе 1925, а административни секретар Народне скупштине 1927. године. Од 1929. до 1941. године био је библиотекар Министарства просвете. Током 1942. године постављен је за члана Комесарске управе у Српској књижевној задрузи али је после два месеца, из непознатих разлога, поднео оставку. Пензионисан је 1946. године.

Већим делом свог животног века био је предано ангажован у култури и другим друштвеним дешавањима. Бавио се новинарством, књижевношћу и публицистиком. Оснивач је и уредник часописа *Шабачка чивија* (1907–1909), *Подрински весник* (1920) и часописа за бродарство и обавештајну службу *Бродар* (1923). Био је члан Удружења књижевника Србије и ПЕН клуба и међу оснивачима више књижевних клубова и удружења.

Огледао се и као писац са занимљивим сведочанствима из новије прошлости. Сарађивао је у више од 70 листова и часописа, користећи различите псеудониме при објављивању својих дела. Написао је десетине романа, а само у рукопису му је остало 14 прозних и драмских рукописа. Дела су му превођена на есперанто, француски, немачки, руски и словачки језик. Објавио је близу сто књига. Између осталог писац је прве енциклопедије речног бродарства. Занимљива је и његова *Антологија епиграма, епитафа и епиграфа* из 1962. године.

Враћајући се крају у коме је рођен је и породичним коренима у Братачићу написао је и неколико дела која чине посебан опус посвећен Подгорини (*Јадар топи брда*, *Кнез и витез Тешман Солдатовић – марвени трговац* и „начелник окружја подринског“ итд.), чиме је заслужио да се нађе у овом избору иако није рођен је на подручју општине Осечина. Аутор је више истраживачких и историјских радова, есеја, прилога, међу којима посебно место припадају друштвено-историјским романима о Србији с краја XIX века – *Јадар топи брда* (Београд 1959) и *Оцаковићи* (Шабац, 1963) који као ретко културно добро и представљају историјско сведочанство подринске Србије. Носилац је *Албанске споменице* и још неколико одликовања и признања.

Био је ожењен Вишеславом, рођ. Симоновић (1901–1991) из Љубовије, која се такође бавила књижевношћу. Имали су синове Предрага и Боривоја. Умро је у Београду 20. септембра 1987. године.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Симо К. Ћирковић, *Ко је ко у Недићевој Србији 1941–1944. Лексикон личности. Слика једне забрањене епохе*, Београд, 2009, 190; Витомир Бујишић, *Подринци за незаборав*, Београд 2010, 101–102.

ЖИВАНОВИЋ Д. ВЕЛИЧКО – Вељко (Лопатањ, 8. маја 1887 – Београд, ?) професор, писац, културни и јавни радник. Његов отац Драгић, земљорадник, имао је још четири сина. После основне школе завршио је Ваљевску гимназију у првој генерацији њених матураната школске 1913/14. године. Био је један од најактивнијих и најзапаженијих чланова ђачке литерарне дружине *Чика Љуба*.

Као учесник I светског рата превалио је дуг и напоран пут преко албанских гудура и стигао на Крф. Одатле је доспео на Солунски фронт али се тамо није дуго задржао јер је упућен да продужи школовање у Француској. У Оверњу је уписао и завршио Филозофски факултет. Као професор службовао је у гимназијама у Лесковцу, Алексинцу, Вршцу, поново Лесковцу, Књажевцу, Зајечару и Београду. Углавном је предавао француски језик и важио за изванредног професора. Био је изузетно вредан и предузимљив и ангажовао се на ширењу добрих односа са Француском.

У Лесковцу је у два наврата био председник Друштва пријатеља Француске. Био је и оснивач и стеговођа Стега извидника и планинки, књижар наставничке књижнице, предавач Ђачког и Народног универзитета итд.

Написао је *Збирку француских и немачких неправилних глагола* за ученике средњих школа (Лесковац, 1934); *Антологију француских илирских песама XIX и XX века* за ученике средњих и средњих стручних школа (Београд, 1940). Бавио се и превођењем поезије Десанке Максимовић.

Последње године живота провео је у друштву најуже породице и пријатеља у Београду где је умро и сахрањен. Имао је три кћерке.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: „Први гимназијски матуранти“, Календар *Колубара* за 2011, 144; Душан Јањић, *Француски клуб у Лесковцу*, Лесковац.

ИКОНИЋ Маринка СТОЈАН, рођен је 2. фебруара 1879. године у Горњем Црниљеву. После основне школе завршио је Нижу пољопривредну школу у Краљеву 1911. и стекао звање свршеног (дипломираног) економа. Као најбољи ученик у генерацији за награду је добио тестеру кладару. Са стеченим звањем вратио се кући, вредно и предано радио на породичном имању у родном месту.

Регулисао је војни рок и положио испит за резервног официра. Као командир III чете IV батаљона I пешадијског пука I позива учествовао је у оба балканска и I светском рату. Био је изузетно храбар, спретан и упоран. И данас се прича о његовим чувеним јуначким подвизима. Остало је записано и како је са братом Сретеном голорук јуришао на аустроугарске бајонете. Погинуо је као резервни капетан I кла-

се 27. септембра 1915. године у Бресју код Смедерева, где је и покопан. Током 1915. године у I светском рату страдала су и његова рођена браћа Василије и Обрад.

Василијеви унуци, а Миливојеви синови, чувени су у народу као браћа Иконићи. Дипломирани електроинжењер Бранислав – Брана био је технички и генерални директор лозничке *Вискозе*, председник Привредне коморе Србије, председник Републичког извршног већа и председник Скупштине СР Србије, а уз то је биран више пута за савезног и републичког посланика. Будимир је био активни официр и пензионисан је у чину пуковника ЈНА. Дипломирани економиста Владан био је директор Предузећа робних кућа *Београд*, спољно-трговинског предузећа *Универзал* и Београдске банке. Бранин син Зоран је доктор електротехничких наука и професор универзитета у Лондону, а Будиминова кћи Дијана Драгутиновић, доктор економских наука и професор универзитета у Београду, била је извесно време министарка финансија и вицегувернер Народне банке Србије.

У браку са Љубицом Стојан је имао једну кћерку која је умрла млада.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Ратник*, Београд, децембар 1921. године; Љ. Миловановић, *Хроника Горњег Црниљева*, Осечина 2010, 205); Живан Ј. Грујичић, *Живот и смрт Миленка Павловића pilota – пуковника*, Осечина 2001, 13.

ИЛИЋ ЖАРКО, рођен је 19. фебруара 1896. године у Миличници, код Ваљева, где му је отац Лазар био трговац, а мајка Јованка домаћица. Као ученик октобра 1915. године мобилисан је у Солунску ђачку чету и кренуо у I светски рат. Прешао је Албанију и учествовао у више борби на Солунском фронту. Рањен је у борби против Бугара 13. августа 1916. године. Поред ангажовања на обављању свакодневних задатака у одбрани земље радио је на свом даљем образовању.

По завршеној учитељској школи стекао је звање учитеља. После I светског рата радио је као учитељ у Гуњацима, Миличници, Остружњу и Пецкој. Био је благ и питом човек, вредан и добар учитељ. Уз редован посао био је интензивно ангажован на организовању културно-забавног живота и присно сарађивао са родитељима ђака и другим мештанима помажући им да успешно превазилазе извесне проблеме и унапређују свој животни стандард.

Као резервни мајор Југословенске краљевске војске мобилисан је на почетку Априлског рата 1941. године. На дужности команданта батаљона дошао је у Ужице, где га заробљавају Немци и интернирају у логор Оснабрик у Немачкој. Издржао је четворогодишње логорске муке и по ослобођењу земље вратио се у Ваљево. Службовао је у Стублинама код Обреновца, Попучкама код Ваљева и Ваљеву.

У браку са учитељицом Зорком имао је петоро деце (Лазара³³⁰, Душана, Православу удату Максимовић, Дивну удату Теодосић и Милу удату Пашић). Жарко и Зорка Илић пензионерске дане проживели су у Ваљевоу, у Душановој улици бр. 57. Преминуо је јануара 1954. године у Ваљевоу.

Носилац је Албанске споменице и Споменице Солунске ђачке чете.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: В. Илић и други, *160. година школе у Пецкој 1841-2001*, Пецка, 2001, 127–129; *Србија у ратовима 1912–1918 са освртом на ваљевски крај*, Ваљево, 1972, 245–248; „Ин мемориам“, *Ваљевски алманах*, Београд, 1998, св. 1, 235.

ЈЕЛИЋ др ДРАГУТИН, лекар, доктор медицинских наука и први срески лекар у Осечини (Ваљево, 19. II 1898 – Ваљево, 22. V 1963). Отац Радомир, био је трговац, пореклом из ужичког краја, мајка Софија (кћер Димитрија Гроздановића, трговца из Ваљева) домаћица. Основну школу и пет разреда гимназије завршио је у месту рођења.

После поновне аустроугарске окупације Ваљева 1915. као ђак каплар са српском војском преко Албаније стигао је на Крф. Одатле је упућен на Солунски фронт, а потом на даље школовање у Француску. У Ници је завршио гимназију, а у Лиону радећи истовремено у фабрици студије медицине и ту је 1923. године одбранио докторску дисертацију *Зрачење одбрамбених рефлекса*.

По повратку у земљу радио је као срески лекар у Каменици до 1946. године да би са премештањем седишта Подгорског среза прешао у Осечину. Од 1955. године у Ваљевоу је управник Дома здравља. У Подгорини, где је живео и радио више од тридесет година, остао је упамћен као прави народни лекар. Познавали су га људи свих подгорских села у која је долазио по потреби и дању и ноћи, по свим временским приликама, пешице или на коњу, бициклу, у чезама. Одазивао се на позиве свих грађана и трудио се да свакоме помогне.

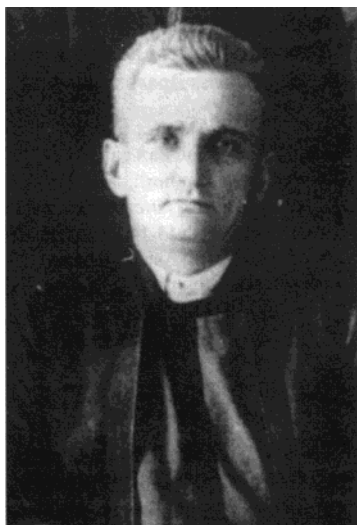
Био је један је од ретких лекара који је село претпоставио граду. У родном граду радио је као амбулантни лекар у II здравственој станици. Умро

³³⁰ Др Лазар Илић (Пецка 1921 – Београд 1997) био је лекар-инфектолог и професор Медицинског факултета Универзитета у Тузли, а по повратку у Србију радио је у Институту за инфективне и тропске болести Клиничко-болничког центра Србије у Београду. Објављивао је стручне и научне радове и стекао звање примаријуса.

је изненада, фактички на радном месту. Колеге су покушале да му помогну преневши га у болницу, али су, нажалост, могли само да констатују смрт.

У браку са учитељицом Милком, рођ. Арсенијевић (1902–1968), имао је синове Слободана и Радомира, филологе.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: „Ин мемориам“, *Нанред*, Ваљево, 31. мај 1963, 8; Б. Вујић, „Доктор Драгутин Јелић“, *Нанред*, Ваљево, 3. јул 1987; Ж. Ћосић, „Још о доктору Јелићу“, *Нанред*, Ваљево, 7. јул 1987, 5; С. Тимотић, „Познати житељи Ваљевске Каменице“, Календар *Колубара* за 1999, стр. 144; З. Ранковић, „Јелић Драгутин“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2000, књ. II, стр. 113–114.

ЈОВАНОВИЋ ЛУКА (Царина, засеок Коњиц, 1891 – Дружетићи, Пожега, 13. II 1942), земљорадник, учесник четири рата, ситни трговац и писац. Отац Стеван био је ковач и трговац а мајка Милева (рођ. Мирић из Лопатња) домаћица. У младости се преселио у Гуњаке. Самостално се описменио, доста је читао и тако стекао солидно образовање.

Учествовао је у ратовима 1912–1918. године и запао у аустроугарско заробљеништво. По повратку из рата бавио се различитим пословима. Извесно време био је и заступник за продају „Сингерових“, пре свега шиваћих машина, да би касније отворио трговинску радњу мешовите робе.

Политички је био веома близак земљорадничкој левици и Комунистичкој партији Југославије. У јесен 1941. године ступио је у партизанске редове. Прво је био борац при Команди места у Пецкој а потом III чете Рађевског батаљона Ваљевског партизанског одреда.

Био је ожењен Стојанком, кћерком Светозара Андрића из Драгодола али деце нису имали. Усвојили су Душанку Ракић из Царине, која је као скојевка ступила у Ваљевски партизански одред и погинула истог дана кад и он у борби против четника.

Сарађивао је у *Раду* у Београду и *Младој трезвености*, листу покренутом у Ужицу 1931. године. Његов рад *Организација сеоских задруга* штампан је још 1926. године. Објавио је 1935. године, у сопственом издању, аутобиографски роман са социјалном тематиком *Син беде*. Већ 19. јануара 1936. године та акњига је забрањена зато што се из појединих пасуса види да нагиње марксизму и иде за тим да изазове нерасположење против социјалног поретка.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: М. С., „Роман г. Луке Јовановића“, *Глас Ваљева*, бр. 46, од 17. 11. 1935; С Филиповић, Писци борци Ваљевског

партизанског одреда“, *Гласник Историјског архива Ваљево*, Ваљево, 1978, бр. 13–14, стр. 30–37; М. Трипковић, *Ваљево 1900–1941*, Ваљево, 1980, 201; З. Јоксимовић, *Революционарни раднички покрет у ваљевском крају 1919–1941*, Ваљево, 1981, 472; *Сећање бораца Ваљевског народноослободилачког партизанског одреда*, Ваљево, 1996, том II, стр. 367; М. Радојчић, „Јовановић, Лука“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2000, књ. 2, стр. 145–146; *Напред*, Ваљево, бр. 1283, 24. августа 1973; Др Томислав Р. Ђурић и Бранка Јовић, *Лексикон писаца ваљевског краја*, Ваљево 2004, 172.

ЛУКИЋ ДРАГОМИР, жандармеријски пуковник и окружни начелник у Ваљеву, рођен је у Гуњацима, 20. новембра 1883. године. Потиче из патријархалне сеоске породице, од оца Милоша и мајке Пелагије, земљорадника. Завршио је Подофицирску школу Војске Краљевине Југославије. По завршетку школовања определио се за жандармерију.

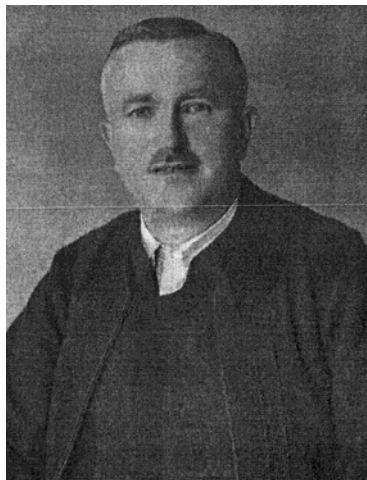
Учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године као потпоручник. За време слома Србије 1915. године са српском војском одступа преко Албаније и Грчке и доспева у Бизерту. По пробоју Солунског фронта враћа се у домовину. Службовао је по разним местима Србије, а најдуже у Београду и Скопљу. Напредовао је до чина жандармеријског потпуковника. Пред II светски рат је пензионисан и настанио се у Ваљеву. Као пензионер на децембарским изборима 1935. био је посланички кандидат на земаљској листи Димитрија В. Љотића, али није изабран.

Током немачке окупације најпре је постављен за начелника Окружног центра који је обједињавао све оружане Недићеве снаге у Ваљевском округу. У рано пролеће 1942. постављен је за начелника Ваљевског округа у Ваљеву. У том својству често је држао радне договоре и пропагандне говоре критикујући и партизани и четнике. Сарађивао је са Немцима и каткад оптуживао поједине грађане. Унапређен је у чин жандармеријског пуковника. У лето 1944. постављен је за инспектора у Штабу Српског добровољачког корпуса у Београду. Четничка тројка Нешка Недића из Ваљева убила га је 9. септембра 1944. пред кућом у Београду.

За време боравка у Бизерти оженио се Францускињом Франсоаз (Олга) Жилардо коју је ту упознао као рањеник. Она је била удовица и из претходног брака имала сина Рожеа кога је повела са собом. У браку са њим изродила је кћерку Веру, удату за Бранка Ранисављевића, дипломираног правника из Ваљева, који је током окупације обављао дужност среског начелника у Белановици и Убу, и сина Александра – Ацу Кињона.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Б. Вујић, „Ко је био Драгомир Лукић“, *Ревивија Ваљевац*; јул 1995, 62; Исти, „О Драгомиру Лукићу, поново“, *Ревивија*

Ваљевац, август 1995, 61; Б. Б. Димитријевић, *Ваљевски равнгорци*, Ваљево, 1998, 62, 74, 93, 136, 205, 222; Б. М. Карапандић, *Сећање на погинуле и разговори са живим савременицима*, Београд–Кливленд, 1998, 87–93; З. Ранковић, „Лукић, Драгомир“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 1999/ 2000, књ. 3, 298–299.

МАРКОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен је 26. јануара 1895. године у Сирдији, био је трговац и земљопоседник, ратник и хуманиста. Његов отац Срећко, трговац и народни посланик, извесно време је био и председник осладићке општине. И Срећков отац Новак био је чувени трговац стоком и председник општине, а Срећков брат, а Александров стриц Чедомир, судија и адвокат, доктор правних наука и универзитетски професор.

Учествовао је у I светском рату 1914–1918. године. Прошао је Албанију. Храбро се борио као митраљезац у више окршаја са Бугарима на Солунском фронту, а посебно при његовом пробоју. Извесно време водио је и ратни дневник.

Био је земљопоседник и трговац са доста некретнина у атару Осечине. Бавио се трговином пољопривредних производа и био познат и ван родног краја. Важио је за вредног, радног и озбиљног, веома приступачног и дружељубивог човека. Целог века, како је остало упамћено, чинио је добра дела. Имао је разумевања за сваког човека. Према економски слабијим био је хуман и милосрдан. Као житељ Осечине упорно се залагао за њен напредак у сваком погледу. Имао је смисла за друштвени живот, добро је познавао месне прилике и комуналне проблеме. Од грађана је био веома цењен и поштован. За председника општине Осечина изабран је 1936. године, добивши 70 одсто гласова бирача.

У браку са Петријом – Шундом (1899–1977) родом из Суботице код Коцељеве имао је кћи Надежду – Наду, службеницу Секретаријата унутрашњих послова Ваљево³³¹.

Носилац је *Албанске споменице* и *Медаље за храброст*. Умро је 11. марта 1961. године у Ваљеву, где је имао кућу са плацем на коме је касније подигнута позната Ваљевска штампарија. Сахрањен је у Осечини.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Србија у ратовима 1912–1918 са освртом на ваљевски крај, Ваљево, 1972, 283–284; З. Ранковић, „Општина осечанска 1839–2011. и њени председници“, *Календар Колубара* за 2012, Ваљево 212, стр. 122–128.

³³¹ Један од њених синова је Александар Видаковић Цакан (Београд, 28. IV 1945), економиста у пензији и песник који живи у Ваљеву.

МИЛОЈЕВИЋ проф. др БОРИВОЈЕ, чувени географ, универзитетски професор, научни радник и академик, рођен је 22. децембра 1885. године у Царини³³², у учитељској породици Неранце (рођ. Миндеровић) и Живојина Милојевића који су по потреби службе често мењали место становања. Основну школу учио је у Крупњу, гимназију у Шапцу и Београду. Студије географије завршио је на Филозофском факултету у Београду 1908. године. У лето 1906. и 1907. године на подручју села у Рађевини радио је истраживање о пореклу тамошњег становништва и за студентски рад о тој теми добио *Светосавску награду* (320 динара у злату).

Захваливши се чувеном др Јовану Цвијићу на понуди да му буде асистент на факултету, службовање је почео као гимназијски наставник у Ваљеву, а наставио у Чачку, Лозници и Београду. Слушао је зимски семестар 1911/12 у Халеу код истакнутих географа А. Пенка, О. Шлитера, Ј. Валтера и других.

Учествује у I светском рату и најпре ради као цензор у Мавровим Хановима, Скопљу, Нишу и Краљеву. Иза тога је додељен резервној војној болници и са српском војском се повлачи, прешавши пут од Краљева преко Албаније, одакле је бродом доспео на Крф јануара 1916. године. На Крфу је остао више месеци у служби једне санитетске јединице. Са Крфа је премештен у Солун са задатком да у позадини фронта географски проучи терен између Костурске котлине и Вардара.

Већ 1918/19 одлази у Лозану где слуша предавања из геологије и привредне географије. Докторирао је 1920. године са тезом *Јужна Македонија – антропогеографска испитивања*. Исте године је изабран за доцента, а већ 1921. за ванредног професора београдског универзитета. Јован Цвијић га 1925. године предлаже за редовног професора, али је то звање стекао тек по Цвијићевој смрти, 1927. године, када је преузео катедру географије и руковођење географским друштвом.

Био је Цвијићев ученик, затим сарадник и на крају наследник. Све до одласка у пензију 1956. године радио је у свим наставничким звањима на матичном факултету, бивао је и шеф катедре за географију. Важио је за ненадмашног предавача и великог популаризатора географије. Остала је запамћена његова популарност међу студентима и колегама и бројна посећеност његових предавања у малој сали Коларчевог универзитета у Београду.

³³² Понегде пише да је рођен и у Пецкој, мада је она тада била само друмско насеље у саставу Царине.

Учествовао је 6. априла 1910. оснивању Српског географског друштва и био један од уредника његовог *Гласника* у периоду 1912–1927. године а главни и одговорни уредник у периоду 1928–1962. године. Био је секретар, потпредседник и председник Српског географског друштва до 1962. када се због болести повукао. Био је члан и географских друштава Чехословачке, Бугарске, Аустрије, Берлина, Париза....

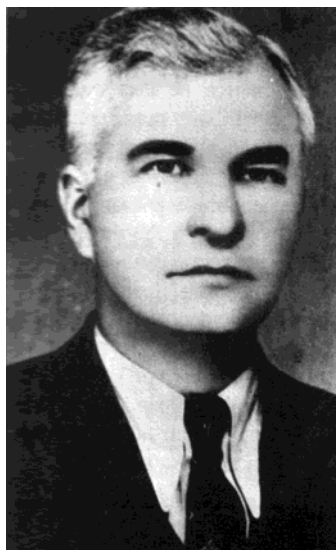
После пензионисања радио је као кустос и управник Географског завода у Београду, ангажујући се на регионалним антропогеографским и геоморфолошким испитивањима. Објавио је 35 књига и више од 250 стручних и научних радова, првенствено из области регионалне географије. Писао је и о географским обележјима овог краја. У том погледу најзначајнији су његови радови: *Рађевина и Јадар. Антропогеографска испитивања* (1913) и *Долина Колубаре, регионалногеографски нацрт* (1940). Важни радови су и: *Регионална географија* (1931), *Привредна географија* (1934), *Високе планине у нашој Краљевини* (1937), *Динарско приморје и острва у нашој Краљевини* (1939), *Лесне заравни и пешчаре у Војводини* (1949) и *Главне долине у Југославији* (1951). Радови су му превођени и објављивани и у иностранству. По позиву држао је предавања на више светских универзитета.

Још 1948. године постао је дописни члан Југословенске академије знаности и умјетности а 1955. године је изабран за редовног члана – сарадника Матице српске. Био је почасни доктор наука у Греноблу, Монреалу, Рену и Прагу. Због целокупног доприноса науци 1947. године је изабран за дописног, а 1961. за редовног члана Српске академије наука и уметности. Одликован је *Орденом Светог Саве III реда* (1928), *Орденом рада са црвеном заставом* (1961) и још неколико иностраних одликовања.

Преминуо је 22. октобра 1967. године у Београду. По сопственој жељи, академик Боривоје Ж. Милојевић сахрањен је на гробљу у Крупњу. Основна школа у тој рађевској варошици носи његово име.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Споменица посвећена преминулом академику Боривоју Ж. Милојевићу*, Београд, 1969; Д. Марковска, „Подрињски географи“, *Годишњак Међуопштинског историјског архива*, Шабац, 1985, бр. 19, 134–146; С. Михајловић, „Боривоје Ж. Милојевић“, *Календар Колубара* за 1993, Ваљево, 1993, 121–124; М. Пауновић, *Срби – биографије знаменитих*, Београд, 1998, 149; Б. Шашећ, *Знаменити Шапчани и Подрињци*, Шабац, 1998, 2007–210; Симо К. Ћирковић, *Ко је ко у Недићевој Србији 1941–1944. Лексикон личности. Слика једне забрањене епохе*, Београд, 2009, 311.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ЧЕДОМИР – Чеда, учитељ, политичар и револуционар, рођен је 6. априла 1898. године у Стојнику код Сопота на Космају, у имућној породици свештеника Радомира Милосављевића. Основну школу учио је у Александровцу жупском код деде по мајци. Нижу гимназију завршио је у Београду, а прва два разреда учитељске школе у Алексинцу и Неготину.

Избијање I светског рата прекида његово школовање. Као седамнаестогодишњи младић повлачио се са војском преко Црне Горе и Албаније и стигао на Крф. Одатле је упућен у Француску, где у Ници завршава учитељско школовање и ради као васпитач ученичког интерната у Нансију. Чим је ослобођен део Македоније постављен је за учитеља у селу Љубанце код Скопља.

Доцније је учитељевао по селима Неменикуће, Дучина, Бистрица код Петровца на Млави, Губаревац на Космају, Стојник, а од школске 1936/37. године у Београду. Повремено је због припадности комунистичком покрету, остајао без службе. Почетком марта 1941. године премештен је „по потреби службе“ из Београда у Пецку где се такође убрзо укључио

у комунистички покрет и учествовао у припремама за оружани устанак у Азбуковици и Рађевини. Међу првима ступио је у Азбуковачко-рађевску чету Ваљевског партизанског одреда и учествовао 7. јула 1941. године у првој партизанској акцији изведеној у Белој Цркви код Крупња.

Значајно је допринео развоју и активности партизанског покрета у Подгорини, Азбуковици и Рађевини. Кад је формиран Рађевски батаљон Ваљевског партизанског одреда постао је његов политички комесар. Учествовао је у више акција и бавио се политичким радом не само са борцима већ и месним становништвом. Тешко је рањен у борби партизана против 342. немачке дивизије. Да не би жив пао Немцима у руке извршио је самоубиство у болници на Златибору 29. новембра 1941. године.

У браку са Загорком, учитељицом, имао је четворо деце. Мада је кратко живео, у осечанском крају оставио је дубоког трага. Основна школа у Пецкој од 1960. године, скоро пола века, носила је његово име.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Др Ј. Мештеровић, *Лекаров дневник*, Београд, 1968, стр. 79 и 80; *На ратиштима и стратиштима 1941–1945*, Београд, 1985, том II, 105–107; В. Д. Радојевић, Р. М. Василић и Д. М. Јанковић, *Трагови за будућност – повест о напредном учитељству у Космају*, Сопот, Младеновац, Барајево, 1987, 112–117; Мр Јован Јовановић, *Азбуковица у народноослободилачком рату 1941–1945*, Љубовија, 1985; В. Илић и други, *160. година школе у Пецкој 1841–2001*, Пецка, 2001, 123–126; А. Јевтић, *Кроз магле и мећаве. Сећања и исповести*, Ваљево, 2002 и М. Радојчић, „Милосављевић, Чедомир“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2007/08, књ. 3, стр. 76–77.

МУЦИЋ СРЕТЕН, рођен је 1886. године у Комирићу, од оца Нинка и мајке Саве, завршио је Трговачку академију у Прагу, а неко време радио је и као учитељ у Комирићу. Учествовао у ратовима од 1912. до 1918. године

и 18 пута рањаван. Ипак, прешао је Албанију и борио се на Солунском фронту. Био је веома храбар и сналажљив у командовању. Из тих ратова изашао је са чином резервног коњичког мајора и касније напредовао до чина резервног потпуковника.

Наводно је у младости припадао илегалној организацији *Црна рука*. Поред трговине бавио се пољопривредом, али и политиком. Као вредан, радан и предузимљив човек био је веома поштован и цењен не само у свом селу већ и изван њега. Више пута је биран и за председника комирићке општине, а на парламентарним изборима одржаним 1923, 1925. и 1927. године био је посланички кандидат. Биран је за првог председника Месног одбора Савеза земљорадника у Комирићу и члана његовог Окружног одбора. Често је иступао као опозиционар тадашњим властима.

За мирнодопске и ратне заслуге одликован је *Орденима југословенске круне и Белог орла и Медаљом за храброст Милош Обилић*.

У браку са Драгињом имао је сина Нинка и кћи Загу. Нинко, рођен је 1928. године, завршио је Средњу техничку школу у Ваљевоу и Факултет индустријске педагогије у Риједи. Углавном је радио на образовању кадрова за наменску производњу у Прокупљу, Ваљевоу, Смедеревској Паланци и Земуну. Свој радни век завршио је у Савезном заводу за патенте и драгоцене метале у Београду, а становао је у Земуну. Био је резервни официр ЈНА и истакнути активиста Народне технике Југославије.

Сретен Муцић преминуо је 1930. године у Комирићу.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: М. Радојчић, „Муцићи из Комирића“, *Напред*, Ваљево, 2533. и 2534. од 15. и 22. августа 1997, 5; М. Радојчић, „Комирић и Комирићанци“, Календар *Колубара*, Ваљево, 2009, бр 19, 232-242. и казивања Анђе Томић, домаћице из Шапца и Нинка Муцића, професора из Земуна.

ПАВЛОВИЋ Ж. МИЛОРАД, угледни просветни радник и руководилац, школски писац (Гуњаци, 17. X 1896 – Београд, 1961). Рано је остао без оба родитеља. Мајка му је умрла кад је имао три године, а отац Живојин три године касније. Одгајила га је маћеха и школовали стричеви. Основну школу учио је у Пецкој, шест разреда гимназије у Шапцу. Пошто је био слабог материјалног стања да би се издржавао радио је по имућнијим кућама. Учитељску школу започео је у Шапцу, где је завршио два разреда, а у Скопљу трећи разред.

Као ђак наредник учествовао је у I светском рату али је потом преко Туниса пребачен у Француску, где је завршио учитељску школу и положио матуру. При крају рата деловао је као члан Делегације за избеглице и репатриране особе и радио као наставник и секретар Инвалидског трговачког курса, васпитач у Вишој српској трговачкој школи, тумач и саветодавац у Делегацији за обуку инвалида.

Као учитељ службовао је у Малом Извору и Селачкој Реци (источна Србија) и у Београду, где је уписао Вишу педагошку школу коју је завршио 1928. године. Затим је био професор Учитељске школе у Шапцу (до 1932), Учитељске школе у Сомбору (1939), на кратко време и Учитељске школе у Алексинцу, па директор Учитељске школе у Јагодини, где је остао наредних десет година. После II светског рата радио је у учитељској школи у Шапцу и као директор Шесте београдске гимназије, одакле је отишао у пензију 1956. године.

Као професор педагошке групе предмета веома је заслужан за школовање више генерација учитељског кадра. Страсно и упорно се залагао за реформу школства и васпитно-образовног процеса. За време рада у Сомбору, у сарадњи са учитељицом Даницом Јакшић, 1938. и 1939. године припрема и издаје четири свеске часописа *Пракса нове школе*.

Поред рада у настави сарађивао је са бројним листовима и часописима: *Учитељ*, *Напредак*, *Грађанска школа*, *Професорски гласник*, *Народна просвета*, *Примењена уметност*, *Гласник Етнографског музеја*, *Настава и васпитање* и *Просветни преглед*. Објавио је и више књига, међу којима су најпознатије *Наша народна обућа* (1928) и *Наслеђе и васпитање* (1939). Био је руководилац више просветних, културних и друштвених организација, а смрт га је затекла на дужности председника Друштва пријатеља деце општине Звездара у Београду. За свој рад добио је више одликовања и других признања.

Био је ожењен Маријом Ристић из Вратарнице код Зајечара, кћерком учитеља. Имали су четворо деце, а успели да одгаје двоје. Једно од њих је Живојин Жика Павловић, истакнути филмски редитељ и књижевник.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Сто година образовања учитеља у Сомбору 1778–1978*, Сомбор, 1978, 491–492; С. Ц. Јовановић, *Трагом стваралаштва професора и ђака Педагошког одељења, Подринске учитељске школе и Педагошке академије*, Бања Ковиљача, 1994, 41–42; М. Радојчић, „Отргнуто од заборав – Милорад Ж. Павловић“, *Подгорац*, Осечина, бр. 9, од 10. марта 2000, 12; Живојин Павловић, *Белина сутра*, Београд, 1983; Живојин Павловић, „Милорад Ж. Павловић“, *Календар Колубара* за 2011, Ваљево, 190–198.

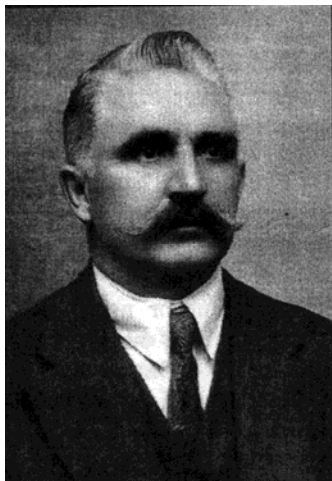

ПАВЛОВИЋ ПЕТАР, официр и ратник (Гуњац, 31. X 1894 – Београд, 24. IX 1915). Отац Живан и мајка Андријана били су пољопривредници. После основне школе уписао је Војну академију. Кад је почео I светски рат, јула 1914. године, као питомац – каплар упућен је у VI прекобројни пешадијски пук стациониран тада на огранцима планине Рудник. Храбро се борио у боју код Шапца и бици на Церу. За храбро држање и успешно командовање унапређен је у чин пешадијског потпоручника.

Новембра 1914. године примио је чету у Х кадровском пуку и очајнички се борио да очува положај на Конатицама код Обреновца. Митраљески метак му је размрсао десну плећку али он није напуштао борбени строј. Касније се срушио погођен у главу, међутим ни тада не напушта ратне другове све док непријатељ није натеран на одступање.

Немачко-аустријске трупе 24. септембра 1915. године поново су се пребациле преко Саве и Дунава и заузеле железничку пругу у Београду. Срби су извели снажан контранапад на непријатеља. У том јуришном налету у одбрани Београда, у Дунавској улици, Петар је погинуо 24. септембра 1915. године.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Споменица погинулих и умрлих официра у рату 1912–1920. године*, Београд, 1932.

ПАНТЕЛИЋ ЈЕВРЕМ, дипломирани правник, ратник и судија (Комирић, 4. XI 1879 - Ваљево, 15. XII 1963). Отац му се звао Ранисав и мајка Аница (рођ. Ковачевић из Комирића). Основну школу учио је у месту рођења и Лозници, а гимназију у Лозници и Шапцу. Завршио је I мушку београдску гимназију школске 1900/01. године. Студије на Правном факултету Велике школе у Београду окончао је 1905. године. Током студија школске 1903/04 године учитељевао је у месту рођења, а тим послом се бавио и по завршеним студијама до 1908. године.

Као судски писар II класе радио је у судовима у Чачку, Лозници и Ваљеву. Почетком 1914. унапређен је у судског секретара и премештен у Пожаревац. Учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године као резервни официр. Посебно је био запажен у борбама на Солунском фронту. У судијској струци провео је 37 година и био је писар, секретар, судија и председник суда. После I светског рата био је судија у више места (Алексинач, Лозница, Ваљево...). Наводно је у Ваљеву радио чак четири пута до 1934. године. Од 1935. до пензионисања 1942. године био је председник Окружног суда у Ваљеву.

Савременици тврде да је био добар правник, али оштар преко сваке мере; стално озбиљан и наизглед љутит. Наводно је послужео као модел неком сликару док је овај цртао лик Срђе Злопоглеђе. Од послератне власти био је овако окарактерисан: *Пре рата познат као реакционар и човек чија је политичка линија била власт. Противник је данашње борбе а присталица старих реакционарних режима. За време рата није сарађивао са окупаторима нити са народно издајничким покретима. Живео је и изнемогао услед болести.*

Јеврем Пантелић био је ожењен Аном Живановић из Шапца, кћерком познатог трговца са Камичка. Умро је у Ваљеву, а сахрањен је у родном

месту. Имали су кћер Радмилу удату Ђурђевић Секу³³³, адвоката у Ваљевоу и синове Јована, апотекарског помоћника и Милорада, официра и економисту.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Ст. А. Обрадовић, „Из прошлости Ваљева“, *Напред*, Ваљево, 28.4. 1989; *Право, правда и правосуђе*, Шабац, 2000, стр. 261 и 264; *Ваљевски окружни суд*, Ваљево, 2009, 113; Г. Н. Шимић, *Комирић некад и сад*, Шабац, 2009, стр. 200; 219; З. Ранковић, „Пантелић, Јеврем“, *Биографски лексикон ваљевског краја*, Ваљево, 2007/8, 290-291 и С. Радић: *Државни службеници Ваљевског округа 1944-1947.*, Ваљево, 2014, 223.

ПЕТРОВИЋ Б. НИНКО, адвокат, политичар и државник (Белотић, 18. X 1896 – Београд, 30. III 1981), од оца Богосава и мајке Милице (рођ. Ђурић из Комирића), пољопривредника. Основну школу учио је у месту рођења, док је гимназију похађао у Шапцу и Волосу (Грчка).

Октобра 1915. године ступио је у I светски рат као припадник Ђачке чете каплара, прешао с том јединицом преко Албаније и учествовао на Солунском фронту, где се посебно показао храбрим и умешним командовањем. Водио је ратни дневник, објављен 2014. године.³³⁴ Био је међу оснивачима и уједно секретар Удружења Солунске ђачке чете; за *Споменицу* те јединице написао је предговор.

После рата завршио је Правни факултет у Београду. Запослио се као службеник и порезник у Крупњу, а потом био цариник у Београду и Великој Кикинди. Од 1928. радио је као адвокат у Ваљевоу и Београду. Докторску дисертацију *Теорија злоупотребе права и грађанског законодавства* одбранио је на Правном факултету у Београду.

Са још 12 колега адвоката маја 1937. године пред Окружним судом у Ваљевоу бранио је групу оптужених чланова КПЈ (Драгојло Дудић, др Миша Пантић...). Био је секретар Земљорадничке странке и опозиционар тадашњим властима. Пред II светски рат пришао је левом крилу Земљорадничке странке. Због учешћа у напредном покрету хапшен је и прогањан, па и одговарао пред Судом за заштиту државе. Био је посланички кандидат на парламентарним изборима одржаним 1935. и 1938. године на листи Удружене опозиције.

Као резервни потпуковник Југословенске краљевске војске априла 1941. године заробљен је и интерниран у Немачку у заробљеништво, где је

³³³ Секин син је Марко Ђурђевић, доктор правних наука и професор Правног факултета Универзитета у Београду.

³³⁴ У издању Народне библиотеке Осечина под насловом *Сећања из трагичних дана Србије 1914-1918.*

радио за партизански покрет. У логору је био секретар Антифашистичког одбора заробљеника.

После завршетка рата дао је значајан допринос обнови и изградњи земље, па су му и повераване разне значајне функције. Бивао је заменик јавног тужиоца ФНРЈ, председник Народног одбора града (градоначелник) Београда од 1947. до 1951. године, затим члан Президијума Народне скупштине ФНР Југославије и Народне скупштине СР Србије. Више пута биран је за републичког и савезног посланика и био је и члан Савета Републике Србије. Носилац је великог броја одликовања и других признања.

У браку са Маријом Михајловић из Шапца имао је кћерке Олгу и Милицу, лекаре – педијатре. Умро је 30. марта 1981. године у Београду и сахрањен на Новом гробљу.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: „Ин мемориам“, *Глас Подриња*, Шабац, октобра 1956; З. Јоксимовић, *Револуционарни раднички покрет у ваљевском крају 1919–1941*, Ваљево, 1981, 222; *Рађевина у прошлости*, Београд, 1986, књ. 1, стр. 534–535; „Први људи престонице“, *Београдске новине*, Београд, 2. 6. 2000, 2; Д. Јовановић, *Медаљони*, Београд, 2008, 419–423; *Ваљевски окружни суд 1809–2009*, Ваљево 2009, 17; М. Радојчић, „Ваљевски адвокати у међуратном периоду“, *Гласник Историјског архива Ваљево*, Ваљево, 2009, 43, 55–94; В. Бујишић, *Подрињци за незаборав*, Београд, 2010, 197. и 19 8; Б. Нововић, „Од ђачке чете до градоначелника“, *Политика*. Београд, 26. октобар 2014.

ПРОТИЋ ВЛАДИМИР, свештеник – парох осечински (Горња Буковица, Љубовија, 10. I 1877 – Осечина, 13. VII 1931). Потиче из велике и познате свештеничке куће. Отац Захарије, био је парох лопатањски, мајка му се звала Смиља (рођ. Поповић из Лопатња). После основне школе завршио је четири разреда гимназије у Шапцу и пети у Ваљеву. Уписао је београдску Богословију и завршио је 1898. године.

Учитељевао је две-три године а потом је 1902. рукоположен и постављен за капелана Ивану Протићу у Осечини. После његове смрти и девет година рада постао је осечински парох и то остао све до смрти. Још пре почетка балканских ратова узимао је учешће у политичком и културном животу својих парохијана пропагирајући земљорадничко задругарство.

У балканским ратовима учествовао је као војни свештеник III прекобројног пука Дринске дивизије I позива. У том пуку био је и у I светском рату и са њим прошао албанску голготу и стигао на Крф где је јединица расформирана. Након тога придодат је пионирском полубатаљону Вардарске дивизије и у његовом саставу остао до краја рата. И у парохијској и у административној служби био је марљив и крајње педантан. Није занема-

ривао ни сопствено интелектуално усавршавање о чему је најбоље сведочила његова обимна лична библиотека.

Од црквених власти добио је црвени појас и протску камилавку, а од грађанских *Албанску споменицу* и *Медаљу за грађанске заслуге*. И међу грађанима Осечине био је високо оцењиван и поштован.

У браку са Катарином, кћерком Панте Вуковић, трговца и народног посланика из Станине Реке код Ваљева, добио је кћерку Косу и синове Миодрага, Петра, Светолика, Боровоја, Александра, Михаила, Јована и Андрију.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: П. М. Протић, „Владимир З. Протић“, *Весник Српске цркве*, септембар–октобар 1931, 1136–1137; „+Владимир З. Протић, свештеник“, *Глас Ваљева*, Ваљево, 34, од 23. августа 1931, 4; М. Младеновић, *Родослов Протића Азбуковачких*, Љубовија, 2010, 26–31; М. Младеновић, *Родослов фамилија из Савковића и Врхпоља (потомци Орловић)*, Љубовија 2013, 114–115

ПРОТИЋ ДРАГОЉУБ, дипломирани правник, резервни официр и ратник (Лопатањ, 1888 – Београд, 1967), од оца Захарија, свештеника и мајке Смиљане (рођ. Поповић из Лопатња). После основне школе и гимназије завршио је Правни факултет.

Као дипломирани правник радни век започео је 1920. године у Ваљеву, потом је радио у Струмици и најзад у Београду, где је живео до смрти. У Струмици је радио као судија и председник Среског суда, док је у Београду био шеф инспектората у Министарству саобраћаја Краљевине Југославије (у рангу заменика министра саобраћаја).

Био је учесник ратова од 1912. до 1918. године као резервни официр. Прешао је Албанију, тешко је рањаван и лечен у Бизерти. Учествовао је у пробоју Солунског фронта и завршним борбама за ослобођење отаџбине.

За свој рад одликован је орденима *Белог орла V и IV реда*, 1928. године добио је *Орден св. Саве IV степена* а 1933. Године и *Орден југословенске круне IV реда*. Године 1921. добио је *Албанску споменицу*.

Оженио се Десанком Ђукановић (Ваљево, 1889. – Београд, 1970) и добио кћер Љубицу удата Бауер³³⁵ (Ваљево, 12. I 1909 – Београд, 13. II 1996). Мада је завршила Правни факултет Љубица је радила као преводилац са руског, енглеског, немачког и француског језика. Радила је и у новинској агенцији *Танјуг* у Београду од 1957. до 1966. године. Добила је награду за животно дело Удружења преводилаца Србије. Преводила је и књижевна и филозофска дела великог броја значајних аутора.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Самоуправа*, Београд, 28, новембар 1903; М. Ђукановић, *Ђукановићи са Варде*, Београд, 2002, 74; М. Младеновић,

³³⁵ У браку са Иваном Бауером, доктором правних наука из Бијељине у Београду има сина Александра. Њен унук Иван Бауер радио је као манекен, спикер и ТВ водитељ, сада је доктор економских наука, а биран је за народног посланика у Народној скупштини Србије. Бави се и писањем колумни за поједине дневне листове.

Родослов Протића Азбуковачких, Љубовија, 2010, 27 и 109; 3. Ранковић, Ваљевке, Ваљево 2013, 89; М. Младеновић, *Родослов фамилија из Савковића и Врхпоља (потомци Орловић)*, Љубовија 2013, стр. 114 и 278–279.

ПРОТИЋ В. ЗАХАРИЈЕ – Зарија, рођен је 4. августа 1853. години у Горњој Буковици код Љубовије, од мајке Косане и оца Василија Протића, буковичког пароха. Потиче из познате азбуковачке породице која је изнедрила више свештеника и других знаменитих личности. Основну школу учио је у Љубовићи и Ужицу, где је завршио и два разреда реалке. Трећи и четврти разред гимназије и Богословију завршио је у Београду 1875. године. Већ 5. октобра те године склопио је брак са Смиљом, кћерком Петрије и Андрије Поповић, свештеника из Лопатња. Двадесетак дана касније постао је ђакон стрицу Кости Протићу у Београду.

Од 27. августа 1879. године био је свештеник у Лопатњу и Осечини где га памте по добром. Поред рада на духовном пољу активно је учествовао и у друштвеном животу своје средине и остваривао натпросечне резултате. Између осталог пропагирао је и узгајао најбоље сорте шљиве и нове ратарске културе, основао прву земљорадничку задругу у Лопатњу, организовао оснивање прве школе у том селу, набавио звона за цркву у Осечини итд.

Активно је учествовао у I и II српско-турском рату као војни свештеник. За време балканских и I светског рата обављао је свештеничку дужност и бележио све значајније догађаје. Између осталог пописао је и жртве страдале у II пољској болници Дунавске дивизије II позива у Осечини. Од 8. марта 1916. до октобра 1918. године Зарија је био интерниран у Нежидер. По ослобођењу се вратио у отаџбину и наставио службу. Словио је за истакнуту личност и националног радника у свом крају.

Умро је 19. маја 1929. године и сахрањен на породичном гробљу. За свој рад добио је више одликовања и других јавних признања. Имао је чин протојереја, црвени појас, протску камилавку, ордене *Светог Саве V и IV реда*, *Медаљу за војничке врлине* итд.

У браку са Смиљком имао је синове: Владимира свештеника и Драгољуба, инспектора Министарства саобраћаја. Заријин рођен брат био је Грујица Протић³³⁶, чувени учитељ у Осечини и околини.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: *Самоуправа*, 28, новембра 1903; „Једна педесетогодишњица“, *Глас цркве*, Шабац, 1925, бр. 10, 825; М. Дачић, „Прота Захарија Зарија Протић“, *Глас цркве*, Шабац, 1929, бр. 5. и 6, стр. 113–115 и 145–153; „Прилози за историју страдања Цркве за време окупа-

³³⁶ Грујичин син Драгомир Протић био је активни поручник српске војске и комитски (четнички) војвода, а погинуо је у борби за ослобођење Јужне Србије и Македоније на Челолеку. Једна од улица у београдској општини Врачар носи име Војводе Драгомира.

ције 1914–1918. године у Епархији шабачко-ваљевској“, *Глас цркве*, Шабац 1940, 34; Љ. Павловић, *О Ваљеву и Шапцу*, Ваљево, 1990, стр. 272–277; М. Младеновић, *Родослов Протића Азбуковачких*, Љубовија, 2010, стр. 26–27, 102–103; М. Младеновић, *Родослов фамилија из Савковића и Врхпоља (потомци Орловић)*, Љубовија 2013, стр. 113–114 и 271–272.

СИМИЋ проф. др АЛЕКСАНДАР, рођен је 31. јула 1899. године у Осечини³³⁷, као седмо дете Тимоција Симића³³⁸ (? 1853 – Ваљево, 26 X 1929) трговца у Осечини, Шапцу и Ваљеву и Станојке – Станке, кћерке Ивана Тосића, познатог трговачког извозника из Лопатња. Основну школу је учио у родном месту а гимназију у Ваљеву, Шапцу и Француској.

Средњошколско образовање прекинуо је да би учествовао I светском рату, као ђак добровољац. Уз одступање српске војске из отаџбине 1915. године прешао је Албанију и био упућен у Француску, где је у Сент Етјену завршио средњу школу и започео студије медицине. Дипломирао је 23. априла 1926. године на Медицинском факултету Универзитета у Београду. Специјализирао је општу радиологију и физикалну терапију на смеру радиотерапије на Медицинском факултету у Паризу (1927–1931), као стипендиста француске владе. Током специјализације посећивао је и Институт Кири, који су водили Ирена и Пјер Жолио-Кири, док је још била активна Марија Скодловска-Кири.

Почетком 1932. године се вратио у домовину и запослио као лекар у Институту за патологију у Београду. Од отварања Завода за радијум терапију те исте године радио је на том одељењу. Приликом бомбардовања Београда 6. априла 1941. године уништена је зграда тог завода и сва опрема и раствори. Завршио је специјализацију стоматологије у Београду, што му је касније доста користило. Говорио је француски, немачки и руски језик.

У време II светског рата постао је шеф Одељења за радиотерапију и остао на тој дужности до спајања тог одељења са Заводом за рендгенологију у Радиолошки институт 1947. године. Примаријус је постао 1945, доцент Медицинског факултета у Београду 1947, да би за ванредног професора тог факултета био изабран 1954. године. Због апopleксије која га је задесила 7. јануара 1956. године пензионисан је 12. јуна 1961. године.

Радио је у више стручних организација и научно-образовних установа. Аутор је универзитетског уџбеника *Фокална радијум терапија* (Београд, 1937) и више стручних и научних радова објављених у часописима у земљи и иностранству.

Преминуо је 26. јула 1966. године у Београду. На доплатној поштанској марки *Месец борбе против рака* 2009. године био је његов лик.

³³⁷ У београдском дневном листу *Политика* пише да је рођен 26. јуна 1899. године.

³³⁸ Сина Лазара Јовановића из Оклетца код Бајине Баште.

Професоров син Предраг Симић (Београд, 31. август 1954 – Београд, 19. јануара 2015) био је редовни професор Факултета политичких наука у Београду, бивши амбасадор Србије у Француској, председник Форума за међународне односе Европског покрета у Србији, плодан писац и истакнути научни радник.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА Билтен Универзитета у Београду, бр. 7 од фебруара 1954, стр. 57–62 и бр. 22 од маја 1955, стр. 14–22; М. Савићевић, *Професори Медицинског факултета у Београду*, Београд 1999, стр. 235–236 и 2003, стр. 379–380; Биографски лексикон *Познати српски лекари*, Београд–Торонто, 2005, стр. 764; „Доплатна марка са ликом Осечанца“, *Политика*, Београд, 21. април 2009.

СОЛДАТОВИЋ НОВАК, земљорадник, сакупљач народних умотворина и писац (Бастав, 1890 – Шабац, 7. III 1960). Отац Драгутин био је имућан сеоски трговац и председник соколске општине, а мајка Смиљана – Смиља (рођ. Миловановић из Бастава) домаћица. Учио је Шабачку гимназију али је напустио и вратио се у место рођења. Око 1910. године ангажовао се на оснивању Стрелачке дружине у Баставу. Учествовао је у ратовима од 1912. до 1918. године, борио се под Једреном, повлачио преко Албаније, боравио на Крфу и ратовао на Солунском фронту.

После Солунског фронта извесно време службовао је у Загребу и радио као општински писар у Рађевским Ставама. Највише се бавио пољопривредом, а у тренуцима одмора доста је читао. Имао је једну од највећих личних библиотека у Подринском округу. Писао је и поезију, али и сакупљао народне умотворине које је публиковао у књизи *Кићине песме* (Београд, I и II књ.) и објављивао у разним листовима, часописима и зборницима, који су излазили у првим деценијама XX века. Проучавао је народну прошлост и о томе писао, а био је и дописник неколико листова и часописа.

Уочи II светског рата испољава симпатије према КПЈ. За време II светског рата прихвата и скрива партизанске борце и излаже се великим опасностима. Непосредно после II светског рата био је председник Рађевског среза са седиштем у Крупњу.

У браку са Иванком рођ. Скорић из Мојковића код Крупња имао је сина Младена и две кћери, Олгу и Смиљану. Умро је од тромбозе у болници у Шапцу. О годишњици његове смрти о њему је у пожаревачком часопису *Браничево* писао Младен Ст. Ђуричић.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Томислав Пантелић, *Село Бастав*, Шабац, 2003, стр. 242–243; Д. Солдатовић, Календар *Колубара*, за 2006, стр. 199–205.

ТОДОРОВИЋ А. РАДИВОЈЕ, рођен је 1893. године у Комирићу, од оца Аксентија и мајке Ранђије, пољопривредника. После основне школе у месту рођења завршио је Средњу пољопривредну школу – вођарски смер у Шапцу. Као свршени економ бавио се пољопривредом на сопственом поседу у Комирићу.

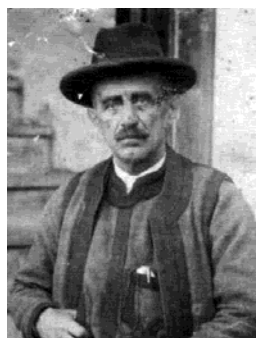
Учествовао је у I светском рату па је постао командир чете и био веома храбар и умешан у командовању. Из тог рата је изашао као резервни капетан. Добио је и више ратних одликовања и других признања.

Завршио је пољопривредни факултет и запослио се у Војсци СХС односно Војсци Југославије. Вредно је радио и стално се усавршавао. Вредан, отресит и одговоран направио је завидну војничку каријеру. Пред II светски рат добио је чин пуковника и постао помоћник команданта авијације генерала Душана Симовића. Био је један од учесника пуча 27. марта 1941. године против потписивања Тројног пакта и за смену владе Драгише Цветковића и Владимира – Владка Мачеке.

За време рата 1941–1945. године био је заробљен и одведен у логор у Италију где је остао до окончања ратних сукоба. При повратку кући на броду среће се са братом од стрица који је такође био у заробљеништву. По завршетку рата уз пратњу представника војске победника долази у Београд и ту се настањује.

У браку са Добрилом имао је сина Матију и једну кћерку. Умро је непосредно по окончању II светског рата изнурен ратовањем и тешким животом у заробљеништву. Његовог синоваца Тихомира (1921–1942), као активног припадника партизанског покрета убили су Немци у логору на Бањици, а други синовац Милосав је живео у Комирићу. Они су синови његовог рођеног брата Матије.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Подаци добијени од Војислава Павловића, председника Општинског одбора СУБНОР-а Осечина; Писмо Милана Бацића, „Шта би било да сам одао тајну“, *НИН*, Београд, 14. јуна 1963; М. Радојчић, „Комирић и Комирићанци“, Календар *Колубара*, 2009, 232–238 и Г. Н. Шимић, *Комирић некад и сад*, Шабац, 2009, стр. 213.

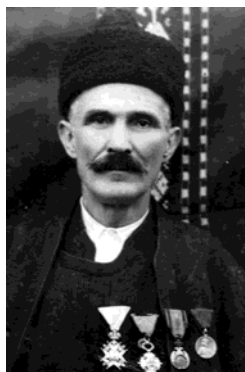

ТОМИЋ Мијаила ЈАКОВ, рођен је 1874. године у Белотићу, земљорадник и трговац пољопривредним производима, учествовао је у I светском рату, повлачио се преко Албаније водећи са собом малолетног синовца Новака. На Солунском фронту био је управник Поште I армије.

Као имућан човек бавио се и политиком и био члан Радикалне странке. На посланичким изборима за Скупштину Подрињске области 23. јануара 1927. године био је заменик посланичког кандидата Цветка Вићентића, трговца из Костајника. Биран је и за председника белоцркванске општине а после завођења шестојануарске диктатуре био је један од ретких председника општине у Рађевском срезу који је и даље остао на том положају. Решењем председника владе од 3. јануара 1930. године постављен је за члана Банског већа Дринске бановине у Сарајеву. Умро је у Белотићу 1949. године.

Био је ожењен, али није имао потомства.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Рађевина у прошлости, Београд, 1986, књ. 1; Казивање Луке Томића предузетника у Шапцу.

ТОПАЛОВИЋ ЖИВКО, рођен је 3. децембра 1879. године у Царини, од оца Рајка и мајке Саве, учествовао у ратовима од 1912. године. Био је вредан и способан човек и умешан и брижан војни старешина. Остало је сведочанство да је као резервни наредник у I светски рат повео 12 војника и да их је све живе вратио.

Активно је учествовао у политичком животу своје средине па је више пута биран за председника царинске општине и црквене општине у Пецкој. Био је и бански већник Дринске бановине у Сарајеву.

Други светски рат га је затекао на положају председника општине а након напада партизана на Пецку више пута је саслушана у Љубовији и Ужицу али никога није хтео одати. Након тога му је наређено да и даље обавља председничку дужност али је одбио да сарађује са окупатором и уз изговор да је болестан поднео оставку.

Преминуо је у Царини 15. маја 1962. године.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: А. Јевтић, Управљени у векове – Ваљевски народноослободилачки партизански одред 1941–1943, Ваљево 1974; Група аутора, *Азбуковица: земља, људи и живот*, Љубовија, 1985; Мр Ј. Јовановић, *Азбуковица у народноослободилачком рату 1941–1945*, Љубовија, 1985; *А. Јевтић, Кроз магле и мећаве*, Ваљево, 2002; казивања Анђелка Ђермановића, Величка Илића и Петра Мирчетића.

ФИЛИПОВИЋ ДУШАН, дипломирани правник – управник града Београда (Осечина, 15. XI 1892 – Београд, 2. I 1955), рођен је као пето дете у учитељској породици Милутина из Шопића код Лазаревца и Јулијане, родом из Осечине. Основну школу и гимназију завршио је у Ваљеву, а правни факултет у Београду. Као студент права 1911. и 1912. радио је кратко као учитељ а потом био практикант у суду и полицијски чиновник.

Учествовао је у II балканском и I светском рату, као припадник Дринске дивизије II позива. Прешао је Албанију и пуне три године ратовао на Солунском фронту. Важио је за веома одговорног савесног и пожртвованог ратника.

По ослобођењу је извесно време радио у јужној Србији у Министарству унутрашњих послова. Током 1921. године постао је секретар, потом и начелник Окружног начелства у Ваљеву. Од 1922. године био је члан управе града Београда и шеф одељења кривичне полиције. Након тога био је инспектор и шеф кабинета министра унутрашњих послова Краљевине Југославије. Октобра 1930. године постаје помоћник управника града Београда,

а од 27. децембра 1934. до 13. октобра 1935. године и управник града Београда. На том положају заменио је Манојла Лазаревића, а Филиповића је потом наследио још познатији Милан Аћимовић који ће после окупације Краљевине Југославије, крајем маја 1941. године од немачке војноокупационе управе у Србији бити постављен и за члана Комесарске управе.

Извесно време је провео у Паризу, Белгији, Холандији и Немачкој изучавајући организацију и рад њихове полиције. Стекао је глас доброг организатора и изврсног познаваоца домаће и стране полицијске струке. Важио је за *једног од твораца модерне београдске полиције и једног од најзаслужнијих пионира у преуређењу полицијске струке*. На положају управника града Београда није се дуго задржао јер је постао жртва обрачуна две политички супротстављене групације а он се није бавио политиком. Имао је само 44 године живота када је пензионисан.

*ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА: Полиција, Београд, јануар 1935, 5; БОН (Београдске општинске новине), Београд, 1935, бр. 1, стр. 60; Б. Божовић, Београд између два светска рата: Управа града Београда 1918–1941, Београд, 1995, 127, 155, 164, 165, 166, 178, 183, 184, 186; М. Радојчић, „Осечинац – управник града Београда“, *Напред*, Ваљево, бр. 2515, 4. април 1997, 10.*

СПОМЕН-ОБЕЛЕЖЈА НА ПОДРУЧЈУ ОСЕЧАНСКЕ ОПШТИНЕ

Када се говори о последицама било којег рата, свакако се у први план стављају људске жртве јер су оне једини ненадокнадив губитак. На Мирвној конференцији у Паризу 1919. године саопштено је да је Србија у Великом рату изгубила 1.247.435 грађана. То показује да је Србија прескучно платила своју слободу али су и неспорне чињенице да су јој се многи дивили и да нико не може да оспори њен допринос коначној победи. Према томе, трајна је обавеза и дужност српског народа да славну прошлост чува у сећању и да не дозволимо да се тај део српске историје заборави.

Поред историјских читанки, сећања на учеснике ратова од 1912. до 1918. године чувају бројна спомен-обележја, спомен-гробља, спомен-костурнице, спомен-капеле, спомен-плоче, споменици, крајпуташа и друга слична обележја. Тачан број им се не зна, нити постоји прецизна евиденција о томе, иако је реч о подацима од изузетног значаја за идентитет и који сведоче о озбиљном и одговорном односу према историји не само једног народа већ и државе којој припадају. Њихов значај поједини историчари стављају у исту раван са матерњим језиком. Он је утолико већи уколико се зна да је једна од карактеристика домаћих меморијала и та да су у значајном броју на гробљима и у костурницама сахрањени једни поред других и српски и непријатељски војници. Та врста мешања костију истовремено је својеврсна порука за помирење и праштање одвајкада својствена српском народу.

На ратне страхоте поменутих ратних сукоба, пре свега I светског рата, али и на јуначке дане победоносног српског ратовања у одбрани своје отаџбине будућа покољења подсећају бројна спомен-обележја страдалим ратницима не само у Србији већ и у иностранству. Иако се понекад учини да их има и превише, то је, могли бисмо рећи, варка јер има толико догађаја, личности и других чињеница које се не смеју заборавити. Зато у овом поглављу подсећамо на обележја у атару општине Осечина да бисмо их бар повремено посећивали и одавали дужну почаст славним прецима. Сви ти поменути, па и неки непоменути белези нашим страдалим прецима, од којих је неке и прекрило време, представљају светао ореол непролазне славе која је божанским златотиском запечатила још једну епоху свесрпског војевања и страдања за отаџбину.

СПОМЕН-КОМПЛЕКС У ОСЕЧИНИ

Споменик погинулим у ратовима 1912–1918. године у Осечини. Мада нису постојали прецизни подаци о броју људи из осечанског краја изгинулих у поменутих ратовима, а камоли свих оних што су учествовали у њима, познато је да се многи од њих нису вратили својим кућама и зато имамо потребу да их се сећамо и исказујемо захвалност. О томе донекле

говори споменик подигнут у част погинулих у ратовима од 1912. до 1918. године који је био подигнут у центру Осечине. Пре десетак година приликом реконструкције варошког трга премештен је на локацију између пута Осечина–Црниљево и Ловачке реке, северноисточно од цркве посвећене Светом Ђорђу. Налази се недалеко и од раскрснице где се скреће ка варошком гробљу.

На споменику су уклесани ови стихови:

*У камену овом имена вам славна
Рад помена данас што су урезана,
Ваш аманет свети, дела вам сјајна,
С поштом ће бити вечно спомињана.*

*За српство гинути, за српство умрети
матраћемо вазда као завет свети
предака нам дичних потомства свог
тако нам свима помогао бог.*

(Споменик страдалим 1912–1918. из Осечине и околине)

Спомен-костурница у Осечини, налази се на брду, узвишењу изнад цркве у Осечини, на источној страни војничког гробља. Саграђена је 2006. године по пројекту Тихомира Дражића, архитектке Завода за заштиту споменика културе у Ваљеву а њена изградња финансирана је средствима Министарства за рад, запошљавање, борачку и социјалну заштиту Републике Србије. Посвећена је учесницима I светског рата изгинулим у борбама на оближњим положајима или умрлим у збеговима од епидемије тифуса што је харала крајем 1914. и почетком 1915. године. На њеном јужном зиду налази се плоча од мермера и ту су исписана имена и презимена 122 војничке и цивилне жртве у II пољској болници Дунавске дивизије II пози- ва у Осечини.

Спомен плоча на Спомен костурници у Осечини

На пригодној свечаности у присуству великог броја грађана последњег дана децембра 2006. године новопостављени владика ваљевски Милутин (Кнежевић), одржао је парастос погинулим и умрлим војницима и другим грађанима, осветивши то гробно место уз духовне песме чланова хора *Хаџи Рувим* из Ваљева, пригодну беседу аутора ове књиге и монолог вој-

воде Живојина Мишића у казивању Љубивоја Буба Марковића, глумца из Ваљева. Од тада свештенство осечанске цркве и намесништва подгорског редовно одржава парастосе у њихову част а спомен-костурницу, цркву и друга оближња спомен-обележја све чешће посећују ђачке и друге екскурзије и туристи, посебно љубитељи националне историје.

Спомен-плоча на горњој згради старе школе у Осечини. По приспећу Дунавске дивизије II позива у Осечину и околину њен штаб је био смештен у старој школској згради где су становали варошки учитељи. У то време ту је становао и учитељ Грујица Протић, отац комитског војводе Драгомира (Протића), који је јуначки погинуо на Челопеку 1905. године. Спомен-плоча се налазила у непосредној близини школске зграде на месту где је монтажна зграда бивших општинских органа друштвено-политичких организација, сада седишта невладиних организација.

За велики број умрлих крајем 1914. и почетком 1915. године у матичној књизи пише да су преминули у војној болници тј. у II пољској болници Дунавске дивизије II позива која је 5-6 месеци била стационарирана у Осечини. Школске учионице коришћене су за хируршко одељење те болнице па су у њега смештани најтежи рањеници и болесници. Многи од њих нису ни стигли да се исповеде и причесте; опело је углавном обављао парох осечински. Отуда је на тој згради пре неколико година постављена спомен плоча у знак подсећања да је у њој постојало хируршко одељење ратне болнице у Осечини 1914/15. године.

Спомен-плоча на реновираној старој згради школе у Осечини

Пошто су у околини Осечине вођене жестоке борбе а епидемија пегавог тифуса узимала све више маха, то је на то подручје довожен не само велики број ратних рањеника већ и оболелих од тифуса. Поред оних који су умирали од повреда задобијених у борбама на фронту био је и немали број преминулих од последица пегавог тифуса и других обољења.

Како у школи није било довољно смештајних капацитета неки пацијенти су смештани у шаторе II пољске болнице Дунавске дивизије II позива. Према писању Живана Грујичића³³⁹ било је на стотине шатора разапетих на мочварној пољани званој Пискавице (на месту данашњег истоименог варошког насеља). Наводно је та болница са севера била омеђена водотоком Јадра а са југа падинама Бркића кика, испод кога се налази сумпорна вода па се и сада виде бетонске каде (или чанци, како су то старији звали) у којима су купани и лечени оболели од тифуса.

Војничко гробље у Осечини. Већина умрлих војних обвезника сахрањивана је на војничком гробљу у Осечини, лоцираном на црквеној парцели бр. 2367/4 источно од цркве. У њему су превасходно сахрањивани умрли болесници и рањеници из пољске болнице Дунавске дивизије II позива. Нажалост то војничко гробље³⁴⁰ није посебно обележено, а ни уписано у катастарским а камоли географским картама, па велика већина житеља не зна да постоји. Смештено је на падинама Поповог брда, на земљишту величине 40x25 метара и само је тридесетак метара удаљено од поменуте цркве са њене западне стране. Цео тај простор био је обрастао шибљем и дрвећем и налазио се у веома лошем стању. По истом извору војничко гробље се налази и на североисточној страни црквене шуме, на шумској падини удаљеној педесетак метара изнад старе цркве а било је и на месту садашње зграде основне школе и још неке значајне зграде, што је мало вероватно.

На гробљу се тешко могу разазнати хумке, јер нису биле ни на који начин обележене, па се, поред осталог, није знало да ли су умрли сахрањивани појединачно или у заједничку гробницу. Поједини саговорници су тврдили да се на тој локацији, када је пре двадесетак година преко тог земљишта просећан макадамски пут ка варошком гробљу у Осечину, налазило на остатке дрвених крстова и других предмета, што потврђује да су преминули војни обвезници баш ту сахрањивани. И сада се местимично могу видети узвишења или улегнућа која сведоче о телима сахрањених на том простору.

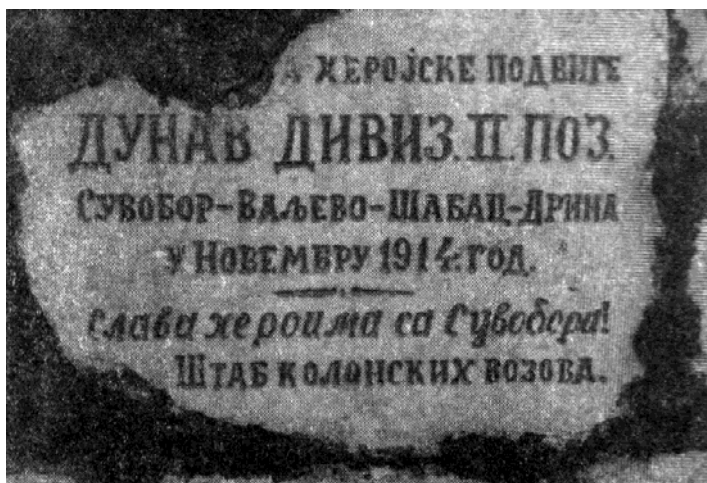
Има индиција да су у околним њивама сахрањивани и поједини аустроугарски војници, али ни та места, као и наведено, нису ни на који начин обележена, па се више и не познају. Истине ради ваља нагласити да и у шуми југоисточно од цркве има још гробница и мањих старих споменика. Пошто се на њима скоро и не виде натписи а многи споменици су и поломљени и на друге начине оштећени тешко се може закључити коме су они подигнути. По изгледу и распореду претпостављамо да потичу из старијих времена. Но, ипак, требало би да их неко од стручњака пажљивије погледа и проучи.

³³⁹ Живан Ј. Грујичић: *Спомен костурница у Осечини: у славу хероја Првог светског рата*, Осечина 2011, 70.

³⁴⁰ И њега прво помиње Живан Ј. Грујичић у књизи *Историја осечинског краја*, Ваљево, 1994, стр. 88 и, позивајући се на казивање мештанина Мише Гачића, констатује да је „ту покопано око хиљаду војника“.

На иницијативу аутора ове књиге у јавно публикованом чланку „Војничко гробље у Осечини“ у *Гласнику Међуопштинског историјског архива Ваљево*, број 37 за 2003. године (стр. 136–151), а уз свестрану подршку руководства Скупштине општине Осечина предвођеним тадашњим председником Миланом С. Симићем приступило се уређењу тог простора. Најпре су 2005/06. обављена археолошка истраживања у организацији Археолошке групе Општинске организације младих истраживача *Петар Јовановић Комирићанац* из Осечине. Истраживања су спроведена под руководством Живана Ј. Грујичића и под стручним надзором Радивоја Арсића, археолога Завода за заштиту споменика културе из Ваљево. Потом су ископани посмртни остаци страдалника из 205 гробова и тада је, уз то, у ракама пронађено и доста разноврсних предмета. Утврђено је да су у тим гробницама покопана 192 војника. У 14 откопаних гробова било је сахрањено 14 женских особа, од којих су седам њих биле болничарке. Посмртни остаци српских ратника, цивилних жртава и уз њих нађени предмети пренети су и смештени у пространу крипту новоизграђене Спомен-костурнице у Осечини.

Спомен-чесма интендантима Дунавске дивизије у Осечини. Око пола километра од бившег војничког гробља, на локалитету званом Батлан³⁴¹ у Осечини, била је смештена комора са интендантима, оружарица и запрегом. О њиховом боравку на том месту сведочи спомен-чесма коју су од камена сазидали војници колонских возова. На мермерној плочи изнад саме славине уклесан је текст: „За херојске подвиге Дунав. дивизије II позива Суворор – Ваљево – Шабац – Дрина, 4. новембар 1914. – Слава херо(ј)има са Суворора“³⁴². У потпису стоји „Штаб колонских возова“.

Епитаф на спомен чесми код Дечјег вртића у Осечини

³⁴¹ На месту данашње Предшколске установе *Лане* у Осечини.

³⁴² Овај текст, по свој прилици, дописан је или је стари поправљан.

Спомен–чесма инжењерцима Дунавске дивизије у Осечини налази се на супротној страни, око 300 метара од војничког гробља, у северној придолини Поповог брда.³⁴³ Она је сазидана од камена на извору званом Попова вода да подсети на те страшне ратне дане и чињеницу да су на том простору боравили припадници Инжењеријског батаљона који су служили при пољској болници Дунавске дивизије II позива у Осечини за сахрањивање погинулих и умрлих сабораца. Изнад извора направљена је још једна спомен-чесма а на каменој плочи изнад ње пише: „Прекобројни инжењеријски батаљон – Крстовдан 1914.“³⁴⁴

Очигледно је да су ту чесму саградили припадници поменуте јединице и о томе оставили писано сведочанство. Иначе, из те чесме иде вода што гради Попов поток који се улива у реку Ловачку. Пре неколико година тај извор је каптиран и сада служи за локални водовод, из кога се снабдевају житељи околних кућа.

Чини се да нема дилеме да су та два извора коришћена за потребе болесника и рањеника II пољске болнице Дунавске дивизије II позива. Као објекти од виталног значаја за српске ратнике, а вероватно и становнике околних кућа, они су саграђени и уређени на прикладан начин. Зато са војничким гробљем, спомеником, спомен-костурницом и старом зградом основне школе у којој је било смештено хируршко одељење II пољске болнице Дунавске дивизије II дивизије у Осечини, представљају јединствену целину – спомен-комплекс који би требало брижно одржавати и трајно чувати од незабровља за данашња и сва будућа покољења.

СПОМЕН-КОМПЛЕКС У ПЕЦКОЈ

Црква – спомен-костурница у Пецкој посвећена је Успењу Пресвете Богородице и подигнута је на имању браће Марковић, земљорадника из Царине. На том месту било је гробље изгинулим ратницима из I светског рата, изгинулим током 1914. године за време жестоких борби током надирања аустроугарске војске из правца Дрине. Међу њима највише је припадника II моравске дивизије II позива, Дринске дивизије и Љубовијског одреда који су пали у борбама на Рожњу и околним положајима око Пецке.

Иницијативу за подизање храма покренуо је свештеник Тихомир Петровић и црква је подигнута добротворним прилозима грађана, а међу њеним великим добротворима био је и краљ Петар II Карађорђевић. Пројекат је урадио архитекта Момир Корунковић, а здање је зидао, према летопису, мајстор Мате Далматинац са дружином. У самом храму, при улазу са северне и јужне стране, налазе се крипте са посмртним остацима 300-400 ратника. Са југозападне стране подигнута је звонара у којој се налази

³⁴³ Налази се испод куће Мирослава Станимировића у Осечини.

³⁴⁴ По српском православном календару Крстовдан пада сваке године 27. септембра.

крипта са посмртним остацима око 200 ратника пренетих из околних места. Звонара је троспратна (прва два спрата зидана су каменом, трећи опеком) а зидао ју је мајстор Миле Томић из Царине. Освећена је 1934. године и посвећена Успењу Пресвете Богородице.

Црква спомен-костурница у Пецкој

Црква има основу у облику уписаног крста, сажетог типа, са куполом што почива на четири масивна пиластра. Купола је изнутра кружна, а споља осмострана са осам мањих издужених монофора. Грађевина има три апсиде – олтарску и две певничке северно и јужно до поткуполног простора. Поред те три, Коруновић је пројектовао и две неуобичајене апсиде сместивши их северно и јужно од улазног простора уз припрату. Оне су наменске, јер се у северној налази костурница док је у другој кадионица. Све апсиде су ниже у односу на зидове уз које су прислоњене.

Храм је засведен полуобличастим сводом. На западној страни истакнут је трем са два масивна бетонска стуба. Трем се на предњој страни завршава плитком кружном нишом где је смештена фреска са ликом Исуса Христа. Западна страна храма је решена једноставно са већим полукружним прозорским отвором и оштрим забатом. Црква има иконостас са иконама. Преградњом се бавио Тоша Ђокић, предузимач из Царине, иконе је осликао Стеван Чалић из Шапца.

Спомен-костурница. У средишњем делу порте северно од храма налази се споменик подигнут у част палих ратника чији су посмртни остаци ексхумирани са места где се данас налази црква. Споменик је пирамидалног облика, зидан гранитом. На врху је постављена топовска граната, при дну мермерна плоча са натписом: „ДРУГОВИМА, МОРАВСКА ДИВИЗИЈА II ПОЗИВА, 15 СЕПТЕМБАР 1914.“ Изнад те плоче налази се бронзани медаљон.

Споменик страдалим ратницима Моравске дивизије II позива у Пецкој

Код цркве у Пецкој су две спомен-плоче изгинулим ратницима у ратовима 1912–1918. године. На првој је уписано 57 погинулих наводно из Царине али су ту и Светозар Марковић из Горње Љубовиђе, Анђелко Јеросимовић из Шапца и Марко (непознатог презимена). На другој плочи је уписано 35 палих из Гуњака, Пецке и Царине. Та спомен-обележја подигли су чланови Одбора за грађење цркве заједно са фамилијама ратника. Трећа спомен-плоча налази се на спољним зидовима цркве. То су, у ствари, 11 посебних породичних спомен-плоча подигнутих жртвама рата од 1912. до 1918. године.

Споменик Владиславу Рибникару. Лево од споменика Моравској дивизији II позива, при уласку у порту цркве у Пецкој, налази се споменик Владиславу Рибникару, рођеном 1. новембра 1873. године, оснивачу, новинару и уреднику дневног листа *Политика*, који је као резервни капетан српске војске погинуо 1. септембра 1914. године на Рожњу и сахрањен у порти цркве у Пецкој. Ту су његови посмртни остаци почивали до преносења у породичну гробницу на Новом гробљу у Београду. Иначе, тај споменик је подигло Новинско-издавачко предузеће *Политика* из Београда.

Споменик Владиславу Рибнику у Пецкој

Успомену на тог истакнутог човека и новинара чувају и житељи Пецке чији спортски клубови (фудбалски, одбојкашки, шаховски....) и још нека удружења деценијама носе име *Рибникар*.

Спомен-чесма старим ратницима из Горњег Црниљева постављена је у Спомен-комплексу прерано погинулом пилоту – потпуковнику Миленку Павловићу. На каменом потпорном зиду грађани Горњег Црниљева и општина Осечина 2004. године поставили су мермерну спомен плочу *Ратници села Горњег Црниљева погинули у ратовима за ослобођење Србије од 1912- 1918. г.* Изнад ње исписан је епитаф:

*За Србију и слободу златну
витешки водисмо крвави бој
у борби против душмана клети
падосмо славно за народ свој.*

Спомен чесма у Горњем Црниљеву

Испод ове плоче постаљена је чесма па мештани Горњег Црниљева тај део спомен-комплекса зову спомен-чесма. Са обе стране плоче и чесме налази се по једна мермерна плоча са исписаним именима и презименима 84 мештанина погинула у овим ратовима. Иза њих и са једне и са друге стране налазе се спомен-плоче посвећене рано погинулим мештанима – војним официрима потпуковнику Миленку Павловићу и мајору Александру Стефановићу.

Црква у Лопатњу посвећена је Светом апостолу и јеванђелисти Луки. Подигнута је недалеко од места старе цркве брвнаре између 1935. и 1937. године и обновљена 1992. године. Према писању учитеља Милана Чкојића³⁴⁵ на унутрашњем зиду цркве у Лопатњу, десно од улазних врата, испод галерије, стоје имена и презимена појединих страдалих ратника из балканских и I светског рата, а посебно чувених Солунаца, измешана са именима и презименима неких страдалих четника у II светском рату. На поменутом месту постављена је плоча са натписом „Спомен-плоча изгинулим у рату као војницима палим од 1912. до 1945. године за своју земљу и отаџбину, миле и драге.“

Иначе, спомен-плоча са 47 имена и презимена погинулих партизана из тог села налази се на зиду задружног дома у Лопатњу.

Црква св. Луке у Лопатњу

³⁴⁵ Милан Чкојић, *Лопатањ – Лопатањци*, Осечина, 2012, 68.

Споменик ратницима у порти миличанске цркве. У ближој и даљој прошлости села Миличница из ваљевске и Горње Црниљево из осечанске општине често су чинила једну општину па су дуго имали и неке заједничке институције: цркву, школу, месну канцеларију итд. Тако је дошло до тога да два села у порти миличанске цркве подигну заједнички мермерни споменик својим страдалим војницима из ратова од 1912. до 1918. године, па су чак и њихова имена и презимена помешали, па је веома тешко сазнати ко је од страдалих из ког села.

Споменик у порти цркве миличанске

Споменици код цркве у Доњој Каменици. Житељи осечанских села Драгијевица, Сирдија и Туђин у време ратова одлазили су у цркву у Доњој Каменици у општини Ваљево. Кад су страдали њихови најближи подигли су им споменике у порти те цркве. Пошто је црква обнављана и порта сређивана њихови споменици су измештени изван порте. Сада је тридесетак споменика смештено у углу црквеног плаца, па су тешко приступачни и уочљиви.

Крајпуташ. Истражујући обичаје и народна веровања Срба, Душица Грбић је закључила да су крајпуташ – споменици без гроба и покојника феномен у српском народу. Сличних обележја незаборава на начин како то српски народ чини није нашла у традицији других народа. Сматра да је ту реч о веровању да је „душа без споменика у коме би нашла мир“, представља „проклетство и за покојног и за његове потомке“. То је вероватно

било пресудно да се подижу крајпуташи, као путоказ како се верује, да душа оног за чији се гроб не зна што пре нађе пут до своје куће.

Крајпуташи се најчешће подижу крај путева, па им отуда и назив. Обично се подижу у близини раскрсница или других приступачних и уочљивих места. Тај обичај није подједнако распрострањен у целој земљи, па самим тим ни у насељима осечанске општине. Стиче се утисак да је посебно присутан у Лопатњу. Према запажању учитеља Милана Чкојића, у Лопатању у засеоку Ћосићи на једној раскрсници налазе се три крајпуташа за четири ратника Бојичића, два Крсмановића али и један крајпуташ за Симанића удаљен педесетак метара. На раскрсници на Ровинама, ниже близу реке подигнут је крајпуташ једном Дамњановићу; подигли су му га нећаци Ранковићи – Даничићи. У Обрашини и на Церику (Преко брдо) налазе се крајпуташи за извесне Чкојиће и Павловиће. Код Сушаре на Коврату на раскрсници за Церје налазе се крајпуташи Богосављевића. На раскрсници на брду Вења има крајпуташа Јанчића. Има их и у Бирчанима на раскрсници између Васиљевића, Ћосића и Анђелића. Љубин белег, посвећен резервном мајору Љубомиру Срећковићу, налази се на раскрсници између Церовца, Пурковаче и Бркиноваче.

Крајпуташи у засеоку Ћосићи у Лопатњу

Нажалост епитафи су на многим крајпуташима, али и другим споменицима, најчешће скоро нечитки. Нагризају их године, падавине (кише, снегови), ветрови, лишајеви, људски немар, коров и којешта још. Да зло буде веће ни надлежне установе културе и органи локалне самоуправе нису нашли ни начина нити новца да се бар у години јубилеја ти епитафи обнове и колико толико заштите од пропадања.

Појединачни или групни споменици. Много је породица погинулих или умрлих војника у Великом рату чије су кости остале под Скадром, на

Брегалници, Битољу, Крфу, Кајмакчалану и другим удаљеним местима, чланови њихових породица углавном нису имали пара да између два светска рата крену на тако далек пут да би посетили њихове гробове, да им дају помен на задушнице или годишњице, да их опоје, окаде или хумке прелију вином. Уместо тога, родбина им је подизала споменике по својим селима и варошима. Како овде готово да није било куће без погинулог или умрлог у тим ратовима, довијали су се на разне начине па су им, поред осталог, подизали крајпуташе и њиваше, појединачне и групне споменике.

Појединачни крајпуташа су веома распрострањени и могу се срести свуда у бројним српским крајевима. Најчешће су то надгробни споменици и има их по породичним, заселачким и другим гробљима. Могу се наћи и усамљени по њивама, ливадама, воћњацима и шумама. Групни су ређи но и они се могу наћи на више локација али су ипак најчешћи на гробљима. Њих пре свега подижу родитељи, супруге и деца, браћа и сестре жртава. Зато можемо констатовати да су то породични или фамилијарни белези за незаборав предака.

Пред нама ти споменици често делују као окамењени ратници. Али све више је оних чији натписи под зубом времена постају нечитљиви. Чак ни стара техника одгонетања записа – снажно трење свежеом травом или младим лишћем по споменику, не даје жељене резултате. Да и не помињемо оне који су већ дубоко утонули у земљу, поломљени су или су на други начин оштећени, зарасли у коров и шибље па су често невидљиви и тешко приступачни.

Позитиван пример у поменутих активностима регистровани смо на локалитету Марића чесма, на шестом километру пута Љубовија–Шабац од Осечине, у атару села Осечина. Ту је пре свега уродила плодом приватна иницијатива и подигнут је мањи спомен-комплекс у знак сећања на драге претке који нуди простор за одмор и освежење. Уз то, очигледно је да је посредни заједничка иницијатива више породица јер је неколико њих већ нашло начина да за своје претке поставе пригодна обележја, углавном спомен-плоче.

Слика спомен-комплекса на Марића чесми

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Необјављена грађа

Архив Југославије, Београд

а) Фонд Батаљона 1 300 каплара

б) Фонд Краљевског двора, Збирка података о носиоцима Ордена Карађорђевог звезде и Белог орла – 525

в) Фонд 69, фасцикла 116, бр. списа 169 – Списак сахрањених српских војника у гробљима у Бизерти и Феривилу

Архив Војноисторијског института, Београд

а) Фонд бивше српске војске

б) Фонд досија персоналних података (Фонд ДПП)

в) Фонд Дринске дивизије

Државни војноисторијски архив Бугарске – В. Трнаво

а. Фонд 20.

Међуопштински историјски архив Ваљево, Ваљево

а) Фонд Окружног суда Ваљево, Списи Инвалидског одељења

б) Збирка матичних књига

в) Збирка Варија

Матичне књиге рођених и умрлих општинске управе Осечина

Црквене матичне књиге умрлих цркве у Белој Цркви у Месној канцеларији у Белој Цркви (општина Крупањ) за Бастав и Белотић

Црквене матичне књиге умрлих цркве у Цветуљи, у Месној канцеларији Завлака (општина Крупањ) за Комирић и Коњушу

Лична и породична документација

Записи са спомен-обележја и надгробних споменика

Споменице, каталози, енциклопедије, монографије

- Антонијевић Миливоје, *Ужичани у Првом светском рату*, Ужице 1986.
- Барби Анри, *Српске победе*, Београд 1913.
- Берић Петар и Јосиповић Драган, *Мачвани у балканским ратовима и Првом светском рату (1912–1918)*, Београд 2011.
- *Биографски лексикон ваљевског краја*, Св. 1–16. Уредник Здравко Ранковић, редактор Зоран Јоксимовић, Ваљево 1996–2013.
- *Биографски лексикон Златиборског округа*, Београд 2006.
- *Биографски лексикон Познати српски лекари*, Београд–Торонто 2005.
- *Биографски лексикон рачанског краја*, Бајина Башта, 2008.
- Бјелајац Миле, *Генерали и адмирални Краљевине Југославије 1918–1941*, Београд 2004.
- Богдановић М. др Влада, *Повлачење наше омладине преко Албаније*, Београд 1970.

- Божовић Марко, *Трновит пут Србије 1914–1915*, Београд 1974
- Бојанић С. Мирко, *Преци поново говоре II, Кнежевина колубарска у Нахији ваљевској, кроз судска документа и црквене књиге*, Ваљево, 2005.
- Бојковић Слађана, Пршић Милоје, *Страдање српског народа у Србији 1914–1918 – Документа*, Београд 2000.
- *Ваљево 1914–1918*, Саопштења са научног скупа *Ваљевски крај у Првом светском рату*, Ваљево 2000.
- Васовић др Милорад, *Подрињско-ваљевске планине*, Ваљево 2003.
- Васић Милан, *Мајиновић – хроника села*, Београд 2002.
- Васић Милун – Цветин, *За отаџбину пали непобеђени*, Горња Бадања 2014.
- *Велики рат Србије за ослобођење и уједињење Срба, Хрвата и Словенаца*, Београд 1926–1929, књ. I–XXXII
- Велимировић др Милутин и други, *Голгота и Васкрс Србије 1916–1918*, Београд 1971.
- Видић Велибор, *Подгорина, мали корак у прошлост људи и насеља I*. Осечина 1916.
- Влаховић С. Томислав, *Витезови Карађорђевог звезда са мачевима*, Аранђеловац 1990.
- Војводић Михаило и Живојиновић Драгољуб, *Велики рат Србије 1914–1918*, Београд 1984.
- *Војна енциклопедија*, том 1–10, Београд 1976.
- Вучковић Ђукичин Б. др Смиљана, *Просторни развој Колубарске области и друштвено-географске промене*, Нови Сад 2018,
- Гавриловић Вера, *Жене лекари у ратовима 1876–1945. године на тлу Југославије*, Београд 1976.
- Гајић Миодраг, *Страдање Шапчана у ратовима 1912–1918*, Шабац 2010.
- Гинић Бранимир, *Битка изнад облака – Цер и Гучево, 1914*, Лозница 1989.
- Грујичић Ј. Живан, *Историја осечанског краја*, Ваљево 1994.
- Грујичић Ј. Живан, *Живот и смрт Миленка Павловића pilota – пуковника*, Осечина 2001.
- Грујичић Ј. Живан, *Спомен костурница у Осечини, у славу хероја Првог светског рата*, Осечина 2011.
- Група аутора, *Азбуковица, земља, људи и живот*, Љубовија 1985.
- Група аутора, *Основне школе у ваљевском крају 1918–1985*, Ваљево 1986.
- Динић Сретен, *Српска војска у бежанији кроз Албанију и на Крфу*, Лесковац 1992.
- *Добровольци у ратовима 1912–1918. Доживљаји и сећања*, Београд 1971.
- Ђорђевић Бранислав, Ковач Митар и Шарановић Јованка, *Српски војни поменик*, Београд 2003.
- Ђуковић Исидор и Лукић Ненад, *Нежидер аустроугарски логор за Србе 1914–1918*, Београд 2017.
- Ђуковић Исидор, *Нађмеђер, Аустроугарски логор за Србе 1914–1918*, Београд 2002.
- Ђуковић Исидор, *Пегави тифус у Србији 1914–1915*, Београд 2006.
- Ђуковић Исидор, *Рудничани и Таковци у ослободилачким ратовима Србије 1912–1918.*, Горњи Милановац, 2005.

- Ђурђевић Александар, *Споменица Мачков камен – најкрвавија битка на Дрини 1914. године*, Крупањ 1999.
- Ђурић Антоније, *Солунци говоре*, Горњи Милановац 1978.
- Ђурић Силвија и Стевановић Видосав, *Голгота и Васкрс Србије 1915–1918*, Београд 1968.
- Ђурић Р. др Томислав и Јовић Бранка, *Лексикон писаца ваљевског краја*, Ваљево 2004.
- Ђуришић Митар, *Битка на Дрини 1914*, Београд 1969.
- Зеленика Милан, *Битка на Дрини 1914. године*, Београд 1955.
- Зеленика Милан, *Први светски рат 1914*, Београд 1962.
- Игњић Стеван, *Споменица изгинулим борцима и жртвама ратова Среза рачанског 1912–1918. и 1941–1945*, Ужице 2008.
- Илић Величко, Слободан Тодорић, Анђелко Ђермановић, Крстина Лазић и Станоје Добросављевић, *160 година школе у Пеџкој*, Пеџка, 2001.
- Исић Момчило, *Материјално страдање ваљевског становништва у Првом светском рату*, Ваљево 1996.
- Живановић А. Зоран, *Спомен обележја општине Коцељева*, Коцељева 2014.
- Живановић А. Зоран, Маринковић Зорица и Павловић-Пауновић Босилка, *Тамнавски бесмртници, Каталог изложбе поводом 100 година од Великог рата 1914–1918*, Коцељева 2014.
- Живковић Живота Жића, *Осладић – летопис незаборава*, Ваљево 2007.
- Живуловић Жика, *Преци и потомци*, Београд 1998.
- Јевтић Александар, *Кроз магле и мећаве*, Ваљево 2002.
- Јевтић Александар, *Усправљени у векове – Ваљевски народноослободилачки партизански одред 1941–1943*, Ваљево, 1974.
- Јовановић Драгољуб, *Људи, људи – Медаљони 56 умрлих савременика*, Београд 1973.
- Јовановић Јован, *Азбуковица у народноослободилачком рату 1941–1945*, Љубовија 1985.
- Јовановић Небојша, *Енциклопедија Првог светског рата (1914–1918)*, Нови Сад 2014.
- Јоксимовић Зоран, *Револуционарни раднички покрет у ваљевском крају 1919–1941*, Ваљево, 1981.
- *Југословенски добровољачки корпус у Русији 1914–1918*, Београд 1954.
- Костић прота Слободан, *Српска црква у округу ваљевском за време окупације 1915–1918*, Прилог историји Православне епархије шабачке, Темпшвар 1924.
- *Кроз Абанију 1915–1916. Спомен књига*, Београд 1968.
- Лазаревић Д. Милутин, *Српско-турски рат 1912–1913*, Београд 1929.
- Лазић В. Божидар, *Зборник жртава Другог светског рата 1941–1945. Колубарског округа Ваљево*, Ваљево 2006.
- Лукић Ђорђе, *Битка на Дрини*, Београд 1966.
- Марковић Милорад, *Ратни дневници 1912–1918*, Београд 1977.
- Миловановић Љупко, *Хроника Горњег Црнијева*, Осечина 2010.
- Милошевић Крсман, *Србија у Великом рату 1914–1918. године*, Београд 2008.

- Мирковић Предраг и Антонијевић Живислав, *Српски ратни поменик, Браничево 1912–1916*. књ. I, општине, Пожаревац, Мало Црниће и Жабари, Манастир Рукумија 2008.
- Мирковић Предраг, Симић Милан и Антонијевић Живислав, *Српски ратни поменик, Браничево 1912–1916*. књ. II, општине, Велико Градиште, Голубац и Кучево, Манастир Рукумија 2012.
- Мирковић Предраг и Антонијевић Живислав, *Српски ратни поменик, Браничево 1912–1916*. књ. III, општине, Петровац на Млави, Жагубица и Мајданпек (део општине), Манастир Рукумија 2014.
- Мирковић Предраг и Антонијевић Живислав, *Српски ратни поменик, Браничево 1912–1916*. књ. IV, Допуна досад непоменутих имена и страдалих, Манастир Рукумија 2015.
- Митровић Андреј, *Србија у Првом светском рату*, Београд 1984.
- Мишић Живојин, *Моје успомене*, Београд 1984.
- Младеновић С. Милан, *Родослов Протића Азбуковачких*, Љубовија 2010.
- Младеновић С. Милан, *Азбуковица у паклу рата 1914–1918. Цивилне жртве*, Љубовија 2015.
- Младеновић С. Милан, *Азбуковчани у паклу рата 1914–1918. Војне жртве*, Љубовија 2016.
- Младеновић С. Милан, *Ратна дејства у Азбуковици и Подрињу 1914. године*, Љубовија 2018.
- Николић Лука, *Србија, мајко и маћехо*, Чајетина 2010.
- Опачић Петар, *Солунски фронт и Зејтинлик*, Београд 1978.
- Опачић Петар, *Србија и Солунски фронт*, Београд 1984.
- Павловић Живко, *Велики рат Србије, Главни ђенералштаб и Министарство војске и морнарице*, књ. 1–29, Београд 1918–1937.
- Павловић Љубомир, *Колубара и Подгорина*, Београд 1907.
- Пантелић Томислав, *Село Бастав*, Шабац 2003.
- Пантелић Томислав, *Бела Црква*, Шабац 2011.
- Пантић М. Слободан, *Кумановска битка. Ликови из првих редова – илустрована хроника*, Београд 2005.
- Папић Радивоје, *Ужичка војска и Четврти пук 1914*, Ужице 2014.
- Пејчић др Предраг, *Српска војска у Бизерти 1916–1918*, Београд 2008.
- Петровић Нинко, *Сећања из трагичних дана Србије 1914–1918. године*, Осечина 2014.
- Петронић И. Младен, *Моји записи и сећања*, Ваљево 1970,
- *50. година Технолошко-металуришког факултета у Београду*, Београд 1975.
- Познановић Др Раде, *Изгинули у ратовима 1912–1918. године из ужичког округа – Спомен књига поводом 80-годишњице завршетка Првог светског рата*, Ужице 1998.
- *Поменик погинулих и помрлих лекара и медицинара у ратовима 1912–1918. године*, Београд 1922.
- Поповић Б. Никола, *Срби у Првом светском рату 1914–1918*, Београд 1998.
- *Први балкански рат 1912–1913*, Београд 1959.
- Прелевић Милорад, *Срби на Крфу 1916 – 1918*, Београд 1998.
- Раденковић Милан, *Церска операција 1914*, Београд 1953.
- Раденковић Милан, *Колубарска операција*, Београд 1959.

- Радић Радмила и Исић Момчило, *Српска црква у Великом рату 1914–1918 године*, Београд–Гацко 2014.
- Радовановић Зоран, *Срби на Корзици*, Београд–Нови Сад 2014.
- Радојевић Мира и Димић Љубодраг, *Србија у Великом рату 1914–1918. Кратка историја*, Београд 2014.
- Радојчић Милорад, *Војвода Мишић и његови Колубарци у ратовима 1912–1918*, Београд 2006.
- Радојчић Милорад, *Бесмртни ратници ваљевског краја у ратовима 1912–1918, Витезови Карађорђевог звезде*, Ваљево 2014.
- *Рађевина у прошлости*, прва књига (до 1941. године), Београд 1986
- Рајс Р. Арчибалд. *Шта сам видео и преживео у великим данима*, Београд 1928.
- Ранковић Здравко, *Ваљевски крај у XX веку – Хронологија*, Ваљево 2002.
- Ратковић Борисав, Ђуришић Митар, Скоко Саво, *Србија и Црна Гора у балканским ратовима 1912–1913*, Београд 1972.
- *Ратни дневници Ужичана 1912–1918*, Ужице 1995.
- *Ратовање Петог пешадијског пука „Краља Милана“ 1912–1920*, Ваљево 1998.
- Ристановић В. Слободан, *Церска битка* (треће издање), Београд 2003.
- Ристановић В. Слободан, *Битка на Дрини (Мачков камен, Гучево, Мачва...)*, Београд 2005.
- Ристановић В. Слободан, *Колубарска битка*, Београд 2007.
- Ристивојевић Св. Милисав, *Ваљевске Ставе – хроника села Бобава, Суводање, Станина Река, Ситарнице и Врагочаница*, Београд 1998.
- Савић Велибор Берко, *Војвода Живојин Мишић*. Споменица, Ваљево 1989.
- Савић Велибор Берко, *Солунци на ломачи*, Ваљево 2002.
- Савићевић Милорад, *Професори Медицинског факултета у Београду*, Београд 1999.
- Сарамандић Љубомир, *Ходочашће на Крф*, Београд 2004.
- Секулић Милисав, *Дринска дивизија – Прилози за историју српске војске*, Лозница 2009.
- *Село. Колубара, Подгорина, Тамнава и Качер*. Уредници Зоран Јоксимић и Здравко Ранковић, Ваљево 1993.
- Соколовић Миодраг, *Зејтинлик српско војничко гробље у Солуну*, Београд 1986.
- *Споменица изгинулих, помрлих и несталих јунака Парохије сирчанске од 1912. до 1920* (фототипско издање), Краљево 2010.
- *Споменица погинулих и умрлих официра у рату 1912–1920. године*, Београд 1932.
- *Споменица учитељима и учитељицама изгинулим и помрлим у ратовима 1912–1918*, Београд 1924.
- *Споменица 46 класе Ниже школе Војне академије 1914–1934*, Београд 1938.
- *Споменици и гробља из ратова Србије 1912–1918*, Београд 1976.
- *Споменичко наслеђе Колубарског и мачванског наслеђе*, Ваљево 2006.
- *Србија у ратовима 1912–1918. са освртом на ваљевски крај*, Ваљево 1972.
- *Српски биографски речник 1–6*, Нови Сад, 2004–2015.
- Стаменковић др Србољуб и Грујичић Ј. Живан, *Насеља општине Осечина*, Београд–Осечина 2002.

- Станисављевић Живко, *Кумановска битка*, Београд 1951.
- Станојевић Станоје, *Народна енциклопедија Срба, Хрвата и Словенаца 1–4*, Нови Сад 2001.
- Станојевић Станоје, *Српско-турски рат 1912.*, Београд 1928.
- Стојанчевић Владимир, *Србија 1914–1918, сећање на време бола и патње*, Београд 2006.
- Стошић мр Адам, *Велики дани Србије 1914–1918*, Београд 1994.
- Суботић М. Војислав, *Поменик погинулих и помрлих лекара и медицинара у ратовима 1912–1918. године*, Београд 1922.
- Топаловић Миленко, *Хронологија радничког покрета у Србији, I*, Београд 1964.
- Трипковић Милан, *Ваљево 1900–1941*, Ваљево 1980.
- *Успомене и доживљаји ђака 1300 каплара*, Београд 1975.
- Филиповић Брана, *Србија у великом рату у 99 слика*, Бор 2010.
- Чкојић Милан, *Лопатањ – Лопатањци*, Осечина 2012.
- Шантић Милан, *Витези слободе*, Београд 1938.
- Швабић Будимир, *Старим трагом*, Београд 1930.
- Шимић Н. Гроздана, *Комирић некад и сад*, Шабац 2009.

Часописи, календари, алманаси и сличне публикације

- *Балкански рат у слици и речи, I и II*, фототипско издање, Београд 1990. и 1991.
- *Ваљевац*, народни календари за 1991–2014.
- *Ваљевски алманах I–VII*, Београд 1998–2010.
- *Видовдан*, Женева–Београд, илустрована историја српских ратова у слици и речи, 1921.
- *Глас цркве*, Шабац, 1923–1928.
- *Гласник Историјског архива Ваљево*, 1–50, Ваљево, 1966–2017.
- *Извештај Средишњег одбора Црвеног крста Југославије* 28. мај 1945
- *Колубара*, календар за 1936. годину, Београд 1935.
- *Колубара*, Ваљево, велики народни календар, 1997–2014.
- *Наша нахија*, алманах, уредник Милорад Ђерић, Београд, 1926.
- *Пашић*, илустровани радикалски алманах, 1–3, Београд, 1924–1926.
- *Призор*, Лозница, 1910.
- *Ратник*, Београд, 1921–1924.

Казивачи и сарадници на прикупљању и провери података

Драган Алексић, службеник у пензији из Остружња

Петар Алексић, ковач у пензији из Остружња у Осечини

Станко Цане Андрић, предузетник из Сирдије у Осечини

Драгић Арсеновић, угоститељ из Остружња у Осечини

Живојин Арсеновић, столар из Остружња

Бајић Живорад, дипломирани електроинжењер и предузетник из Остружња у Ваљеву

Момчило Бајић, професор у пензији из Осечине у Београду

Живорад Бојичић, пензионер из Лопатња у Осечини

Марија Бојичић, матичар у Белој Цркви и Завлаци код Крупња

Савко Василић, пољопривредник из Белотића

Јордан Вујичић, пензионер из Туђина у Ваљеу
Светозар Гачић, дипломирани историчар и директор Туристичке организације *Подгорина* у Осечини
Михаило Ђерић, судија у пензији и вишегодишњи секретар Подружнице носилаца Албанске споменице у Ваљеу
Анђелко Ђермановић, наставник у пензији из Пецке
Живота Живковић, службеник Министарства унутрашњих послова у пензији из Осладића
Драган Ивановић, адвокат из Ваљева
Милан Ивановић, електротехничар и песник из Горњег Црниљева у Лозници
Олга Ивановић, рођ. Миљковић, професор и пензионисани директор Народне библиотеке у Осечини из Осечине, стално настањена у Лозници
Величко Илић, наставник и директор школе у пензији из Пецке
Добросав Јанковић, дипломирани правник безбедности, бивши начелник Секретаријата унутрашњих послова Осечина у пензији из Ваљева
Радосав Раде Јанчић, наставник математике и директор Предшколске установе *Милица Ножница* у Ваљеу у пензији из Лопатња у Ваљеу
Брана Јовановић, пензионисани матичар из Осечине
Љубомир Крстић, машински инжењер у пензији и предузетник из Драгодола у Ваљеу
Алекса Миливојевић, матичар у Ваљеу
Љубинка Милисављевић, рођ. **Веселиновић**, медицинска сестра из Комирића у Ваљеу
Миодраг Милисављевић, дипломирани економиста у пензији из Осечине у Ваљеу
Живан Миловановић, квв радник из Скадра у Ваљеу
Љупко Миловановић, инжењер агрономије у пензији из Горњег Црниљева у Осечини.
Момчило Миловановић, службеник и начелник Центра БИА из Горњег Црниљева у Ваљеу
Тихомир Милутиновић, службеник у пензији из Драгодола у Ваљеу
Драган Младеновић, кафеција из Драгијевице
Петар Мирчетић, прехранбени техничар и пољопривредник из Царине.
Драгутин Муцић, службеник у пензији из Комирића.
Иван Муцић, наставник у пензији из Комирића
Мр Милоје Николић, историчар из Доње Буковице код Љубовије у Ваљеу
Бранко Павловић, радник на обезбеђењу из Лопатња у Драгијевици
Бранко Павловић, земљорадник из Сирдије
Војислав Војкан Павловић, пољопривредни техничар у пензији из Лопатња у Осечини
Војислав Павловић, службеник из Комирића у Осечини
Драгица Павловић, рођ. Радивојевић, службеница у пензији из Лопатња у Ваљеу
Драгутин – Драган Павловић, грађевинар у пензији из Сирдије
Светлана Павловић, економиста из Осечине
Бошко Петровић, пензионер из Белотића
Милан Петровић, дипломирани политиколог, радник Завичајног музеја у Осечини

Драган Поповић, предузетник из Осечине

Марко Ранковић, инжењер агрономије из Белотића

Милан С. Симић, професор француског језика и бивши председник општине
из Осечине

Љубо Тодорић, матичар из Гуњака у Осечини

Лука Томић, предузетник из Белотића у Шапцу

Божа Урошевић, економиста у пензији из Гуњака

Милан Чкојић, учитељ из Лопатња у Осечини

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Милорад Радојчић (Попучке, 10. март 1948) је српски публициста. По занимању је дипломирани специјални педагог. Био је председник Општинске конференције Савеза омладине Ваљево (1968 -1971), управник Дома омладине у Ваљеву (1971-1974), инспектор Републичког секретаријата унутрашњих послова Републике Србије (1974-1983), директор Новинске и радио установе *Напред* у Ваљеву (1983-1986), секретар Општинског већа Савеза синдиката Ваљево (1986-1989), секретар за одбрану Подрињско-колубарског региона у Ваљеву (1989-1991), шеф кабинета и саветник министар одбране Србије, саветник и начелник одељења у Савезном министарству одбране у Београду (1991-

2006), чиме је и завршио професионалну каријеру.

Био је оснивач и функционер више друштава и удружења грађана. Више од 40 година истражује завичајну прошлост Ваљева и околине. Покренуо је издавање четири листа и часописа. Сарађивао је у преко 30 листова и електронских медија, 20 историјских часописа и сличних публикација, учествовао је у раду осам научних скупова. Објавио је преко три хиљаде прилога у штампаним медијима и на програму радио станица.

Аутор је књига: *Стеван Марковић Сингер* (1985), *На путу хуманости* (1996), *Ђуро Козарац први ваљевски професор* (2004), *Војвода Мишић и његови Колубарци у ратовима 1912-1918* (2006), *Завичај војводе Мишића - Мионичка општина* (2008), *Увек у служби грађана - Споменица о десет година рада Удружења пензионера унутрашњих послова Ваљево* (2012), *Доња Буковица село код Ваљева* (2013), *Ваљево које нестаје* (2014), *Бесмртни ратници ваљевског краја 1912-1918: витезови Карађорђеве звезде* (2014), *Др Милош Миша Пантић: лекар и револуционар* (2016) и *Орља село подно Камена* (2017). Коаутор је књига *Трагом издаје* (1987), *Споменица палим борцима и жртвама фашистичког терора општине Ваљево 1941-1945.* (1995), *Основна школа „Милан Муњас“ Уб 1820-2010* (2010), *Фотомонографија Мионице* (2011). Објављене прилоге има још у двадесетак зборника и сличних књига где је више аутора.

Посебно се бави изучавањем и писањем биографија значајних личности. У *Биографском лексикону ваљевског краја* објавио је преко 350 биографија. Сарађује у *Српском биографском речнику* који издаје Матица српска.

За свој рад добио је више награда међу којима су Орден рада са сребрним венцем, Орден за заслуге у области одбране и безбедности 2. степена, Медаља заслуга за народ, Сребрна плакета одбране Републике Србије, Сребрна плакета општине Ваљево. Први је добитник специјалне награде Града Ваљева за допринос развоју и афирмацији града (2017) а добио је и Награду *Драгојло Дудић* за књижевно-публицистички рад 2015. године.

Живи у Ваљеву.

САДРЖАЈ

Реч уредника	5
ПРЕДГОВОР	7
ОПШТИНА ОСЕЧИНА	15
УЧЕШЋЕ ОСЕЧАНАЦА У РАТОВИМА 1912–1918. ГОДИНЕ	35
<i>Балкански ратови</i>	36
<i>Велики (Први светски) рат</i>	48
<i>Церска битка</i>	51
<i>Битка на Дрини</i>	54
<i>Борба на Рожњу</i>	56
<i>Осечина и збивања око ње</i>	58
<i>Колубарска битка</i>	63
<i>Епидемија пегавог тифуса</i>	65
<i>Повлачење српске војске преко Албаније на Крф (1915–1916)</i>	70
<i>Борбе на Солунском фронту</i>	74
<i>Живот под окупацијом</i>	77
<i>Ослобођење и уједињење</i>	84
РАТНЕ ЖРТВЕ	87
Бастав	90
Белотић	98
Братачић	103
Горње Црниљево	109
Гуњаци	115
Драгијевица	129
Драгодол	140
Комирић	154
Коњуша	170
Лопатањ	174
Осечина (варош и село)	196
Остружањ	220
Пецка	234
Плужац	237
Сирдија	248
Туђин	255
Царина (са Коњицем и Скадром)	260
СТРАДАЛИ ИЗ ДРУГИХ КРАЈЕВА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ОСЕЧИНА У ПОМЕНУТИМ РАТОВИМА	284
ИСТАКНУТИ РАТНИЦИ ИЗ ПОМЕНУТИХ РАТОВА	320
ВИТЕЗОВИ КАРАЂОРЂЕВЕ ЗВЕЗДЕ	321
НОСИОЦИ АЛБАНСКЕ СПОМЕНИЦЕ	339
ФОТОГРАФИЈЕ НОСИЛАЦА АЛБАНСКЕ СПОМЕНИЦЕ ДО КОЈИХ СМО МОГЛИ ДА ДОЂЕМО	372

ОСТАЛИ ПОЗНАТИ РАТНИЦИ.....	376
СПОМЕН-ОБЕЛЕЖЈА НА ПОДРУЧЈУ ОСЕЧАНСКЕ ОПШТИНЕ	405
СПОМЕН-КОМПЛЕКС У ОСЕЧИНИ	405
СПОМЕН-КОМПЛЕКС У ПЕЦКОЈ	411
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА.....	419
БЕЛЕШКА О АУТОРУ	427

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.322.5(497.11)"1912/1918"
94(497.11 Осечина)"1912/1918"

РАДОЈЧИЋ, Милорад, 1948-

Осечански крај у ратовима 1912-1918. : ратне жртве /
Милорад Радојчић. - Осечина : Народна библиотека Осечина ;
Београд : Музеј жртва геноцида, 2018 (Ваљево : Топаловић). -
432 стр. : илустр. ; 24 cm

Тираж 350. - Стр. 5-6: Реч уредника / Вељко Ђурић Мишина. -
Белешка о аутору: стр. 431. - Напомене и библиографске
референце уз текст. - Библиографија: стр. 419-426.

ISBN 978-86-89653-29-8 (НБО)

а) Срби - Жртве рата - Осечина и околина - 1912-1918 б)
Осечина - 1912-1918

COBISS.SR-ID 272335628

